

THE LIFE AND WORKS OF
ISAIAH OF TRANI THE ELDER,
WITH SPECIAL EMPHASIS ON HIS

SEPHER HA-MAKHILA

by

AZRIEL ROSENFELD

A Dissertation Submitted to the Faculty
of the Bernard Revel Graduate School
of Yeshiva University
in Partial Fulfillment of the
Requirements for the Degree of
Doctor of Hebrew Literature
as of June, 1955

Sponsoring Committee:

Dr. Samuel K. Mirsky }
Dr. Abraham Weiss }
Dr. Irving A. Agus

Sponsors

Reader

רבי ישעיה חזקן ז"ל ספרו

...

ספרו ספר המכר"ע: הוצאה קיי"ט"ה

סאח

עזר"אל יצחק רזזנפלד

ח"וה לקי"וה מקצת הדרי"טוה

לקבלת הוואר דוקטור לספרוה עברי"ה

ישיבה הונגרי"ט"ה

ה' תש"ו Yeshiva University

ועד המועצה:

י"שבי"ד

- ד"ר אברהם זי"ס
- ד"ר שמואל ק. מירסקי
- ד"ר אברהם יצחק אי"גוס

MENDEL GOTTESMAN LIBRARY

מפתח העניינים:

צד

חלק א: הגדרותיו

א
ב
ד
ז

שמו
זמנו וקורות חייו
מטפחהו
ע"ר טראני ומשפחת טראני

חלק ב: התקשרותיו

ח
ט
יב

השתמשותו בדברי קודמיו
התקשרותו עם אנכי זמנו
השפעתו בזמנו וחתודעו לאחר זמנו

חלק ג: דרכיו

כב
כג
כד
כו
לב

סגנונו
לשונותיו
דרכיו בכתיבת חיבוריו
דרכיו בלימוד [מקמט; הגיון; מיטודולוגיה]
דרכיו בפסק

חלק ד: חיבוריו

מ
נח
נט
סא

חיבוריו על הש"ס: "חומסותיו" ומסקיו
חיבוריו על תנ"ך
השובותיו
חיבורים קטנים

חלק ה: ספר המכריע

סב
סד
סו
סח
סט
עג
עט
פ
פא
פח

תבניתו
טחנותו ותכליתו
ספר חלקם
סדר ספר המכריע
שמות החכמים והספרים המצוטטים בספר המכריע
המקורות שהשתמשתי בהם לקביעת נוסח ספר המכריע
הערות על ההערות הקריטיות
סופרי ספר המכריע ודיניו
ניחות עיוני: עשרה סימנים מספר המכריע
מפתח סימני ספר המכריע וענייניהם [על פי דתי המקמט]

ביבליוגראפיה:

א. כל מאמר או ספר שציטטתי סה"כ בתוכו חיבור, יימצא ושום כאן; אבל מקורות שהשתמשתי בהם רק בשביל פרט אחי או שנים, הצנתי מקום ושנת הדפוס שלהם על צד הציטטא, ולא באחי להאריך ולהכפיל את הדברים גם כאן.

ב. בהרבה מקורות ביוגראפיים אחרים, ובקשרות ספרי-הלכה אחרים, עיינתי במשך אכ"ן את הדברים שבבאן, אבל לא מצאתי בהם שום חומר נכוחי וזרות הרי"ד, ואף ש"השתמשתי" בהם במובן האימות, לא באחי לחתום כאן ברשימתם.

ג. אחר עסקי בכל חיבור מוזכורי הרי"ד, הצנתי באחריה ביבליוגראפיה מיוחדת כאותו חיבור עצמו ואודותיו, ואף שבמקצת המקומות שציינתי ברשימות אלו יש גם יותר ממה שנוגע לאותו חיבור בלחוד, לא הכמלתי הדברים לציין גם כאן אלא מה שיש בו חשיבות מיוחדת כללית.

1. מאמרים על הרי"ד: [כסדר זמני הכתיבה]

חיים, דוד דוד ודורשיו, כרך ד, פרח כח, צד 312-303.

נידעמאן, החורח והחיים... כרך ב פרק ז, ושם בחערות שבסוף הספר קיבץ רשימות מהחיבורי הרי"ד, כללי הש"ס שלו, ועוד.

שכטר, שלמה, הערות על כתבי"ד עגרים בטפרייה האוניברסיטה בקאמברידזש [חלק א: על קובץ השו"ב הרי"ד], צ' רבעון ("פ.ק.ר.") סר"ח שנייה, כרך ד, צד 100-90 (אנגליה).

גרוס, היינריך, ישעיה בן מלאי דמראני, ב' צייטשריפט פ' העבר, ביבל. כרך יג (1909), צדדים 38-46, 92-97, 123-138 (גרמנית).
ועוד שם בצד 9-188 נמצאות הערותיו של מארקס על אותו מאמר.

שנון, דוד, מעט דבש, אוקטובר 1928 [בטרם בהקדמת צד 12-7].

חינער, מיכאל, הלכות ואגרות, ג. י. 1933 [בהקדמה ל"מסק ר' ישעיה" שחולל

חסידא, מ. ז. בומשיאן, חוסן ישועות [להולדות הרי"ד], יצאו ממנו כד עמודים ולא נשלם; הזחלה ב"הסנולה" חוברת סה"שנת ו, א שבס' ה'תש.

וי' 13
וי' 14
וי' 15
וי' 16
וי' 17
וי' 18
וי' 19
וי' 20
וי' 21
וי' 22
וי' 23
וי' 24
וי' 25
וי' 26
וי' 27
וי' 28
וי' 29
וי' 30
וי' 31
וי' 32
וי' 33
וי' 34
וי' 35
וי' 36
וי' 37
וי' 38
וי' 39
וי' 40
וי' 41
וי' 42
וי' 43
וי' 44
וי' 45
וי' 46
וי' 47
וי' 48
וי' 49
וי' 50
וי' 51
וי' 52
וי' 53
וי' 54
וי' 55
וי' 56
וי' 57
וי' 58
וי' 59
וי' 60
וי' 61
וי' 62
וי' 63
וי' 64
וי' 65
וי' 66
וי' 67
וי' 68
וי' 69
וי' 70
וי' 71
וי' 72
וי' 73
וי' 74
וי' 75
וי' 76
וי' 77
וי' 78
וי' 79
וי' 80
וי' 81
וי' 82
וי' 83
וי' 84
וי' 85
וי' 86
וי' 87
וי' 88
וי' 89
וי' 90
וי' 91
וי' 92
וי' 93
וי' 94
וי' 95
וי' 96
וי' 97
וי' 98
וי' 99
וי' 100

2. ספרי ביוגראפיה וביבליוגראפיה כלליים: [על סדר א"ב]

אזולאי, חיים יוסף דוד [תחי"א], שם הנדולים, כחוצאה בן-יעקב, ירושלים חשיד.

אשכנזי, דוד, קורא הדורות, מיעטרקוב חרנות, בן-יעקב, יצחק-אייזיק, אוצר הספרים, ווילנא תרלז-תרמ.

חיילפרין, יחיאל, סדר הדורות, ווארשא תרפב.

ו' חייא, גדליה, שלשלת הקבלה, ווארשא תרמא.

לאנדסחופט, אליעזר, עמודי העבודה [מחברת ב], בערלין תרכב.

פרייסמן, אהרן, קונטרס המפרש השלם, בספר היובל לכבוד לוי גינצבורג, ג. י. תשז, צד שכנ.

[כולם בנרמנות]

צונץ, יוכ"כוב ל.

נעסאמטעלעטע שריפטען, ג כרכים, גערלין 1875.
ליטעראטורנעשיכטע דער טינאנאנאלען מאנזיע, גערלין 1885.
זהחלק השני מסנו: דיע דימוס דעס טינאנאנאלען נאמעסרענסטעס,
גערלין 1858.

מסעות בנימין, חוצאת אשר [ג כרכים, ג.י. חש"ד], עם הערותיו.
נאמען דער יודען, לייסויג 1857.
צור נעשיכטע אונד ליטעראטור, גערלין 1845.

רשימות הספריות:

אמברוסיאנא --- ראה במאמרו של גרלינר, כתבי-היד העברים במיילאנד
(נרמנות), ג, מאנזיין כרך ז.

בודליאנא --- רשימת שטיינגוויידער; רשימת נויבויער
בריטיש מוזעזנט --- רשימת מרגליות

ברעסלוי --- רשימת צוקערמאן

וויען --- רשימת א.ז. שווארץ [חוצאת וויען 1914]

מונטיפיורע --- רשימת הירשפעלד, נדפסה גרבעזון (י.ק.ר.) כרך יד

פאריז --- רשימת זאמענבערג

קאמברידזש --- רשימת שילערסזינעסי

[רק כרך א ממנו נדפס, על החנ"ך ומירושיו, קאמברידזש 1876]

הערה: געזד שאני עוסק בספריות הגני מזכיר לטובה ולברכה את ספרני
ספריה גאטעסמאן בישיבה-אונגריסטיה, וביחוד את הספרן הראשי
מר. יעקב דינסמאן. גם את חבר הספרנים מספריה הסטיג'ר ארצת
להזכיר בחבעת רגשי-הודה, לכולם הגני אסיר-הודה על עזרתם
בהשגת ספרים ישראליים אותה שהיו נחוצים לי לרגל סלמכת' זו.

[על פי המקומות והזמנים]

3. ספרי-חלכה

ש"ס דפוס ווילנא, עם החוסמתא, ועט פירושי רבינו נרשום, רבינו חננאל,
הרי"ף, רש"י ריב"ן ורשב"ם, חוסמות, פסקי הרא"ש ומרדכי, ועוד.

דקדוקי סופרים על רוב הש"ס [חוז מסדר נשים], לרג"ל ראבינאוויץ,
מינצען הרכח-חרמד.

כתבי-יד מינצען מהש"ס, צילום שבספריה ישיבה-אונגריסטיה [בפרט לסדר
נשים].

תלמוד ירושלמי, דפוס נ.י. השם.

מכילתא, ספרא וספרי, צילום דפוס וויניציאה שח"טו.

אוצר הנאונים, ב.מ. לעוין [עחש"ס עד ב"ק], חיסת-ירושלים הרצח-השג.

מפתח לחשובות הנאונים, י.מיללער, גערלין תרנא.

שאלחות, דפוס ירושלים הש.

הלכות גדולות, דפוס זאלקווא תקע"א.
הלכות סעודות, הוצאת ש. טענע, ע"י מק"נ, ירושלים תשי"ב.
הלכות קטובות, הוצאת הרבליים, ירושלים תשי"ב.

סדר רב עמרים באו"ן, הוצאת מ. ל. פרידמאן, ירושלים תרע"ב.
מסקנה ומחמכר לרב האי באו"ן, ירושלים תשי"ב.
מסמכי הולבווער לרב האי באו"ן, דפוס פו קיצור מקה ומחמכר, ד' האמבורג תקמ"ב.

ספר העתי"ב, הוצאת י. שור, ע"י מק"נ, קראקה תרס"ג.
הידושי הר"י מינאש לבנא בהרא"ו, י. י. חשה.
תשובות הר"י מינאש, לעמבערג תקע"ב.

תשובות חכמי צרפת ולוזיר, הוצאת י. מילער, וויען תרמ"א.
תשובות רמ"י, הוצאת עלמנב"י, ג. י. חש"י.

פירוש הגי' וזריעה הרל,
ספר האורח, הוצאת באבער, לבנא תרס"ח.
ספר הישר, וויען תקע"א.
ספר ראב"ן [אבן העזר], שאטלו"ג תרס"ו.
ספר ראב"ה, על סדר כווער, עם המבוא, הוצאת אופטוב"צ, ע"י מק"נ, בערלין וירושלים.

ספר התרומה, ווארשא תרנ"ז.
יראים, צילום דפוס ליורנו תקצ"ו.

דוקה, ווארשא תר"ט.
אור זרוע, ח"א זח"ב דפוס זיטאמיר תרכ"ב;
ח"ג דפוס ירושלים תרמ"ז, ח"ד שם תרנ"ג.
תשובות הר"ם בר ברון, דפוס פראג, פאז שנדפס בבודאפעסט תרנ"ח.
תשובות הר"ח אור זרוע, ליפס"א תרנ"ב.
אבן עזר, אופ"י צחק תת"ח.

חסים דעים, לעמבערג תקע"ב.
חטי"ט, הוצאת הרמ"י סמיסלאוו, ווילנא תרל"ד.

ערוך השלם, הוצאת קאחוז, וויען תרפ"ו.
פירוש מסכת משקין לרבי שלמה בן חיה, הוצאת חיות, ע"י מק"נ, בערלין.
שבלי חלקט השלם, שני חלקים, ראש במקורות פקטט ספר חסבר"ע, תרס"ט.
חז"א רבתי, ווארשא תרל"ט.

מאור עינים לר' עזריה חן האדומים, הוצאת קרי"ת ספר לחכמת ישראל,
ג' כרתיים, ווילנא תרכ"ג.

ולחוס"ף לרשימה זו יש עוד לחזכ"ר מספרי חפוסקים

יד החזקה להרמב"ם
פזרים, עם ביה יוסף
שיטה מקובצת, לר' בצלאל השכנזי
שלחן ערוך
כנסת הגדולה ושי"רי כנסת הגדולה

ה'קונ' טעויות והשמטות בכראי הקומות

צד	שורה הסתחלת
י	בחמכר'ע ר'נ"ם רבינו משולם הרא"ם ר'במ"ן ר' שלמה בה"י רבינו ברוך
ג	הושווח
ד	הר"ם
יז	בחלכות שבת
כב	בהיבור'יו
כח	בתשובותיו תשובה
לא	בתשובה
לב	תשובה
לג	וכן יעיד
לד	וכבר
לה	בדרכי
לו	השובה השובה
	[בסוף העמוד]
לז	[בסוף העמוד]
לח	דורו תשובה
מג	יבנות
מו	[בסוף העמוד]
צ"ל: לחב"נ, א.	
הוסף: והשוה שכ"ר צד 94 ונרוס צד 119 הערה 8.	
הוסף: ובתשובותיו, ראה שכ"ר צד 92.	
הוסף: וראה נרוס צד 119 הערה 9.	
הוסף: ונז"ר נו, ב; ובתשובה, ראה נרוס צד 122	
הוסף: ובתשובה, ראה שכ"ר צד 93-4 ונרוס צד 122	
הוסף: ובקונטרסו לע"ז מהר"נ לו, ב. <u>הערה 3.</u>	
הזכיר דבריו, בהיבור שהרוח שחיבר.	
הוסף: ראה באור זרוע ח"א סימן תשנא.	
צ"ל: מהוצאת בערלין צד 286; אחר [חשיב] ר' יעקב מסרני' לחר' מנחם הר' משה... כי מי ירוס ראשו ולבו על גאוני עולם חללו	
המאמר הנדול רבינו נרשום והנאוניס רביס רב אלמס ורמב"ם ורבינו יעקב מסרני'...	
וראה עוד הוצאת פארמא צד 494.	
צ"ל: ס ב"ם; ... קכ נ"ם.	
צ"ל: ציטטה שכ"ר צד 98.	
קמץ זה הוא חסדך מחקמץ הטובא באמצע העמוד.	
צ"ל: ציטטתו שכ"ר צד 92, ונרוס צד 99 הערה 1.	
צ"ל: הביאה שכ"ר צד 98.	
צ"ל: הביאה שכ"ר צד 98.	
צ"ל: ציטטן שכ"ר צדו"ם 93, 96, 93.	
צ"ל: ציטטה גם שכ"ר צד 94-5, וראה נרוס צד 54.	
צ"ל: כמו שכתב וז"ל (צד 275)	
צ"ל: הביאה שכ"ר צד 92.	
צ"ל: הביאה שכ"ר צד 92, וראה נרוס צד 120 הערה	
הוסף: השובות'הביאה שכ"ר צד 95): וכמה משניות סתרו האמזראים לומר שאין הלכה כמותם, ונדולה החכמה מן החכמ, ואין חכם שינקח מן השניאות, שאין תאצוה וטסה בלתי לה' לבח.	
הוסף: והשווה נרוס צד 92.	
צ"ל: הביאה שכ"ר צד 96.	
צ"ל: הביאה שכ"ר צד 94.	
הוסף: ראה שכ"ר צד 90 הערה 2; נרוס צד 56 הערה	
הוסף: הערה: לפי מה שהניד לי מורי דר, אינוס שמצא את הרי"ד בתשובותיו מראה מקום בשי השואל שיעיין במהדורותיו, יש לחוסף משה למה שלא נתחברו כל מהירות הרי"ד יחד לבסוף, דהיינו שנעתקו ונחטטוסו כבר מיד התחברותן ולא היו תחת יד המאמר שיוכל לתקן עליונותו.	

צד: שו"ת: הנהגות

נד: מוגמטי זרע

נח: על התורה

נח: [בסוף העמוד]

נח: מב"כ

ז

[בסוף העמוד]

סא: וכתב

אינו

ראיתי

סב: פסקות הגאונים

עא: חרי"ד בתשובותיו

עב: כן מצאנו

עג: שכל ר' ברוך

עד: גרוס על חרי"ד

עז: לא

סג: במנילה ספר:

במפתח הענינים:

זמנו וקורות חייו

צ"ל: ג

משפחתו

צ"ל: ה

בביבליוגראפיה: (בעמוד הראשון מנוע) צריך להקדים נידעמאן לוו"ס

הוסף: ווילנא 1811. (ומחוק סמ"ר הדף)

הוסף: הערה א

הוסף: ווארשא 1898.

הוסף: (2-1891).

וו"ס

נידעמאן

קיבץ

נ 12

ח

מחק: גרסו כן
הוסף: הראב"ן (סימן ר"ז).

הוסף: והטוח גרוס צד 56 הערה ג.

צ"ל: צד 58, 189.

הוסף: אחר זה מצאתי בתכנית סכנו זכרון

לראשונים ולאחרונים" (8) לשנת השמו,

שפירוש ר' ישעיה על כל ג' יצאו

לאור בשנה זו ע"י הסכנו, על ט" כ"י

מגריז, עם הערות.

הוסף: צד 49.

צ"ל: ז. בספר שער סהרה" (כרך א: על מסכת

מקואות) גרסו כסח מירוש' הראשונים

מכתבי"ד, ובכללן תשובות מחרי"ד (על

פי כ"י קאמברידזש, ונשלם על פי כ"י

ווארשא), ע"ר שלט גרונצ'יק, ירושלים תש

הוסף: הערה: שכבר במאמרו (צד 91 הערה 1) רשם

על כסח מהנ"ל את מקומותיהן בכ"י

קאמברידזש מקובץ תשובות חרי"ד.

צ"ל: וכתב גרוס במאמרו צד 57-8.

מחק: כי אם לאחר ה"ר ישעיה כהן.

צ"ל: עוד כתב שכבר (במאמרו צד 90 הערה 2) ...

אבל לא הזכיר את הענין.

הוסף: והזכירו גם בתשובותיו, ראה שכבר צד 91

הוסף: ראה שכבר צד 92.

הוסף: ראה שכבר צד 93.

הוסף: וכן הבי"ן שכבר ראה במאמרו צד 94.

צ"ל: צד 92 הערה 4.

הוסף: מקצתו, בשח"א סימן פ.

הוסף: חלק א צד קלב, ב.

הערה: השמטתי מראי המקומות על המקסט רשימת מקומותיהם של כללי הש"ס חידועים שישתמש בהם חרי"ד בספר המכריע, אבל רובם ימצאו בסדר תנאים ואמוראים (ראה שה"ג ח"ב אות ס בטופס) ודכוותיה.

מרים אהל הרטימת תילדותי של רבינו ישעיה, אמרתי לחקרים

הערות אחרות אנדוה שמו, סכין שבמשך חזמנים מואנחו מוזכר

בפי הפוסקים בתוספת כינויים מהחלמים.

רבינו ישעיה עצמו חתם:

ישעיה בירבי מלי 1

ישעיה בי רבנא מלי 2

אבל כדי לחבתין בינו ובין נכדו ר' ישעיה בר אליהו³, כינוחו

הראשונים בחארי"זקנה, כנזן:

חזקן או סבא⁴

הראשון⁵

חנדול⁶

אף שיש להעיר דלכאורה לא הוצרכו הפוסקים לכן, דהקראותו

מסראני או די סראני על שם מקומו חתה מדת-חבחה סמפת

בינו ובין נכדו, במרט לפי מה שמצאו שכתב הר"ם סרוסנבורנ⁷:

זכן הגיד לי ח"ר ישעיה משם רבינו ישעיה מסרגא.

1. בראשי חרוזים על פיומו, איכה שפתי, ראה להלן צד סג.
אודות שם אביו עיין להלן צד דה.

2. בחתימת תשובותיו לר"י אור זרוע, באו"ז ח"א סימנים השנד, השנו.
עוד מצאנו נכנה בראשי חיבות ריב"ם [ישעיה בן מלי] ע"י
ר' ישעיה הכהן בחידושיו על התורה, ראה רשימת שילער (קאנט.) צד 54.

3. אודותיו עיין להלן צד ה.

4. ראה שו"ת רמ"ע ספאנו, ד' דיחרנפורט תקמח, סימנים ט, יב.

5. רוח ב, מאור עינים פרקים יז, מב, סג ועוד. גם בשער
תוספות רבינו ישעיה על הש"ס איתא: ראשונים קראו אותו
ר"ר, ראשי חיבות רבינו ישעיה ראשון.

6. ראה שלמי הנבורים למרדכי גיטין סימן חסו; וכן ב, מגילת ספר
כמה פעמים, ראה רשימת מפורטת להלן צד טז.

7. בתשובה המובאת במרדכי לגיטין סימן שצג, ובחנהות מרדכי לגיטין
רי"ש סימן תנו הובא חרי"ד בשם הרב מסרגי סתם

ישעיה בפי כל בראשי היצירות והי"ד [בדפי שיעיה זוראני], וכן נכחו אנו בכאן, אף שהדבר מוזר כמובן א"ך חפסו בראשי היבנות חללו גם האות השימושית, ד" וזנ"ו את העיקר (עם העיר, סראני) דמצד השכל היה צריך הרי"ד להקראות, רי"ד"ט" או כיוצא לזה.

גם בחילוף היבנות, דראני" ו סראני" היה צריך להיות יסמי שהוא יבנה את הרי"ד בראשי היבנות, רי"ס" או רי"ס"ט" ואתם כן מצאתי לרנ"ג קורוניל [בזערה בתחילת מסקי הרי"ד על ברכות שהוציא לאור] שכתב שהרי"ד נקרא בפי חזוקים סהרי"ס"ט", אבל לא מצאתי זולה זה סי' ש'כנחו כן, וקשה לדבר שנתחלפו בצלו הרי"ד זר' יוסף סראני (ראה לאלן צד ז')

ודא צריך לאודועי, שנכד הרי"ד בפסקיו יביא תמיד את זקנו

בכינוי, מו"ח" = מורי זקני הרב"ם

8. זרות זו נרמזה למקצה רבוואתה שטעו במירוש ראשי היבנות אלו; לדונסא, ר' יהונתן אייבשוץ בספרו, בני אהובה [על הלכות אישות פרק כה, צד עח, ד בדטום פראב תקעס] הביא אילה דברים ייחסן לר' יצחק דורא (בעל שער דורא), וחבררים נמצאים ב חוסמות רי"ד לקידושין יב, א. על דונסאות אחרות ראה, קורא הדורות צד סו, א; צונץ, ג.ש. כרך ג צד 4; שטיינשניידער, קאס, באדל, סימן 1390.

ויותר מוזר הוא הקראות נכד הרי"ד בראשי היבנות, ריא"ז [ג רב" ישעיה אחרון ז"ל ז]. ועל כן מצאנו שנים כאן טעו הרבה ומירשו בראשי היבנות אלו, ר' יצחק אור זרוע; ראה צונץ, ל.ג., צד 50.

9. כן נמצא בשלימות בשלטי הגבורים על הרי"ף ריש ברכות, וכן נתבאר לראשונה ע"י בעל כנח"ג בחו"מ סימן מו הנב"י אוח לב,

לחלום הענין אציג כאן מה שמצאתי הילומים אחרים שאירעו בשם הרי"ד:

א. בשו"ת רדב"ז ח"א סימן קצו (צילום ד' ווארטא, ג.דזש. חט"ד) אובאו מסקי ר' הושע"א, וחבררים נמצאים בפסקי הרי"ד ליבסות טפ"ג, וגם לפנינו ברדב"ז חיקנו המדפיסים: (ישעיה).

ב. בשי"ר כנח"ג לאו"ח סימן עב הנב"י סוף אוח ה הובאו דברים מספר שבלי הלקט בשם ר' ישעיה, וזעיר המחבר דצ"ל ישעיה, והוא ריא"ז או זקנו" וזכר העיר הרח"ד א [בשח"ג ח"א אוח סספר 398] דהשבלי הלקט שלמו"נו אין טעות זו.

ג. חסידה במאמרו על הרי"ד האריך קצה בענין שיטת הרי"ד נבי חלדה במיעוט סימניה [ראה ספר הסכריע סימן ח], כי היא חשיפה הסובאת ע"י הרבה מוסקים בשם ר' אושע"א, ונסתפק אם נתכוונו בזה על

הרי"ר בלא ששנו בשמו, והוכיח לבסוף שלא על הדי"ר נחבנו
מסעם דכמה מוסקים חב"ו דעה זו על שם ר' אושעיא חלוי.
אבל לא חזרו לכל זה, דהא בין המביאים אותה על שם ר'
אושעיא נמצאים גם מקודמי הרי"ד, כגון ר' ברוך בעל החרום
(בספרו פ"מ ח), ואת כן אי אפשר ללל שזהו הרי"ר

זמנו וקורות חייו:

א. שנות חייו:

שנות הולדת ומסירה הרי"ר לא נודעו לנו בבירור, רק הוכחות

אחדות מצאו החוקרים, שעל ידיהן קבעו את תאריכי חייו, ואלו הן:

1. בשנת 1272 כבר מה הרי"ד, כי בשנה זו מכר בנו דוד מוסס
מפסקי אביו על סדרי מועד ונשים, ובעדות המכירה כתב על
אביו בלשון "וצוק"ל".¹
2. בשנת 1204 כבר הגיע הרי"ד לשנות הוראת, כי בחשובותיו²
מצאנוהו נשאל בענין גם שנכתב באותה שנה.

אם כן לא נולד הרי"ד מאוחר משנת 1185 בערך, ומהיות בנו עדיין חי

בשנת 1272 מסע של נולד קודם לשנת 1165 בערך.

ב. מקומות מגוריו:

מקובל הדבר שהרי"ר נולד בעיר טראני או עכ"פ גר שם בימי

בחירתו, כי מלבד אשר ייקרא על שם עיר זו במי רוב המוסקיים³, גם

המציא ברוטף תשובה מהרי"ד בצעירותו ומאחרים מחכמי טראני עמו

שכתבו על ענין גם אל הרב דאוסטראנמא:

הרב המובהק, פטיש החזק מורה צדק... ואנחנו קטני תלמידים
בני קהל טראני היוצקים מים על ידיך... במקום שיש חילול השם
אין חולקין כבוד אמילו הלמיד לרב, ולפי מיעוט שכלינו נראה
רבינו הקדוש שיש גא כבוד לה' להפריד האיטור הנדול הזה.

1. ציטטתי עדות המכירה בשלימותה להלן צד ה.
2. ראה שכטר צד 97; גרוס צד 51 -- שהקדימו את שנת הולדת הרי"ד ער
יותר על פי זה. עוד הוכיח גרוס שם על קשישותו של הרי"ד כמה
שהובא ב"אור זרוע" [ח"ב צד לו, ב] בכינוי "צ"ל", ומכא שר' שמחה
ב"ר שמואל משפירא מנת אליו בשאלות [ראה להלן צד יב].
3. ואף על ידי בן-זמנו הר"י אור זרוע, באור זרוע ח"א צד סד, ד.
4. בספרו צד 52³, וח"א רק בכ"י ווארשא מחשובות הרי"ד.

על כל חגיגה ביקר שט"ו שהן מצאנו כתוב בשבלי ה"א סימן ק"א:

מצאתי שח"ר יעקב זצ"ל היה נכנס ועובר בשבת בלוי"ה צ"א
באותן סמיכות... שהן מדיכין לעבוד בסמיכה משכונת לשכונת...

ונח ונודיע לנו אור נסע הרי"ד בארץ יון, זמן מצאנו בקובץ

השובותיו סיפור סכסוך נחיה לו עם קהילה בשם על ענין חטבילה: 6

ואדוני כמלאך ושם יודע שחורר מרין ומקלו יגיד לו, ובעבור
הדברים הללו שכתב ר' חלל זצ"ל בפירוש סיפרא... חורגלו כל
קהילות רומניא וחקילו... ובהיותי בחוכם... וכשומעי ככה,
היה אפי עליהם וקינסתי אותם בחירופים וגי'דומים ביותר אף
על מי שהם גזותים יותר מדאי, והם היו מסמסטים כנגדי...
ונשאתי ונתתי עמתי עד שחזרו... ונחבצו כולם בכנסת הגדולה
וגם כל הנשים נחבצו בחצר בית הכנסת וקיבלו עליהם חרם גדול
האנשים והנשים שלא יוסיפו עוד לעשות כדבר חרע חזה. ובקבלת
אחרות הייתי והכל מה שדרשתי לא רצו לקבל ולא יכולתי פוגעם
ונתרבה האיסור הזה והותרה להם עבירה זו בכל קהלות רומניא.
על כן לא נכון לשום חכם לפקק בדברים...

עוד ידענו מהשובות הרי"ד אודות נסיעתו בארץ ישראל: 7

ומאי דכתב סר על מה דאמרינן במ"ק דביטין [דף ז, ב] אמר אביי
רצועא נפקא, וכאמרת וצ"ר אל דעכו היא בצד מזרחת של ארץ
ישראל רחוקה ממערב הרבה, כמה חזנעתני בדבריך, ואילו הוה
חזי למר ארעא ד"שראל כזחזי לי לא הוה אמר הכי, הים הוא
גבול מערבית של ארץ ישראל ועכו יושבת על שפת הים לצד צפון
והשקלון על שפת הים לצד דרום, ובין השקלון לעכו הוא כמחלך
שני ימים, ואני נסעתי ועכו וחלכתי ממערב למזרח וחילכתי כל
ארץ הגליל שהיא לצד צפונה של ארץ ישראל, וסיבבתי מזרחת של
ארץ ישראל על שפת הירדן, וחילכתי משקלון לעכו על שפת הים

5. גרוס במאמרו צד 55 כתב שח"ר י"ד גר שם מסש, וחוס"ף לחוכ"ה כן
מסח שח"ר אור זרוע שלח שאילוח אל הרי"ד ואל ר' אליעזר ב"ר
שמעאל מונ"רונא [שגם היא עיר בצפון-א"סאליא וקרובה לוי"ניציא]
אבל זו אינה הוכחה כמובן, ד"רכם של חכמים היתה אז להריץ שאלה
אחת לפני כמה רבנים כדי לקבץ דעות שונות על הענין (ויאח למשל
א"גוס, חשובות בעלי התוספות" (ג. י. חשי"ד) צד 6-35 ואערה 76).
ונדא"ה חכ"י נמ"י חכא, דהא שתי חשובות מפורזות חשיבו ורי"ד ור'
אליעזר על שאלותיו של הר"י אור זרוע [חשובות הרי"ד והשאלות
הן באו"ז ח"א סימני"ט השנ"חשנו; מקצת מהשובות ר' אליעזר היא
בשבלי הלקט ח"א סימן רמז].

6. שכמר במאמרו צד 100-99. וראה עוד לחלן צד יב.
7. שכמר במאמרו צד 97. ושי"ע"ר שכמר (שם צד 98) שנסיעה זו היתה בכלל

משפחתו

א. אביו:

בזכות השם מאלי של אביו הר"ד כבר נסתברו החוקרים חרבה:

1. לדעת בוגק, שם זה בא מהשם היווני Μαλιον ← Μαλιον 2

2. לדעת ש. כהן, השם נטלא הוא מלכיאל, ו מאלי הוא רק כינוי וקיצור, אזלי בנטייה לשמות האיסלאמיים 3.

נסיפת שלש מאות הרבנים עם ר' חונתן הכהן פלוניל בשנת 1210. (אורות נסיפה זו של חיבונים ראח סאמרו של שמואל קרויס ג, רעוו. דעס עטורעס ז'ויסט" כרך פז, 1928, צד 347.)

8. בספרו צד 165 הערה ב, וראינו מדברי הר"ד בהלכות צציה שלו [ב"ת ח"ט צד י"ד, ב]; וכן ראיתי שנוחנין בארץ ישמעאל. עוד סוף קצת לחשערה זו מצאנו בספר הסכריע, דבסימן טב איהא, ובלשון ישמעאל (בכ"א: ערבי) קורין לאילפס בורמא; ובסימן טז כתב על מעשה הנייר הבא מארץ ישמעאל, אבל בכל אלה לא נזכרר לנו איו ארץ כארצות הערביות יקרא הר"ו בשם ארץ ישמעאל, וחרבה יתכן שמינה אלא סיביליה שהיתה אז תחת מסלתם ושנתקרה במסחר עם יהודי דרום איסלאם ובכללם הושבי מראנין

1. לעיל צד א ציינתי המקומות שנתח חזכיר הר"ד את שם אביו, וחנה אין שם זה מיוחד בסינו בזמנו ובסקומו של אביו הר"ד, דבסעת בנימין כבר מצאנו זכר לשני חכמים בשם מאלי, האחד בעיר פאראנסו וחשני בעיר אומראנסו. [צד 14, 15]

2. דעתו מובעת בהערותיו לסעפה בנימין, כרך ב צד 33 הערה 58; ובסאמרו, שמוח היהודים צד 56, וחוא גם ב ג. ש. שלו כרך ב צד 33; ועיין עוד מה שכתב בספרו ל. ג. צד 336. ראיתו העיקרית היא סמך שבסעפה בנימין חוזר עם זה בקשר לעיר פאראנסו שהיא החילה נלכוח ארץ קאלהבריא ששביה יונים, ולעיר אומראנסו אשר על שפת הים ארץ יון.

לפי דעה זו כתב גרוס בפשיטוח [בסאמרו צד 50] שאביו הר"ד היה יוני. זאף שחרבה יסתבר זה לפי מה שמצאנו את הר"ד מתקשר עם חכמי וחושבי יון, מכל מקום אינה הזכחה נמורה [דמשפחה קלונימוס תוכיח שלא היו בניה יוניים], ועדיין צריך הדבר עיון.

3. דעתו מובעת מדבריו על הר"ד ובסאמרו, מרדכי בן חלילי (ראה סיני, כרך פז (טנה ח, חוברת ו"ו) צד 246). וחביא ראה לדבריו, דהנה מצאנו נבשו"ת אר"ה או"צ סימן פט חובאו דברי הר"ד (מאחד החשובות שחשיב הר"ד לאביו הר"ה או"צ) ובטעות קראו, בן אלי"ן [דזתו שמו של הר"ה? נכד הר"ד], וסחרי ברונא (ראה לחלו צד ט) חביא דברי הר"ה או"צ ותיקן את שם הר"ד וכתב, בן מלכיאל.

סלי" בחסימת הרי"ד על התבונותו לחר"ם או"ז (ראה לעיל צד א) ז"ש לחוטיף ראיה לזה ממה שמצאנו בחוב בלקוטי הפרדמ"ל; כך קבלתי אני אברהם כהן מפי מורי רבנו סלי" ז"ל-- והדברים נמצאים ב'הוספות רי"ד' לנדריים מ"ג ס"ז, ופס כן מוכח שמאניו קבל הרי"ד אותם דבריט"ס, וצבלקוטי החדש צ"ל מל" במקום מ"ל"ס"6, ושלמפי הרי"ד היה השמעה תלמודית בעולם גם אצל בני זמנ אצל חכמים אחרים.

ב. היה לרי"ד בן ושמו דוד.

זח תבן נחוודע לנו רק ממה שחעיד על עצמו במכרו סופו מפסקי אביו על סודי מועד זנשים; 7

אני דוד בן הרב רבנא ישעיה וצוק"ל סודה ביום זה שחזא שני בשבת יום השמי' לחדש אב שנת חמשה אלפים ל"ב לבריאת העולם שקבלתי ניד ר' יצחק בר ר' שבתי מעיר קפואה שלש אונקיות זהב עריים מעריים טובים של סקיליאת ומכרתי לו בהם ס' מועד כלו זכ' נשים כלו עם נדה כלם מפסקי אבא מרי וכתבתי בה ביד לחינה לו לזכות ולראיה, והכל שריר ובריר זקים.

ג. עוד היה לו בת, שהיתה א"ס נכדו הספורטס ר' ישעיה ב"ר אליהו. 8

ד. נכדו ר' ישעיה (ב"ר אליהו) אחרון (הרי"א"ז):

בענין שנות חיי הרי"א"ז נמצאנו כבר החוקרים, ודבריהם נתבוססו על אילו קבלות (המותרות זו אח זון) המובאות בשלשלת הקבלה, ומכיון דלאו בני סמכא אינון לא הארכתי בחוכרת הדברים וסמ שיט לחשיב עליהם; לפיכך י"ק אזכיר כאן קצה מהנוגע לחשוואת כתבי ארי"א"ז עם כתבי זקנו הרי"ד:

- 1. חסידה במאמיו (צד א) ונביא ראיה אחרת לדעה זו מלשון חפ"ט י"צ"ן צור סחרכו" (ראה לחלן צד טב), שבסוף כל בית סמנו י"ש; סגדול ישועות מלכו, ופושט וטד למשיחו, ופירש חסידה ד' ישועות הם שני י"שעיה" שבמשמחה (חזקין זהנכד); מלכו" הוא מלכ"אל אבי הרי"ד; ו"משיחו" הוא דוד בן הרי"ד
- 2. ד' זוני יציא רעט, צד א, ב; ד' סונקאטש, צד כב, ג. הדברים נחפרטמו לראשונה ע"י חסידה טפ.
- 3. גם משמע קצה שחרבה מדברי הרי"ד בחיבוריו נהקבלו אצלו מאביו, דאי סעפים הם היה לו להרי"ד לתזכיר את שם אביו בכל מעט שיביא מדבריו.
- 4. והמעתיקים טעו וכתבו מ"ל" ששם שיט משפחת מ"ל" ידועה; ראה למשל באוצר הספרים אות ל ספר 196; אות ה ספר 717.

ולכא כמבקריו להשיבם עם החינוך בסכסוך קיום השמירה, וזכרון המהיב
 בחצותה מסוננים ופירושה כדרך הרי"ד. אבל לזה ישנו (כפי מה
 שביארה) לחלץ את מה של יציע הרי"ד את הרשיון שלו על כל
 ספק ומסק, אלא י"יין על כל מקום הצריח ל"א"ה, כמבוער בקונטרס
 הרי"ד ד"ה, הוא היבזר והתב"ד הו נסעה למוקי עמי הכונים את כל
 הנשא דוסון ומסת יך יחלכזה ירמסקיו
 גם בזה ישנו, שד"א ו ימסקן התלכה על מ הנויעות דנתו ולא
 הניצע מלושיג ולולוק על זכר קודסיו, ובו ללן על דברי זקנו

עיר טראני ומשפחת טראני

כבר נתוודעה עיר טראני בפלך באר' בדרום אטאליא, גם אלפני
 זמנו של הרי"ד, בחור מרכז לקהלי ישראל ולחכמה וחלמודית, ובכן לא
 נחמה את צמצא ביין חכמינו וחי שנקראים על שם עיר ד"ה בזמני הרי"ד

ונכל אלה משמע שבימות דרי"ד לא היה וכו' נזי מטרעו"י משתמש
 לשם משפחה, אלא יתקרא בו אנשים על שם מקומם ולהבחיין
 ביניהם ובין אחרים השונים להם בשמוחהם.
 רק לאחר כשלוש מאות שנה התרממה בעולם משפחת טראני³,
 ומנדולי בגיה כדאי לחזכיר ר' יוסף מטרעני (מהרי"ם או
 מהרי"ם) ובנו ר' משה בן יוסף מטרעני (סב"ם)⁴.

7. ראה שה"נ ח"א אוח' י ספרו 588, וגם צונזן, צ.נ., צד 561,543.
 8. מה שהיה הרי"ד בן בחו של הרי"ד ידענו רק ע"מ דברי שלזלח הקבלה
 (ראה בו צד כו.ד.), על: הוה אליהו זה ראה גרום במאמרו צד 89.
 9. קטעים מהם נדפסו בחוך ספר שלמי הנבזרים על הו"ף לר' יהושע
 בועז, גם לאחרונה ולקטו מהם הקמעים על עניני' מוסר ואגדה, ונדפסו
 ע"י הר' דוד ששון בספרו מעט דבש.

1. כבר נתפרסמו דברי רבינו חם בספר הישר (ד' וויען צד עד, ד; ה' סק"ג
 צד 80): כ"י סבארי תצא תורה ודבר ה' מאומראנטי.
 גם ר' בנימין מאזדילא כתב על עיר טראני (במסעה בנימין צד 14) ו
 ישם מאקבצים כל התועים לעבור לירושלים כי שם פורט חננל הנכין...
 ושם קהל מ'שראל כמו כמחיים ובראשה ר' אליה ז"ל נתן הדושן ז"ל
 יעקב, וז"ה עיר טובה ונדולה...

2. לדונמאות; ו' יעקב מטרעני | במרדכי לכתובות סימן קסו, ששאל סר"ת.
 אבל ראה מאמרו של כהן על הסרדכי, במאגאשריטט 1878 צד 84.
 ר' אלעזר מטרעני | ראה א"נוס, השובות בעלי החוספות, צד 199.
 ר' אברהם ב"ר מרינוס מארן טראני! יש הלכות בדיקות ממנו בכ"י
 פארי' 1812; אבל זמן הי"ו לא נתברר.

3. ר' שלמה מטרעני, יוכא הרבה בשגלי חלקט ח"ב [ראה בהקדמה לז"ה צד 8].
 4. ולא הינו בניה מתושבי אטאליא כלל, אלא נקראו מטרעני על שם
 קצר יחוט (שלא נתברר אצלנו בחלפת) שבינם ובין הרי"ד.
 4. אודותיהם ראה החיזוח של הרב משה בלעך, ש"ב ח"א אונ' ברטיפת 1845.

כבר ערכתי רשימת פרטים מהמובאים בספר המכ"פ, יעויין בה, וכאן
באתי רק להעיר אילו הערות כלליות על החכמים והספרים ששאב ח"ד
מדבריהם, ודעותיו עליהם, ומה שנזכר ללמוד אודותם מדבריו.

א. הוספת, מסכתות קטנות, ירושלמי:

ח"ד ישמש בהם כמה פעמים בה"בז"ר, בפרט יביא הרבה מהירושלמי
וגל כמה פעמים מצאנוהו מדגיש את הכלל דאין חלבו כמותה נגד הבבלי:

1. המכ"פ ט"מן נד: אין לעקור דברי תלמוד ירושלמי אלא כשחולק
על תלמוד בבלי שלנו.

2. שם ט"מן מז: וב"ן דפליגי תלמודא דידן עם תלמוד ירושלמי
היאך נזכר להניח תלמוד שלנו ולסמוך על הירושלמי?

3. שם ט"מן עז: הו"א פלוגתא בין הירושלמי לבבלי ואנן כל תיבא
דאיבא פלוגתא בצי"חו אבבלי סמכינן.

4. קונטרס לועניית י"ב, ה: כל חיבה דכליג' תלמוד בבלי עם
תלמוד ירושלמי הלכה כתלמוד בבלי.

וגם הביע עליה ועל הברייתות את דעתו במקומות אחרים:

1. קונטרס לעסקה"ם עז, א: לפיכך אין לסמוך על שום ברייתא או
על שום ירושלמי אב הן כנגד התלמוד שלנו.

2. קונטרס לחניצה י, א: כירש אמורא לתלמוד בבלי שהיא עמוק...
וצרחה לי דאיפכא מסתברא, דהרבה תלמוד בבלי מבאר יותר...

3. השו"ת לר"י או"ז (מובא באו"ז ח"א סימן תשנ"ד): אינו נראה
לי זה הפירוש כלל, ואף על גב דחגי במסכת שמחות... אין
לסמוך על אותה הנ"רסא, שכל הברייתות שמביא התלמוד (באותו
ענין)... כולן הן שנויות שם במסכת שמחות כך בשינוי כמה
שהן שנויות בתלמוד ואין לסמוך עליהן [כ] הספרים נשתבשו
מיד סופרים הדיננות שכחום ולא נבצטו בשיבה לחקנן,
ונשום חכ"י אמרינן כל מהנייתא דלא מיהניא בדבי רבי חייא
ורבי אשעי' לא מהנינן מינה היוצאת מהני שהיו משבשות
ואין לסמוך עליהם, והנה התלמוד שלנו עמוק בו המיד
כמה צ"רנות מהונות יש בו, כל שכן ברייתות ירושלמי שאין
אנו עמוקין בו, ואפילו הומפתה דרבי חייא וסמך וספרי אנו
רואין שבכמה מקומות מביאין בתלמוד ומשנה גידסתו וסמך בהן
ומייתר בהן, לפיכך אין לסמוך על שום ברייתא או על שום
ירושלמי אם הן כנגד התלמוד שלנו, כי התלמוד נכתב להוראה
כדאמרינן רבינא ורב אשי טוף הוראה, ובכמה מקומות חולק
ירושלמי על הבבלי ואין לסמוך אלא על התלמוד בבלי שלנו,
אמנם טוב הוא להג"ה בזה סעד מן הברייתות ומן הירושלמי
לצד דבר מהנהגות ונעלה בתלמוד, אבל לטעור דברי התלמוד
אין סומכין לא על הברייתות ולא על ירושלמי דאמרינן או
פעות סופו הוא עם אמצעי לומר שהן דוקה הו"א פלוגתא,
ועל כ"ו צא בזה אמר הו"א בתלמוד הו"א ובי' פלוגתא היא, ואלו
הכמה בתלמוד שם היו כבבליים או העמידין אותה כ"חידושה,
לפיכך אין לסמוך כי אם על התלמוד...

במדברי ההלכה יצננה הרי"ד כמה זכמה פעמים, ועל הספרים אף
כתב הוא לאמר מירושלים, וראה בפרק: חיבוריו על הג"ך.
ורק אופ"ק באן מה שמצאהו מביא במדרישים אחרים--
בראשית רבה: בקונטרסו לב"ק צב, א; לב"ב ד, א,
ילמדנו: בקונטרסו לקידושין לג, א,
לקח סוג: ע"ן דברי ר"א"ו בשם"ג ספ"ג דחולין.

ג. ספרות המדונים:

השאלות, כמה פעמים
הלכות גדולות, מביא מסוג הרבה, וזהו מייחזו לרבי שמעון ק"א
[ראה קונטרסו לביבליה מהד"ג טז, א]
גם ידע ממנו מהי נוסחאות; ראה סגור המכריע ס"ט לא
ספרי רב האי, וראה רשימה המובאים בהמכריע
השובות, מכמה גאונים ונתן שהמות, ורובן ככולן מהמובאים בהמכריע.

ד. הכפי צמון אמריקא וספריו:

רבינו חננאל, הרבה פעמים, על נל הש"ח
רבינו גסים צמון וספרו מגילת ספרים:
ראה קונטרסו לערבי הספ"א מהד"ב קב, ב; לגז"ר נו, ב,
חלפ"י, פעמים אין הספר, ומבנהו רבינו יצחק מפאט [או: פתח"י],
והרבה פעמים יבנהו רבינו יצחק פתח"י.
[הך בפסקיו אמצע פ"ג דיבמות מצאתי שחרי"ד יקראנו
ר"י חלפ"י, ולא מצאתי הן בעת בטקום אחר בחיבוריו]
הרי"ו כיצאש, יצננו בפרט על ספכתו מהובות זבא בהרא,
[לענין איך יבנהו ראה רשימה המובאים בהמכריעו]
המכ"ם, מצאתו מצטטו הון מספר המכריע רק פעמים אחדות, כגון
בקונטרסו לערבי ספ"א מהד"ב קו, א, ולגדרים פ"א
סימנים ל, א, וס"ב סימן יא [וראה עוד: דענתיו על השבע]
ויש להעיר כי כל מה שמצאתו מביא המכ"ם הוא מספר
חפלאה ומשפטים [א] ספר המועדים" שמזכיר חינו ספר
זמנים, וצ"ע וצמ"ל], ויחבן שלא הציעו כל חלקי
וה"ד אל הרי"ד, ולאכריע צמון לבדוק היטב את כל
חיבורי הרי"ד שבידיו.

ה. הכפי צרפת ואשכנז:

רבינו גרשום, ראה בקונטרסו לשבת מא, א; עירובין מהד"ב צד, ב;
קידושין עה, ב; ע"ו מהד"ב ה, א; ומזה וממהמובאים בהמכריע
משמע שראה הרי"ד את פירושי רגמ"ח לרוב או לכל הש"ס.
רבינו משה הדרשן, ראה קונטרסו לקידושין סט, ב.
רש"י, מביאו במעט בכל סימקא ובכל דף, ומבנהו המורה [ראה:
לשונותיו], רק פעם אחת מצאתי שיבנהו רש"י צמון
ליבמות אמצע פ"ק ב, ואולי היא שבנת מותר או מדת"ח.

מאמר ר' מרדכי לכוהן הר"ד הרבה, כמו שהזכרתי לעיל, גם

המע מהשובה שצ"מחה לעיל שהרב דאומראנטא היה סרבותי הר"ד²

עוד יתכן, למי התקדשת הר"ד עם חושבי יון וחכמיה שהזכרנו

לעיל, שלמד הר"ד אצל רבני איצות יון ורומניא³.

ב. חב"ר יון:

כנר הזכרתי הזכחה גרוס מהר"ד ור' אליעזר ב"ר שמואל טוויירווא

ה"ו חב"ר⁴, והשבתי על דברי⁵ ועוד כתבו החוקרים⁶ שלי"ד היה חבר

אתי בשם ר' משה ב"ר מאיר מפ"רא⁷, מבעלי התוספות. גם בתשובה להר"ד⁸

מצאנו: "ומעשה אירע לידי הנה... והיה הנה הר' ליאון ושאלתי לו...

ואמרתי לו... וחודת לדבוי".

ג. תלמיד יון:

רק מצאנו אודותיהם בתשובות הר"ד⁷, וכתב אלי שמואל תלמידי...

ד. חכמים שנשא ונתן עמם בשאלות ותשובות:

לרוב חושמנו מהשובות הר"ד שמות שואליו, ועל כן רק יתוודעו

לנו במקרה אם נמצא אותן תשובות במקומות אחרים הן מקובץ תשובות

הר"ד, ביניהם מצאנו הר"י אור ורוע⁸, ר' אבינודר כהן צדק, ורבים

ו' שמתה ב"ר שמואל מטפ"רא⁹ כפי הנראה, הרבה מהשובות הר"ד

נשתלחו אל חכמי יון וסביבותיה, כמו שאעיר בסמוך.

1. צד 1. עיין לעיל צד 1. ואינה הזכחה נמורה כמוכן, דאולי

הארי"כבוד בעלמח חס, וגם יש לפקק על תשובה זו בכלל אם היא

לר"ד עצמו או רק לאחרים מבני טראני.

3. השערה זו סתמ"עת הרבה מהשערה גרוס (לעיל צד 1) שאני הר"ד היה

יוני. אבל צריך עיון אם שאר חכמי איטאליא בזמן הר"ד לא שאבו

כמותו מתורה חכמי יון וסביבותיהן [לעיל צד 1, לחלו צד 2]

4. לעיל צד 1. 5. צונן, צ. 1. צד 8-57; וראה ווי"ט צד 276 השרה 17.

6. צ"מחה שכמר צד 96. 7. צ"מחה שכמר שט. 8. באו"ז ח"א ט"ל השנ"השט.

9. ראה שכמר צד 95, ובשבלי הלקט ח"ב סימן צא.

מחכמי י"ן שכתבוהו הר"ד ובר"הם בתשובות: ש' לזוה"ר ר' הל"ה

[מפרש הספר] ור' אברהם מה"צן [Thebes] 10.

גם השואלי הר"ד מאיך רומני"ה" ש' קצת זכר בתשובותיו: 11.

ובמסותא מינה דמר אמ' אני כותב עכשיו מה שכתבתי כבר לכבודך אל נא י"הר לחדוני ואל י"היו דברי עליך למורח, כ"י שכתבתי הדברים שכתבתי לכבודך בטעם הרשונה סמני שהעקתי מן הסופס הכתוב אחי שהשכתי לכתנים ולרבוה יצחק ששאלוני על דבר זה סרוסני"הא.

ועוד מצאנו שבחן של קהלות רומני"ה בתשובות הר"ד בזה הלשון: 12.

והיאך שתקו עליו קהילות רומני"ה הקדושים אשר חכמה ותבונה בהם וי"ש שבה לאל כח בידם לי"שא ולי"הן בעומקה של הלכה ומשיבי סלחמה שערח שמעם תצא הוראה לכל ישראל... והר"י אני משביעך בשם הנכבד והנורא שלא תשקוט ולא תנוח עד תראה כתב זה ותשלחנו לכל אנשי השם שבקהלות רומני"ה אשר תביא בן עליהם.

השפעתו בזמנו והתודעו לאחר זמנו

א. בדורו ובמקומו:

אין זה המקום להאריך אודות התפשטות עם ישראל ותורת ישראל באיטליה בזמן ביה שני, בזמן התלמוד ובמקופת הנאוונים עד ימות הר"ד, בפרט כי מכל היבורי הר"ד שהם עסקנו לעת עתה כמעט שאין כלום יוצא לנו אודותיהם, בין על תולדות חכמים, בין על מנהגי הקהלות. לכן אע"ר כן רק בנוגע למקומו של הר"ד עצמו בהתפתחות הכללית של החכמה התלמודית בארצו.

הדבר ידוע שקהלות איטליה ובפרט קהלת רומי בסוף זמני הנאוונים ובתחילת תקופת הרבנים השחמשו בתור מרכז, שנייה רק לבל עצמה, לבני הגולה, וביחוד [מלבד לתושבי י"ן ורומני"ה, כפי מה שהזכרתי למעלה] לבני צרפת ואשכנז, הלא ידענו גם שטענו כי המאור הגדול רש"י מנה לרומי בבחרותו, ואל י' נתן ב"ר האיאל בעל הערוך הר"ץ שאילוחיו 1. ואחרי שני דורות שוב מצאנו את נכדו רבינו עם פונה בשאלות אל חכמי רומי 2. אף בעבור שני דורות אחרים מצאנו סנדולי אשכנזי פונים אל הר"ד בשאילוחיהם; וד"ר חולין ודור בא, ועל הר"א"ז נכד הר"ד מצאנו לגדול אשכנז הר"ם מרוסנבורג כותב, הג"ד לי ה"ר שעי"ה... 4.

10. ראה שכמר צד 94, ונרוס צד 120. עוד יש להזכיר עסקת ר' ברון מחלב [Aleppo]; ראה לחלן צד עב.

11. ראה שכמר צד 95. 12. שכמר צד 100. והשוה לעיל צד דו.

1. ראה בשו"ה רש"י סימניס לט"כ.

2. ראה ספר חישי סימן הרמט.

3. ר' שכתח משפירא ור"י אור זרוע מו"יען, כמזכר לעיל צד י"א.

4. ראה לעיל סוף צד א.

ובכן, ר"ד ורי"א בדוריהם כבאל הערוך בדורו, סנדולי
דוריהם השבו אצל בני כל הפוזות הנולדו.

אמנם לא כן הבאים בעקבותם, אף בימי רי"ז נמצאו ששאר חכמי
ארצו הסתמו ונהלו בדעותיהם אל גדולי רבני אשכנז, ונחסוך הוא,
דער מחילה הרוצה להחיות חרמים לימלך ברבני איטאליא, ומעבור זמן
לא כפי צמצום החם החממה וכוונתם המנו לאשכנז בשאלותיהם, וכך
סימנא הרבה בטרם שבלי חליקם, ובמרחם [במ"ג סימן צג]: ואריך הדבר
לחילוף בגדולי תירו הגמגמנים עכ"ל... גדולי ר' סא"ר [הר"ם
מרוסגבורג] ומורי הכהן ר' אביגדור [ב"ר אביגדור כהן צדק סוויען]
... ולא רצו ונמי איטאליא גאי בעת החיים למסוק הלכה על דעות עצמם,
בניגוד לרי"ז ורי"א שלט דק שפסקו כל הלכה מעצמם ומכח סברהם, אלא
אף לא עמדו מלהלוק על הלכות פסוקות שהן נחשבתו הגדולים והנאונים

ובכן ודאי שאצל בני מקומו נחשב חר"ז כר"ח בצרפת וכרמב"ם
בארצות הסורח [לשון נידעמאן ע"ג 26], דאף אצל בני שאר הארצות
חושונה לגדולי דורותיהם, וכינתו חר"ם אור זרוע [בשאלתו הנזכרת,
ע"ג ר"א ב"ר שמואל סוויגוא] שגוי מלכי ישראל, וכינתו ר"ח אור
זרוע [בשובה סימן צב] גדול הדור, ונס מהר"ם מרוסגבורג קילסו
זחשוניתו [בשובה, הוצאת אייניס סימן צ"ג] לרמב"ם, רי"ף ורמב"ם.

כל זה בזמנו ובזמני הלמדיו, אבל מכיריו היש חסדו עברו,
ומה גחיה לאחרונה?

ב. כבר הזכרנו החמקמות חכמי יחודי איטאליא מהמדרגה שהנפיעו אליה
חר"ד וחר"א"ו, ולא להם בלבד קרה כן, רבימים ההם ירד ירדה קהילת
איטאליא מגדולתה, צדוה ורעות רדפוה נם השיגות, אף גאוניה חושבתו
סתובה ועפרתה עברה ממנה.

ובכן, אם לא נשתכח חר"ד לגמרי [ובפרט כי השוכחותיו היו בידי
חלמדי טואליז באשכנז], בכל זאת הושקפו מזכירי גדולתו בשעריהם
ונשתכחו רובי חיבוריו המעולותיו, עד שמצאנו לבעל הש"ך [הר"ם סימן
ע"ג ח"ק ת"ט] שלא שמע אודותו כי אם עוד ספי עוד וכתב עליו:
ומצאתי ביטובות מהר"ן ל' סוף ספר ה סימן קכג שהעתיק
ממקמי הרב רבינו ישעיה טראגזי וז"ל... וזרטיין דברי ר'
ישעיה נכונים, ובפרט שרב גדול היה ונס שמע מדברי מהר"
ן לב שם להדיא שממכים עמו וקלסו ע"ש, ומשמע מדבריו
שם טאין חולק עליי?

-- ורק לאחד מפלך ולטנים מסריגה נשארו זכר חר"ד וטופסי חיבוריו.
ולא לו בלבד כך קרה, דרוב הפוסקים ראשונים ואחרונים לא נתנו אל
לבוחם לחקור בחיבורי האיטאליאנים, כמו שמצאנו (לדוגמא) בשו"ח מהר"ם ק
שורש קמ"ד: מאחר שכתבת שפסקו אחד אשר נקרא הגיא כתב... וגם כתבת
דחלוועוים [כך נכנו תושבי איטאליא בפי הפוסקים ב"דוע] עושים כל
עניניהם על פיו של [אונן] העווק, אמ"נא דא"י הגיא ת"ת..."

ועתה אציג בכאן רשימה ממקצת מזכירי חר"ד:

1. נכדו חר"א"ו -- ומה רשימה ערפית לחלן

2. ר' צדקיה ב"ר אברהם הרומא בעל שכלי חלקם, בשני, חלקי" ספרו
[ראה רשימה פרטיה לחלון; וגם כתב הבהרה על ביחודי הר"ד ע"ה.

וגבויזע שפירזע ספר החויה ככלול לדוגמא מזהם עניינים ודינים
שבתם שכלי חלקם, גם כן יימצאו זברי הר"ד.

3. הר"ם הרומאני, במסא המשבואה, וכבר הזכרנו אתה מאוצאת אינוס
סימן 316 ואתה במידת לסימן סימן מצנ.

עוד יש לחזקיר הצמחה במאובנותו ימצא הרמב סימן המקנז,
זמן כתב הר"י ישעיה ספרגא"ר המצנ כבד העיר הסידה [במסרו
נ"ד 8] דאזנו לשון נמצא גם שה הנ"מ חנקת, וגם בהשבות
היימנצית לסכר המצפים סימן ז, וכו': המעיה מסורגא".

4. הרמ"ש בפסקיו, ובפרט במה פסקים על טפחה טובה, כמו:
פ"א סימנים א (ב"פ), ו, פת, לא, לב, לז; פ"ב סי' ג; פ"ג סי' יד (ל"ט)
גם בנו בעל המורים יביא זברי הר"ד כ"פ [רשימה פרטיה לחלון]

5. הר"י שב"א, כן מ"כ במבוא לרישב"א על מועד קטן [אוצאת תרה"י בלאך,
נ"י. 1935] שחריטב"א מצמא את הר"ד, אבל לא ציין מקומות.

6. ר' בצלאל אשכנזי בעל שיטה מקובצת [ראה רשימה פרטיה לחלון]
וע"פ ערותו בשמ"ק לכתובות צ, א, גם חריב"ש יביא את הר"ד.

7. ר' יעקב ב"ר יהודה לנדא בעל האגור [ראה בטרם לחלון; הדגם סתאל ומור]

8. לעיל בפרק: שמו, חוזכרו כמה מהאחרונים מזכירי הר"ד, ואינו מן
הצורך לחכסיל כל הדברים כאן; יעויין שם.

9. עוד אוסיף מה שמצאתי מזכר ממזכירי הר"ד אצל החוקרים:

- א. לאנסהזפה כתב בספרו בשם דוקטס [ראה לימבל, 1849 עד 1828 הערה 18]
שחרי"ד יובה בערך מלים לר' יוסף בר דוד חיוני (כ"י באול). ערך הנ"ה.
- ב. ברשימה ספרית מונטיפיזרע סימן 84 [תוספות ר"י סיר ליאון ור"ש
משאנן לע"ז] ס"כ שיצוטט עם, חנאת הר"י ישעיה חקן במ' חיבה קלנדא".

הערה: לקמן בפסקים העמוקים בספר המכריע, גיהוקי החומש, פירושי נ"ד,
החשובים, פירוש הגדה של טסה, ופליחות, נתתי אצל כל חיבור
האליה רשימה פרטיה ממצפ"ו, ולא הכפלה הדברים שבאותה
רשימה לרשטט גם כאן; יעויין בהן.

הערות וכן לר' סג"ת מהגור' ה"י"ד המגדל' ב"ש"ל

טעמיו: בסימן ב, לב, טעם, ט"ז.

השובותיו: בסימן טט, קצב, חלבוה שמונה סימן י"ב, גב.

ספר הלקם: בסימן עט, קנפ.

ספר המכריע: בסימן קסא, רז ב"ס, ר"ז.

הערה: ישנם סג"ת אחרים בשה"ל השונים לגמרי לסימן ספר המכריע, אלה שנתל שה"ל לה טעם העתיקם אלה מחוסמות י"ד, ובמקום אחר האריכות על ידו, לצכל זאת השתמטת בהם ובכ"כ בהם בחור מקורות לקצ"עו נוסח ספר המכריע וכן בשה"ל ח"ב.

עוד אוסיף כאן רשימת מקצת המקומות בשה"ל ח"ב כו"י שחזרו בהם דברי הר"ד, וצי"נתו הסימנים ו"ה כ"י כ"על 355:

ספר המכריע: בסימן ה, לב, לא, סו, קנח.

הערות: ספר המכריע מובא עוד שתי פעמים בשה"ל ח"ב שב הסגולה, והן שם בסימנים קל וקלה, ובכ"י במקומות אחרים הסג"ס.

השובותיו: בסימן ל ב"ס, טט, צח, קא.

היקון גמ לו, בסימן צח, ע"י: אודותיו במקום אחר.

פחת: בסימן ז, ז, ח, יב, לו, מב, ^{כ"ג}צו, סד ב"ס, עט ב"ס, פט, ק, קצ, קי, קפז, קכד.

הערה: בסימן לו מציא מחוסמותיו של הר"ד.

בסימן ז כתוב כדן, ורבינו ישעיה וצ"ל פירש שמברכין בורה מפי הצמן אל י"ן מבוטל, וכבר כתבתי השובותיו ודאיותיו בספר שבלי הלפ"א (אוצ בשה"ל ח"א סימן קסח).

רשימת המקומות שזכר בהם הר"ד בספר אור זרוע:

בחלק ח: בסימן שלח דף ס"ד, ד"מ, ח"ג, בסימנים השונים, דף קט, ג"ק"א, ג.

בחלק ג: בסימן קלס, דף לו, ג, בסימן קס, דף לז, ג.

והנה לנצי הקטנתו גמל סתם דומה השובות הדלילות דהשיב הר"ד ל"י אור זרוע, והן בסימנים השונים והשנו בשני זרוע ח"א. [דמי האור זרוע דמוח' כאן על פי דמות ד"מס"ר הר"ב.]

ת"ר עמנו השתול והתעלל להביע דבריהם ברוריהם וקלי-הבנה

בחיבוריהם ועל תנ"ך זה ומה והדוגמה [ציטוטה גרום]:

גמ' יתן לי אבני נזירי זה ואחיה יין למצ"ך על כל הדברים האלה, כי כל זינור זינור צריך סילטול ומשא ומתן, ומוי יוכל לטהר כל מחקרי לבבו על זה, לא ניתנו דברי שבת ליכתב כי אין להם הקף דמיין אדם יכול להשיגם.

ולכן אין להכזה אם נמצא שהוקרים שיבחו את סגנונו:

דו"ט כ"ב עליו (צד 810),

בכל ספריו בחר לשון ברורה וקלה ומגונן חניוני, ובכל זה נעלה מאד בתוספותיו על חוספות הצרפתים.

ד"דעמאז כ"ג עליו (צד 168),

סגיה יקרה היתה לרבינו ישעיה, זה כח החסברה, שבו החליא לעשות, בעוד שחומר הענינים קשה כל כך עד שלא כל רב וחכם יכול לבאר הרצון... כל דבר קשה וכבד כבד הוא בסגנון בהיר עד שהוא נעשה טובן לכל, כל סוגיא מסובכה ומעורבבה מענינים הרבה אותה יבחר ביותר לברר ולהסביר באופן קל ונוח להשיגה ולבוא עד תכונתה.

כן העיניו עליו, וכן מתאמתים הרברים להמעייין בהיבוריו, ולא עוד

אלא שלטורנל בספרי הצרפתים התעמטבים אחריהם, כמעט שיחיו עליו

רוב דברי הר"ד לטורה בטח שיבאר את חסוניה בכולית האריות, ובפרט

בהשובותיו אתה כוצא כן [למרות, בהשובות עטמנו למעלה חוסיף להתנצל

שמחכה דונק בזמן הזכרה לקצר יותר מדין]. אבל הנראה פעם לזה, כי

חלא רוב השובותיו נכתבו לחושבי יון ורומניה, שלא רבו ביניהם

חכמים מובחקים, ועל כן הוצרך לכשר להם בהרחבה.

עוד ארצה להעיר על פרט אחד בסגנונו, זה"נו שדרכו לכתוב

בחמ"ה אף שלמעטים יש לטעות בתכונות דבריו מחמת זה ולדמות שלחמן

זחכונן, וכבר נמצאו כמה פעמים שתיקנו הסופרים והמדפיסים בדבוי

כי לא חבינו כוונתו האמיתית [הו רצו לחקל על תקורא].

לדוגמא, ראה סימן נו ב"מכריע, זמ"ט שם בהערה 108.

ה. בייחוד להיחידים: [מספר המילים]

הר"ף, בסימן ער קראו רש"י זכתי הגרסה גם כמה שפאם כל
 רש"י (סימן פג), ורצוהו מקדמוני"ם (סימן פח), בזנחתי עליו.
 רש"י, בכל מקום מכנהו "מכנה", וגם נגדו הר"ף ז מכנהו כן.
 [עוד העיר הסידור במספריו שגם רבינו תם מצאנוהו
 מכנה כן לרש"י, צדקו בספר דיעוד סימנים שלא, שצח, הקבו, הקמד,
 עוד מצאנו בסימן טט שיכנהו "רבינו".
 רבינו תם, מכנהו "ר", בסימנים ה, יא, טא, עה, צג
 הערה: גם לרבינו הלחון כינה כן בסימן טא;
 ו:א ל"אזתו החכם" (מזכיר השוכחו) כינה הן בסימן טד.

ב. בייחוד:

הם זכתי זכתי (= אין יחידים דבגמרא; וכן מצאנו לו געצמו בסימן ה,
 ואולי תקן סופר ה"א)
 [עוד העיר הסידור במוספרו שגם הרמב"ד בהשגותיו על ספר המאור
 ישמש בביטוי זה].
 כמפורד זכרה -- ראה סימן טד, וחשובתו בטו"ז ח"א סימן השנו סעיף ג.
 אין לפרש בדבר -- ראה סימן ז
 פרשניה, פסקניה (= מפרשים, פוסקים) -- ראה ר"ס לא, ובריא"ז כמה
 פעמים בהלכות קטנות.

פשיטא יראי
 סתרון (= אירוש)

[וראה עוד הלשונות שאיטטחי ממנו בהפייטתו על אחרים, לחלן.]

ג. לשונות לרעויות [בספר החכריות] -- רק מצאנו:
 סימן יג: אריות הנקראים בוחאלי בלעז
 סימן כב: ובלשון ישמעאל (בכ"ג: קרבי) קורין לבילפט בזרמח
 ופסה לסוף סימן טג: בעין מעשה קומורו שאנו עושין

ד. מתומייטנזון, ובפרט בקונטרס:

[למשנזנו במסקיו ראה לעיל, בפרט כמה שיטתנו מקונטרסו]

ואינו גראה לי, יאמר על כל דבר שלא יסכים עמו, רוצמא מצוי"ה:
 כך גראה לי סתרון העיטת, וסתרון המורה אינו גראה לי
 ראיוני שמקו"ם... ואין זו קושי"ה של בלוס
 ואי קושי"ה (= ואם תאמר" שבחוספנות הצרפתים)... השוכח [אז: יא לזכר]

[רשימת מתבמים הלה הוא להועלת בפרט לענין זיהוי חיבורים
 אז ציטטאות, וביחוד להבדיל בין הר"ד ושאר בעלי שמו!]

א. אחריות חברי עמותה להעמדת

החבר באיגוד יוצא במצב זה אחריות לכלל חברי האיגוד

האחריות מקובלת על חברי האיגוד אשר נחלתה בהם בהתאם לרוב

הם ספר ומכריע חליקותם כאלה מקובלים ומתחבבים, ובהם הם

משתמשים לזנין צירוף נוסף המכריע, כי לרוב יתחוו כל כך לזכות

הספר עד שגם אספקה כלל לפסק ולומר שבשתי פעמים צמדים עלה בידו

סגנון אחד מסת,

עוד אע"פ אלו כפי הנראה גם חיוב, ואכל פעם שיבין בספר

שלו במקום ובמרח, יעתיק את פירושו [ככל או לקעים] מציוריו

מקובלים או נחמקיו על אחר, ולרוב צמדות כבר ציינתי [אצל רשימת

המקורות שושהמשהי בהם לקביות מסמ המכריע] את הקטעים במחקר

לניסין וכוונות המקבילים במקרה לכימיות לד וסד מהמכריע, וזינו

כי המסקים האלה הם מצויים לכל (שגדפסו בצד הש"ס) לא אעתיק מזה

באורך כגון, אלא תרוצת לעיין יע"ן.

ובל כך שאי הרי"ד על נוסחה כתביו שלא לשנות, עד שגם אחר

משנת ליתו על חזנין וד"ן יכתוב עליו בחיוב לשונות, ורין יסנה

דבריו (לחשי) ויכתוב "הייחסי סגור לחיוביה נשח" במקום "כשנו מוכח",

וכדומה. ונבדק בהמכריע סימן גם נבאערוהי עליו ימצא לדגור זה

דומה מספיק בחשונות זה המימן עם קונסריס הרי"ד לקיזושין באהרה.

ב. מציין לשאר חיבורים:

[ומצוינים כאלה באו לנו רוב ידועותינו על חיבוריו שאינם הידינו;
ראו הרשימה שנתתי בכמה מקומות על אותם חיבורים.]

עוד יש לחקיר ולהדגיש אנדות ציוניות: שתיין להוכיח מהם כלל

איזה מחבוריו מרם לחבירו דרניל היה לחומיק ציונים על החיבורים

הקודמים, לעיין בהיבורים מאוחרים, אם בהם יישב מה שהיה קשה לו
 בתחילתו, היו הם בתברזי אהם כבר עתההה דמי: על הענין, וכדומה
 ובפרט מצטננהו מזכיר את התדורות המאוחרות ה' תוספותיו
 בתוך הישנות, ואם במסנתו אהם כן, על שכן הסכמתו למסכתא, ואם
 כן שאינו מאין לחוכיה כליה על הדר לתדל את הסכמתו מהו שיצטט
 מהדורה מאוחרת על יז בתוך מהדורה מוקדמת על יזו וזלטיא להאריך
 ביוצאותה על זה.

ובל שכן זכל שכן שאין הוכחה בדרך זה על פסקיו ו' הוטפותיו
 איזה מהם קדם, ובפרט שהוא מזכיר את כל אהר בתוך תבירו " למשל,
 בפסקיו לברכות יזכיר את מהדורותיו לברכות כמה פעמים (ראה: רשימת
 מהדורות ה' תוספות") ; ולענין הזרת פסקיו בקונטרסו כבר סידר
 חסידה [ומאמרו ג' חסנולה"] רשימה ארוכה מהן, וחילק בין לשונות
 "פסק", "פסקא", "פסקי", ו"פסקיי", ומביון שלא עמיתי על סוף דעתו
 בזה לא אהריך כאן על הענין, [ראה אודות: מהות פסקיו]
 וזו יודות: קונטרס התסקות

ר' אבנ"ט כאן רשימה מקוצרת לתת יוצאות ללשונות אלה:

פסק: בקונטרסו לשבח מא, א

פסקא: בקונטרסו לעירובין מהר"ב זט, ב; לנדריה פ"א טכ"ח

פסקי: בקונטרסו לעירובין מהר"ב עט, א; לע"ז מהר"ב לה, א זסט,

פסקיי: בקונטרסו לשבח מהר"ב זקמו, ב; לע"ז מהר"ב לה, א

אך אה זה רציתי לחוכיה מציוניו, דתיינו שאם במהדורה מאוחרת
 מאינו מסכו יציין לעיין על מסכת אהרת בשתא, עלי חוכיה מסמי מהדורה,
 דרי משמע וזה טעל אותה אהרת לא חיבר ידתי ממהדורה אהת; אבל כפי
 חנראה אינו כן, ולמשל, בקונטרסו לברכה הצומט (שהחלטתי שהיא מהדורה
 ג') מצאתיו מזכיר "הולין" בשתא, וכן במהר"ב למפחים יציין "קידושין"
 שתא, וכדנה רבות, וקשה לומר טעל מקצה הסכמות חיבר את כל מהדורותיו
 יחד, מאחר טעל יוצ מה שבדיונו אינו כן; והרבה צריך עיון.

זאתר יתברר [להלן בפרק: דרכיו במסך] שחרי"ד לא נזלה כלל

ונלל הברר אלה שקדוחו, איך לתמוה את גז על הכתובים שבירד היו

זכיל לתקן ולסוף שמשוברים הם, וגזת יתראה חרי"ד איך ראשוני

טבירי המקום,

תמקדוה שיתעורר עליהם חרי"ד זיכתוב, ג'רסא מלזכמה הי"א

רצו מלספור, ונציב כאן רק מהתקדו"ן קצב:

1. הרבו לתעמיר גירסת הספרים שבירד אף בנגד ג'רסא ונאמר אנחנו ג'ר

וזן בהב זאתר המכריע חיימן ל: אבל באשכנזות רב עתים זמון
וזוק"ל מצמח כתוב שגורס, וא"צ גרסה ל, דאממח בולחו
פירי, וזו המורה הי"א ג'רסא.

וכל שכן שיתביר גירסת המורה בגמר ג'רסא רצ"ד

דמכריע פ"טן ז: כך כמחוי הגירסא כתובה בכפויים וכך גרוס
בט הכות, ובעל הלכות גדולות שגורס, גרא"ן ל
דבריו בזה, וג'רסא המכריע אינו גרסה ל.

חגיגא פ, א: כך יש לפרש כפי מה שכתוב בספרים, וא"ן צורך
לשכח כמו שמשמע המורה.

קידושין כג, א: כך כתב בספרים ז"ל ולא, נדבריים המורה.

שם טב, ב: כך היה כותבה קודם לזמן המורה וכך: וראו ג'רסא
הנחל ישאר המורה, והמורה אי"ן המורה, ולא ג'רסא
זאתר כך הוא כפי מה שכתוב בספרים.

בבא קמא ק"א, א: כך היה הגירסא כתובה ברוב הספרים וגם
בטמרא, וג'רסא המורה זפירוש גרסה ל' בגבול.

בבא בתרא טז, ב: רבינו שמואל זצוק"ל גורס, וזרחה ל
דלת גרסינן, וזכרוב ספרים אינו כתוב, וסעות הוא
לגורסו, אלא ודאי לא גרסינן ליה אלא חמי גרסינן.

עבריה זות מוצ"ב זמ, ז: כך כתבה בספרים ז"ל, וזיה
ג'רסא יתו ממו, וזמון המורה המורה, וכן גרס
המורה ומכריע לה בזמן גדול שחרי"ד כתב, וכן כתב
במה"ם ג'רסא, וכן כתב, וכתב בהזב שכן רבינו
הט זצוק"ל מצא גירסא הי"א, וקילסה, אלא דקיי"א ליה
ומחמה כוש"א זו חזר לגרוס כג'רסא המורה, וא"ן גרסה ל'
דלת כוש"א ג'רסא.

הוא לטעמינו המקורי ביותר המכיל את כל המידע הנדרש...

עיוניו בחוקי המשפט, שיש בו סגולה מיוחדת בין כל המספרים...
במקומות אחרים, ובמקום זה דומה לזו...

אין לטעום דווקא יבטל גירסת המספרים המצויים...

ביצח יד, ב: כן כהנה במספרים, ושינה גירסת יפה...
המורה זיגר.

עוד יש להעיר, ולעמוד במצב זהו השבט הגירסא שלטני משום

היינו מקוריה להמך, כמו:

המכונה סימן זה: שני המינים שבהם גם בטלחה דרב אחאי
במין זנוק"ל נכרחה ויהי בי משה, אבל במספרות אינה בתוכה
גירסת זו ולא בהלכות גדולות ד"ש המלכות רבינו יצחק מפאם,
ולו יתנו לקיים המה.

נדרים פ"ג ט"ד: בנדרים זה היינו גירסת המספרות זו כמו במספרים,
במנו ליישב הגירסא...

הוא רביל הוא היינו זה היינו זה היינו גירסת כל המספרים, אם
שינה המבנה לו:

גירסא זו, וזו גירסת המספרים לא יבולתי לישבה.

במה במה קמה, ב: וכל המספרים כהנה... וטענה גזול היא.

לפי דרכו העיוני, יתבאר היינו זה המה שנים בדבר אין גפלה

הטענה המספרים שלטני:

המכונה סימן זה: כהנה במקום מספרים... ובמקום פפרים אינו
כהנה, ועיי' במספרים... עביצווי שזה הלשון אינו לעון התלמוד
אלא לשון אחרונים הוא ששמו זכרו... אבל גרסת לי שזה המסק
אינו לשון בעל התלמוד אלא לשון המספרים, והרי אינו כהנה
בכל המספרים, והמורה לא גירס זה כלל, ולשון המספרים הוא
המספרים... וזה היינו... ובמקום גירסת סיני כהנה זה המסק...
ואילו היה זה המסק לשון התלמוד היינו לא היה כהנה

המורה בשו"ב הגירסת היינו המספרים, והמספרים המספרים
במקום המספרים כמו המספרים עם סימן זה במספרים, והמספרים
היו על המספרים המספרים המספרים המספרים המספרים המספרים
הוא המספרים המספרים המספרים המספרים המספרים המספרים
היו המספרים המספרים המספרים המספרים המספרים המספרים
היו המספרים המספרים המספרים המספרים המספרים המספרים

בכל המספרים, בעל המספרים המספרים המספרים המספרים
זה המסק הוא המספרים המספרים המספרים המספרים המספרים

[המשנה נ"ו] : ואומר אני שזה תלמידי יוסה רמב"ן לתקן בבבלין
התלמודים והגדילן לאמרם בירושלמי תלמידי רבי בעל הספר אמרם

גדולי יי, אן חמברי בערין גילת הית לז' חן, ילפון משימש ח"א עגבתה
הספר ה' שסבר ליחמה דצד' חן, ושל' חן ילפון התלמוד

י' וכה נה, אן זהבי איהם בוזספוטא, אבל שנוי בצ' קסי'תת ליהו בהוספתא,
ומשנה דגרסי'ן הכי במתניתא הג' צא אי'תבולת זכתבו גמי דמי דמי
במהני'תג כר'י'תא.

קידושין ה, ב: ונ'הרצו שהי הקוס'יות, וכמו' שטכר זה הח'רוץ למעלה
ושחבשו זכתבוה כאן.

הערה: בענין זה יעוי'ן עוד את שכתב הר"ר בחשובתו לר"י אז"ל,
צ"ע'תת למעלה ברשימה דעו'ת' של הר"ר על ח'רו'למי וחברי'תות.

ל'ו' ו'ן בוז'רי חש"ט כז, ש"ו' צמ בוז'רי חלכות גדולות---

המכרי'ן טלמן לאן זסדר קר'תת המרשיות שכחוב בהלכות גדולות נראה
לי שח'י'ן דברי בעל הלכות גדולות, שסתי' נוסחאות רא"תי סהן,
בנוסחא נחד רא"ת'ו כהוב ובנוסחא אחר לצ' רא"ת'ו כהוב, ועוד שדבריו
סותרים דברי בעל הלכות גדולות, אנה מוכח שאין חן וברי בעל
הלכות גדולות אלא סהבר אחר בחבם שה,

חשובת [צ"ע'תת נרום] : חס ושלום אין לסמוך על הדברים חללו, ואיני
מאמין שבעל הלכות גדולות אמר הדברים, כי יש בידו הלכות גדולות
והי'תת' כל סדר נשים מראש ועד סוף ולא הצאתי כהוב בחן את
הדבר'ם זללו.

--- הגדולי רש"י :

במסק' לכתובות עם, אן זכר'תת לי' שטע'תת סספר הוא, זכ'ן גרי'ך לומר
במ'רו'ש הסדרה...

עו'י יש לדוכ'ף בענין הנוסחאות, מה שנגמ' לר"ד במסק'ו

לגי'סין ט, א"ב בענין כתיבת התלמוד:

זכוח סמך דבי שכתב המשנה, ונח'יו כהבו חבר'יות, ורבי'נא זרב
אש' חתבו התלמוד, וכן כל אומ' הדורות בוז'י'ן מ'רו'ש'תן.

דאולי לאזר זה י'כ'ן קצת מה שמי'תת'ו מ'זעב את התלמוד כהער סאז'ר

דטומך על נוסד' [כפ"ט תוך ספכה תחת] ומר'יא מ'זח ראי'ת בהתכר'יע ט'ימן לז':

אם הוצ'ה לומר דהדר ב'יא ח'י'אן ח'צ'יע התלמוד דברי'ו בפרק השוכר...
וכבר ח'צ'יע התלמוד בפרק רבי' י'שע'אל דהדר ב'יה, אילו ח'יה זה קודם
לאותו כעשה ח'יי'נו יכול'ין לומר דהדר ב'יה, אבל כ'יון שזה מ'ז'חר
לאותו כעשה שמע מ'י'נא אין לומר דהדר ב'יו.

כבר העיר וזייט [בספרו צד 310] על הר"ד כי לפעמים מרוב
 הידורו נפת מני אורה הישר, ואציג כאן קצת כמה שמצאחיו הזמא
 בדרך הגיוני במשאו ומחננו שבספר המכריע:

המע"ן בדברי הר"ד ימצא לרוב שיחמוט על דברי אחרים בלי
 סיבה מכריחה או אמילו מספיקו, ומצד השני ימצאהו מסתמך בסברותיו
 הוא בראייתו שנת עליהן יש לתמוסן

ולא הנראה ברור הוא, שהר"ד יחזק כל כך בסברותיו המתבררות
לו, עד שלא ידקדק היטב בראיותיו שהיינה נכונות לצמרי, והוא
הר"ן בדהיינותו לדברי האולקים עליו, עד שלפעמים לא יסמיקו דבריו
בליל אבל המע"ן בהם בלי דעה קדומה.

בדרך זה מצאנוהו מבעט בפללא ד אליגא דפלזני קאמר וליא לא
 מבירא ליה, בספר המכריע סימנים כא, כס ועוד י"ז ומן התימה לומר
 דלא מבירא ליה להאי פללא, אלא ודאי לפזם ד'חשא הביא הוכחותיו
 באלה המקומות בלי לחוש שעל פי זה הכלל ידחו.

ועל נקודה אחת בענין זה רצייתי לעמוד לרנע, והיא: שכשיחוננד
 הר"ד להילוקים של אחרים יכתוב עליהם לשונות כאלו:

סימן כז: אילו היה חילוק [זה]... היה מחלקו החלמוד, אלא מדאמר
 מחמא שמע מינה דאין חילוק ביניהם.
 סימן ל: אנה מצא חילוק זה מה שלא הילק החלמוד
 סימן לב: לחלק... לא עלתה על לב בעל החלמוד, וסברא בעלמא היא
 שעלתה על לב מי שהעמיק לדקדק בזה.
 סימן נד: שאילו כן היה לו לחלק החלמוד חילוק זה.
 [ועוד כאלו בסימנים לא, לב, ע, וכו']

סימן צב: אין
 לחלק... מה
 שלא הילק
 החלמוד

אף שכמוכן שכמה פעמים יחלק הוא הילוקים שלא חילקם בעל החלמוד

בחדיא [ואין מקום לפרטמן]

אלא שכפי הנראה שיטתו היה שכשנכתבה החלמוד [ראה כדף שעבר] נכלל

בה כל מה שחיה ברור לחלבה עד אז. ולפי זה יבנו דבריו---

במכריו סוף סימן טז: כיון דהקמה גי' קמה לרבי... וקיימה לן
כי הויה הקמה, היכי לה וגי' לה וגי' במחנותין

בהלכות סוזה שלו [למחנות לא, ב; ב' ס' הי"ם צד י, ג]: ובימוש
תפילין ראיהי כתוב... וזרחה לי שאין לסמוך על זה, שאם אביי
אמר הרברים הללו היאך לא נכתבו בתלמוד...

ויר שערך דק זאת, יתק שכתב מצאנו את הי"ד מתקן לזירחה

חמטיים כזאיה מובנת, בכל צאה מצאנוהו בזהב [על רביגו חסון]

בזמכריו סימן סז: וז'נו גרחה לטבש כל המסריט זלגרוס כרצוננו;

ועוד רצו מלמכור הפעמיים וז'וכל הקורה למעוז על הי"ד מתמם

הכלל דקשום עצמך וכו', ונלאיהי למרמן, והכתוב למעלה יספיק כעת.

ג. מיסודולוגיה:

מצאנו לי"ד דרך ראצי ונאלית, גמרם בפירוט המקראות. דוגמאות:

בנימוקיו לבראשית מא טו: בראי שיזם לא החזרע מיד לאניו זאחיו
כשנחנול על מצרים ספוי שרצה שחלומותיו יתקיימו.

לשמות יח ב: ביאר שבעל כורחין שילוחי נילפורה אשת משה היו על חנאי.
כי משה נהן היה זאם גירשה למרי לא היה יכול לחזירח.

בקונטרסי לראש השנה יא, ט: הא דירשי'ן דמעטי בראשית בקונתן
גברמן, הוא רק למנן דאמר בגי'טן גברא מעולם, שאז גזיליט חצמתיים.

לחגיית נ, א ולעבזיה זרה טהו' ג כו, א: יתקב וחזקיה לא נמנו ברטיסת
אלה שעכרת להם חמה, אז ממני שלנה זקרה עמחם היו תולומין אחר כך,
או ממני שלהב רק עמד השמש ולא חבלול.

למועד קמן טו, ב: ואינך יכול לפרש המקראותה של יחזקאל מיזשבים על
משמם, וברוחך גדול ייטבו אזחם חכמים.

לבבא בתרא קב, ב: והרבה אתה מדבא לקדמונים שהיו קודם מהן תורה
שעשו שלא בתורה.

אך לעומת זה מצאנוהו למעמים דודש גימטריאות, למשל:

1. דע"ן עד"ש באח"ב-כמנין כלי הסכות יתר אחת -- מובא חסנו

בפירוש הגדה של פסח שבשה"א סימן ר"ח.

פ. שונה פרקו ק"א פעמי-כמנין, החכמה מאין תמצא [קונטרסו לחזקתה

וכבר האריך חסידה במאמר ג הטעולה" אודות דעות הר"ד במירושי
החנ"ן שלו על הגימטריאות, יעו"יין שם לרשימה גרמית מאן. [צד ט"ז]

[עוד האריך קצת שם (צד 11) אודות דעות הר"ד בענין הדחקה הנשמיות
מהש"ה, ולפי שאיננו מן הע"יין לכאן לא התרכתי לצמם את דבריו.]

עוד מצאנוהו מקשה ומסתובב בדרכי המצא (כפי מצב המדע בימינו)

ומביע דעותיו עליה; ובכלל זה אני כולל מבין של חברי זה (פסיכולוגיה)

מנהגי המדינה, וקורות היסטוריה, לדוגמאות:

בקונטרסו לב"ב קא, ב: קבלתי יציר זה מהחכם אחר שהיה בקי בחכמה
הש"ע"ר הנקראת צימטר"אח ביוזר, וחראה לי לעיני שיזחר הוא
האלכטון מתרי הומעי, אלא מסנני שאין תורה יכול לשער ולכונן
כמה הוא היזר לא אמרו אלא תרי הומעי, ואמר לי שבכל השיעור
שמשעורים בהכמה השמיים עם צריכים לומר יזר מעט מהנני שאותו
היזר אין לו כיוון, וכך היה דרך ההכמה שאף אם תחלקו לשערות
הראש אהא צריך לומר יזר מעט. [עוד שם: גותן המומת לזה]

שם עג, א: תמיה לי טובא... ותו שהגלגלים חן דקים מאר... [ע"ש]
שם כה, ב: פליגא הא בילהא דאמרינון חכא שהחמה מהזרה בלילה גחר
הכ"ע עם חכמי הזוית האומרים כי החמה לעולם אינה מסבבת אחר
הכ"ע אלא שהגלגל מקיף את הארץ ובלילה הולכת החמה תחת הארץ
וער שלא תביע למזרח לא נוכל לרדתה מסנני שהארץ מונעת ממנו
את אורה. [ובשנת לא, ב]: שהעולם עשוי כמו כדור עגול שאינו
שוח, וכי שור באמצע הכדור שהיא גבוחה על פי שנעלמה החמה
מעיניו לא יעלה אורה מן הכדור ער שתחלק כל שימועו של כדור
ותיכנס החתיו... וכדברי מצאנוי שהיזר גם רבינו הם במפר היזר,
אלא שהוא היזר כפי הכמי ישראל שהומריה כי החמלה הולכת בלילה
אחר הכ"ע למעלה מן הרקיע ואני הירצהי כפי חכמי אומות העולם
שאומרים שהחמה מחלכת בלילה תחת הארץ, והוא העיקר...

הבינה יב, א: קשיא לי, דמקצו השמים ועד קצה השמים הוא כפלים כסן
הארץ עד השמים, שהארץ סכונת באמצע השמים כנקודה בתוך העיגול.
ראש השנה כג, ב: וכלל אומר כי הדברים הפלו הם תלויים בהכמה השמים
וכי שלא היה בקי בהכמה השמים לא ידע אלה השונות, ולדידי חזי
לי ספר המועדים שעשה רבינו משה ער מימון וצוק"ל מביא... חכמות
גורמות ונפלאות והארץ בהם... ואין חכמ בעולם שיכול לעמוד על
דבריו אך מי שיחיה בקי בחכמת השמים...
שם: שמעתי מן הבקיאיה בהכמה השמים שאין ללבנה שוט אורה אלא
לוקחת אורה מן השמש... תצד ורובתה את החמה הוא המאיר...

פסחים מהד"ג קסז, א: מוכיח סיבן שכל רוחות רעות בסניקות נקבות הן
[בנימוקיו]: לא העוננו, נראה לי דדוקא על ידי שדים אמר, אבל על
ידי בוכבים ומזלות מותר.
[בתשובה, הביאה גרוס]: ואף על פי שדברי הלוחות לצ מעלין ולא
מורדין ואין לסמוך עליהם, אליהו זכור לטוב גרמה לי בהלום
ושאלתי את פיו... ואמר לי...

אמכ"ע סימן כה: שכן דרך העולם, כל הרואים את המעשה באים
לבית דין... לראות מה יהא בתומו...

שם ט"טן יח: מעשים בכל יום כשהחכ"ן דגלי חבובים... [ראש ג' דעמס]
פסחים מהד"ג קז, ב: אנרישם, הויה... מטלכי חורודוס...
יומא ט, א: [תודות חז"ן השנים של ביה שני, ע"ש ואכ"מ]
[פסקי יבמות אמצע פרק ו: גראה לי דשני יבאי הוה...]
שם סימן ע"ב: רל ארזי שחכמי הרבנות מנהיגים הדרך

א. מקי"ד

ג. דעתא (בספרו י"ד ע"ב) וז"ל: כח קמ"ט מה'ב"ר ה"י"ד חסד'י'ח
 כ' דרכו היה להקל וצ"ד הכתי' צו"ה: וז"ל שכתבם מה'ק"י' חסד'י'ח עליו
 בזה, לא יכלו להבי' ראי' מוכיחה לדעתם, וכמו'בן העד חנה לא קט
 שנת' הדח וחנה את כל פסקי ה"י"ד עם הם להחמיר ופס' להקל על החלוקי'ט
 עליון ונצי'ג כגון רק היב'ע ד'נ'נ'ה:

הכפ"ע ו'מן י' ונפלא'י מזה על רבנ' גרסת הקדושי'ם שכל דרכם
 לתחמיר בכל מה שיש להם לחיטת' על ראי' קלה וחנה היקלו והחמירו
 את דמרי'ם צראי'ות שאין להם כח.
 שם ס'מן ג': והרמב"ם לב"ד דבר זה מפני שראי'ם לאפני'ם חז"ת
 שמוצי'ין... ואין להם ספק על דבר זה מן החלכה כלל... אלא
 שראו להחמיר בדבר ולא החלק מן חסד'י'ח.
 שם ס'מן ט': ובשם שאין לו לאדם להחמיר את האיסור כן אין לו
 לאסור את הכות'ר, שכתב'ה מקומה מצאנו שהחזירה חסה על סמו'ם
 אל י"ט'אל... וזהו הי'צוד כמז'ן בידי'ם בלא שום פקע' ופקד.
 והנה [הבי'ה גר'ם]: ועל ענין הי'ין שכתבת' אלי, הם באנו לחקור
 אחרי' י"ג'ה של מלכות'ינו כפי' חומר ההלכה הרבה יש לי לומר עלי'הם,
 ומה שבלבי על דבר זה הוא כבוד ה' החסד'י'ח, אילו הי'ה מצלי'
 מני'ן צפני'ם חיי'ם מודיע לך, ובכונה לא אכתוב לך מחנ'י שהדבר'ם
 לא ני'תנו לכתוב, אל אהק'ר ואל תיקוק אחר'הם.

ב. אי'וליותו בקודמי'ם לו:

בבר הער'נו כי חכמי י'הודי' א'סאלי'א ביט'ות ה"י"ד ולטני'ו התנח'נו
 שר'ת'ע'מ'נות ולא נתלו ולא נטה'כו בחכמי' הרצות אחרות, וי'ה'ה הפעם
 מה ש'ה'ת, אם מחסה עתיקות מוטב ח'תור'י'א ברז'מ'א ופ'בי'ב'ה'ת, אם מחסה
 שאר'ם וי'ה' סמו'נות בין מר'נז'י' בבל ספר'ד וצר'ת ולא הושמע'ט טאהד מחמ'
 י'ואר מ'ון האחר'ים, מכל מקום אין לך טופ'ר א'סאלקי' שי'תראה דבר זה
 ככתב'יו וכח'ב'ו'יו י'ואר מה'י"ד.
 הכלל העיקרי' בזה הוא: דרכו של ה"י"ד הי'א לתסו'ם החלכה על פי'

הני'ון שכלו בלבד, וכמעט שאינו אמ' לב כלל על דעה מ'י' מקדמ'ו אמ'

כל החלפתו יאמר הקי"ם ילב עמוק וכל סמן על הארץ כי
זו גתו" החקירה והענין הזה וכן נבדל לכבודו קרובו
זבל לא אשא להם נבדל זה למי זעתו דבריהם מוכושים מן
דמכרה,

וכן יעיד על עצמו בהשוואתו [צייטן גרום]

זבל זה שכתבתי לפני ארצות ידעתי כי אין זה רבנותא למיחשב
נברי חלא ספגי שפחה זבלל עלי חתי הגדול רבינו הקדוש,
אך הסמך שלי ויגו ולו על מה שגראו לי לחזכיה מתוך חסתי.

זכתהרר שלי עכל הליצו שכתבתם, מראש ועד סוף העתקתם
זאתו מן התוספות זולתם אנהי על שמכח, זלא אשרתי אהמו
בזה, כי נגא" חנה לזמירי הכנס להמאיר במלכנו נברי.

זאל תכירו מנוי שמוי ופי לקיים זכרי הכורה אני זונק לפרש
כן, שהרי ככה עמוי עולם חולקים עליו וזכורים... ואפילו
לא היה אדם גדול חולק עליו בזה, אני מה שנראה לחוביה
מתוך הספר אני כותב, ואל תזיקוני בזה מחוסי [=מזחזחיין]
חלב, כי מכיר אני בעצמי שצורגן על אותם הרבנים הראשונים
הקדושים ימה מכרסנינו... אך... כל דבר שאינו נראה לי מתוך
הספר אי אמרה יהושע מן זון לא צייחגא ואינו נמוע לכתוב
מה שגראח לי, כי כך היך התלמוד, לא צמנעו לידך אחרוני
הממורתיים סליבר על הממונים וגם על החנאים, וכמו משגיח
עמרו מעיקרם, וכמה זכרי רבינו בטלו וחסקו חלכה כיהיז, כל
שכן בדברי זה, חולקים רבנים גדולים, ויש לנו לתור ולחקור
מתוך הספר ברטיח גדורח ולראיה כמי החלכה נוסח, ואין
בנו מה ודעה לשקול במלס הייט פי גדול כאביו, הלכן נגיה
הרבנים ההמה עליהם השלום בנוודם ונחזרו לבינה הספדים
לריוה היכן הדין נוסח.

זאנה זה ינהוג בין בדברי הראשונים מזמנו או סלמיו, בין

דברי זמנו, בין בדברי האמוראים עצמם -- שלא בוש מלכתוב עליהם

[בקונטרס זכבא החרה כז, ח] "כבר יברר זה שאלו האמוראים... אלא

טעם יש בדברי אלה שלא דעו לחם" -- אבל כמבואר בדברי שחבאנו, לא

זחכוון בזה לומר שחכמתו גדילה סחכמתם, דכבר חודה הרי"ד כמה פעמים

על קומן שכלו ומיעוס השנהו [ועל חקמם שהבאנו למעלה זוכל להוסיף]

הכריע ס"ס מו: ...דכיון דרבנן קאמי לא הוו ידעי למיסק
גבריקה שפיר, היכי מצין למיסק זון, דימנין דשריגן
פריסה באבילה, ועל כזה נאמר כל שאינו יודע בפי"ב בייטין
וקדושיין לא מה לו עסק בהן, זאין זומר חנה אין לו לדיין
מלא מה שענינו רשות, שהרי חין לכו עינים לרשות ולעמוד

על צוריו של דבר, ואיזה דייקן ודומה ליון בדבר שאינו בקי,
הילכך לבב הירון טפיקא הדי וטפיקא דהוריה הא ואיה לן
לנדול להנדרה זלאו לטימקא אפתיקא במילתא דלא קים לן.
שם ס"ט לב: ובדורות הללו שאין מומחה... הדיוטות...

וגם בדרך לימודו לא נהעבב סלוטר שלא הביין איזה דבר ומלכותו:

לא נתברר לי... [ר"ה י"ב, א; סבילא מאד"ה ה, ב; נזיר מא, א, נא, א]
לש יכולתי לישב... [צור"ם פ"ב ס"ו]
לא יכולתי לעמוד... [נזיר יד, א]; לא עמדתי... [ע"ז מהד"ב סב, א]

אבל בכל זאת החזיק כל כך במבדוהו [כמו שיחראא מדבריו בתמכר"ע

ס"ט פא: אלא ודאי... איין לחלק ביניהם... וחבא לחלק ביניהם אינו

יוצא מידי קושיא לעולם וזוא נצרך להחק לעיולי פילא בקומא דחמא

זפוף שוף אינו מעלה דבר" [עד שחמחן גתעורר לחלוק על עמודי עולם,

נכבר מצאנו התצלוחו על זה בתשובתו [צייטתא גם גרוס] (להנבאח לראשונה

בהקדמת ספר שבלי הלקט: ראה שם שהרחיב ר"י צדקיה את דגד"ו) --

תחילת כל דבר אני משיב לאדוני על מה שכתב שלח אהלוק על הרב
הגדול ר' יצחק ז"ל, חלילה לי לעשות זאת, ומה אני הושב
מועזת גוד... כנגד הלימודיו... חלילה לי שהגדול רבי לומר
הך חכמתו עמדה לי, אלא אני דן בעצמי משל הפילוסופים,
שהפילוסופים שאלו לגדול שבהם, הלא אנהנו מודים שהראשונים
הבנו וחשבינו יותר ממנו, ואנו מדברין [עליהן] וסוהרין מה
דבריהן [בהרבה מקומות], אמר לאם מי צופה יותר למרחוק, הננס
או הענק, הוי אומר הענק... ואם תרביץ הננס בצואר הענק מי
דואה יותר רחוק, הוי אומר הננס למי שעבשין עיניו גבוהות
יותר מעיני הענק...

ועתה בלך בעקבות החוקרים שקדמונו ונלקט כאן קצה ממאמרי הר"ד

בחיבוריו שיופיע מאח סיוע לכללים האלה שהצננו.

כבר אפסו נידעמאן (ער 2-231) והינער (ער 1273) פלי חלי כללי

הש"ס שמצאו בחיבורי הר"ד, והנה באתי להעיר שרוב הכללים שמצאו

ושמצאתי גם אני אינם אלא לחזוה על התלמוד שאין לפסוק ממנו הלכו

בכל צעם -- והיינו כפי דרכו שהזכרנו לדוגמאות:

המכריע סימן כא: כן דרך התלמוד לדחות ולהעמיד חלוקתם בכל

ענין שהוא מוצא... וליכא למילף מהנך דהיתא מירי.

שם סז: מה שמתרעים האמוראים שם עוקציים שלשה פסקי הלכות

ואין לסמוך עליהם מאינם הלא הידודין בעלמא ובלמודים שהיו עושין האמוראים ולא שיסמכו עליהם, ובהרבה מקומות בתלמוד אהא מוצא בן...

שנו צב: דאימת קאמרין הלכה כשנא ושככינן עלה, היכא דליכא שום אמורא דרבי לה, אבל הא איכא... וכיון ד... חזא לסתניתי... ולת חברי ליה כוונתה... אי לאו דקים ליה שפיר דרבי ורביא הלכתא לא חזיה שבייך לה... וקיימא לן דכל היכא דאיכא סתניתי וכוונתה ופשוטה לא סברי כוונתה ומליצי עליה, מאימורא פטמינן דגיהו בותרה ואינהו ידעי אמאי חבקי לה מפליגי עילוהו והן הן בעלי הדרשה והקרוי אכל וידעו שאין הלכה כמותה.

בכוונתו לפסוקים מה, ב: ואלה אינן הלא דהיוה בעלמא ואין להם סמך שאין לחלק ביניהן כלל. לדאש השנה כ, א: וכזה ימצאו בתלמוד גבריה הרבה שמעמידים כן כוונת דוחק המקשה ואין לסמוך עליהם.

לקידושין טז, ב: אין אנו סומכים על התנאים ולא על אמוראים שזוסיקט הלכה...

לצבא קמא קיד, ב: [ראח, החלוקין] כרך ח ער 84]

בפסקיו שילחי ראש השנה: בהרבה מקומות בתלמוד שעוקריה האמוראים דברי התנאים על פי קבלה שהיה להם או שהיו מוצאים ברייתיה ברברייהם.

בפסקיו מה"ח דיבמות: וכל חזי אוקסיסתא בעלמא ושינוי בעלמא ניגהו ולא סמכינן עלייהו וליה הלכתא כחד מינייהו... וחידיזים בעלמא הן ואין לסמוך עליהן...

[אבל אין כוונתו בזה שיהלוק הוא על דברי התלמוד, כי כבר נתבאר

לנו דעתו יפה שהבאתי כאן ולעיל עכל תסתכנותו אינה אלא עלי, רק

דאיתי להדיגיש כאן שני דבריהם, ומהר: מה שכבר ביאר הוא בתשובתו

(ראה למעלה), וחינו ההשוואה בין דרכי בחשינו על דברי קודמיו ובין

האמוראים שחשיבו על דברי התנאים; והעני: שהן בהתלנותו בדברי המ"ס

לא היה מתחנן עמו כעם הנרש שבכתב, אלא חוקר היה בדברי הנמרא כפי

שכלו והכנתו, ומה שאמין שאינו להלכה לא נרתה מלפרש עליו דעתו]

עוד יוכל לקורא בחיבורי הר"ר למעוז כמה כללים וביאורים

בדרכי התלמוד, אבל כמו שכתב הי"ע, רזה כלליו... אינם הרש"ם...

וכפי הנראה הן אינם מחודשים מעליו] כי כבר מצאנוהו מביא סמפתחות

התלמוד, ובהיותם לאיגונוטיט לעינינו דחבא ליה אאריך בהעסקתם,

אלא נחזור לעניננו, דהיינו ביקוניותו על קודמיו:

על העל הלכות גדולות:

המכריע סימן י"ד: זאין עלה עלה דברי גביאות לעקור עימח
והולמוד וסוגיית דמעותה בלי זוש דאיה שבכולם,
שם ס"ס ע"ג: גראה לי שאין זה פתור בשום מקום, אלא
מלבו אמר הדברים הללו...

על דבינו האי וטאר גאונ'ם:

קובצאריטו לע"ן מאד צ"ב, ב: ... והדבר רחוק מן הדעה מאוד,
הזוכה [הביאה גרום]: אין לסמוך על הדברים הללו להניח דברי
והלמוד ולתפוט דברי הנשוגיט, בי גכמת מקומות היו מתסירין
ומקילין שאין העולם מוסמין עליהן באותן הדברים...

על ורי"ף ושאו חכמי ספרד:

המכריע סימן לא: דנמלאתי טאר על דברי וזינמ אלא דברי
הלכות...
שב סימן גז: ודברי רבינו יצחק חת במלין שאין לסמוך עליהם,
וחוא אומר את הכותר נמיר את הגסור...
שם סימן עט: זה הפסק אינו עולה על סוגיא דמוטתא כלל אלא
סברת לבו חוא אומר בלא דעת החלכה...

שם סימן עט: ודברי רבינו יצחק... חילום נמצאים בתלמוד, אלא
סוגיא דנשעית קטמר דחלי טחרי שברת רבינו יצחק...

שם סימן סא [על ר"י דהק"י חלון]: עטר ויאיתי לאחד שחיבר ספר
על סבט חבורות... יארכא דברי על כל ברבא גהרבה, תכל
הנליח הכל תכל, הן ליהוטי רב דבר אחד חוב אש חיה לין מעמד...
ועה תכליל אין לין מעמד... אלא ודאי ליה משעא בחאי כלילם...

על רצ"י:

המכריע סימן ת: והדברים הללו גראים לי קשים כגידין
ואריים בלעגת זאין תלב טכבלם...
שם סימן כח: והסתרון תזה גראה לי מר בלעגת זאין תלב
מקבלו ולא הדעת מובלתו...
השוכה [הביאה גרום]: זאודיעך כי מצאתי בדברי זה למורה
רצ"י ז"ל דברים שאין ראוי לבעל נפש לחתאפק מלחשיב
עליהן מפני שהדבר איסור תורה והתרת אשה איש, זאמילן
שחמורה מופלא בכל היגרות ומימינו אנו שוחים זהוא אשר
נתן בצו רוח כמעט לדעת ולחבתיין מאומת, אין חכמה זאין
תבונה לנבד השם ואין חכמ בעולם שיקנה משגאות, כי
החכמה אינה הנמיחה כי אש לה' לברו, וכפי מעלה החכמ
גדולה כך תעלה על ידו שביאה גדולה, כמו שאמרנו חז"ל
לפוט הדומה שבשהא...

... חלה נכונה עדי ה"ן כספר, לרוב המנהגים הם דברי חכמים כן ירבו

השמותיו ל"הם, ואם על נכונה פולט צ"ח, ה"ן דר"ך לוסר על בני

ל"ה, וכן שבת בשבתה [חגיגה ג' דף ט'] :

וכתבת שם דברי חכמים שלא נטו לחכם המיוחד לדבר כן, וקמתי לכוונתם
ללחמיה עליהם, ה"ן זה ד"ן ולחמיה חכם לדחות חלכות מלכות
מורדותם בדברי חכמים

גבול כבוד מורדצטחי כבודי, נל זה לא יבא לזכר מלך יושא ה"ר"ו סג"ח

כלל חל חננוניהם לון שלא סתבת ר"ה לבנו יחלוקן על הה"ר"ם, גלג טחמח

קושי הנ"ל היה בלכר ... ועל בן הרבה מאהנותו משבתם בשבתים עשרים:

החכמים עי' ס'מן פד: פירש המורה ... וזה המהר"ן הוא נהג וזה
הצב"ח והעיקר, וזה שבת עליו ס'מן החכם, והד"ן עירוש
לא גח"ר לא לן ... מדברא למתרון המורה הבא המוג'ית יו"ת
ס'בה ... [ואתה ק"י מתח מתרון המורה ... כל מה שמראה חפל
כמתור ר"ת]

והמורה [חגיגה ג' דף ט'] : והנה כותבתי להבדיל שזה היה קשה לי כל
הימים ... חפל המורה רב"גו עם ה"ר ע"ג ...

בין גפריסו לשבת ס'מן ב: הצורה לי שמתרון המורה ח"ט העיקר
והנכון, עליו ה"ן לתנ"ח וכוונתו ה"ן לגרוע ... נכח דקשיח
לחגי רבונתתי ... חגי נטלה עליהם מלך שמו לב על דברי המורה

שם קט"ט, ב: כתב ר"ב"ם זצ"ל ... וזה מתרון גמח ...

למטה ח' ל, א: כמה נכבדו דברי רב"גו הם בספר הישר ...

שם ג, ב: והמהר"ן של רב"גו הם יפה מאוד ועיקר ...

ל"יחא ח, א: פירש רב"גו בר"ך זצ"ל ... וזה מתרון גמח ...

לבטח מתחת עז, א: כמה נכבדו דברי רב"גו יצחק עז"ל ...

שם קט"ט, א: מה עת"ל רב"גו יוסף בן מיגש זצ"ל ... וראה
ל"י שמכר פירוש יחא, ומה חגיגותי חכמים ... ח"טו פלגח ...

ועוד יזכיר כמה מעמים מה ע"קיל"ס דברי זולתו; רעה לו יצבאמו

בין גפריסו לשבת קו, ב, ולבטח מתחת טו, ג,

ב: לבי דרכו זו -- דרכו לומר, שדעתו זכרתי אהבתי

על הצדן שכלו ועל הבנות מה הנצחיות -- וכן גזקל מה שגמלאו

חוזר. זו מרעויות, בטעם הכל דא זרף סחיבויות, פעמים עד בלי די,

והינע וזו ר' למהו אמילו בקום מן המקום, ואצ"ג באן רק מוחס

דינסגות ויהא עזר רשימה גירעמותן צד 200:]

בסחדורות הקדמות יכתוב; ע"ן במחזורא (מאחרת) סתרהי כל זה...

במחזורי המאחרת יכתוב: כל מה שבתבת (לעיל) א"צו גראה לי כלל...

א"צו כלום... הכל תבל... תבל תבליט... ת"ן בו סתום... הוא

טעות... אין לסמוך עלינו... -- ועוד לשונות הדומות.

ולמראי מקומות לאלה ובלה, ראה לדוגמה בקונטרס
לשבת כח, ט; עירובין מהד"ב זב, א; שם מהד"ג י, א; כב, ב;
לב, ב; ט, ב; זב, א; תמח"ט ו, א; מד, ט; עז, ב; צו, ב;
ג"צ כג, ב; חגיגה כג, א; גדר"ט ט"ה; קידושין ו, ב;
בבא מציעא צו, ב; בבא בתרא קנב, ט; קנז, ט; קסט, א;
עבודה זרה מהד"ג זד, א; ועוד ועוד.

-- ודבר זה ימצא מאד מעל חסומים בניקר על הסברה והחגיגין,

כי ח"ט תאמח מעלם טברא זו, ולמהר יחזיקו בהיפוכה וידחות

במח"י ד"ט, ומה שיפרחם חיי"ל על זה, הפעם חזו דהרי גשאר

ביד"צו לא רק מסקנותיו חסומיות אלא אף דעותיו ושיטותיו

הראשונות, כמו שביארת כבר בענין: כהדורות, תוספותיו.

חִבּוּרִים

חִבּוּרֵי עַל הַשֵּׁם: תּוֹסֵפוֹתֵינוּ זְמַנִּים:

א. מִהֲוֵהוּ:

חֲצוּנוֹ לַיִּד בְּמֵה הַיְבֻרִים עַל סוּרֵי הַשֵּׁם, וְלִסְפִירָה רֵאשׁוֹנָה

זוֹכֵל לִחְלָקָה לְשׁוֹנֵי סוּגִים:

1. פְּסוּקִים: בַּחֵם יֵבֵאוּ כָל דְּבָרֵי הַמִּשְׁנָה וְהַגְמָרָה בְּתוֹסֵפֹת בִּיאָוֹר בְּהִרְחֻבָהּ,

וְדָרְכוֹ לְחִרְבֵיב פִּירוּשָׁיו עִם דְּבָרֵי הַשֵּׁם בְּלִי אִיכָר וְהַפְסֵק בִּיגִיָּהם עַד
שֶׁכָּל עוֹלָה לְסַגְנוֹן אֶחָד וְלִשְׁטֵחַ אֶחָד, וּבְסוּף כָּל פִּיטְקָה וְחִיטְקָה וּבְחֻשְׁלוֹם
כָּל חִלְכָה וְחִלְכָה יִכְתּוּב: וְחִלְכָתָא כְּפִלוֹנִי, אוֹ וְקִימָה לֵן כְּפִלוֹנִי גְבִי
פִלוֹנִי, וְכִדּוּמָה.

בְּסֵ דָרְכוֹ בַחֵם חֵיָא הוֹצֵאתָ פְּסֻקֵי חִלְכָה מִתּוֹךְ שִׁיטָה חֲתוּלְמוֹד בְּלִי שׁוּם
אֲנֻצָּיִם כָּלִל -- דְּלָרוּב לֹא יֵבִיא בַחֵם דְּעוֹת זוּלָתוֹ, וְאִף שְׁקֵלָה וְטָרִיא אִם
חֵימָצָא בַחֵם מִזְבֵּחַהּ כְּהַמְשַׁבַּח דְּבָרֵי הַגְמָרָה עֲצָמָה, וּבִזְוָה וּכְזוֹה יִמְצָעוּ
חֲכָמֵי אִיטָלִיא בִין הַפְּרָשׁוֹת הַמְּקַנְטְרָטִים וְכָמִי צָרְפָה, וּבִין הַפְּתוּקִים
הַמְּשַׁטִּים חֲכָמֵי סְפָרַד, כְּמוֹ שֶׁהָאֲרִיכוּ כְּבָר חוֹקְרֵי רַבִּים לְגַאֲרָ בְּעַמְדָם עַל
צְקוּדָה זוֹ. [לְעִצְיָן דְּעוֹת זוּלָתוֹ הַמְּשַׁטִּים לְמַסְקִין, כִּי צָד יִגְחֹזַב בַּחֵן,
רֵאשׁוֹת וְזוֹר בְּמַרְקָה: סְפָר הַמְּכַרְיֵעִי -- מִהֲוֵהוּ וְחִלְכָתָהּ.]

2. תּוֹסֵפוֹת: בְּפִי חַזְוֹטִים זְוֹדַע חִיָּד כְּחֻזְרֵי תּוֹסֵפוֹתָ עַל הַשֵּׁם,
וְאִף זְכָדוֹ הַיֵּאֵז מִצְאָנוֹ חֹזֵן מְכַבֵּד אֶת זְקֵנוּ בְּכַךְ [רֵאשׁוֹת בְּשִׁלְטֵי חַזְוֹרִים
עַל חִיָּד לְכַחֲזוֹת צָנָא, אִ שְׁכַתָּב: וְזוֹרֵי זְקֵנֵי חַרְבֵי קִילֵס דְּהַכִּי רִ"ח, כְּמוֹ
שְׁבִיאֵי בְּפִעֻקֵי וּבְחוֹסְפוֹתֵינוּ; וְעוֹד כְּהַמְשַׁטִּים יוֹכִיר תּוֹסֵפוֹתָ זְקֵנוֹ.
רֵאשׁוֹת רֵשִׁימָה הַמְּקוֹמוֹהָ שִׁיזְכִּיר בַחֵם רִ"ח: אֶת הַיֵּאֵז, לְעִיל] -- אֲגַל הַרִיָּד
עֲצָמוֹ לֹא יִכְנֵם אֵלָּא קוֹנְסֵרִיסוֹ.

בְּקוֹנְסֵרִיס זֶה הַמְּצָאָנָה כְּמֵה מְחַדְוֹתָ עַל רֹזֵב חַשֵּׁם אוֹ כּוֹלוֹ [רֵאשׁוֹת
אֲזוּרָתָהּ בְּפָרְסָה בְּסַמּוֹךְ], דְּכָמִי הַגְּרָאָה בְּכָל פְּעֻטָה שְׁלֵמָה אִיזוֹ מִסְכַּת רֵשִׁימָה עֲלֵיהָ
הַעֲרוֹתֵינוּ בְּקוֹנְסֵרִיסוֹ. וְזֶה לְחַדְוֵי, כִּי אִף שְׁבִצִּינֵנוּ אֶת כְּתָבֵינוּ אֵלָּה

היוזם ור"ד לפעמים ע"י בקוטריו על מטבת טלונ"ח, ולפעמים
 יבן זרעו ע"י פונדקו על מטבת טלונ"ח. מכל מקום הכל
 נודד, כנו פי"ד בה בנ"ל ל"י ע"כ ו"ט יתחייב המבטוחים הסומכים בחוץ
 ג"כ ור"ד הנמצאים ב"י; והנ"ל כמפורש ב"הטענות" חב"א לזה
 שמה ראיות ור"ג טענות.

ונ"ד ר"ד ר"ט ח"ט, בקונטרסו של הר"ד נבטנו ע"רצוב

וחי"ם ור"ג ונמצא"ט ל"ו בדפוס מקונטרסו לא נ"ל מטבת שעה לחב"דחה
 בהחלקות החומר בין החי"ם השונים, י"ו בין כחב"ו אלה קטעי פירוש
 לרש"ט י"א אלא שישחזו הקטעי סקרו ללא היות דברי החלמוד טובאים בהם
 באורך; ויש ביניהם קטעי שקלא וסריא להכריע בעניני פירוש ופסק.

רק זה לחע"ר, כי מקצת קטעי ה"טענות" הח"לו בת"ב פ"סקא,
 וכבר תאריך חסידה בהצעת דעתו על פ"סקאות אלו, לומר שחן קטעי
 חסידים שהוכנסו לחוץ ה"טענות", אבל למע"י חב"ד שא"ז תיבט
 פ"סקא אלא ט"ח האחלה משנה אחרת או הליכה אחרת, וא"י רוב
 כ"ס הצורך את כל ח"לוקיו שהילק בזה, וכתבתי מקצת דעותיו לת
 בע"י: קונטרס חסידות.

עוד זה אע"ר, כי ה"טענות" ח"י"ד לגדלים הנזכרות השתנו כש
 חלקי קונטרסו שב"י נ"ו נח"וה וקטעים שבחן ספורים בספרים,
 וכל טרם י"מא החומר כהולק למע"י א. [מע"י] ג. . . דלא מצאנו
 זכורות בכל שאר קונטרסי הר"ד (או בפסקיו י"א אף שאלה אינם
 פסקים כמו ש"הראת במקרה ראשונה). ואולי הנדפס על נור"ם נעם
 סכת"י"ד אחר שבו נסדרו כל הדברים בן, והוצר צריך גדיקה בפרש
 בכח"י"ד ששון [ראת אורותיו להלן] הכולל את רוב הנדפס.

ג. אם הקונטרסים והפסקים:

סרת אביע דעתו על הענין אני רוצה להקדים יח"י הערות:

1. מכ"י שח"י"ד בעצמו לא מצאנוהו שיקרה לשונה היבור שלו
 בשם ה"טענות", לשוא הוא לחקור אחר המקור אשר קונטרסו
יהא לו בתוספת והדגשה דבר זה לפי שכבר עלה בדעתי לפרש
 ש חוסמותיו אלו הן תוספות לפסקיו; אבל נהפוך הוא, כאשר
 אני עתיד לבאר בסוף.

2. גם אם לחשך אדם לומר שח"י"ד הי"ב תוספות על רש"י [כדרך
 חציפתים בעלי ה"טענות לח"י מקצת דעות החוקרים], ושלכן י"כנה
 את רש"י תמיד בשם החזק"ה כדרך כל הכותבים ח"כו"י על היבור
 שיבנו את בעל הי"אשון, החב"ר טח"י אל חצת, כי כבר מצאנו

שיבנה הרי"ד בחוקר, מה" לשאר זכמי צרפת מבית מדרשו של
רע"י ומיוצאי הלצ"ו, ובהואר, רבנות"י להרי"ף ובית מדרשו,
זאת כן הוואר כבוד בעלמא הוא, והו לא מי"ד.

אלא אתר העיון התבוננתי וראיתי, כי במשך למד הרי"ד ימים

רבות ובמשך רשמו הערותיו והידושו ודעותיו בקונטרסו הנדול,

ראה מן העורך להבר חיבור טוואר על כל חש"ס ולכלל בו כל מסקנותיו

בפירוש ובפסק, ועמד לבסוף והי"בר חיבור עלהדרך הנזכר וקראו פסקיו:

והנה לפי זה אין צורך לומר שפסקי הרי"ד נחערבבו עם תוספותיו

על ידי המעתיקים והמדפיסים, כמש" שיערו רוב החוקרים" -- דלהסך,

לתוספותיו" אין סגנון ושיטה מאחד כלל, דקונטרס הערות ממינים

שונים הן, וחרבם יש בהן שיטה דרכו בו כדרכו בפסקיו, והוא הוא

החומר שהתחמש בו בחברו את פסקיו, ולא עוד אלא אפשר שחתיק את

החומר הפ'רש"י מהנך קונטרסו לתוך פסקיו והשלימו שם, וכפי הגרסה

זוהי דרכו גם בשאר היבוריו להעתיק מזה לזה -- ראה להלן בפרק:

אדלדונמא, הסעומט מפסקיו בשח"א סימן שי"ז
הוא נמצא ב"תוספותיו" לגדרים מ"ג ס"ו

דרכיו בכתיבת היבוריו.

אמנם לברר זכר זה על אמהו נצטרך להקירח ובדיקה בחיבורי
הרי"ד, במרש על אותן מסכתות שיש בידינו עליהן גם מפסקיו
זנם מקונטרסו.

אבל איני יוצא בזה לומר בתחלם כי תפקי הרי"ד נחברו קרוב

לסוף הי"ד ואין לנו ממנו אחריות כלות, דודאי מסקנות לימודו חט

כדפרישתי, אלא דמי יוכל לומר שאין לו מסקנות מאחרות יואר טאלו,

כפי דרכו חמיר שיחזור בו מדעותיו [ראה להלן סוף פרק: דרכיו בטסק].

גם לצ רצייתי לומר שאת כל פסקיו כתב הרי"ד בשריטה אחת, דודאי יש

ביניהם סוקרמים ויש מצוחרים, [אך כמה שיצמט את קונטרסו בתוך

פסקיו אין שום ראיה, כמו שכתבתי להלן בפרק: דרכו בכתיבת היבוריו

וזת אומ"ף להעיר, כי הנה לא מצאתי בשום מקום שיתחלקו פסקי
הרי"ד למתדורות, אמנם דעת חסידה בהאמרו ב"חשבולה" אינה כן
ואף אני חוששני שאולי חיבר פסקים קצרים ופסקים בארזבה,
לא נתישבה דעתי לגמרי על הענין, והנה צריכים הנה להשענה
כיוצי"קה בין כל פסקיו שבידינו ומה.

מצאנו שהר"ד בחיבוריו יצ"ן לטעמים על חיבורים שלו שאינם

בידינו והם חייבם אינו ידוע לנו בבירור, ומהם:

1. כגילת סתרים: הוזכרה טעמים אחדות בקובץ תשובותיו, למשל בזה

הלשון: "וחמה כתובים לי בסגילת סתרים" -- ובענינים הם מטמכות

במות, בוא מציעה ועוד.

אבל כפי הנראה אין זה שם מיוחד הלא הינוי שיכנה בו הר"ד

בדרך מליצה את קונטרסו הנדול או שאר מחיבוריו -- דכן נמי מצאנו

כוחב בתשובותיו, הלא הוא כטוב עמדי מתום האוצרות, וכוונתו בזה

היא כמובן על אחד מחיבוריו ולא שיהא לו חיבור בשם "אוצרות" ||

ועשרתי קצה על זה מפני שראיתי לאחר שהוקרים שמצא כתוב בספי

רי"א"ז ריש מסתים: "ודברי סודי זקני הרב הלא הם כתובים על ספר

מלחמות השם... הוא ספר המכריע", ועל פי זה כתב שספר המכריע היה

נקרא גם כן "ספר מלחמות השם", והדבר ברור מאוד וכפאריים שאין הדבר

כן, אלא מליצתו בעלמא חיינו, וזה לא מיד.

2. קונטרס הוצרזנות: בקונטרסו למסתים מח"ג קמו, ב כתב הר"ד:

"ועיין מה שכתבתי בקונטרס הוצרזנות בעניןא דמסתא".

ומאזר ייחבן שבזה ירמו הר"ד על פירושו להגדה של פסח [ראח

אודותיו לחלק] זאולי קראו כן על שם מצות זכירת יציאת מצרים, אבל

אין זה ברור, דמלשון הציון שמע קצת שבקונטרס זה נמצאים הדברים

ענינים לכד מעניגא דמיסתא, זה אפשר לרסות את השם "קונטרס

הוצרזנות" לחיבורו "קונטרס הרמיזות" שאכתוב עליו בסמוך.

3. רמוזים: בקונטרסו לקידושיין י, א כתב הר"ד: "כדכתב חתם ברמזיו

ובעבודה זרה מח"ב נד, א כתב: "עיין... ברמזי", ועל פי זאת השני

גופל לתקן את התחומים דב"ל, כדבתיבת התם ברמזי"ם.

גפיל בעל פורוויץ שליט לאדוק ציין הלא הרמזי"ם [שקדחת הטירה בשם

קונטרס הרמזי"ם" והישבם לחיבור סיפורי] וציין קונטרסים אנדול על

הרי"ד, דהנה במרק זכא עני עמיד לזוכיה עמחודרה בהרא" מקונטרסי

על עבודה זרה ה"ט מחודרה הנ"ל, סכח סח שכל המקומות שיציין סח

במחודרה קמא לעיין במחודרה בהרא" הדברים נמצאים לכנינו במחודרה

הנינו, ומקצת הדברים הם שם במרק רבי ישמעאל, אך שעל זה המרק נרשם

במחודרה הנ"ל, ונתן כן הרי בהרי"ם סאין הרמזי"ם היבוד

וחזר לצמרי, וזכין עליהם וביין על השטר יציין הרי"ד בשם המחודרה

בהרא" ולא יתן שום חילוק ביניהם

גפיל ה"הו טיין לתמוה חח הינו ביד הרי"ד כמה קונטרסיים קטנים

לבד מקונטרסיו הנדול על הש"ס, וכ"כ גם בשמות פזכרונות" ורמזי"ם,

שכן דרך רושמי רשימות להוסיף קונטרסים על קונטרסייהם כדי לקצר

את הראשונים או כדי להביר להם סבתות קטני"ם. או נולי גופל לומר,

דחנה התם רמזי"ם מצאנו דק בגנוע למרק ארבע מיתות בסגודרין, ולמרק

רבי ישמעאל בעבודה זרה, ויתכן הדבר נמצאו סמני נהבי"ם או סקצתם על

חוקים אלה, ורשם עליהם רמזי"ם אלה על פי עמיונו כדי למלאת חוסרון

4. קונטרס המסקנות: בקונטרסיו לנדרי"ת פ"ג טי"ג, ולבבא בתרז טז, ב,

מצאנו את הרי"ד מציין על קונטרס המסקנות, כפי הנראה: כל אותן מסכ

זכור עמד חסידה במספרו ב"המגולה" על ענין זה, וכתב כי קונטרס

זה אינו אלא אסיפת הקטעים מ"תוספות" הרי"ד המתהילים בהיבט פ"סקא

אשר העמיק חסידה נאמר, כי חילוק יש בין המקומות שיציין הרי"ד עיין

בפסק"א או בפסקא, ובין המקומות שיציין עיין בפסק"א או בפסקי"ם,

שבראשונם יתכוון לקונטרס המסקנות זה, ובשניים יתכוון לפסקי"ם הארוכ

ראו רשימת דונכמות להשתמשו הרי"ד בלשונות אלה בסוף ערך דרכיו

במחיצת היבוליון. וצ"ל ענין על מה שזכרנו בקונטרס הר"י לשבת גז, א
 באמצע הכפר, כפי המצב, ובמקום המצוי, והתאמת זה בשיטתו שעל
 ידי המעתיקים נהפך יחד כונתו של המוסמך וקונטרס המסקנות.
 וז"ל מה שזכרנו לי להוציא מתוך המצר כבר כתבתי; ואך דמהך
 קונטרס המסקנות הקושץ הי"ג זקנה, כבר נתגוררתי לעיל להעיר כי הרבה
 יאומתי שח הר"י מסקים קצרים מסקים ארוכים, או קצת יתכן אשר
 במספרו או התוסף להצר ממנו זה מסקני הארוכים, קיבץ מה כל המסקנות
 [קצתי בפירוטו שנובע מהם מסקי-חלכה, או אולי קטעי המירוש שיתבונסו
 על פיסקא מהחלמוד בנינוד לפסקיו הארוכים שבהם וכללו דברי החלמוד
 בהרחבת-פירוט] לתוך קונטרס מיוחד כדי שיחיו כל דבריו על הסוגיא
 -- אבל מהירותו ומכל היבוליון -- תחת עינו בסקירה אחת. אבל לחמך
 ז"ל צ"ל כי כלל לומר ש"מסקנות" אלה יחיו קצתי המאחרות מקונטרסו
 הגדול, דהנה ממצנו לו שני קובצים מקצתים כאלה, וז"ל שם המכריע
 וספר חלקו [ז"ל חזקתה לחלק], ומה אם כל הקצתים מפין זה מסק הר"י
 לתוך קונטרס מסקות כמו שזכרנו החוקרים, למה הוציא דוק זה אלה
 כן הכלל להצביעם לתוך שני ספרים קטנים היוצאים

ד. מהדוריון המוסמך:

באשר ביארתו כבר, בכלל קונטרסו הגדול על הע"ס היו לר"ד כבוד
 ופטה מהדוריון על כל מסכת ומסכת, כל מהדורה מנספת על הקודמות לה או
מתקנתן -- ומכ"ן שהשתש לו קונטרסו לא כהיבור המ"ל כי אם כהוסף
 שפמנו יסד את פסקיו, באשר ביארתו, לא טרה בו לטרה את כל מהדורותיו
 יחד, אלא השגירן כמות שחן מפורדות. [וכן נשארנו בידינו עד עתה, חוץ
 ממה שעירבנו המעתיקים -- דעה ברשימה המהדורות (בסמוך) על הסכתות
 עירובין וזבוחה ורה; ומסתמא גם שאר העירוביות והארככות שמצאנו

במחזוריות ו על מקומה כמבנתה, כגון גורמים, קיומיהן, בבה בתרא (רשח
 (ט), גם זה אשכח המעתיקים הו, וכל כך יתפוסם הרי"ד על הזנת זו
 של כתביו, עד שמצאנו את ר' עזריה סן חתומים במפרד, מאור עינים
 מצטט את קונטרס הרי"ד בשם: מהדורות ר' שנייה הראשון [ראה
 ברשימה מצטטי הרי"ד].

בבר ערכה רשימה גדולה מהמהדורות הרי"ד שמצאה להן זכר בכתביו
 ובמאור המקומות, ורק אבט להוסיף על רשימה זו אילו הערות אחרות:

1. על רוב הש"ס לא היצר הרי"ד יותר משתיים או שלש מהדורות; אבל
 מסכתות אחרות (שלמדין כמה מפניהם) הוסיף עליהן מהדורות רביעיות (שבת,
 עירובין, בבא קמח, סנהדרין, שבועות, עבודה זרה) או אמיליו
 חמישית (בבא בתרא).
2. על כמה מסכתות מצאנוהו מוכר, מהדורה בתרא, ובראשונה דיסיה
 ואחרת שונה אחרונה ככולן (וכן הצגתי ברשימות מהמהדורות על כל
 מסכת), וטועה הייתי בכך, אלא תנינא היא, וקראה בתרא לשוכת
 הראשונה שהיא קמח [וכן גרסה לי עמדתו, רביעית בתרא הנזכרת
 לו על בבה קמח וקראה בתרא לשוכת התלמידיה].
 וראיה ברורה גופל לתב"ט על זה מהמסכתות שיש בידנו עליהן מהמהדורות
 שגיות מל הרי"ד, דחייגו עירובין, ערבי פסחים, רחש השנה, פוכה,
 מגילה, [מועד קטן] ועבודת זרה, הם גמטא במקומות אחרים שיצוינו
 ובריי מהדורות בתרא מסכתות אלו זיינמא וחדברי ס' תנינא שלפני
 [או בתעוד קטן, לחפד: הם יצוינו, תנינא זיינמא וחדברי ס' בתרא
 שלפנינו]. ומה שמצאתי אני בזה הוא:
 בקונטרסיו לחדרים מ"ג ס"א זיינ עירובין מהדורה בתרא, וחדברי
 גמטאם לפנינו זיינמא חגית.
 בקונטרסיו לפסחים מהד' ז ק, ח ציינ מהדורה גמטא לשם, וחדברי ס' הם
 לפנינו במהדורה תנינא לערבי מסתמי שם -- [ומזה ראיה שעדיין יכנה
 את מהדורת השני בהרי"ד למהדורה שחייבו ושלשית; אבל לרוב כפי
 הצורה שיצא לשונו וקראה תנינא מכיון שהבר הוחיל להבר אחרת]
 בקונטרסיו לעבודת זרה מהד' ז, ג; יא, ב; ח, לה; ח, ג; א, ב; ס, א;
 ע, ג; ו, עזר, ציינ מהדורה בתרא למהדורה מסכת, והל חדברי ס' הנרמזים
 הם לפנינו במהדורה תנינא על מהדורות.
3. גם נצטרך לתוספת רשימה שגל מהדורות הרי"ד על כל הש"ס היי
 מהחילת תוך קונטרסים אחד גדול, גופל לציינ לדוגמא מה שרשח הרי"ד
 כמה מעמית בלעז, לקמן על עשרת החרת [כגון: בפסחים ס, ח, לקמן
 = פוכה; שם קיז, ב, לקמן = הענינו; ברשח השנה כס, ג, לקמן = פוכה
 וכן להטך ירשום, לעיל על מסכת קודמת [כמו: בסוכה ח, א, לעיל =
 מסתים].

הערות: א. אן שבוע חתומים זאין לנו לחלק בין קונטרסו של הר"ד על
מכתם פלוגת גבין, תוספתו של הר"ד וזו ההודאה שחמט, מכל
קום לרוב דמילת חזקתו כען ח"ט, ק"ל להורות על א קונטרס

ב. אן על פי שכונת העיר על העירוב סגולותיו של הר"ד
בהוספתו הנמצאת בידיו, ע"פ ידי הר"ד ונאמר ע"פ
י"ד הפוסקים והמחברים, בכל זמן לזיהוי של כתב יד ודאי
חמט רש"ט פנה לתועלת גדולה

ג. לא רשתי כאן כרצי הקובות להודאה פרומסונג ווי"ד ע"פ
בדיני גדרס, (להפך, כל הטוב כאן מ תוספתו = פרומסונג)
(גם לרוב לא רשתי כען מר"ם תוספתו להודאה קודמת
סדרתה 1788)

ברכות: ט. במסקין לברכות הדרש"ט ע"י טו, טז; ז, טז; טז, טז; טז, טז; ז, טז; ז, טז

ט"ב. בתוספתו להוציא פה, ז, במסקין לברכות הדרש"ט ע"י טז, ז.

ו. במסקין לברכות הדרש"ט ע"י טז, ז; טז, ז.

ז. בתוספתו לשנה פ"ד ולערבי פוסקים מהר"ן ק"י, ז; במסקין לברכות
הדרש"ט ע"י טז, ז; ז, טז; ז, טז; ז, טז; ז, טז; ז, טז; ז, טז; ז, טז;
ז, טז; ז, טז; ז, טז; ז, טז; ז, טז; ז, טז; ז, טז; ז, טז; ז, טז; ז, טז;

ח. הזכיר גידעמין בראשיתו ולא סעצתה

באתוספתו להנ"ל ז, ז. (והזכיר מן התוספתו, אבל כפי הנראה
באתוספתו להנ"ל ז, ז. פסקין הם ולא תוספות)

ט. ז. טז

י. בתוספתו לשנה טז, ז

יא. בתוספתו לעירובי שו"ת ז, טז; ז, טז

יב. בתוספתו לעירובי מהר"ן ז, טז

יג. ז. טז

יד. נדעם צום, תלית"ה, ובסופן פה, חלק להו עירובי
מהר"ה תלית"ה ומהר"ה רבי'ה זנ"ז המעתיק הגר"ח
הרבי'ה ע"ת תלית"ה וע"ת מהר"ה מהר"ה

טו. בתוספתו להנ"ל ז, ז; ז, ז

שאלה 1000. בחוסמותיו לאתחילת ההיריון ק"ט, ולצדה ס"א

ויאמר ומהו זה? ומהו זה?

ב. בחוסמותיו לסוער קט"ז, ג

ה' זכאי: א, ג' דמס

טובה: ב, ד' דמס

ג. בחוסמותיו לכנילה מהד"ב ד, ב

ב' נח: א. בחוסמותיו לביצה ב, ב

ג. בחוסמותיו לביצה ח, א

ד. ג' דמס [הן שבצדמס לא נזכר זוט סומרי מהדורא, כן יש לחזקה סמך שמוצאה מהד"ב דביצה בחוסמותיו לעבת ס"ב (וחוץ בצדמס לביצה כח"ב); לעבת קט"ז (וחוץ בצדמס לביצה ב"ב); לעירובין מהד"ב טח, א (וחוץ בצדמס לביצה ס"א).]

בחרא. בחוסמותיו לעירובין מהד"ב עט, ב

ה' זכאי: ודמס צ"ז מהדורא ולג נודע כמורה

ה' זכאי: א, ב' צדמס

[ולמחש"ל ח"י"נו חגיגה]

סוער קט"ז: ודמס, בחרא

ה' זכאי: ג, ד' צדמס

ה' זכאי: ג. בחוסמותיו ליומא י"ח, א; גזח ט"א, ב

ב. בחוסמותיו לשבת קכ"ב; גזח ט"א, ב

ג. בחוסמותיו לשבת ס"ז, א; קלה ב; סח"ט ל, א; קידושין ע"ה, א; צבדח זרה מהד"ב ע"ב

בחרא, בחוסמותיו לנדריים פ"א סכ"ח (ק); קידושין ע"ה, ב; צ"ב קכ"ז, א

ה' זכאי: א. בחוסמותיו לנדריים פ"ד פ"ה; קידושין ס"א; צ"ב ט"א

ג. בחוסמותיו לשבת ק"ח, א; קידושין ס"א; א; צ"ב צ"ב, ב; ח"י, ב

נדפסו ולין נזרר גמרי קהילות, וכו'...
 בביתו מהדורה, דפוס...
 דפוס...
 ובספרו, כך עלה בלב...
 התבוננת וראית שזה הוא מעשה...
 זה הוא חזר ומפיש תמונתו...

נדפסו (ואין המספר ידוע)

ג'ט"ו: א. בתוספתיו לעירונין מהד"ב לו, ב.

ג. בתוספתיו ליזמא יב, א; פזכה כג, א; ע"ז מהד"ב גפ, ב; נדה לג, ב.

ג. בתוספתיו לקידושין ס, ב; ז"ק אה, ב.

בהרא, בתוספתיו לעירונין מהד"ב לו, ג; קידושין מה, ג.

קידושין: נדפסו, זהו סורב... כן סוכה מכסה ראיות, למשל:

סי' ה' זב"ה, לרף ו, ג כתוב, כך עלה בדעת במהדרא קמא, ובמהדרא
 בתרא [ג'] חזרה התבוננת... ושה זו, ב: כדפריש"ה במהדרא
 הליחמה.

מהקוסמה אחי"ט; זכ"ט כתב הרי"ד לעי"ן גמא שכתב בקידושין במהדרא
 הליחמה, וכן בנדפסו, כגון ס"ש בעירונין מהד"ב לו, א ובנדה ב, א
 שהיה לפנינו עש, ב; זט"ה בב"ק ס"א, א הוא לפנינו גו, ב; וס"ש בנדה
 יח, ב הוא לפנינו ט, א (אך ס"ש כן בב"ב נא, א לא סבחה לפנינו)
 וס"ש בצדדים פ"א ס"ה לעי"ן בקונטרסו לקידושין במהדרא בתרא,
 הוא לפנינו ה, ב.

נבא קמא: ג. נדפסו

עוד נזכרה מהדורה, רביעאה בתרא בתוספתיו לב"ק טט, ב; ב"ב ק"ו, ב;
 ובסוף נדה

עוד נזכרה מהדורה, בתרא [הנ"ל] בתוספתיו לקידושין
 וב"ב וקמא, ב.

נבא מציעתא: א. גרי"א"ז שבשלטי הגבורים דף לה, א גרי"ה לב"ס

נדפסו

בהרא, בתוספתיו לקידושין; עה, א (ק) ; לב"ק סו, ב.

נבא בתרא: א. גרי"א"ז שבשלטי הגבורים דף כה, א גרי"ה לב"ב

נדפסו

ר. בתוספתיו לנדדים ס"ה חכ"ב; קדושין ס, א; שם עה, ב.
 לראש השנה כה, ב.

ה. בתוספתיו לב"ק אה, ב.

בהרא, בתוספתיו לקידושין א, ב; כז, ב; עב, ב (ק) ;
 ז"ק עש, ב; ז"ב קסג, א.

הערה: אבות הדלי' הורגה מה"ז הודגה עם מה"ז, דמקנה חס"ח למהר"ר
זמב"ט הדבורה בנדפס, וזו כמ"ז וזו לזכרה בן, לדרך כה"ב
כתב ע"ן מה שכחתי בשלתי לא יחזור במהדורה הלי'תא"ה וזוה כתב
[כנר עם לרף לא, ג, ל, ג, זכור כ"פ]

- טעמד"ן: א. ו. חוספוח"ו לצדו ט, א.
- ב. בחוספוח"ו לע"ז מהר"ג צ, א.
- ד. בחוספוח"ו לשבת סכ"ב, ב.

ספוח: א. ב. סגור עינים' חלק ב סדק טב (צד סו, ב)

בחרה, בחוספוח"ו לצ"ב ק"ג, ב.

לבוש: א. בחוספוח"ו לנדריה ס"ח סכ"ה, ב"ט ח, ב.

- א. ובחרה, בחוספוח"ו לנדריה ס"ח ס"י (ק) קידושין ח, ב.
- ב. בחוספוח"ו לנדריה ס"ח ס"ח; צויר לה, ב"ב ל, ג; ברי"ה' עשלת' הנבורים דף ג, א ורי"ה לברכה
- ג. וזו, בחוספוח"ו לנדריה ס"ב ט"ז

ד. בחוספוח"ו לנדריה י, א.

בחרה, בחוספוח"ו לנדריה פ"א ס"ז (ק); ב"ב ע, ב; טס סכ"ב, ב.

עבודה זרה: א. ב. צ"ד צדמת
[צ"ד צ"ח על שם חלי'תא"ה ודמוסו כחוג, ורצ"עאה זכלית בהלי'תא"ה]

בחרה, הנזכרה כטח העטים במהר"ק כ"ז חזקתי עה"א תנ"ב

לשבת זח, א;

זכאה"פ: ע"ן בחוספוח"ו לפסח"ט זח, א; צו, ב; ראה השנה כט, ב; חגיגה כ, א;
זכח בחרה סא, ב; נדה זח, ב. [ואולי הם רק ספקים]

סנחית: בחוספוח"ו לשבת קלו, א; עירובין מהר"ב צו, א, ב; חגיגה כד, א (ק);
צמס"ו לברכה הנדפסים צ" סז, ד

בחרה, בחוספוח"ו לפסח יח, ב.

חולין: [סזכ"ד הרבה העטים בלי ספרי מהדורה, זה הסנו'לה" יש רש"מ שלמה]

בחוסיפוח"ו לשבת עט, א; חגיגה יט, א; שם כד, א; ב"ק ס"ט, ב; ע"ז מהר"ג
טז, ט; שם עט, א

א"ב. בחוספוח"ו לחגיגה יח, א; שם טז, ב.

ברכות: בסוף ספר ב"ח נחמן לר' נחמן נחמן קורונולי, וזען תרמו, מצד כ, ג עד צד צו, ג, על פי כ"י וזען מספר 41 (ראה להלן).

ראש השנה, הענינה, חגיגה: בספר אחלי יצחק לר' יצחק בונאן, לינוירטור תקנה, מצד צו, ג עד צד טה, ב.

סוכה, וחלכות המילין, צעית וחזונה: בספר סם הי"ח [כולל הידושים פארשענדיגים אל כסה חטלתוה; יצא לאור עלי ידי ר' אברהם הלוי, ליורטור תקנה]. מסקי סוכה חט מצד פז, ט עד צד כז, ב; חלכות מסוזה הן בצורדיה ה, ב"א, א, וזען על סדר הש"ס דמנהוג עת, א"ל, א; חלכות המילין הן בצורדיה י"א, א"י, צ, א, על גמרא מנהוג צד, א"ל, לו, א, ונוספו להן קטעים מסמכות אחרות, וברט מברכות כו, א"ל, כד, א, והוא שזען לפסקי ברכות הנדמסים; וחלכות צעית הן בצורדיה י"ג, א"ט, טו, א, על גמרא מנהוג לו, ב"ל, מד, ב.

ביצה: בספר מחנה דוד לר' דוד בונאן, ירושלים תרמ"ט, צורדיה א"ל, כט, ב.

בימות: בשם תומכות, על ידי ר' זאב ביעדנהוויץ, מכתב יד אשר היה זמא בבהס"ד לרבנים בניואיק, ירושלים תרצ"ב.

וכבר העיר י. ג. עפשטיין ב"הארביץ" שנה ג צד 229 שחם מסקים ולא תוספות; וכן מוכח מחזונוס "אבל חסידה גמאמרו ב"המנולח" כתב עליהם ב"פשיטות שחם סתדורא ב" ממנו ליצמות, ולפי דעת אין הדבר כן, ולא הוכל להגי' דא"ה לרעה חסידה אפילו אם המצא בהם מחזונוס שצייין חרי"ד לעיין עליהם ב"סתדורא הנזכרת, דהא פסקי חרי"ד יכלילו כל דברי הגמרא שהם לחלכה וכל עניניה, וגם כהו שחצתה לעיל נהחברו מהחומר שב"התוספות".

דעו צעלמו בתוך ההוצאה החדשה מ"תוספות רי"ד" על הש"ס (ראה להלן).

מחזונוס ונ"ט"ן: בשם תומכות, בש"ס דוילגה בצד הגמרא.

גם אלא מסקים חט, כדמוכה מסזנונוס, וכמו ש"הברר עוד לחמטיין בש"ס צד א, ג. ובש"ס לכתובות צ, א. וב"לילן ד"מסו כסה חטוה, מוקמוה בהצא"י ע"גול, כוללות דברי אחר שאמרת "הנה תואו הרב" [ואת חרי"ד יכנה חבות בשם "גאון"; ראה בחובות קא, ב, זקג, א], וכבר השו"ת אה חתמה הגמרא בצמכות עד, א"ב עם הנמאחא בספר המכריע דמוס ראשוני טימן לד. ולא נתברר לי מי הוא רב"ז זה, ורק אציג כאן מה שמצאתי שט פו, ב: בזו חטבה חולק הרב בפסקיו צפרק אבות גזיקין"; ומט סח, א: עיין בקוצמ"ס הרב שחז"ה...

חולין: על פרק ראשון, יצא לאור ב"המנולח" שנה ז', על פי כ"י אז"ב. עבר. מספר 66.

המחברות (המחברות) - המערכת החדשה של המחברות

הדפוסים (על פי רשימת נתיבות) - המחברים

- 534: גרנות, שבת, עירובין
- 535: ספחים, יומא, סוכה, ביצה, רגל השנה, חנוכה, סני'לה, חגיגה, מועד קטן [ובסופו: סקני הכפרים על סדר מועד]
- 630: גרנות, גדרים, נדה, עבודה זרה, חולין [כ"י רה"ם]
- מספר 705 שמוכר בן יעקב בזה"ש אות פ' סימן 998
- 1985: שבת

ב' סו' (על פי רשימת הרגליים) - המחברים

- 511: גרנות, הלכות חזונה המילין וצצית, עבודה זרה, חולין [כ"י יוא"ל שמוכר בן יעקב שטן]
- 520: כהן 519 בטרם אחר, וברכות נחפז
- 521: גדרים, כתובות, יבמות, קידושין, גיטין, נדה [כ"י יוא"ל; ראה המוכר שנה ז' אד 52 - והנה שחיה ביד הרדי"א ושינו בסופו רשימת ר' דוד בן הר"ר שהוכרנו]
- 522: כהן 521, על שם רי"ז

ווי"ע (על פי רשימת א. שווער) - המחברים

- 61: על הרבה מסכתות; ואנחה הרשימה ב, קונטרס אמרע" צד 4 הערה 8
- 65: על גרנות, עבודה זרה, חולין

מחברים ידועים, ע"י ברשימת המחברים מספר 72: על כתובות

מספרים (על פי רשימת המשטמנערו) - המחברים

- 364: על סוד נשים ונדה
- 385: על סוד נזיקין
- 1,976: גבא בהרה

קאמברידזש: על ביצת ורוב עירובין

שטון: מספר 705, על חולין - תיארו י"ד שטון בספרו "מעם דמש" צד 67.

וחלוד המשנה למעלה, מצאתי שמוכרו החוקרים:

1. שבת עירובין מסתים חולין, ראה חיד"א, ועל שבת עירובין מסתים חיה ב"ד רנ"ז קורונגיל כמו שהעיר בתחילת פסקי חרי"ץ על גרנות שחוצים לאור.

2. יומא כתובות ניטין גדרים קידושין נדה זבחים כהנות המורה

כריתות מעילה חמיר - ראה חיד"א (ע"י שט"ג ה"א אות 10 מספר 398)

תוספות: דפוס ג' פעמיים ועם תוספות ספר הספריע, עיי'ן עלי'ן
ועוד, ועם תוספות ל"ד לקידושין הנצטת פראג, עיי'ן בסמוך
ועוד, בכלל תוספות ר"ד על דפוס ג' י"י, עיי'ן בסמוך

קידושין: בסכת קידושין דפוח שביוניפא שי'נ' עם הידושי כמה ראשונים א'
ועוד, עם הידושי הר"מב"א לקידושין, בערלי'ן תעה
ועוד, בספר עי'ני העדה (עם כמה הידושי ראשונים), עם הנחות
הג"ל ר' אלעזר מפ"ק בשם ז"ר זת"פ, פראג הקע
ועוד, עם הידושי הר"מב"א לקידושין, סדילקאג תקצה
ועוד, לבדן, ג' י"י. וחד
ועוד, צילום הנצטת פראג, בכלל תוס' ר"ד עה"ט"ס הג"ל ד' ג'

על רוב הש"ס: ג' כרכים, לבוג הרב והרב [עם הסכמות ומקצה הנחות
ל' יוסף שאול הלוי גאטחנזאן]

כרך א: ברא קמא ג, ברא מציעא ג, גבא בתרא ג, עבודה זרה א, ב, ג, ג'
נדה [אז], שבת ג, חגיגה א

כרך ב: עירובין ג, ג'ד; פסחים ג, ועל ערבי פסחים גם ב; ביצה ג;
ראש השנה ב; סוכה ב; מועד קמ"ב; יומא א; גזיר [ז]; מגילה
א, ב; גדרים [ז]

[המספרים הם מספרי המחזורות; ראה ברשימה כל המחזורות לעיל]

-- ושוב צולם בכרך אחר, ג' י"י הש"ד, ונתוספו: צילום דפוס פראג
מקידושין; צילום דפוס ירושלים ממסקי יבמות; וחי'דושי לתענית

כתבי י"ד

ד' יוני 1931, על סדרי נשים

מונטיפיורע (ראה ברשימה הספרי'ה צד 174):

יבמות, כתובות, גיטין, קידושין, נדה

רח"ט, על מסכת שבת -- תזכירו צונץ (בספרו ז. ג. ל. צד 58),

אבל בן י"עקב (אוח"ט וזת ת מספר 175 סימן 20) לא מצאו שם

ששון 557, כולל כל הנדפס (דפוס לבוב) חוק מערבי פסחים ג, גזיר,

מגילה א, עבודה זרה ג, ג'ד, ואולי חושמסו אלה על י"ד

המצי'ן וגם הם שם (ראו ר"ד ששון בספרו מעט רב"ט)

* צ"ל: עם הידושי הר"מב"א -- כמו שהעיר בן י"עקב, עיי'ן אוח"ט
אות ת מספר 175 סימן 20.

ג. פיקודי החשבון (הוצאת חשבונות על ידי פיקודי על החשבון)

נדפסו ע"י הרחיק"א, שכללם בקונטרסו סני דוד, ליורנו הקוב
(זרעתי כתוב ששוב נדפס, פני דוד השלם בליורנו הרטו)

-- ובסך הכל נכללו מהב 185 מאמרים בכללם 7 סיסמים מה פני דוד;
ראח מסמך חסידיה ב. הסגולה, צד 67, לרשימה סרטיה.
גם נכללו בתוספת בעזרים הנחות סר' צדקיה בעל שבלי תלקס,
נכתבו שנה 1297; ונוד חמש הנחות למגיהים אחרים (ראח
רשימות מסודרות ב. הסגולה" שם)

עוד נדפסו במקצת: [ואף ה' חיד"א היא חלקית כנו שעיניו החוקרים]

1. ז' הערות כהן (רק עו"ט וירט) נדפסו בטוף חומש ברשימת הוצאת
שטעין (וויען הריא), בכלל החיקונים לפירט"י שעתה חנו"ל
על שם מטורי ציצים, ויכללו בסך הכל פחות מעמוד אחד.
2. ב' קטעים על חומש שכות נדפסו ע"י ר"א ברלינר בספרו פליפת
סופרים, מאינז הרלב, בחלק העברי צד 49.

עוד נצטפו: בחנהזה לספר החינוך, דעה כ"י ווינע 32 [ברשימת
שווארץ]; וראח שם עוד 20, י"ב שנצטפו גם בחנהזה על חסידות *

כתבי יד ספר:

- בענין 18 27-28 [ראח ברלינר ב. מליפת סופרים" צד 15-14]
  - ברוקטלוי 102 [ראח רשימת צוקערמאן צד 12]
  - הוינדרשטאט [לא נצאהי המספר]
  - לייבני 13 [ראח פליפת סופרים" צד 21-18]; עם הנחות ר' צדקיה
סאראזאל (הריעטפע) 12, בצד רש"י על התורה
[ראח ברלינר, רשי עה"ת, בהקדמתו צד יב]
  - פאריז 660 ב. [ראח רשימת האטענבערג צד 102]
  - פאריס 185, עם הערות ר' בנימין ב"ר יהודה סרומי
[ראח נוגן, אסיפת כתביו, פרך ג צד 181 הערה 7]
  - קטאגריש 35 [צטט ריא"ז; ראח רשימת שילער צד 58]
- הערה: את כ"י זה ציפת גרוס בשט פירוש לר"ד על ראב"ע
על התורה, וכבר ניקן אחריו סאריקס [ראח צד 189, 57
במאמרו של גרוס על הרי"ז ובהערות סאריקס עליו]

* גם ר"ע מן האדומים בספרו, מאור עינים" פרק ט הביא דברי נימוקים
אלה מריז פרשת צח.

בקונטרסו נכתב מקומות יציין הרי"ד את פירושי על פסוקי

התורה, וכולם בחופש ויקרא

פירושי מהו"ב זה, ג: ב. ויקרא בפסוק ג' וטנד, בקונטרס שני
[אולי הוא תשובה בספר המכריע בתור סימן עתון]

פסוקי צו, ב: בפסוק דאם כפש; ועוד שם בפסוק אם כעב הוא הקריב
ימא ה, ה, זכד, ב: בכרשת ויקרא"ה סהם [המקריב יזבג נחשניא שם, ע"ש]
ג' ג: א: ב. אהרי הות בפסוק וכמר חכון אשר ימשה אותו
ג' ג: א: ב. ויקרא בפסוק וזרקו את הדם על המזבח סביב
הד, א: ב. צו בפסוק יחריס את הדטן
הט, ב: ב. ויקרא בפסוק ונתת ונתת ונתת לנתתיה
הט, א: ב. בפסוק ג' בענין ארעה
הט, ג: ב. אהרי הות בפסוק אשר ימשה שור או כבש
הט, ב: ב. בפסוק את ראשו ואת זקנו
קידושי ל, ב: בקונטרס בפועל צו בפסוק ידיו תביאנה
עבורה ויה כהד"ג כו, ב: ב. צו בפסוק והזותר נבשר חזבה
זדה לב, ג: ב. בקרן ק"א בקונטרס שני דסיפרא
המכריע סימן טז: בפועל צו"ה סהם

גם הרמ"ם בפירושי לרש"י עה"ה ציטט את דברי הרי"ד על סיפרא בשלשים
פעם [ראה רשימה מסודרת ב"הסגולת" צד 28], ובכללם כל הגדושים למעלה
חזן מהותם שנים שהזכר אצלם העט. קונטרס שני
[לדוגמה: מה שציין הרי"ד במפר המכריע סימן פג, חזבה בראש ליקרא ויד]

גם ה"ה אחרון ק' חיים בפירושו קרבן אחרון על סיפרא יצטט הרבה מהפירושים
אלה [וע"ה ודגונו כתבו כל המעקרים הקדמונים שהרי"ד הירש לסיפרא,
יהא לשלל ג' שפתי יענים" וב"קרא הדורות"]

והמהברי בכל זה חזב: שהרי"ד חיבר שהי מהדורות על תוסט ויקרא

והסיפרא [והראשונה היתה ביד הרמ"ם וביד בעל קרבן אחרון], ואינם

במקום החומש, כי שום אחד מהדברים שהבאתי למעלה לא יימצא בניסוקין.

ובפר הרגיש בזה הרי"ד"ה וכתב בש"ג ח"ב אות ל מספר 55:
"וצראה שתרב ז"ל ה"ה מהבר מהדורות עה"ה כמו שה"בר עה"ש"ם
וכן רמ"זו לו באן שני קונטרסים על ויקרא לבד מניסוקין;
אלא שאין הדבר ברור שזוכל לכנותם מהדורות, דהא סמאנו
מספרי ערבים באותו שני"ה מה שאין כן בראשון, וצריד עיון.

וכיון שנתברר שאח דבריו בנימוקי החומש לא ציטט הרי"ד בשום
מקום אחר מה'בוריו, כבר יולד לנו עליהם סכסוך וצמנום, ואף
דלכאורה אחני לן עדותו של ר' צדקיה חכניה לתוכיה שהיא של
הרי"ד, מכל מקום הדבר צריך עיון איך לא יציין עליהם הרי"ד
בלל, ובמראם במקומות המקבילים [השוח, להשל, קונטרסו על
חגיגה י"א, ה עם הנ"מזקים הנדפסים, מרשה שמי"ג, סוף סימן ה]

בבב גחלקו החוקרים על פירושים אלה הם של רי"ד או של ריא"ז:

לדעת גירסאן, של ריא"ז הם; ואזכיר בן מכה פננזנט זמעור פעמים.

ראה דעתו ב מאגא"ז... כרך א צד 45; ב ה"י 107 ה"חז"ים...
גד 189; ג התורה והחיים... כרך ב צד 165.

עוד זכיר שם ריא"ז כמה שנשלח הפירוש על טלכ"ם (מו, טו וז) וז"ל
על ידי ר' בנ"טין ב"ר יהודה בן דורו של ריא"ז -- אבל מובן
הוא שגין זו הלא מניעת הקושא, דגם על גימורי החוכא היה
המשך לתקטט כמו כהן כמעט הפננון ומטעם שלא יצוינו בשאר
חיבורי חרי"ד, אי לאו דחונתו ע"י ר' צדקיה שקדם לריא"ז,
מה שאין כן באלה שאין לנו ראייה כזו על קדימתם לריא"ז.

לדעת חסידה, של רי"ד הם, והביא ראיות מחשתנות אילח מבטאים צבחה
ובחיבורי חרי"ד; מהיסבא כהן ושם פירושים מכווננים; מקטעים
קצת מקבילים שמצא בשניהם; ומחיוח בזה ובזה גירסאות שזות בשם.
[ראה חבעה דעותיו במאמרו על חרי"ד ב האנולה, צד 10-12]

ואף אני מכניס ראשי בין החרי"ם כמשיב על תשובותיו של חסידה, אבל
רק כנסתמק בהזכחותיו ולא כחולק עליהן:

דנהגה חרי"ז היה הלכידו של חרי"ד [יכנהו מורי"ם, ועכ"ם למד
מהלמידיו זוטפריז של זקנו], ואם כן סי' ההחא עם ימצא לשניהם
מהגמים שזיה ופירושים מקבילים, וכבר הערהי [בפרק: לשונותיו]
אודות אילח ביטויים שזיב שמצאתי לשניהם, והחמטט בחיבורי
שניהם ימצא כמה זכחה באלה, ולשווא להרבות בדוגמאות; וזם סי'
ההחא עם ביד שניהם חיה אותה בתב"ד מהחלמוד, דחא יורשו של
הזקן בלימוד היה הזכר והרבה יחכן שאף רזב ספריז ירש ממנון

ואף אם יסכימו דברי פירושים אלה לדברי חרי"ד בשאר מקומות,
על פי מה שהאבתי אין שזת הזכחה בכך, דאף שידענו שיחלוק חרי"ז
על זקנו הרבה פעמים, סי' העיד לנו שלפעמים אלה מספר השזב כונד
הפעמים שיסכיפ עמו, וזם סי' העיד לנו שאין לפעמים אף מחלוקת
בין הפירושים האלה ובין שאר חיבורי חרי"ד
[אך כמובן עאף אם גמטא ביניהם אינו מחלוקת, לא חהא הזכחה
מחלפת מזה שיהיו פירושים אלה לריא"ז, וכבר מצאנו שדרכו של
חרי"ד היא לתזר בו מחיבור לחיבור בסברותיו]

גם הקטעים המקבילים שהחזוה חסידה, לדידן רחזי לן החשוואה
חמדזייקת -- תיבה בתיבה ואזת באזת -- שבין סימני ספר המכריע
וקטעי קונטרס חרי"ד שמהם לזקחו, לא אחזי לן תקבלח" כזו
[יעזיין שם זאכ"ס] לראיה גכוחה כלל וכלל.

סוף דבר, כמה שלא יצוטטו פירושים אלה בחיבורי חרי"ד יש כנראה
לי ראייה גדולה שאינה שלו, וכל שאר ראיות החוקרים לא גחקבלו
טצלי כמונ"חזת, אלא חלוי הדבר ועומד, ומה טוב אם כאשר יודמטו
פירושים אלה בשלימותם [ראה בפמוד] יקדים לחם איזה חוקר מחוקרי
המפרות הרבנית הנקמה יעמוד גה על ספיקות אלו ויבררם.

והיא שלא נתבררה אצלי אפיהח היכרית, חנוכי השלים חקיקרי בנותנה
הייתה ביציליזצוראפית ספירדוסי דהיינו יתעיה על ב"ד:

נדפסו:

1. קטעים, לשופטים, אמואל שם זמליות א ד, ה, ים [למלאות הדמים]
בתנ"ך מקראות גדולות, נדפסו לראשונה בווזנצ'יט שנת שח,
דאהר כך כסה פעמים עד היום; ראוי אומ"ט אנה ה מספר 255 ועוד.
2. הושע, הוצאה אביכמ, לייכויג העב
3. איוב, בספר הקות אנוש, הוצאה ישראל שווארץ (ככ"י סאריז), בערלן ורנה
4. ישעיה פרק נו, בספר פרק נו מישעיה ע"פ הכמרישית היהודית (אנגליה),
הוצאה גויבויער, אוסקבורד תרלז
ועוד פעם ע"י ר"י ליפשיץ, לובלין תרנז
5. עזרא, הוצאה אשכנז, קויניגסברג תרנב, (ע"פ כ"י אנזל, ובורל)
[הערות: כפי הזמנר סידור זה מלפנים ע"י הר"ע ב, סאו- עינים ס"ח]
6. ועוד חזציה חסידה ב הסנולה שנת ז' את חסידוש ליחושע, עט קטע
את קטן לחשלים חסידוש הנדפס על שומתיו [ע"פ כ"י אוניב, עבר].

כתבי יד:

1. אמברוסיאנא י"שעיה, ירמיה, החלים
[ראה מאמרו של ברלינר על תב"י העברית במיילאנד, צד 114]
2. אנועליקא 80
[ראה: גאלפעלד, היהודים מפרשי שיר השירים במאות ס"חז (גרמנית)
ב המזכ"ר צד 127 -- לשם פירוש ר' ישעיה לשח"ש סזה;
חסידה ב הסנולה, יתאר כ"י אוניב, עבר, 168 בתור העתק
סזה סתירוש ר' ישעיה לנביאית וספרי אס"ח.]
3. גודליאנא 221, ח" 284 ים -- עזרא בחטיה [ראו רשימת גויבויער
צד 78, 78]
4. וי רוס"י: 195 א, ג -- נביאית ראשונים, ישעיה
308 -- סט"ו אט"ה
389 ה -- נביאים עד המקוק, וויב ספר מלכים וסר
470, א"ב -- נביאים עד המקוק
[ראה אוצר הספרים, אות פ, מספר 461]
5. לייטוין 15 -- נביאים, תהלים, איוב
6. סאריז 217, א, ג, ד -- נביאים, תהלים, איוב
218 א, ב -- נביאים ראשונים, ישעיה
[ראה רשימת זאטענבארג צד 27]

הערות: עטד הוסיק חסידה במאמרו ב הסנולה צד 18, שר' חיים יוסף
א"סו גז, מחושבי דרוט-אפריקא, עומד להדפיס את כל פירוש
ר' ישעיה לתנ"ך, בין שודפסו כבר וגין שגשגרו עד הנה בכתובים.

בהיותה כ"י קובץ התשובות הר"ד עומד להעתיק הר"ה בחדשות

אברהם
קריסטל נ"י סורי דר יצחק אינוס, על בן גאליג באן רק מה שעלה

בדי כתון הקירה בללית על הר"ד זה יבדוק

הר"ד עצמו חיבר קובץ אז קונטרס בתשובותיו, וצ"י עליו

גם בשאר חיבוריו לפעמים, והא לך רשימת המקומות שמצאתי לו זכר בהם:

תשובה או תשובות: בתוספותיו לשבת פא, א; עירובין סה"ב סז, ב;
אנ"ה כה, א; שם כה, א; עבודה זרה סה"ב לא, א; שם סה"ב לא, א;
ובמסקני ליצמות למ, ב.

קונטרס הגלובות: בתוספותיו לשבת יד, א; שם סז, ב; קידושין מא, א;
שם סז, ב; עבודה זרה סה"ב א סס, א; שם סה"ב לא, א.

הערה: חילקהי כאן בין תשובות סתם ובין קונטרס תשובות
אף כי נראה ברור שאין חילוק ביניהם, חרא לדברי הר"ד שם
בעירובין, ועוד דבקובץ הנמצא בידינו ימצאו מה שצ"י הוא
תחת שני השמות, [וראה בהספולת" צד 20 דהכי סטיק חסידה על]

וגם מצאנו במקצת מקומות שנתן הר"ד מספרים לתשובותיו, ומהם:

ז: ב"ק קיז, א; ע"ז סה"ב א ענ, א; שם סה"ב לג, א; שם ס, ב;
יד: ספחים לג, ב;

סז: בבא מציעא קח, א; ובמסקני ברכות הנדפסים צד נב, ב;

יז: עירובין סה"ב עב, ב; יומא סס, א; הגי"ה כה, ב. [והעיר חסידה כי
יז: קידושין י, א. בשם חנושם "זו" הב"ק קיג, א, צ"ל: יז]

כה: ב"ק סד, א;

כו: יומא סא, ג; נזיר סז, ב. { אך חסידה העיר דצ"ל באלה: סה, סז

כט: עירובין סה"ב נ סח, א;

ל: צ"ב יו, א;

קובץ זה תשובות הר"ד נהאר לראשונה במאמריו של שכטר (ראה בביבליוגראפ

שפרטם גם הרבה קטעים ממנו המעוניינים מסיבה היסטורית, הכל על פי

כתב י"י קאמברידזש (MS A99 414)

גם גרסם בכתבו את מאמריו על הר"ד הוחלט בקובץ זה, שראשו בכתב י"ד

מכתב מלומצקי ביוגראשו, מספר 40, וגם תיארו שם.

וכל מה שצפסתי אני מתשובות הר"ד, לקחתי מהמסופט כבר על ידי שכטר

וגרוס, ולפי שרוב הציטטאות הן סכ"י ונדפסא שנאבר מאתנו, וגרוס

הראה להן מקום רק על פי דפי אותו כתב-יד, לרוב לא הסמנתי את מה

שחבאתי בשוט מראה מקום פרטי אלא רק כתבתי, תשובה, תב"א גרוס וכדומה,

עוד אנו י כטן להטלות הענין מה שמצאתי מהראשונים שיצטוו השוכות י;

וגב מה שיצטוו השוכות י בראשונה אחרית אפי' התקורף הגדול;

א. בספר הכשרים, סימנים טז, מה וטובות הן

ב. בשני חלקי ספר שבלי הלכה יובאו כמה מהשוכות י, והצנתי רשימה מסודרת מזה לעיל בנפשה לרשימה נאמתי הרי"ד

ג. אודות השוכות הרי"ד לר"י אור זרוע כבר כתבתי הרבה בחלק הראשון מהיכור זה, והשוכות אלו תמצאה בשלימותן, ונס נכתבו קטעים סתן, בספר אור זרוע חלק א"ב; ראה רשימה פרטים לעיל שם

הפירוש קטע אחד מהשוכות אלו, והיינו הקטע העומק בד"ץ הסודרת, הנוגה [מחזק ספר אור זרוע כפי הזרחה] על ירי הרבה הנמים, ומתם:

1. גש"ת ר' חיים אורי זרוע פוף סימן גב, וטימן טס

2. גש"ת ר' אליהו מזרחי חלק ב [הנקה] סימן עמוקים

סימן לה בדפוס שאלונסקי הקנה; סימן לו בדפוס גערלין חלק

3. בש"ת מהר"י ברונא [סימן רה בד' שצמסין; סימן ד"א בד' שאלונסקי]

אך זה צריך אני להעיר, כי חסידה במפתחו לספר שבלי חלקם [נד 11-12, והוא ב' הסבולת' הוברה סח] נתעורר על מקצת השוכות הנזכרות לומר דלא לר"ד הן אלא לר' אבי' נדור כהן צדק [שצט עכו נשא ונתן הר"י אור זרוע בש"ת נכסה מהם נכללו שם בסוף חלק א' מספרו אור זרוע], ואחנם כן ימקצתן לא נמצאו בקובץ השוכות הרי"ד, ויחכן שאמרת היא כדג"י הט"ח, ובל לא התקנה לגרוק אחר ר"גו רשימותיו על הדבר, וריבן הן נמסר שיבסתי המצוינים את השוכות יז בשם ר"י אור זרוע קובץ (1), ונס מה עזיכ"ו מקומות י"ט" גש"ת ר"א [אלא: אמורה] הינה רא"ה בירור, ויחזיקה מקומות בהשוכות הרי"ד אהו סוצא כן, ונע"בה היא שישנה דהם ינחו, והורה"ה לא יב"ו מקבלי' התשבות למי' הברון

ד. במדכי בהנהגו לניטין ריע סימן חנו: ושיב הוצ כפרני...

ה. בספר האזור מצאתי מובאות שלש השוכות מהרי"ד, שה"ס מהן הן הן הנמצאות בספר הכשרים סימנים פז, פח, ונס עוד אהת, ראה רשימת הסכומות לעיל שם

ו. במקום שמצויינת בו השוכות סו' בתסקי הרי"ד לברכות, העיר המו"ל: ודעיבת זו מוצאת בספר שונה אלכות באורך, ע"ן ש"פ.

ז. עוד יו מקיוב גרמס ספר, מסכת מקואות" [כולל המשניות מהמסכת, המאידת הכל הש"ס השי"בות לכל משנה ומשנה, וכמה פירושים מראשונים], ובנידוי הדטים צמח"ל חסר יש השוכות גדולות להרי"ד על עניני' המסכת, [אין לא השנה"ה את הספר לראות אימה נחמי' גרמס]

1888-1889 1888-1889 [1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889]

1888-1889 [1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889]

1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889

1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889

1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889

1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889

1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889

1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889

1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889

1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889

1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889

1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889

1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889

1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889 1888-1889

ב. פירוש ר"שע"ט הנזכר על ג' ספרות של צ"ן עד"ט ברח"ב; ראה גרוע
 צד ג' 57
 ומכל מקום שדיין לא התבאר השגיגה על ברייתו, ולכבר העיר חסידה
 במאמרו ב"הסגולה" [צד 170] כי הרבה מפירושים אלה ייבא בספרי דבי
 רש"י על שם ר' קלונימוס ב"ש דומי [ראה שם לרשימה דונמאנות] -- ומשום
 זה חולית חסידה שבעל שבל"י הלך בחזקתו ספירושי הר"י על החזרה לט
 הבחיין ב"ין דברי הר"ד עטמו וב"ין דברי רש"י שיביא.

שכל כל זה סוף ההיחוס הוא, ובפרט באשר מצאנו לר"ד החלק כבוד
 גדול לרש"י וממנו המורה, ואין יתכן שיימצאו בהיגור מהר"ד
 דברי רש"י עלה על ע"ב אומרם וקאנו לדמות שבעל שבל"י בהעמקו
 נעלמו שנות בעלי והגדלים
 אלא יותר סוף הנכון נראה לי לומר, כי הר"ד בכלל סירושו על
 החזרה עסק וקבץ ספירושים ששמו מרבותיו וספירושים שנתפרסמו
 במקומו ובזמנו, והם הם שאביא סקצתם ר' קלונימוס כשבא מרומי
 לנרסייזא [ראה רש"י לביצה כד, ב ד"ה ולערב] ושעל ידו גורעו לרש"י

ג. סליחות:

1. מתיחה לש"ץ [בימים נוראים], סתחלה, איבח שפתי אחיה פוחח,
 גמגמה על סדר ג"ב ומסיימת ברש"י הרזזים; ישעיה בדרב מעל חוק.
  2. סליחה [לשחרית דינו"פ או ליום ד ופליחות], סתחלה, יציץ צור
 כהרבו, ומסיימת ברש"י הרזזים ישעיה.
- כבר הערהי [בפרק: משפחתו] כי לדעת חסידה נרמזו במיזם זה
 שמום בני משפחתו של הר"ד, אבנם אש בניס דבריו, או כמעט
 שנתבאר שפיוז זה הוא לנכד ולט לטב, כי סוף המזמר הוא
 שיכלול הדם לתוך הפיוז שיכתוב את שמות בנו ונכדו -- ובפרט
 אם יתאמתו הדברים שהזכר לא נולד בימי חוקן כמו שיש קצת
 להוכיח בנידון יידון [ראה בפרק: שנות חיינו]

הדפוס:

- א. צרנוס וטבנוזי לחמיוט הראשון נדפס במסרו של צונץ, ל.ג. דער
 ס.פ., בחלק השני צד פפס [וראה עוד אודותם בהלק הראשון צד פפס].
  - ב. הפיוט הגוי נדפס בסחזור רומא דמוס בולוויא שט, ושנית במחזור
 רומא הסוף דמוס ליוורנו הרבא [וראה שם אודותו בסבוא שולל צד פפס].
  - ג. שני הפיוטים נדפסו במבחר השירה האיטלקית [ח' שוקעו, ג' 116, 85].
  - ד. ועוד יצאו שניהם לאור ב"הסגולה" הוצרה פו, על שם קרנז
 המובה, אם פירושים והערות מהעורך.
- [ולאשלום הביבליוגרפיה עליהם אציין עוד:
 לאוצרתה, קמודי העבודה, צד 194-5
 לוינסאן, אוצר השירה והפיוט, כרך א ס"ס 2921]

הבנות

ספר המכריע הוא תוספת צ"ב פירוש בעניני ספק-הלכה, גרוב פירוש

הבנות הר"ד על פונ"ק מן המכריע, ישא ויתן עליה בחבאת פירושים
 שונות כח אלו פסקים שונים בריבוי, יחונה דעתו הוא ויגמנה בראיות
 נכונות וברורות, הסוואיות המדוברות הקצוה גרוב הש"ם [בפרט: ממסכתות
 שבת, עירובין, פסחים, ביצה, מגילה, יבמות, כתובות, גיטין, קידושין,
 שלש הנחות, מנדרין, שבועות, עבודה זרה, מנחות, חולין, בכורות]
 אבל הן שלא כסדר, דלפי סדר הנוטעון בתוך הספר הן: ביצה, חולין,
 נבא מציעא, יבמות, בבא בתרא, שבת, נדה, מגילה, גיטין, מנדרין,
 עירובין, כתובות, קידושין, פסחים, בבא קמא, מנחות, שבועות,
 בכורות. גם יש בכלל הסיפויים שלש השבועות ממנו [מיטנים סד, פז, פח].
 על כל חזונו לסדר הטטר שכחוב באורך במקום מיוחד.

הערה: שם ספר המכריע ניהן על ידי המחבר עצמו, כמו שגראחו
 כמו פעמים בשאר היבויים מציין: עיין בכפר המכריע. את פירוש
 הספר קרא לרוב בשם "ערכים" [ראו: רשימת מצטטי הספר], אבל
 בהיותו שמצאנוהו מכנה אותם לפעמים גם "פירוש" או "הלכות"
 [ראו שם בספרים ה, לט] לא נמנעתי אני מלכנותם "סימנים".

תוספי הספר :

בדמות [ליכולט טפחו, חידושי הר"ד למטבת תענית"]

- א. הוצאת ליוורנו הקל"ם -- הארתיח באורך אצל רשימת המקורות
 שהתחמשהי גחמ לקביעה מקטט המכריע; עויין שם.
- ב. הוצאת לובלין הרנ"ז -- עם פירוש זור זהב ומנחת יהודה, סלפולי-
 הלכה בעניני המכריע, כחאת הרב גה-שמדאל ליפשיץ; גרמס על ידי
 בנו של המכריע, זעתק זהונה ונגקן על ידי גבדין.
- ג. הוצאת מונקאטש תר"פ בהוצאה זו נשתנה סדר סימני הספר לסדר
 דיניהם בהלקי השלחן-ערוך.

כתבי יד

- א. כ"י הזקטורד, מטימני המכריע על סדר מועד -- הארתיח לחלן שם.
- ב. עוד מצאתי לסוף, עברשימה ספריה מונפסיפירע מספר 132 גהאר כתב-
 יד המכריע, ועד כח לט חפיקתי לחפש אחריו ה"פה סינצא עתה,
 אך הקוה להשיגו גחמס הנ"ן חיבורי זה לאור הדפוס, ולהופיפו
 על מקורות המקטט.

ספר המכריע:

מחזתו וחבליהו

כדי לגרר איתה חזקתה בזה, שקיים להציג כאן שתי הנחות:
ג. במסקיו לא היתה זריקתו כלל להציג מחלוקת בענין הפירוש
או הטקסט ובכלל לא יצא בחט הרבנו מדברי זולתו, ומה שיביא,
רובו יהא מדברי רש"י והר"ם בלבד. אבל לעומת זה, כמעט בכל מקום
במסקיו שיגיע למרא או ענין שנשא ונתן עליו בספר המכריע, יציין
שם לעיין בספר המכריע (ערך פלוני). [ראת רשימת מצפיי המכריע]
פ. בקונטרסו יימצאו קטעים רבים שענינם משא ומתן בפירוש וטקסט,
הזרכו בספר המכריע, ואף הרבה מפרקי המכריע נופיה יימצאו שם.
ואגב, אע"כ כי דוקא בחזתו מסכתות ט"ש בירדיו עליון הרוב או הכל
מקונטרסו -- כגון קידושין, בבא בתרא, עבודה זרה; עיין ברשימת
מהדורות המוספות -- בהן גנו מוצאים טופסים כמעט מכל סימני המכר
נשייבים לאותה מסכת, ואם כן ייתכן לשער כי כל פרקי המכריע [לבד
מסימן עת לחזקת על הטיפרא הנראה, ומסימנים סד, פז, פח שהם חשובות
היו בכלליהן בקונטרסו אלא שגין כל הקונטרס בירדיו.
ועוד אזכיר מה שכתבתי לעיל, כי כפי הנראה מסקי הר"ד נכתבו
למטקנת, וכלל בהם פירושי שלקט ואסף מכל מהדורות המוספות.
בקונטרסו, ודבריהם מסוימים ומוזבליים בלי ספק ובלי מחלוקת,
ולפי זה נראה לי ברור, מאף על פי שרוב הפירושים והמסקים
הזכננו למסקיו במשיפות ובלי הזכרת דעת הולקת, בכל זאת בכמה
מקומות לא רצה הר"ד להביע דעתו במכריע לטוב ר"הטא, בלי הצעת
הדעות החולקות ובלי הצעת ראייתו, לכן גאלה המקומות במסקיו ציין
שיעיין הקורא בספר המכריע, ועם העתיק חקטע מקונטרסו עמו עמד
מכבר במשא ומתן על הענין ושעליו הסתמך עכשיו במסקו זה.

והנה רלוונטת מכאן כי כמו שעשה נציגו הרי"ג, שהדבר קדמך

הרי"ג נדי להשליט ולחבפיס את ספקיו -- אלא שבמכריע לא עסק
הרי"ג רק בענינים ספורים, ובקונטרס הראיות ישגן בגרסה עשרות
ראיות על כל ספכה ומטבח. וקצת נראה שכן הבין הרי"ג עצמו את
ספקיו טרם הסכר, בכתבו [מובא בשלמי הגבורים על הרי"ג ריש הלכות
תפ"ל]: "כמו שביאר מנ"י זק"ני הרב בספקיו, וראיותיו מבוארות
בספרו המכריע".

ולפי זה היה גמי' נט"ר נא"י דאזכרנו בכתב יד ה' שלנו, ספימו
אמכריע על סודי מועד, שנתב בגמחה לספקי הרי"ג על סדר מועד.

גם לפי זה כוונת שם הספר היא: הכרעת הרעת בפס ופירוש

ולא הכרעה בין דעותיהם של אחרים כמובן המבטא התלמודי, הלכה כדברי
המכריע, דוא הרבה פעמים לא יביא דעות זולתו במכריע אלא כדי לחלוק
עליהן, ואם יביא דעות שיסכים אמהן לרוב לא יביאן אלא בתור סיועין
לדעתו הנגד; ואף אין לומר שמטרתו היתה הכרעה כנגד דעותיהן של אחרים.
דחה לפעמים לה יביא דעת אחת כלל אלא בכל הסימן יעסוק רק בבידור
הסוגיא וההלכה י"ל נכון.

וי"ן לכול גמרי המכריע סימן ס ואין בו שום הלוקה דעות;
אמנם יש להעיר שבקונטרסו לקידושין על אחר יש קמע גדול
נוסף בסוף זה הסימן, ובו יוצא דעות הלוקות, ואולי גממ
זה הקמע מתוך ספר המכריע באענות סופר כמו שקרה לקמע אחר
בסוף סימן סג [ראה שם].

אלא נדאי אין הדבר הלוי כלל בריבוי דעות על הענין -- דהרי כמו
שאנו עתידין לבאר, אין דרכו של הרי"ג להיתלות בדברי הקודמים לון
-- כי אם בהכרעת דעתו של המחבר בלבד.

בכמה מקומות בקונטרסנו מצאנו שיציינו הרי"ד: עליון בחלוקה
 (פלוגית) בטפר הלקט* [ראה רשימת ממורסת בדף אבא]. כמי מה שיש
 לחבתינ מציונים אלה ועניניהם, מחות הספר היא כעין זו של ספר
 המכריע; והרבה יאופשר שמפר זה הא במהדורה אחרת מספר המכריע,
 כלומר שבחזור הרי"ד על פסקיו פעמים ושליש לבדקם ולתקנם, הוסיף
 זה על המכריע [אז המכריע על זה] -- אלא שלפי זה צריך עיון במה
 שנטתוים בעניניהם סימניהם מן מספר הלקט עם סימניהם לא, ו מספר
 המכריע* ו גם בפסקיו לא מצאתי שיציינו הרי"ד לעיון בטפרו זה (כי
 אם בקונטרסנו בלבד), ואילו היה כמו ששיערתי היה לו לעשות כן.
 עוד דימיתי לומר, כי מה שיציינו על זה הספר בקונטרסנו,
 הוא הצוהן, ראולי נתלקטה מחברת זאת מקשים שלא חטפיק לחכניהם
 לתוך קונטרסנו, כדרך בעלי הרשימות תרושמים חוץ למחברותיהם אם
 אינן בידיהם; אבל הדבר צריך עיון, ואולי יש מה לדקדק מעניני
 הספר שרובם או חציהם באו מסדרי זרעים, קדשים וטהרות, ואין על
 זה בידי דבר מבורר בעת.

קטע שלם מספר הלקט סימן טו הובא בכללי הלקט סימן עט,
 יחשם נתקצר בחניא ובאגור, והמעיון בו ומשוחו לקטע המקביל מספר
 המכריע סימן לא יראה שהרבה ידמו זה לזה, אבל לא כל כך כמו קטעי
 קונטרסנו לקטעי המכריע שהועתקו מהם, וכפי הנראה לכאורה זו
 אינה העתקה כי אם גוסחה דברים מהדש, ומעם כתבו בנוסחא חדשה
 על אותו ענין ממש אינו ידוע לי.

רק זה אוסיף להעיר, כי בלשון ריא"ז שבשה"ז לניסין רפ"ח
 מצאתי בחוב; כמו שביאר מו"ח, וכן בספר הרומה מצא ראינותיו
 והספק בכוננה דבריו מובן, אך הצנתיים כאן אף שאין בידי בעת
 לחריע בהם.

---

* וכן סימניהם יא, יב מחלקת עם כב, כס מהמכריע; והקטע שחובה מחלקת
 גשה"א סימן קצט עם סימן סג מהמכריע.

ד: זינג שפר -- בח"ר לקידושין ח,א

ה: כהונה לארונה -- בח"ר לקידושין ח,א

ו: תוספת שבת -- בח"ר לקידושין ח,ב

ז: תוספת לחולין שבארץ יצא -- בח"ר חה"ר ג לע"ו ח,א

ח: מלך שסן מנוחה -- בח"ר לע"ו ח,ב

[ד"ר ז' מנוחה עם צה"ר סימן קמ"א בח"ד ר"ד גבל לא בשנת ט' חלקם]

ט: שתי תובעיל בשבת -- בח"ר לשבת לו, ב

י: כרם רבעי לאחר החורבן -- בח"ר לר"ה כ,ב

קצירת העומר בלילה -- בח"ר חלק למנילה כ,ב

כניסה ראשונה ושניה -- בח"ר לחגיגה ג, ב

סירוח עכ"פ -- בח"ר לקידושין ט,א ובפסקיו לניסין טז, ב

זכויות בח"ר לב"ב ג, א

דימוע דרבנן -- בח"ר לגירח טז, א

[ראיה כהונת שמימן זה גופר עם בהשבות חר"ד, אבל אינו יודע הענין]

יג: מבילח ביום -- בח"ר לפסחים ז, ב ובמה"ק למנילה כ,א

וכוונתו בח"ר לקידושין ט, ב

יד: הפסח עולה למזין -- בח"ר חה"ר ק למנילה כ,ב

[ומנוח בשם ספר חלקם בח"א סימן ע"א, ובחזק רבתי ובסגור,

וע"י סה שכתבת על זה על סימן לא ספר המכריע]

האמרה בטובה בשבת -- בח"ר לסוכה טז, ב [וכן בפסקיו לסוכה טז, א, וספ

[ונזכר גם בש"א סימן קנ"ד]

יז: אוכלי בהמה ביום -- בח"ר לפסחים לו, ב ולביצה כ,א

[וחסות סימן נ בספר המכריע]

יח: שמן שדיפה -- בח"ר לשבת כ, ב

יט: איתרי איבוד ופרישה בארבעה דברי חטוב -- בח"ר ליוסא ג, ב

ובמה"ר נ לע"ו ע"ד, א, ומצאתי כהונת שנוכר עם בהשבות י

כא: סדרת צ"ח הפרס -- בח"ר לשבת לא, א [צ"ל: לד, א]

כב: הזאת מצורע -- בח"ר לפסחים ג, ב

כג: טומאת עם המצין -- בח"ר לשבת יג, א, חגיגה י"ב, ב, גירח לג, ב

כד: שפת סעלה קריגווחיז -- בח"ר לפסחים טב, א

בכך יתברר שחברתנו מכרה את כל המניות על דרך הליקוזם להם

העניין, אך בכל זאת תמוז קצת מן הסדר בטעם זה, ונראה ברור שהמכר עשה סדרו בן וישנה מטרה סתומה המ כבד כלפנינו בבעה היו לנו, שגורם בפועל, וישנו חלק נובל לדקדק כזה משוה על סדר והתבררם בקרי הי"ו, וכן היינו בעין מה שעלה בידי על זה; מדיק המכירה נהלינו ולפי רוב החלקים נהלינו, ובכל חלק נאלץ היינו על סכמת אותה, וכן על סדר המכרה לרעב.

הערות: א. רבע המימון יש יעמקו בעניני טעמו חוליו; ב. סכמות יבטלו ונבא כפינו נחמזרו סימניהם במשך הספר, ואין סיבה זה ידועה לי.

ג. יש מסכתות שבפי הנראה לסד אותן בשני חלקים; בפרט, חולין ונבא בחרה, ואולי גם אחרות.

והא לך סימני הספר המייכים לכל מסכת, כולם בפרט:

שבח, כב, כז, כח, ו (חולין שני); (הערה: סימן כד הוא על הירושלים ע"ר ב"ן: ז) מסה"ו: טא, טו, טז לכתמים ל, ב, סג; (פרבי טעמית) עא ב"ש: ח, ב, ג, ח מנ"ה: כס, לב

במות: לד, למ, לה, עז (זוה על הסדר); כתובות: טב, כז, כח; (חלק שני) כו, מז, כח, טס; (חלק שלישי) נא, נב, ז"ט; ל (זהו כפל סוף סימן נד, ואולי ש"ך לבבא בתרא); ג, זד, גח, נו

קידושין: זח, טט; ט"טל כסדר; ש"ך לבכורות; סד (השובח, חלק שני)

בבא קמא: עד, עה, עז; (חלק שני) עט, ס, סא, סב (סימן טא הוא שלא בסדר סתם שהוא משתי"ך לסימן עז)

בבא מציעא: ז, ט; סג (מהדורא אחרת או ש"ך ליבנות ק"ה, ב ובסדר); צא (ש"ך לשבועות, והוא נסדר עם סימניהם סס, צ; עם ש עליז) בבא גרמא: כ, כא; (חלק שני) כה, כז, כז, זכ"ט (כתפי הנראה גם סימן כה (גדח) ש"ך לב"ב דף קמב)

סנהדרין: לב שבועות: טס, צ

עבודה זרה: לה, לו, לז, לח, ט, טא; (חולין) ש"ך לע"ז דף לה, א, והוא בסדר עם השארין

מונחות: סד, טה, מו, מז (השובח), מה (השובח) חולין: ד, ה, ז, ח (ש"ך לחולין), ט, א, כסדרין, לא ליבמות; י, יא, יב, יג, יד, טו, טז, יז, יח, יט; (חלק שני) סה, טו, טז, טז, ע, עב, עג בכורות: צ

הערה: לא ציינו את המונחים בהודו דברי אה"ם המובאים בספר עין
 ניד בברי שפני בזה, והיבטו למעלה ולמטה רבינו יחזיק"ו ו סדר
 רב עשר"ט, המובאים בדברי רבינו. הם המובאים בספר הספרים סימן
 לג מסופקות רבינו אלה"ן; ע"ן להפיל הקרה פירש על ספר
 גרוס על ת"ק, הגדולה בס"ל יורט"ט.

ב. תקופת הגאונים

סדר השבט: בטימן י.

שאלות דרב אחאי גמון: בטימן י, לה, טח, נ ב"ט, סג, עט.

הלכות גדולות: בטימן ז, י, יד, טז, פז, יח, יט, כא, כב, כט,
 לא ב"ט ע"ט, לב, לד, לה, לו, טח, י ב"ט, נה, נו,
 נז, נח, צ"ט, ע, עא ג"ט, עב, עה, פז.
 בטימן לג כ"ט גט פדר קריאת כל המועדים שבה"ג וכותב
 שא"גו מבטל ח"ג מלג מסתבר אחר.

פסקות הגאונים (=הלכות מסוקות): בטימן עה, פ.

הלכות קצובות של גאונים: בטימן טח.

סדר התנהגות לרבינו שמואל בן אחאי: בטימן טח.

סדר חסדן וזממבר לרבינו אחי, בטימן כה, נא, [מצאתי שהרי"ד מצטטו עוד כס
 פנים, כמו בפסקיו לכתובות ק"ח; ובקונטרסו לקידושין כנ, ב ולע"ז יג,
 טתי משפט השבועות לרבינו אחי: בטימן צא.
 (מחד"ב)

[מצאתי שהרי"ד מצטטו עוד בפסקיו לכתובות טח, ב]

ע"ש הפ"ל: בטימן טז, ע"ן טח.

[והביא עוד בהלכות הפ"ל שלו, לטעות לא, ב; ב סט הי"ב צד י, א,
 הלכות הגאונים, הנראות קטני התשובה]: בטימן כה, צא.

התשובות הגאונים הן בארבע פה: בטימן לב, יג ב"ט טז.

הערה: כשנב"א ת"ק גמ דברי הגאונים, בעתים הוא כותב השי"ב ר' הלון
 גמון" הו כתב ר' הלון גמון", ולפעמים הוא כותב כתב ר' הלון
 גמון בכתובותיו" או כן כותב בהשענות ר' הלון גמון", והדבר
 צ"ד ק"ש ע"ן הם יש להזכיר מזה שהיו בירו שג' סיני קוצצים
 בהשענות גאונים, חסין הראשון שהשענות הרבה גאונים בעורבים אחר,
 והחסין השני מב"ל רק השענות לגמון אחר, ה"ה מה שיה"ה, ברישית לאה
 לא תבנה"י בין שג' סיני הציפסותה, והרוצה לתבנה"ן ע"ן בפנים הספר.

ר"ג הא" גמון: בטימן לה, לו, לז, סז, ט, טח.

ר"ג הגו"ה גמון: בטימן טז.

רַב הַתְּחִיָּה בַּמּוֹדֵעַ בְּסִימֵן סוּ

רַב הַתְּחִיָּה בַּמּוֹדֵעַ בְּסִימֵן סוּ, לֵד, סוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ

רַב הַתְּחִיָּה בַּמּוֹדֵעַ בְּסִימֵן סוּ, לֵד, סוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ

רַב הַתְּחִיָּה בַּמּוֹדֵעַ בְּסִימֵן סוּ, לֵד, סוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ

רַב הַתְּחִיָּה בַּמּוֹדֵעַ בְּסִימֵן סוּ, לֵד, סוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ

רַב הַתְּחִיָּה בַּמּוֹדֵעַ בְּסִימֵן סוּ, לֵד, סוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ

רַב הַתְּחִיָּה בַּמּוֹדֵעַ בְּסִימֵן סוּ, לֵד, סוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ

2. זִכְרוֹן עַמּוּץ יִצְחָק בְּסִימֵן סוּ

וּבִינָם חֲגוּלָה: בְּסִימֵן סוּ, יֵא, נֵא, כֵּן, בּוּ, לֵב, לֵח, לֵז, לֵח, לֵט

כֵּב, כֵּג, כֵּו, כֵּח, כֵּס, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ, מוּ

זֵג, זֵח, זֵס, עֵד, עֵה, עֵו, עֵז, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט

רַב־גּוֹ יִצְחָק חֲפָטָה (הוּא הוּי"ו): בְּסִימֵן סוּ, גּו, דּו, זּו, יֵז, מוּ, סוּ, יֵז

יֵח, יֵט, כֵּ, נֵא, כֵּב, כֵּו, לֵא, לֵב, לֵט, לֵז, לֵח, לֵט

זֵג, זֵח, זֵט, נֵז, נֵח, נֵט, נֵז, נֵח, נֵט, נֵט, נֵט, נֵט, נֵט, נֵט, נֵט, נֵט

עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט

עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט, עֵט

בְּרִצּוֹן הַמִּקְדָּשִׁים, בְּפִיָּה בְּהִצִּי הַשְּׁנִי שֶׁל הַמִּסְפָּר, נִשְׁמַע תְּחִיבָה

הַמִּסְפָּר לְיִתְחַדּוֹת רַב־גּוֹ יִצְחָק שֶׁחָטָא

בְּשִׁבְלֵי הַלֵּקָה שֶׁחָטָא שֶׁהָיָה לְרַב־גּוֹ יִצְחָק שֶׁחָטָא

בְּסִימֵן גּוֹ חֲפָטָה הִיא: רַב־גּוֹ יִצְחָק בְּסִימֵן סוּ

זֵד, טֵי, טֵז, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט

בֵּשׂם רַב־גּוֹ יִצְחָק בְּרַב־גּוֹ יִצְחָק, בְּסִימֵן כֵּן

בֵּשׂם רַב־גּוֹ יִצְחָק הַלּוּי, בְּסִימֵן סוּ

רַב־גּוֹ טֵט, רַב־גּוֹ טֵט, בְּסִימֵן טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט

רַב־גּוֹ טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט

חֲפָטָה חֲפָטָה טֵט, עַל טֵט, חֲפָטָה (הוּא ר') יִצְחָק יֵט, מִלְטָה: בְּסִימֵן טֵט

זִכְרוֹן עַמּוּץ יִצְחָק בְּסִימֵן סוּ

רַב־גּוֹ טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט, טֵט

דברי שלמה בן יוסף הכהן

בן משה... וכו'...
בן משה... וכו'...
בן משה... וכו'...

דברי יוסף הכהן

הקדמות... וכו'...

דברי יוסף הכהן

[הקדמות... וכו'...]

דברי יוסף הכהן

הקדמות... וכו'...

דברי יוסף הכהן

דברי יוסף הכהן

[הקדמות... וכו'...]

דברי יוסף הכהן

הקדמות... וכו'...

דברי יוסף הכהן

הקדמות... וכו'...

כל רבותי... וכו'...

הקדמות... וכו'...

3. סמך המכר"ע דמום רחוק - יבא לסדר בלי יו"ד בעונה הקלה לח"ק.

א. ומכ"ע לעית הדפוס, שהיה לו יעקב ב"ר יצחק יוסף עזרי"ס ז"ל, מקומה הישנה קצרה וגם נכונה הגמות שהיוה לבוסף הטמר המר רשט עליהם בפי"ג, הולעו יעקב, בגין בפי"ג לא וסו, בסופם

ב. עזר ומצאה הגמות בפניו הכמר, אחת בסוף סימן לג סתהלה עזר אזי חכמה צריך לעי"ן, ובסימן לד סתהלה, ורבי ע"רש, עי"ן מה שהצדתי שט; ובסימן עח השנה סתהלה, כך ומצא כתוב הבלי"ן לא נודע לסי מקדוטי"ם.

ג. וראש הממר הדפיט הזכמות סרבני עיר ליו"דנו, וסרבני עיר מודנוא, ומתרב חיד"א, בסוף הממר גוסף סתה על סדר סימניו ומרטו עזין כל סימן ובפיוה חלק סתהלהן ערוך י"סצ ד"נו. קוד גרפסו בסופו חידושי סתה העניה לרי"ד, ובסוף הכל והנצלות הסניח והמסודר ר' משה חי ב"ר יעקב רפהל סילול.

ד. בסוף פניו הממר גרפטה רשימת המעתיק שכונב שהשלים התקחו בי"ם ב"ב מסו שנה ש"ו לאלף הש"י.

הנדות שטר יסוסי המכר"ע ראה בי"ב יונרטי"א.

4. כתב יד סימני המכר"ע שהם על סדר מועד, והוא נסחה לכתב יד סוסקי

הרי"ד על סדר מועד, זנמאט בפי"ג בודלי"גנה במוסקטורד [MS CAN-OR-89] וברשימת גוי"בו"ע חוז סספר 685.

א. וכתב יד כולל סימניו א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט, י, יא, יב, יג, יד, טו, טז, יז, יח, יט, כ, כא, כב, כג, כד, כה, כו, כז, כח, כט, ס, סא, סב, סג, סד, טו, טז, וברשט כל סימן יש מספר סימני וצט המרק שבחלמוד.

ב. חכהב חוז-גשה מטר וקל טמר לקיוה, החלק הוה כפי"ג המכר"ע סכ"ל כה דמ"ם, בכל צד מכל דף שני עמודים, רותב כל עמוד בערך 3 איצ"א זארי"ו 12. בכל עמוד 32 עורות ובכל שורה בערך 8 או 7 מלי"ם.

ג. בתחילה חכהב יד כתוב כך:

סמך המכר"ע

עזר ומושיע	צותן לי"עף און
לעסו זח"ע	השיר ה"ה"ח"י
הי"ט בהעתיקי	עזרו י"ה" ע"ם
מוסק ומכר"ע	מטר גזון עולם

נשלח חלק המכרז למועד שמי'רס דני' בעני' ה' מס'ג'ג'ג'

ד. הכתב יד הוא מעוננין במרש' ס'סני' שנכתב על י' צ'ה, וכך גרסה
ב' 10101:

הפני' י' ה' צ'ב'ר, ונח' ל'ת' י' ל'על כל אשר נ'סל'ג' ונ'ס'ס'ד' י'
האר' ר'ס'ס'ג' ה'ח' ע'ל'ת' ב'ת' י' א'ב'ר'ת'ת' ה'ס'ו'ת'ר' ג'י'ר' י' ו'נ'צ'ב' צ'י'ע'
מ'נ'ט'ע' ה'ק'ו'ד'ש' ר'ב'י' י' י'ת'י'אל' ה'ת' ע'ל'ר'ב'י'נו' נ'ח'ן' ג'ע'ל' ה'ע'ר'ו'ך', מ'נ'י'
ח'ר'ת' א'כ'ל'ת' ל'ד'ב'ר' ע'ל' ל'י'ב'י' צ'ח'צ'ח' י' ס'נ'ח'ת' ב'י' ב'ו'י'ס'י'ן' ה'צ'ו'ר'י'ק'
ל'פ'י'ן' ק'ר'ו'ב'י' ו'ה'ת'ו'ב'י' ב'ת' ה'ל'י' ו'מ'י'ס'ו'ני' ו'ה'כ'ד'י'ס'ג'י' ו'ה'ס'צ'ו'ר'י'
ל'כ'ה'נ'ב' ל'ו' ה'ס'מ'ר' ה'ק'ו'ד'ש' ה'ז'ו'ת' ה'ז'ו'ת' ס'מ'ק' מ'ס'ד'ר' כ'ו'ע'ד' ס'ר'ב'י'נו'
י'ע'י'ס'ת' כ'ס'ר'י' ע'ט' ס'מ'ק' ב'ר'כ'ו'ת' ו'ע'ט' ו'ל'ק'ו'ן' כ'ס'ט'ר' ח'כ'ר'י'ע' ו'נ'ע'ו'ר'ת'
ב'ע'י'ר' ה'י'ל' ו'ה'ס'ה'ד'ל'ת'י' ב'ס'ל'כ'ת' ה'ז'ו'ת' ו'נ'ס'כ'ר'ת' ב'ע'ו'ר'ת'ו' ה'ת'ע'ל'ת'
ש'ט'ו' ל'נ'צ'ת', י'ו'ת' ד'ב'י'ע'י' ש'נ'י' י'ס'י'ת' ל'ה'ו'ד'ש' ה'ר'ג'ש'ו'ן' ש'נ'ת' ה'כ'ש'ת'
א'ל'מ'י'ס' ו'ת'מ'ש'י'ת' ו'ש'ל'ק'ת' ל'ב'ר'י'ת'ת' א'ע'ו'ל'ת', ו'ה'נ'ג'י' ח'ו'ס'ר'ת' ב'ו'ז'ר'ת'
ו'נ'ו'ס'ר'ת' ו'ה'ת'ל'ת' ל'פ'י'ן' י'ת'ב'ר'ן' ח'ו'ת' מ'ש'ר' י'ע'צ'ו'י' ב'ס'ל'כ'ת' ה'ז'ו'ת'
ה'צ'ו'ר'ת'ת', ו'ר'י'ב'ו'י' ל'י'פ'ו'ת' ב'ו'ת'ל'ס'ת'ת', ה'ז'ו'ת' ב'ר'ת'ס'י'ן' ו'ר'ב'י'נו' ל'ר'ת'ו'ת'
ב'כ'ב'ו'ד'ו' ו'כ'ב'ו'ד'י'נו' ו'ל'ה'ו'צ'י'א'נו' ס'ן' ח'ח'ו'ש'ך' ח'ג'ד'ו'ל' ה'ש'ר' ח'נ'ח'ג'
ג'ו' ח'י'ו'ת' ו'א'ש'ר' ח'ח'ע'ו'ר'ד' ב'ז'ו'ס'ו'י'נו' ו'ח', ו'י'פ'כ'ת' ו'ח' י' ס'ו'ת'ת' ח'ג'ו'ב'ר'
ב'ע'ל' ה'ס'מ'ר' ח'ו'ת' ל'ל'ס'ו'ר' ו'ל'ל'פ'ת' ל'י'ר'ש' ו'ל'ח'ו'ר'י'ש' ה'ז'ו'ת' ו'נ'ר'ע'ו' א'ח'ו'י'נו'
ע'ד' ש'ו'ך' כ'ל' ח'ר'ו'ר'ו'ת' ו'ל'ק'י'ת'ת' ה'ל'י'ו' כ'ק'י'ת'ת' ש'כ'ת' ו'נ'צ'ו'י' ו'ח'ת' ב'ר'י'ת'
א'ו'ת'ת' א'ש'ר' י' ר'ז'ו'ת' א'ש'ר' ע'ל'י'ך' ו'ד'ב'י'ס' א'ש'ר' מ'ס'ת' ב'פ'י'ך' ל'ת' י'ס'ו'ת'
ה'ס'י'ך' ו'כ'ו'ל' ו'כ'ל' י'ש'ר'א'ל' ב'כ'ל'ל' ח'ב'ר'ת'ת' א'ש'ן.

ה. לשונו'ת ה'כ'ת'ב' י'ד:

ל'ר'ו'ב' ג'כ'ת'ב'ו'ת' ח'ח'ל'י'ת' ש'כ'ת'ב' י'ד' כ'ל'י'ת'ת' ב' י'ו'ר', ל'ד'ו'ג'מ'ו'ת'ת:

- ר'ש'י' ב'מ'ק'ו'ת' ר'ז'א'י' ; ו'ג'י' ב'מ'ק'ו'ת' ו'כ'א'י' -- ב'ט'י'ס'ן' א' ו'כ'ו'.
- ס'י'ן' ב'מ'ק'ו'ת' ס'כ'ת'ן' -- ב'ט'י'ס'ן' ב', ה'ס' ו'כ'ו'.
- ע'ס'י' ב'מ'ק'ו'ת' ש'ח'א'י' -- ב'ט'י'ס'ן' ג' ו'כ'ו'.
- ש'י'נ'י' ב'מ'ק'ו'ת' ט'נ'י' -- ב'ט'י'ס'ן' ד' א' ו'כ'ו'.
- א'י'ס'ח'ל' ב'מ'ק'ו'ת' א'ת'מ'ו'ל' -- ב'ט'י'ס'ן' ע' ו'כ'ו'.
- א'י'ש'ר' ב'מ'ק'ו'ת' ה'ע'ו'ר' -- ב'ט'י'ס'ן' ס' א' ו'כ'ו'.

ה'ס'ו'ת' ל'ע'ו'ת'ת' ו'ח' מ'צ'ת'ת' ב'כ'ת'ב' י'ד' ג'ע'נ'ן' ב'מ'ק'ו'ת' ב'ע'י'נו'ן' -- ב'ל'י'
י'ד' -- ב'ט'י'ס'ן' ס'ג' ו'כ'ו' ; ו'כ'ו' ב'ר'י'ת'ת' ב'מ'ק'ו'ת' ב'ר'י'ת'ת', ו'כ'ו'כ'ו'

ל'ר'ו'ב' ח'כ'ת' ב'כ'ת'ב' י'ד', ה'ת' ה'ו'ת'י'ת' ב'מ'ק'ו'ת' ה'ל'ף' ס'ו'פ'י'ת', ב'נ'ו'ן:

ו'נ'נ'י'ת' ב'מ'ק'ו'ת' ח'נ'נ'י'ת' -- ב'ט'י'ס'ן' ז' ו'כ'ו'.

הקצאת עסקאות — בפרק ב'

א. לפי החוק בסקיט היה לפי החוק בפרק ב'

ב. לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב'

ג. לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב'

ד. לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב'

ה. לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב'

ו. לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב'

ז. לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב'

בכל או במקום
החוקים
כא, כב, כג, כד, לה, לו,
לז, לח, ט, טו, טז,
י, יא, יב, יג, יד, טז, ז.

על המבחן קידושין, על פי צילום דפוס הראשון
על שאר המשפחות על פי צילום דפוס לעמבערג

ח. לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב'

ט. לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב'

י. לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב'

יא. לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב'

יב. לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב'

יג. לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב'

יד. לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב' לפי החוק בפרק ב'

ד"ר פ"י סי' ס"ג וז"ל הוא לכתובת המטה המטהר המכריע

אלה הם המקומות שנתבטלים בהם הליטות וכתבתי שלמ"ט סטמ"י המכריע,
על פי סי' ס"ג וז"ל

כבר התקדש במקום אשר הוציא ד"ר הפט"ל דברי'ו כטח מעסי'ט, ומהם הרבון
קטע"ט ונתן ט"מג"ט שלה"ת סטמ"י המכריע הנמצא"ט בשלמותם בתוספת
כמו שהני' ב"ז לרשום כמ"ן, ונתן המצא"ט את דברי'ו ד"ר לפעמי'ם
יצא"טו קטע פלוג'י המצא"ט"ו אף שהיה לפנ"ה המכריע ובו אזהר
קטע'ו וז"ל דבר ע"ד קצת ע"ון כ"ע"ד ההלי"טו מה"ז"ה מקור לנפש מאחר
השני"הם שו"ם, ובפ"ה על בעל שבלי' הלקט יש להקור' בן שה"י ה"ו
לפנ"ו ר"ז ב"ו כל היב"ד"י, אמנם אף שהקטע"ט השו"ם הם לפי
הנראה שומט"ם שו"ם"ט שכ"ה ד"ר עב"ו ול"ט שהקטע"טו הטופר"ם מה"ו
מח"ב"ו לה"ב"ו, לע"ן הנו"טו אכת"י ש" להשו"ט"ה, כ"י הם בהש"ה ד"ס"ם
מטע' על פי ר"ז אף וז"ל א"ו"ן שני' גו"ה"ה"ה מהמכריע זה ל"ה, ועל
בן המצא"טו זהם ב"ה"ו

ע"ד זה א"י"ר, כ"י ב"ה"ה אלו וכ"י"ט ב"ה"ט שומט"ם שו"ם"ט שעשה ה"י"ד
קטע"ט, כבר השתמשו ב"ה"ט חוקק"ים בחור מקור"ה שו"ם"ט לע"ן רש"ט"ה
ד"ר"י המכ"ם המוב"ה"ה דב"ה"ה המכריע ה"י"ד [ע"י"ן למשל מה"ה"ו של
ג"ו"ט על ה"י"ד וחוקק"ה המכריע עלי"ן] אבל כפי' מה שצ"ה כמ"ן שלה"ה
נזכרה"ה שו"ה כמ"ט, כמ"ן על"ה נדקו חוקק"ים ב"ה"ה מה"ש"ט לשו"ם
לע"ן זה,

ועל"ה הם ראשי' ת"ב"ה ט"ז"י"ן ב"ה"ט את המקור"ה, כמ"ן ובתערו"ה על
ש"י"ג"י הנו"ט"ה"ה בט"ם הטקט"ה:

ד"ר: המכריע ד"ר פ"י סי' ס"ג

כ"י"ט: המכריע ד"ר פ"י סי' ס"ג על סדר סוקר

ה"י"ד: המכריע ד"ר פ"י סי' ס"ג על ה"ט"ט

ה"י"ט: שבלי' הלקט השל"ט, חלק ראשון, הוציא באש"ר

ה"י"ב: שבלי' הלקט הש"ט, כמ"ן ש"י"ט לאור צ"ה הטנול"ה

ה"י"ג: שבלי' הלקט הש"ט על פי כתב"ד פ"י סי' ס"ג

פ"י: סג"ל המ"י

הערה: במקום אשר בי"ה"ה שד"ן ה"י"ד ה"ה"ה כשה"ט"ט א"ו ונכ"ה על
במקומה לצ"ה סטמ"י על אח"ה כ"י לפ"ה"ה ודו"ג"ה"ה ל"ה סג"ה"ה
ג"ט ב"ה"ה המכריע, א"ו ג"ה"ה קטע"ט המכריע ל"ו"ט"ן מ"ו, א"ו ע"ה סמ"י
המכריע פ"ה"ן ל"ד, וב"ן המכריע לכה"ה"ה ד"ה, א"ו למכריע ס"ס"ן ס"ד,
אבל לא צ"י"ה"ה כמ"ן בחור מקור"ה, ב"ה"ט כ"י א"ו"ט סטמ"י"ה לקב"ע
המכריע"ה כ"י הם פ"י"ה"ה ל"ד"י ה"ט"ט בל"ה"ה

המקורות לתקנות המבדוק על פי סימנים:

א: כ"א

ב: כ"א; שה"א סימן דמו

ג: כ"א; ה"ר לביצה נט, ב, בהד"ח חסר ל"ה

ד: שה"ב סימן טח [והוא ג' חסדול"ה צד 83, = שנה ג', חוברת כו, לו שב ח"ב
שה"ב כ"ים סימן טז

ה: ה"ר לב"ב לו, א, ד"ח חסר אכ"כו

ו: כ"א

ז: כ"א

ח: כ"א; שה"ח סימן קסח

ט: ה"ר לב"ב ק"ג, ב, ד"ה שלשה; הה"ב סימן צו [צד 207-203, = שנה ו',
חוברת ע"ע, א' סיון זא' חסדא ת"ש]; שה"ב כ"ים סימן קט

י: ה"ר לב"ב קכו, ב, בהד"ח חסדא

יא: כ"ג; [קמ"ט סבנו] שה"ג סימן רלד

יב: שה"ב סימן קלא [צד 227-223, = שנה ז', חוברת עז"עה, ר"ח שבת ור"ח
שבט תש"ב] (חסדא בש"ב כ"ים)

יג: כ"א

יד: שה"ב סימן צה [צד 232-236, = שנה ח', חוברת שה"סט, א' ניסן זא'
ה"ר ת"ש]; שה"ג כ"ים סימן ק

טו: שה"ב סימן לד [צד 255-255, = שנה ט', חוברת יפ, לו שב חרצ"ד];
שה"ב כ"ים סימן לב

טז: ה"ר לע"ז (ההד"ק) פו, ב, ד"ה רבא; שה"ב סימן לו [צד 261-261, = שנה
י, חוברת כג, לח כסלו חרצ"ח]; שה"ב כ"ים סימן לה

יז: ה"ר לע"ז (ההד"ק) פז, א, ד"ה זה הכלל

יח: שה"ב סוף סימן ח [צד 171-14, = שנה יא, חוברת ח"ו, כ"ב פבת זא'
שנה חרצ"ד]; שה"ב כ"ים סימן ח

יט: ה"ר לע"ז (ההד"ק) עב, ב, ד"ה זה הכלל; שה"א סימן דיז

כ: ה"ר לע"ז (ההד"ג) עג, א, ד"ה יורה; שה"א סימן רז

כא: ה"ר לע"ז (ההד"ג) עז, ב, ד"ה והסבין; שה"ב סימן רז

סוגי ש"ח ב' סימן קל [צד 237-238 = שנה ז' , חוברת עז , ר"ח שבט תש"ב]
(הוצר בש"ח ב' סימן)

ג: ב' סימן [טופס] ח"ה לשינוי קצו, ב' חוברת ז' סימן [קטע]
ד: ב' סימן

ה: ח"ה לשינוי קצו, ב' חוברת ז' סימן

ו: ח"ה לשינוי קצו, ב' חוברת ז' סימן [קטע] ובעמוד 8
ז: ח"ה לשינוי קצו, ב' חוברת ז' סימן [קטע]

ח: ח"ה לשינוי קצו, ב' חוברת ז' סימן
ט: ב' סימן

י: ב' סימן ש"ח סימן ז'
יא: ב' סימן

יב: [טופס] ח"ה לשינוי קצו, ב' חוברת ז' סימן

יג: ב' סימן ; ח"ה לערביי פה (שה"ח ב') קו, ב' חוברת ז' סימן [קטע] ובעמוד 8
יד: ח"ה קצו, ב' חוברת ז' סימן [קטע]

טו: ב' סימן ; ח"ה סימן כו, ב'
טז: ח"ה לשינוי קצו, ב' חוברת ז' סימן

טז: ח"ה ב' סימן ז'

יז: [טופס] ח"ה לשינוי קצו, ב' חוברת ז' סימן [קטע] ובעמוד 8
יח: חוברת ל"ז, ח' חוברת ז' סימן [קטע] ובעמוד 8
יט: ח"ה סימן ז'

כ: ח"ה ב' סימן קטו [צד 251-249 = שנה ז' , חוברת עז , ר"ח תמוז תש"ב] (1)
ח"ה ב' סימן קנה

הערה: בכל סוגי הטקסטים שרשומים כאן ובטקסטים אחרים להוציא על
הטקסטים ח"ה, רק בתבנית טקסט המודפסת מהטקסטים ובעמוד שגורמט
וח"ה מהדפוס אחר, ורק אחת גורמט (טקסט) בטרם תהיה ח"ה
על טקסט אחר (דווקא לנו) לא תהיה לחיובי ח"ה ע"פ למעשה גורמט.

מכל סוכריי דרייג'ט ורעגוליר ריין אונדער סוכריי שיזכירו את ספרו האנדריע

א. נכדו דרייג'ט, עיין להלן טימגים סא, עא, פו, פה
ועוד כתב לכספיו ריש אשהים [אדפט בשח"ג]: וזכירי מז"ח (כ"ס
זקני הרב) ונבורותיו חלג הם כוזבים על ספר מלחמות השם, כי
מלחמות השם הוא נלחם, הוא ספר המכריע. [עיין לסימן טא, להלן]

ב. הר' אדקיה ב"ר אברהם הרומא, בעל שבלי אלקט, בשני חלקי ספרו
[יפולם יביא דברי האמרי בשלימותם]

ג. סמנו יובב כמה פעמים בספר האגור [עיין להלן סימן לח]

ד. מארי"ל, עיין להלן סימן לא

ה. הר"ב קאזיט בספרו מפילת ספרי; עיין סימן נג

דעתה ארשנה על כל סימן ומימן מהמכריע המקומות שמצאתיו מזכיר בזה
ובכללם גם המקומות שרשם בזה הר"ד עצמו בחיבוריו לעיין בזה הספר

ולתולדות הסלמכה ארשנה גם את המזכירים את מסקי הר"ד שבספר המכריע
בני לחזכיר מה שם הספר דאף שאינו מזכיר שראו אותו כלל (כי כבר
רשימו שחרבה מסקי הר"ד נכסלו בכתביו השונים), מכל מקום הבא סוף
הועלת קצת להרוצה לדעה אין בהקבלו דעות אלה של הר"ד אצל מביאיה

הערה: ברשימה זו לא כללה המקורות שמצאתי בהם קטעים שלמים מהמכריע
ורשימתם במקום אחר; רק יש להוסיף על אותן רשימות,

- א. דבקטעים שלקחתי מ'הוספות' הר"ד כמובן שאין המכריע מזכיר
- ב. דבקטעים שבשבת"ל ה"א, אותם השייכים לסימנים לה, מא, סב לוקחו
- המכריע עצמו, אבל אצל השאר לא מזכיר המכריע וכפי הנראה נלקח
- מקומות הר"ד [אלא שכתב צ"ע למה יזקחו מקצת מכאן ומקצת מכאן]
- ג. דבקטעים שבשבת"ל ה"ב, סימנים ט, ל, לב, לה, לו, כו, צא לוקחו מהמכריע
עצמו, והשאר לז.
- ד. דבקטעים שבטבילת ספר, נולם לוקחו מהמכריע עצמו; ג, עא, עב, פה, פה
- ובכל אלה כללתי לשון הציטטה בהערותי על הסימן המדובר; עיין בה

- א. בפסקיו על אהר: עיין בערך א בספר המכריע
- ב. בפסקיו על אהר: עיין בערך ב בספר המכריע
ומסקני מוצא עוד: בתניא סימן נז; באגור צד נב, ט; הר"ה"ז על
- ג. בפסקיו על אהר: עיין בערך ג בספר המכריע
- ד. פירושו מזכיר החלמות שחטת שבסוף אבלי אלקט, סימן ח
- ה. פירושו: בריא"ז על גוה
- ו. על זיין זה כתב עוד בקונטרסו לקידושין מב, ב

לר' במסקניו על אהרן: עיין במסקניו המובא בלשון המכריעין
במסקניו לכהונות ק"ה, בלשון המכריעין בלשון המכריעין
במסקניו לכהונות ק"ה, בלשון המכריעין בלשון המכריעין

לז' פסקו מוצא משת"ב סימן ז, וזרי"ט"ז על אהרן [ע"ש עמדת שמו במו

לז' בקונטרסנו לע"ז מהר"ג על אהרן: עיין במסקניו המכריעין בערך לז'
[והשוה גם זרי"ט"ז לע"ז ט, א]

לה' השוה קונטרסנו למש"כ ל, ג ד"ה אמר רבא, ונשילתי ע"ז מהר"ב.
אצור סוף ז, א: וב"כ ה"ר ישעיה במספר המכריעין [והוה משת"ב כמובן
בשו"ת מהר"ט סוף סימן קמ"ג: אכן לרצוני הרב ר' ישעיה מפראני
פי' זרי"ט לזרי"ט בן [המגיד] הוה ביטול בפ"מ, ע"ש והכ"ל]

לט' במסקניו על אהרן: עיין במסקניו המכריעין במסקניו לט'

מ' [משת"ב] הוצא פסקו במכריעין ע"ז ט, א

מז' פסקו מוצא ברי"ט"ז למש"כ ל, ג ולשילתי ע"ז

מב' במסקניו על אהרן: עיין במסקניו [צ"ל: במ"ה]
במסקניו לכהונות ק"ה, א: עיין בערך מב' במ"ה

מג' פסקו מוצא ברי"ט"ז על אהרן

מד' במסקניו על אהרן: עיין במ"ה בערך מד'

מה' פסקו מוצא ברי"ט"ז על אהרן

מו' במסקניו על אהרן: עיין בערך מו' במ"ה
ובן חסד במסקניו לכהונות ק"ה, א

מז' במסקניו על אהרן: עיין במ"ה

מח' במסקניו על אהרן: עיין בערך מח' במ"ה

מט' במסקניו על אהרן: עיין בערך מט' במ"ה

נ' פסקו מוצא בחלוקתו מילה שבסוף ש"א סימן ז, ובתנ"א סימן צו
ובן חסד בקונטרסנו לע"ז זרי"ט"ז מהר"ב דף טז, ב

נא' במסקניו על אהרן: עיין בערך נא' במ"ה

נב' במסקניו על אהרן: עיין בערך נב' במ"ה
פסקו הוה מוצא בעיניה מקובצת על אהרן

נג' במסקניו על אהרן: עיין בערך נג' במ"ה [צ"ל: נג' במ"ה]
במסקניו פת"ו דיבמות: עיין בערך נג' [צ"ל: נג'] במסקניו המכריעין

נד' במסקניו על אהרן: עיין בערך נד' במ"ה
והשוה מסקניו לכהונות ק"ה, א

20. במסקיני על אחר: עיינין בערך זה במ"ח
מסקיני מובא דרי"ג

21. במסקיני על אחר: עיינין בערך זה במ"ח
במז"ל ספר: ...
ערך זה דרי"ג, נכסות הולצת דל"ה הל"ה עד שהתג בת"ב שנה ז"ה
וחזר וז"ה, וא"ז היא קצנה סבת י"ה ז"ה א' ועד בת י"ב ז"ה
ואע"פ דרי"ג א"ה ב' שערות אינה הולצת, ע"ה, עוד ה"ה שם בשם ר"ה
צמח בתוך ז"ל ותב"עו לתורה דרי"ג ז"ה קצן בן י"ג ז"ה א'
וקצנה זה י"ה ז"ה א' ע"ה

22. במסקיני על אחר: עיינין בערך זה דספר המכריע
במסקיני לגיטימי א"ה, עיינין בע"י [ז"ל: בע] בספר המכריע.
בוקצמריסו דה"ה על אחר חזרה לעיינין בשפת המריק הוואל במחזיק
והוא, וזוה"ה, וצ"ע שם קצע זה דאמכריע בה מחזק

23. מסקו מוכו ברי"א: לגיטימי שם, וחשנה מסקיו שם

24. ברי"א על אחר [כבר כתבתי לשוננו למעלה בישיבת מוכריי המכריע]

25. מסקו מוכה באנוי צד זה, בן, וברי"א לפסח"ה ל, ב

26. מסקי מוכה במח"ז סימן קצט, בעמ ספרי חלקון

27. עיינין דרי"ג לפסח"ה ל, ב

28. חשנה שו"ה סימן פה, קל וכו'.
בקוצמריסו לגיטימי, ב, חזרה לעיינין בקוצמריסו על ערביי פסח"ה
וחיינו הקצוע שהחשנו זה באחזקת עם סימן זה דהמכריע.

29. ברי"א על אחר: וכן ביאר מו"ה בפ"ה המכריע בערך עה
וכן צ"ה שחזן ממזלי רי"א כ"י שב"דו, במסרו, בעמ דבש" צו י

30. מסקו מוכה ברי"א על אחר, בשם ר"ה
[עמ"ש באערותי על הסימן, עמ"ש שכתבתי חרי"ד בשם ר"ה מצאתי
מ"ה בשם אב"י אוקצרי, ואולי זהו שם מ"ש חרי"א, בשם ר"ה
כ"י הוא עצמו לא העמ בן ברי"ה כי א"ה צמח"ע]

31. במסקיני על אחר: עיינין במכריע עו בספר המכריע

32. מסקו מוכה בשם סימן רצה, וכשם באזור צד ע"ה, וברי"א ל
בקוצמריסו לעירובין מהד"ב דף עה, ב, נחב: עיינין מ"ש במרשת וי
בפסוק בני ישראל וסמך בקוצמריסו שני י"ה ואלי קצע זה דהמכ
ולקח משמן [חזרה קוצמריסו על סימרא עיינין בהקדמתי]

33. פריישינו בני"ד ודימרא מוכה"ה בשח"ה ד"ה קצו

כה. בקונספדיטו למגילה סז. ב. ו. סה"ב, ט"ו ט"ש בהלכות מנוחה;
ובהלכות מנוחה על אהרן ע"י בערך סח בספר המכרי"ע.
וע"י עוד ר"א"ז סוף הלכות ט"ח

סו. בהלכות תפילין שלו על אהרן ע"י בערך סז בספר המכרי"ע.
בר"ט"ו ר"ש הלכות תפילין: כמו שביאר מ"ח במסקין, וראיוח"ו
מבוארנה בספר המכרי"ע בערך ע"ו [נ"ל: סו]

סז. ובר"א"ז אנטון הלכות תפילין חב"א ספקו בזה וכתב: כמו שביאר
מ"ח וראיוח"ו נכוחות.
בהלכות תפילין שלו על אהרן ע"י בערך סו [צ"ל: סו] בספר המכרי"ע
השובח זו סובאם באגוד צד ה, א.

סח. בהלכות ציצית שלו על אהרן; וע"י בערך סח בספר המכרי"ע, ושם
הוכחתי שהד"ץ צ"ל: כול ציצית וצ"ל: בחומי פלתי"ת סטום גז"ו
שא יג"ל תכלת,
בר"ט"ז סוף הלכות ציצית: וכן הי"ט שי"ח מ"ח כמו שביאר בספר
ודבר"י נכוח"ם.
תשובה זו מובאם באגוד צד ג, ב.

צ. שתי דעותיו בזה (הרמב"ם והמסקנה) מוזכרו בר"ט"ו על אהרן.
אולי סח שהצ"ח האגוד (נד בה, ב) בשם שכל הברכות צריכות
שה וכלכות, הוא מהותן.

לחשלותם המלאכה! הנגי' מוס'ף מה שעלה ביד' מני'תו סקאת סימני' ספר

המכרי'ע על פי זרכי' העיון וההסברה החלמוד'י'כ, ולדונמא לקחת'י

עשרה הסימנים הראשונים שהם על פני' סדר מועד, דהיינו סימנים

פ, ב, ג, כב, כב, כד, כז, לא, נ, נז.

א. יראה בדעון הרי"ף שילך בשיטת הר"ח שפיוש כאן ויסעט איסור הפרשת תרומות ומעשרות ביום טוב הוא משום דלעולם הוי דבר שאפשר לעשותו מערב יום טוב [דחא מירוח ביום טוב אסיר וודאי כבר מירח קודם שקיוש היום], וחכי' נמי סבירא ליה לנבי' חלה דחיכא דהוה אמר להפרישה מבעוד יום אסור להפרישה ביום טוב, דדוקא חיכא דלא היה אפשר מבעוד יום [כגון שנילגל עיסתו ביום טוב] החירו להפריש ביום טוב, ודעה רי"ד -- וכן הלכו בשיטה זו חכמי צרפת ואשכנז -- היא דכיון דהותרת הפרשת חלה ביום טוב חיכא דלא היה אפשר להפריש מבעוד יום, הותרה לגמרי ואפילו במקום שהיה אפשר.

ב. שיטת רבינו תם חלוייה בריזקו דדוקא בחמין וחבשיל מליגי' ביה שמא ובייה הלל אבל במת כולל עלמא מודו דאינה בכלל תבשיל לענין עירוב תבשילין, ולפי שיטתו כלונחא דרבלי זירושלמי היא [דדוקא בירושלמי סברי דעלונחא דרבי אלעזר זרכי' הושע היא אבל לבבלי בעינן נכח פת], וגם בגבלי ינרוט רבינו תם, אלעזר" ולא אליעזר."

ג. אי נרסינן, מזמנין תחילה כגירסת הר"ד, מירושו הוא המזכרה, עיקר הדין גבי צירוף מי שלא אכל פה לזיסון, הוא מקדמי תשעה שאכלו דגן ואחד ירק מצטרפין, נשמע דזקא לעשויה אבל לשלשה לא, ובעלי שיטה זו מביאין כמה ראיות דעושין סניף לעשרה אפילו חיכא דאין מצטרפין שלישי לשניט, ומכיון שאין זה עיקר לחכא לא אאריך, רק אעיר דהחולקים עליהם יוכלו לחוכי' לחסך דיותר נוח הדבר לצרף שלישי לשנים בברכת המזון מלצרף עשירי לחשעה ספני דדוקא בעשרה יברכו בחזכרה חשט, ומכל מקום ראית ארי"ד מחכא לחתם אינה מובנת אצלי כלל וכלל.

בסנין פלונחא דרבי עקיבא זרכי' יומי הנלילי, כבר חשיג הרז"ח על הרי"ף על מסקו בזה, ויש ליישב שיטת הרי"ף על הדרך שייטבות הראב"ד והרמב"ן, ויש ביישוב זה שני חלקים:
1. דדוקא בצרכי' בחמה ממאח פליגי' ר"ע זריה"ג [וכן הוסיף הרי"ד ח"בת סמאח ברבריתם מה שאינה לפנינו, ואף הרז"ח לא הרניש בזה והשיג על הרי"ף אף מצרכי' בחמה מהורה שנעשים ביום טוב]. ובמהורה ליכא מאן דפליג, וודאי מטלפלין אוכלין לצורך דבר הראוי כמו בחמה מהורה דאז"א לשוחמח ולאוכלה בו ביום.

2. ובבחינת סמאח נמי, לא סתם לן תנא כרבי עקיבא אלא בדברי
 שאין בהם מלאכה (דהך דקלימותה סילפול בעלמא חוי, וגובילא
 נמי אין איהוון דה מלאכה, ולא קט"ד אמ"שוחתא, דהה שבה ריש
 עד, ב] אבל בדבר שיט בו מלאכה [כי הך דחכא, לאמות עיטת
 הכלב"ט ביום טוב] לה מאנני סתם אחר חוץ מזה שהוא כרבי יוס' הנבילי,
 דאסרינן זונא משום שלא התירה התורה מלאכות אוכל
 נפש ביום טוב אלא לכפ"ל צרכיכם, אבל במלפול מוקצה שאינו
 מלאכה שפיר מציית למימר דהתירוהו חכמים אף לצורך בחמת סמאח,
 ולפי זה נתיישבה שיטת הרי"ף היטב, ובדעת הרי"ד נצטרך לומר
 דכל דחקון חכמים כעין דאורייתא תקון ואי אסרינן מלאכה לצורך
 בחמת סמאח ביום טוב אף מלפול נמי אסרינן.
 ושיטת הרז"ה אולי נמי נוכל ליישב בחוספה זו, דהתינת
 ביום טוב דמצית לחלוקי בין בחמת סמאח לשהורה, אבל
 בשנת מאי איכא למימר, דאף שהורה לא חזיה לבו ביום.

כב. גם בזה כבר השיג הרז"ה על הרי"ף, ובביאור דעת הרי"ף העיר
 הרמב"ן דעיקר דיוקו הוא דבהתיא בעיא דמהו למסוך לה משו"ת
 הנמרא, תוכה ונבחה וכו' אהן בנשימה אחת, ואם כן פשיטא
 דבשתייה קמיירי, דאי בהחזרה אי אפשר להשוותן, דלתוכה אסור
 להחזיר אסילו בכירה גרופה.

ועוד האריך הרמב"ן ליישב שאר הקושיות על הרי"ף, וזה עיר
 דאסוראי גינהו ואליכא רבי יונה, ונס דמספא למחניתיין
 בשתייה חוי [דמאן דמפרשה בהחזרה חוצרך לשבחה], וגם האריך
 לחלק בין מה וחבשיל כי היכי דלא תיקשי לן סמחניתיין דפרק
 קמא, אבל כל אלה כשאלות צדדיות הן לנבי הדיוק העיקרי של
 הרי"ף סבעיא דמהו לתמוך לה, ועל דיוק זה שפיר יש למקמק,
 דלא חושנו חזכה ונבחה בהדיא האם אלא מדקא נקיט לחו בתדרי
 קא זייק הרי"ף, ואם כן אין חכרה בדיוקו.

הדא

כג. עיקר דיוקו על הרי"ד הוא דכל חני אמוראי לא מליני; ועוד, דלכל
 אחד מהם אין חילוק בין היכא דהוא מהייב המאת ובין היכא דהוא
 סחיר לכהחילה אלא באותו תנאי שהוצא אמר אותו בפירוש בדברי.

אבל בדעת הר"ה נוכל לומר בשתי דרכים:

1. דחני אמוראי מליני, ואיחו פסיק לחומרא ככל חד מינייהו--
 אבל דוחק לומר כן, כמו שדייק הרי"ד, דכל אחד מהם מקשה
 על הגירו בלשון סידרי... קתני, ולא כמו שתקשו שם על
 עולא ועל רב חסדא בלשון וכו' מוזר... אלא יש לומר
2. דלעולם לא מליני, אבל לא תימא דלכל אחד אין בין חיוב
 חטאת ובין היתר לכהחילה אלא אותו תנאי שהוא פירש בהדיא,
 דכמת תנאים הם מצריכים כדי לחתיר לכהחילה.
 סכל מקום מדלא פירש כל אחד מהם אלא תנאי אחד, ומשמע שהוא
 מוזר דתכל חלוי בתנאי זה, דאי מוכחא מילתא כפירוש הרי"ד.

כד. ברא מילתא נל ריוקיו וראיוחיו של חרי"ד אינם אלא אליבא דרבי
 "הזדה", אבל לרב מילתו נאון שפיר יש לומר דפליגי ויבנן עליה,
 דאבי גמ' וטעם מדיקא מילתו דרעוהי דהוי יהודה במהיא לארבע
 כוחות, דאם הן אף על גב דלכילי ונלטו מין יי' הוא ואם חרט
 כסונו על שחינו מבושל חוזנו ורונתו, מכל מקום לקידוש דאבות
 נוסות לא וז"י דהא אין נוסמין אותו על גבי נחמה וזו לפני ע"ז
 ואף חנוטיו אינם שווים אותו, מוליקו ביה משום בילויין]. וצ"ל כן
 וזאי נזכר לומר ולא טבוכיזן עליה אלא שוכל, נכדאושכחנן גבי פרי
 האדמה שורכנן לראכל חיינן ובייזין דאינו מנדן עליהן אלא שדכל
 דגה ברכוה לה, ב: כל שתלתו בורא פרי האדמה, שלקו, שהכל].

ט. רוב הסימן הוא רק בראוי המקורות לזמני ספירת, קצירז והבאת העומר,
 ולפי' הוללנחז, כן נראה לי. ובאר שני ציריית:
 לוי"ה, ספירה כל יום מנה בני' יצמה היא, וחשום חבי'
 כל יום הוא ילם כן מן היום הנזכר לבעיזן מה ליליז דוקא
 ב' אם הפסיד טעם אחת, ואפ"ל ראיונת, רק איונת הסו"ל ולא השאר
 לבעל ה"ו, ספירה יום ראשון היא העיקר, ורק היא נלמדת התצירות
 העומר והא רק היא נספרת בזמן הקצירה והלא הן גיט מ איונתן הלכ
 א' הראשונה היא העיקר ולכן גנ הפסיד אותה נפסדו כולן
 ב' לבר כהראשונה אין לילה" מעכב, ולא ילפינן להו מקצירה שהיא
 כלילה, אלא רק חספרו חמשים יום" כתיב גבייחו למבוט טמורה
 ככל יום אבל לא לקבוע באיזה זמן מדיום

י. טלונגהי'הו חרי"ד ורי"ף תליא במירושא דהאי ששה ואחד" דבגמרא,
 דלרי"ף האור הוא המספיר, מדמצאנוהו נזכר בפני עצמו ולא נכלל עם
 הששה, דאם לא כן הוה ליה למימר קיו שבעה.
 ולרי"ד לא הוה מצי למימר הכי, דאם כן לא הוה ידעינן דפרשה
 הנוספת חי קיי לה, אלא הוה מצינן למימר דבין שתי לשביעי' יפסיקו
 בכל כחוט שירצו, ואינו כן, ויקריאת האחרון בעינן שתהא בפרשה
 הנוספת ולא פחות ולא יזור.

ועם רבינו חכ חולק חרי"ד בכמה ענינים:
 דרבינו הם הזכרה לומר דאף מה שושמני' חוזר וקורא כמה שקרא כבר
 השביעי' מיקרי, מוסיפין עליהם" וואמנם כן הוא, דכוותה עבדינן
 און בשמחת תורה בפרשה וזאת הברכה לקרוא כמה פעמים, אבל כמה
 שעושים כן לנבי המספיר בלבד וזאי מוכחא מילתא דמפסיר גרעו
 וגם מה שמפסיקין בקדיש אחר השביעי', אולי סובר רבינו הם דלעולם
 אחר שנמרז שבעה לקרות ואף שלא סיימו הפרשה צריכי'ן לומר קדיש
 כיון דמספר הקוראים לשם הובה נשלם, או על כל פנים שצריכי'ן לקדש
 כאשר יצמרו את הפרשה אף שהם רוצים לחזור ולקרות כולה או מקצתה
 כדי שיעלו אחרים לתורה" אבל גם בזה אם יעשו כן תויר בין שבעת
 הקוראים ובין המפסיר, הוכחה קצת היא על המפסיר שאינו מן חסנין
 ובמה שחלק חרי"ד על רבינו חט בזה שהביא דאיה מחפסירי' ושלח
 למפסירי' טובה, טברצת שני'הם מובנות.

וכה שנחזור חרי"ד על המנהג להפסיק בקדיש אפילו לפני מספיר של
 חובה, יש לומר דחובת פרשה העבוע לחוד וחובת מספיר זה לחוד

1. המונח "מלכות" קלד, כלל, למעשה, נשאר חסר, ללא תוספת המילה
2. המונח "מלכות" קלד, כלל, למעשה, נשאר חסר, ללא תוספת המילה
3. המונח "מלכות" קלד, כלל, למעשה, נשאר חסר, ללא תוספת המילה
וזאת "מלכות" והאחרת "מלכות" חסר.

ולפי זה כל אלו מצאנו בכה דבריו בדברי המוסקים:
לרוב הדעות, מונח (2) מונח מלכות איירי, המונח (3) נמי, אין מחמין
גדס"גן, ולפי זה אין שום סתירה, דקודם מילה אפילו שבו לא דחינו
כדי למול, אבל מכיון שמנו דחינו, לדעת בעל השאלה, אפילו להחט
שהוא מלאכה במורה שרינו דסכנה ממש היא, ויש חולקים עלינו, אבל
ליברי הכל שבו דרבנו כגון הרחצה גדחיה לאחר המילה, (ראה בסמוך)
לדעת בעל הלכות גדולות, בה"א רפסתיס, מחמין גרסינו, וגם גבי
פיקוח נפש לחולת ולחיה ולאמן גרס, ואולי דחה המונח דעירובין
מפני חגי הדף, ובסלמא דז' אמרתי לא קשיא ריחו אדיחו רא'נתו
אולי גו' כיץ קמי מילה ובין בתר מילה, אבל אנן לא מפליגינן הכי.
ידעת הרי"ר לראשונה היתה כדעת שאר המוסקים כפי הנראה, אבל לבסוף
נחלק עליהם בשני דברים, הראשון דלאחר המילה נמי אין הקטן מסוכן ממש
רק שבות דרחיצה נראה בשבילי אבל לא מלאכה במרוצת ועוד, דבהך
(3) מחמין גרסינו כבה"ב, נמיחזו אין למסוק מזה הלכה כפי שחשק בהג'
דחא בהדיא היתה החט דאליבא דרבי אליעזר קאי ולית חלכתא כוותיה
בכחשירין דקמי מילה, ואולי בגו' יוכל לומר דריקא דברי רבה החט
אתו כרבי אליעזר כדמפרש בהדיא, אבל רבא אליבא דכולי עלמא קאמר,

גז. המחלוקה בין הרי"ף ובעל הג' בגירסא היא הלזיה, דא"י סקיימינו
גירסת דהא מר... מוכרזים הם דברי הרי"ף.
זמא שהשיג הרי"ר על הרי"ף מכמה מנין, בבולתו לא קשיא, דרק
במקום מצוה [או אולי רק במקום מצוה מילה שחיא עצמת דוחה שבת]
חזיר הרי"ף אמירה לזכרי במקום שבות דדברייהם
אבל מה שחשק הרי"ד מהתיר דכתיבת שטר בשבת על ידי זכרי משום
מצוה יישוב ארץ ישראל, הא ודאי קשיא, וכבר תוכרחו הראשונים
לדחות בה ולומר דמצוה זו עדימא ממילה, והדבר צריך עיון רחא
מילה דחיא שבת ובזו לא מצאנו שחדתח שבת, והראב"ה דחה בה
עוד יותר וכתב דמחא שמעין דכתיבת בשום לטיין לבד מעברית
ויזניח אינה מלאכה מדאורייתא בשבת]

חומטת לטיין א, ולענין דא"ת הרי"ד דחלכתא כרבא דחוא בתרא, אי משום
הא לא איריא, דאף דחגירסא חישנה היא רבא (ראה דקוניק' מופרים על
אחר), לפנינו מיתה הגירסא היא רבא, ואולי כך היתה לפני הרי"ף,
אמנם עדיין צריך הדבר עיון, דבתוספות על אחר נמי כתובה הני'
רבה" וכלל זאת כתבו חלכתא כרבא דחוא בתרא, וזה דבר שאי אפשר
דבכמה מקומות אמרינו דחאי כללא דחלכתא כבתרא מאבי' ורבא זאילך
אמרינו לת ולא קודם לכן, וודאי שינו המעתיקים את הגירסא
שבתוספות מפני הגירסא שמצאו בנמרא ולא דייקו בדבר, אבל מיהו
אבתי' ש לישב, דברברי הרי"ד נחלפנו כמה פעמים השמות רבה"
ו רבא, כגון בספר המכריע זימן נן וחז לא מירי.

טלתא מימנא הכובייע וענייגיהם:

78
1
2
6
10
13
21
24
25
28
30
33
37
39
42
43
45
48
49
51
53
55
63
69
75

- א. זמרישה חלה ביזם מיג
- ב. סח זחבשיל לעיריוב וזולילין
- ג. צרכי בחמה ביזם טוב
- ד. זשנחס ביזים זשלשח הקומזח בצומר
- ה. זחליד זשחה צמי זזם מימניא
- ו. זזנזח בקרקעזח
- ז. זיעור זזייה זשניסח
- ח. זם זדס זוסר דבר זגיזו עלו
- ט. זשזנזח זנכייהח
- י. זשולח זייהרה בזרח
- יא. זזנזח זמרוכזח זסרין; זזנזח זמרוכזח בזזמח
- יב. עיזוניחא זשלמח זזנזח זמירח; חרי עיזונייהי
- יג. זם זדיקזח חרישח זן זדיאנזח זיעזחח
- יד. זיגח זמרוכזח לצלעזח
- טו. זשח זזמזח זכבד
- טז. זדיקזח זסח זודאי דזוסח; זם זנו זקיאים לזדוק
- יז. זיעור זלזדח
- יח. זשזרח זשוק
- יט. זם חושטין לזרע זאב
- כ. זשחטין; זקמידין זמחזיקין זח על זח
- כא. זם זוחיזח זקנזח זמסירח
- כב. להשחזח זבשיל על זירח זשזח
- כג. זיעד מזחך לזדור זזכלין זשזח
- כד. זם זין זבוטל זשזח זין

76	כה. איך יצטרפו העדים לעדות אחת; איך עד נעשה דיין
91	כו. עדות על הבכור
93	כז. הכותב כל גכסיו לאחד
95	כח. קטן בן יומיו לנחול
97	כט. קצירת העומר ביום השבת; הוי דמכה לפתור
105	ל. קנין לנדול בשנים שלא הביא סימנים
108	לא. ממטיר להנין שבעה; חכמה בממטירי הובח
119	לב. דינים לבוף הנתבע לדין, ומתי חוזר הדין, ומתי גם מעז יעלמו
134	לג. חלב הנמצא בקיבא
138	לד. טפס ונדאי איילונים
145	לה. אם ריחה מילחא
150	לו. ביטול שרץ בטשקה
152	לז. הם ניצוק היבור
161	לח. שיעור ביטול מין במינו
164	לט. זיקה; מיתה ונשותין מפילין
170	מ. חכשי היורה שמגעילין בה
172	מא. חכשי חכין
176	מב. שיעור יודי כהובו; כתובה דאורייתא
180	מג. גסנה ומודעה היו דברינו
191	מד. עדים המוסלים אח אחרים
195	מה. אעה שאינו יולדת
198	מו. הקנת אושא, וטם בדמים
202	מז. ירושה הבעל; מהנה על מה שכתוב בחזרה
208	מח. איך ומתי נשבעת אלמנה ליורשים
210	מט. חלוקה בשוה ולפי הדמים

- 214 ז. דוסייה שבה להבשרי המילה לפנין ולשחקיין
- 220 ז. מכירה אלמנה בכבשים [עין כדרי כוזבחה
- 223 ז. הגהי' בוח להבירין
- 228 ז. זבי'ח בגמ' ושחרור
- 232 ז. קצין לקטן
- 237 ז. אם אשה עושה שלי'ה לקבל גי'פה משלי'ה בעלה
- 239 ז. מהו עונה גר'י'ג
- 243 ז. אם מותרה אסירה לגרוי בשבת במקום מצוח; גדרבון
- 250 ז. אם כתיבה שטר אירוסין צריכה שחאא מדעת חגשה
- 252 ז. קמנה לקבל גי'פה בחיי אביה
- 257 ז. גי'אור סיני סירוס; עבד יוצא לתירוה בשום מום
- 262 ז. נוסח תברכות, על חמנעשת או לעשות
- 267 ז. חכמי כלי אבנים
- 272 ז. מה חשובה אפי'ת ליי'ה'יב בחלה
- 277 ז. נאמנה על חבן שהיה סכור
- 284 ז. עובר י'ין אמו
- 288 ז. הפסקת שיחה בברכות
- 290 ז. בשר שנחעלם מן העין
- 293 ז. החיכה געשית גבילה
- 296 ז. רוחח אינו פולט; מתי ככוליה משערי'ן
- 300 ז. היתר כהל' בביטול
- 304 ז. איזה קידוש הוא מן התורה
- 312 ז. לבשל כבוד בפני עצמו
- 314 ז. כבולעו כך פולטו

311	עוד.. צדיקה קלמה באחרונה
320	עוד.. עזרתי אבי'רה
322	עוד.. דיני המונות וקנסות בהוצ' לארץ
324	עוד.. הליצה מעל השוק
327	עוד.. נשים סברכות על מצות עשה שהזמן גרמא; סומין מברכין על המצות
334	עוד.. שליח ששינה
339	ת.. הרשאת שליח לנבות
342	עוד.. על מה כותבין אדרבא
348	עוד.. מוסר שנאנס על ממון חבירו
351	עוד.. נפקד, בזל או לקח ואינו יודע ממי
353	עוד.. ביאור גי'ר, קלף, גזיל וכו' וכשרותם לספרים
357	עוד.. שירטוט לספרים, תמילין ומזוזת
360	עוד.. סדר פרשיות התמילין
363	עוד.. ברכת תמילה של ראש
366	עוד.. ציצית בשאר המינים; כלאים בציצית
371	עוד.. מהמיט בשבועה ובנדרי
375	עוד.. אם שבועה צריכה הזכרת השם
381	עוד.. אחריות המלוה על המשכון
387	עוד.. חיצא מן הסמא

גרסי'נן בפרק ביצח דף ה' ב' ¹ ויהי רבא ² שחם עמור ³ מערב יום טוב
 אין מבטין דהו ביזם טוב גלגל ⁴ צ"ע מה מערב יום טוב ספרי'ש במנה חלחה
 ביזם טוב ⁵ אהוז דסמיהל אהר אפילו גלגל ⁶ עמה ⁷ מהרב יום טוב אין ספרי'ש
 במנה חלחה ביזם טוב ⁸ כתב ר' ז' ב' צ' ו' ע' ח' ק' ט' ש' ז' ח' ט' י' צ' ק' ל'
 זחילכתא לאבוה דסמיהל דגרסי'נן בפרק השילין ⁹ ולא הנבי'ח'נן הרומח
 ומעשרות ואפילו ליתגן ¹⁰ לכהן בני ביזם ¹¹ וה'גו נראה לי ¹² דאפו רבא
 לא הוי ליה מחגי'תא ¹³ אלא תרומה טעמה לחוד וחלה טעמה לחוד ¹⁴ והרומח
 טעמה ¹⁵ לחוד שאינו זכא ¹⁶ בהרמחה שטין אדם רשא ¹⁷ למרח כריו ¹⁸ ביזם טוב
 ולקובעו למעשר כ' אם מעבוד ¹⁹ יום ²⁰ וחלה טעמה ²¹ לחוד שהוא זכא ²² בהרמחה
 בעי'סא שבגלגל ²³ ביזם טוב ²⁴ זחילכך אפילו גלגלה ²⁵ מערב יום טוב זמי' שרי'
 כיון דמבלא ²⁶ זכיון דרבא הוז בתרא מסתברא ²⁷ זחלכתא ²⁸ כיו'ת'ה'

1. ברי'ה' לכהן
 2. אסטחא ביצח לו, 3. והאירוש עם בנמרא לו, 4.

1. עיין ברפ"ש לכאן שכתב שיש נורטין רב, ומכל מקום הנוסחא הימנה הי'ם רבא, עיין בדקדוקי סוסרי'ם לכאן במערך.
2. בכ"ה א' צ' מור
3. בכ"ה א' ג' לנל
4. בכ"ה א' ג' לנל
5. בכ"ה א' ט' סה
6. בכ"ה א' ל' תום
7. הרומח ⁸ לחוד חכר בכ"ה א'
8. חסר בכ"ה א'
9. בכ"ה א' ק' כ"י
10. בכ"ה א' ר' ש"י
11. בר'ר בשעו'ת פרי'ו
12. חסר בכ"ה א'
13. בכ"ה א' ז' כ"י
14. בכ"ה א' ש' ג' לנל
15. בכ"ה א' ג' לנל
16. בכ"ה א' ט' סתברא
17. בכ"ה א' ד' ח' לכתא

צ'רטינגן פערק יום טוב ד'ק"ב, אסר רבא הלכה כתנא דידן
ואליבא דביית הלל, כתב ד' ר' ה' הלכה כתנא דידן דסתניתי
דקנסי דביית הלל מחירין בהבשיל אחד, וכך השיב הרב ד' ב' ז'
צ'רטינגן פערק יום טוב ד'ק"ב, דסת בלא הבשיל לא סני⁵ אבל בתבשיל⁷
בלא סני⁸ דהלכה כתנא דידן ואליבא דביית הלל, אבל מורי נוחנ בטח
ותבשיל זבן הוא בהלכות גדולות פתחמירו על עצמן כחנני⁹ דאין אוסין
הלא על האסוי, ו ל ר ב י ז ו י ע ק ב י צ ו ק ל ר א י ח י כתוב¹¹
צראה לי שערוב¹² תבשילין צריין¹⁵ סת ותבשיל, וכך פוסק בהלכות גדולות,
דאין על גב דפסקינגן פערק יום טוב הלכה כתנא דידן¹⁷ ואליבא דביית הלל
דלא סארכי אלא תבשיל¹⁸, חני מילי לבעל ולצלוח¹⁹ ולהחם חמין דכל חני
בכלל בישול הם לדכתיב²⁰ ויבשלו את חמם ונבי²¹ חמין אמרינגן נמי²² במסכת
שבת חמסירן זחו בישולן אלמא שייך בחו לשון בישול, אבל אפיית חמת²⁷
לא שייך בייה לשון בישול, זחמי מוכה בעבודת זרה גבי אלז דברים של
עכו"ם אמורי³⁰ דיקא חשיב חתם סת ושלקות, וכו' עד והא דאמרי בייה הלל
עירב בתבשיל אחד עושה בו כל צורכו לא אתו לאפלוני³⁷ אלא גבי חמסנת
חמין אבל לערב במת סודה דהא אפיית ליהת בכלל בישול כדפריטיח, ועוד
אמרינגן בריש פירקין ותנא מייתי לה מהכא את אשר האמו אמו מכאן אמר
רבי אלעזר אין אוסין אלא על חממי ואין מבשילין אלא על החבושל סכא⁴⁴
סמכו חכמיט לעירובי תבשילין סן ההורה, והכא ליכא כאן דפליג⁴⁶ ועיקר
פלוגתייהו דבייה שמא⁴⁷ ובייה הלל אליבא דרבי חנני⁴⁹ בהכי, בייה שמא⁵¹
סברי דבעין כל בישול צדיך לערב ובייה הלל סברי תבשיל אחד על כל
תבשילי⁵² אבל במת כולי עלמא מודין דאין אוסין אלא על האסוי בין
לרב⁵⁴ חננייה בין לתנא דידן, ואין נראה⁵⁵ ל' דברי⁵⁷ חדא דאם

איחא רלא מליגי בית הלל אלא אחמי; בלחור⁵⁸ אמאי חגי ועשה בו כל
 צורכו הוה ליה למיחגי בין חמיין בין תבשיל השתא דחגי כל צורכו⁵⁹ משמע
 דאף אפח נמי מליגי, והו דאמרן לעיל⁶⁰ אמר אביי לא שנו אלא תבשיל אבל
 סת לא אלמא תבשיל לחודיה בעי⁶¹ ון ולא פח ותבשיל דאי תרזויי⁶² חול בעי⁶³
 פשיטא וודא⁶⁴ דפח לחודיה לא מחניה, ואי אמרה דחא סיירי⁶⁵ כנון שאיני⁶⁶
 צריין לאפוח אלא לבשל לבר תילכך בהנצייל לחודיה⁶⁷ סני⁶⁸ אכתי איכא לדיוקי
 מינה דבתבשיל⁶⁹ לחודיה משתרייא מת, דאי אמרה בשלמא דתבשיל לחודיה פטר⁷⁰
 פח דאי איינו דאי צמדיין אביי למיכור⁷¹ דוקא תבשיל תחר פח אבל פח לא פטר⁷²
 תבשיל אלא אי אמרה דתבשיל נמי לא פטר פח עוי דמערב⁷³ נמי בשת מאי⁷⁴
 אי צמדיין אביי למיכור דפח לא פטרה תבשיל משתת⁷⁵ ודאי דלא פטרה דתא⁷⁶
 תבשיל נמי לא פטר פח וחיכי⁷⁷ תיסק אדעתין למיכרי דפח פטרה תבשיל, אלא
 לאו שמע מינה כל היכא דעירב בתבשיל פטר וכל ואמילוי פח נאמ עירב בשת
 לא פטר אלא פח לחודיה ולא תבשיל, וכאי דאמר רבי אלעזר אין אופיין אלא
 על האמוי לא אמר היכא דעירב בתבשיל אלא כנון שרעה לאפוח ואינו רוצה
 לבשל עיש לו מוכן מבעוד יום שמערב בשת ודיו, אבל היכא דעירב בתבשיל
 לא צריין מידי בבית הלל, ואף על גב דאפיית פח לא סיקר⁷⁸ א תבשיל סכל
 הקזם תבשיל עדיף מינה והילכך פטר⁷⁹ לה, ובירושלם⁸⁰ נרסינו, כתיב אח
 אחי ואמו אמו ואת אמר תבשילי בשלנו, רבי אליעזר אומר אופיין על האמוי
 וכבשילין על המבושל, רבי⁸¹ הושע אומר אופיין וכבשילין על המבושל, מאי
 פטחא דרבי אליעזר את אשר האמו אמו ואת אשר תבשילי בשלנו, וכא⁸² פעמא
 דרבי הושע את אשר האמו אמו באת אשר תבשילי, הרי מצאנו דפלוגנא
 דרבי אליעזר ורבי הושע תי, ורבי אליעזר סבר⁸³ כבית שמה⁸⁴ אליבא
 דחנניה ורבי הושע סבר בבית הלל, ומה דאייתינון בהלכה⁸⁵ מכלין אמר
 רבי אלעזר איז אופיין על האמוי וכו' וכו' אליעזר נרסינו דחוא

בר מלונתיה דרבי יהושע כדמפרש בירושלמי, וקיימא לן דכל היכא דפליגי

רבי אליעזר ורבי יהושע חלכה כרבי יהושע דרבי אליעזר שמוח' הוא זאין

חלכה כמותו בשום מקום.

- א. רש"י כאן ד"ה כתנא דידן, וכ"פ רש"י בתרויט ט"ס קמח ובאורח ח"א ס"ט ספ, פגל באורח ח"ב ס"מח פסק דבעינן מה דתבשיל, ושחי הדעוה טובאוח בהשוואתי ס"מח רצח, ע"ה בהערות.
- ב. בשו"ג סה"מ ב"ב ס"י תרנה, וצט"דכי ביצה ס"י ורעב, סובאח דעת ריב"ז בהפך דבעינן מה דתבשיל, ואולי למסקנא תשכ"ה עם מורו ועם בת"ג.
- ג. לפנינו בחלכות יו"ט שבה"ג לה מצאתי בן, ע"ה פד כ"ג.
- ד. בספר הישר סי' שכ, אז ל"ג, ובחוססות כאן ד"ה צמח משי"צ עליו ר"י כמקצו השנות הרי"ד.
- ה. דברי איסי"ם ג' לה י"ג ושם הטר, אה"י.
- ו. ב"ב, ב.
- ז. לה, ב.
- ח. טו, ב.
- ט. שמוח' טו כ"ג.
- י. טו, א.
- יא. ביצה פ"ב ה"ח.

- 1. כהן סתחיל בשח"א, מירש דבינו שלמה וצ"ל, כחנא...
- 2. בשח"א וכן, 9. בשח"א וטר, 4. בשח"א גוסף וצ"ל, 5. בשח"א סג"א
- 6. בכ"ה חטר, 7. בכ"ה דתבשיל; בשח"א תבשיל, 8. בשח"א סג"א
- 9. בכ"ה ושח"א כהנו"ה, 10. בכ"ה חט, 11. ולרבינו... כתוב, בשח"א ורבינו הם וצ"ל כתב" 12. בכ"ה ושח"ב שע"יובי, 13. בכ"ה ושח"א צדיכ"ו, 14. בשח"א ואף, 15. במדק יום טוב, בד"ר חטר, פרק, בשח"א חבל חטר, 16. בכ"ה הלכה, 17. בד"ר קמא, 18. בכ"ה ושח"א גוסף אהר, 19. בשח"א לצלוח ולבשל במקום לבשל ולצלוח, 20. בשח"א איגרות, 21. בד"ר נבי, 22. אמרינו נמי, בכ"ה ושח"א נמי אמרינו, 23. במסכת שבת, חטר בשח"א, 24. בני"ה הפעירט, 25. בכ"ה ביסולט, 26. בשח"א חטר, 27. בשח"א מה, 28. ש"ך ב"ה לשון, בשח"א פסרי"ה, בכ"ה מיקרי"ה, 29. בכ"ה פילו, 30. של... אמרינו, בשח"א חטר, בכ"ה של... אמרינו, 31. דקא השיב, בכ"ה, דקאשיב, בשח"א, דקא השיב, 32. בשח"א הגן וכו', 33. וכו' עד, חטר בשח"א, 34. בשח"א צרכו, 35. בשח"א ולא, 36. בשח"א אה"י, 37. בני"ה לה' מלונ'י, בשח"א ליסלונ'י, 38. בני"ה ושח"א מורו, 39. בכ"ה ליחה, 40. ליחה... ביסול, בשח"א, 41. בכלל ביסול ליחה, 42. בכ"ה פירקא, 43. בכ"ה ושח"א מ"י, 44. בכ"ה ושח"א ה"י, 45. בכ"ה ושח"א וצמח, 46. בד"ר דפליגי, 47. בכ"ה מלונתיהו, בשח"א מלונתה, 48. בכ"ה א שמי, 49. ד"ה אמרינו, בכ"ה ושח"א, דהגז"ה

30	בשה"א רג"א	51	בכ"א א טמ'	52	תבשיל	האחרון לין	בשה"א				
	צל כל התבשילין		חבשיל אחד		בכ"א	במקום התבשילין					
53	בשה"א סודי	54	בשה"א חסר	55	בכ"א	וא"א					
56	בכ"א צור"א	57	וא"א		בשה"א	במקום	ובתב רבינו				
	ישעיה זצ"ל		לא טב"א ליה	58	בכ"א	איתת	59	בשה"א	בלבד		
60	בשה"א צור"א	61	בשה"א חנו'	62	בשה"א	טמ'	62	בכ"א	בשה"א		
	דמ"ל	64	בשה"א דמ"ל	65	בשה"א	בשה"א	66	בכ"א	בענין		
67	בכ"א תרזית	68	בכ"א	בענין	69	בכ"א	זדא	בשה"א	חסר		
70	בכ"א	ושח"א	לחוד"א	71	בשה"א	שאין	72	בשה"א	חסר		
73	בשה"א	לחוד"א	74	בשה"א	סני'א	75	בשה"א	דחבשיל	76	בשה"א	
	לחוד"א	77	בכ"א	שחתי"א	78	בכ"א	ושח"א	חסר			
79	בכ"א	חסר	80	בכ"א	חסר	81	בכ"א	ושח"א	חסר	82	בכ"א
	למ"א	83	בכ"א	ושח"א	דיוקא	84	בכ"א	ושח"א	חסר		
85	בכ"א	שסע"ב	86	בכ"א	ושח"א	חסר	87	דלא	פפ"א	חסר	בכ"א
88	בשה"א	פפ"א	89	בשה"א	פפ"א	90	בשה"א	ח"כ	91	בשה"א	דט"ב
92	בשה"א	נזמ"א	93	בכ"א	ושח"א	לבד"א	94	בשה"א	דע"ד	95	בכ"א
	בכ"א	נזמ"א	כל	96	בכ"א	חלל	97	בכ"א	מיקר"א		
98	בשה"א	מיקר"א	99	בשה"א	והלכך	100	בשה"א				
	חמ'	101	בשה"א	יג"א	במה	102	בכ"א	ושח"א	נזמ"א	בשלו"	
103	בשה"א	בפע"א	אלעזר	104	בשה"א	חז"א	105	בשה"א	חסר		
106	בכ"א	שמי'	107	בכ"א	ושח"א	חסר	108	בכ"א	בש"לכת"א		
	בשה"א	בפע"א	כחלכת"א	109	בכ"א	ושח"א	פיכך	110	בשה"א	כ"א	
111	בשה"א	פלוגת"א	112	בכ"א	ושח"א	כל	113	בכ"א	ורב"א		

צרימין במרק יוט טוב דף כא, א, עיסת הכלבים¹ בזמן שהרוצעים
 אוכלים² ממנה חייבת בחלה ומערבין בה ומשתתמין בה ומזמנין עליה³
 ומברכין עליה ונאמה ביום טוב ואינם יוצא בה ידי חובתו במטה, ואם⁴
 אין הרועים אוכלין ממנה אינו חייב בחלה ואין מערבין בה ואין
 משתתמין בה ואין מזמנין עליה ואין מברכין עליה ואינה נאמה ביום
 טוב ואין אדם יוצא בה ידי חובתו במטה, פירש ה"ד ר"ה,⁵
 מברכין עליה המוציא ומזמנין עליה שלשה שאכלו כאחת, ואינו
 נראה לי, דסתם מברכין ברכה המזון שמעט סדלא פירש מברכין עליה
 המוציא, ועוד דקא חנ⁶ מזמנין וחלה⁵ והדר מברכין שמע סינה דהא⁶
 מברכין⁷ ברכת המזון היא, וכיון⁸ ומברכין⁹ הוא ברכת המזון אם כן
 מזמנין¹⁰ חוץ להצטרף לזימון שאם אכלו שלשה בני¹¹ ארץ¹² ממנה מצטרפין¹³
 לזימון ואי לא לא, ומחבה מוכח דפאי דאמרינן במרק שלשה שאכלו¹
 המעה שאכלו דבן ואחד בכל ירק מצטרף, דוקא לעשרה, כוונתה¹⁴ במתדורא
 תליתיה¹⁵ סוף רבינו האי ורבינו יצחק בפסא ורבינו חם, אבל לעשה
 אינו מצטרף עד שיאכל כזית דבן, וכשום חבי בעי¹⁵ חבא שיה¹⁶ הרועים
 אוכלים¹⁷ ממנה שתהא השובה פת לזמן עליה, דבעי¹⁸ עכל השלשה מזמנין
 אכלו¹⁹ פת.

ואם לאו אינה נאמה ביום טוב,²⁰ דכתיב¹ לכם ולא לכלבים, ולמה
 ולא לכלבים חנאי היא דחזייה לכל נפש שומע אני אפילו נפש בהמה שמא²¹
 במשמע כענין²¹ שנאמר²² מכה נפש בהמה יעלמנה חלמוד לונר²² לכם ולא
 לכלבים דברי רבי יוסי הנלילי רבי עקיבא²³ אומר אפילו נפש בהמה נאמה
 במשמע אם כן מה הלמוד לומר לכב לכם ולא לענו²⁴ ומה ראי²⁴ לחוציא
 את הענו²⁵ ולרבוה את הכלבים מרבה אני את הכלבים שמוזנו²⁵ עליך

ומוציא אני את העכו"ם שאין מונזותן עליך. בתג ר ב י צ ו

צ ו ק מ ט ח ז וזק"ל, והילכתא ברבי יוסי הגלילי דסתם לן

תנא ביותיה דקיימא לן סתם במחניהין ומחלוקת בבב"י ת"א הלכה כסתם

מתניתין. וכך כתב²⁰ הרמב"ם ור"א ב מ ד ס ש ח ב ר , א"י³⁰

שורין את המורסן³¹ לעשות בשני ימים טובים הראשונים ותאחרונים

משום דבה"ב לכם לצרככם ולא לצורך בהמתכם. וה"ל נראה לי,

כדמסרינן בבב"א אמר ליה גב"י לרב יוסף לרבי יוסי הגלילי דאמר

לכם ולא לבחמה חוי טומלי להיותה היכי שדינן לחו ביוכ טוב אמר

ליה תוא"ל והזי"ן לחסקה אמר ליה תינה כי בשתה³⁴ ברפ"באמא מאי איכא

למינא הזי"ן להיפק ברול תינה ביום טוב בעצת סא³⁶ איכא לבימר אמר

ליה תנפ"ל וחזו לפלסוליהו אנב רימאה כראמאל דאמר שמואל עושה

הרם כל צרכיו צפת, סירוש, כל אוכלי³⁷ צחמת הן מוקצין אליבא דרבי

יוסי הגלילי דכיון דלא סרהינן לבחמה ביום טוב כי היכי דסרהינן

לאדם חבי נמי אין סמלילין אוכלי באסא לא ביום טוב ולא בשבועה אף⁴¹

על ידי ריפתא שכל מוקצה הוא גיחור על ידי ריפתא, ואם כן סא⁴² דחונן²

מהחבין את הצבלא לפני הכלבים תת⁴⁴ סתמא אחיא ברבי עקיבא⁴⁵ ולא

ברבי יוסי הגלילי, וגם תת⁴³ דחונן סעצירין מעל גבי שולחן קליפין⁴⁶

ופצאות דעלסא סמלילין העצמות ספני שחך⁴⁸ באכל כלבים ברבי עקיבא⁵⁰

שהיא, וגם סא⁴⁹ דחונן בפרק ספנין רבן שמעון בן גמליאל סחיר בלוח

ספני שחא סמאל לעורבים ברבי עקיבא⁵² אחיא⁵³ וסחריה⁵⁴ שפניות טובה⁵¹

עאזובלי בתמא חן מוכנין יסותר לאלמלן ואמילי סמאל בתמא ספנת, ומשום

הכי נראה לי דהלכה ברבי עקיבא⁵⁵ עושה משנה⁵⁶ נפש בתמא סמאל לגמט חדס,

דאף על גב דתת⁵⁷ סתמא דחלה דעיטת הכלבים תת⁵⁸ תרבי יוסי הגלילי,

כל סא⁵⁹ ספנין ספנין ספנין ספנין ספנין ספנין ספנין ספנין ספנין ספנין ספנין

מבירא לחו גבי גבלה כרבי עקיבא דאמילו דבי יחודה לא אטר אלא משום
 דנתבלח היזם והזיז גזילי אכל אט נתבלח מאתמול שרי ולא מצריך פת
 למלסלח דכמו שמוחר למלסל אוכלי ארם כך מותר למלסל אוכלי בהמה.
 ולרבי יוסף הגלילי כל אוכלי בהמה הן סוקצין והסור למלסלן בלא פת
 דהא טופלי אף על גב דחזו ליה מאתמול מצריך לחו דבי יוסף הגלילי
 סת, וכמה אמוראים סוכיחים דאוכלי בהמה הן מוכנין וכולהו מבירא לחו
 כרבי עקיבא, וביזם טוב מורה לצורך בהמה כמו שמורה לצורך האדם וצין
 ביזם טוב צין בשבח כך המלסלין אוכלי בהמה כמו שמלסלין אוכלי אדם.

- א. לא סעאה נירסא זו בדקדוקי סופרים, ואף רי"ד עצמו בחוספותיו
- ב. לכהן גרם כבספריים: מברכין תחילה.
- ג. ה"א מ"ט דמהנזיתין, תלה מ"א מ"ט, וכנראה לפנינו לא הובאה
- ד. ברש"י כהן ד"ה ומברכין, ומזמנין
- ה. ברכות סח, ט
- ו. א"נ בנדפס, בהוספותיו לכהן גמי הערה לעיין שם.
- ז. שמות י"ב טז
- ח. למזינו ליתג, ססאח, ואולי הוסיפה ארי"ד לביצור יותר.
- ט. ויקרא כד א
- י. ברי"ף לכהן
- יא. שבע סימן קלא
- יב. כהן כט, ג
- יג. שבת קצו, ג
- יד. שבת קכז, א
- טו. שבת קכז, ב

1. בכ"א על זמן 2. בכ"א אוכלין 3. בד"ר דהתם
4. דקא חצי, בכ"א דקהו' 5. בכ"א תחילה 6. בכ"א חצי
7. בכ"א גוסף עליה 8. בד"ר בפעולת גוסף, דאכס"ט 9. בד"ר בפעולת
10. בכ"א עליה 11. בכ"א תלשח 12. בכ"א כדכתבית
13. גוסף, שחר בכ"א 14. בכ"א ס' צדית 15. בכ"א ש' יחזו
16. בכ"א ש' יחזו 17. בכ"א אוכלין 18. בכ"א
19. בכ"א צריכין ש' תכלו
20. בכ"א תשום 21. בכ"א בעון 22. בכ"א גוסף, לכס'
23. בכ"א עקבה 24. בכ"א דמיה 25. בכ"א שמו' ונתת
26. דקיימא לו, בכ"א דקיימלן 27. בכ"א דסתג' תין
28. בכ"א דברייתא 29. בכ"א גוסף, ג' 30. בכ"א גוסף, שם" (ג)
31. בכ"א חסר 32. בכ"א סורסן 33. בכ"א לה' ונתת
34. בכ"א ב' עתה 35. בכ"א גוסף, חסר ליה 36. בכ"א ט'
37. כגון סתה' ל בת"ר 38. בת"ר דהן 39. הן סוקצין, בכ"א סוקצין
40. בכ"א ות"ר גוסף, חס' 41. בד"ר בפעולת חס' 42. וחס' כן סב'
בת"ר, ונתת ל' דמיה 43. בכ"א תגבילת; בת"ר תגבילת
44. בת"ר חס' 45. בכ"א עקבה 46. בת"ר חס' 47. בכ"א ות"ר
תכלילן 48. בת"ר קל"פ"ט 49. בכ"א ות"ר חס' 50. בכ"א
עקבה 51. בת"ר שח"ט 52. בכ"א תלביט; בת"ר לעורבין
53. בכ"א עקבה 54. בת"ר חס' 55. בת"ר סורסן 56. בכ"א
ות"ר סורסן 57. בת"ר חס' 58. בכ"א חסר 59. בכ"א עקבה
60. בכ"א סורסן 61. בת"ר חס' 62. בת"ר דהתם 63. בת"ר סתמא
64. בכ"א עקבה 65. בכ"א ב' 66. סורסן... תכלילת, בכ"א
לגבי תכלילת סורסן לחו'; בת"ר, וצ"ב תכלילת סורסן ליה
67. בכ"א עקבה 68. בת"ר סורסן 69. בת"ר וחס' 70. בת"ר חסר
71. בכ"א סתמא 72. בת"ר ל' 73. בת"ר לפלפל 74. בת"ר דהן
75. בת"ר לחו' 76. בכ"א פא' חס' 77. הן סוקצין, בת"ר, סוקצין חס'
78. בת"ר וכולן 79. בכ"א עקבה, בת"ר גוסף; וצ"ב גרמיה ל' חס' חס' חס'
על רבינו צחק פטמט וצק"ל שפוטק רבי יוס' הנלילי חס' חס' חס' חס'
הכלביט דגמ' כוונתה, וצ"ב חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
ל' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
חלפת, ולא חס', דחלפת חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
80. בת"ר חס' דמיה; בכ"א גוסף, חס' 81. בכ"א תגבילת
82. בת"ר חס' 83. בכ"א ות"ר וצ"ב

148
כס

גרמי: יד בחרק החופים קין ל... וסר רח יפונה אפי' רב הסוהם
 בשנים וזלשן מקומות עה' מת¹ כשיח' פיוש' ה בין ר' ה' שזחך ג' ו' ^א
 וזח' יתנה' למעלה יד למסו' וקצ' לי סג'א וזאי פ'רזע' זכ' ין
 דאיכא שיעור שחיטה במקום אחד בשמיטא דכשרה אמו משום דהתך למעלה
 כמקום שחיטה או למטה אימרה' לה, דיי בדליכא שיעור שחיטה בחד
 דוכחא חייא גבילת דזין כאן רוב, אלא וזאי בדאיכא שיעור שחיטה
 בחד דוכחא קין מייר'גן, וכיון דאיכא שיעור שחיטה בחד דוכחא
 משמיטא דנשרו, השתא שחיטה העשויה כקולמוס שאין החתך בשוה אלא
 משופע כשרה, כאן שהחתך בשוה לא כל שכן, ומה יעשה לו אם ימלא כל
 הצואר חתיכות, ולמה היו יוסרין בזה שמואל וריש לקיש².
 משום הכי גרזה לי לפרש דהאי שנים זשלש מקומות כגון
 ש'ין באחד מהן שיעור שחיטה אלא בין כולם מצטרפין לרוב, והיכי
 רמי, לא שעשה שלשה חתיכים זה בצד זה על גבי הסימן, דאם כן לא
 מצטרפין, אלא כגון ששחט מיעוט הסימן למעלה ושחט עוד מיעוט סימן
 בצדו ונזחלצל לו הסימן ושחט עוד מיעוט הסימן למטה, אף על פי
 ארצות² הבשר מהגרות בין כל חתך וחתך, אפילו הכי כיון שלא נמאד
 בסימן מקום שלם שיהא עם חצי, מצטרפין שלשה חתיכים הללו שזעשו
 בחקמו של סימן ומצטרפין לרוב והיא כשרה, ושמואל וריש לקיש
 סלי' משום דבעו שחיטה ספורעת, שתהא כל השחיטה מחוברת ביחד,
 דמיא דהן נחיתך במקום אחד, אבל חכא שהשחיטה מתלקפת בשנים
 זשלש מקומות איז זו שחיטה, זבין רב זבין שמואל חרוזי'חו
 סבידא להו דהאי למעלה ולמטה מצואר בתמה פני, ולמעלה יקרא אצל

אשר יצאנו אל ארץ מצרים וישבנו בארץ מצרים וישבנו בארץ מצרים

סבר אין השמיטה מחוברת ביחד, דשני בני אדם היו, יאובן שהם הקנה
 למעלה אצל הראש ושמעון שהם חושם למטה אצל הנזף, ולא סבעיא אם זה
 שהם כל הקנה וזה שחש כל חושם שהיא כערה ואף על פי שאין החתכים
 גוגעין זה בזה, אלא אף על פי שראובן שהם יוצב הקנה והנציח מיעוט
 שלם וחסכו בעה השמיטה, שנמצא ששני מיעוטיין מברילין בין שני החתכים,
 כיון שהין שם מהצה שהיטחו כשרה, ושמואל סבר לא סבעיא אם זה שהם
 רוב וזה רוב ששני מיעוטיין העלמים מברילין בין החובים שהיא פסולת,
 אלא אף על פי שראובן שהם כל הקנה אצל הנזף ושמעון שהם כל חושם אצל
 הנזף כיון שהין החתכים גוגעין זה לזה אינן מצטרפין, דבעינן שהיטה
 מפורעת שהיא כולה מחוברת ביחד, ומתני' אין וברי' הוא מי'רו בשני בני
 אדם וסכין אחת, שהשמיטה מחוברת ביחד, וזה חסד ראש הסכין אצל הראש
 וזה חסד ראשו האחר אצל הנזף ועשו אותה בקולמוס, ופדברי' מצאחי' בחוב
 מסו' שאלתו הרי אהא, שהם שהם מעט למעלה מן חסימן ושוב
 חסכו ושהם סדר אחר קצת מפילו זה שלם וזה שהיטה כשרה ומצטרפין.
 אמר ליה רבי זירא למדחנזו רבי'נזו כשנתנו בשני סכינים ושני בני
 אדם, כדכתיב וזו אהא, ומשנתן שכן אמר לו רבי זירא, שמחוך
 מעטיו חנזו לזמדיה ומשנתנו בשני סכינים מדחיה כרב, ובך הלכו כרב, דרב
 ושמואל הלכה כרב באיסורי, ועוד דרב' יצוק עבר חמי' עוברא, וקיי'מא לן
 דמעשה רב, וליהה לשמואל זרי'ש לקי'נו דבעו מחיפה מפורעת, זכך מסך
 דבי'נו יצחק מסך זצוק'ל זכך מסך בעל הלכות
 גדולות, אבל בשו'נו זה רב עמרם גאון וצוק'ל
 מצאחי' כתוב שנו'רם, אמר ליה רבי זירא למדחנזו רבי'נזו כשנתנו בסכין אחד
 ושני בני אדם, ובמסך הלכה שמואל כעין בעינן שהיטה מפורעת, דהא רבי

"צחק דבעא למעבד עזבדא כרב אקט" ליה רב" ז"רא דהא קיימא לן
 דמתנ"ת"ן בפכ"ן אחד מי"ר" בשמואל זשת"ק ליה רב" צחק, שמע מינה
 דחב"י הילכתא. ואינו נראה לי, וכשבש כולתו סימרי, ונתן הסברה
 אינה נותנת שתהיה פריפה כיון דשחם רובא.

א. ברש"י כהן ד"ה בשנ"ם. ואשונה בתוספות

ב. כאן

ג. גרסו כן בפ' געלותך סוף שאלתה קבד, וכן מובא בשמו בתוספות

ד. כאן ד"ה השוחט

ה. כאן ל"ב

ו. וכ"ה בכ"ס

ז. צד"ף לכהן

ח. בהלכות שהיטת חולין, בה"ב סוף עה, ב

ט. מובא במפתח להח"ג צד"ג 127 וליג טסקור אחר; אמנם הדתב"ן חב"א כל

זה בשם ר' ערי"א ור' האי ושערי שהיטת של ר' שמואל ב"ר חמני.

י. באוספות ל"ב ד"ה למדונו כתבו דבה"ב גרס חב"י, ולפנינו בה"ב ליחא.

1. בד"ר בשענה, שח"פתן

2. צד"ר בשענה, שרצועת

3. בד"ר הסר

4. בד"ר דרב

5. בד"ר רב

בערך תשנ"ח דף ל"ב, גע' רב כמה החליד במיעוט סימנים

מחו, ס'רש ה'ר'ה¹, לפתח ששחם רזבה בולכער מי אמרי'נן הא
 א'שחח'ם ש'ר ברוב סימני'ן, אז דילמא כולה זדא שח'טה ח'א וזא א'ת בה
 חלדה, ובמיעוט קמא פטיסא ל'ן דנבלה ודאי, וכל ח'קו דאיסורא לחומרא,
 ולצב' חנרמח נמי דמ'רקא¹ קמא² בין שחם שלי'ש וחנרי'ם שלי'ש,
 וב'ן חנרי'ם שלי'ש ושחם שלי'ש וחנרי'ם שלי'ש, וב'ן שחם שני שלי'שים וחנרי'ם
 שלי'ש, נוספא ל'ן דילמא כרבנן סרוסחי סבירא ל'ן דמיטרמי בכל חדא מנייהו,
 ועבדי'נן לחומרא, ואף על גב דתניא לעיל¹ שחם חצי גרנרת ושחא בה ונמרה
 כשרה, ואוקימנא בעזף וכשרה כמה גפעך דאי סחצה על סחצה כרוב הא עב'ד
 ל'ת רובא, אלמא דסכי עב'ד רובא בכשרו'ת² לא חייטי'נן לפיטולא דמיעוטא,
 לא סמכי'נן אהתיא שינוי'א דדחוי'א הוא דדחוי'א ומשום דסחצה על סחצה אינו
 כרוב ובשח'טה קמיי'תו לאו מ'רי עב'ד וכי שהא במלנא³ קנה לא מיטרי'ף, אבל
 במיעוט בתרא בין דקנה בין דושט ובמיעוט⁴ קמא דושט מיטרמא, ואף
 בהלכות גדולות כתוב⁷, והיכא דשהא במיעוט סימנים בין בהחלה בין בסוף
 אסור, דכיון דלא אימשי'ם לא עבדי'נן לה'תרא אלא אזלי'נן לחומרא, עד כאן
 דברי' חמורה.

וחדברי'ם חללו גראים לי קשים כגידי'ן ומרים כלענה ואין חלב
 מקבלת להסרי'ף במיעוט סימני'ן לא במיעוט ראשון דקנה ולא במיעוט אחרון
 בין דקנה בין דושט, במיעוט ראשון דקנה אין להסרי'ף מ'די דהזת אחצי
 קנה מנום, דתניא לעיל¹ הרי' שח'יה חצי קנה מנום וחזסי'ף עליו כל שחז
 ונמרו שח'סתו כשרה, וכדתנ'א נמי שחם חצי גרנרת ושחא בה ונמרה כשרה
 ח'לכך בין שהא בין החליד בין חנרי'ם במיעוט ראשון דקנה והשאר שחם
 יסח שח'סתו כשרה, ובמיעוט אחרון בין דושט בין דקנה אין להסרי'ף.

ובי"ן דשום רובא וחז"א כבישראל בדי מילתא דאין יעלה על לב איש לומר
 שחלדה ושתייה וחגרסה פוסלין באוחו המיעוט, אילו חז"הו שלם אוחו
 אכיעוט שהיטתו כשרה, והשגא דשחא בן וזהל"ד בן תהיה פסולה, הלכך
 סבא דברא זו אין פוגם לחסריף דבר זה, וגם סבא ראיות הרבה אין להסריף
 דבר זה, חדא, דהא אסרן לעיל^ח במסרא לא בסוף וכשרה סמא נסוך, דאי
 נחצה על סחצה כרוב הא עבה ליה רובא, אלמא סבי עבר ליה רובא טוב אין
 שתייה פוסלה באוחו המיעוט, ומה שאמר המורה דלא סמכינן אהז"א שינוי"א,
 ככל בקום אי לאו דפשיטא לחו לאסורא^ה הא מילתא דאין שתייה פוסלה
 כמיעוט אחרון לא הוה טצי לשנוי"א ליה חבי, וחז, דבחרי"א חז"א בסרק
 בני דהומפת חולין^ו, שחם סימן אחר אז רובי שף על פי ששחא חריבה שהיטתו
 כשרה, אלמא אין השתייה פוסלה במיעוט שינוי"א בתרא"א, וחז, שהם בן
 שלי"ש והגרים שלי"ש שאמר המורה דמסקא לן, דילמא כרבנן סרומו"א סבירא לן
 דמסרי"א, תמיה אני על אלה הדברי"א, מי חזו אלה רבנן דמסרי"א, הלא ב"ן
 לרב הווא ב"ן לרב יהודה דמליני^ז בתגרי"א שלי"ש ושחם שלי"ש והגרים שלי"ש
 ומליני גמי בשחם שלי"ש והגרים שלי"ש ושחם שלי"ש, היבא דשהא שני שלי"שים
 וחגרי"א שלי"ש חרוזי"הו מורו וכשרה, דהו רובא בשח"מ א"כא, כדבעי רב
 יהודה, וכי נמקא חיותא נמי בהכשרה קא נמקא, כדבעי רב חונא, ולא
 אפליגי באה מילתא אלא רבנן ורבי יוסי דכתבתי^ח דרבנן בעו סלא החום
 על פני כולה ורבי יוסי בעי סלא החום על פני רובא, ובסלוגוא דרבי יוסי
 דרבנן נמי אמרן תרי לישני^ט, בלישנא קא אמרן דבשח"מ שני שלי"שי והגרים
 שלי"ש מליני דרבי יוסי איה ליה רובו של אהר במוחו דרבנן ליה להו,
 ובלישנא בתרא אמרינן דמשחם שני שלי"שי וחגרי"א שלי"ש דכולי עלמא לא
 מליני^י דכשרה כ"י מליני בתגרי"א שלי"ש ושחם שני שלי"שי, ואפילו אי איתא
 בלישנא קמא הא רב ושחואל דאמרי^י דהו חז"הו חלונה כרבי יוסי, אלמא שוח

טעק אין ברבר סתם, גבי חליה, וכו' חליה, וכו' חליה חסד זמין

לפרכס בדער, זכ"י ח"כ"י רחמי"ן צמ"ד וכו' זמין חזקת סוסלת במיעוט בהרא

חסי זמ"י אית למימר בהלדה וכו' חסי"ת זמ"י; מוסלין במיעוט זמ"י.

זמ"י ראה ר"ב ספא לשאול בהלדה זרבי חזנה בר זמן לקמן לשאול

בשתי"ה, זמ"י רעה חתלמוד שלא נשא להא מכל גלו חתי"ת וזעמיר בעי"תם

בתי"ק, זמ"י נשתנו חליות וכו' חתי"ת מכל צד חלכות שתי"ת, להא לא שאלו

דמ"י במיעוט סימנים או עקר המיעוט סימנים או חז"תם באשר שאלו על

חלדה ועל חתי"ת, להא גמטקו בגלו יזתי סאלו.

הילכך נראה ל"י דכל הי"ת דעמ"י רוב סימנים בפרשות, כל חסי דעמ"י

במיעוט בתרא, או חלדה או חתי"ת או הנרמה ודרמה ועיקור, אי"ן פוסלין

את השחיטה, דכבי"ש צדיקולא דמ"ת. זמ"י דבעי ר"ב ספא חלילי במיעוט

סימנים, ב"ן נראה ל"י שיש לפרש בעי"תו כי ח"כ"י דלא חיקשי לן כל חסי

דאמרן י"ב צמ"ד חלילי את חזקין כ"ן סימן לפי"ן ופסקו פסולת, אבל

חלילי תחת העור כתי"ת, וכל מיקרי"ת חלדה אלא תחת חסימנים שי"ן

בחזרת שחיטה ולא תחת העור שא"י צו בחזרת שחיטה, זב"י ר"ב נסמקו על

תחת העור, ואל"בא דבי ר"ב דאורי תחת העור אי"י יודע, שאלו, תחת צמר

מסובך ותחת מסלת סתו, ותי"ק בתי"ק, וזמ"י ר"ב ספא בעי אל"בא דר"ב

אודה דמשי"טא ל"י אל"בא דר"ב תחת העור כשרה דהל שא"י צו בחזרת שחיטה

לא עביד חלדה, ובעי ר"ב ספא חלילי במיעוט סימנים, כ"ן שחט בבהמה

רוב תקנה או רוב זמ"י ונשאר מיעוט זה חסימן וחסימן השני שלם, וחלילי

חסי"ן תחת אותו מיעוט חסימן וזמ"י חסימן השני על ידי חלדה זו, אי

ח"י חלדה תחת מיעוט חסימן או לא, מי אמרי"ן עור אמאי לא עביד חלדה

מזו דא"י צו מעכב בשחיטה וחסי מיעוט סימן זמ"י אי"ן מעכב בשחיטה דא"י

מניחו שלם ושחט סימן השני שלא בחלדה שהי"תו כשרה תחת זמ"י ח"י חלילי

תחת"ו לא ח"י חלדה, או דילמא עור דלא עביד חלדה מעומ דא"י צו בחזרת

שחיטה כלל אביו מיעוט סימנים אך על גב דאינו מעכב בשחיטה בתורה
 שחיטה הוא, כדאמרן במירקין דלעיל גבי הבדלה עולת העוף לרבנן דבי
 הוח אמרינן כל מעכב בשחיטה מעכב בהבדלה וכן מקינן למיעוט סימנים
 דומיא דעור אבל אי הוח אמרינן כל שישנו בשחיטה ישנו בהבדלה עור
 אינו בשחיטה ואינו מעכב בהבדלה, והכי געי' השתא דב ספא אליבא דרב
 יהודה, מעכב בשחיטה הוא דקא עביד חלדה, ומיעוט סימן נמי אינו מעכב
 בשחיטה ולא חזיא חלדה, או דילמא כל שישנו בשחיטה קא עביד חלדה, ועור
 הוא ולא קא עביד חלדה משום דאינו בתורת שחיטה, אבל מיעוט סימנים
 שהוא בתורת שחיטה עביד חלדה, והכי נמי איבא למיבעי במיעוט קמא דקנה
 שהחליד הסכין חתה מיעוט הקנה ושחט כל הקנה בעוף, וקנה זושם בבהמה,
 על ידי חלדה זו, ומשום מיעוט הראשון שהוא בספול לא היינו חוששין,
 מידי דתוח אחצי קנה פגום, אלא ששחט כל השאר הסימנים על ידי חלדה,
 מי אמרינן כיון שאין זה במיעוט הקנה מעכב בשחיטה לא עביד חלדה דומיא
 דעור, יו דילמא כיון דשייך בתורת שחיטה עביד חלדה, ובתחליד הסכין
 בין סימן לסימן נמי, ודוקא הא מיבעיא ליה לרב פפא, אבל היבא דשחט
 רוב הסימנים בכשרות ובמיעוט הנשאר החליד הסכין תחתיו ומסקו, כשירח
 וכשירח היא, דברוב הסימנים חוי כבישרא בדיקולא ושוב אין דבר פוסל בה
 ובעי' דרב הווא בר נחן נמי דבעי לקמן שהא במיעוט סימנים
 מהו, כך נראה לטרשה כי היכי דלא תיקשי לן כל חזי דאמרן, למעלה
 מבעי' תז היא בעי' תז של רבה דבעא שהיות מהו שיצטרפו, ולא פשטו ליה
 מידי, והדרי בעי רב הווא בר נחן שהא במיעוט סימנים מהו, וקאי אבעיא
 דרבה, והכי קאמו, אם תימא לומר שהיות מצטרפות, היבא דעביד שהיות
 טובא ברוב סימנים דכי מצרפה להו ליה בתו שיעור שחיטה, ועבד נמי
 שהייה פורתא במיעוט סימנים, מצטרפת שהייה זו אם השאר או לא, מי

אמרינו דכיון דכ" נמרש שחיטה ברוב סימנים ואין בינתם השחיות שיעור
 שחיטה אין שחיטה זו מצטרפת עמהן דכבר כבשרא בדיקולא ומ"א וכאלו שחם
 בלא שחיטה ומי, או דילמא כיון דברוב סימנים עבד שחיטה טובא אף על גב
 דלא הוה בהו שיעור שחיטה כיון דתשלים שיעור השחיטה במיעוט הסימנים
 והוא עסוק עדיין בשחיטה איגלאי מילתא דכל מאי דעבד בשחיטה עבד ואין
 כאן שחיטה כלל בכשרות שהרי בתוך שהיכתו יש שיעור שחיטה ונמצא שמתחילה
 ועד סוף כל מה שעשה בשחיטה שחם, ואם יש לנמנס בזה, דכיון דשחם רוב
 הסימנים ועדיין בשחיטה לא נגמרו הי"אך נזכר לצרף מיעוט השחיטה שבמיעוט
 סימנים לרוב שחיטה שברוב סימנים שהרי אין שחיטה פוסלת במיעוט סימנים,
 אין לתמוה בזה, דהכי אמרינו במדק קמא דטובה, ^א אויר פחות משלש ספחים
 מצטרף לסוכה קטנה ואין יטנין ותתיין, והוינון בה, ומי איכא מידי
 דאיצטרופי מצטרף ואין יטנין תותיו, ומזדר, טיט הנרוק יוכיח שמצטרף
 לארבעים סאה וחטובל בו לא עלתח לו טבילה, הנה טיט הנרוק שאין בו
 כשרות סקה ואפילו חכי מצטרף לחשלים, וחאויר נמי אין בו כשרות סוכה
 ואפילו חכי מצטרף לחשלים, ואין חכי נמי איכא למימר אף על פי שאין
 תורת שחיטה במיעוט סימנים, מצטרף לחשלים השחיטה, ואיגלאי מילתא שכל
 מה שעשה בשחיטה שחם, כמזה חכי נפתק ממנו מועיל הצירוף בכאן לפסול
 השחיטה אם לאו, ודוקא בזה נפתק רב הוגא, אבל היכא דשחם רוב הסימנים
 בכשרות בלא שחיטה טוב אין שחיטה מיעוט הסימנים פוסלת, ובעבור זה
 שאלו על החלדה ועל השחיטה ולא שאלו על החנרכה ועל הדריסה ועל העיקור,
 מפני ששום ספק אינו נופל שם לשאול עליו כצד נוסל בחלדה ובשחיטה.
 ז ר ב ם נ ו י ע ק ב י צ ו ק ל פ י ר ע ב ס פ ר ה ם ש ר , ^ב בעי
 רב מנא תהליך במיעוט סימנים מהו, רב מנא אדרב יהודה קאי ולא אבי רב,
 דהכי בעי, שחכיה מביי בתוך מיעוט סימנים ושחם הרוב בחלפתו אלא

שהחליד תחת המיעוט, מי הו' כהחליד תחת העור ובשרת, ולנקובת חושם לא
 חיישינן דדרך שחיטת היא כ' היכ' דלא חיישינן זבי קדשים אם החליד תחת
 העור לענין מום, או דילמא חלדה במימנ' הו'א חלדה אפילו במיעוטיהו
 ולא דמו לעור, אבל החליד במיעוט סימנ'ם לאחר שעחם הרוב, כשירה, דהו'
 כמי שעחם עני שלישי ואזר'ם שלישי וכדאמרן לעיל זבי נרנרת דאין בה
 שהי' בעוף, וכן פסק חערוך דאין שהי' בעוף, ובתוספתא דחולין נמי
 גרסינן אחד או רוב אחד בעוף אף על פי שהוא לזמן מרובה ונמרה שחיטתו
 כשירה, וקשיא לי טובא מה שריכח חלדה מיעוט חושם לחחליד תחת העור
 בקדשים לענין מום, דחתיכת עור אי השיבא מום בכי האי גוונא ערא דחמנא
 להתוך העור ולשחוט, וכיון דעור לאו בתורת שחיטת הוא מה לי חתכו למעלה
 מה לי החליד תחתיו ושחט, אבל סימנ'ם שהן בתורת שחיטת כיון שהחליד
 חסכין בתוך מיעוט חושם זהו נקב גמור וכיון דאין דרך שחיטת בכך כאילו
 ניקבו בקוף דמי, והיאך יעלה על דעת אדם לחמשירו ודעמינו בחיקו, וחו',
 דחתיכת עור לא חטיב מום בקדשים כדבעינן למימר לקמן, והילכך אין
 לחזוכי' משם לחחליד במיעוט ושם, ושהא במיעוט סימנ'ם מירוש כגון
 שחטת מיעוט ושם ושהא כשיעור שהי' וחזר ושחט ברוב, מהו, כיון דבתורת
 שחיטת קא פטיק ולא הפטיק שחיטתו, לא נמירי שהי' במיעוט אלא במידי
 דמינבלה בה כגון בין סימן לסימן או כגון רוב נרנרת או רוב ושם גבהמה,
 אבל מידי דמיפרמא ביה כגון נקובת חושם דהו' כנקובת הדקין טריפה ולא
 נבילה ולא נמירי שהי', וטריפת נמי לא הו'א דבדרך שחיטת קא עטיק כ'
 חבי' דלא הו'א שהי' בעור לענין מום בקדשים, או לא, דאפילו במידי
 דמיפרמא ביה נמירי שהי', חיקו, וטראמרינן כדי שחיטת באמה לעוף
 ליבת לטימשת, דחייבא למימר לכתחלה קאמרי' מי זמי סדרבון, ופסקת חנרנר
 א

לא על ידי שהיית מיעוט סימנים בחורת שתימה, וקשיא לי לחאי פירושא טובא, חדא, דמיעוט סימנים בתרוייהו משמע, זמר לא מצי לאוקמה אלא במיעוט קמא דושט אבל במיעוט קמא דקנה לא מדי דהוה אחצי קנה מנום, וחו, דדוחק גדול הוא זה לומר שכל האמוראים שתזכירו שהיית בעוף הוא מדרבנן, והיה לו לפשוט כשם, ואוריבא י"ט להוכיח דשהיית העוף מדאורייתא סבירא לחו מדקא מיפלגי בשהיית העוף, ויש מי שהיית משער בשתיית עוף לשתיית עוף, אי אמרת בשלמא דשהיית עוף דהוה במיעוט קמא דושט אנמרה רתמנא למשה מסיני, משום הכי סתמי ומשער לחתא שהיית בשתיית עוף אחר, אלא אי אמרת דלא אנמר ליה אלא בסמן אחר או רובו, וחק דעוף דמיעוט ושט הוא מדרבנן, היכי סתמי ריגן בשהיית זהוה מדרבנן יוחר משתיית דרוב סימן דבהמה דהיא מדאורייתא, והתם משעריגן בשהיית בהמה וחכא משעריגן בשתיית עוף, אלא ודאי שהיית מיעוט ושט קמא מדאורייתא הוא, וחו, מאי דסתמייע בר משהיית עור לענין סוס בקדשים, אנה מצינו שפניית העור חשיבא סוס בקדשים, ואפילו סוס עובר שיהיה צריך להמתין עד שיחרטא ויעבור מוסו, וחרו כל המומין הן מנויין ^{פו} בבכורות בפרק על אלו מומין ובכולן לא הזכיר פניית העור, ואי אמרת י"ט להוכיח מום דפניית העור חשובה מוח עובר מרחנן נפממה אזנו מן הסחוס אבל לא מן העור, ואמריגן בנמרא אי הכי אפילו מום עובר נמי אלמה חנן ולא מן העור וכו', דשלמא עור נמי איקרי סוס עובר, אין זו הוכחה, דודאי בפניית אוזן שהיא בראש אבר והיא השזבה סוס חתם אמריגן שאם נפממה מן הסחוס השזבה סוס קבוע זאם נפממה מן העור השזבה סוס עובר, אבל בכל גוף הבחמה לא מצינו שפניית העור חשובה מום כלל ואפילו מום עובר, ובשלהי פירקין אמריגן העושט חטאת בשבת בחזקת חייב חטאת, ^{פ"ד} לעבודה זרה ^ט ^ח וירושלמי יחזיקו שיהיה כיון ששבת שיהיה ייחודה ללבוש חייב, והלוקה החי בחטאת

העוף וכגון שהיה חצי קנה טבוס וחוסיק עליו כל שהיה וצמרו וכולאו בחדי
 חרדי קא אטיין, מוכח טבאן דחצי קנה טבוס לא חשיב מום בקרשים, דאי
 חשיב מום את כן משום שהוטי חזק לא להייב דתא אינו ראוי לבא בטנים
 וכל שהינו מוקבל בטנים אין חייבין עליו בחזק כדכתיב ואל מהח אהל סועו
 לא חביאו, וכל שכן דהתיכח עור לא חזיא מום, וחו, דבהדיא הויה בפרק
 שני דהוספת תולין, שהם מיעוט חושש ושהא כדי שהיפה ואחר כך שהם את
 שניהם פרימה ושחיתתה מטהרתה, חילכך אין פנים לפתרון, ומה שכתבתי
 נראה לי עיקר.

- א. ברע"י כמון ד"ח החליד, תיקו
- ב. תולין י"ט, ט
- ג. תולין סוף כח, ב
- ד. בהלכות שאיפת תולין. ברוך ע"ד, ג
- ה. תולין כ"ט, ט
- ו. הוספת תולין ט"ב ח"א ע"ש
- ז. תולין י"ח, ט
- ח. תולין לב, ט
- ט. כמון
- י. תולין כ, ב
- יא. סוף י"ט, ט
- יב. פ"ט ע"ג, ר"ט דף לו, ג
- יג. תולין כ"ט, ט
- יד. ערך גרם
- טו. לו, ט
- טז. בכורות לו, ב
- יז. תולין ב, ט
- יח. תולין ט, ב
- יט. ויקרא י"ז, ד
- כ. הוספת תולין ט"ב ח"א

1. בד"ר דמיקון 2. בד"ר דכתיבה 3. בד"ר בפלג 4. בד"ר ולמיעוט
 5. בד"ר דמיקון לעבורה דה"

נרטיגן במרוק הזהב דף ¹¹ א, אלו דברי שטיין להם אונאה,

הקרקעות והעבדים והשטרות והתקדשות, אמר רבא אמר הקא בעי רבי אמי,

אונאה אין להם, ביטול סקה יש להן אז אין להם, אמר רב נחמן חזי אמר

קטא מריט רב אמי, אונאה אין להם ביטול סקה יש להם, רבי יונה אמר

אתקדשות, רבי רמייה אמר אתקיעות, והרזו יתו משמיה דרבי יוחנן אמר

אונאה אין להם ביטול סקה יש להם, מאן דאמר אתקדשות כל שכן אקרקעות,

זמאן דאמר אקרקעות אבל אתקדשות לא, בדשמואל דאמר שמואל הקדש שוה מנח

שהיללו על שוה מרופה מחול, מכאן מוכח דבין רבי אמי ובין רבי יוחנן

סבירא להו דאין אונאה בקרקעות אבל ביטול סקה יש להן.

ו ר ב י ג ו ח ג ו א ל ז צ ו ק ל כתב, זראינו בתלמוד ארן

ישראל בכתובות במרוק אלמנה, מתניהא פליגא על רבי יוחנן, אלו דברים

שאין להם אונאה הקרקעות, פתר לה בדבר שאינו מופלג, פירוש שלא הגיע

הפעולת כחצי דמי חופק, וליה נחברד לנו דין זה חיטב, דחזינון בפרק

המקבל שדה מחברו ופנין זבן במתניהו ושוח משה זכו, ואמרי גזרדעי

משמיה דרב נחמן אין אונאה לקרקעות, מטילת שמעיון דרב נחמן פליג על

רבי יוחנן דחא מה דשוי מאה זבן במתניהו ואמר אין לו אונאה, ובבבא

מקוסות בתלמוד אמרינון בקרקעות דבר השוה כל כסף, ואם תאמר יש להם

ביטול סקה גם הקרקע אינו שוה כל כסף, וכחנה רבנה זכו.

ו ר ב י ג ו ח ג ו א ל ז צ ו ק ל כתב, הא טילת

חזינא בה פלונתא ביני רבונתא, חיבא מאן דסבירא ליה כי האי מיכרא

דרבי אמי ורבי יוחנן דאונאה אין להם ביטול סקה יש להם, ואיכא מאן

דסבירא ליה דחאי דקאמר רבי יוחנן ביטול סקה יש להן לאו יוחר

משתות תוא אלא על חד תריין תוא, ופסיך ליה חאי מיכרא אנמרא דבני

מערבא דאמר¹ אתמ אהר רבי יוחנן אמ ויה דבר מופלג² יש בו אונאה,
 מתנתא מליגא על רבי יוחנן אלו דברי³ שאין להם אונאה העבדים
 והשטרות והקרקעות, פתר לה בדבר שאינו מופלג, כגון שלא נזעק אונאה
 להצצה במחצה, ואיבא מאן דמספקא ליה ולא קא מפסיק בה מידי. ואנן
 כיינון במילתא שמיר ואיטתגר לן דחא מילתא דרבי יוחנן ורבי אמי
 ליתא משום דהזיגא לרב נחמן דחוא בתרא דטבירא ליה דאין אונאה
 בקרקעות כלל ואפילו שוה כפא⁴ במאתים, דאמרינן בענין דיגא דבר מצרא
 זבן במאתים ושוה טפח טבור מינח מצי אמר ליה לתקוני שרתיך ולא
 לעזותי, אמר ליה מי ינוקא בריה דרב הסדא לרב אשי, תפי אמרי נהרדעי
 משמיה דרב נחמן, אין אונאה בקרקעות, ועוד ברטינן בפרק האיש מקדש
 בו ובשלוחו⁵, אמר רבא אמר רב נחמן חמין שאלקו חרי הן בלקוחות, פחות
 משתות קנה סקה, יותר משתות בטל סקה, שתות קנה ומחזיר אונאה, אמר רבא
 חא דאמרינן פחות משתות קנה סקה שתות קנה ומחזיר אונאה, לא אמרן אלא⁶
 דלא שוי שליח, אבל שוי שליח אמר ליה לתקוני שרתיך ולא לעזותי, וחא
 דאמרה יותר משתות בטל סקה לא אמרן הלוי במפלסלי אבל במקרקעי גין
 אונאה לקרקעות, ועוד אמרינן בכבא קפא⁷, שוה כסף, מלמד שאין בית דין
 נזקקין אלא לזבטיים שיש לחן אחריות, ופאי גיחו קרקעי, מאי משמע, אמר
 רבא בר עולא דבר חשובה כל כסף, ואאי היא קרקע דאין לחן אונאה. שמעינן
 סתני כולחו דאין לקרקעות לא אונאה ולא ביפול סקה, וחא דרבי אמי ורבי
 יוחנן ליתא, דקימא לן כרב נחמן דחוא בתרא וחילכתא כוותיה בריני⁸,
 ועוד דחוא גופיה אמרה משמיה דהפא משמיה דרבי אמי וחוא לא טבירא ליה
 כוותיה⁹, וחא דאיחמר בנמרא דבני מערבא משמיה דרבי יוחנן לא עדיף
 מהא דאיחמר משמיה בנמרא דידן והאי אידתיה ליה סדרב נחמן, ואף על גב
 דאב דרין נחמן לא איחמר צוואי דנמרא, לא איבאה לן נחבי, דכפא מילי

- 5. EL, L "EL, F, M,
- 4. EL, L, NOL
- 3. NOL EL, L
- 2. NOL EL, L
- 1. EL, L TONAN Q'N

- 4. 0.1°E
- 3. 0.1.1.1.1 0E°E
- 2. EL, L 4.1.1
- 1. A. . .! 4.1.1 4.1.1 M
- 1. 0.1.1 0.1.1
- 1. 0.1.1 M, L
- 2. 0.1.1 0.1.1 0.1.1 4.1.1 0.1.1 0.1.1
- 2. 0.1.1 0.1.1

103 NQU 00 LK, 10 EL, L, M, AN, ! 4.1.1.1.1 0.1.1.1.1

0.1.1.1.1 0.1.1.1.1 0.1.1.1.1

0.1.1.1.1 0.1.1.1.1 0.1.1.1.1 0.1.1.1.1 0.1.1.1.1 0.1.1.1.1

גורמין בפרק השני דף לב, א"ר במערבא מטמיה רבבי יוסי
 ברבי חנינא, כדי שיגביהנה זירביענה וישחוט דקה לדקה ונסח לגסה.
 כתב ה"ה ר"ה, ואף על גב דרבי זרבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן,
 כיון דקם ליה רבי יוסי ברבי חנינא בעיטמיה דרב דאמר דקה לדקה ונסח
 לגסה מטמיה שטעין ועוף לעוף ועבדין להו מרא, דאינו נראה לי,
 דכיון דעיקר החלוקה היא בעוף לעוף או בחמה לעוף, ח"אך לא היה כפרש
 דבריו ועוף לעוף, אלא אין לו שיעור אלא בשחיטה בחמה, גם רבי חנינא
 אביו בד אמר כדי שיביא בחמה אחרת וישחוט, אלמא שניהם סוברין כרבי
 יוחנן, וכך מטמיע פסק הלכה, וכך פסק רבי יוסי צחק פ"א ס
 זצוק"ל.

ובמה שאמר רבי חנינא כדי שיטיל בחמה לארץ וישחוט, נראה לי
 שאין הלכה כדבריו, שהרי רב ושמואל ורבי יוחנן חלוקים עליו ולא
 שיערו אלא בשחיטה בלבד, ורבי יוסי בשחיטה אביו אמרה, ובפל במיעומו.
 ובגה"ל כ"ה נ"ד ז"ת פוסקין כרבי יוסי ברבי חנינא, ואינו
 נראה לי.

א. גרס"י כאן ד"ה דקה
 ב. גם בפ"ס ליתא בדבויי, ועוף לעוף, אבל בת"צ (דף ע"ג) סוגיא, ועוף
 לעוף בהדיא בדברי ר"ה ח"ה
 ג. מהן, בני רשת כ"ס, אבל למצינו, חזני"ה
 ד. בד"ה לבחן
 ה. באלכונה שהיטת חולין, דף ע"ג, אטמיה למטה בדיק ע"ה, כ פסק בת"ג
 ברבי יוחנן

גרסי' נון גש' לוי' תרי' ספר' לך סג' ב' אמרי' בתי' רב' מטמיה' דרוב'
 הלכה כרבי' יוסי' בצנור' ונ' ז' וצנור' ונ' ז' וצנור' ונ' ז' וצנור' ונ' ז'
 וכו' עד קידוש דתנן המטבין בכני על צב' חבואתו של חבירו ארי' זה
 קידש והייב באהרי' וכו', רבי' יוסי' ורבי' שמעון' אומרי'ם אין אדם אוטר
 דמי' עמי'נו ולו', ועמי'נו עמי'נו זה ל' סדר' רב', זה שמע דתמי' רב' חונס
 אמר רב' אין הלכה כרבי' יוסי', אמר ליה מאי הוית דסמכת' אחא סמוך אחא
 דאמר רב' אלא בר' שהבה אמר רב' הלכה כרבי' יוסי', אמרי' גי' רב' מגו רב'
 חונס ורב' חונס אין הלכה אמר', ואי הוה קים לן דרב' אמר' אין הלכה
 כרבי' יוסי' אף על גב' דאמר' שמואל הלכה כרבי' יוסי' הוה מסקי'נן הלכה
 כרב' דקיי'סא לן רב' ושמואל הלכה כרב' באיסורי', אלה כאן פליגי' חרי'
 אמוראי אליבא דרב', ורב' חונס אמר' רב' אין הלכה זרב' ארא בר' אחבה אמר'
 רב' הלכה, לא סכי'נן למדהי' מילתא דשמואל דאמר' הלכה כרבי' יוסי' משום
 סילתא דרב' דהא לא ידעי'נן בבירור' היבא קאמר' רב', והילכך הלכתא כרבי'
 יוסי' דאמר' אין אדם חוסר דבר שאינו שלו', ואף על גב' דאמר'נן בפרק
 חנוצ'ל עצי'ט טון חנא דדאי'ן דיג' ונרמי' רבי' מאיר', וסבי'ף לן כוונתיה'^ב
 דאמר'נן חא רובי' טאיר' דהני'ם התי'צת חכרת' שנתי'צת אומרי'ם לן גזור' ואת
 גחי'אש ממנה ולא גרמו' תרי' זה קידש והייב באהרי' וכו', וסני' רבי' מאיר'
 הי', וילפי'נן מי'נה דבגרי'ח בלי' מעשה פחי'ב רבי' מאיר' זה הלכתא כוונתיה',
 לא קשי', דהיבא פסקי'נן חילכתא כרבי' מאיר' דוקא בגרי'ח דנוקי'ן רחי'ב
 ואף על פי' שלא גרס' לו גזק אלא ברי'בור' בעלמא דדטבר' רבי' מאיר', אבל
 לאסור דבר שאינו שלו לא פסקנו הלכה כרבי' מאיר', ובזה פסק שמואל
 הלכה כרבי' יוסי' דאמר' אין אדם חוסר דבר שאינו שלו', וגם רב' ארש' בר'
 אחבה אמר' משמיה' דרב' הלכה כרבי' יוסי'.

במעשה במחשבת זו אמילו לתדיומ, ורצ נחמן וויב עכרם זרב יצחק סברי כי
היכי דבמהשבת בלבד לא אפרת הכי וכי מחשבה עם המעשה, מפני שאין המעשה
אזר שאם עתה סתם כשרה אלא המחשבה היא שאזרת, וכמו שבחשתחוא לא לא
אזרה אף על פי שהישיב ועשה ע"א, גם בשעתה לאש ע"א לא פמלח שאין מחשבה
פוסלת אדבר של הברו, אבל המסבך גפני על תבואתו של הברו המעשה הוא
האזר שערב נפני עם תבואה, ומרז בהא רב נחמן זרב עכרם זרב יצחק
דבמעשה נדמ אזר דבר שאינו שלו, מידי רחוח אמבשל בשר בחלב שאף על פי
שאינו של הברו נאסרו בחנפה כיון שעשה בהן מעשה והמעשה הוא שאזר, ומאן
דברו במסבך נפני אמרי לא דמי למבשל בשר בחלב, דהתם כיון שבשילם בנותן
סעו בבר ונתערבו ולא הובל להפריד זה מזה, אבל כאן אף על פי שנתערבו
הנפנים עם התבואה תוכל להפרידם ולהקטיר אלה לבר ואלה לבד ואף על פי
שיזקו ביחד אין היזיקה אפרת בהע אלא התערובת שהרי אם הייח נדר בנתיים
זה טופך לגזר ככאן וזה טופך לגזר ככאן ואף על פי שיזקקים ביחד אין בכך
כלום כיון שאינו מעורבין, משום הכי הביא מן המנסך יין לע"א שאין המעשה
אזר שאם נימך יינו ועמנו ככלי אל כלי כל היזום ולא הישב לע"א אינו
אזר הוהו ונת הישב לע"א אזר אותו כיון שיש מחשבה באותו מעשה, וזה
ודאי דומה לשוחט לע"א שאין מעשה המחייבה אזר אלא המחשבה שהישיב לע"א.
ולענין מלונתה דיין נמך נרבה לי דתלכתא כחוג קמא דכל סוניא
דתלמודא אזל כוותיה שהרי כל התלמוד מלא דסוגי עבד"ם עושח יין נסך
דחיי"ט יין דילמא בש"פשוה ניטבו לע"א אלקה תכבו"ם מנסך יינו של ישראל
בעל כרחו.

א. כחן פנ, ב. חולין ס, ג. ח. שם ס, א.
ג. ב"פ פ, א. ד. שם ס, ב.
ז. נר"ר בפעוה סד, א.

נרמסין במרק איזהו נשך דף חז, א, אשתי רב טפי עבד רבינא עובדא²
 ואסיק פירי דלת כרבה בר רב הונא זצו' עד עמל⁴ רב⁵ אשי עובדא ביתומים⁷
 קטנים כגדולים, אמר רב⁸ ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט י"י
 משכנתא דרב אשי משכנתא בנמיתא היא כ"י היכי דלא חייקטי תילכתא אחילכתא
 דחא משכנתא בלא נכיתא קיימא לן בה פריביןא דריבית קבוצא היא ויזאח¹²
 בדיינים, ואינו נראה לי מדאמרין לסקן בסמוך ואמר מר בריה דרב¹³
 יוסף משמיה דרבא הוי משכנתא באחרת דהסקי לא ניכול אלא בנכיתא, מכלל²⁰
 דעד השתא בלא נכיתא איירינן ומשום חכי אבל שיעור זוזי סלקינן ליה,²²
 דאי בנכיתא אמילו אבל טובא לא סלקינן ליה,²⁵ ורב יגו בר ז
 זצוק' ל כתב, והילכתא כאיכא דאמר דהא רבינא דהוא בתרא חטיב ואסיק מיר
 וגם זה אינו נראה לי דהא איכא דאמר גמי פליג רב אשי מ רבינא,
 דאף על גב דסורי רב אשי דאם אבל שיעור זוזי סלקינן ליה ולא פליג²⁸
 עלויה, מכל מקום לאו משום דהוי רביית קבוצא כדטבר רבינא, דחא אי אבל³²
 טמי לא סמקינן מיניה ואפילו יתומים קטנים, אלכא אבק רביית חוי זמעתא³⁴
 משום דלא קן, זהא דמודא בשיעור זוזי משום דקטבר לשו' אמוקי חשבינן³⁵
 ליה, וחזכרון בעיני, דעוברא דרבינא פליגא על עובדא דרב אשי,⁴⁰
 דרבינא חטיב להזתו פירי ריבית קבוצא ורב אשי חטיב להו' אבק רביית, ולא⁴¹
 קשיא חילכתא אחילכתא, דלא טסק חלמודא חילכתא לא כמר ולא כמר חלא סידר⁴⁴
 לנו חלמוד דמר עבד עובדא הכי זמר עבד עובדא חכי וחויא לה מלונתא דרב⁴⁷
 אשי ורבינא, ואי קשיא לרב אשי מדחניא בערבין רביית גמורה נבי' חסוכר⁴⁸
 ביה בבחי עויי חומה זאף על גב דלא קן ליה טידי, תשובה, חתם בית⁵¹
 ושכרות רביית קבוצא הוי, אבל פירות חדה וברם אינן קבוצין, דדילמא⁵³
 אפילו הוצאתו לא יוציא ממנה, ולא פליג רב אשי עם רבינא אלא בטדה וכו'⁵⁴
 אבל לא בניה וחצו,⁵⁷

- 3. ב"ר א"ל לכתוב
- 2. ב"ר א"ל לכתוב
- 1. לכתוב לכתוב
- 4. ב"ר א"ל לכתוב
- 5. לכתוב

- 1. ב"ר א"ל לכתוב
- 2. ב"ר א"ל לכתוב
- 3. ב"ר א"ל לכתוב
- 4. ב"ר א"ל לכתוב
- 5. ב"ר א"ל לכתוב
- 6. ב"ר א"ל לכתוב
- 7. ב"ר א"ל לכתוב
- 8. ב"ר א"ל לכתוב
- 9. ב"ר א"ל לכתוב
- 10. ב"ר א"ל לכתוב
- 11. ב"ר א"ל לכתוב
- 12. ב"ר א"ל לכתוב
- 13. ב"ר א"ל לכתוב
- 14. ב"ר א"ל לכתוב
- 15. ב"ר א"ל לכתוב
- 16. ב"ר א"ל לכתוב
- 17. ב"ר א"ל לכתוב
- 18. ב"ר א"ל לכתוב
- 19. ב"ר א"ל לכתוב
- 20. ב"ר א"ל לכתוב
- 21. ב"ר א"ל לכתוב
- 22. ב"ר א"ל לכתוב
- 23. ב"ר א"ל לכתוב
- 24. ב"ר א"ל לכתוב
- 25. ב"ר א"ל לכתוב
- 26. ב"ר א"ל לכתוב
- 27. ב"ר א"ל לכתוב
- 28. ב"ר א"ל לכתוב
- 29. ב"ר א"ל לכתוב
- 30. ב"ר א"ל לכתוב
- 31. ב"ר א"ל לכתוב
- 32. ב"ר א"ל לכתוב
- 33. ב"ר א"ל לכתוב
- 34. ב"ר א"ל לכתוב
- 35. ב"ר א"ל לכתוב
- 36. ב"ר א"ל לכתוב
- 37. ב"ר א"ל לכתוב
- 38. ב"ר א"ל לכתוב
- 39. ב"ר א"ל לכתוב
- 40. ב"ר א"ל לכתוב
- 41. ב"ר א"ל לכתוב
- 42. ב"ר א"ל לכתוב
- 43. ב"ר א"ל לכתוב
- 44. ב"ר א"ל לכתוב
- 45. ב"ר א"ל לכתוב
- 46. ב"ר א"ל לכתוב
- 47. ב"ר א"ל לכתוב
- 48. ב"ר א"ל לכתוב
- 49. ב"ר א"ל לכתוב
- 50. ב"ר א"ל לכתוב
- 51. ב"ר א"ל לכתוב
- 52. ב"ר א"ל לכתוב
- 53. ב"ר א"ל לכתוב
- 54. ב"ר א"ל לכתוב
- 55. ב"ר א"ל לכתוב
- 56. ב"ר א"ל לכתוב
- 57. ב"ר א"ל לכתוב

BL. BHU' E. H. C. LQA H. XOL. I. QO. HT. T. BQ. HQE T. BQ. HIAQ T. BQ. H. U. HU
MUN O. O. Q. AN ICA ACI TQIQU' IQN H. XOL. I. QURA QO. HT. T. BQ. H. U. HU
MID. A' LQDRE EQ MUNI CQQA. ICA ACI TQIQU. I' HQ. IQ. HOUU TIDR EQ
TDR. LOUQU. I' TDIRU UHQE T. DR HQE T. DRU H. U. HU T. DRU HQ. HU T. DRU
CIE. IQ. E' EQ ACI ICA ACI HIA HQ T. BQ. H. U. HU LQ. BH. E. O. L. U. HU EQ
T. BQ. H. U. HU CQQA. EQ. O. I. U. T. BQ. H. U. HU LQ. BH. E. O. L. U. HU EQ

T. BQ. H. U. HU EQ ACI TQIQU. I' HQ. IQ. HOUU TIDR EQ
CIE. IQ. E' EQ ACI ICA ACI HIA HQ T. BQ. H. U. HU LQ. BH. E. O. L. U. HU EQ

T. BQ. H. U. HU EQ ACI TQIQU. I' HQ. IQ. HOUU TIDR EQ
CIE. IQ. E' EQ ACI ICA ACI HIA HQ T. BQ. H. U. HU LQ. BH. E. O. L. U. HU EQ
EQ ACI EQ. T. BQ. H. U. HU EQ ACI TQIQU. I' HQ. IQ. HOUU TIDR EQ
CIE. IQ. E' EQ ACI ICA ACI HIA HQ T. BQ. H. U. HU LQ. BH. E. O. L. U. HU EQ
IHO TQI HIA CQQA EQ. T. BQ. H. U. HU EQ ACI TQIQU. I' HQ. IQ. HOUU TIDR EQ
CIE. IQ. E' EQ ACI ICA ACI HIA HQ T. BQ. H. U. HU LQ. BH. E. O. L. U. HU EQ
TQIQU MUNI HQ. HU' CQQA EQ. HOUU HOUU HIA EQ. H. O. L. U. HU EQ
CIE. IQ. E' EQ ACI ICA ACI HIA HQ T. BQ. H. U. HU LQ. BH. E. O. L. U. HU EQ
T. BQ. H. U. HU EQ ACI TQIQU. I' HQ. IQ. HOUU TIDR EQ
CIE. IQ. E' EQ ACI ICA ACI HIA HQ T. BQ. H. U. HU LQ. BH. E. O. L. U. HU EQ
T. BQ. H. U. HU EQ ACI TQIQU. I' HQ. IQ. HOUU TIDR EQ
CIE. IQ. E' EQ ACI ICA ACI HIA HQ T. BQ. H. U. HU LQ. BH. E. O. L. U. HU EQ
T. BQ. H. U. HU EQ ACI TQIQU. I' HQ. IQ. HOUU TIDR EQ
CIE. IQ. E' EQ ACI ICA ACI HIA HQ T. BQ. H. U. HU LQ. BH. E. O. L. U. HU EQ
T. BQ. H. U. HU EQ ACI TQIQU. I' HQ. IQ. HOUU TIDR EQ
CIE. IQ. E' EQ ACI ICA ACI HIA HQ T. BQ. H. U. HU LQ. BH. E. O. L. U. HU EQ
T. BQ. H. U. HU EQ ACI TQIQU. I' HQ. IQ. HOUU TIDR EQ
CIE. IQ. E' EQ ACI ICA ACI HIA HQ T. BQ. H. U. HU LQ. BH. E. O. L. U. HU EQ
T. BQ. H. U. HU EQ ACI TQIQU. I' HQ. IQ. HOUU TIDR EQ
CIE. IQ. E' EQ ACI ICA ACI HIA HQ T. BQ. H. U. HU LQ. BH. E. O. L. U. HU EQ

EQ. H. U. HU EQ ACI TQIQU. I' HQ. IQ. HOUU TIDR EQ
CIE. IQ. E' EQ ACI ICA ACI HIA HQ T. BQ. H. U. HU LQ. BH. E. O. L. U. HU EQ

T. BQ. H. U. HU EQ ACI TQIQU. I' HQ. IQ. HOUU TIDR EQ
CIE. IQ. E' EQ ACI ICA ACI HIA HQ T. BQ. H. U. HU LQ. BH. E. O. L. U. HU EQ

T. BQ. H. U. HU EQ ACI TQIQU. I' HQ. IQ. HOUU TIDR EQ
CIE. IQ. E' EQ ACI ICA ACI HIA HQ T. BQ. H. U. HU LQ. BH. E. O. L. U. HU EQ

ג'סלה חק'בה ג'טלו חזקין, זאי הוח חני ג'טולה בכל חד מנקוב' אדרבא
 הוח סקט'גן עלה פשיטא חשתא בנקב כל שהוא טריטח בגטולה לא כל שכן.
 וכל ח'כא דחגי ג'סלה חכבד באכ' מי'ר' כגון שהסרח קייטו זחלו'יה בחופ
 אחר בקנה חכבד, ומה שסמח'יע'יה סן המחול זמן חכל'ות וכל ח'א ראי'ה
 של תבל, דסמחא דטלחא כל ח'כא דחגי בנקב טריטו כל שכן ג'טולה, וכל
 ח'כא דחגי בגטולה כשרח כל שכן בנקב, אלא שבטחול זכבל'ות אף על גב
 דחגי בהו כשרח בגטולין, בהו האסוראין על ידי קבנת שה'תח להם
 מרבנותיהם זחטריטו בנקב ובלקותא, ולא סטברא אטרו כח שאטרו שולמוד
 סחם למקום אחר, אלא קבלח ח'תח לחם כף זאף על גב דבגטולין לא מיטרמי
 בנקב ובלקותא ט'טרמי, אבל ס'חו אין ללמוד משם למקום אחר, דחשתא
 לחיטרא אמרינן אין אומרינן במריטות זו דומא לזו ולא סחארינן למילף
 פריטח סטריטה, לקולא לא כל שכן ולא ילפינן, דאי בעינא למילף סני'יהו
 אם כן נכשיר כל גקובי דחחני'תין שאט ג'טלו כשרין, אלא ודאי סחמא חכי
 איחא, כל ח'כא דסטריף אונקב כל דהוא כל שכן בג'סל, וכל ח'כא דמכשיר
 בג'סל כל שכן בג'קב, לגד סחחול ולקותא דכליות דחכי גמירי לה, אבל
 בג'סל חכבד וג'טל האט וג'סל לחי החחחון בגטול כשרין וכל שכן בגקוב
 ולא ילמינן סחחול וכליות למידי אחרינא, ועלו ח'יה בדברי'הם שגטולה
 חסרה כשרה, כיון דנקובת חסרה חגי בכלל אלו פריטות ח'כ' לא חנא גטולה
 בכלל אלו כשריות, דבשלמא נקובת סחחול ולקותא דכל'ות דלא חגי בכלל
 אלו פריטות אף על גב דגטולין דידחו חנא באלו כמי'ות סעוס דאי'ה ביה
 הכליל כדאמרינן בנכרא ודילא חנא אחי'י' בזה הכליל, אלא גטולה חסרה אם
 אי'תא דכשרה כיון דנקובת חגי באלו טריטות חמאי לא חגי גטולה באלו
 כשריות, ושבתא דמשמע סחמס נקובת טריטתה וכל שכן גטולה, אלא לאו
 שמש סי'נה לא שזא חכי ולט שזא חכי טריטתה ח'יה, ונמלח' סאר על

והנה תראה הקדושים שכל דרכם להחמיר בכל מה שיש לאב לאיסור על ראיה

קלט, והנה חיקלו: החמירו את האריות בריעות שמיין לזה המע.

והנה תראה הקדושים שכל דרכם להחמיר בכל מה שיש לאב לאיסור על ראיה

והנה תראה הקדושים שכל דרכם להחמיר בכל מה שיש לאב לאיסור על ראיה

והנה תראה הקדושים שכל דרכם להחמיר בכל מה שיש לאב לאיסור על ראיה

והנה תראה הקדושים שכל דרכם להחמיר בכל מה שיש לאב לאיסור על ראיה

והנה תראה הקדושים שכל דרכם להחמיר בכל מה שיש לאב לאיסור על ראיה

והנה תראה הקדושים שכל דרכם להחמיר בכל מה שיש לאב לאיסור על ראיה

והנה תראה הקדושים שכל דרכם להחמיר בכל מה שיש לאב לאיסור על ראיה

והנה תראה הקדושים שכל דרכם להחמיר בכל מה שיש לאב לאיסור על ראיה

א. וכן מובא בדברי ר' טימן קנוד שכל גדולי צרפת סנסיירין

וכן מובא בעיטור (פר ל' ט), והכתיב צרפת חושירוחו

ב. במגזיטין כהן טב, א

ג. במגזיטין כהן גר, א

ד. כהן טו, א

ה. כהן ז, א

ו. כהן טז, ושי"ג

ז. בעלכות טריטות, ריש דף ט, ד

ח. כן מובא גם בפרק הסודות שדך, העכט, פר 142 אנה ה, ע"ש.

י. בד"ר צטטט, ובהן

גרסינן בפרק אלו מייצגו דין ב, אמר רבא חזי נרחי מוני
 דמסיב¹ אהרדי ליה לחז בדיקתה לטכונדחה, וחגי טילי דקייסין שלא בסדרן,
 אבל קייסי בסדרן חיינו רבותיהו, פירש אהזיה שלא בסדרן²
 כגון שתיס החיצונות שזרבקו בזירכא למעלה לאחזקתיה וזו מאחזקת, אבל קייסין
 בסדרן חיינו רבותיהו ואטילי זו על גבי זו זו סגינתה על זו נאדרת בריית
 שמתוך ששוכבות זו על זו אין כהפריקתה ותקנותה תולך יוזק, אבל כשהן שלא
 בסדרן זו הולכת לבאן וזו הולכת לבאן וחקרות מתפרד ונסתר, וכן הלכה
 וליכא מאן דמליג עלה, והונג המרובה באוסא זהיא אזלת, סעשא בא לידי
 ושאלתי את פי רבינו יעקב בר יקר ותתירה לי לאכול, ויש אוסרין, והוא
 אמר לי פעמו זעטס האוסרין, האוסרין אוסרין חרי גקב יש ולא מצינו שהותר
 אלא באוני כדאמר רבא אבל בסדרן חיינו רבותיהו, אבל אוסי לא קאמר,
 זעטסא דאוני סמוי שעומדין במיצור השנה וסתתכמות והדרת בריית, והדע שארי
 בריאה הסמוכה לדופן גאוני כשרה ובזומא פריסת בדלקמן, זעטס מורי, לא
 מצינו גומא בתלמוד, זרבה לא אמר פעמו כשביל חום, דהא בכל הריאה אסרן⁵
 לפיל דלא שליט בה אוירא, זרבה פירה העמו דהיינו רבותיהו, כלומר כך
 הם גדלות זו על זו ואינה סתפרקות זו מזו, חילבך לא שנה אוני ולא שנה
 אוסי, זרבה דזקס אוני משום עיקר סילתיה דהורי לן דלא בסדרן סריפת,
 ואף על גב דאי הונ ססיבי אוני גדומן הויא כשרה כדאמרינן לקמן,³
 אשמעינן רבא דהתס חיינו טעמא דכיון שתחלל אר הוא חן שוכבות תמיד אצל
 הדופן ואינן סתפרקות ככנו, אבל זו אצל זו שלא בסדרן חן סתפרקות שתי
 האמצעית סתפרקתן, ולא היסא דוחק הדופן מעמידן שלא סתפרקו זו מזו,
 אבל באונא באוסא שלא בסדרן לא איצטריך לן לאורויי, דכיון דברותב
 החלל עומרת בי יחזיק בה שלא סתפרקו, וסייג מאחזקת לרבריט במאובת
 הנאונים, ונכויים דגרי אמת, ועינינו נעמל פיל תיפא דמתיבא שריפת, זכולת⁷

ומה שערש המורה שלא כמדרין נבזין שונים החיבנות אינו נראה
 לי, ואם כן הנה ליה למימר וחגי מילי בתרתיין ברייתא, אבל חשתי דקאמר
 שלא כמדרין משמע דאמילו בשתיים המסוכות יז לזו קאמר, וכגון שהם
 מסוכות זו על גבי ז', וכמדרין ר' ב' ו' ח' ז' א' ל' סתמך, ויסתריה
 כשהן זו על גבי זו, ולא כמדרין המורה.
 ועל אונא באומא שמכשיר המורה, ראיתי שכתב ר' ב' ו' ח' ז' א' ח' מ
 ב' ס' ר' ה' ש' ר', כל המתיר אונא באומא אינו אלא פועה ומכביל
 טריפות לישראל, דהא אמרינן הנני תרתי אנוי דטריכי אהדי לי' להו
 בדיקותא לאכשוריה, ומדקדק רבי שלמה כי פשו הראשונים במת שאמרו
 דוקא תרתי אנוי אבל אונא באומא לא, דהיא אומא אין שמה טלא אונא,
 ובשביל שופים מקראתה אומא לא נכסיר אומותינו, וזה לי' תח, שחראשונש
 יפת דקדקו, ולא כשעם ששמה אומא טלא השופ ששמה ריאה, וזאי דקרו לה
 אומא כמו אונא דבתי פדאכריין גבי טוניות לעריות, וסתוך שכולם יונקם
 נשם, וראיה לדבריו סדאכריין עלה בסמוך אסר רבה הנשח אנוי איה לי' ת
 לריאה תלת טיסינא וכו', וזה באה לקרוא את הנדולה אונא אט כן שבעה
 יש לה לריאה, אלא בעל כרחיך הריאה היא האומא רחמא ולא אונא, דטירוש
 דאונא כמו אנון קטנה, והקטנה ביותר קרויה עינוניתה דזורדה כלומר
 אנון קטנה סוד, אבל האומא גדולה דהיא ריאה לא נקראת אנון אלא ריאה,
 וכינוי שם קראנה הקדמונים אומא להורות בה הלכה להדיסות, וכי שרו
 רבון תרתי אנוי כמדרין דוקא באנוי דתיינו רבותיהו אבל חריאה
 וחאונא לא התירו ולא מיכרי רבותיהו אלא גבי אנוי, ועיקר דברי רב
 לא באו להתיר אלא למכור, דהא קאמר לי' להו בדיקותא לאכשוריה, אבל
 החלמוד העמיד בשלם כמדרין אבל כמדרין היינו רבותיהו, וסאי דפרא שרב

ומאי דלא שלא חזי כשאר נקובי חרי"הא, וכן מורן בבי' מדרשג ובהשובות
 חנאוני'ט ותלכות גדולות ותשובת הרב ר' סשה טמבי"הח' והוא נזכר בערוך
 כשאר חנאוני'ט, וכן נוהגין לאסור בכל מקום חוץ באותן המקומות ששם
 הי"ט רבינו שלמון, וכל רבותיו של רבינו שוין לאיסור חוץ סרבו תזקן
 שפילפי מדעתו בן, ומצינו באבות העולם שלא עמדו בעמועתם, גם אלו לא
 עמדו הלו הש"בזט בפניהם, ועוד יש מעמית לאסור שמי"ט רבינו ודחאט
 על לא דבר,

ונראה לי שבזדאי' אלו באז דברי רבא לחתיר, כגון שחיה אומר כך,
 חזי חרתי' אונ' דמטיב' אהודי' כשירה, וחזי מילי' כסדרן, אבל שלא כסדרן
 פריכה, בזה איז נראין דברי רבינו הם דדוקא באוני' הכשיר ולא באומא,
 שאין אומא בכלל אונא כדקאמר טר, אבל כיון דכ"ק זבריו לא צנו כי אם
 לאסות, ואמר חזי חרי' אונ' דמטיב' אהודי' לית לחו בדיקוהא לאכשוריה,
 כלום יש להלק בזבריו ולומר דוקא באוני' קאמר אבל לא באומא, כל שכן
 וכל שכן באומא, אם כן אין להוציא אומא בכלל אונא, וכטבא וחילק בדבריו
 או הוא או החלסוד טשטע שבכל מה שאמר למעלה פירש ואמר חזי מילי' שלא
 כסדרן אבל כסדרן כשירה, וזט האומא גמי' בכלל חיא, וחילבין כדברי חסורא
 שהכשיר מסתבר, וכך מצאתי שחשיב' ר' ב' צ' ט' ח' ז' ו'] וצוק"ל, אונא
 דרי"הא דמטיבא לאומא דרי"הא ששאלתם, רבזתט חיה וטנונו אהודי' וכשרח חיה,
 ולא פריכה מי'פריקה וכי'פריקה.

נרטיגן צפון אליו געווען זיין יום טו, א כוללם היינטיג פרייטאג חבי אית
 להו, כתב ז' טו ז' ח ⁶ וזעטו יב אצל לט' יצאנו קמט היינט לאז אורחא
 וזע' זיידן ¹ זעטו ב' זעטו ריידן א' זעטו יב ז' זעטו ז' זעטו ז' זעטו ז'
 כשרת, ז'ש שאזכרין שאט הכוונת הוונות הייסן נאטימין לה בחדי'הו הואיל
 ויזרת היא, זבתשובות הצעלי'ש מצאתי כן, אבל לא שמעתי, זאין הדבר
 נראה בצ'ני, דהואיל ולא קמה בדרא דירחו יזרת היא, וזאתן תראויות
 חסרו, וזו'יא לה כחליף ופרישח, זכרעטענין הרתי ע'נוז'תא, שמעתי ספי
 מורי הזקן שנחלקו בח גדולי הדור ר' יהודה בר' ברוך וחביריו, ולא ²
 מירש לי דעתן, ונראה לי שחיא פריפה, דהא יזרת דביני ביני היא ופרישח
 ולא אורחא, דהוא גזמא לא אכשרו אלא משום דכל הני ² עיזי ברייתא חבי אית
 לחו, עד כאן.

זראית' שמבטירין מפני שנים זה, ⁵ חלא אם היחה גפולה כולה ע'נוז'תא
 דוורדא חיתה כשרה, הכי גמי כי טית בה תרתי אמרינן כל יתר בנטול דמי
 ואין כאן ע'נוז'תא כלל ⁴ וכשרה, ונראה לי שראיית של הכל היא, דבחדא
 ע'נוז'תא אי לאו דכל חיו' ברייתא חבי אית לחו הנה חשב'נן לה יתר
 ברי'אח וכל יתר בנטול דמי, השתא דמשתכחן תרתי דברירא לן שחן יתר, יתר
 ברי'אח קרי'נן ליה ולא יתר בע'נוז'תא, וזו'יא לה רי'אח דאית לה חסש אוונות ⁵
 סימ'נא, וכאילו אית לה תרי דמי' ופריפה, ראשו בהמה שיש לה שש דגלי'ם,
 חשת'ם חית'רות חשב'נן כנטול או הרגל חעיקר וחשב'נן לה כבת שלש, הם
 הכי גמי הא' לא חשב'נן לה כמי שאין לה ע'נוז'תא כלל ואוונות חרי'תא ⁶
 שארו קייכות, אלא כמי שחסרו אוונות חרי'תא ופריפה היא, דדוקא בהוא
 ע'נוז'תא לא מקרי'יא יתר אבל בותר מיקרי'יא יתר ודי'נה כמו אוונא שחשרה, ⁷
 אבל חעידו בפני שחמרי'אים הנקראים גופאלי בלעז רובם גמא'ים בתרבת ⁸

עֵינֵינוּ יִזְכֹּר, וְאִם בֶּן יֵשׁ לְזִכְרֵךְ כִּשְׁמֵר חֲנוּא נֶדֶד דְּהַנִּי הֵיזִי בְרִיָּוֹתָ הַכִּי
 אִיִּת לְחֹ, לֹא עַל אַחַת לְבַדָּה אִכְרֵ אֵלֵא שְׂדֵרְכֵן לְחַמְצָא בְּחֵן יִזְכֹּרְתָּ בְּיָנִי
 בְּיָנִי, וְאַף לְחֵלֶק בֵּין אַחַת לְשֵׁתִים, שֶׁכֵּךְ חֲזָא בְּיָנִי בְּיָנִי לְתַם כְּמוֹ בְּדַרְא
 דְּאֲוֵנֵי לְכָל חֲבַתְמוֹת, שְׂאֲנוּ סְכֵשֵׁרֵין כָּל שְׂתָן בֵּין אַחַת בֵּין שְׁתֵּים.

- ה. בְּרֵשִׁי בְּחֵן דִּיָּה אֲפִילוּ
- ב. הַשּׁוֹחַ שְׁחָא בְּהַלְבֹּחַ פְּרִיָּמוֹת סִימָן ה': שְׁכָל הַנְּאֻוֹגִים חֲכֵשִׁירוּ בִּזְה
- ג. הַשּׁוֹחַ רֵאבִין סִימָן דְּלֵט
- ד. בֵּן אִיִּתָּא בְּסַפֵּר הַתְּרוֹסָה סִימָן י"ב

- 1. גִּדְרֵךְ בְּטַעֲזָתָ: דִּיִּדִי
- 2. בְּדִרְ בְּנִי
- 3. בְּדִרְ שְׂפָם
- 4. בְּדִרְ כְּמַל
- 5. בְּדִרְ דִּיִּבְחָ
- 6. בְּדִרְ חַמְצָא
- 7. בְּדִרְ בִּיָּעָה (ז) וּבְדַמּוֹט בִּי גִיכְ חִיקְנוּ, הַזְנוּ
- 8. בְּדִרְ וְחַמְצָאִים

גריסין צטרק אלן טריסיה זוף מח ע. רב נחמיה בר"ה דרב יוסף
בדיק לה במשורי פיוזם מילתא דרב נחמיה כ"מא אמי נחמיה דרבין נר
שבג¹ דאמר הייזינן ספ"נא דדליש פונ"ה זכונ' ואי"אה הכחוכה לדופן ילא
במקום רבוחא, דאמר גבימי אהד זה ואחור זה הושעין לת, עלה אמר רב
נחמיה דאף על גב דנשתכח סכה בדופן אפי' לוי חכי בקי'נן לה לרי"א בנשורי,
דאי מבצבצא הא חזי'נן דרי"א נמי איתדעא, זכנ פירש גם ה ס ו ר ת²,
בדיק לה במשורי, לאתר שפירקוח ומצא סכה בדופן הנסח לה, אי מבצבצא מי"א
טרי"ס שתי גיקבה, אבל במקום רבוחא לא צרי"א בדיקת, דאף על גב דקיס
לן דגי"קה הרי"א, כיון דדופן סותמתה כשרה, ואי ספרי"ס דכת"בא בחו
מילתא דרב נחמיה לכת"י דמקשי'נן וסתי'נן חתם במקום רבוחא, ומשמע כאוחה
הגירסא, דהא רב נחמיה דבדיק לה במשורי במקום רבוחא קאי, דאף על גב
דספ"נא במקום רבוחה בדקי'נן לה במשורי, ואי מבצבצא טרי"ס משום דהא חזי'נן
שלג נטתו כל זקב יפה וחי"א צרי'נן דופן סותמתה כשרה הי"א דפוחם כל
הזקב יפה, אבל חכא דספקא זיקא הא חזי'נן דלא נטתו הזקב יפה זהילכך
טרי"ס הי"א, ולא מנשורי'נן לטולתו במקום רבוחה אלא על ידי בדיקה זו, ונר"ה
לי דגירסא משוגעת ו"א זו, סדאמרי'נן בנמרא אמר ליה מר זוטרא לרבנא, דה
דרב נחמיה דבדיק לה במשורי אנן אדרבא מתני'נן לה, דאמר רבא חזי' זרתי
אונ' דסמיכי' להדדי לית להו בדיקותא לאכשורי"ה, רב נחמיה ברי"ה דרב יוסף
בדיק לה במשורי, ואחר ליה רבינא חכי' חשתא, בשלמא חתני תלי'נן בדופן,
אלא חכא אי האי אינסיב טרי"ס אי האי אינסיב פרי"ס, מחכא מוכח דהא בדי
נחמיה לא קיי"א אלא אשלא במקום רבוחא דדופן, והוה בדיק לה במשורי ובר
לא מבצבצא הוה תלי' בדופן ומכשר, ומשום חכי' אקשי' ליה רבינא למר זוטרא

דבחרתי אונ' דרבה ל"בא למימרא, דחתם אף על גב דלא מצבצבא ל"בא לחיילי
 במידי לאכשורי וטריפה היא, אלא אי אמרת דרב נחמיה במקום רבוהא קא
 דאף על גב דהו' מקום רבוהא לא הוה מכשר עד דבדיק לה במשורי ואי מצבצב
 טריפה טעום דלא איסתתר נוקבא שפיר, אי הכי חכא נמי בחרתי אונ' אף על
 גב דהו' כפרון דמכשרינן טעום דהיינו רבוהיהו צריך נמי לכיבדק במשורי
 ואי מצבצבא טריפה דהא לא סתים נוקבא שפיר, ונמא דחייח ובינא למר
 זוטרא דלא מצי למיחני מילתיה דרב נחמיה אמילתיה דרבא, הא שפיר מצי
 למתנייה דבי חיב' דבמקום רבוהא ברופן לא הוה מכשר רב נחמיה עד דבדיק
 לה במשורי למחוייטי הוי סתיהט מעלייה חכי נמי במקום רבוהא דהו' צריך
 בדיקה במשורי אי הו' סתיהט מעלייה אי לא, אלא לפי שטע מינה מדדחייח
 רבינא למר זוטרא דלא ליחני למילתיה דרב נחמיה אמילתיה דרבא דכל חיבא
 דהו' מקום רבוהא אין אנו מצריכיט אותו בדיקה דילמא לא נסתם סתה,
 אלא כיון דהו' דמריכי אונ' במדרן אמרינן דבוהיהו הו' ולא עבידי
 לאיגותקי ובלא שום בדיקה מכשרינן להו דימטומא ומיירבא סזומח את כל חזקב,
 ובדיקה דרב נחמיה לא גאערה אלא אשלא במקום רבוהא אבל במקום רבוהא אינו
 צריך בדיקה כלל אלא מסתמא מכשרינן לה ולא חיישינן דילמא לא סתים נוקבא
 שפיר דאחזוקי איסורא לא מהזיקינן, ומשום דקיימא מילתיה דרב נחמיה
 שטלא במקום רבוהא ברופן טעום חבי דחייח רבינא למר זוטרא דלא מצי
 למתנייה למילתיה אשלא במדרן דהוי אונ' דרבא.

ותרחבתי לבאר דבר זה בפני חרותי לאכטום הרבה ממצריכיין למר
 וריעה בטכניא דחליט תומח ולנפחה בי' חיבא דטריכא ברופן במקום רבוהא
 בין בדרתי אונ' דטריכי במדרן ואי מפקא זיקא בריטו, וצין סכשירין אלא
 על יד' ודיקה נפיהח אבל בלא בדיקה לב דחיישינן דילמא לא סתים נוקבא
 שפיר, וצין לחס מסד על דבר זה מן החלבת כלל, עלא חוזכרה שום בדיקה

2° 22,4 0010
1° 22,4 010

0110,00° 22,4 0010 0.01 0 000 1, 0110 1011.0
1° 0,0 010,1 0.01 000 1, 0110,01 01 11, 000 11, 000 11,0
0110 011 0.01 0 0'0
2° 0.0 1,0 001= 01 11'0 000 1
0° 010, 011 0,0 010

0000, 011 0000 01 000

0110 000 011 000 000 0110 011 000 011 000 011

גוימי'ן בפרק אלו מר-היה וכן נא, ה'ל' וכו' והנה דמ'ן

בשרא, אף על פי שכתב אהלכה נראה שרבי'נא לא בא לחלוק על רב נחמן
אלא בא לפרש דבריו דלא חויה סתימה בעליה אלא בשר הדומן אבל לא עצמות
הצלעות, ואפילו אם תימצי לומר דמ'צי מן תרין למטוק הלכה כרבי'נא,
אפילו חבי' כתב על אלו ד' ד' ל' ו' ח' הא דאמר רב יוסף בר
סני'ומי אמר רב נחמן ר'אה דג'קפה זרופן טוחסתה בשירה צ'ין סצ'ין צ'ין סר'ין
ואף על גב דלא צ'ין בב'י'ן בב'י'תה צ'ין דהו'נסתה דומן בעלמא בכל שהוא אף על גב
דלא צ'ין בב'י'רצ ואף על גב דאמר רבי'נא וזו'א דסצ'ין בב'י'רצ לי'ת הלכתא
כרבי'נא ולא צרכי'נן לסבוכי' ואף על גב דקאמר לי'ת רבי' יוסי לרבי'נא לדברי'ך
כי לא סצ'ין מאי טריפה אי חבי' כי סצ'ין צ'סי טריפה מי לא תנן זיקב פסול
ספוי שהוא שוחט נסתם כשר ממני שהוא מזלי' וזחו פסול שהוזר לחכש'רו
וסקף רבי'נא לחיובתיה אפילו חבי' הילכתא כרב נחמן דאמר כי דוסן טוחסתה
לעולם היא בשרה ואף על גב דלא סצ'ין ספוי שו'תקנה הצלעות ופואמנה הרי'אח
וע' ני'נסתה עליה וכך סגתו בשתי ישיבות^ב וזחי דאמר רבי'נא וזו'א דסצ'ין
בב'י'רצ לא שנה בבשר שבין הצלעות ולא שנה בצלעות עצמן סאי פעמא זרב
נחמן דוסן מוחמתה פתמא קאמר לו שנה בבשר ולא שנה בצלעות עצמן כשרה,
וכך מצאתי גם ב' ש' ז' ב' ז' ת' א' ס' א' ז' י' ז' ו' ק' ל' ו' א' י'
אלה אלא דברי' צ'י'אות לעקורי' היתה אהלמורי' וסד'ג'י'א דתפנחם גלי' מוט רח'ה
שב'עולם.

א. ע'ין ב'ה'ג' הלכות טריפות המצט דף ה'ג', ו' ז'ש' רק דברי' חסדור'ים
ב. י' כפון חפרון, וזו'תה ע'י'מוד דף ז'ב, ב' בשם השו'ביות אבתו'ים:
אף על גב דסרקי'ה רב'א לחיובתיה, אפילו חבי' חל' כרצ נחמן דבשר דוסן
טוחסתה כשרה ואף על גב דלא סצ'ין, וכן נחמו בשתי ישיבות (כרב נחמן
דאמר צ'ין סצ'ין צ'ין לא סצ'ין צ'ין סר'ין צ'ין לא סר'ין) צ'ין בבשר חבי'
הצלעות צ'ין בצלעות עצמן
ג. ע'ין הסדה צנו'ה טיסן קבם

1. בד'ר' בפעו'ת סה, ב.
הערה: בד'ר' בכל חסימן, סצ'ין' בסקות, סצ'ין'

גריסינן בפרק אלו טריפנון דין חתוב, אלא אמר רב אשי חזינן אי
קומה לבר וכו'. רב אשי טעמה דמביהא ליה כריבון מרופאי דדוקא באלימחה
וקומה לגאו דודאי ק"ח לן דמימנונא נקט ואחא דחא לא חצי' לתקוני מבראי
ולמייעל חתם הוה מכשיר דאמילון רבנן מרופאי גבי חאי גוונא הוון מכשרי
דהא ליכא למיחש דילמא נקובי נקט ופעל אבל אי הוה קומא לבר אי נמי
בקלישחא דאיכא למימר סימנונא נקט ואחא ואיכא למימר נקובי נקט ועאל
חלינן להוטרוא כרבנן מרופאי. וכן בחווא מחפא דאישתכח בסימנונא דכבדא
כולהו סבירא לחו כרבנן מרופאי דרב חונא בריה דרב אידי מסריף כרבנן
מרופאי ואמילון רב חוא בר מניומי דמכשר לא אמר אלא משום דאשתכח
בסימנונא ומוכחא מילתא דמימנונא נקט ואחא אבל אי הוה משתכח בנו כבדא
דאיכא למימר הכי ואיכא למימר הכי הוה מסריף כרבנן מרופאי. וכן
בקשי'תא דאישתכח במרתא דאמר רב אשי הני מילי דדיקלא אבל דזיתא מבוע
בזע ונקובי נקוב ועאל גם זה כזכיה כרבנן מרופאי דדוקא דיקלא דלא סבי
נקובי ולמייעל כשירח אבל דזיתא דאיכא למימר סימנונא נקט ואחא ואיכא
למימר נקובי נקוב ועאל דומיא דמחפא חלינן להוטרוא כרבנן מרופאי.
אבל הוה ר' ח' כתב וזוילכתא כהנך רבנן דמכשרי דחא רבי יוחנן וריש
לקיש חלכה כרבי יוחנן ועוד דק"ט ליה רבי אמי בש"פתי'הו ולקמן רב אשי
גמי קמ בש"פתי'הו דאמר אי קומא לגאו סימנונא נקט ועאל אלא עבידא
קנא דבלעא ולא סחזקינן איטורא הזאיל ואין נקב ויכר בה. וכן מסק
גמ בעל הלכות ג' ד' ו' ל' ח' כרבנן דמכשרי, וכן מסק גמ
ר' ג' ו' א' ח' ק' ס' א' ח' ג' ח' כרבנן דמכשרי וגמ מסק כרב
אשי למימרא דרב אשי כרבנן דמכשרי סבר.² ואינו צראה לי כלל,
דבטירוש הז' נא דרב אשי כרבנן מרופאי חבירא ליה דעד כאן לת פליגי

אלא היכא דאיכא למימר הכי ואיכא למימר הכי דהוה תלוי לקולא זחני
 תלוי לחזמרה אבל היכא דליכא למיתלי אלא לקולא דבולי עלמא לא פליגי
 דכחיהו זרב אשי לא אנשר אלא באליתתא זקוסה לזאו זבקשייתא דדיקלא
 דליכא למיתלי בהו לחזמרה כלל אלא לקולה אבל קוסא לבר אי נמי בקלישתא
 זבקשייתא דזיתא דאיכא למימר נקובי נקיב ועאל אף על גב דאיכא למימר
 נמי סימפונא נקב זאתאי הוה מסריף שמע מינה דכרבנן פרופאי סבירא ליה.
 וכיון דהוברר הדבר דרב אשי כרבנן פרופאי סבירא² ליה נראח ליה דהילכתא
 בותיהו זאף על גב דרבי יוחנן זריש לקיש הלכה כרבי יוחנן הני מילי
 כי ליכא אחרינא בחרייהו אבל חכא דאיכא אחרינא בחרייהו זרב אשי נמי
 קם ליה כריש לקיש קיימא לן דהלכה כרב אשי דהוא בארא. זנס ה ס ז ר ח
 פירש לקמן זחני מילי דדיקלא אבל דזיתא מבזע בזע נמחט ומאן דסריף
 במחט טריף נמי בחאי, דאלמא רב אשי דסריף גזייתא כרבנן פרופאי
 דמפרטי במחט סבירא ליה.

- א. כהן מס, א
- ב. שם
- ג. ברש"י כאן באר"ה נקובי
- ד. בה"ג סוף דף עו, א בהלכות פרימות
- ה. ברש"י כאן
- ו. ברש"י כאן מס, א ד"ה מיבזע

- 1. ברש"י ספרי
- 2. ברש"י ספרי

נרסינן בפרק אלו מדינות זף נב, ב, - ¹בני רבי חייא דרוסה
 שאמרו צריכה בדיקה כנגד בני מעיים. פירש חז"ל ²כנזן ספק
 דרוסה ¹ארי או שראונו שדרסה זאין ניכר מקום הדריסה מכחוק. נראה
 מדברי המורה דדוקא בשפק דרוסה צריך לבדוק אבל איכא דחזינן ליח דדרס
 ומקום הדריסה ניכר מבחוק דאינו נעיצת אצטורגים אין לח תקנה בבדיקה
 דאף על גב דלא הארים הבשר טרימה היא דכיון דבזדאי דרסה עתיד הבשר
 להאדים ולנקב הארס את בני מעיים. ואינו נראה לי דבר זה דכל סוגי
 דשמעתא אזלא דרוסה ודאית צריכה בדיקה דאם איתא אמת לא אמר ספק
 דרוסה אלא אמר דרוסה שאמרו, וזהו הא רב ³לא חייש לספק דרוסה ואמרינן
 לקמן ⁴תיב רב יצחק בר שמואל בר מרמא קמיה דרב נחמן ותיב וקאמר
 דרוסה שאמרו אריכה בדיקה כנגד ⁵בני מעיים אמר ליח האלחים מורה בה ב
 מכפא דמוחה עד אמתא שמע סינו דכל חני בדיקות בזדאי דרוסה מיירינן
 דאפילו איכא דחזינן דדרס אפ לא האדים הבשר במקום בני מעיים במקום
 שדרס כשירה היא וזהו חזינן דלא שרש ביה זיהרא זמי נמי שרש ביה לא
 שלם בה ולא מיפרטא עד דחזינן בפירוש סי' אדים הבשר. וכך כתב נמי
 בעל הלכות גדולות ⁶והיכא דמירסא חיותא צריכה ⁷בדיקה
 מכפא דמוחה ועד אמתא בכל דוכתא בעלמא דבי סינקיב מיפרטא סינייה אי
 איכא סומקא לחדא ⁸טרימתא, אלטא דרוסה ודאית נמי בעיא בדיקה, סיניו הוא
 חרין נמי ספק דרוסה דבעיא בדיקה חבי בדקינן לה. וראית ספרותם⁹
 שאפילו האדימת בשר ¹⁰כנגד בני מעיים אי לא ידעינן בבירור דהוה שונרא
 איכא לסיחש כלבא הוה ואפילו אם תימצא לומר שונרא הוה די למא ברנל
 הוה ואם תימצא לומר ביד שמת שלה מדעת חנה. ונראה לי שאין הדבר כן.
 דבינן דחזינן דהאדימת הבשר היכן מצינן לסיחלי בכלבא או ברנל או שלב

מדעת ותא הנחו ליה לחו זי'הרא וחכא חא קא חזי'נן לזי'הרא דקאי, הי'לכך
 כל הי'כא דהארי'הא חכאי' כנכר בני' מעי'ם לר'בא למי'הלי' בשום מי'די' להחזיקה
 זמרי'פה וי'א דכ' י'חרן דמלבא זרבל⁸ ושלא מדעת דלא עבדי' דרסח לומר שאם
 רא'ני'ה שרסח בכ' חאי' נוגא מכשורי'נן לה בלא שות' בדי'קה דודאי' קי'ם לן
 דלי'ת לחו זי'הרא, וכתב' בע'ל ה'לכ'ו ח'ז'ו ל'ו ה' דכל הי'כא
 דצ'י'כח בדי'קה כנו'ן דרוסה זנפולה או גשברא השררה דלא ידעי'נן אי פסיק⁹
 חוס' חשררה אי לא כיו'ן דצ'י'כה בדי'קה אי שחי'ם לה אסירא דכר חוה בדקי'נן
 לנפולה ולדרוסה ולגשברא חשו'רה חגי' מילי' דרבג'ן קמאי' דהו' חכי'סין וחוו
 בפי'אין למי'ברק אבל השתא דלא ידעי'נן למי'קם על בדי'קה שפיר אמור רבג'ן
 דמשחי'נן לה תרי'סר י'רחי' שתא והדר משחרי'ין ואם נקבה היא וסי'עברה וילדה
 שפיר דמי' למי'שחטה סקמי' תרי'סר י'רחי' שתא דאמרי'נן והי'לכתא בזכרי'ת כל
 שנים עשר חדש ובנקבה כל שאינו' יולדת, אבל ה'ס'ו ר'ה כתב בחי'לכתי'ן
 דלעי'ל, ולי' נראה שאין לו לדי'ין אלא כה' שע'י'ני' רואות ומוחר' לסמוך
 בדבר ונ'מסי'יה שירא מכשורא, וכדברי' בעל הלכות גדולות נראה, דכיו'ן
 דרבג'ן קמאי' לא חוו ידעי' למי'קם אבדי'קה שפיר הי'כי' מצי'נן למי'קם אנן
 דזמגי'ן דשרי'נן טרי'פה באכילת ועל כזה נאמר כל שאינו' יודע בסוב ניסי'ן
 וקדושי'ן לא יחא לו עסק בהן ואין לומר חנה אין לו לדי'ין אלא מה שע'י'ני'¹⁰
 רואות שהרי' אין לצו עי'נים לראות ולפסוד על בזרי'ו של דבר ואי'זה די'ין
 רשאי' לדון בדבר שאינו' בקי' הי'לכך לגבי' די'דן סמי'קא חוי' זמסי'קא דאורי'יתא
 ואי'ת לן למי'זל לחומרא ולא'ו למי'סמך אנש'י'ן במילתא דלא קי'ם לן.

- א. ברש"י כאן ד"ח דרוסה
- ב. כאן נב, א
- ג. כאן נד, א
- ד. בהלכות טריטורה, ריש דף עו, ד
- ה. לא מצאתי שיטה זו בענין זה, אבל דעה כזו נמצאת בענין גמלה לאור ונחסרו בני סעיה (במשנה נו, א), ועיי'ן בשולחן ערוך יוצה דעה סימן נב סע"ף ו' שהדבר מחלוקת בין המתבר והרמ"א שם, בנמצא שינוי בבני סעיה ואין ידוע שנמלה לאור, דחכמי ספרד והנאונים חסרימו וחכמי ארץ ישראל ואשכנז חכשירו.
- ו. שם בה"ג
- ז. ברש"י חולין דף נב, א ד"ה בתרי, וחשונה תשובת רש"י סימן קמר
- ח. קידושין ו, א
- ט. טנהדרין סוף ז, ב

- 1. בד"ר דרוסה
- 2. בד"ר אולג
- 3. בד"ר כנגה
- 4. צ"ל שנה ז
- 5. בד"ר טרייכט
- 6. בד"ר לאחדרי
- 7. תיקנה לד"ר
- 8. בד"ר יורגל
- 9. בד"ר סדיק
- 10. בד"ר ופמטייה

גרימין במרק אלו טרימות זף נחמג, הגלודה וכו' רבי גהורא
 משמיה דשמואל אמר כרוחג פלע על סני כל השדרה, רב ג' ג' ז' צ' ח' ק
 ס' ת' ס' ז' ז' ק' ל' פסק הלכתא בשמואל ויחמיה ממולחו, ונראה לי שאין
 שמואל מחמיה מכולחו דהא שמואל לא בעי מקום פיבורו ורבי ינאי בעי
 ושמואל לא בעי מקום¹ מרקיס ורבה בר בר חנה בעי, ואי סתפקא לן היילכתא
 כמאן מן הדין בעיגן כפלע על סני כל השדרה ועל פיבורו ועל ראשי מרקיס,
 ואם הוגלד אחד מחם בלבד אף על פי שכל העור קיים שריפה דהא איחוקם
 בתיקו, אבל הנכון בעיני דהלכה כרבי יוחנן דאמר כל העור סציל בגלודה
 ואמילו עזר בית המדסות דאף על גב דרבי ינאי חזה רבו של רבי יוחנן כיון²
 דכולהו אמוראי טליני עילויה גטיל למימריה וחררינן לכללא רב ושמואל
 ורבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן, וזרוב ספריים כחוב³ רבי אלעזר ברבי ינאי
 ולא רבי ינאי.

א. גרימין לבאן
 ג. כ"ה לסניגז ובכ"ס

1. בד"ר מקוב
 2. בד"ר כגון

גרסי'נן במרין בזהמה הסקאה דין עין, אל, רב פמי' מתני' חכ'י זכו'.
 כתב ח ס ו ר ה זנליטנא קטא דרב קכדי'נן ליוזמרא למעלה סן הארכובה
 חתהזונה כל מקום שיהתוך מרי'טון, זפן עני'סל צומח חני'דין בלא רכובה,
 דלא חזי'נן דהדר גי'ח רב, ולקמן^ג פתי'ן חלכתא חכ'י אמילו נשבר העצם וכל
 שכן נחה'ך לבגרי'. זנס ב ה ל כ ו ח ג ר ו ל ו ח^ג מצאחי שמוסק
 כדברי המורה, ונראה לי שאין שיפת התלמוד הנלכח כן, דהא רב יהודה
 דקאמר לה משמיה דרב הדר ביה, ורב פפא נמי מתני' לה בלישנא אחרינא
 כעולא דמכשר ברכובה האמצעית, ומפומיה דרב לא שיעי'נן במירוש באי'זו
 רכובה קאמר אלא רב יהודה אמר לה משמיה דהא הדר ביה, ומאי דפסי'ק
 לקמן דאפילו נשבר העצם פרי'טה סאן לי'מא לן דבעצם האמצעי קאמר דילמא
 בעצם השלישי קאמר כעולא וכרב פפא דלמעלה מן הארכובה קאמר בסתמא ולא
 פירש באי' זו ארכובה, וגם רב י'ו צ ח ק מ פ א ס זצוק"ל^ד
 לא כתב הלשון הראשון אלא הלשון האחרון של רב פפא דהוא כדעולא,
 למיטרא דהכי תלכחא. גם רב י'ו צ ח ק מ פ א ס זצוק"ל כתב
 ב ה ל כ ו ח ג ר ו ל ו ח^ה שחיבר, אם נשבר פרק האמצעי למעלה מצומח
 חני'דין זאין עור ובשר חופי'ן אותו אותו אבר אסור ובהסה מותרת,
 ופרק השלישי שהוא חרחב הסמוך לנוף אם נשבר אותו העצם זאין עור
 ובשר חופי'ן אותו אסור גם האבר גם חבחה, גם בפרק מצוח הליצה
 תנן מן הארכובה ולמטה הליצה בשירה, זאמי'נן בגמרא שלש רגלי'ם
 פרט לבעלי קבים, פירוש שפסודי'ן מן הראי'ה, אלמא שוק לאו רגל
 מי'קרי, והיכי תנן מן הארכובה ולמטה הליצה בשירה דמשמע שוק כשר^ז
 לחליצה ומי'קרי רגל, שאני' אבא דכתיב מעל רגלו, אי חכ'י אמילו
 מארכובה ולמעלה גמי, מעל אמר רחמנא ולא מעל דמעל, אמר רב פפא

סמא מ"נה האי איסתו"רא עד ארעא נחית דה"י סלקא דעתך סיפסק ס"ס
 הוה ל"ה א"הו סעל וזוקא סעל דסעל, פ"רש איסתו"רא חוה עצם הקרסול
 חמפסיק ב"ן שוק לרגל, מוכי"ח סכאן דכל עצם השוק קורא חתנא מן
 הארכובה ולמטה ומן הארכובה ולמעלה הוא למעלה מן השוק דהיינו עצם
 ה"רך הנקרא קולית, וחם הכ"י נמי חכא חם נשבר עצם השוק כש"רה וחוא
 לספה מן הארכובה, ואם נשבר עצם הקולית סריפה והוא מן הארכובה
 ולמעלה, והא מעשים בכל יום כשהתכין רגלי הנזבים מודדין למעלה
 מן הקרסול ארבעה ספחים כדי שיתרחקו ולא יחתכו במקום צומח הנידין
 ותחתין שם והוא ח"י, אלמא כל עצם השוק³ יקרא לספה מן⁴ הארכובה.

- א. ברש"י כאן באר"ה זכ"י מתתי
- ב. עו, ב
- ג. בחלכות סריפות ריש דף עו, א
- ד. בר"ף לכאן
- ה. יש חיבור על שם זה במדרס הגדול סימנין ריג"רסו, וגם כעין
 פסק זה נמצא שם, אבל בלסון משונה לגמרי
- ו. יבמות קא, א
- ז. שם קג, א

- 1. בד"ר בסעוה נו, ב
- 2. בד"ר חן
- 3. בד"ר השוק
- 4. בד"ר חסר

לפנינו ליחא ב"י עם הלעזן (הענין) , לשוניו של רב סמא;
 וגם בכ"ס ליחא לדרב סמ"י

דרמיון בפרק אותו ואת בנו כ"ג, א, אמר רב הונא אמר שמואל
 הלכה כחזניה ואמר שמואל לפעמים וכו' עד ואמרים אזכרים כל מיני
 פרדות אחת הן. י ב י צ ו ו " א ח ק ס מ א פ ז צ ו ק ל כתב דליהת
 לחזניה דאמר י"ח רבי אבא לשמעיה כ"י סעיילת לי כוונדנייהתא לרייטמק
 עיין בחני דרמיון להודי ועאל אלסח קובר אין חוששין לזרע האב.
 וכך כתב בעל הלכות גדולות, וליהת לחזניה דאמר נוחג
 בין בזכרים בין בנקבות מדאמר ליה רבי אבא לשמעיה וכו'. ואינו
 נראה לי לחתיר שלא יחא אותו ואת בנו נוחג בזכרים, חדא דהא שמואל פסק
 הלכה כחזניה, ותו דבכורות² בשילתי פרק סוסין אלו חנן ואלו כשרין באדם
 ומסולין בבחסה אותו ואת בנו ויוצא דופן ואמרינן בנכרה מאי אותו ואת
 בנו אליסא אחרן ובניו דכוותה התם חיש ובנו מי אטיר והתניא אותו ואת
 בנו נוחג בנקבות ואינו נוחג בזכרים ומסיק אמרי בסערבא משמיה דרבי יוסי
 בר אבין תרא אמריה חזניה היא דאמר חוששין לזרע האב ונוחג בין בזכרים
 בין בנקבות אלמא חנן סתמא כחזניה, ותו דתנא אוקמינן לחזניה כרבי יונתן
 דלא מצריך קרא לחלק ואייזר ליה אותו לסדרש שיחא נוחג בזכרים ובפרק
 השואל אמרינן דפליגי אביי ורבא אביי סבר לה כרבי יחשיה ומתירן לקראי
 כרבי יחשיה ורבא חבר ליה כרבי יונתן ומתירן לקראי כרבי יונתן וקייסם
 לן הלכה כרבי יונתן דרבא סבר לה כרבי יונתן אס כן האם אותו לא איצטריך
 לחלק ולא אחז אלא לסימרא דנוחג בזכרים, ורבי אבא נמי דאמר עיין בחני
 דרמיון להודי ועייל נתי דלא סבר לה כשמואל דפסיק הלכה כחזניה דאמר
 חוששין לזרע האב וכל מיני פרדות אחת הן ומתיר הנולדים מן הסוס עם
 הנולדים מן החמור אבל מיהו לה מעאנו שיאמו אין חוששין לזרע האב כלל
 ויתיר מרד עם מינא דאימיה דחא אפילו רבי יחזרה דאמר הנולדין מן הסוס
 עם הנולדים מן החמור אסיקנא דרבי יחזרה מספיק ליה ואמר מרד עם אמו

בדאמר בן הא שבע דאמר רב הונא כדאמר רב הושע חכל מודה בפרד עם אמו
שאמר מאן חכל מודיט רבי יהודה אעמא סספקא ליה טמע טיגא ולבי אבה נמי
יש לומר דכרבי יהודה סבירא ליה דטחוס חבי אפר הנז וילא דמיין לחודי
דמספקא ליה ואמר נמי פרד עם אמו ולא משיט ליה דהין הושטיין לזרע האב
שיחיר פרד עם סינא דאימיה, ובשילהי ססכא כתובות^ה אמרינן יצחק ושמעון
ואושעיא אמרו הלכה כרבי יהודה בפרדות דתניא רבי יהודה אומר סודה שתבעה
אין סרביעיין עליה לא סוס ולא חמוד אלא סינא, יצחק אומר רב נחמן זה יצחק
נפחא שמעון זה רבי שמעון בן סוי ואמרי לה זה ריש לקיש אושעיא זה רבי
אושעיא ברבי, אלמא הנז פסקי הלכה כרבי יהודה דמספקא ליה ואמר פרד עם
סינא דאימיה, ובהלכתין^ה נמי מוקמינן דבין לרבנן בין לרבי אליעזר מספקא
להו אי הושטיין לזרע האב אי לא, זכרון דמספקא להו ליכת לטישרי אותו ואת
בנו בזכרים דדילמא הושטיין לזרע האב, והכא לחומרא והכא לחומרא, נבי אותו
ואת בנו דילמא הושטיין ונחא בזכרים, ולגבי פלאים דילמא אין הושטיין
והנולדים מן המוס עם הנולדים מן החמוד אמריין זה עם זה, והילכך מכל
דברי האמוראין אין לחתיר אב ובנו, ואמילו מאן דלא סבר כחזניה נחי דלא
סבר כחזניה לחתיר הנולדים מן המוס עם הנולדים מן החמוד כדסבר שמואל
אבל לחתיר בזכרים ליכא מאן דשרי דלא מספקא ליה.

- א. כרבי לכהן, בשם איכא מאן דאמר
- ב. כהן
- ג. בהלכות אהנו והח בני, סוף עה,
- ד. בבבבבבבבב
- ה. כהן עה,
- ו. ויקרא כב וט
- ז. ז"ס צה,
- ח. כתובות ק"א,
- ט. כהן ט,

1. לפנינו ובכ"ס גוסף בר חייא
2. בד"ר חסר והו ד...
3. בד"ר הא

דברים בפרק השנים עשר

ותאבנים של שניהם שפיתא לא צייכא דגמל לרשותא דתרי סנייהו אי נטי
 דפניגתו² חד לרשותא סתו דתיהא נהו איודי המוציא מהמירו עליו להביא
 הראיה קא טמטע לז, אחר דבבילוי צחק תפא פ וצוק³
 שמעונון מתא דכלתה דידיעה לתוי שותפי אף על צב דאיהיה חזקא ברשותא
 דחד סנייהו לא נמקא מחזקא דצידוד סוי מעמא דשונסיין לא קטדי אחרדי,
 וכך תלה הטעם נט רב ינו י י ז פ א ב ג ש דשותפיין כיי האי
 גוונא לא קטדי אחרדי, כדברסיין בפרק הבית והעליה, אי בעיה איסא
 שותפיין בכי חאי גוונא לא קטדי אחרדי, ונראה לי דאין צורך כאן
 לזה הטעם כלל, ואינו דומה דין זה לדין הגיית והעליה שנמלן, דהתם לא
 סענו על גוף האבנים לומר שלי הם הכל אלא הם סועניין על השכר ואומר לו
 אמת שהאבנים היו שלי ושלך בשותפות אבל שלך נשברו ושלי הם השלמות
 וכיון שהוא מחזק בהן והשכר אינו ידוע בטלו אבנים היח דין שנאמר
 המוציא מהברו עליו להביא הראייה וזה שתחזיק זכה אי לאו דאמריין
 שותפיין לא קטדי אחרדי והני שותפי ניתו דקא סודה ליה דתאי כוחלא
 דתרווייהו חוח, אבל הכא דטעין כיי כל הכותל שלי הייה אף על פי שמחזיק
 בו אינו נאמן מסני שהדבר ידוע לכל כיי הכותל הייה בחזקת שניהם וכל
 דבר שהוא ידוע שהוא בחזקת שניהם הינו נאמן הינם ומחר אחד מהם לומר
 כיי שלי הוא הכל אף על פי שקדם והוליכו ברשותא ואין צורך לחלוק הטעם
 משום שותפי דתא כמר ליה השתא שותפותיה ולא דמי לבית ועלייה דמודי
 ליה בשותפותיה, אלא הפעם הינו מסני שהדבר ידוע, ובבית ועלייה שנמלן
 שאין הדבר ידוע צריך לזה הטעם דשותפיין³ לא קטדי אחרדי,
 וכתב רב ינו י י ז פ א ב ג דוקא תיבא דאיכא סודי
 דהתיא שעתא דאתו לבי דייגה חזינחג להנתו אבנים ואסתמודענחג דאבנים

דווקא כזול צינחו דכיון ושהפ"ן לא מחזקי התודי משתבע האיך דלא זבין
 אי גמי דאזחסי צינחו בנזו"הו ושקיל ליה למחנתיא סיני"הו, אבל אי
 ליכא תודי דמסדרי בתבי אף על גב דקא מודה דבדשנותיה צינחו כיון דחאי
 קא מעין ואמר דידי צינחו וליה לך ביהו ולא מו"ה צינחו זבנתח למאנתך
 סינך אטרינן כבי חאי מילתא סנו דאי בעי אכר לה ה"ז דברי"ם מעולם אי
 נמי ליכא ליה אהרדתינחו ציחלך ומחיתן בני אכר נמי דידי צינחו אי נמי
 זבינחו סינך מה"מן ובשנועת, ולמי סברהו שמבר כי חסעט הוא משום
 דשותבי צינחו בודאי דין אחו הוא לשתי חסענות, אבל כיון שבאריחי שמסעט
 הוא משום דאנן מחזקינן כי חכוחל איה לשני"הן ולא נחיא חזקה דידי"ה
 דחסי"ש זכרע לחזקה דידן, אמילו אי ליכא תודי דאיכא סנו, ולא משי"מא לן
 דאח" סנו וכרע לחזקה דידן, וחאי מילתא בעי לקמן חובעו לאחר זמנו ואמר
 לן פרעתיך בתוך זמני מהו, ודין זה ימי לאוחו, תלכך אי מעין דידי הוא
 לה משי"מא לן דמרע לחזקה על ידי סנו, אבל ודאי חייבא דטעין זבינתי"הו
 סינך כיון דלא מרע לחזקה דידן דאמן על ידי סנו, וכן נמי באבזים דבי"ה
 ועליה רוקא היכא דאיכא תודי לא בהי"מן בחזקה משום דשותבי צינחו אבל אי
 ליכא תודי נאמן במנו, וכן דין האומנין ודברי"ם העשוי"ן לחשאי"ל ולחשכיר
 דאין חזקה מועלת בהן, חייבא ויש עדים שראוהו חתה ירו, אבל בלא עדים
 נאמן במנו.

א. גר"ף לכהן
 ב. מח"ד"ש י"י מי צמח לכחן, מאד"ה לביכך עד מופו
 ג. צ"מ קפז, ב
 ד. מח"ד"ש י"י מי צמח שם

א. גר"ר צמחנה לז, א
 ב. גר"ר דסנ"גהו
 ג. גר"ר בשנתמ"ן
 ד. גר"ר ושינו"ה מ"ב"א

מחייב לה רפ"ח רבא לסילתיה שמע מינה דמבירא ליה לרבא דאין אותיות ⁷⁰

נקנות במסירה ופליג בה. רבא עם אביי דאביי מבירא ליה נקנות ורבא

מבירא ליה דאין ⁷² נקנות, ומהיא דנח משום לצו אליביתו דנפשיהו א"הסר. ⁷³

וזו היחייח איגח כלום, דהם איהם דסבר רבא דאין אותיות נקנות במסירה

חכ"י מייתי ראיה מתוחו שטר ⁷⁴ ⁷⁵ דמנבי בהו רבה בר אבוח זוזי וסבירא ליה

לרבא חכ"י, והם בנח משום פרכינן מתנייהין ודייקינן מינה הא הן על אחריים

מוציאין אמתתא דתני אין מוציאין שטר חוב על אחריים ופרכינן דתנא

דמתנייהין סבר אותיות נקנות במסירה ומשום חכ"י מוציאין הן על אחריים

וחוץ דבריהם סבר אינן נקנות ומשום חכ"י אין מוציאין, אם כן רבה בר

אבוח דמנבי בהו בעל כורחין איה לן למיסר דסבירא ליה דאותיות נקנות

במסירה, ורבא נמי דמסתייע מינה חכ"י סבירא ליה, אלא חכ"י מסתייע מינה,

אם איתא דחיישינן לתרי יוסף בן שמעון גבילו היכא דלא איתחזוק, ⁷⁷ חכ"י

דאיתחזוק מיגא אף על פי ⁷⁸ ⁷⁹ דאותיות נקנות במסירה ניהוש לנפילה ולפקדון ⁸¹

דילמא היסיגוזה או דילמא בנניבה אהא לידיה, וכי היכ ⁸² ⁸³ דלכולי האי לא

חיישינן לתרי יוסף בן שמעון נמי היכא דלא איתחזוק לא חיישינן, ⁸⁵ ואביי

מהדר ליה לנפילה לא חיישינן דמיודעה ⁸⁶ ⁸⁷ זיהירי ⁸⁸ ביה לפקדון נמי לא

חיישינן דכיון דשמיח בשמיח לא מסקיד גביה ולגניבה ליכא לסיחש

למסירו נמי הא אמרינן דאותיות נקנות במסירה, אבל לעולם לתרי יוסף

בן שמעון איה למיהש אף על גב דלא איתחזוק, ⁹⁰ ולעולם ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ מוכחה

דאביי ורבא ונח רבה בר אבוח דמנבי ⁹⁶ בהו ורבא דמסתייע מינה סבירא להו

דאותיות נקנות במסירה, ולקמן בפרק מי שמת בהלכה שייך קרקע כל שהיא ⁹⁷

אמרינן, ⁹⁸ איסיג דרב עמרם חטידא הוה לה סלונא דשטר ⁹⁹ ¹⁰⁰ כי קא שכבה אמר

ליהווי לעמרם ברי, ¹⁰¹ אחו אחוה לקמיה דרב נחמן גביה ליה וחר ¹⁰² ¹⁰³ לא מעד,

חסר להו דברי שבביב מרע בכחובין ובסודרין דהו ¹⁰⁴ פסע סהבא דאי מעד

חזק ביהמלך לחו דליקנא¹⁰⁵, אלמא אוחיות נקנות במסירת, דאי בעינן כתיבה
 במסירת חזק לחו למיסור ליה זחרי לה סודך ולא נובח לוי, אלא מדקא אמר¹⁰⁶
 זחא לא ספק שמע מינה במסירתה לחוד חזק קני¹⁰⁷ ויש טי שמקשים על זו
 המצוה במאי דאמרינן בפרק הכותב בהלכה סי שמה, חזקיה איהו דאמרינן¹⁰⁸
 גבה מלוגה דשפדי, חזק יודשין וקא חבטו ליה סינת, אמרה לחו מחיים¹¹⁰
 תפיסנא לחו, חזקיה לקסיה זרע נחמן אמר לה גיה לך סהדי דחבול בינך¹¹¹
 בחיים¹¹² ולא תבתינהו ניהליהו, אמרה ליה לא, אמר לה אם כן חזקיה לח
 תפיסנא דלאחר מיתה זמיתא דלאחר מיתה ולא מלוגה היא, ולעיל אמרנן¹¹³
 עובדיה אמרינן אהוה בקרא דחזקיה דחזקיה חזקיה, בעל חוב אמר מחיים¹¹⁴
 חזקיה ליה ובקרא אמר לאחר מיתה חזקיה ליה, חזקיה לקסיה זרע נחמן אמר
 ליה גיה לך סהדי דלאחר מיתה חזקיה, אמר ליה לא, אמר ליה מלוג דמבול¹¹⁵
 למימי ליה לקוח חזקיה בהדיה¹¹⁶ נמי למיסור בחיים חזקיה ליה, וחזקיה¹¹⁷
 שוא גבי מלוגה דשפדי דלא אמרינן סונו בראשונה נון גבי בקרא, אלא לאו
 שמע מינה דאינן אוחיות נקנות במסירה, ואין זו חוכמה של כלום,
 דחזקיה משמע ליכא שהדבר ידוע בעדים שהיו מקדוין בעלה סה¹¹⁸ ומסוים חזקיה
 אמר דאמרינן גבה נישמע שידוע חזקיה שכן חזקיה ולא אמר חזקיה איהתא דחזקיה
 נקרא מלוגה דשפדי, וחזקיה איהתא סונו חזקיה לחו בחובי כיון¹¹⁹
 חזקיה בידים, ואמר לה רב נחמן חזקיה חזקיה לחו בחוביה ניון דבתורה מקדוין
 חזקיה בידים דכל חזקיה דקיימי ברשותה דמרייהו קיימי¹²⁰ עד דאיה ליה סהדי¹²¹
 דתבעינחון מינך מחיים ולא חזקיה לחו, ובמנו לחו סהדינא למיסור לקוחין¹²²
 חן בידים דהא איכא סהדי דבתורה מקדוין חזקיה לידה, וחזקיה בדבריהם חזקיה¹²³
 לחזקיה ולחזקיה שאין עדים היאך באו לידו אמרינן דלא סהדינן לומר
 לקוחין חן בידים דאמרינן סהדינן בחזקיה חזקיה חזקיה חזקיה חזקיה חזקיה¹²⁴
 חזקיה דאיכא סהדי דבתורה מקדוין חזקיה לידה לא כל עכ, דלא סהדינן לומר¹⁴⁰

לקנותין חן בירי, אבל למזלם אם לא היה ידוע בעדים שבמקדון באו

לידה הכי גמי דמות מהיפוט על ירי ¹⁴¹ עוד ראיתי המקשים

מסוי דאמרינן בפרק האיש מקדש בהילכתא התקדשי ל' בתמיה לו, ניסא

במנא, התקדשי ל' בשפר טוב אז שחיה לו מלוח בירי אחרים ונתינת

עליהן, רבי סאיר אורח מקודשת והבטיח הזכרים אינה מקודשת, האי

שפר טוב היכי דמי, היליכא שפר טוב דאחרים, היינו מלוח בירי אחרים,

אלא לאו שפר טוב דיהו ובמקדש במלוח בלי ¹⁴², לעולם שפר טוב דאחרים,

והכא במלוח בשפר ובמלוח על פה קמיפלג ¹⁴³, במלוח בשפר במאי פליגי,

במלונתא דרבי ורבנן קט מפלג ¹⁴⁴ דתויה, הוה יות זקנות במסירה דברי

דבי ואכסמים אזכרים בין שכתב ולא נטר בין עספי ולא כתב לא קנה עד

שיכתוב ויבסוד, נר היה ליה דרבי ונר ליה ליה דרבי, ואי בעית איטא

דכולי עלמא ליה לחו דרבי והכא בדרב פפא קמיפלג ¹⁴⁵ וכו', פדקאמר ¹⁴⁶

דכולי עלמא ליה לחו דרבי שמע מינה ליה חילכתא הוה ית, ולא קשיא

ולא מירי, שכן דרך התלמוד לדחות ולהעמיד הלוקחם בכל ענין שהוא

מוצא, דלא תימא דפליגי במקדש במלוח, וליכא למילף סהוג דחיה מירי ¹⁴⁷ ¹⁴⁸,

וחי אמילו אי אמרינן דרבי סאיר ¹⁴⁹ לה סבירא ליה כרבי, מה בכך, אמו מי

לא ידעינן דרבי בלהוד הוא אמר דאוחיות זקנות במסירה ואכסמים פליגי

וצברי דאין אוחיות זקנות במסירה ¹⁵⁰, ורבי סאיר בכלל תבטיט הוא, ואמילו ¹⁴⁹

הכי פפיט גמימי חילכתא כרבי, עוד ראיתי עמפת ייעים סמא דאמרינן ¹⁵⁰

בסוף דיוי סמוכות גמיה ¹⁵¹ החיט אי אטא דנפיק פסיא סתותי יוח, אמרה

דענא ביה דמרי ¹⁵² הוא, תימנא רב נאמן, אפי ליה רבא במון כרבי דאמר

אוחיות זקנות במסירה, ופירוש דמנא דאין ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ אפיא אנדיה דיוי הוא נאמן

מהיכא חשוא נמי דאמרה מריעא איה סמינא, ליה, שאני חכא דמי בעי ¹⁵⁶

קל ייהו ¹⁵⁷ ומהיקדים מהיקדים ¹⁵⁸ במון כרבי ¹⁵⁹ ולי עבדיה ליה כותיה, ¹⁶⁰

ואין זה סיוע של כלום, שא"י כבר הוכחה, דלכא טבירא ליה דאותיות

נקנות במסירה, אלא שריצה להקדיר את רב נחמן מאי זה טעם ח"ה סאסין ¹⁶²

אזנת, אם הוא משום דפטר לה כרבי, ומהדר ליה רב נחמן דא"גו צר"ך ¹⁶³ ¹⁸¹

לכך, דאפילו לרבנן גמי מהיכנה משום דא"י בעי"א קלי"ת, ¹⁶⁴ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷

ו בעל הלכות גדולות כותב, אנדר אמברר הילכתא אין אותיות ^ד

נקנות בחלי"ת, למי"טרא דפטר דבמסירה נקנות ומשום הכי בתב בחלי"ת, ¹⁶⁵ ¹⁶⁶

אלקסיה כתב והילכתא אותיות נקנות במסירה כרבי, דה"כא דיתב לאבריה ¹⁶⁷ ¹⁶⁸

שפרא גמחנה ומסריה ניהלית במני עדים קנ"ה ואף על גב דלא קנו מיני"ה, ¹⁶⁹ ¹⁷⁰

דקיי"סא לן הלכה כרבי אלעזר גני"סין דאמר עי"די מסירה כרת"ם, ¹⁷¹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹

שלו נראה לי זכרון, אבל מה שמסת"ע כרבי אלעזר אינו נראה לי, דלא ¹⁷²

שייכא פלונת"הו הכא, דגם רבי מאיר מודה בזה, סי"די דהוה אכל סמלס" ¹⁷²

דעלמא דכיון דמסרינחו ביריה קונה זמח אגו צריכין לעי"די החימה, ¹⁷³

גם גל כוח קצובות של גאונ"ם ראי"ה, ולא כתבו ¹⁷⁴ ¹⁷⁵

דברי אסימרי בזה הפרק כלל, למי"טרא דאינוו נרס" אין אותיות נקנות ומשום ¹⁷⁶ ¹⁷⁵

דלא טבירא להו כוונתיה לא כתבי ליה כלל, ובפרק מי שמת כתבו כל אותה ¹⁷⁷ ¹⁷⁸

השטה של אותיות נקנות במסירה ואב"י ירבה דאמר אותיות נקנות במסירה ¹⁷⁹

ופלונת"הו דפליגי בלברר, למי"טרא דמבירא להו דחכ"י הלכתא ולהורות הלכה ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸²

למעשה כתבו חכ"י ולא כתבו לזאמ"ט כלל, אבל רב"ג וז"ה א"י ¹⁸³ ¹⁸⁴

זא"ן וצוק"ל כתב בשער י"ג של חקא וטמבר, שח"בר, סי' ש"ש ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷

לו שפיר חזב על אבר"י ומכ"י לאדם אחר אפילו גם כתב לו מכר סכר על אוחו ¹⁸⁸

שפיר חזב לא קנה ע"י שיתן לו את השער כדב"י רבנתי"ו אותיות נקנות ¹⁸⁹

במסירה דברי רב"י, דחכ"י וזמ"י"ם בין שנתב ולא סטר בין שפטר ולא כתב ¹⁹⁰

לא קנה ע"י עי"מסור ויכתוב, וזאמ"י הלכה במסירה, ועל זה אמרו רב"י סבר ¹⁹¹

לה כרבי אלעזר זאמ"י ע"י מסירה כרת"ם, ורבי אלעזר עצמו לא נתק"ס ¹⁹² ¹⁹¹

דבריו אלא בגימטין אבל בשאר שמות אין חלכה ברבי אלעזר, וזה פירשו

רבנן דרבי אלעזר אמר אמיתר חלכה אין אותיות נקנות במסירה, אמר ליה

רב גמי לאמיתר נקרא אז נברא אמר ליה גמי, רב גמי אמר אמילו תימא

מברא, חגי אותיות מילי גינהו ומילי במילי לא טיקנו, ואם יראה לך

באלמוד אנתויה וקנה במסירה על המסוך בלא שובר להוציא החלכה הדברי,

אמיתר ורב גמי, ושאר הראיות בולן גמלות הן, ונתברר שאין אותיות

נקנות במסירה בלבד אלא צריך לכתוב לו גם מה שממנו, עד כאן דברי,

וחפסקו שלו אינו נראה לי מפני הראיות שכתבתי, גם מה שכתב דברי מבר

לת ברבי אלעזר דאמר עירי מסירה ברמי, ונב כהב שרבי אלעזר לא נחסימו

דבריו אלא בגימטין אבל לא בשאר שמות, אינו נראה לי כלל, שאינה דומה

חלוקת רבי ורבנן לרבי אלעזר ורבי מסיר, דרבי אמר אמילו לרבי מאיר,

דהכתב מה אנו צריכין לעירי אחימה, שבר חוב החזם מוסר לו ונקנה לו וזה

קנאו במסירה צדין כל הממלתיין ונף על פי שאין נזמו ממון סבירא ליה

לרבי ונקנה במסירה כשאר הממלתיין, ובהו הדבר הוא עיקר חלוקתם, ורבנן

מברבי כיון שאין נזמו מסוך אינו נקנה במסירה בלבד עד שיכתוב לו שם

אחר, ואמילו לרבי אלעזר דאמר עירי מסירה כרתה, דעד כאן לא אמר רבי

אלעזר אלא בשאר העשוי לקנייה כגון גם ושאר קדושיין ושאר קרקע כשרוצח

לקננה לו בשטר, אי נמי בשלוח ממנו וכתב לו שטר שאותו ושטר קננה,

קרקע של לוח לשעבוד, בהחזק ודא קאמר נף על פי שאין עליו עדיה אלא

שמסרו לו במני עדיע קננה, אבל האי שטר חוב דרביין להבריה אינו עשוי

אלא לקנייה מבו, וכיון שאינו מוסר לו המנה עתה כתוב בו אלא נוף

השטר אינו נקנה במסירה עד שיעשה לו שטר אחר עליו, ואנתו השטר ודבי

שכותב לו עליו בהחזק עיבה שלוחה דרבי אלעזר ורבי מאיר, דלרבי מאיר

צריך עירי בהחזק ולרבי אלעזר סני ליה בעיני מסירה, אבל במסירה שטר

חוב לי עירי עליו ונמילי בו חוב עירייה פדוניהו בהרבי אלעזר ורבי

מאיר, ונמילי בו חוב עירייה פדוניהו בהרבי אלעזר ורבי

220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 אלא מקבלה דין, וכך מטקו גם רבי יצחק אשכנזי
 וצוקל ורבי יוסף צרמנין וצוקל דאין אחריות נקנות
 במסירה כחכמים, וכך כתב גם רבי יצחק אשכנזי
 במסירה כחכמים, ואינו נראה לי לתורות ולעשות מעשה
 כי אם כאשר כתבת, וכך סברה בעל הלכות גדולות והנאונים הקדמונים,
 ואחרי כן נתחדשה לאחרונים סברה זו, ואין לטנוך אלא על הספר כאשר
 מוכחות השמות.

- א. ברשב"ם כאן ד"ה ח"ו
- ב. אבל ר' חאי, ר"ה, ר"ף ור"ת נרסו אימכא, ע"ד"ס לכאן-צד קצב, א
- ג. לקמן קעב, ב, וחשונה תוספות שם ד"ה שני
- ד. חשונה תוספות כאן ד"ה אמר
- ה. קסו, ב" קסז, א, ועיי'ן בפסקי ארי"ד שם
- ו. חשונה תוספות כאן חז"ל
- ז. דף קנח, א
- ח. חשונה אור זרוע פ"ק ז' טנחרי"ן סי' פ' ע
- ט. כחזנות מה, א
- פ. שם פ"ד, ב

גרטיגן גטרק כירה דף לו, ב, תנן כירה שהסיקוה בקש או בנבבא²
 נזחנין עליה תבשיל, בנפת או בעצים לא יחן עד שיברוף או עד שיתן את
 האמר, ואמריגן בצמרה איבעיא להו הא לא יבן לא יהויר הוא אבל לשחות
 מטהי³ ואף על פי שאינו גרופה וקטומה וכו'. וכתב ר"ב ז'
 י צ ה ק זצוק"ל, ושקליגן וטריגן וטטיקנא דהא לא יחן לא ישחא⁴ הוא
 דאפילו לשחות אי גרופה וקטומה אין וא"ל לא ובל שכן להחזיר, זמנא
 לן דחבי⁵ מסקנא, דהא בחד דשקליגן וטריגן איבעיא לן מהו למטוך לה,
 הוכח ונבבא הוא דאסור אבל למטוך שכיר דמי או דילמא לא שוא, מדאמריגן
 הוכח ונבבא הוא דאסור שמע מינה דאסור לשחות על גבי כירה שאינה גרופה
 וקטומה, ועוד הא אסיקנא לבעיין ואמריגן מאי הוי עלה תא שמע כירה
 שהסיקוה בנפת או בעצים סומכין לה ואין מסחין עליה אלא אם כן גרופה
 וקטומה, ובהללם שעממו או שנתנו עליהם געורה של פשתן דקה הרי היא
 כקטומה, דאלמא הכי היא הלכתא¹², ורבי הושעיא נמי הכי כבירא ליה, ועוד
 הא אמריגן לקמן בענין הנזיר שהסיקוהו בקש ובנבבא וכו', סבר רב יוסף
 למימר הוכח הוכח סמך על גביו על גביו סמך אבל למטוך שפיר דמי, איתיבי¹¹
 אביי כנפת שהסיקוהו בקש או בנבבא הרי הוא ככיריים בנפת או בעצים הרי
 הוא כהנזיר, הרי הוא כהנזיר דאסור דאי בכירה שרי¹⁷, במאי עסקינן איילתא על
 גביי ובמאי איילתא בנבבא גרופה וקטומה אלא כירה כי אינה גרופה וקטומה¹⁹
 על גבה מי שרי, דאלמא הכין היא הילכתא דכירה כי ליגה גרופה וקטומה על
 גבה אכיר, והאי דאמר רב ששה אמר רבי יונה דהתניתי⁷ להחזיר חנן אבל
 לשחות מסחין אף על פי שאינה גרופה וקטומה ליה הילכתא היא ולא אמריגן
 מי²², דעל מסקנא דצמרה סמכין, ומהו גן מסקנא דצמרה וסוביא דשמעתא
 דמזיר לשחות על גבי כירה שאינה גרופה וקטומה חמילא דמתיגן דמיסרה דרב
 גמון יח וקנא דרבא דבל סמך דמיסר ליה דהתניתי²³, חמילא כירה שאינה

גוימה וקיימת אומר לחיות על אדמתו שלם ונחמד כל צדקו ונבטל של
בזשל כל צורכה אבל דבר שבזשל כל צורכה ²⁴ נחמד שנהגו כל צורכה כנהיג
אף על פי שאינה ברופה וקטומה ודוקא שהוא מצמק ורע לו כגון לפי דא
דיסא ותמרי ²⁶ וכיוצא בהן אבל דבר שמצמק ויפה לו כגון פולין כרוב
ובשר טרוף אמור וכך כתב גם בעל הלכות גדולות ^ה
קדיח ²⁷ דמא בישולא ²⁸ מבעוד יום אם מצמק ויפה לו אמור להשחוח ²⁹ על גבי
כירה בשבת דכיון דקא בעי למיכל מינה בין השמשות ספרהיב ומפיש לה ³⁰ גזרא
ונחר דקדיש יומא מישחלי דאחי לחתיי בבחליהם וזאם מצמק ורע לו מותר
לושחוחו ³¹ על גבי כירה שאינה ברופה וקטומה דמסקינן שמעתין ואמר ³² רב נחמן
מצמק ויפה לו אמור מצמק ורע לו מותר וזה המסק אינו נראה לי
דמכסה אופי טובה דמותר להשהות ³³ על גבי כירה שאינה ברופה וקטומה אם
התבטיל כמאכל בן דרוסאי וכל שכן אם בושל כל צורכו ומצמק ויפה לו
מפלונתא דתנאי ומפלונתא דאמוראי ומסוביאי דשמעתא מפלונתא דתנאי ³⁴ כיצד
דחא חזינן דסתם דמתניתין תנן בפירקא קמא אין צולין בשר בצל וביצה אלא
כדי שיצולו מבעוד יום אין נותנין פה לתנור עם השיכה ולא חרדיה על גבי
גחלים אלא כדי שיקרנו פניה דאלמא מבי קרמל פניה שפיר דמי ³⁵ וזהו כמאכל
בן דרוסאי ומשפח דמתניתין נמי לא תנן לא יחזיר משמע אבל לשחוח משהיין
כי היכי דלא תיפלוז סתם אסתם ³⁶ ואף על גב דרבי יהודה ורבי סאיר פליגי
על מתניתין ³⁷ כיון דסתם לן תנא כרבי גחמיה חלכה כוונתיה דחא קיימא לן
חלכה כסתם מתניתין ³⁸ וסתם דמתניתין ³⁹ ומחלוקת צברייהא חלכה כסתם מתניתין
ומפלונתא דאמוראי נמי דחא קיימא לן כל היבא דפליגי רבי יוחנן ורבי
ושמוחל חלכה כרבי יוחנן ורבי ושמואל דאמרי תרווייהו מצמק ויפה לו ⁴¹
וחו חא איבא רבא דחוא בתרא דקא כוונתיה
אמור אבל רבי יוחנן מרי כל שהוא כמאכל בן דרוסאי ⁴⁰ ותו חא איבא רב אסי
דחוא בתרא דבגוראי דמרי סמי סיניה אפילו בניהל ולא בשיל כדכתיב ⁴⁴ במד
קמא ⁴⁵ ומסוביאי ⁴⁶ דשמעתא נמי דחבי אמרין ⁴⁷ במדקא קמא ⁴⁸ הילכך חאי קידדיא חיי ⁴⁹
שפיר דמי בשיל ולא בשיל אמרין ⁴⁹ ודבר פרישנא דבשיל ולא בשיל חוא דלא כסא

למאכל בן דרוסאי, ואיכא לדיוקי מינה דוקא בשיל ולא בשיל אפ"ר גבי⁴⁸ 50
 הוא דגזרינן, שמא יחתה אבל בשיל כמאכל בן דרוסאי מותר, ומא' דא' סת"ע
 רבינו יצחק כוונתו⁵¹ דמה הוא לסמוך ואמר דמהכא נמשך⁵² דמסקנה דמי לכתא
 אלא דלשהיה על גבי בירה שאינה גרומה וקטומה אכור, גרמה לי דלא⁵⁴
 זיינוא ת"א, דהת"א בעי"א אח"כ בין ליה⁵³ זחמ"ה זב"ן לרבי הוד"ה אלס"ה
 מבני יום ולשהיה קא מיבעיא ליה⁵⁷, ומא' לי מי לא הוה פת"ה אלא אליבא
 דרבי הוד"ה לאו למיטרא דח"כ, סבירא ליה להלמודא אלא בעי אליבא דרבי
 הוד"ה גם אוסרי אצודי'ן כמו על גבה אמר ליה, ומתום אמר לה מידח"ה סתני' 61
 דשרי כמאכל בן דרוסאי, ומא' דא' סת"ע נהי מ' ליה' דרב יוסף דטבר למימר
 חזבו חזבו כמא וכו', גרמה לי וילא מ' פת"ה ח"ה, דמצינן למרוקי סתני' 62
 ביה להחזיר, ואתרה הוא דאמר רב יוסף אבל לסמוך שפיר דמי, דדוקא על
 גבה אמר להחזיר אבל לסמוך בדומה בשבת מותר, וכי אמרינן בכירה אלא
 בירה שאינה גרומה וקטומה על גבה מ' שרי בחזרה הוא דאמרינן, דתא בחזרה
 מפרשינן סתני' וכל לא יתן לא יחזיר הוא, וכך כתב ר' ג' ו'⁶³
 כ' ר' ז' ב' ל' ג' ז' צוק"ל דמותר להחנות על גבי בירה שאינה גרומה וקטומה
 תבטיל שהוא כמאכל בן דרוסאי, וכך כתב במ' ח' ז' ר' ח' ז' ו' דמשה' 68
 קדירה על גבי בירה שאינה גרומה אדחנ"ה סתני' הואיל ותגן סתם סתני' 70
 כוונתה כדאמרוהו קרסו שפיר דמי ואף על גב דלא בשיל כלי צ"כ ואמר רב
 ששח כשמי' דרב יוחנן כוונתיה דסתני' בפרקי' סתום חזרה הוא דבעי'⁷³
 גרומה אבל לשהיה לא, וגם ר' ג' ו' צ' ח' ק' פ' א' ס' כתב בפרקא
 קא דחלכתא רבי' ירמיה דאמר גרמה ילא שריק ודוקא ברחה ולא שריק אבל
 ברחה ושריק אי' נמי דבדי"א בין שריק בין לא שריק ואף על גב דהוא בשיל
 ולא בשיל וכל שכן כמאכל בן דרוסאי ח"ה, וכתב במ' דאמרי' תמילו כמאכל
 בן דרוסאי, קט"ה זידיה ארידיה, חילבין סא שכתבת' טראנו לי' ע"ה

א. צרי"ה לכאן, [כמו שחזבה בב"ח]
 ב. כאן לו, א
 ג. לח, ב
 ד. כאן לו, ב
 ה. החלכות שנתן ה"ה

א. לעיל י"ב

ז. למינוח ליחא, ופולי זהו חנוכר בשח"א ט"סן נז; בתב ר"ח
וויב"ו יטע"ח זצ"ל בשם ר' שר"ד צאון זצ"ל דל"ג הילכתא
בנוח"הו [צמון דאטרי] אלג כרבי יוהנן דאטרי

ה. לעיל י"ב

ט. טף שכן פסק בעל חתרומה בטיסן רכד ורלב, א"ן זה הוא אלא חכם ווונ"י
כמו שהערתי בהקדמתי, ע"ן שם
י. ברש"י כאן לו, ב ד"ה זרב ששא; וכן פסק בפני האורה ט"סן גא
י"ג. בר"פ לשה

1. גד"ר בפעות לו, ב
2. בכ"א בנבבא 9. בכ"א חסר ונוסף בצליון בכתיב רש"י
4. בכ"א נוסף תמאס 5. בכ"א ואסיקנה 6. בכ"א ישחא
7. בכ"א וסולן 8. בכ"א חסר 9. בכ"א אטור 10. בכ"א נוסף
בצליון [ע"י הסופרתו] 11. ועוד... וקאופה, חסר בד"ר 12. בכ"א
עליהן 13. בכ"א הילכתא 14. בכ"א בעניין 15. בכ"א ככ"רים
16. בכ"א דאסיר 17. בכ"א בכ"ר 18. בכ"א עמיקיון
19. אלא... וקאופה בד"ר חסר 20. דאלמא... היא, בכ"א, אלמא דחכין הוא
21. בכ"א אינה 22. בכ"א סינייה 23. בכ"א לכפוקה
24. חבל... צורכו, חסר בכ"א 25. בכ"א דווקא 26. דייטא וחמרי,
בכ"א חמרי ודייטא 27. בכ"א קידרא 28. בכ"א ביטולה
29. בכ"א לשהחה 30. בכ"א להו 31. בכ"א לשהחה
32. בכ"א אטר 33. בכ"א לשהחה 34. בכ"א חסר 35. בכ"א
וזה הוא 36. בכ"א שחאס 37. בכ"א נוסף כוונתיה 38. בכ"א
דפתא 39. בכ"א סחניחין 40. בכ"א קימא 41. בכ"א חרניחו
42. וחו... כוונתיה, חסר בד"ר 43. בכ"א בפעות רבא" בסקום רב אטי"
44. בכ"א ברכתב"ת 45. בכ"א בפירקא 46. בכ"א וסטוניא 47.
- בכ"א חמרינן 48. גד"ר חיא 49. בכ"א צטור 50. גד"ר וכסא
51. בכ"א סבע"ט 52. בכ"א סוכה 53. בכ"א בע"ט 54. בד"ר דלא
55. גד"ר לססוך 56. בכ"א סיבע"ט 57. זכין... ליה, חסר בד"ר
58. בכ"א חוזח 59. גד"ר ולכימר 60. דרבי יהודה, חסר בכ"א
61. בכ"א סיניח"ט 62. בכ"א זמא" 63. סחניחין כולה, בכ"א כולה
סחניחין 64. בכ"א דווקא 65. בכ"א נח"י 66. גד"ר בפעות
67. בכ"א כי אינח 68. בכ"א פסק 69. סבלב וצוק"ל, בד"ר, וצוק"ל
סחניח" 70. בכ"א חסר 71. בכ"א נוסף נח"י 72. בכ"א צורכו
73. בכ"א דפיקין 74. בכ"א גריפה 75. בכ"א בפירקא 76. בד"ר
בפעות נוסף כח"י 77. בכ"א דהילכתא 78. בכ"א ודווקא
79. בכ"א צור"י

ביתו בפיך כלל הווי' דה' עבדך ¹ הווי' דה' עבדך ² עלת' אורי' דה'

יוסף בורר ואוכל וכו' ² מאד מיוקתי לעמתי על דיני' הבר'רת, וסח

שבידי לפרש אורט, בורר ואוכל ביד בורר ומניח ביד, פירוש האי' מניח

לאלתר הוא כדי לאכול באותו סעודה דומיא דלאכול, ואף על פי שלאחר

הוא עושה דוקא ביד הוא ³ מזהר ⁴ דהוא שינוי ⁵ בסור אבל בקנון ובתפוחי' דהוא

שנוי ⁶ קצה ספור אבל אסור ובנפה ובכרה רחוק ⁷ סלאכה בסורה חייב חפאת דאף

על גב דלאכול סיד קח עביד הוה ליה כאופח ומבשל מיך דחייב חפאת כדאקצינן

לעולא, סתקיף לה רב המנוגא סיד קנון ותפוחי' וכברה ונפת קתני' וכו' ⁹

פירוש לא סת' רב המנוגא את דברי' רב יוסף לומר שאין הלכה כמותו, דודאי ¹¹

כן הלכה, ¹² אלא סת' פירוש דברי' הבר'יתא אינו מיושב יפה, דלא תני' קנון ¹³

ותפוחי' גמ' וכברה, אלא אמר רב המנוגא בורר ואוכל אוכל סתוך פסולת,

בורר ומניח אוכל סתוך פסולת, אבל פסולת סתוך אוכל לא יברור ואם בירר

חייב חפאת, גרמא לי' דרב המנוגא בנפה וכברה קאמר ומשום הכי' סת' חפאת ¹⁵ ¹⁴

בפסולת סתוך אוכל ופך על גב דהוא בורר לאכול, ונח רב יוסף שחייב בנפה

וכברה בפסולת סתוך אוכל חייב דאלו אוכל סתוך פסולת שנוי' חוי' ולא סת' ¹⁸ ¹⁷

עליה חפאת לעולם, כדחנן בפרקא קמא דביצתא, ¹⁹ הבורר קמני' בינת טוב, בית ²⁰

שסמי' אוסרי' בורר אוכל אוכל וכו', דאלמא אוכל סתוך פסולת חוי' שינוי', ²¹

ורב המנוגא ורב יוסף לא פליגי' אלא שסבר רב המנוגא שייב יוסף לא ישב

הבר'יתא יפה וצא הוא נישנא, ²² סתקיף לה אביי' מידי' אוכל סתוך פסולת ²³

ופסולת סתוך אוכל קתני', פירוש גמ' אביי' סוחר תירוצו של רב המנוגא שגם

הוא לא ישב הבר'יתא יפה דלא בני' אוכל סתוך פסולת, ואף על פי שחלכה ¹⁸ ²³

כדברי' רב המנוגא לשון תבר'יתא איגו שמע שידבר בזה, אלא אמר אביי' ²⁴

בורר ואוכל לאלתר בורר ומניח לאלתר ולבו ביום לא יברור ואם בירר נעשה

כמי' שבורר לאוצר וחייב, פירוש אין לדרק ולומר דמדקאמר אביי' לבו ביום ²⁵ ²⁴

לא יברור ואם בירר חייב חפאת שמע מינה דבנפה וכברה קאמר דאילן ביד ל

ה'י"ג תמוז, דמי בנסת וכברו ימנו ויכי חזתו שרי לברור ויחזקו ויהי דב
י'וסף תוח סחייב עליה חסאת דמיסר וליב י'וסף חזת סחייב עליה חסאת ואביי
חוח שרי ליה ל'גמרי, נתו כיון דזנפת וזכריה קו עביד חסאת לא קשיגן
עליה זכי סותי לאזוז ולנפל כדי לאכול כדאקשיגן לעיל לעולא, אלא לאו
שמע מינה ביד קאמר, ומביירא ליה אף על גב דביד הוי שינוי צמוד ומותר
לכחחילה הני סילי לברור ולאכול או לברור ולהניח לאלתרי לצורך אותה
הסעודה, אבל אם דעתו להניח לו אפילו לבו ביום נעשה כבורר לאוצר, שנס
ביד דרך העולם הוא לברור ולהניח לאוצר שכן אדם שיש לו דבר סועס בוררו
יד על יד, והילכך חייב חסאת, ולא הותר ביד אלא לצורך סעודתו, והכי
גרים בירושלמי, אמר רבי יודן יש הוא בורר צרורוח כל היום ואינו סחייב
ויש שהוא נוסל כנרונרת זמיד סחייב, היך עבידה, היה יושב על גבי כרי
ובורר צרורוח כל היום אינו סחייב, נסל לחוך ידו כנרונרת ובייר סחייב,
אלמא גם ביד הוי דרך העולם זמתחייב עליו אם דעתו כדי לשמור, ובמקא
קמא דביצא סייחיןן סאי דתון בפרק רביעי דמעשרות, הסולל סלילוח של חסין
סנפח יד על יד ואוכל ואם ניפח ונתן לחיקו חייב, ואמריגן עליה אמר רבי
אלעזר זכין לשנת, דאלמא אף על פי שלא ביירר אלא ביד כיון שחניח בתוך
חיקו חייב חסאת, ונראה לי שצריכין אגו לפרש דברי רבי אלעזר כגזון שתיס
בחיקו שלא לצורך אותה סעודה אבל אם הניח לצורך אותה הסעודה סותר, כי
היכי דלא תיפלוג דרבי אלעזר אראביי, ונראה לי דאביי לא סייירי אלא
בסולת סתוך אוכל ומשום חכי אם ביירר להניח חייב חסאת, ואפילו חכי למד
ולאכול שרי כיון דביד קעבייר, ומסקנא דשטעתא סלקא חכי, כל זמן שהוא ביד
ואוכל או בורר זמניח לאותה הסעודה שווא יושב בה אם ביירר ביד סותי
לכחחילה ואפילו פסולת סתוך אוכל, אבל בקנון ותמחוי פסור אבל אסור,
ובנפה וכברה חייב חסאת, ואף על גב דלאוכל הוא בורר, ואם בורר זמניח
לבו ביום אפילו ביד חייב חסאת, ודוקא פסולת סתוך אוכל אבל אוכל סתוך
פסולת כיון דשינוי קעבייר פסור אבל אסור, חנו רבנון, היז לפניו סני

27

28

29

30

31

33

32

34

35

36

37

38

39

40

43

42

41

16

44

38

אוכלין זבירר זאכל זגירר וחניה, רב אשר סונוי חייב זרב רסיז סרפוז⁴⁵

סונוי סמור, ולרב אשר לחנוי חייב וזא חנויא סמור, לא קשיא כאן בזמא ובכרה¹⁸

כאן בקנון ובתסחוז, פירוש כל זה הוא במסולת סחוז אוכל אוכל סחוז⁴⁷

סמולת פיצוי הוא ולא מחייב עליה כדרך סנונוא זכרתון במרקא קמא דביצה¹⁹

וראייתא כתוב משם רב יצחק זצוקל, טמעיון סרבה²⁰

זאבי זרב אשר כי בורר ואוכל ביד בורר וסנויה ביד שפיר דמי, וזוקא אוכל⁴⁴

סחוז מסולת אבל מסולת סחוז אוכל לא, זאוכל סחוז מסולת ושרי לברור זאכל⁴⁶

זאו לברור זאחניה כדא לאוכלן זאלתר אבל לברור ולחניה שלא זאלתר לא, זזה⁴⁹

זאמרנו שזותר לברור זלאכול לברור ולחניה זאוכלו זאלתר חנוי סילי ביד

אבל בקנון ובתסחוז לא זאם צירר סמור אבל סמור, זבנפח זבכברה זברי הכל

חייב סמא, זאינו זראה לי למרש דברי אבי, זאוכל סחוז מסולת, דאילו

כן לא זזה סחייב סמא זפילו בקנון ובתסחוז כל שבן בזמא זבכברה סמני⁵⁰

זחוז שינוי כדמרישית זכל שבן ביד, אלא זיא במסולת סחוז אוכל קאמר

זאפילו חבי לברור זלאכול ביד שרי, זיז עוד זאיה ברורח על זה מן זמולל

מלילוח דאמרינו זנפח על יד זאוכל, זחרי זסנפח בורר מסולת סחוז אוכל⁵¹

הוא שספריה את זקשין זמניה את זרעיני זחיימין, זאפילו חבי משום דהוי⁵²

סנפח בידו זאוכל שרי, שסע סינה דאביי זכמי, זמסולת סחוז אוכל קא מיירי,

זכך כתב רבי יצחק זז סף זבר בבי זצוקל, אמר לן רבי⁵⁴

שיש לסחוז על דברי אביי זזאיל זשבאיה דבא, זילכך זותר לברור כל זצוי בין⁵⁶

אוכל סחוז מסולת בין מסולת סחוז אוכל כדא זאוכל זאלתר זאחי ברידה,⁵⁷

דאביי לא חילק בזבירי: אלא סתם כתיב לחניה כדא זאפילו חייב, עיינ

זמחוריה חלינוא במרק רבי אליעזר זחילין⁵⁸

ה. בנין ע"ב

ב. דף ס"ד, ב

ג. שבת ס"ז ח"ב

ד. דף י"ג, ב

ה. בר"ח לכאן, ולשונו נשתנה

ו. לא מצאתי עי"ן שם

ז. הם תוספות די"ר הנדפסים על ענת, לדרך קלח, א"ר"ה סח

והשוה עור בספר העתיים הנדפס צד 337.

הערה: בכ"א בכל מקום לופל במקום לאגול, ורק היוצא סח"כ ציינתי
בד"ר בטעות ל"ג

- 2. בכ"א נוסף ביד" 3. בכ"א חסר 4. בכ"א דמותר
- 5. בד"ר שישי 6. בכ"א שינוי 7. בכ"א ובכברה 8. בכ"א דחיא
- 9. וכברה ונפה, בכ"א נפה וכברה 10. בד"ר טבר 11. בכ"א כדבריו
- 12. בכ"א כן 13. בכ"א חברה 14. בד"ר חסר 15. בד"ר חייב
- 16. בכ"א ובכברה 17. בכ"א דאילו 18. בכ"א סיחייב
- 19. בכ"א במרק 20. בכ"א קיטניה 21. בכ"א שמי 22. בכ"א
- ויישובה 23. בכ"א יישוב הח 24. בד"ר לאלתר 25. בכ"א ולבו
- 26. בכ"א חייוב 27. ואיסור... חסות, חסר בד"ר 28. בכ"א חסר
- 29. בכ"א עלה 30. בכ"א וביד 31. בכ"א ובמרק 32. בכ"א
- ספעטרוח 33. בכ"א חיסים 34. בכ"א נוסף על 35. בכ"א
- לתוך היקו 36. בכ"א חסר תוך 37. בכ"א חסר 38. בכ"א
- קא עביד 39. בכ"א בזרר 40. בכ"א ובתחזי 41. בכ"א אף
- 42. בכ"א נוסף סיד 43. בכ"א להניח 44. בכ"א ודווקא
- 45. בכ"א סדיפת 46. נ"ה בכ"א, אבל לפנינו להיפך דרב געי פוסק
וריס"ד מחייב; עי"ן ד"פ לכאן = צד ע"א, הערה ל 47. בכ"א
- וחתחזי 48. שפיר דמי, בכ"א שרי 49. בכ"א נוסף לוכל
- 50. בכ"א וכברה 51. בכ"א נוסף יד 52. בכ"א חסר
- 53. בכ"א חקשים 54. בכ"א נוסף גס 55. בכ"א בי"ר
- 56. בד"ר חסר 57. בכ"א חסר 58. בכ"א חליתא

במלכות בנותי הירושלמית רבי אבהו ¹ מהו לצאת ב"ן מבושל

רבי יודא אומר ² יוצאין ב"ן מבושל ² רבי יודא לדעתיה דרבי יודא שחי ²

ארבעה כמי דלילי פתחא ⁴ וחזיין ריטייה עד עצרתה ⁵ הנה למדנו סכאן ש"ן ⁶

מבושל לא במל מחורה ⁷ ומברבין עליו בורא פרה תנמן, אבל ג' ה' ש' ז' ו' ו'

ר' ב' י' ז' ט' ל' פ' צ' א' י' ⁸ וצוק"ל סצאתי ⁹ כחוב ד"ין כ"ון שנתן ¹⁰

אור תחתיו זוח עזי כדי שיעקף להרתיח ¹¹ אין בו טעם ¹² אין צפך ולא טעם ¹³

נלוו ¹⁴ ואין אומיים עליו שירית ¹⁵ ואין מברכין עליו אלא שהכל זאין ראוי ¹⁶

לשתוחו בין חי בין מזוג אלה כ"ון שחניע לשיעור זה שמירטנו יצא מכלל

י"ן וצקרא י"ן מבושל ¹⁷ ואינו נראה לי ¹⁸ ד"ין מבושל במל מחורת י"ן ¹⁹

דאדרבה כשביטלו עילויה עלייה ואשבחיה ²⁰ כדתון בפרק בתרא דתרומוה אין ²¹

מבשלין י"ן של תרוסה ספגי שממע"סו, ורבי יהודה מחיר ספגי שמשב"חו, ²²

אלמא יותר הוא חשוב המבושל כמי שאינו מבושל, ואי קשיא ממאי דתון בפרק ²³

שנ" דתרומוה תורמין זיחי שמן על זיחי כבש אבל לא זיחי כבש על זיחי ²⁴

שמן ז"ין שאינו מבושל על המבושל אבל לא המבושל על שאינו מבושל, אלמא ²⁵

ש"ין שאין מבושל חשובה מן המבושל, כבר הקשו קושיא זו בירושלמי, ²⁶

דברס"גן התם כוליה מחגייתין רבי יהודה תיא דאמר לעולם יחא תורם מן ²⁷

היפה, ולא כרבנן דאמר מן המתקיים, היילכך תורמין זיחי שמן שאין יפ"ם ²⁸

זיחי מתקיים מין על זיחי כבש שאין מתקיים מין זאינו יפ"ן ספגי שאין דרכן ²⁹

לעשות שמן מהן כובשין אותן לאבילה, וכן י"ן שאינו מבושל שהוא יפה ³⁰

ואינו מתקיים תורמין אותו על המבושל שאינו יפה ומתקיים, וקשיא דרבי ³¹

יהודה אדרבי יהודה, תבא אמר המבושל רע ותמן תני רבי יהודה מחיר לבשל ³²

י"ן של תרוסה ממני שהוא משב"חו אלמא מבושל יפה, ופר"ק רבי אלעזר לשי ³³

שאינו מבושל יפה הוא דתא שתו ליה כולי עלמא אבל המבושל לא שתו ליה ³⁴

כולי עלמא, והתם דמחיר רבי יהודה לבשלו בכהן עסקינן, ומשב"חו סירתי ³⁵

בודאי ישראל שיש לו מבושל ושאינו מבושל יתרום כשאינו מבושל שהוא טוב ³⁶

ויראו⁵¹ לשתי⁵⁷ לכל העולם שהמבושל כעש⁴⁸ הם בעולם השות⁵⁰ וזהו זהילכן⁵¹

לא יתרום אלא זכר הראו⁵⁷ לשתי⁵⁷, אבל אחר שנתן התרומה לנתן⁵¹ אם רוצה הכהן

לבשלו ולשתותו מותר שביון שהוא אוהב לשתות את המבושל אורבו⁵² יותר ויותר⁵²

משי⁵⁴ הוא כמבשלו, שמח שאמרנו שהמבושל אינו יפה זהו לסתם בני אדם שאינם⁵⁴

שותים אותו אבל מי שאוהב לשתותו יותר ויותר הוא משתבח בכשולו, הנה

מכאן למדנו עוד שתי⁵⁷ המבושל יותר הוא מעובה מ⁵⁹ שאינו מצושל זהילכן⁵¹

מברכין עליו בורא פרי הנמן, ודברי הנשון נראה לי שהן דהוי⁶¹, ופסג⁶²

שראה במרק אין מעמידין דברסין⁶³ התם דיי⁶⁰ המבושל אין בו משום גלו⁶⁴ ואין

בו משום יין נסך דיימה ואמר שנתן אין מברכין עליו בורא פרי הנמן, ולא

היא, דהא דאין בו משום יין נסך לאו משום דלא גיי⁶⁵ יין אלא משום דאין⁶⁷

דרכן של עכו"ם לנסכו⁶⁸, ולא דמי לחומץ דחומץ ודאי במל כותרת יין ואין

חורסין חומץ על היין ואם תרם אין תרומתו תרומה כדתנן בשרק שלישי דתרוסת⁷¹

החורם הבית של יין ונמצאת של חומץ אם ידוע שהיתה של חומץ עד שלא תרסה

אינה תרומה, אבל יין מבושל אטילו למאן דתמר⁷³ אין תורסין מן המבושל

על שאינו מבושל זהו לכתחילה משום דבעי⁷⁴ מן מצוה מן המבושל אבל אם תרם

תרומתו תרומה דומיא דזית⁷⁶ שמן וזית⁷⁷ כבש וכדתנן בס"פ דההיא מחגיית⁷⁸

חורסין מן היפה על הרע אבל לא מן הרע על היפה ואם תרם מן הרע על היפה

תרומתו תרומה, זהילכן ביון ששנינו בתרומות שהוא משביחו ונמ חנה בירושלם⁵¹

אוכר שיוצאין בארבעה כוסות של ססח, אין לפרכס בדבר שלא נברך על המבושל

בורא פרי הנמן, שאין לעקור דברי תלמוד ירושלמי אלא בשחולק על תלמוד בבלי⁸⁵

שלנו ודבר זה לא נמצא בבלי התלמוד שלא נברך על המבושל בורא פרי הנמן.

(הערות-- בעמוד הבא)

א. שבת פ"ה ט"ו
 ב. סוגא מכתבן במסכת לתת"ג עד ס"ג ולא במקור התר
 ג. מ"א ט"א
 ד. מ"ב ח"ו
 ה. שם
 ו. ע"ז ל"א
 ז. מ"ג ט"א

1. בכ"א מתחיל בפרק המוציא י"ן, ירושלמי, מהו...
2. בכ"א יודה 3. בכ"א כדעתיה 4. בכ"א ארבעת 5. בכ"א פיסחא 6. בכ"א מיכן 7. בסוף שח"א (מצאין מקומו למתח) חזכונס קטע זה: דנרסינן בפרק המוציא י"ן ובשקלים ירושלמי, מהו לצאת ב"ן מבושל, רבי יודה אומר יוצאין ב"ן מבושל, רבי יודה כדעתיה דרבי יודה שתי ארבעת כפי דפסחא וחזיק רישא עד עצרת, למדנו סכאן ש"ן מבושל לא בטל סתורת י"ן 8. בכ"א רב 9. בכ"א פלמוי
10. בכ"א ש"י עקר 11. בכ"א ולא 12. בכ"א גילוי 13. בכ"א אוקרין 14. בשח"א מתחיל כאן, ורבינו יטעיה זצ"ל כתב, אינו...
15. בשח"א נוסף לפרש" 16. בשח"א דאדרגא 17. בכ"א עלוי
18. בשח"א ואשכחה 19. בשח"א בטעות קמא 20. בד"ר פעני
21. בכ"א חסר 22. בשח"א חשיב 23. בשח"א ממה 24. בפרק... דתרוסות, בשח"א חסר 25. בשח"א חמין 26. בשח"א י"ן
27. בשח"א חסר 28. בשח"א על 29. אבל... המבושל, חסר בשח"א כתב יד ג' אבל הביאו בהכרך בהערה שח"א כ"ב; אלמא... המבושל חסר בספר המכריע ב"א 30. בכ"א היקשו 31. בכ"א חוה;
- בשח"א חסר 32. בכ"א והילכך 33. בכ"א ושא"א יסין
34. בכ"א ושא"א וא"ן 35. בכ"א שכמוי 36. בשח"א לעשותן
37. בשח"א מה הן כבש"ש (ו) 38. בכ"א הנותן; בשח"א גותה
39. בשח"א שפי"ן 40. בשח"א אליעזר 41. בשח"א חסר 42. בשח"א שח"י 43. בשח"א מבושל 44. אבל... עלכא, בכ"א חסר
45. בכ"א עסיקין 46. בשח"א נוסף ה"א 47. בשח"א לשח"א
48. בשח"א מעסין 49. בשח"א הן 50. בשח"א ששותין 51. בשח"א [בד"ר מעניינים] חלכך 52. בשח"א נוסף חוה"א 53. בכ"א זה חוה"א בשח"א זה 54. בכ"א שא"ן; בשח"א שא"ן 55. בכ"א ושא"א שותין 56. בשח"א חסר 57. מכתב... עזר, בשח"א הוכחנו עזר סכאן 58. בכ"א ושא"א מבושל 59. בשח"א סכח 60. בשח"א נרתיין 61. בשח"א חסר 62. בד"ר ודנניין 63. בשח"א שנוגה
64. בכ"א גילוי 65. בשח"א דתא 66. בכ"א פינדי 67. בשח"א שא"ן 68. בשח"א גכריים 69. בשח"א יצא 70. בכ"א ושא"א י"ן
71. בשח"א בהרוסות פרק ג' במקום: בפרק שלישי דתרוסות 72. בשח"א א"ג 73. בכ"א ושא"א נוסף לגבי 74. בשח"א לכתחלה
75. בכ"א דבעון 76. בשח"א דוסה 77. בד"ר וכו' תנן 78. בשח"א מתחיל
79. בכ"א ושא"א תורם 80. וכו'... אוקר, ביה"א, ובי"רושלמי אחרי"ן
81. בד"ר חסר, בנ" 82. בשח"א כאן הוכחו הקטע שהצננו למעלה אות 7
83. בשח"א וא"ן 84. תלמוד ירושלמי, בשח"א ה"א ירושלמי 85. בכ"א עת

גרוסין במיק יש נזהלין דין קייג, ¹אלעה שונגטו לבקר ²אח
החולה רצו כותבין רצו עושין דין ³כתב ר ג ב י ג ו ⁴ס פ ג א ל
זצוק ⁵גרה ⁶בעיני דרוקס נקט שונגטו לבקר, תילכן ⁷רצו יעידו רצו
יחיו דייג ⁸אבל אם נכחו כדי להעיד שהזמין לשם זהב'אום לשמוע
כדי להעיד חרי הן עדים ואין עז נעשה דין ודמי לגבנטו בלי לה דחשיב
להו עדים ⁹חזיל ומחלה ¹⁰לא חיו ראוי ¹¹לדון דלילה לאו זמן תחלה ¹²דין
חזא ובל שכן חבא ¹³אל באו מתחלה ¹⁴לעז ערוה ¹⁵אין עז נעשה דין, וראיה
לדבר במרקא קמה דמכות דחשיב ¹⁶לחו רבי יומי החם עדים לפסול את השאר
אם ראו עמחו את המעשה והן מסולין לעדות והטיב ¹⁷לה עדות שנמצא אחד
מהן קרוב לו מסול ותבפל עדות כולן ¹⁸ורבי טלג עליה נאמר מה יקשו שני
אחים שראו אחד שחרב את הנפש, ואמרין בנדרה ¹⁹דרב ²⁰מנדה גמי דהו להו
עדים בראיה ²¹בעלמה אם באו לראות כדי להעיד, ואמר רבא חב ²²אמרין להו
למיחזי אחיתו או לשהודי אחיתו, כלומר כשבאתם לראות המעשה לא יזה דעת
באתם, הלאות או להעיד, אי אמרי לאשהודי אחינו נמצא אחד מהן קרוב ²³
או מסול עדותן בסלה, אי אמרי למיחזי אחינו מה יקשו שני אחים וכו', ²⁴
ואמר רב גחמן החם הלכה כרבי, וקיימס לן הלכה כרבי נוסף בדיני, נמצט ²⁵
למדין שתבא לראות מעשה כדי להעיד השבינו ליה עד ואמילו למסול כל
חברי ²⁶כדי לבטל עדותן אם הוא מסול, ובל שכן היבא דזימנום לבוא לראות ²⁷
צונאח שכיב כרע כדי להעיד דעוב אינו נעשה דין, וזה דונן בראש השנה ²⁸
ראוהו שלשה והם בית דין יעמדו שנים וישביבו מהביריחם ²⁹אצל היחיד, חז
הוא שלא הלכו כחלה כדי לראותו על מנת להעיד דאם כן שוב אין היחיד
יכול להיות דין דאין עד נעשה דין, אלא בשראו ³⁰מסילה בלכתם בטוק
או שהיו יושבים במקום אחד וראוהו ³¹מט, וכאשר פירש רבינו שמואל ³²
חטיא דמכות למיחזי אחיתו או לאשהודי אחיתו על דאיה המעשה, כך רבי ³³

שפירשו רוב הספרים. ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ וחמרתו זהה לראש בעיני קטח סוף כחומץ לשיצם

וכעשן לעינים, לפיכך ⁶⁷ אני רוצה לחביא כל הכספיות השניות באוחז הערק

על ענין עדות זכה שכחוב ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ בנמרה עליון ולבארם היטב ולסלק מהם כל נמנעם

כפי יכולתי, הכי תניגון התם, על מי שנים עדים א על מי שלשה עדים,

אם מתקיימת העדות בשנים למה פרט הכחוב שלשה, אלא לחקיש שלשה לשנים, ⁷⁸ ⁷⁷

מה שלשה סזימין את השנים אף השנים יזימו את השלשה, ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁷⁹ ומנין אמילו מאה

חלמוד לומר עדים, רבי שמעון אומר מה שנים אינם נחרגין עד שיהי' ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ שנים

זוממין אף שלשה אינם נחרגים עד שיהיו שלשתן זוממין ומנין אמילו מאה ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸

חלמוד לומר עדים, ואמרינן בנמרה אפר רבה וחוא שחעידו כולן בתוך כדי ⁸⁹ ⁹⁰

דיבור, אפר ליה רב וחא סרפת' לרבינא סבאי' תוך כדי דיבור היכי דמי ⁹¹ ⁹²

כדי שאלת הלמיד את צרב, מאה טובא חוו, גמר ליה כל אחד ואחד בתוך כדי ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶

דיבורו של חברו, פירוש איכות קאמרינן דאמילו גם הן מאה אינן נחרגין עד ⁹⁷ ⁹⁸

שהיו כולן זוממין, דזוקא אמ העידו כל אחד ואחד בתוך כדי דיבורו של

חבירו, אבל אם חפסיקו בעידותן כל אחד ואחד יותר מכדי דיבור אינן נעשין ¹⁰⁰ ¹⁰¹

כולן אנודה אחת לומר שאין נחרגין עד שיזומו כולן, אלא כל אותן שתן ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸

זיזומין הן נחרגין ואותן שאין זיזומין הן עוסדימ' בכשרותן ועדותן קיימת ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴

וחוא נחרג על פיהן, דכיון שלא נצטרפו להעיד בתוך כדי דיבור אף על פי ¹¹⁵

שראו כולן המעשה ביחד ובאו לבית דין ביחד אינם מצמימין לחיות כולן ככה ¹¹⁶ ¹¹⁷

אחה עד שיעידו כולם בתוך כדי דיבור כל אחד בתוך כדי דיבור של חברו, ¹¹⁸ ¹¹⁹

אבל אם חפסיקו בעדותן הרי הן כשהי' פיהם עדים שהם חוזמה הכה ופיהם דהכה ¹²⁰ ¹²¹

השניה לא חוזמה הכה הראשונה נחרגת פגומי' ודין על ס' הכה השנייה ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵

וחרגין אותו על פיהם זכר אמרינן לקמן חוא זמן נחרגין והשנייה פסורה, ¹²⁶ ¹²⁷

ונראה לי דחאי דאמר רבא וחוא שחעידו כולן בתוך כדי דיבור דזוקא בשלם ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰

חתרו בתן חזי' לומר לחן לסיחזי' פתיחו או לאסחורזי' אתיהו כדבעינן ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴

לפי' לקמן, אבל אם חפסיקו בעדותן הרי הן כשהי' פיהם עדים שהם חוזמה הכה ופיהם דהכה ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷

לפי' לקמן, אבל אם חפסיקו בעדותן הרי הן כשהי' פיהם עדים שהם חוזמה הכה ופיהם דהכה ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰

באנו כבר געשו כולן אבודה אחת בין לעוין הזמה דבעינן שיזומנו כולן

בין לעוין שאם נמצא אחד מהם קרוב או מסול עדותן בפ"ה ובלבד שיראו

כולן כאחת כדבעינן לפיטר לקמן, וזה שהצריך רבא להעיד בתוך כדי דיבור

כגון שבאו והעידו סאל"הן בלי שום התראת הדיינים א"י נמי לרבי יוס"י

דלא טי"רי בהתראת, ודוקא בעמד העדים בעינן שיעידו בתוך כדי דיבור

כדי לצרפן עם הסו"מ הראשונים, אבל הסו"מ הראשונים אף על פי שהמסקין

בין זה לזה אין בבך כלום, דלא טי"ב"ה לרבי נתן דאמר בפרק דיני מסתמא

בתרא שומעין דבריו של זה היום וכשיבא חברו למחר שומעין דבריו, אלא

אפילו להנא קמא דאמר אין עדותן מתקיימת בבית דין עד שיעידו שניהם

כאחת לא אמר אלא לאפוקי סדרבי נתן דאמר אחד היום ואחד מחר ולא שיעידו

בתוך כדי דיבור, רבי עקיבא אומר לא בא השלישי אלא להחמיר עליו

ולעשות דינו כיצא באלה וכו', וראיהו פפרשים דרבי עקיבא ליה ליה דרבי

שמעון וחכי קאמר, לא בא השלישי לחקל שנאמר שעד שלא יזום נם הוא אין

השנים שהוזמו נהרגין, אלא אף על פי שלא הוזמו אלא השנים נהרגין הן,

ולא בג הכתוב אלא להחמיר על השלישי לעשות דינו כיצא באלו אם הוזם נם

הוא, ואף על פי שבלא לו היתה העדות מתקיימת, מסנ"י שנספל לעוברי עבדה,

ואינו נראה לי, דמלתא דרבי שמעון אליבא דכולי עלמא את"א וליכא מאן

דמליג עליה, וחאי דקתני לה בשם רבי שמעון לאו למיכרא דרבנן מליגי

עליה אלא ליזמר לך דהאי כילתא דרבי שמעון קאמר לה אבל מיהו ליכא מאן

דמליג עליה, ורבי עקיבא לא אתא אלא למדרש הא"י דישא דעשה הכתוב חנפלי

לעוברי עבירה בעוברי עבירה וקל וזומאי למצות ולאן לאיפליגי על רבי

שמעון, מה שיש נמצא אחד מהם קרוב או מסול עדותן במ"ה אף שלשה

נמצא אחד מהן קרוב או מסול עדותן בפ"ה ומניין אמ"ל מזה תלמוד לומר

עדים, פירוש חכ"י נמי אליבא דכולי עלמא ה"ה וליכא מאן דמליג עליה שאם

בעיניו נפשיה נדעיה בדידי נמצא אחד מהן קרוב או מסול עדותן בפ"ה

זאמרי'ן מנבא'ם אסר ליה דב טמא לאב'י' חלל מעתה תרוב יצי'ל, בשחרנו

מאמרי'ן, גרבע יצי'ל, כערובט סאהר'יו, הורג זרובע יצי'ל, זינזוק, כי אהא ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰²

לקסי'א זרובא אמר ליה יקום זכר בסקיי'טי' דבר הכתוב כדבר, זכיר'א ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵

ר ב י נ ו ס ח ו ד ה ג ר ב י נ ח ו ז ו ק ל, חרוב יצי'ל אה חני'ון ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹

טוב'י' ראה אה חספשה וקרי'א חוט חלל עכסו זי'תמל וז'ותן זי'נצל חני'ון ²⁰⁰ ²⁰¹

זאמרי'ם, זרובא או רובע יצי'ל אה עכסו רשא זערי'ם שקרוב אה זרובא אה

חספשה, וזה חמור'ן זי'נו נראה לי כלל זאמרי'ם בלבד שיהו כהנה יסמל ²⁰² ²⁰⁴

הקרוב או חסול אה חמור' אלט אה הן הקירו ביחד בגי'ם זי'ן אבל זרוב'יה ²⁰³

בלבד לא, שם כן אין לזכור סוף, ז ר ב י נ ו ס ח ו ד ה ג ר ד י ²⁰⁵

מאמרי' זרוב'ו חנוהל זרוב'ו גרשום זאוק'ל פירש דהתי דסקסו תרוב יצי'ל ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸

בבזן שבה חיה עם העי'ם בעל'ו כנכה וזמתי כי פלוני אכני, זכיר'ן שהי'ם ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹

בעת זרא'יה זבעת חנה העדות יצי'ל, זכיר'ן חרוב זרובע ינדי גודי עדי'ם, ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵

החור' יודה כי הנה הי'נו זאמרי'ם יודה שהנה רשטו זרמי כני' שהעי'דו עם ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹

הערי'ם זתי אמתי לומר שלא ראו, הילבן אה יודו ונצלו והבמל חעדות כולה ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³

שתי' נפללו עמחם קרוב'ם, וזה חמור'ן נראה לי זכרון, דלא חשב'ון לחו ²²⁴ ²²⁵

זאמרי'ם אהת לפסול אהחז אה כולן אלט כזאמרי'ם כולן זב'ת זי'ן ולא זרוב'יה ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹

בלבד, אסר רבי יוסי' זמא זרוב'ם אמורי'ם זרוב'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴

כסול'ת חוקי'ם חעדות זבא'י, רבי' חמור' אהי' זי'ני חסונות זאמרי' זי'ני

זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰

זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם

זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵

זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם

זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰

זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם

זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם זאמרי'ם ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵

במלה עדות כל האחרים מאחר שנתעסקו אלו להיות עדים, אבל אם לא

התירו הקרובים בהם אלא ח"ו רואים עם האחרים לא במלה העדות, דמה

י' עשו שני אחים או אב ובן שראו באחד שהרג את הנפש, וכי' סמו' מחן

אחיו ברתו להן, ורבי יוסי סבירא ליה דאמ"לו לא אחו אלא למיחזי

במלה העדות דנדרות קרובים ח"ו דמטעת רבייה קמדין קרובים, וכך

מצאתי שפ"רש גם ח ס ו ר ה בפרק קמא דסוהדרין בהלכת מוציא שם

רע דמיית'גין ליה חתם מאי דקאמר רבי מה י' עשו שני אחים שראו, ח"כ'

אמרי'גון לחו לקרובים לי'רע אם ראו לשם עדות אם לאו, למיחזי אחיו

בארבית'תם המעשה למה הלכתם, לראותו הלכתו כדי להיות עדים, או משום

ראיית תימה בעלמא כדרך בני אדם שרצים לראות מלחמה, וחפתרון חזק

גראו לי' מו' כלענה נאין חלב סקבלו ולא הרעה סובלתו שבראיה בלבד

שראו ביהודי פסול קרוב אותן ואף על פי שנתכוון להעיד אם לא העיד

עדי'ן, וגם יש לפתרון זה כמה קושיות, אדא דהא רבי אמר אחד דיני'

מסוננות ואחד דיני' נפשות בזמן שהתרו בהן, ואי בהתראת הקרובים ש'חרו

בעוברי עבירה מי'ר', הא תי'נח בדיני' נפשות שצריכין חתראה, אבל דיני'

מסוננות מה חתראה חן צריכין, אם ראו מהלוח ראובן לשמעון מנה מה

התראה צריכים לעשות לו, ועוד ח"ה לו לומר בזמן שהתרו בו, אסאי אמר

בהן, וגם חתרה ח"ה לו לומר ולא חתרו, ודע' בקרוב אחד מי'רי'גון כדתנן

נמצא אחד מהן קרוב, ועוד מאי חא' דאמרי'גין בנמיה ח"כ' אמרי'גון להו,

וכי' אמר שצריכים בית דין לומר להם שום דבר עד ששאל ח"כ' לי'מא לחו,

ועוד מה לצו לשאול אותם לכי'הזי' אחיתו או לפתוד' אחיתו, אין לנו

להקרי' אלא אם התרו בו הקרובים אם לאו, ועוד מאי חא' דאמר למיחזי'

אחיתו שו' לפתוד' אחיתו כיון דעל ראיית המעשה קאי' הנה ליה למי'מר

למיחזי' האליתו מה לפתוד' אחיתו, קרי' ראייה גדולה שצריכים בלבד

למיחזי' האליתו מה לפתוד' אחיתו, קרי' ראייה גדולה שצריכים בלבד

בפרקא קמא דרשב השנה אב ובנו עראו את החלש ילכו, לא שמכפרטין זה
עם זה אלט שאם פסל אחד מהם צפרף השני עם אחר, אלמא אף על פ' עראו ³¹⁷
ביחד והולכין לבית דין כדי להעיד אין זה מוסל את זה, מכל תנ' ³¹⁹
נראה לי לומר שאין המטול מוסל את הכשרין בראייה בלבד ואף על פי ^{320 321 322}
שנתכוונו להעיד עד שיעידו ביחד, ואב ובנו דעדות החדש שהיו הולכין ³²³
להעיד לא היו כגידין ביחד אלא האחד היה מעיד עם אחר ואם נפסל היה ^{324 325 326}
מעיד השני, וכך הוא מתרין השפה, רבי יוסי היה מחלק בין דיני ממונות ^{327 328 329 330 331}
לדיני נפשות דדוקא בדיני נפשות אם נמצא אחד מהן קרוב או מוסל עדותן ^{332 333}
בפילה אבל בדיני ממונות לא, ורבי פליג עליה דאחד דיני נפשות ואחד ³³⁴
דיני ממונות עדותן בפילה בזמן נכבדו ביחד להעיד בבית דין התרו בהן ^{335 336 337 338}
בית דין באותן העדים, ומה היא ההתראה כדאמרין בנפרא ה"ב אמרינן ^{339 340 341 342}
להו למיחזי אתהו או לאתחודי אתהו, שקודם שיעידו שותלין אותן ומה ^{343 344 345}
בהן שיגידו להן האמה למה באו, אם באו להעיד או אם באו לראות היאך ^{346 347 348}
ינמר דינו של זה, וכל מי שיאמר להעיד באה"ס אם נמצא אחד מהן קרוב או ^{349 350 351}
פסול עדותן בפילה, וכל מי שיאמר כ' או"י לא באחי להעיד שתחקיים העדות ^{352 353 354 355}
על פי מסוי לקרוב אלא באחי לראות היאך יעמוד דינו של זה, אף על פי ^{356 357 358}
שגם הוא בראיית המעשה עמהם ומספר המעשה לבית דין עמהם כיון שהוא ^{359 360 361 362}
הנפיר כי לא באחי להחיד שהסמכו קל פי פליג לראות בנפוי אלו מוסל אתהן, ^{363 364}
אבל אם לא התרו בהן אלא באו כולן והוידו לבית דין והקרוב עמהן אינה ^{365 366 367 368}
בפילה, שבך דרך העולם, כל חרוא"ם את המעשה בא"ם לבית דין בין קרובין ^{369 370 371 372}
בין והוקיין ומגידים תרגי עראו אבל לא על דעת זו שיסמכו בית דין ^{373 374 375 376 377 378}
בעדותם שאם יודעים כי הם קרובים אלא בא"ם כדי לראות מה יהא במותו ^{379 380 381 382}
ומגידין מה שראו לבית דין כדי לראות דברי העדים הראויין להעיד, ומה ^{383 384 385 386}
מה יעשו בני אלהם שיהיו ביהאי שחרו מה הוינן, שהם יחזו לבית דין ומה ^{387 388}
מה יעשו בני אלהם שיהיו ביהאי שחרו מה הוינן, שהם יחזו לבית דין ומה ^{389 390 391 392}

מה יעשו בני אלהם שיהיו ביהאי שחרו מה הוינן, שהם יחזו לבית דין ומה

ולחבר הדין על סידה אין זה דין שלישי כדלעיל

וכך מצאנו בתוב בחלי'ות הנמוכים, וכן אמר ר' ז' ס' א' ב' ח' ז' ט' י' י"ב

חלכה ברב נחמן דאמר הלכה ברבי, ה"ל כן איכא דאיתו לביה דין אמרינן

להו לאסתודי אחיתו לו למיחזי אחיתו, אי אמרי למיחזי אהינו ולא

לאסתודי לא מיספלי הונך כשרין ופסן דמסודין שפיר מסודין.

איג שנים רואין איתו מחלון לו ושנים רואין אותו מחלון לו ואחר כותב

בו באמצע בזמן שרואין מקצתן אלו אח אלו חרי עדות אחת ואם לאו

חרי אלו שתי עדיות לפיכך אם נמצאת אחת מהן זוכמת הוא זהם נחרבין

והשג"ה מסורה, מירוש איסח קא אמרינן שאם העידו כולן ביחד שהן עדות

שחח כין לגבי נמצא אחד מהן קרוב או מסול שתחא כל העדות בט"לה ובין

לגבי זוכמין רואים נחרבים עד שיזכרו כולם, דוקא אם ח"תה רב"הם כהחת

שראי זה את זה ואם הושנו כולם להיות כה אחת, אבל אם שנים היו רואים

בחלון זה היאך היה הורגו ושנים מחלון זה והסתרה היה עומד באמצע והתיר

בו, נמצא שכל שנים ושנים יכולין להעיד שחרנו על פי החלטה וינסר הדין

על פי'הם ויחרגו חר"הם עכשו שתי כ"תות כיון שלא דעו אלו את אלו, ואם

העידו שתי הכ"תות עלינו אף על פי שהעידו ביחד לא מצטרפי להיות ככה

אחת, שאם הזזמה חכה האחה ובפ"ל ע"דוחת לא בפלה חכה השנ"ה אלא נחרג

על דין וזם חכה שהזזמה נחרבה ולא אמרינן שלא נחרג עד שיזכרו כולן,

אבל אם היו מקצתן רואין אלו את אלו אף על פי שאין כולן רואין אלו

את אלו נחברו כולן להיות ככה אחת שאם ילכו להעיד כולן ביחד והזכרו

מקצתן בחלו כולן וא"ו נחרג על פי השא"י וזם המזומין א"ן נחרגין עד

שיזכרו כולן, ודוקא אם העידו כולן בבת אחת כל אחי בתוך כדי דיבורו

של חברו או שתחרי בהן ואמרו כולן לאסתודי אחינו כדאמרן, אבל אם באו

לבי'ה דין בזו אחר זה כל כה זכה עוסדה לעצמה ואם נמצאת אחת מהן זוכמת

הן נחרגין והוא נחרג עליפי' חכה השג"ה שאף על פי שהיתה רב"הם כהחת

בע"נן גמ" שחחא חנרתן כהח כדפריש"ת, וכל זהו אליבא דכולי עלמא ⁴⁷⁷
וליכא מאן דמליג, ואתרי שב"אריז דין צירוף העדים היאך הם ⁴⁷⁸

נעש"ן עדות אחת אני רוצה לבאר דין אין עד נעשה ד"ן אנה ראוי

להיאמר וסתו מעם הדבר למח אין עד נעשה ד"ן. סח שכחב רב"נו שמואל ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³

דעד שהוזמן להעיד שוב אינו ראוי להיות ד"ן דאין עד נעשה ד"ן, ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶

ואוק"ה ח"א דחנן בראש השנה ראוחי שלטה לה"ן בית דין יעמדו שנים ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸

ויש"בו מחב"ר"הם אצל היחיד וכו' ההם הוא שלא הלכו מתחלה כדי ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹

לראותו על מנת להעיד דאם כן שוב אין היחיד ראוי להיות ד"ן דאין ⁴⁹² ⁴⁹³

עד נעשה ד"ן אלא כשראוהו ממילא בלכתם בשוק או שה"ו יושבין במקום ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷

אחד ומשם ראוהו, אינו נראה לי, אלא אף על פי שראה כדי להעיד ונס ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰

חוזמן בפירוש והוקבע להיות עד מ"ש אחרים בלא לו שיעידו לפניו ⁵⁰¹ ⁵⁰²

יכול להיות ד"ן כיון שאינו בצירוף הד"נים ובצירוף העדים שהרי ⁵⁰³ ⁵⁰⁴

ש"ש שני עדים בלא לו והילכך יכול להצטרף בצירוף הד"נים כאשר אני ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸

עמיד לבאר, ונס מה שכתב רבינו יצחק זצוק"ל בחוססותיו ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰

ישלשה שהוזמנו להעיד ביום כיון שהוא שעה הראויה לדין יכולין לדון ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³

ח"ום וסחר על פי אותה הראייה שראו הן בעצמן דאמר"ן בהו לא תחא ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶

סמועה גדולה מן הראייה, והאי דקיימא לו אין עד נעשה ד"ן כשראה ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²²

ביזם היינו אם העיד כבר בפני בית דין אי גמי חתם על ווסטר לשם עדות ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶

וכו', כל זה אינו נראה לי, שאף על פי שראו את העדות ביום כיון ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰

דלשם עדות הוזמנו אינן יכולין לדון על פי ראייה עצמן דנסצו חס ⁵³¹ ⁵³²

עדים והם ד"ינים ואנן בע"נן ש"נכר הדין על פי שנים עדים ושלשה ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷

ד"ינים כאשר אני עתיד לבאר, ומה שת"ק ואמר שאם כבר הגיד עדותו ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰

שוב אינו נעשה ד"ן אינו נראה לי, שבין הגיד בין לא חזיר דין אחר ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴

יש להח"ם חזק רוצה להצטרף עם הד"ינים ונס העדים י"ז עד נעשה ד"ן ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷

ע"ד י"ד שני וז"ל וזהו ש"ס וזהו ש"ס וזהו ש"ס וזהו ש"ס

549 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633

היבא דהם עדים שונים ועלמה דיינים, ולא שיהיה אחד מן העדים

638

דין, אבל ודאי אם היו העדים זביבם חף על פי שחלכו קצתם וחנידי:

641

640

639

עדותן לבית דין ולא הספיקו אותו בית דין לגמור הדין עז שחלכו להם

644

643

642

או מה אחד מהן זרועין בעלי תדין לצרף מהו מן אותן העדים שכבר חנידי

643

645

עדותן עמהם או שגיהם, כיון שיש עדים אחרים שבעדין למנא הם שלא ימסקו

648

647

הדין על פי עדותן אלא על פי עדים אחרים מצטרפין תת שאר ש כאן

650

649

שונים עדים ושליטה דיינים, ואף על פי שכבר העידו לא נמסל גומן בכך

653 652

651

שלא חקמדה תורת אלא שלא יתיה הוא עד והוא דיין ואף על פי שלא

654

חנידי, אבל אם יש עדים אחרים בלא לו חף על פי שחנידי יכול הוא לחזור

657

656

655

ולתנית דיין, ומה היא חטברה שנראה בעיני עיני ואין לזוז כמות.

ג. ברוב"ם לכאן ד"ה שלשה

ב. דף ו, א

ג. דף כה, ב

ד. וכן סוכה מרש"י שם ד"ה איכי

ה. דף ה, ב

ו. דף ו, ב

ז. שנהדרין ל, א

ח. השנה רש"י לסוכה ה, ב ד"ה ר"ע

ט. הוא כעין רש"י שם ד"ה הורג וחר"י ידוע שריב"ן, השלים תירוש

וע"י על מכותן עי"ן מה שחפרתי בהקדמת.

י. כן הוא בר"ח לשם

יא. השנה רש"י לטנהדרין ט, ט ד"ה בזמן

יב. שנהדרין ט, א"ב, ולמנינו ברש"י שם ליתת, עי"ן עוד בהקדמת.

יג. דף כו, ב

יד. השנה ח"נ, הלכות עדות, דף טח, ב

טו. תשובה זו מובאת סבבן במפתח לת"ו ע"ד 149 ולא במקור אחר

טז. השנה מוספות ב"ב רש ק"ד, ט ד"ה אבל, ותוספות ב"ק צ, ב ד"ה כנון

יז. עי"ן עוד תוספות כהנבנות כה, ב

יח. שנה רש"י תענה כו, ב

יט. במדבר לה כה

יא. ברש"י לב"ב ק"ד, ט ד"ה ואין

כ. דברי"ם פ"ו יז

כא. לתנינו הוא בשבועות ל, א

הענין שיש להבין, מהמאמר הזה, ומה שכתבתי בה"מ
והענין שיש להבין, מהמאמר הזה, ומה שכתבתי בה"מ

1800 " 2. 081° TU, L. HELL. 1801° TU, L. H. 1802° TU, L. C. O. HELL
081° TU, L. HELL. 1802° TU, L. H. 1803° TU, L. HELL. 1804° TU, L. HELL
1805° TU, L. HELL. 1806° TU, L. HELL. 1807° TU, L. HELL. 1808° TU, L. HELL
1809° TU, L. HELL. 1810° TU, L. HELL. 1811° TU, L. HELL. 1812° TU, L. HELL
1813° TU, L. HELL. 1814° TU, L. HELL. 1815° TU, L. HELL. 1816° TU, L. HELL
1817° TU, L. HELL. 1818° TU, L. HELL. 1819° TU, L. HELL. 1820° TU, L. HELL
1821° TU, L. HELL. 1822° TU, L. HELL. 1823° TU, L. HELL. 1824° TU, L. HELL
1825° TU, L. HELL. 1826° TU, L. HELL. 1827° TU, L. HELL. 1828° TU, L. HELL
1829° TU, L. HELL. 1830° TU, L. HELL. 1831° TU, L. HELL. 1832° TU, L. HELL
1833° TU, L. HELL. 1834° TU, L. HELL. 1835° TU, L. HELL. 1836° TU, L. HELL
1837° TU, L. HELL. 1838° TU, L. HELL. 1839° TU, L. HELL. 1840° TU, L. HELL
1841° TU, L. HELL. 1842° TU, L. HELL. 1843° TU, L. HELL. 1844° TU, L. HELL
1845° TU, L. HELL. 1846° TU, L. HELL. 1847° TU, L. HELL. 1848° TU, L. HELL
1849° TU, L. HELL. 1850° TU, L. HELL. 1851° TU, L. HELL. 1852° TU, L. HELL
1853° TU, L. HELL. 1854° TU, L. HELL. 1855° TU, L. HELL. 1856° TU, L. HELL
1857° TU, L. HELL. 1858° TU, L. HELL. 1859° TU, L. HELL. 1860° TU, L. HELL
1861° TU, L. HELL. 1862° TU, L. HELL. 1863° TU, L. HELL. 1864° TU, L. HELL
1865° TU, L. HELL. 1866° TU, L. HELL. 1867° TU, L. HELL. 1868° TU, L. HELL
1869° TU, L. HELL. 1870° TU, L. HELL. 1871° TU, L. HELL. 1872° TU, L. HELL
1873° TU, L. HELL. 1874° TU, L. HELL. 1875° TU, L. HELL. 1876° TU, L. HELL
1877° TU, L. HELL. 1878° TU, L. HELL. 1879° TU, L. HELL. 1880° TU, L. HELL
1881° TU, L. HELL. 1882° TU, L. HELL. 1883° TU, L. HELL. 1884° TU, L. HELL
1885° TU, L. HELL. 1886° TU, L. HELL. 1887° TU, L. HELL. 1888° TU, L. HELL
1889° TU, L. HELL. 1890° TU, L. HELL. 1891° TU, L. HELL. 1892° TU, L. HELL
1893° TU, L. HELL. 1894° TU, L. HELL. 1895° TU, L. HELL. 1896° TU, L. HELL
1897° TU, L. HELL. 1898° TU, L. HELL. 1899° TU, L. HELL. 1900° TU, L. HELL

188 בשח"ב כ"ם דמיית' 272
 כול' בשח"ב נוסף בו" 275
 בת"ר ושח"ב ח"סא 276
 זכות חפתרון פ"רש גמ"ר שלמה הטפריזי יצוק"ל נשם הרבה ספרש"ם, וכתב, ויש מי שפ"רש בו בזמן חתונה אוסר להם לרמות באהם או להגיד חקדות באהם ויש על אמירוט הזה פ"רכב ולא חפצנו לחת"ר, אסנב חדרר עקיבלנו סרבותט הוא שפ"רשנו" 280
 בת"ר זה 281
 בת"ר ואין 282
 בשח"ב י"הר 284
 בת"ר ושח"ב אוחח 285
 בת"ר שנתכוין; בשח"ב שנתכוון 286
 בד"ר ואם 287
 לא .. עדיין, בת"ר עדיין; לא העיד 288
 בשח"ב חסר 289
 בשח"ב חזה 290
 בת"ר קשיות 291
 רבי אמר, בשח"ב אמר רבי 292
 בשח"ב קרובים 293
 בשח"ב שחתרו 294
 ש"תרו... סי"ר בת"ר סי"ר ש"תרו בעוברי עבירה 295
 הא תיגח, בת"ר ושח"ב תח"נח 296
 בשח"ב בדיני 297
 בשח"ב חסר 298
 בת"ר ושח"ב צריכין 299
 בת"ר ושח"ב סי"ר 300
 בשח"ב כ"ם נוסף כול" 301
 בשח"ב נוסף או מסול 302
 בשח"ב דקסר 303
 בת"ר ושח"ב אמרין 304
 בשח"ב להגי 305
 בת"ר ושח"ב אמרין 306
 בשח"ב סה" 307
 א"י... אח"הו, בשח"ב חסר 308
 בד"ר בקרובים; בת"ר נוסף ו" 309
 בשח"ב דקסר 310
 בשח"ב לחתי 311
 בשח"ב דמי"ה 312
 בשח"ב שברא"ה 313
 בשח"ב לבד 314
 בשח"ב כיהון 315
 בת"ר חתון; בשח"ב כ"ם סתן ימס 316
 בשח"ב אחתי 317
 אף על מ"י, חסר בד"ר 318
 וחולכין לב" חסר בת"ר 319
 בשח"ב נוסף סי"ל" 320
 בשח"ב חסר 321
 בשח"ב כ"ם הכשרים 322
 בשח"ב ברא"ה 323
 ע"י שיעידו, בשח"ב חסר 324
 בשח"ב סתכוזין; בשח"ב כ"ם חולכין 325
 בשח"ב כ"ם טעידין 326
 בשח"ב י"הר 327
 בשח"ב חסר 328
 חסר בת"ר, ובמקומו ואתו חתורין שרהה רבינו שלמה ספרדי הוה העיקר" 329
 בת"ר ח"ה; בשח"ב חסר 330
 בת"ר נוסף כל" 331
 בשח"ב השיטה 332
 בת"ר אמרין; בשח"ב חסר 333
 בת"ר דוכנא 334
 בת"ר בסלח 335
 גפשוה מסונות, בת"ר ושח"ב מסונות ואחד דיני גפשות" 336
 בד"ר שבאו; בת"ר עכשנאו 337
 בשח"ב י"הר 338
 בד"ר להם 339
 בשח"ב ו"שה ב"ר כ"ם בחותם 340
 בשח"ב כ"ם סה 341
 בת"ר ושח"ב חסרה 342
 בשח"ב חכ"ב 343
 בשח"ב סו"ל"ם 344
 בשח"ב אומם 345
 בת"ר וסתחיל 346
 בת"ר ושח"ב חסר 347
 בת"ר ושח"ב להם 348
 בשח"ב חסר 349
 בת"ר גמסור 350
 בת"ר בטנן 351
 בשח"ב חסר 352
 בת"ר ושח"ב בסלח 353
 בשח"ב חסר 354
 בת"ר עט 355
 בת"ר ושח"ב כ"ם גמסור; בשח"ב גמר 356
 של זה, בשח"ב חסר 357
 בשח"ב חסר 358
 בשח"ב נוסף ת"ה" 359
 לב"ר עכחם, בשח"ב קטחט לב"ר 360
 בשח"ב גמר 361
 בת"ר חסר 362
 בת"ר א"י" 363
 בשח"ב חתם 364
 בת"ר ושח"ב כולמ לב"ר בשח"ב כולמ 365
 בת"ר ושח"ב עכחט 366
 בת"ר ושח"ב בסלח 367
 בשח"ב כ"ם שכן 368
 בשח"ב חרובין 369
 בשח"ב באין 370
 בת"ר ושח"ב קרובים 371
 בת"ר אין קרובין; בת"ר ושח"ב רחוקים, בין קרובין בין רחוקין, בת"ר בין רחוקים בין קרובים" 372
 חזקת חזקת שישו, בשח"ב חדרר כרמו בני"ם", בשח"ב בני"ם חדרר שראו בני"ין" 373
 על דעת, בשח"ב בענין עדות 374
 בשח"ב לו 375
 בשח"ב בני"ם בעדותן 376
 בת"ר כ"ם חסר, בשח"ב כ"ם שחן 377
 בשח"ב בני"ם יודעין 378
 כ"ם חסר, בשח"ב ימם 379
 בשח"ב בני"ם גמ"ן 380
 בשח"ב חסר 381
 בת"ר ושח"ב בני"ם 382
 חסר 383
 בת"ר וזה חזקת, בשח"ב נוסף חזקת חזקת שישו, בשח"ב כ"ם נוסף 384
 בת"ר ושח"ב חסר 385
 חסר שישו, חזקת חזקת שישו, בשח"ב חסר 386
 בת"ר ושח"ב חסר 387
 חסר שישו, חזקת חזקת שישו, בשח"ב חסר 388

500 בת"ר הקדוים 501 בת"ר חסד 502 בת"ר חסד
 503 בת"ר חסד 504 בת"ר חסד 505 בת"ר חסד 506 בת"ר חסד
 507 בת"ר חסד 508 בת"ר חסד 509 בת"ר חסד 510 בת"ר חסד
 511 בת"ר חסד 512 בת"ר חסד 513 בת"ר חסד 514 בת"ר חסד
 515 בת"ר חסד 516 בת"ר חסד 517 בת"ר חסד 518 בת"ר חסד
 519 בת"ר חסד 520 בת"ר חסד 521 בת"ר חסד 522 בת"ר חסד
 523 בת"ר חסד 524 בת"ר חסד 525 בת"ר חסד 526 בת"ר חסד
 527 בת"ר חסד 528 בת"ר חסד 529 בת"ר חסד 530 בת"ר חסד
 531 בת"ר חסד 532 בת"ר חסד 533 בת"ר חסד 534 בת"ר חסד
 535 בת"ר חסד 536 בת"ר חסד 537 בת"ר חסד 538 בת"ר חסד
 539 בת"ר חסד 540 בת"ר חסד 541 בת"ר חסד 542 בת"ר חסד
 543 בת"ר חסד 544 בת"ר חסד 545 בת"ר חסד 546 בת"ר חסד
 547 בת"ר חסד 548 בת"ר חסד 549 בת"ר חסד 550 בת"ר חסד
 551 בת"ר חסד 552 בת"ר חסד 553 בת"ר חסד 554 בת"ר חסד
 555 בת"ר חסד 556 בת"ר חסד 557 בת"ר חסד 558 בת"ר חסד
 559 בת"ר חסד 560 בת"ר חסד 561 בת"ר חסד 562 בת"ר חסד
 563 בת"ר חסד 564 בת"ר חסד 565 בת"ר חסד 566 בת"ר חסד
 567 בת"ר חסד 568 בת"ר חסד 569 בת"ר חסד 570 בת"ר חסד
 571 בת"ר חסד 572 בת"ר חסד 573 בת"ר חסד 574 בת"ר חסד
 575 בת"ר חסד 576 בת"ר חסד 577 בת"ר חסד 578 בת"ר חסד
 579 בת"ר חסד 580 בת"ר חסד 581 בת"ר חסד 582 בת"ר חסד
 583 בת"ר חסד 584 בת"ר חסד 585 בת"ר חסד 586 בת"ר חסד
 587 בת"ר חסד 588 בת"ר חסד 589 בת"ר חסד 590 בת"ר חסד
 591 בת"ר חסד 592 בת"ר חסד 593 בת"ר חסד 594 בת"ר חסד
 595 בת"ר חסד 596 בת"ר חסד 597 בת"ר חסד 598 בת"ר חסד
 599 בת"ר חסד 600 בת"ר חסד 601 בת"ר חסד 602 בת"ר חסד
 603 בת"ר חסד 604 בת"ר חסד 605 בת"ר חסד 606 בת"ר חסד
 607 בת"ר חסד 608 בת"ר חסד 609 בת"ר חסד 610 בת"ר חסד
 611 בת"ר חסד 612 בת"ר חסד 613 בת"ר חסד 614 בת"ר חסד
 615 בת"ר חסד 616 בת"ר חסד 617 בת"ר חסד 618 בת"ר חסד
 619 בת"ר חסד 620 בת"ר חסד 621 בת"ר חסד 622 בת"ר חסד
 623 בת"ר חסד 624 בת"ר חסד 625 בת"ר חסד 626 בת"ר חסד
 627 בת"ר חסד 628 בת"ר חסד 629 בת"ר חסד 630 בת"ר חסד
 631 בת"ר חסד 632 בת"ר חסד 633 בת"ר חסד 634 בת"ר חסד
 635 בת"ר חסד 636 בת"ר חסד 637 בת"ר חסד 638 בת"ר חסד
 639 בת"ר חסד 640 בת"ר חסד 641 בת"ר חסד 642 בת"ר חסד
 643 בת"ר חסד 644 בת"ר חסד 645 בת"ר חסד 646 בת"ר חסד
 647 בת"ר חסד 648 בת"ר חסד 649 בת"ר חסד 650 בת"ר חסד
 651 בת"ר חסד 652 בת"ר חסד 653 בת"ר חסד 654 בת"ר חסד
 655 בת"ר חסד 656 בת"ר חסד 657 בת"ר חסד

גרטיגן בפרק יש נוחלין דף קכ"ב, ההוא דאתא לקמיה דרבא בר רב
 אצל אמר מוחזק אני בזה שהוא בכור וכן והוא דאתא לקמיה דרבא חזינא אמר
 מוחזק אני בזה שהוא בכור וכו'. יפה עירש רב יגו שמואל ל
 וצוק"ל שהיה עד אחר עמו, וכך פירשו נמי תכתיב יגו א. ומה
 שכתבת במחזורא הליכתא דעד אחד גאמן בכור והבאתי ראיה ממא דאמריגן
 גבי יבם ואשתמודענות ואפילו על ידי גשה וקריוב כשום דזלו יי מילתא
 בעלמא היא, אינא ראיה, דדוקא באיטורא אמריגן הכי אבל במחזא בעיגן
 הרי סתרי, ומה שכתב רב יגו הנהגה ל וצוק"ל וקיימת לן עד
 סמי צד כבוד בכור, אינו נראו לי, דהא הני לקמן בעירקין האומר זה
 הרי גיגו גאמן, ומוקמיגן לה בזמרי דקאמרי חתיט אין אנו יודעי, שמע
 מינא דלעגין ממונא בעיגן שני עדים ולא שוא בכור סתא, ובתהוא דאתג ליח
 סתא מבי אוראי סבריכיגן שני עדים שאין לך דבר בממון אחת משנים,
 והאשה שאמרה סת בעלי או עד אחד שאמר סת בעלה אין חתמים. ובכניסין לנחלח
 על פיהם, הכא גמי לגבי בכור שני עדים בעיגן ואין עד אחד גאמן עליו כי
 אם אביג לבדו, וחכ"י אמריגן בפרק עשרה יוחסין, אמר רב גומז שלשה גאמן
 על הבכור, ואלו הן חיה ואמו ואביו, היא לאלתר, אמו כל שבעה פירוש כל
 זמן שלא מסרחו בגד אביו למולו, אביו לעולם, כדהניג יכד יכירגו להחריט
 וכו', ואמריגן חתם הנביא גאמנת חיה לומר זה יבא דמשון וזה יבא שני, כס
 דבריט הסוריה שלא יבא וחרת אבל יבא וחרת מינה גאמנת, ודוקא חלו
 שלשה גאמןגן עליו אבל עידי אחריגן¹⁴ לה עד דאיכא הרי סתרי.

- א. בראשיתם לכאן ז"ח כותזק (הגי'ות)
- ב. בפרוש רבינו גרשום שלפנינו ליהא
- ג. הוא הנוטרי במ"ש, עלה בדעתה לומר... ונציגנו בטטוך
- ד. יאמזח לה, ב
- ה. למנינו ליחא
- ו. דף קלד, ט
- ז. דף קלח, ט
- ח. כתובות כז, ב
- ט. יאמזח ק"י, א
- י. קידושין עד, ט
- יא. שם ע"ב, ב

- 1. לפנינו רבה בר בר חנה; עיי' ד"ס לכאן, = בד קעו, ה הערה ו
- 2. בת"ר בתה"ל: עלה בדעתה לומר תה"ל ע"ד אחד נסתן ולא מצדכ"ן שני עדים בדבר כדאמרין נבי"ם ונשתמודעי נוחי דאמ"לו על ידי אשה וקרוב משום דנלויי מילאם בעלמא הוא וחם הכי גמי אבא, ורבינו שמואל וצוק"ל מצריך שני עדים, ואינו נראה לי, דלמ שגא בכור סיבם ונט' לשון התלמוד אינו סופ"ח כדכרינו, דאם כן הוא ל"ה למיטר הנחו דבתו ולא החוץ דאחא, וכך ראיתו בתזב לרבינו שלמה מוגרדי. משום רבינו הגמל וצוק"ל, וקיימא לן עד ספי עד הטר בבבב"ר, אחרי כן התבוננת ורתי"ת ש"ת...
- 3. בת"ר לע"ל .4. בת"ר ונשתמודעי נוחי .5. בת"ר תה"ל
- 6. בת"ר במירקן .7. בת"ר יודעין .8. בת"ר מצרתינו
- 9. בת"ר האחין .10. בת"ר מהן .11. בת"ר זחכא .12. בת"ר ליד
- 13. בת"ר כו' .14. עי"י תהריני, וד"ר כ"ידי תהריני

גרסי'גן בפרק י"ט נוחלי'ן דף קלא, ב, אמר רב יהודה אמר שמואל

הכותב כל נכסיו לאשתו לא עשאה אלא אפומרוסא פשיטא בנו גדול לא עשאו
אלא אפומרוסא. כתב רב ג' ז' א' ק' ס' פ' א' ס' וצוק"ל^א,

ומפרשי רבנן דוקא הכותב אבל אם אמר פלוני בני י"רשני שפיר דמי וירית
ליה דקיימא לן כרבי יוחנן בן ברוקא, ואי קשיא לך תחיא דאמרי'נן לקמן^ב
אמר רב הונא שכ"ב מרע שכתב כל נכסיו לאחד אם ראוי ליורשו נוטל משום
ירושה ואם לאו נוסלן משום כתובה אמר רב נחמן נזבית נזובי למה לך אי

סבירא לך¹ כרבי יוחנן בן ברוקא אימא הלכה כרבי יוחנן בן ברוקא דשמעתיה²
כרבי יוחנן בן ברוקא אזלא דשמעת מינה דאמר רבי יוחנן בן ברוקא אמילו
בכתיבה גמי לסי שראוי ליורשו דבריו קיימין, תחיא בשאר יורשין כגון בח
בין הכנות זמח בין אחי'ן אבל בן בין הבנים בכתיבה לא עשאו אלא אפומרוסא
כדקאמר שמואל ודרב הונא לא עלינא עליה ולא עלינא נסי אדרבי יוחנן בן

ברוקא אלא כל חדא וחדא קיימא באנמי נפשה ולא פליגי אהרדי, ואי אמרת בגו
סאי פעמא לא קני בכתיבה אלא אמרי'נן אפומרוסא חוה דשווייה וכולהו³
יורשין קנו, הא מילתא כבר אמרי'נן עלה בנמרא דחלכתא בלא פעמא חוה וליה
לי' אלה סאי דקאמר רבנן. וירגו י' נ' ש' ח' ז' א' ל' וצוק"ל אמר

בהילכתיה דלעיל דאמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוחנן בן ברוקא^ג,
הילכך לא שניא אם אמר פלוני בני י"רש חצי נכסי לא שניא אם אמר י"רש כל
נכסי דבריו קיימין ואמילו אם כתב כן דלא שניא אומר ולא שניא כותב, כדמוכח
לקמן בפירקין אמר רב הונא שכ"ב מרע שכתב כל נכסיו לאחד אם ראוי ליורשו
נוטלן משום ירושה ואמר ליה רב נחמן נזבית נזבית למה לך אי סבירא לך כרבי
יוחנן בן ברוקא אימא כרבי יוחנן בן ברוקא דשמעתיה כרבי יוחנן אזלא,

זמח י' נ' ז' א' ק' ס' פ' א' ס' וצוק"ל אמר

אמטרופוס וזנו גדול נמי לא עשאו אלא אמטרופוס, חני מילי שכותב לשון
מתנה או אמר לשון מתנה שלכברו מתכונן ולא לתקנות לו זכס"ו, אבל לשון

ירושל קונה אבל כד"ן תורה כדנפקא לן סבידוס חנתי'לו את בניו, דמשלח
לשון מתנה אינא למימר דתקנה לו חני זכס"ט לחיותן צוזקתו כד"ן אמטרופוס
סבס בשעשאו אמטרופוס נתקיימה מתנתו שיש צותן מתנה במורה ויש צותן מתנה

אמטרופוס, אבל ירושה אינא יבולה לחיות גלא אם כן קונה זכס"ט קנין
במור דלשון ירושה בטמט שקט תתה חסור'ע לקונה זכס"ו לצמרי ולחיות מוחזק
בחן לחיות שלו כמור'ישו אבל אם אינו הלמטרופוס נחצא שלא חור'יש לו כלל

זכס בתלמוד ⁴ בדוללות מצאתי ס"יג לדברי ⁷ ונראה לי שאין חילוק בין כותב

לאומר ובין לשון מתנה ללשון ירושה אלא בפרשתו אמרי'נן לא עשאו חלא

אמטרופוס כיון דלא ש"י מידי, וחתמ'ת זמרי'נן דברי'נן קיימין בנזון דש"י

מידי, וחף על מי שאמר רב הונא שבזב כל זכס"ו, לאו דוקא כל אלא כשמי'ר

תורתא, ומשום דלא עפ"ק התם בנאי זינא משום חכי לא דק, נה נראה ⁵ נכון

בעיני, שאילו היה חילוק בין אומר לפונה או בין לשון מתנה ללשון ירושה

היה מחלקו התלמוד, אלא סדאכר טתמט שמע ס"נה דאי'ן חילוק ביני'חמ.

-
- 3. בד"ר ק לכאן
  - 3. דף קל"ג, א.
  - 1. בד"ר ט כהן (דף קל, ע) בד"ר ח הלכה
  - 7. בהלכות גחלות, ר"ט דף ס"ג, ד.
-

- 1. בד"ר לין
- 2. בד"ר דאמנותין
- 3. בד"ר דהולתו
- 4. בד"ר ואלכות
- 5. בד"ר גרעה

נדפסין בארץ יוצא דופן ^א וזוהי הנהגתו יום אחד נזכר
 ומנהל, ואזקמה רב ששת נזחל בנכסו האם הנזכר ללאהיה סין האב, ראית
 שכתב ר' ב' י' ז' מ' ח' פ' ו' ס' י' ת' י' ז' ו' נ' ס' ל' במרק ראשון של
 ה' ל' כ' ד' ח' ג' ח' ל' ו' ת' שחילוקי ^ב עם ההא האם וזוהי סת' חבן אמילוי חיה
 קסן בן י' ומו' ולא כילו לו הדתינו הואיל וחסיה אחר אמנ' שעח אהת וסת תרי' זה
 נזחל את אמנ' ומזחיל אותה הנזחלח ליורשיו ממשפחת אביו, ואינו נראה
 לי, דהכי תנן במרק יוצא דופן, תינוק בן י' וט' אחד משמא בז' ב' ומשמא
 בנגעים וכו' עד וזוקק ליבום ומזכר מן חיבום ונזחל ומנהל והתורנו חייב
 וחר' הוא לכם ולכל קרוביו כחתן שלם, ואמרי' בן בנסרא ^ג למא' הלכתא אמר רב
 פפא לענין אבלות ודלא כרבן שמעון בן גמליאל דאמר כל ששהא שלשים יום
 באדם אינו נמל הא לא שהא הוי סמיקא ואחרך תלמודא ואוקי' לה דקיס' לן
 בנזיה דכלו לו חדשיו, הנה מציינו שהועמדה משנתנו כרבן שמעון בן גמליאל,
 הא קיימא לן הלכתא כותיה, ודחי' אמרי' לענין יבום סת' בתוך שלשים יום
 ועמדה ונתקדשה אם אשה ישראל היא חולצת וכו' אלמא לא מיפירה יבמה לשוק
 אלא בבן שיט' לו שלשים יום, וחכי' נמי אמרי' לענין אבלות במסקין ^ד בחזו
 דמי' בנו בתוך שלשים יום ונעא למיחב עליה באב' לותא ואמרו ליה צינוריינת
 בעי' לסביל אלמא אין יושבין באבלות אלא לבן שלשים יום, והם חכי' נמי
 לענין ירושת אינו נזחל ומנהל אלא בן שלשים יום שיצא סביל נמל דקיס'
 בנזיה דכלו לו חדשיו, דהא במתני' חין כהרא סי' תנו כולתו למיסורא דרין ^ה
 ס' לחם ואין לחלק ביניהם, וקל וחומר, חשתא לענין יום דאיסורא וקיימא
 דבאיסורא אזלי' בחר רובא אמילו חכי' בעי' שכלו לו חדשיו, כל שכן ל
 ממונא דקיימא לן שאין חולכין בממונ' אחר הרוב דבעי' שכלו לו
 חדשיו, ומאי דדחי' רב ששת במרק מי' שמת' לעולם עובר קנה והכא בן ^ו יום
 אין אבל עובר לא משום דהוא מי' ברישא ואין חבן יורש את אמנ' בקבר

להנחיל לאחים מן האב דמשמע דאי איהו⁵ ליה נוחל ומנהיל, בעל כרחין לא
 סייגי אלא במאי דקים לן בנויה דכלו לו חדשיו ואי לאו דאיתו מיית בר' שא
 חזה ירית לה, דאי לא כלו לו חדשיו אף על נב דמתח אמו בר' שא תיכי סצי
 ירית לה דרמי לאבנא, ואמילו איתיליך נמי נקמי דכלו לו חדשיו ומוח אמו
 וחדר סת הוא אינו יושא רביון דלא כלו לו חדשיו חרי הוא כאבן ואפור
 למלסלו בשבת והיאך רוצח לירש, ובאי זה עובר אמרינן דקצי עובר במעי
 אמו שראוי לכלות לו חדשיו אף על פי שלא כלו אית ליה זכיייה בניכסי
 דשבק אבוח שחרי ראויין הן להיות ואף על תי שהמילא לאחר מכאן כבר ירשן
 וזהו ליה כבן קיימא שכה אחר שנולד וקים לן בנויה דכלו לו חדשיו, הכא
 נמי בשעה שמת אביו ראוי הוא לירש שחרי ראוי הוא לכלות לו חדשיו ואף
 על נב דסיית לאחר מכאן ולא כלו כבר ירש, אבל האי שבשעה ערוצח לירש קים
 לן שלא כלו לו חדשיו לעולם חרי הוא כאבן ואינו יורש, נמצא עכשיו
 שיותר הוא חשוב עובר במוצי אמו למאן דאמר עובר אית ליה זכיייה מת'ינוק
 בן יום אחד, דעובר במעי אמו ראוי לכלות לו חדשיו ולהשליטם במעי אמו,
 אבל האי דנפקא לאויר העולם אם לא השליטם סתי שליטם, תלכך לא ירית
 עד דקים לן בנויה דכלו לו חדשיו, וטעמ דאיתו מיית בר' שא לא איצטריך
 ליה אלא בעובר דקים לן בנויה דכלו לו חדשיו ועדיין לא נולד שתיח
 ראוי לירש אם לאו דאמרינן דאיתו מיית בר' שא

א. כהן סד, א	ד. סכונה לי, ב
ב. סוף הי"ג	ה. למנינו יש כוח גזעית קלו, טע וך במועד קמן כ"ב
ג. דף סד, ב	ו. גם כן נמצאת היבה הדומה ל צינור יונת, עיי' ו
ד. ב"ב קמב, א"ב	ז. ב"ב ל"ג המקומות נדזק הי"ב
-
1. ב"ב בסעות סו, א	2. ב"ב חופקתה	3. ב"ב סה הוא
4. ב"ב בין	5. ב"ב אית	6. ב"ב למוח

ביום זה יתקשר הלבית האביבית, זה הוליל לומר שמצותו ביום כשר כל היום

וזה שמצותו הלילה כשר כל הלילה, דאמרין בוצר^א כל הלילה כשר לקצרה העומר דאמר כר קצירה וספירה בלילה וחבשה ציזם, פירוש, בספרא וצטערי

הניא הכי², ומייתין¹ לה במנהות בפרק רבי שמעאל בהילכת כיצד היו עשים²

הנו רבנן וספרתם לכם ממחרת השבת, שתהא ספירה לכל אחד ואחד, ממחרת השבת ממחרת יום טוב, וכי' עד סיום הביאכם תספרו, יכול יביא ויטפור

ואימתי שירצה קצור, תלמוד לומר מהל חרמש בקמה תחל לספור, אי מהל חרמש יכול קצור ויטפור ואימתי שירצה יביא, תלמוד לומר מיום הביאכם,

יכול קצור ויטפור ויביא ביום, תלמוד לומר שבע שבתות חמיסות תהינה, אימתי אתה מוצא חמיסות בזמן שאותה מונה מבערב, הא כיצד קצירה וספירה

בלילה ותבאה ביום, פירוש אם היה כדצב וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם ולא יזהר הייתי אומר קבע תבוצר יום שני⁴ של פסח שבו ביום יביא

ובו ביום תהילז לספור אבל לקצירת העומר לא קבע זמן והייתי אומר שיקדים לקצור כל זמן שירצה, תלמוד לומר בטקום אחר מהל חרמש בקמה

תחל לספור שתלה הספירה בזמן הקצירה אלמא היינו רשא⁵ להקדים הקצירה ליום הספירה, ואילו היה בזה מהל חרמש ולא יזהר הייתי אומר קצור

ויטפור מאחרי השבת אבל תבואת הקומר לא תהיה ממחרת השבת ולא אימתי שירצו יביא, וילמוד לומר מיום הביאכם שתלה הספירה ביום התבואה אלמא

למדנו שהקצירה וחבשה כולין⁷ והספירה כולין⁸ היינו ציזם שני⁴ של פסח, והם היה כותב שני מקראות הללו ולא יזהר הייתי אומר שהקצירה וחבשה והספירה

היו כולין ביום⁹, אלמוד לומר לגבי ספירה וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר החנופה שבע שבתות חמיסות תהינה ואי אפשר להיות

חמיסות אם לא תהילז לספור מבערב שהלילה הוא תחיל¹² היום, הא כיצד

בקמה תהל למעורר זכור יתחמ'רה וי'ג בלילה כדכתיב לך טהטימורו כן היצירה
 לא תהא אלא בלילה אבל התבטח תהיה ביום כדכתיב מיום חבי'הכט. ובלילה¹⁴
 פרק רבי שמעאל תנן, מצות העוסר לבא מן הקמה לא מצא¹⁵ יב'א מן העוסר'ם,
 מצותו לבא מן הלח לא מצא יב'ט מן היבש, מצותו לקצור בלילה נקצר ביום¹⁶
 כשר זדוחה אח השבת, ויחמ'נן עלה בזמניא תנו רבנן, בס'פרא, תקריב מנחה
 בכור'ך¹⁷ מן תלמודי לומר, לפי שמצות העוסר לבא מן הקמה, מנ'ן¹⁸ שום לא מצא
 יב'ט מן העוסר'ם תלמוד לומר הקריב, דבר אחר תקריב לפי שמצותו¹⁹
 תלח¹⁸ מנ'ן שום לא מצא יב'ט מן היבש תלמוד לומר הקריב²⁰, דבר אחר תקריב
 לפי שמצותו לקצור בלילה מנין שהם נקצר ביום כשר תלמוד לומר הקריב,²¹
 תקריב אמילו בשבת, תקריב אמילו בזמאח, מירוש, מצות העוסר לבא מן הקמה
 כדכתיב פהשל ח'מש בקמה, ומצותו לבא מן הלח כדכתיב²² כרסל, ומצותו לקצר
 בלילה כדכתיב לגבי ספ'רה המיסות תהיינה ותלה הכתוב הקצירה בספ'רה
 כדכתיב מהחל הרטע בקמה תחל למפור, ומריבו'יה²³ וקרי'ה²⁴ דתקריב²⁵ מנחה בכור'ך¹⁷,
 דכבר כתיב בריש'יה דקרא ואם תקריב מנחה בכור'ם²⁶ לה²⁷, למה לי לסיחור
 ולמ'כתב תקריב מנחה בכור'ך¹⁷, אלא ללמד על העוסר שהקריבו שלא במצותו
 כגון שלא מן הקמה ושלא מן הלח ושלא נקצר בלילה שהוא כשר, ורמינן עלה
 הא דתנן במני'לה זה הכלל דבר שמצותו ביום כשר כל היום ודבר שמצותו
 בלילה כשר כל הלילה, קחנ'ם לילה דזשי'א דיום מה דיום בלילה לא אף דלילה²⁸
 ביום לא, מירושא אי חוה תני' כל הלילה כשר לקצירת העומר זהו לא חוה
 אמ'נא מצותו להקצר¹⁶ בלילה לכתחילה ואם עבר וקצר ביום נמי כשר, אבל
 השתא דתני'ה דומ'א דכל היום כשר זכו' וחדר תנא זמ' זה הכלל דבר
 שמצותו ביום כשר כל היום ודבר שמצותו בלילה כשר כל הלילה שמע מינה
 דוקא קחנ'ם מה מצות דיום כגון שחיטה ומליקה וכ'וצא בהן הן מסולות
 בלילה, אף מצות דלילה זמ' דהיינו קצירת העומר וקמ'י חלבי'ם הן מסולין³⁰

וכלבית ותיבדיתו נמי אינו כשר אלא קרי חפיקי ולא ביהם אחרת, ותיב
 חנון חכא נקצר ביום כשר, וטריק רבא לא קפא אה רבי והא רבי אלעזר
 ברבי שמעון, ותיבא הרי שתיהן עומד ומקריב מנחת העומר ונטמאת, אם כן
 מנחה אחרת אומר ומביאין אחרת ונתתה, ואם לאו אומר לן הוי מיקח
 ושחוק, דברי רבי, רבי אלעזר ברבי שמעון אומר בין כך ובין כך אוקריב
 לן הוי מיקח ושחוק שכל עומר שלא נקצר במצותו מסול, פירוש, רבי סובר
 אף על פי שהעומר קרב בשומא דהיבא דאפשר לטעוד במתרה עברינן, הילכך
 אם יצאו שבלים ודאי ינוסרו אוסי חבון כי נטמאת זן נטמאתין אחרת
 תחתיה וקוצרין אותה ביום שהעומר שנקצר ביום כשר ולא נאמר בליה אלא
 למצוה זמנא שודחה אותה המצוה ואל יקרב בשומא, ורבי אלעזר ברבי
 שמעון סבר אף על פי שיכול לקזור ולתביא אחרת ביום אוקריב לן שישחוק
 ויקריבנה במזמחה שכל עומר שלא נקצר בליה מסול הוא דדוקא קאמר
 רחמנא לילה ולא יום, הילכך סתמייהו דמנייה אחיא כרבי אלעזר ברבי
 שמעון וסתמייהו דמנחות אחיא כרבי, ואמרין התם אמר רבה בר בר חנה
 אמר רבי וחנון רבי אלעזר ברבי שמעון בשיפת רבי עקיבא רבו אחרת דאמר
 כל מלאכת שאמטור לה להעשות בערב שבת אינה דוחה את השבת ושאי אפשר לה
 להעשות בערב שבת דוחה את השבת, וסבר לה כרבי שמעאל דהוה רבי שמעאל
 אומר מה חרש ושוה אף קצר רשות יצא קצירת העומר שהיא מצוה, ואי
 סלקא דעתך נקצר שלא כמצותו כשר אמאי דוחה את השבת נקצרה מערב יום
 טוב, אלא מדרתי שבת שמע מינה נקצר שלא בזמנו מסול, פירוש אם אהת
 אומר נקצר ביום שני של פסח כשר דלא אמר רחמנא ליל יום שני אלא
 למצוה, הוא הדין נמי שאם נקצר מערב יום טוב כשר ואף על פי שקצרו
 קודם זמן הקרבנו, ואם כן כשחל יום שני של פסח בשבת קצר בארבעה
 עטר, אלא ודאי סדאמרין שקצירת העומר דוחה שבת שמע מינה שאין
 קצירת העומר כשרה אלא בליל חגף, וכמו שאם הקדימה קודם לכן מסולה

כך הנהיגו רבות בימי המשנה ואלו הן: ⁵⁵ ריש ר' יוחנן ב"ר זבדאי
לשר זהו הר"ן וזה שבת ומקמי קדשה נהוילי ריש ר' יוחנן ב"ר זבדאי הענינו
לא דחי"ה שבת שכיון שיכול לעשות מערב יום טוב אי"ה דוחה ⁵⁶ שבת, ורבי
סמטי ותנן בפרק רבי שמעאל דקצי"ת דוחה שבת מוקמינן לה דלא ברבי,
ופליגא דרבי אדרבי שמעאל דאמר מה הריש רשות אף קצי"ר רשות וכו',
וקרא דבחר"ש ובקצי"ר תשובות מוקי ליח כרבי. עק"ב ⁴⁴ דפליג בהא אדרבי
שמעאל בדאמרינן בהילכותא קט"ה דמסקין בארי"ש ובקצי"ר תשובות ⁶⁰ רבי ⁶¹
עק"ב ⁴⁴ דאמר אינו זריין לומר בחר"ש ובקצי"ר של שביעית שהרי כבר נאמר
שדך לא תזרע וכרסך לא תזמור, אלא הריש של ערב שביעית הנכנס לשביעית
וקצי"ר של שביעית שיצא למוצאי שביעית, רבי שמעאל אומר מה הריש רשות
אף קצי"ר רשות יצא קצי"ת ⁴⁸ העומר שהיא ⁴⁹ אובה, פירוש רבי שמעאל סבירא
ליה דקרא אשבת בראשית קאי ולא איצטריך אלא למישרא קצי"ת ⁴⁸ העומר שהיא ⁴⁹
דוחה שבת, ורבי עק"ב ⁴⁴ סבר דלאו אשבת בראשית קאי אלא בא להזתיר על
חריש של ששית הנכנס לשביעית דהיינו שני פרקים שאמרו חכמים כדאמרינן
התם בשדה חלה עד המסכה ובשדה האילן עד עצרת ⁶⁴ אבל סכין ⁶⁵ ואילך הוא אסור
סכל מה שעושט לצורך שביעית הוא עושה ואמרינן התם אמר רבי שמעון בן
פזי אמר רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא רבן במליאל ובית דיינו נמנו
על שג"י מרק"ם חללו והתירום פירוש החירו לארוש מן המסכה ומן העצרת
ואילך עד ראש השנה ובקצי"ן הי"ך יכול רבן במליאל להתירם ורבי שני
מרק"ם חללו הלכה למשח מס"ני ⁶⁷ הן לתנות אסורים דאמר רב אסי אמי רבי
יוחנן משום רבי נחוני"א איש בקעת חורתן ⁶⁸ עשר נמיעות וניסוך חטים
ונערבה ⁷⁰ הלכה למשח מס"ני פירוש עשר נמיעות המפורזות בתוך בית סאה
חורשין כל בית סאה בשבילן עד ראש השנה וממילא דזקנות אסור לארוש ⁷¹
החיהן מעצרת ואילך ופר"ק רב צחק בי אחאי הלכתה שלטים וזמ לפני
ראש השנה וחתו בית שמאי ⁷² ובית הלל הקון מן המסכה ⁷³ ומן העצרת וכך החנו
ביניהם כל חרוצת לבסל יבא ויבפל פירוש מן החלכה לא היינו יכולים ⁷⁴

חלוקתו של רבן גמליאל ורבן שמעון על שבת וכו' ⁷⁷
 וכו' ⁷⁸
 חן מדרבנן ובהו רבן גמליאל וזביה דינו והתירוט לשני פרקים הללו והעמידו ⁷⁹
 הדבר עד שלשים יום לפני ראש השנה ולא יותר, חו אקשינן הני הלכתא נינחו ⁸⁰
 הני קראי נינחו דתניא בהרי"ש ובקציר השבות רבי עקיבא ⁴⁴ אומר אינו צריך ⁸¹
 לומר חריש וקציר של שביעה וכו', אלמא רבי עקיבא ⁴⁴ ספיק להא ⁸² קרא לחריש ⁸³
 של ששה הנכנס לשביעה וכל מה שאדם חורש מן המטה זמן העצירה אינו עושה ⁸⁴
 נמי עונו ערבה וניסוך חמים הלכתא במירי להו וכו' במירי להו ⁸⁴ הלכתא בזמן ⁸⁵
 שבת המקדש קייא דאיכא ניסוך חמים אבל בזמן שאין בית המקדש קיים לא ⁸⁶
 ורבן גמליאל זביה דינו לא פגור לה כרבי עקיבא דמפיק להא ⁸⁶ קרא לחריש ⁸⁷
 של ששית הנכנס לשביעה אלא כרבי שמעאל דמפיק ליה לקצירת העומר שדוחה ⁸⁸
 שבת אבל חריש דששה לא נאמר אלא מהלכה למשה מסיני כדאמר רב אסי אמר ⁸⁹
 רבי יוחנן וכיון דלא נאמר אלא מהלכה למשה מסיני פגור רבן גמליאל זביה ⁹⁰
 דינו דלא נמרין הילכתא אלא בזמן שבת המקדש קיים דומיא דניסוך חמים, ⁹¹
 ונה סצאנו שרבן גמליאל זביה דינו חיו סוברין ⁸⁹ כרבי שמעאל דאמר קצירת ⁹²
 העומר דוחה שבת ודחי סבירא להו ⁹⁰ לרבי שמעון בן מנסי ורבי הושע בן לוי ⁹³
 ולבר קפרא דאמר לה להת מילתא דרבן גמליאל, ואף על גב דקיימת לן ⁹¹ הלכתא ⁹⁴
 כרבי עקיבא סתברו ונס קיימת לן דהלכה כרבי מתבררו כיון דרבן גמליאל ⁹⁴
 זביה דינו סבירא להו כרבי שמעאל ונס אלה האמוראים רבי שמעון בן מנסי ⁹⁵
 ורבי הושע בן לוי ובר קפרא אמרי לה למילתא דרבן גמליאל לפיכך דחכי ⁹⁶
 סבירא להו, שמע ספיק דהלכתא כרבי שמעאל דאמר קצירת העומר דוחה שבת, ⁹⁷
 וכיון שדוחה שבת נמצא שזמנה קבוע ואם נקצי העומר שלא בזמנו פסול, ⁹⁸
 וחזי דתרי סחמי סוכי חכי חדא במנילה דתנון וכל חלילה כשר לקצירת ⁹⁶
 העומר ותיח' במרק רבי שמעאל דתנון דקצירת העומר דוחה שבת, וליה לן ⁹⁹
 אלה סחמא חדא כרבי דתנון נקצי ביום כשר, וחזי דהחיא דמנילה תני לה נבי ¹⁰⁰

בלילה ורוצה לספור ביום עם ברוך עליה דאין ספירה אלא בלילה ונסא

עושה ברכה לבטלה, וכך מצאתי כתוב משם רב רבנו חיים זצוק"ל

שאם שנה לברך בלילה אל ברוך ביום,

גרסינן במרק רפי שמעאל בתלכה כיצד היו עושים, אמר אבי סענה

לחיסוני יומי וסענה לחיסוני שבועי, רבנן דבי רב אשי סנו יומי וסנו

שבועי, אמר סני יומי ולא מני שבועי אמר זכר למקדש הוא, עירוש שלא

נצטונו לספור אלא כדי להקריב עומר ביום השמים, וביון דרבנן דבי רב

אשי עבד, כגביי הלכתא כוזתיה ואמיר הנה ליה יחיד ואין תלכה כמותו,

ואף על פי שהוא עכשיו זכר למקדש אנו הייב"ט לברך מיד רחנה אלולב כל

שבעה שהוא זכר למקדש,

- א. דף כא, א.
- ב. ויקרא כג מז"טז
- ב. במסרא פרשת אמור פרק יב אות ו; בכפרי פרשת רעה בפייסקא ד"ה שבעה
- ד. דברים מז ט
- ה. מנחות סח, ג"סו, א.
- ו. שם עב, א.
- ז. ויקרא ב יד
- ח. מועד קטן ז, ב"ד, א.
- ט. בבא קמא סוף קב, א.
- י. בבא מציעא עז, א.
- יא. ריש דף נ, א.
- יב. ריש דף פ, ב.
- יג. השוה תוספות סג"ל כ, ג ד"ה כל; תוספות מנחות פז, ה ד"ה שנה
- יד. מנחות פז, א.

חטמה בהעמוד חנה: 133 בכל... ספירה; נשח"א מפירה כל הימים
 134 חס... בלילה, אמר בד"ר 135 בשח"ט ספר, וכן בכ"א 136 וכ"א
 נוסף על" 137 בני"א אל 138 בשח"א שאין 139 ע"כ בשח"א
 140 בני"א בתלכה 141 בני"א עושין 142 בני"א זכר 143
 בכ"א וצו"ל 144 בד"ר עב"ד 145 בד"ר באבוח 146 און הייב"ט
 בד"ר באבוח

1. ב"ר אבא
2. ב"ר אבא
3. ב"ר אבא
4. ב"ר אבא
5. ב"ר אבא
6. ב"ר אבא
7. ב"ר אבא
8. ב"ר אבא
9. ב"ר אבא
10. ב"ר אבא
11. ב"ר אבא
12. ב"ר אבא
13. ב"ר אבא
14. ב"ר אבא
15. ב"ר אבא
16. ב"ר אבא
17. ב"ר אבא
18. ב"ר אבא
19. ב"ר אבא
20. ב"ר אבא
21. ב"ר אבא
22. ב"ר אבא
23. ב"ר אבא
24. ב"ר אבא
25. ב"ר אבא
26. ב"ר אבא
27. ב"ר אבא
28. ב"ר אבא
29. ב"ר אבא
30. ב"ר אבא
31. ב"ר אבא
32. ב"ר אבא
33. ב"ר אבא
34. ב"ר אבא
35. ב"ר אבא
36. ב"ר אבא
37. ב"ר אבא
38. ב"ר אבא
39. ב"ר אבא
40. ב"ר אבא
41. ב"ר אבא
42. ב"ר אבא
43. ב"ר אבא
44. ב"ר אבא
45. ב"ר אבא
46. ב"ר אבא
47. ב"ר אבא
48. ב"ר אבא
49. ב"ר אבא
50. ב"ר אבא
51. ב"ר אבא
52. ב"ר אבא
53. ב"ר אבא
54. ב"ר אבא
55. ב"ר אבא
56. ב"ר אבא
57. ב"ר אבא
58. ב"ר אבא
59. ב"ר אבא
60. ב"ר אבא
61. ב"ר אבא
62. ב"ר אבא
63. ב"ר אבא
64. ב"ר אבא
65. ב"ר אבא
66. ב"ר אבא
67. ב"ר אבא
68. ב"ר אבא
69. ב"ר אבא
70. ב"ר אבא
71. ב"ר אבא
72. ב"ר אבא
73. ב"ר אבא
74. ב"ר אבא
75. ב"ר אבא
76. ב"ר אבא
77. ב"ר אבא
78. ב"ר אבא
79. ב"ר אבא
80. ב"ר אבא
81. ב"ר אבא
82. ב"ר אבא
83. ב"ר אבא
84. ב"ר אבא
85. ב"ר אבא
86. ב"ר אבא
87. ב"ר אבא
88. ב"ר אבא
89. ב"ר אבא
90. ב"ר אבא
91. ב"ר אבא
92. ב"ר אבא
93. ב"ר אבא
94. ב"ר אבא
95. ב"ר אבא
96. ב"ר אבא
97. ב"ר אבא
98. ב"ר אבא
99. ב"ר אבא
100. ב"ר אבא
101. ב"ר אבא
102. ב"ר אבא
103. ב"ר אבא
104. ב"ר אבא
105. ב"ר אבא
106. ב"ר אבא
107. ב"ר אבא
108. ב"ר אבא
109. ב"ר אבא
110. ב"ר אבא
111. ב"ר אבא
112. ב"ר אבא
113. ב"ר אבא
114. ב"ר אבא
115. ב"ר אבא
116. ב"ר אבא
117. ב"ר אבא
118. ב"ר אבא
119. ב"ר אבא
120. ב"ר אבא
121. ב"ר אבא
122. ב"ר אבא
123. ב"ר אבא
124. ב"ר אבא
125. ב"ר אבא
126. ב"ר אבא
127. ב"ר אבא
128. ב"ר אבא
129. ב"ר אבא
130. ב"ר אבא
131. ב"ר אבא
132. ב"ר אבא

ג' (צמ"ג) פ' חכמות סקח סקח ומכרין

מכר במטלטלין. פירוש, מעוסות הן מזמן המהולד עד שיביאו שתי שערות
על פי שהניצו לשלש עשרה שנים ויום אחד ולא הביאו שתי שערות
מעוסות הן ואין מכרין קיים ולא סתוחן סתוח אלא במטלטלין אבל לא
בדיקעות. וראיתי שנשאלו ר' ג' צמ"ח ג' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'
ג' ו'
אבל לא הביאו שתי שערות ונתן מקדוהו ש"רש מאבינו בסתוח את סתקי"סו
מתנה. והשיב רב צמח נאמן שאם אין עמו אפוסרופוס סתוחו מתנה
מראסרין במרק פי שמה, אחר אמ"ר ומתוחו מתנה, ורב נחשון גאון
השיב שאף על פי שיש לו אפוסרופוס סתוחו סתנה דכי סעכב אפוסרופוס
דוקא לפעוסות אבל זה סתוח בן שלש עשרה שנים ויום אחד אין אפוסרופוס
מעכב, ואף על פי שלא הביאו שתי שערות אין בכך כלום דאמר רב נחמן אמר
סמואל בודקין לקדושים ולנימין ולחליטא ולמיאונין ולמכור בנכסי אביו
עד שיהא בן עשרים, להני הוא דבדקינן אבל ליתן מתנה לא בדקינן ולא
צניין עד שיביאו שתי שערות דקאמרין שלח ליה נידול בר מנשי לרבא
למדנו רבינו חינוקת בה ארבע עשרה שנה ויום אחד וידעת בס"ב כשה
ומתן מתן ושלח ליה אם יודעת במ"ב משא ומתן מקחה סקח ומכרה מסבר
ולישלח ליה חנוקת מעשה שהיה כך היה ולישלח ליה בת שתיים עשרה ויום
אחד אין הכי נמי ומעשה שהיה כך היה, וקא אמרין לקמן אמרי
מתנהו מתנה וכו'. ואין נראין לי דברייה כלל דכל זמן שלא הביאו
שתי שערות דינו כמעוסות עד רוב שנותיו או עד שיביאו סיסג' טריס
ומעשה דחינוקת בדהב"א שתי שערות עסקינן שאם לא הביאו שתי שערות
היא קמנה ואף על פי שהיא יודעת במ"ב משא ומתן אינו כלום שכל דעת

²⁴ קצתן אינו חסוב דעה ודבר זה ²⁵ חסודי בכל התלמוד שכל זמן שלא הביא ²⁶
שתי שערות הרי הוא נקטן לכל דבריו, ומכאן מנסת'יע רבינו ²⁷ נחמון מדברי
רב נחמן אמר עמואל, מתחם אית ליח פירכא, דהו קאמר ולמכור בנכסי אביו
עד שיהא בן עשרים שאמילין חביא שתי שערות עד שלא יהא ²⁸ בן עשרים אין
מכירתו ככירתה, ואף על גב דמתנת קילת ממכר ובהתנת דאין כפרין ²⁹ כפר אטר
אמימר דהדא מתנתו מתנתו נהי דלא בעי ³⁰ בן עשרים שנה כדבעינן לנבי מכר
אבל סימנין ודאי בעינן מיהא איש במור ויצא מכלל הפעוטות שאין מתנתו
מתנה אלא במתלמדין וזה מתנתו מתנה אמילין במקרקעי, ואמילין אי חזת
מני ליה החוא דיוקא לרבינו ³¹ נחשון דדוקא להני בורקיין אבל לענין מתנה
אין בורקיין, נהי דאין בורקיין חותו דסתמא מתוקינן ליה בחזקת שתביא
שתי שערות כיון שהנ"ע לכלל שנים, אבל היכא דקום לן שלא הביא חתי
שערות שהוא נקטן לכל דבריו מנא לן דמתנתו מתנה במקרקעי, הי לכך כל
זמן שלא הביא שתי שערות הרי הוא כפעוטות ואין מתנתו מתנה במקרקעי ³²
אלא במתלמדי ונחוא דליה ליה אפודרופוס, ורב נחמ דקאמר מתנתו מתנה ³³
במקרקעי ונחוא דליכא עליה אפודרופוס מאי קאמר ³⁴, אי איש הוי אגוסרופוס
מאי בעי, אי קטן הוי אין מתנתו מתנה אלא במתלמדי כפעוטות, ³⁵
וראית' שרבי ³⁶ צהוק ברבי סלבי צדק וצוק"ל ³⁷
חילק בין מתנה בקצת ובין את נחן כל נכסיו, ואמאי דהיכא אמר אמ"ר
מתנתו מתנה דיוקא מתנה במקצת אבל בעל נכסיו דקא מעקרה נחלה מבג ³⁸
משפחה לא, ואינו נראה לי, שאנה מנא חילוק זה מה שלא חילק ³⁹
התלמוד, ואמילין בפעוטות אמרינן מתנתו מתנה במתלמדין אחת מתנה מרובת
ואחת מתנה סועפת, הכא שחוא איש במור וחלק בין בקצת ובין כל נכסיו,
הלכך כל שמכרו ממכר בבן עשרים מתנתו מתנה בבן שלש עשרה ⁴⁰ ויום אחד
שהביא סימנין ודין אחד להם, ואמ"ר סתם קאמר ומתנתו מתנה בין במקצת

בין נתן כל נכסיו, ואם עוקר נחלה סגנוי סמחה אין בכך כלום, שבלעון

מנחה הוא נתן ורשאי הוא לעשות בעלו מה שהוא רוצה

- א. ע"ן אוצר הנאונים לכהונות ע, א-ב עד 215 צות מקסב;
- והנה תנ"ח סימן רה, סוף עד 95
- ב. בצא בתרא קנה, 5
- ג. שש קני, א
- ד. לפנינו לימא
- ה. כהן

1. בדר במעות סה, 1. 2. כאן מהחיל בשה"ב: מספר המכריע של רבינו ישיע"ה, בפרק הניזקין אמרינון... 3. בשה"ב ואף 4. בשה"ב במלמלי
  5. בשה"ב במקרקעי 6. בשה"ב ששלו 7. בשה"ב לרב 8. בשה"ב חסר
  9. בשה"ב ז"ל 10. בשה"ב שונים 11. בשה"ב סקרקעי 12. בשה"ב שירש
  13. מתקיים סתמו, בשה"ב סתמו קייסח 14. בשה"ב חסר 15. בשה"ב
  16. פרק 16. בשה"ב ז"ל 17. בשה"ב שם 18. בשה"ב סמוטרוס 19. בשה"ב
  20. בשה"ב לקיזשין ולנימין, בשה"ב לנימין ולקידושין 21. בשה"ב סתמו
  22. בשה"ב ערבינון 23. בשה"ב דמרינון 24. בשה"ב גיזל 25. בשה"ב
  26. בשה"ב מנשי 27. בשה"ב לרב 28. בשה"ב לטרינון 29. בשה"ב שנים
  30. בשה"ב נוסף שנה 31. בשה"ב וקטרינון 32. בשה"ב וסמחה
  33. בשה"ב ואין 34. בשה"ב שילרו לו 35. בשה"ב וכבר דבר 36. בשה"ב
  37. בשה"ב חסר 38. בשה"ב חסר 39. בשה"ב חסר 40. בשה"ב חסר
  41. בשה"ב חסר 42. בשה"ב חסר 43. בשה"ב חסר 44. בשה"ב חסר
  45. בשה"ב חסר 46. בשה"ב חסר 47. בשה"ב חסר 48. בשה"ב חסר
  49. בשה"ב חסר 50. בשה"ב חסר 51. בשה"ב חסר 52. בשה"ב חסר
  53. בשה"ב חסר 54. בשה"ב חסר 55. בשה"ב חסר 56. בשה"ב חסר
  57. בשה"ב חסר 58. בשה"ב חסר 59. בשה"ב חסר 60. בשה"ב חסר
  61. בשה"ב חסר 62. בשה"ב חסר 63. בשה"ב חסר
- נוסף ב"י 65. שהוא רוצה, בשה"ב ש"רצה, [סמחה] חסר לה לעלה: 66. בשה"ב בתינוק 67. בשה"ב שחב"ה

דנרסין במוצאיה גמרק הקורח עומד זין כג, א, ¹ תיבציה לוח

סמפיר סחו שיעלה, ² רב הזנה ורב יומיה בר אבא ³ זוד אמר עולה זוד

אמר אינו עולה, כמן דאמר עולה וזוז קא קאר, ⁴ זמאן דאמר אינו עולה

כדעולה דאמר עולה כמני מה אמרו חמפפיר צדין שיקרא בהורה החלל ⁵ כמב

כבוד התורה וכיון דמשום כבוד תורה הוא למניינג לא עליק, סחיבי

חמפפיר בנביא לא יסתוח מעשרים ואחד ספוקים כונד שבעה שקראו בתורה,

זמאן ז'תא ערית ⁶ ותרבעה חזין, כיון דמשום כבוד תורה הוא כונד ⁷ לא

צדין, ⁸ ונראה לי דחלכתא כמאן דאמר סמפיר אינו עולה, סכמה מעמי,

חדא דמותיב חלמודא ומתקן אליבא זמאן דאמר אינו עולה וכתוב במתחוח

החלמוד ⁹ כללא רבה ⁷ בתנזיי כל אמורא ⁸ דמותיבי ⁹ ליה תיובתא ולבר פלגתא

לא מותבין ¹⁰ חלכתא כונתיה ¹¹ דמותיבין ¹² ליה זמנה כבי ¹³ ויאיה ¹⁴ חמפפיר

בהרבה מקומה ופוסקין כמאן דמותיבינג ¹⁵ זמריקנגן אליבא דידיה, וזו

דנרסין בירושלמי רבי הלבו ורב מתנה ורב שמואל בר שילה בשם רב

שבעה חזן כן חמפפיר בנביא, והו דמוניא דחלמודין זמי הכי אזלא

דנרסין בפרק בני העיר איתמר הל להיזה בואתה חצוה אמר רבי יצחק ¹⁶

נפחא קרו שיחא סאתא חצוה עד כי תשא וחד קרי סכי תשא עד ועשיה ¹⁷

מתקיף לה אביי אמ כן אמרי אונקומי הוא דקא מוקמי תחם אלא אמר אביי

קרו שיחא מואתא חצוה ועד ועשיה וחד קרי סכי תשא עד ועשיה, ¹⁸ הל

להיזה בבי תשא עצמה אמר רבי יצחק קרו שיחא מן ועשיה עד ויקהל וחד

קרי סכי תשא עד ועשיה מתקיף לה אביי אי חכי לספרע הוא דקרו תלא ¹⁹

אמר אביי קרו שיחא סכי תשא עד ויקהל וחד קרי סכי תשא עד ועשיה, ²⁰

סוכה כמאן כי כך היה מנהג האמוראים לקרוא ששה בפרשת היום וחשביעי ²¹ ²²

בפרשה שקליפ, ואילו היה לחם מנהג להעלות חמפפיר למנ ²³ עבעה היה

לו להזכיר בכירוש וחמפפיר קורא סכי תשא ²⁴ ועשיה, אלא ודאי ²⁵ היה

נחמנו וקדמנו וקדמנו וקדמנו וקדמנו וקדמנו וקדמנו וקדמנו וקדמנו

חזיר וקדמנו מה שמרא השמימי

בך כתב בהלכות צרכי ציבור, אין המפסיד עולה למנין ²⁴ חמשה ששה ושבעה

ממנו שאמר המפסיד הגביה צריך עיקרה בתורה לחלו ⁴ כדי לעשות כבוד

לתורה, אבל רבינו צחק סתם וצחק ³⁰ כתב,

והלכתא עולה דאמרינן בפרק גזי חער ראש חדש אדר שחל להיות בוואתח ³¹

הצוה אמר אביי קרו שיתא מואתח הצוה עד ועשיה וחד קרי מכי השא עד ²⁰

ועשיה זהו ספסיר אלמא כפסיר עולה מן חסנין וכך הלכה. ונעלאת ²⁴

מאר על דבריו ואינם ³⁶ אלא דברי חלומות ומנין ³⁷ לו דחד דקאמר על המפסיד

קאמר אררבה סדיא קאמר וספסיר קורא אלא חד קורא שמע מינה דחד מן ³⁹

השבעה בלא המפסיד קאמר בדכותי ⁴⁰ ליעיל, וממני שראה אמוחזן ⁴¹ שנהנו

לקרוא שבעה בפרשה היום וחמטניר בפרשת שקלים שנראה כי אנו צריכי ⁴³

שבעה בלא המפסיד אלמא כי אינו עולה למנין ²⁴ שבעה, נטתיי ע סטם שותה

קורים בפרשת היום וחטביעי דהיינו המפסיד קורא בפרשת שקלים אלמא ⁴⁴

מפסיד עולה, ולא היא דהחנא חד דקאמר אינו אלא שביעי בלא המפסיד כי

המפסיד אינו עולה כלל, וממני שפרשת שקלים היא חובה כפרשת היום אין ⁴⁵

נחתנין אותה למפסיד שאינו קורא אלא לכבוד תורה אלא אחד מן השבעה ⁴⁶

שהם חובה היום קורא אותה והמפסיד חוזר עור ⁴⁷ וכופלה לכבוד תורה,

ובתו סטוה על חרב רבינו אלחזן ⁴⁸ וצ"ל דאיתי

כתוב, ואזן קיימא ⁴⁹ דעולה ממנין ²⁴ שבעה, וכך מסך בחטובתו רבינו ⁵⁰

עקב לרב רבינו מטולם, שורי בועני ⁵² וביוע חכפור ⁵³ במצחה אנו עוש ⁵⁴

השלישי מפסיד, וביזן דלא קרי מפסיד בתורה אלא ממני כבוד תורה לסתן

דאמר אינו עולה למנין ²⁴ שבעה אית לן למימר דלמנין ³⁵ שלשה נמי לא סליק

כדאמרינן חכא אליביה למנין ²⁴ שבעה, ואמר רבינו חס דחילכך נהנו לעשות

המפסיד ממנין ⁵⁶ שלשה, ומח שאין אנו עושין ⁵⁴ אותה בשבת ממנין שבעה וביוע

טוב וביוע חכפורים ממנין חמשה וששה מטום דהתם מוסיפין עליהם כדחנן ⁵⁷

במחשבתו ידועות הן על צד המעלה וידין דאמר עילוי ה' המעשים ידועים

ואין בכך כלום דהנחמיהם עליהם וכן הם קפץ חנה הרי חנה כנדיסל שוחס

עולה הוא מכנין שבעה, ולמאן דאמר סמפיר אינו עולה הרי קראו שבעה

למנין, ובינם טוב קרו כולתו בעניינה דיומא והסמפיר השש קורא והקרבחם
לברו, וכן בשבת וסקלים השמיים קורא פירש שקלים לברו, וכן כל שאר

המשיבות, ובתעניות שלש שקורין שלשה אין סופימין עליהם ותלכך הזערתו

לעשות המספיר מן המנין כיון דקיימא לן כותיה שאם היז קורין ארבעה הרי

היז מוכינין עליהם, ואף על גב דליקמן במרק בתרין קמרינין בכמה דונתי קר

שיהא בנאה חצונה והו קרי בכי השא, תקנו עכשיו לקרוא השבעה במרשה היום

וחשמיני, המספיר במרשה הנוספת, וכן בראש חדש קרי שמיני בראש חדש והשבעה

במרשה היום, דהואיל ותקנו לעשות המספיר שמיני, ואינו מושבון השבעה תקנו

שכל השבעה שכונד שבעה רואי מני המלך קראו בעוני אחד, וכך פסק רב עמרם

בסדר שלו ובהלכות גדולות דרב יהודאי גאון שלעולם קורין שבעה במרשה

היום, ופסחה קורא השביעי, מרשה הנוספת היה צריך חשמיני לחזור ולקרוא

ממנה שלשה מסוקים ולא היה נכון לקרוא המרשה הנוספת פעמים, ומרשה זכור

שאין בה אלא שלשה מסוקים היה צריך לקרוא שחי פעמים, כן נראה, ותיהם

שכל מקום כיון שתקנו חשמיני מספיר בשבתות אמילו כסאן דאמר סמפיר אינו

עולה למנין שבעה לסוף תקנו שאמר המספיר כל פירשה הנוספת תלא אינו קורא

אלא משום כבוד תורת, עד כגון, הנה מוכיח סדברי רבינו עקב שכל

שבתות השנה קורין שבעה בני אדם ומעלימין הפרשה והסמפיר שהוא שמיני

חוזר וקורא במה שקרא השביעי, וכך נוהגין עכשיו בכל העולם, ואומרין

קדיש בסוף קריאת השביעי ואחר כך קורא המספיר, וכל זה אינו אלא אליבא

דסאן דאמר מספיר אינו עולה, שחלוקתם בשאר שבתות השנה היא, נמצא שאנו

עוקרין דברי האומר מספיר עולה למנין שבעה, ומה שאמר רבינו עקב דחזי

אליבא דכולי עלמא דוף למאן דאמר עולה הו המספיר שמיני ואין בכך כלום

81 שחר' שו'נו מוס'מין עליהם, כל זה אינו נראה לי, דכמוז'מין על'הן

קורא חשמי'ג' סן הפרשה כמו שקרא הפביעי שלא סיימ' הטביעי הפרשה אלא

ט'יר ט'קור' חשמי'ג' דגם לא העסקו בקריש בי'ג'הם, אבל זה שקורא

83 הטביעי כל הפרשה דגם חמסקו בקריש וחשמי'ג' אינו קורא אלא במה

שקרא הטביעי אין זה חוסמת אלא הוא קורא לכבוד חורה בעלמא כסאן

84 דאמר אינו עולה וכה שנחתייע רבינו הם מחשעה באג זיום הכפור' 84* 84* 53, 841

84* במנחה שנחבז העולם לעשות השלישי חפטי' דגמא חפטי' עולה סן חסני' 84* 61

84* נראה לי שאין זה ס'יע, שלא חייבו חכמים להפטי' אלא בשבתות צ'ח'ס 85, 85*

86 סוב'ס ט'ט' שם אסיפת עם כדת'ן בכת'ה'ין נב' יצח סוב' זיום הכפור'ס 53

86 ושבת אב' בשו' יחסי' ובשבת במנחה: ברצ' חדשים ובחול' של מועד 87 86 852 871

871 ואין חפטי'רין בנביא אלא לא חייבו להפטי' אלא היבא דקרו חסני' חסני'

871 ששה ושבעה דא'כא רוב עם, זיום הכפור'ס במנחה ודעיה באב דליכא אלא 53

871 שלשה לא חייבו חכמים להפטי'ר, אבל מיהו אף על ס' שארנו חובה להפטי'ר

88 אב חצ'ן הצבור להפטי'ר אין בכך כלום דהאי דחנן אין חפטי'רין לא שאין 90

89 יטא'ן להפטי'ר אלא שא'נו חייב'ס אבל אם רצו להפטי'ר חפטי'רין, והא' 91 92 93 93*

94 דאמר'ן בפס' בני העיר שביזם חכמור'ס במנחה חפטי'רין ביונה ובחשעה 831 53, 843

94, 94* באב חפטי'רין באסוף אסי'מס, דמאי דאמר'ן נס' בפרק הקורא בתרא שאם 95 943 96, 96*

96 חל השעה באב לחיות בשו' בנז'ש' קור'ין שלשה חפטי'ר אחז' וכו', וס' 847 88

943 ו'אמר'ן נס' בפרק במה מדליקין אמר רב אחיב' בר מתנה אמר רב זיום 97 87 97*

98 מוב' שהל לחיות בשבת חמסקי' בנביא במנחה אינו צריך להזכיר של יום 98

98 במ' שאלמלא שבת אין נביא במנחה ביום טוב, כל אלה אינן חובה כדת'ן 983 98*

981 בסחנ'ת'ן אלא שאם רצו להמטי'ר חפטי'רין ולא פליגי כל ח'ס' אסתני'ת'ן 98*

981 וכך מצאתי כחוב' ג' ח'ט'ו'ב' ד' ח'ר'ב' ד' ס'ר'ו'צ'א' ד' א'ו'ן 98*

981 צדוק'ל' יטשאלחם מה'הן חפטי'רין בנביא בשבת במנחה, ודודיעת חרש'ו'ב' 98*

981 חפטי'רין כדת'ר'ה אע"פ דחזקה הוי חפטי'רין כסב' שפיה דגרי'ס'ן יטכ' 98*

981 בנחמה שג', ולא ה'ד' מוס'מין על עשרה מסוק'ס, ובמ' מרסי'ס כדור' 98*

104 105 102* שלא להפסיד וכיון שנתלקו גתלקו.

106 105 חובה כמו שהן אותן של יום טוב ויום הכפורים ושבת, לא תקנו חכמים

107 104 106* 4 שחמספסיר בהן יהא קורא בתורה תחלה לכבוד חורה, עתה אינם חובה וקראת

107* 53, 841 107* וחורה היא חובה, אבל הטטרת יום טוב ויום הכפורים ושבת שהיא חובה כמו

108 קריאת התורה אם לא היה חמספסיר קורא בתורה תחלה היו מעניין ההדיוטות

108 חובבי אים לתורה, לכך החקינו שיקרא בתורה, וכיון שאינו קורא אלא לכבוד

108* 81 110-847 חורה אינו עולה מן המניין, אבל אלו והחמסרות שאינן חובה אינו צריך

111 111* 4 חמספסיר לקרוא בתורה תחלה, חילוך אם נהנו לעשות השלישי ספסיר אין בכך

111 24 כלום, שאין לומר כאן ספסיר עולה למניין שלשה, שלא היה חייב ספסיר זה

847 847 112-112* 847 לקרוא בתורה וסמן חרין אם היה יוצא אחר להפסיד היה יכול בלא שום

113 קריאת התורה, אלא שנחננו שהזל שיש שקרא בתורה סטום חובה הוא יהא ספסיר

114 58, 114: 114* גאון חולק בזה האומר שאין ספסיר עולה ממניין שבעה, מפני שלא היה חייב

114* 115 114* ספסיר זה ליקרא בתורה תחילה שחמסא קריאתו לכבוד חורה כדסר שית,

115 וראיתי שרבינו עם הקשה הא רוב אחרב בר מחנה אסחניתיין דמבילה דתני

116 117 אין ספסירין בשבת בסנתה, ותיירין דאין ספסירין בנביא קאי אנבי אים ודר

118 אהדבוי קאי אכתובים כדאמרין בכל כתבי הקודש בנחודעא מסקי סידרא

118 בכתבי בסנחא בשבחה ולא ביום טוב, ומסקי הנינו ספסירין, ומקוסות

119 120 קריאת ים בכתובים כדאמרין חסם, אבל בנביאים חקנת עזרא הוא בכל

121 קודם, ולא תקנוהו אלא בשעת זמול מלאכה ובשעת בינומיהא גיין יוצר

122 122* לסופת, ואינו צראה לי, דהא מסקי סידרא לא טמטז חתם אלא שהיו

123 124 דירשים בכתובים או קורין בה, בסנחא בשבת בשלא היה להם זמן בית המדרש

125 שחזר שאכלו לא היו דורשים לרביהם מהום ספרות, וחכמי אלא חתם סוניים

125 125* דשמענא, יהכי סנחא נמי בירושלמי דורסיניו זחמ, דלסנה רבי ורבי חייא

126 126* רבי ורבי יסמאל נובי יום חרף יוכביים, מנעיהו במנולית קינות ברבי

127 127* 128

128 128* 128

128 128* 128

אלו לא חייבו עמוקין בעיניו כן היה לנו לומר, על אחת כמה וכמה
 שאנו מסדקינן באותה ענין, עלה בביתו ונתן סמוך יבוע עליה וקשר עליה
 נתיב מנהוג, אמר רבי שמעאל ברבי יוסי כמנו לפרוץ שלשה דברים, סמוך
 אינו כרפא אלא משמר, נסי שהוא סן המוכן, ואין קורין בכתבי הקודש
 אלא סן המנוחה ולמעלה, ובחלמזרין נמי במיק יום הכסודים בחלכת
 הנהוג אהמא והשוג גרסינן, רב הוה פסיק סדרא קטיה דרבי, עייליה
 אהא רבי חייא הדר לרשא, אהא בר קנרא הדר לרשא, אהא רבי שמעאל
 ברבי יוסי וזו לרשא, אהא רבי חייא אהא רבי חייא אהא רבי חייא, וזו לרשא
 אקמר רבי חייא וכו', אלמא פסיק סדרא לא משמע אלא לכוין דרשה
 ולא חמשה, ובמיק אדם שואל מחבירו גרסינן וחסר האביונות זו חסדה,
 רב כהנא הוה פסיק סדרא קטיה דרב, כי ספא להאי מסוקא איהנה רב, חסר
 שמע טינה אזל ליה חמדיה דרב, אלמא כל מסק סדרא ענין דרשה הוא,
 ומה שכתב רבינו חנו ובינו טוב קרי כולוהו בעניינא דיוטא ודמספיר
 העשי קריא וחקרבהם לבדו, וכן בטבת של שקליט השמיני המספיר קורא
 מושא שקלים לכדו וכן כל שאר הפרשיות, וכן ראש חדש שחל להיות בשבת
 קרי שבעה גברות היום והשמיני אמספיר קורא בפרשת ראש חודש, וכן
 מצאתי צם לטו דה בטו דט שויבר וכך כתוב צם בטו דה
 קרי אה כל הסו ערות בא לכות גודו לוה וכן
 ראיתי שנוחנין בהרבה מקומות, עוד זו רעה חולה ראיתי תחה השסס
 שנהנו לקיורא שבעה בפרשת היום ומספיקין בקדיש ואחרי כן קורא
 השמיני המספיר פרשת שקלים וכן שאר כל פרשיות וכן מושא ראש חדש,
 וראיתי הדברים שנים רבינו חנו כיון שהשנה איצט משיטות
 בפרשת ראש חודש לקריאת וחקרבהם שקורא השמיני המספיר בכל המועדות,

מסכת סנהדרין פרק טו הלכה טו

וכמו שמפסיקו ב"ן קריאת מרשה יום טוב וב"ן קריאת והקריחת שקורא ¹⁶⁰

השני המפסיר כך מפסיקין בקריט ב"ן קריאת מרשה היום וב"ן קריאת ¹⁶¹
הרבע וישיות ופרשה ראש חדש שקורא השמין המפסיר, וכל מה שנשא זנתן

וכינו הם לא עשה אלא לקיים המנהג שמצא שוחזו העולם שלצ' יצקור את ¹⁶²

החלכה, אבל צאחה בע"ז שהמנהג הזה הוא שלא בחלכה ושלא בדת, ב"ן קריאת ¹⁶³

אזכרה וירמיות ופרשה ראש חדש חן חובה ומפסיקים סדר ההפטרות בעבורם ¹⁶⁴

שמי"ה"ן המפטרות של סדר מרשה היום ומפסיקין בהם, וכיון שחם חובה הי"אך ¹⁶⁵

נתן היות למפסיר שאינו קורא אלא לכבוד הורת והי"אך ממפסיקים בקריט ¹⁶⁶

בליציהו שמוכיח ב"ן כבר פייסנו קריאת החובה בתשלום פרשה היום והר" ¹⁶⁷

ערי"ן חובה עלינו לקרוא אלו הפרשיות, ורבינו חם שאמר כי המנהג הזה ¹⁶⁸

שוחזו היה כדי לבא אליבא דבולהו, אדרבא המנהג הזה עוקר דכרי' שנתם, ¹⁶⁹

דמאן דאמרי מפסיר אינו עולה היה סובר שחבי"ע יקרא מרשה הנומפת ולא ¹⁷⁰

המפסיר כדמרי"ן בנסרא שיתא קרו בנאחה חצוה וחד קר" בנ"י חטא, ואנו ¹⁷¹

נותנין מרשו הנומפת למפסיר, ומאן דאמר עולה סבר שהמפסיר הוא חבי"ע ¹⁷²

ועולה למנ"ן שב"ח ואנו עושי"ן אותו שמני"ן ומפסיקין בקריט ב"ן חם לומר ¹⁷³

שאינו עולה, ועי' כהן לא אמר עולה אלו שלא לחמסיק בקריט ב"ן ח"ן ¹⁷⁴

שיצטרף עם השאר וקרו למני"ן, אבל כיון שהמפסיר בקריט ב"ן חם הי"אך ¹⁷⁵

יבול לחצמ"ף עמיה, וגם כן נמצא שאותו שקרא מרשה הנומפת צינו סמני"ן ¹⁷⁶

החזנה וקשינו אותו המרשה מפילה ולא חובה, וכן כתב גם ר"ב ו ¹⁷⁷

יצחק נ"ס א"ס וצוק"י, עמס חלכה כ"י המפסיר עולה למנ"ן שבעה, ¹⁷⁸

אלא פלחו אשכחן לרב נתרונאי גאון דאמר שמני"ן דרבנן סבוראי הי"ב ¹⁷⁹

דקרו י"חא המפסיקו בקריט וחדר אמרו אינו עולה, והי"בא דלא אמטיקו ¹⁸⁰

בקריט מקמי חמרא עולה למנ"ן שבעה, נתגדר עכשיו שהמנהג הזה לא ¹⁸¹

בא לו תמי' ילוי סדר, וזוהו לבי' לומר שהמנהג הזה לא נהנהג בעולם אלו ¹⁸²

הוא לא היה ידוע, וזוהו לבי' לומר שהמנהג הזה לא נהנהג בעולם אלו ¹⁸³

חובה היום ומפסיקם בקדיש ואחר כן קורא המפסיד שהוא שש בפרשת

המוספין, וכן ביום הכפורים קורין שש בני אדם בפרשת אחרי מות

ומפסיקין בקדיש ואחר כן קורא המפסיד שהוא שביעי בפרשת המוספין,

כך הנתיב גם בארבעה הטרשיות ובפרשת ראש חודש לקרא שבעה שהם חובה

בפרשת היום ולהפסיק בקדיש, ופרשה הנוספת נותנים אותה למפסיד שהוא

שמיני, ואין הנדון דומה לראש ורחוקים עת חזה ברחוק מזרח ממערב,

שקראת המוספית אינה חובה שהרי אינה נזכרת לא במשנה ולא בתוספתא

ולא בתלמוד, שקראת כל המועדות היא מבוטאת במשנה ובברייתא ובבבלי

וכמה בני אדם קורין ביום טוב מפורש שביום טוב קורין הכמה ובמשנה

שנייה מפורש במה שהן קורין וקראת המוספין אינה נזכרת שם כלל בשום

מקום לא בבבלי ולא בירושלמי, ונראה לי שאינו אלא תקון הנאונים ראשי

הישיבות זכרונם לברכה שתקנו שיקרא במוספין כדי לנורמם שליה צבור

ויאמר אותם בתוך התפלה, ומפני שאינו חובה לא נתנו אותם לאחד מהכלל

שהן באים חובה ליום אלא תקנו שיקרא אותם המפסיד שאינו חובה לקרא

אלא לכבוד התורה וכיון שאין קראתו חובה לא חששו אם לא יקרא במה

שקרא החמישי כמו שאנו עושין בכל שבתות ושנה אלא תקנו שיקרא במוספין,

וזו המנהג הוא מה והגון ומתקבל, אבל הארבעה פרשיות ופרשת ראש חדש

שהן חובה ליום וקובעין המסרה אחרת בעבורם אינו דין שיקרא אותם אלא

אחד מן השבעה שהן באין חובה ליום ונס שלא להפסיק בקדיש בימינו, שכמו

שפרשת היום היא חובה כך גם זו הנוספת היא חובה ועודפת עליה שמפסיקין

המסרה פרשת היום ומפסירין בפרשת הנוספת, הלכך הסוב והישר הוא לקרא

ששה בפרשת היום והשביעי בפרשת הנוספת כמו שמפורש בנדרים ואחר כן

אומר קדיש ואחר כן הווי וקורא המפסיד לכבוד התורה ופירש הנוספת

שקרא שביעי במסמו בכל שבתות ושנה, וזהו קראת המוספית שכתב

במסמך הירושלמי וזהו שכתבנו בפרשת ראש חודש וזהו שכתבנו

בפרשת ראש חודש וזהו שכתבנו בפרשת ראש חודש וזהו שכתבנו

רא"ת"י מהן, בנוסח אחד רא"ת"י כחוב ובנוסח אחר לא רא"ת"י כתוב,

ועוד עדבר"ו סותרים דברי בעל הלכות גדולות, שבהלכות גדולות בהלכות ²⁰⁷

צרכ" צבור כתוב בשנ"י הנוסחאות ב"ום טוב המטה וב"ום חכפורים ששה ^{208 209}

ובשבת שבעה א"ן מוחתין מחס אבל מוסיפין עליהן ומפסיקין בזביא וא"ן ²¹¹

המפסיק עולה לכו"ן המטה ששה ושבעה מפני שאמר המפסיק בזביא צ"ך ²⁴

ש"קרא בתורה והחילה כדי לעשות פ"ג לתורה, ובסדר ק"א את המעשים כתוב

בשבת קרו שבעה גבר"י וכ"ן דקרו להו שבעה גבר"י כמה דלא קדישו להו חס

שב"ע"י מפסיק עולה לסו"ן שבעה אבל חיכא דקדישו קרו שבעה גבר"י וחדר ^{212 24}

קרי מפסיק דכ"ן דאפסיקו להו אמר רבנן המפסיק צ"ך ש"קרא בתורה

החילה מפני כבוד התורה, הנה מוכח שא"ן הן דברי בעל הלכות גדולות ^{213 214 215}

אלא מחבר אחר כרבם שם, והעושה בסדר שכתבנו "צא יד- כל ההלכות, שאף

האומרים מפסיק עולה לא אמר שהובה לעשות כן אלא אם רצו לחשלים השבעה ²¹⁶

עמו ולא המסקת הקדיש ביניהם כול"ן ואם א"ן רוצין להעלותו אלא קראו ^{217 218}

שבעה בלא לו ויפסיקו בקדיש ביניהם וכו', ולא בא אלא להקל, והמחמיר

בדבר יוצא יד"י כול"ן, והעושה בסדר זה נביא שלום לעולם ושלום על אנשי ^{219 220}

ישראל ²²¹

א. לא מצאתי לשון זה בספרי הכללים, אבל הכלל הוא ידוע

ב. מפילת פ"ד ה"ג

ג. מפילת פ"ד ה"ג

ד. מפילת פ"ד ה"ג

ה. מפילת פ"ד ה"ג

ו. האוה תוספות כאן ד"ה חר, בשם רבינו הג

ז. הוא בספר הישר אמצע סימן תרכב

ח. לעיל כא"ז

ט. סימן סו

י. מפילת פ"ד ה"ג

יא. לעיל כא"ז

יב. שבת כד, א

יג. ע"ן אוצר הנואנים לשבת כד, א = צר 26, אית ש

יד. מצות תוספת אכ"ז ב"ה, פ"ד ה"ג חל"ה י"ד ע"ז דה"ז ר"י וכו'

ח' איכה ד כ
 ט' יומה מז, ט"ז
 כ' שבת סוף קנב, א
 כא' קהלת יב ה
 כב' ע"ן שם בטימנים יד, כ"א, צ"ח
 כג' א"נז בוז"ג שלפנינו, ונרפס ב"בית גבות החלכות" לר' חיים טאיר הלוי
 הורוויץ (פטר"ט הרמב" 1681) עד 2-41; גם הוא נסבג בה"ג שהוציא
 ה"דעסה"סער ע"פ כה"י וואס"קען (בערלין תרמ"ח) צד 622.
 וע"ן סח שכתב הרי"ד קצמו על סדר זה בסמוך.
 כד' ברי"ף עט
 כה' לקמן ל, ב

1. בכ"א מנה"ל, נמנ"לה בפרק הקורא בחוריה, א"בעית... 2. בכ"א נוסף למנ"יין שבעה" 3. בכ"א אבה 4. בכ"א התילה 5. בכ"א איהת
6. בכ"א דהילכה 7. בכ"א רבה 8. בכ"א אמורה 9. בכ"א דמותבין 10. בכ"א סותבין 11. בכ"א הילכה 12. בכ"א פוהיה 13. בכ"א מבי"אין 14. בכ"א נוסף כל" 15. בכ"א נוסף הלכה" 16. בכ"א נוסף עד" 17. בכ"א סובחה 18. כ"י השא, בד"ר ועשה" 19. כתקף... ועשה", בד"ר אסר 20. בכ"א זער 21. בכ"א אלמא 22. בכ"א כוכ"ח
23. בכ"א סיבן 24. בכ"א למנ"יין 25. בכ"א כד 26. בכ"א כתוב 27. בכ"א בחלכות 28. צרבי ציבור, בד"ר צורה ציפור 29. בכ"א אסר 30. בד"ר אסר 31. בכ"א ותילכתא 32. בכ"א אורש 33. בכ"א וחינו
34. בכ"א וכן 35. בד"ר ספ"רין 36. בכ"א וחינו 37. בכ"א וסנ"יין 38. בכ"א אדרבה 39. בכ"א וחד 40. בכ"א כדכתב"ת 41. בכ"א אסר 42. בד"ר אסר 43. בכ"א צרינים 44. בכ"א קורין 45. בד"ר כי תשא 46. בכ"א צותנים 47. הוזר עוד, בכ"א עוד הוזר 48. בכ"א אסר 49. קיימא לן, בכ"א דקיימלן 50. בכ"א כתב גרבינו יעקב
- בכ"א אסר 52. בכ"א בתענינה 53. בכ"א הכיטורים 54. בכ"א עדשים 55. בכ"א דלמנ"יין 56. בכ"א סנ"יין 57. בשבת... ושחח, בד"ר בשבת מסנ"ן השעה ושעה ועצמה נינו סוב וביזם הכפורים; כל"א בשבת וחסוהו ושחח ביזם טוב וביזם הכיטורים" -- ותיקנת על פי עני המקורות 58. בכ"א דמוספין 59. הרי הוא, בכ"א אסר 60. בכ"א הוצרכו 61. בכ"א חמנ"יין 62. דקיימא לן, בכ"א דקיימלן 63. בכ"א כוונה"ה 64. בכ"א אסקנו 65. בכ"א ותיקנו 66. בכ"א בענ"יין 67. בכ"א נוסף, נגזן" 68. בכ"א השבעה 69. בכ"א אסר 70. בכ"א פרשה 71. בכ"א פעמים 72. בד"ר אסר 73. בכ"א זחלם 74. בכ"א סנ"י 75. בכ"א שבכל 76. בכ"א סחא 77. בכ"א צותנים 78. בכ"א ונמנא 79. בכ"א עוקדים 80. בכ"א האומרים 81. בכ"א עליהם 82. בד"ר שקרא 83. בכ"א סחא 84. בד"ר קורא 85. בכ"א ויסים 86. בכ"א בל"י 87. בכ"א ובהמ"ש 88. בכ"א רוצים 89. בכ"א אפי"גור 90. א"ן ספ"רין, אסר בכ"א 91. בד"ר רשא" 92. בכ"א שא"ן 93. בכ"א חייבין 94. בכ"א באסף 95. בכ"א אסר 96. בד"ר וכ"א בתורה (ו) 97. בד"ר אמרכו"י 98. בכ"א שא"למל" 99. בד"ר ספ"ר 100. בד"ר אסר 101. בכ"א וכולם 102. בכ"א נוסף, שמד"א 103. בכ"א אלה

תחלה

- 113. בכ"א חסר
- 114. שמוע חובת בכ"א חסר
- 115. בכ"א שתימצא, וכן בשח"א
- 116. בכ"א דה"ן
- 117. בד"ו דה"א
- 118. בכ"א בסנחה
- 119.
- 120. בד"ו עור
- 121. בכ"א חיקוהו
- 122.
- 123. בכ"א בחס
- 124. בכ"א חסר
- 125. בכ"א ח"א
- 126. בכ"א רוצח
- 127. בכ"א יוסבין
- 128. בד"ר ובערב
- 129.
- 130. בד"ר בשן
- 131. בכ"א בשפיר
- 132. בכ"א לו
- 133. בד"ר גדיכתין
- 134. בד"ר סנוחין
- 135.
- 136. באוחו ענין
- 137. בכ"א לביחו
- 138. בכ"א בירגי
- 139. בכ"א בהילכת
- 140. בכ"א סידרא
- 141.
- 142. בכ"א דרבי
- 143. בכ"א לרישא
- 144. בכ"א
- 145. בכ"א חנינח
- 146. בכ"א כולי
- 147. בכ"א
- 148. בכ"א וניזיל
- 149. בכ"א עניין
- 150. בכ"א ובשילהי
- 151. אדם שואל
- 152. בכ"א שואל אדם
- 153. בד"ר איהפח
- 154. בכ"א
- 155. לכורה נס" במקום נס למורה
- 156. בכ"א שנוהגים
- 157. בכ"א חסר
- 158. שאר כל
- 159. בכ"א הפרשיות
- 160. בכ"א שמפסיקין
- 161. בד"ר
- 162. ר"ה
- 163. בכ"א חסר
- 164. בכ"א ומפסיקין
- 165. בכ"א בעבורן
- 166. בכ"א שמונים
- 167. בכ"א ומפסיקים
- 168. בכ"א ניחן
- 169. בכ"א מפסיקין
- 170. בכ"א הפרשה
- 171.
- 172. בד"ר מצא
- 173. בכ"א וכד
- 174. בכ"א אשכחון
- 175. בכ"א ואפסיק
- 179. בכ"א בקדישא
- 180. בכ"א יבוא
- 181.
- 182. בכ"א החמשה
- 183. בכ"א שהן
- 184.
- 185. בד"ר שהם
- 186. בארבע
- 187. בכ"א נותנין
- 188. בכ"א לראיה
- 189. בכ"א חמסין
- 190. בכ"א יגבריהא
- 191. בכ"א נוסף במשנה
- 192. בכ"א חסר
- 193. בד"ר שאין
- 194. בכ"א חיקון
- 195. בכ"א שחיקנו
- 196. בד"ר לגרסה
- 197. בכ"א החסילה
- 198.
- 199. בכ"א באין
- 200. בכ"א נוסף קא קורא משום
- 201. בכ"א חסר
- 202. מה וחגון
- 203. בכ"א הלכך
- 204. בכ"א חסר
- 205. בכ"א שאינם
- 206. בכ"א מהם
- 207. בכ"א בהילכת
- 208. בכ"א צורכי
- 209. בכ"א ציבור
- 210.
- 211. בכ"א עליהם
- 212. בד"ר חסר
- 213. בכ"א מוכיח
- 214. בכ"א שאין
- 215. בכ"א חסר
- 216. בכ"א האוסר
- 217. בכ"א
- 218. בכ"א איום
- 219. בכ"א יצא
- 220. בכ"א כולם
- 221.

בד"ר יש כאן שתי חנהות, כמו שהערה בהקדמת.

השמות: 84. בשח"א מתחיל: ורבינו ישעיה זצ"ל כתב דמפסיר אינו עולה
 84. בשח"א נוסף זצ"ל 84. בשח"א הכיפורים 84. בשח"א חסר 84. בשח"א
 85. בשח"א וימים 85. כדתון... ושבת, בשח"א חסר 87. בשח"א סנוחה 87. בשח"א
 וראשי 87. בשח"א ותולו דל... לא... שלשה, בשח"א חסר 93. אף... רצו, בשח"א חסר
 93. בשח"א וזא 93. שביום... ספסירין, בשח"א ספסירין ביום... בסנוחה 94. בשח"א
 באסוף, בשח"א אסף 97. בשח"א דאמר 96. בשח"א או בחמישי 97. בשח"א נוסף
 אסר רב סנוח"א 98. בשח"א אלו 98. בשח"א אינו 98. כדתון בסנוח"א, בשח"א
 99. בשח"א נוסף דמתניחא"א 102. וכך... גסתלקו, בשח"א חסר 106. בשח"א חסר
 107. בשח"א הפסוקה 107. בשח"א שהוא 111. בשח"א הלכך 111. בשח"א שלישי
 111. בשח"א נוסף ראוי 112. בשח"א נוסף לחמסיר"א 114. בשח"א נוסף
 114. בשח"א החמסיר"א 114. בשח"א למנין 114. בשח"א לקרא 115. ע"כ בשח"א

גדמין בפרק גחר דיני סמונות דף לב, א, ¹ תנן דיני סמונות
סמונין בין לזכות בין לחובה וכו'. גרסינן בפרקא קמא, ² תנן רבון
דיני סמונות בשלמה ואם היה מוסחה לרביס דן אמילוי ³ הידי, ⁴ פירוש שלשה
וזימות שדנו דיניהם ויין ויש לחם ⁵ כח לכוף אח הנתבע לדין ואף על גב
דלא קבלום סדעמם אלא הם הזמינוהו לדין וכמו אותו לדין ונבמא הדין על
פיהם דיניהם דין דמדתריק ⁶ רבי אבהו זבי ⁷ הידי הכא במאי עסקינן דקיבלוהו ⁸
עליהו שמע סינה דתלה אף על גב דלא קבלינאו דיניהם ⁹ דין ולא מצו בעלי
דינין למהדר בהו ואם כיוונו אח האמת כל מה שעשו עשו, ואם סעו בדין ¹⁰
נפרש דינו לפניו ¹¹ סה דינו, אבל שני הדיומות או הידי תוים פלונתה ¹²
ישמואל זרבי אבהו, דשמואל ¹³ מבר לכהחלה אין כח בידם לחזמיין ולכוף אח
הנתבע בדין אבל סיהו אם הזמינום ודנו דיניהם דין ואף על פי שלא קבלום
עליהם ולא מצו בעלי דין למהדר בהו כאילו הו ¹⁴ שלשה ודין השלשה כהידי
שנה אלא שהשלשה מזמינין לדין לכהחלה ¹⁵ והשנים או הידי לא יעשו לכהח ¹⁶
ואם עשו עשו אלא שוקרא בית דין חצוף, ורבי אבהו סבר אין דיין כל ¹⁷
ואף על פי שכיוונו האמת מצו הדין בהו ולהידיין במני אוריס אך אם קבלום
בעלי הדין מצונום או דינו דין ואם טעה רואין אם קבלוהו מצונום שידום ¹⁸
באור יודע דינו דין ומפור מלשלם ואם אמרו לו דין אזונו דין תורה דינו
דין ומשלם סביאנו, וראה לדבר מדמרינן במירקא קמא חכא במאי עסקינן ¹⁹
שקבלוהו עלויהו, ואקמינן אי חכא אבאי השלם טביתו, וטריק דאמרי ליה ²⁰
דין לנו דין תורת. וחזינא פלונתה ביני רבונתה, איכא כאן דמסיק ²¹
חלכה בשמואל ואיכא כאן דמסיק חלכה כרבי אבהו. ב ה ל פ ו ח ז ד ו ל ו
טוסק חלכה בשמואל, ומיית ראייה פמאי דאמרינן בניסין בויאשונה חיה עושה ²²
ביה דין במקום אחד ומבטלו, וחזינן הנכריה כמני כחה מבטלו דב גחמן ²³
בסני שניס רב ששה אמרי בפני שלשה, דב ששה אמרי בסני שלשה בית דין חזון ²⁴

כרב נחמן בריהו, כלמא דרבי, וכו' ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

ורבי אבהו וכו' ⁶⁰ ⁶¹

רבי אבהו ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

במירקין דלעיל האם עודינא דתות כתיב ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

דינא וילת כתיב בה כמותה תלא, סבר רבינא למיסר חיינו ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

ליה רב נתן בר אבסי חכי אמרינן נשמיח דרבא כל כי האי גווגא חיישינן

לביה דין טועין, אמר רב נחמן בר יצחק ותי כתב בה ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

דיילסא ביה דין חצוף הוא דאמר שמואל שנים חדני דיניהם זין אלא שקיה ⁷⁹ ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

ביה דין חצוף, דכתב בה גי דינא דרב אשי, ודילסא רבנן דבי רב אשי ⁸⁰ ⁷⁹ ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

כשמואל סבירא לחו, דכתב בה אמר לנא רבנא אשי ואמרינא ליה לרבנא אשי, ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

מחא שמעיה, דלית חלכתא כשמואל דאמר שנים שזינו דיניהם זין, ונראו ⁸¹ ⁸⁰ ⁷⁹ ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

לי שער ונראייה של רבינו יוחנן חיה נכוחת ואין לזוז ממנה, דמוכח סינא ⁸⁴ ⁸³ ⁸² ⁸¹ ⁸⁰ ⁷⁹ ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

בפירוש דליתא לרשומאל, ומה זכמתין סתהיא דרב נחמן אינה ראייה נכוחת, ⁸⁶ ⁸⁵ ⁸⁴ ⁸³ ⁸² ⁸¹ ⁸⁰ ⁷⁹ ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

דאף על צב דתנא קרי לבי ותי ביה דין לחו למיטריא דאם דנו דיניהם זין ⁸⁹ ⁸⁸ ⁸⁷ ⁸⁶ ⁸⁵ ⁸⁴ ⁸³ ⁸² ⁸¹ ⁸⁰ ⁷⁹ ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

דחא חתם לאו דינא תוי אלא עדות בעלמא זכמת דתרי חנו רובא דל ביה ⁹² ⁹¹ ⁹⁰ ⁸⁹ ⁸⁸ ⁸⁷ ⁸⁶ ⁸⁵ ⁸⁴ ⁸³ ⁸² ⁸¹ ⁸⁰ ⁷⁹ ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

דין עביד חננא לקרותן ביה זין לא שיהו ישרין לדון, וברי ש ספכתין ⁹⁴ ⁹³ ⁹² ⁹¹ ⁹⁰ ⁸⁹ ⁸⁸ ⁸⁷ ⁸⁶ ⁸⁵ ⁸⁴ ⁸³ ⁸² ⁸¹ ⁸⁰ ⁷⁹ ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

חנכתה נח דהלכתא כשמואל בפלוגתא דרבא ורב אהא בריה דרב איקא דפליג ⁹⁴ ⁹³ ⁹² ⁹¹ ⁹⁰ ⁸⁹ ⁸⁸ ⁸⁷ ⁸⁶ ⁸⁵ ⁸⁴ ⁸³ ⁸² ⁸¹ ⁸⁰ ⁷⁹ ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

בפלוגתייהו, ועד כאן לא פליגי אלא ביחיד שאינו מוסתה אבל ביהיר ⁹⁴ ⁹³ ⁹² ⁹¹ ⁹⁰ ⁸⁹ ⁸⁸ ⁸⁷ ⁸⁶ ⁸⁵ ⁸⁴ ⁸³ ⁸² ⁸¹ ⁸⁰ ⁷⁹ ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

מומחה אפילו רבי אבהו מודה כדתנא במירושא ואם היה מומחה לרביה דן ⁹⁴ ⁹³ ⁹² ⁹¹ ⁹⁰ ⁸⁹ ⁸⁸ ⁸⁷ ⁸⁶ ⁸⁵ ⁸⁴ ⁸³ ⁸² ⁸¹ ⁸⁰ ⁷⁹ ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

אפילו ביהיר, והאי מוסתה אוקמה רב יוסף במירקין קנא דנסיך וסבר ⁹⁶ ⁹⁵ ⁹⁴ ⁹³ ⁹² ⁹¹ ⁹⁰ ⁸⁹ ⁸⁸ ⁸⁷ ⁸⁶ ⁸⁵ ⁸⁴ ⁸³ ⁸² ⁸¹ ⁸⁰ ⁷⁹ ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

על צב דלא נקיט רשותה כד"ש גלותא יש לו כה לחזיהו ולכוף את חננע ¹⁰¹ ¹⁰⁰ ⁹⁹ ⁹⁸ ⁹⁷ ⁹⁶ ⁹⁵ ⁹⁴ ⁹³ ⁹² ⁹¹ ⁹⁰ ⁸⁹ ⁸⁸ ⁸⁷ ⁸⁶ ⁸⁵ ⁸⁴ ⁸³ ⁸² ⁸¹ ⁸⁰ ⁷⁹ ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

לדין ודיניה דינא ושעה הוא יחיד מומחה דלא נקיט רשותא ללכתא חרובת ¹⁰² ¹⁰¹ ¹⁰⁰ ⁹⁹ ⁹⁸ ⁹⁷ ⁹⁶ ⁹⁵ ⁹⁴ ⁹³ ⁹² ⁹¹ ⁹⁰ ⁸⁹ ⁸⁸ ⁸⁷ ⁸⁶ ⁸⁵ ⁸⁴ ⁸³ ⁸² ⁸¹ ⁸⁰ ⁷⁹ ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

סדינן דין ואם טעו יתלמו ותי נקיט רשותא דינא דין ואם טעה לא יתל ¹⁰³ ¹⁰² ¹⁰¹ ¹⁰⁰ ⁹⁹ ⁹⁸ ⁹⁷ ⁹⁶ ⁹⁵ ⁹⁴ ⁹³ ⁹² ⁹¹ ⁹⁰ ⁸⁹ ⁸⁸ ⁸⁷ ⁸⁶ ⁸⁵ ⁸⁴ ⁸³ ⁸² ⁸¹ ⁸⁰ ⁷⁹ ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

זכין אמר רב, האי חנו דבעי למידן דינא וכי פטי ליפטי, לינקוס רשות ¹⁰⁴ ¹⁰³ ¹⁰² ¹⁰¹ ¹⁰⁰ ⁹⁹ ⁹⁸ ⁹⁷ ⁹⁶ ⁹⁵ ⁹⁴ ⁹³ ⁹² ⁹¹ ⁹⁰ ⁸⁹ ⁸⁸ ⁸⁷ ⁸⁶ ⁸⁵ ⁸⁴ ⁸³ ⁸² ⁸¹ ⁸⁰ ⁷⁹ ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

כתי ריש גלותא, אבל יחיד מוסתה דלא נקיט רשותא או עלתה הדי זמית ¹⁰⁶ ¹⁰⁵ ¹⁰⁴ ¹⁰³ ¹⁰² ¹⁰¹ ¹⁰⁰ ⁹⁹ ⁹⁸ ⁹⁷ ⁹⁶ ⁹⁵ ⁹⁴ ⁹³ ⁹² ⁹¹ ⁹⁰ ⁸⁹ ⁸⁸ ⁸⁷ ⁸⁶ ⁸⁵ ⁸⁴ ⁸³ ⁸² ⁸¹ ⁸⁰ ⁷⁹ ⁷⁸ ⁷⁷ ⁷⁶ ⁷⁵ ⁷⁴ ⁷³ ⁷² ⁷¹ ⁷⁰ ⁶⁹ ⁶⁸ ⁶⁷ ⁶⁶ ⁶⁵ ⁶⁴ ⁶³ ⁶² ⁶¹ ⁶⁰ ⁵⁹ ⁵⁸ ⁵⁷ ⁵⁶

דין ואם מעו יסלמו, אך אם קבלום בעלי חדין עליהם שדינום למי דעתם.

למדנו עכשיו שלשה הדינות או היד מומחה אף על גב דלא נקיים רשותא

ש כח בידם לכונף ולהזמין לדין, אבל טיחז אם טוען הנתבע כי אני אינו

מסרב מלעמוד בדין אלא בפני אחרים אני רוצה לעמוד בדין הרשות בידו,

ודין זה מפורש במדק דיני ממונות בתרא, מכל מקום אם לא טען הנתבע כי

אני רוצה לעמוד בדין לפני אחרים וכפחותו לדין דינו דין, ואמר הנאמרים

שאין בדורות הללו סאן דיכיל ללמיר סומחה אנא ונמירנא כל מילי, חיליך

אין יחיד יכול לכונף הנתבע לדין עד שיחז שלשה או אם חיה יחיד וקבילחו

בעלי חדין מרצונם דינו דין ואם קנו זה מהו אפילו קודם בור דין אינם

יכולים לחזור בהם ואם לא קנו זה מהו קודם זמר דין יכולים לחזור בהם

לאחר זמר דין אינם יכולין לחזור בהם אלא בטל זרחה קבלו או דינו

כדילמין ספלונתא דרבי מאיר וחכמים במדק דיני ממונות בתרא, ואם

קבלוחו לדון דין תורה דינו דין ואם טעה שלם, ואם קבלוחו לדונם

כאשר יודע דינו דין ואם טעה מסור מלשלם כדילמין מדבר יני אכחו,

ואחר שביארנו שמם הדינים לכונף ולהזמין את הנתבע בדין, ובר

אימתי אם מעו יסלמו ואימתי מסורין מלשלם ואימתי דינו דין ואימתי

מחזירין חדין, הכא חזן דיני ממונות מחזירין בדין לזכות בדין לחובה,

ורמינה דין את חדין חייב את הזכאי וזיכה את החייב סימא את המפור

סייה את המסא מה שעשה עשו ומשלם מביתו, מירוש אלתא דינו דין קיים

ואינו יכול להחזיר, ופריק רב יוסף לא קציא כאן בסומחה וכאן בשאר

מסחה, מירוש סחנתי דכפורות דין את חדין הויא בשאר סומחה דסדי

במימא ואם היה מומחה לבית דין פפור מלזילת אלפא דימא זיתו את שעשה

עשו ומשלם מביתו הויא בשאר סומחה, וחו דבמירנא חני בוימא סי שא

מסחה זרחה את הזכור וכו' ועלה קאי דין את חדין וכו', וכבר אוקמה רב

הדדי לתת דונא ביהדי שאר כל מומחה מה שעשה עשו, וכו' ויחזיקו עליהם

119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200

יש גדול ממנו בעירו אין כח בידו להחזיר הדין אף על גב דנקיט רשותא

אלא מאי שעשה עשו וזאתה ליה ורשותא דמפורי כללם, וזהו פירוש

אימבא, אם יש גדול ממנו אותו גדול מחזיר דבריו ויש בו כח לבטל דבריו, ²⁰⁷ ²⁰⁶ ²⁰⁵

ואם אין גדול ממנו לא ציית ליה בעל דין לאחדורי עובדא ואמילו דח

אומר פעית לא כל כמינות, ואינו נראה ליה, דאם גדול ממנו מחזיר ²⁰⁸ ²⁰⁹

הדין שדין חברו אם כן סומחה דלא נקיט רשותא זמי שאינו סומחה וקבלותו

עליו לדין אותה דין תורה אם מעו לא שלמו ויחזיר הדין סי שנדול ²¹⁰ ²¹¹

מכוח, אלא ודאי אין כח בגדול העיר להחזיר דינו ולא דין חברו, ^{אלא}

וזהו שכל מה בין ה"ה ו"ה וצוק ל פירש בדברי ²¹² ²¹³

וזהו שכל מה בין ה"ה ו"ה וצוק ל ²¹⁴ ^{כא}

פירשו כאן סומחה כאן שאינו סומחה, הח"ה דין את הדין בסומחה, ומשום ²¹⁵ ²¹⁶

חצי דינו דין ומשלם מבייתו, ומתנח"ה בראינו סומחה ומשום אכ"ה מחזירין ^{כב}

דינו במל, ואינו נראה ליה, מכמה קושיין, הדין דבמפרים כתוב ומסומחה ²¹⁷ ^{כב}

מחזירין והא קתני אם היה סומחה לביה דין פסור, ואיננו לא גרסי מחזירין ²¹⁸ ²¹⁹

אלא סומחה בלחוד ומקשה על כה"ה ראמר משלם מבייתו, והו"ה כ"ה מצו לאוקמה ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴

לחא דבכורות בסומחה, והא מדקתני סיפא ואם היה סומחה מכלל דרישא לאו ²²⁵ ²²⁶

סומחה, ואי אמרת רישא סומחה דלא נקיט רשותא וכ"ה ה"כ דאמר רב יוסף ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹

בפירקא קמא וסיפא הו"ה בסומחה דנקיט רשותא כדרב, אם כן כ"ה אקשינו ²³⁰ ²³¹ ²³²

ליה סיפא אפאי לא פריק חכ"ה, והו"ה דאילו דן גה הדין וכו' הו"ה בסומחה ²³³

חכ"ה הו"ה ליה לתלמודא לפקשו ליה, וזמי מצינת סוקמה לרישא בסומחה והא ²³⁴

מדקתני סיפא ואם היה סומחה מכלל דרישא בשאינו סומחה, והו"ה חכ"ה מצ"ה ²³⁵

סוקמה לרישא בסומחה והא אקשינו מינה לרב"ה אבהו דאמר שנים שדינו אין ²³⁶

דינים דין במירקא קמא ואוקמה בדקבלותו עלוייתו ואי בסומחה מצ"ה לאוקמה ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹

הא מודה רב"ה אבהו ביחיד סומחה כדתניא בפירוש שם היה סומחה לביה דין ²⁴⁰ ²⁴¹

אמילו יתייר ולא פליג ה"ה במהכ"ה סומחה, ה"ה ודאי מכלל ה"ה סומחה דליבא ²⁴³

ודין יתירין ובכורות ולי' בה"ה וכו' ובעל פה ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶

תורה כדאוקמה רבי אבהו, נמצא עכשיו לרב יוסף יחיד שאינו מומחה

249 248 247

וקבלוהו עליוהו לרזוגם דין תורה ומעט מה שעשה עשו וכשלים מביתו

251 כדתנן דין את הדין וכי, ולא מיתוקמא אלא ביחיד שאינו מומחה ודקבלוהו

עליוהו לדוגם דין תורה, וממחה יחיד אף על גב דלא נקיפ רשותא יכול

246 245

להזמין דין בלז קבלתם ואם פעה מה שעשה עשו וכשלים מביתו כדאמר רב

249

252

יוסף בפירקא קמא, ושלשה הוי' ופסות דין כחיד מומחה כדתנן בפירקא קמא

255

254

253

דיני ממונות בשלשה ואם היה יחיד מומחה לרבים דין אפילו יחיד, אלמא

257

256

דין שוח ויכולין להזמין ולכוף את הנזכר לדין, ואם לא קבלום עליהם

258

ומעו מה שעשו עשו ומשלמין מביתם כדאמרין ביחיד מומחה, אבל יחיד שאינו

259

מומחה שהזמין עליו מאליו אין דינו דין כלל ואפילו כיון חדין ימה ממ

260

בעלי דינין לסחדרי בהו וכאילו לז עסדו בדין כלל דמי וכל מה שעשה בסל

261

ויחיד מומחה שקיבל רשות אף על פי שלא קבלוהו הם אלא הוא הזמין דין

260

262

ומעה מה שעשה עשו ומפור מלשלם, אבל אם קבלוהו בעלי חדין עליהם להזמ

כאשר יודע לה טבעיה שלשה חדי' ופסות או יחיד מומחה אלא אפילו יחיד שאינו

264

263

מומחה מה שעשה עשו ומפור מלשלם כדילטיגון מאחקמא דעבדיגון לרבי אבהו

בפירקא קמא אי הכי אמאי משלם סביהו ואוקמה דאמר ליח דזן לזו דין

265

תורה הלכא אי אמרו ליח דזן לזן כמא דידעה ומעה מה שעשה עשו ומפור

266

מלשלם, ויחיד מומחה שאין בעיר כפוזו ומעה רשאי להאזיר חדין כדאוקי

267

רב יוסף למתניתי' דגוגי מחזירין ואין בז חילוק בין קבלוהו אם בין

269

268

הזמין הוא שהרי אינו תלוי בקבלתם וכה בידו להזמין ולהחזיר חדין אם

פעה, ורבי שאת אמר כאן שמעה בדבר משנה כאן שמעה בציקול הדעת,

271

270

פירוש מתניתין דכבורוה הזיא כגון שמעה בשיקול הדעת, ויש בה חילוק

בין מומחה לשאינו מומחה, דאם היה מומחה לבית דין דנקיפ רשותא כדאמר

272

רב בפירקא קמא מה שעשה עשו ומפור מלשלם, ואם לא היה מומחה וקבלוהו

275

274

273

עליוהו לדוגם דין תורה כדאוקי רבי אבהו לרשאי דהוא מתניתי' בפירקא

276 275 274 273 272 271 270 269 268 267 266 265 264 263 262 261 260 259 258 257 256 255 254 253 252 251 249 248 247 246 245 244 243 242 241 240 239 238 237 236 235 234 233 232 231 230 229 228 227 226 225 224 223 222 221 220 219 218 217 216 215 214 213 212 211 210 209 208 207 206 205 204 203 202 201 200 199 198 197 196 195 194 193 192 191 190 189 188 187 186 185 184 183 182 181 180 179 178 177 176 175 174 173 172 171 170 169 168 167 166 165 164 163 162 161 160 159 158 157 156 155 154 153 152 151 150 149 148 147 146 145 144 143 142 141 140 139 138 137 136 135 134 133 132 131 130 129 128 127 126 125 124 123 122 121 120 119 118 117 116 115 114 113 112 111 110 109 108 107 106 105 104 103 102 101 100 99 98 97 96 95 94 93 92 91 90 89 88 87 86 85 84 83 82 81 80 79 78 77 76 75 74 73 72 71 70 69 68 67 66 65 64 63 62 61 60 59 58 57 56 55 54 53 52 51 50 49 48 47 46 45 44 43 42 41 40 39 38 37 36 35 34 33 32 31 30 29 28 27 26 25 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

עלוייהו אלא הוא הזמין לדין ופעה בשקול הדעה, וכן שלשה הדימוס

279 שהם הזמין לדין ופעה בשקול הדעה, מה שעשו עשו ומשלמים מב'הם, 280

281 282 283 284 דיחיד שאינו מוכח וקבלותו עלוייהו לדוגם דין תורה ויחיד מוכח

284 279 287 286 285 דלא נקיים רשותא והזמין הוא לדין ושלשה הדימוס שהם הזמין לדין

286 287 כולט ד'גם שוח בדמריש'ת במלתיה דרב יוסף, ואמ'לו אם היה מוכח שאין

289 כמותו בע"ר ופעה בשקול הדעה אין כח בידו לתחזיר תדין אלא מה שעשה 290

291 עשו ומסור מלשלם, ובהא מליב רב ששח ארבי יוסף דלא שני ליה לרב ששח

292 ב'ין מוכחה שיש גדול סגנו למוכחה שאין גדול סגנו אלא שניהם מה שעשה

293 עשו ומסור מלשלם, ואילו היה יחיד שאינו מוכח ולא קבלותו עליוהו 278

294 אף על פי שכיון הדין יפה דינו במל לגבי כדאמרן לעיל, ואם קבלותו 295

296 עליהם לדוגם כאשר יודע ופעה מה שעשה עשו ומסור מלשלם כדאמרן לעיל,

297 296 ומתנ'ת'ן דהנ' מהויר'ן שפעה בדבר משנה, ואין בה חילוק ב'ין מוכח

298 ב'ין שאינו מוכח אם פעה בדבר משנה דינו במל כדילמ'ן סמא' דמתב'ין

299 לרב ששח מרבי סרסון ואם איהא ליפס ליה מועה בדבר משנה אהא ופועה

300 בדבר משנה חוזר, אלמא אף על גב דחזא מוכחה ופועה בדבר משנה חוזר, ורב

יוסף לא פליג עליה דרב ששח חיכא דפעה בדבר משנה דבורא' חוזר הדין

דא'נלא' מילחא דלא דין שפ'ר, ולא פליג' אלא חיכא ופעה בשקול הדעה

דילרב ששח לא שני ליה ב'ין מוכח לעה'ינע ומוכח אלה בכולתו קם דינא 302 301

303 304 305 דדוק צראה ל' לחעס'ר מתנ'ת'ן דאכא במוכחה שאין גדול סגנו בע"ר אכא

בפעה בדבר משנה, ורב יוסף מוקי תרוי'הו בפעה בשקול הדעה וממלג ב'ין

306 מוכח למוכחה, ומדלא ממלג רב עשה ב'ין נשא ונתן ביד ב'ין לא נשא ש

307 לומר דליה דרב הסדא זרע הסדא לא שני ליה, אלא אם פעה בשקול הדעה

308 אף על גב דלא נשא ונתן ביד שלם מבי'תו בדמסורש לעיל, ואם פעה בדבר

משנה אף על גב דנשא ונתן ביד חוזר הדין, ומ'הו אם הוא בר אחזור' כגון

309 310 סגבל משה ונתן ליה, יב'ל י' לכו בר אחזור' הוא כגון פרה דרבי מרסון

311 דדאכ'לה לבלוג'ב אז כגון שפיסא חסד'תה ר'יב'ו, אם היה מוכח מסור מל

ספרים ומוסרי חז"ל

314

ואם לא היה מוכחה הייב לשלם, והזר דינו לתנות כמו שטעה בשיקול הדעת

בדילפינון ממאי דאבריון בזמרא אכר ליה רב גאמן בר יצחק לרצא סאי קא

315

מזחיב רב חסנונא לרב שמוח פרה הרי האכילה לכלביטם אליה דתיחדר, פירוש

316

317

318

וביון דליהא דתיחדר משום חכי חזו מפטר רבי פרפון וסבר דחייב לשלם,

319

ומפריח רבי עקיבא משום דהוה מוכחה, אלמא מוכחה פטור ושאינו מוכחה חייב,

321

320

ומה שאסור בתלמוד בהרבה מקומות זיל אהזיר עובדה כנון שמעה בדבר עומסקא

322

323

הלכה באחר מן האמוראים וחזא לא ידע ונתנה ליה כדבר משנה, אבל אם היה

מועק בשיקול הדעת לא היה המזיר חדין אלא כח שעשה עשוי, ופעמים היה

324

משלם מבייתו ופעמים היה פטור הכל כאשר ביארנו למעלה, רב אסרא אמי

325

כאן שנשא ונתן בידי כאן שלא נשא ונתן בידי, פירוש היכא דטעה בדבר משנה

326

לא מליב על רב שעת דודאי דינו בסל החוזר בין נשא ונתן בידי ובין לא נשא

ונתן בידי, ולא פליב עליה אלא היכא דטעה בשיקול הדעת, דרב ששה סבר היכא

327

דטעה בשיקול הדעת קט דינא ומהי משלם מבייתו ומהי אינו משלם כדכתבנו

לעיל, ורב אסרא מוקי תרומותיו בשעה בשיקול הדעת וכתנתיין דבבבירות דקתרי

328

כח שעשה עשוי ומשלם מבייתו כנון שושא ונתן בידי, ויש בה חילוק בין מוכחה

331

329

330

לשאינו מוכחה, דאם לא היה מוכחה וקבלוהו עלייהו לדונם דין תורה כדאוקמי

332

333

רבי אבהו ונשא ונתן בידי כח שעשה עשוי ומשלם מבייתו, וכן מוכחה דלא נקיים

335

ישותא חזו שלשה חדיוסות שהזכירנום הן לדין דים שזח ליחיד שאינו מוכחה

כאשר ביארנו למעלה, ואם היה מוכחה דנקיט ישותא פדאמי רב בסיקא קמי כ

שעשה עשוי ופטור מלשלם, וכתנתיין דידן דקתני מהזכירין כנון וזלח נשא

334

בידי, ואין בה חילוק בין מוכחה לשאינו מוכחה, כיון שלא עשה טעשה חוזר

336

335

חדין, שכיון שאין חדיין הייב לשלם חוזר חדיין כדי שלא יפסיד הלא אח

339

338

337

מקנותיו, אך אם קבלו בעלי חדיין עליהם פדוהו כאשר יודע חתם ודאי אמילו

340

341

אם היה יחיד שאינו מוכחה דינו דין ופטור מלשלם כדילפינון לעיל סביבי

344

344

343

342

כד כתבו לי ספריון הלכה זו ומה היא צדק רב יצחק וצדק רב שמח ובין רב

ועוד... על יב... ה... המוכח... דאבדירות השמיים

מומחה וקבלתו עליהו, ומ"מא במומחה דנקיט רשותה אף על גב דלא קבלתה,

347 347
נ"מא מדר"שא קבלתו ס"מא נ"מא בקבלתו ולא י"מא המומחה פסור מלשלם אלא

349 348
הי"מא דקבלתו עליהו ויאף על גב דנקיט רשותה, הא לא קמ"א ולא מי"די,

351 350
דתנא לא אהא תלא לעלו' ב"י מומחה לשא"גו מומחה ותא"י כ"י דינ"ט וחא"י

352
כ"י דינ"ט, חא"י בע"י קבלה וחא"י לא בע"י קבלה, ואמ"לו א"י דחקת למ"מ

כדר"שא בקבלה ס"מא נ"מא בקבלה, לא קמ"א ולא מי"די, דהוה מוקמי'ן ס"מא

347 353
במומחה דלא נקיט רשותה, אבל לעולמ' א"י נקיט רשותה אף על גב דלא קבלתו

על"יהו פסור מלשלם אם פעם כדאמר רב כ"מ דקת קמא.

354 62
ב"י ג' ו' צ' ח' ק' ס' א' ס' ו' צ' ק' ל' פסק ברב ששה זכרב חסדא

356 357 358
דחמ"ר הי"מא דפעח בדבר משנה לא שנה מומחה ולא שנה שנה מומחה לא שנה

359
נשא זנתן ב"ד ולא שנה לא נשא זנתן ב"ד חוזר תרי"ן, והעמיד שתי חנושי'ות

361 360
מתנ"ה"ן ד"דן דח"נ מאז"ר"ן ומתנ"ה"ן דבכורונה דתג"י מה שעשה עשו' ומשלם

363 362
מכ"הו כשעשה בש"קול הדעה, וחילק בשעה בש"קול הדעה חמשה בב"י, צבא קמא

אמר מומחה דנקיט רשותה ופעח בש"קול הדעה לא שנה נשא זנתן ב"ד ולא שנה

לא נשא זנתן ב"ד פסור מלשלם וכ"י'ן דפסור מלשלם חזר דינא כ"י ח"כ"י דלא

לי"מכ"י מס"דא לבעל הדין, וקמ"א לי גמ"א גבא טובא, דבשלמא כ"י לא נשא

367
זנתן ב"ד מצו למ"מ דחזר דינא כדאוקמא רב חסדא למתנ"ה"ן ד"דן דח"נ

368 368
מתנ"ה"ן, אבל כ"י נשא זנתן ב"ד ח"כ"י מצו למ"מ דחזר דינא, והג' ס"מא

דמתנ"ה"ן דבכורונה תג"י ונ"מ א"י מומחה לבי"ת ד"ן פסור דסמ"ע מה שעשה ע"י

370
ופסור מלשלם כדאקמ"י מ"מ תלמודא לרב יוסף, וצ"מא לי ז"ל"מא אלא מה

371 372
שעשה עשו' ופסור מלשלם, וצ"מא וצ"מא מומחה דלא נקיט רשותה

375 372
וקבלתו עליהו נעשה דינא כמומחה דנקיט רשותה וגם שעח בש"קול הדעה

ב"י נשא זנתן ב"ד ב"י לא נשא זנתן ב"ד חזר הדין, וא"י צ"מא לי

374 371
אלא אם נשא זנתן מה שעשה עשו' ופסור מלשלם כדמ"מ"ת במומחה דנקיט רשותה

376 375
וצ"מא חסי"מא חמ"י מאן דל"ת"ה מומחה ולא קבלתו עליהו ולא נשא זנתן

ליה מאי דלישקול מיניח משלם ליה הדיליה דכיון דלגזו דינא הוא תוה

ליה נוריס לאבר מסוננו של חב³⁷⁸ וקיימא לן דדיינינון דינא דנרמי

ונאון אחר אמר דמילתא דרב חסדא ואמרי נהוה שושא ונתן בידי אתיא כרבנו

ולא דייני רבנו דינא דנרמי ואנון קיימא לן ברבי מאיר דדיינינון דינא

דנרמי³⁸¹ ורבנינו יצחק דחה דבריו³⁸² ודבריה זאון גראה לי³⁸² דמי אין הלכה

ברבי מאיר אמאי אמר איתו וקיימא לן דדיינינון דינא דנרמי וקחסיב ליה

אף על פי שלא נשא ונתן בידי³⁸³ ובבבירוח אמרינון על תחילת סתניתינו דדן

את חדין לימא תנון פתמא כרבי מאיר³⁸³ ודינא דנרמי אמר רבי אלעאי

אמר רב סתניתינו כנון שושא ונתן בידי³⁸⁴ אלמא האי אוקמתא לא אתיא אלא

כרבנו ולא דייני דינא דנרמי אבל רבי טאיר דדמי דינא דנרמי אף על

פי שלא נשא ונתן סתניב³⁸⁶ וסמא לן דהלכה כרבי מאיר³⁸⁷ מדאמרנון במרק

הנוזל וסאכיל³⁹⁰ החיא דאחוי מסכסא דרבי גוא³⁹¹ ותיב רבי אבהו ורבי חנינא

פמי ורבי יצחק נפחא ותיב ויבי אלעאי ובייחו³⁹² סבור לחיוביה מהא דתנו

דין את חדין ויכתה את החיב ותיב את הזכאי מה שנעשה עשוי ונמלם מביתי³⁹⁴

אמר לחו ויבי אלעאי והא אמר רב והוא שושא ונתן בידי³⁹⁶ וכו' עד אחא לקמיה

דובי שמעון בן יקים ורבי אלעזר בן סדה דדייני דינא דנרמי³⁹⁷ חייבוה

כהא דתנון אם מחמת הבזלן חייב לתעמיד לו שדה³⁹⁹ וקיימא לן דאחוי אחזרי

אלמא במירוש סדהייתא תתם החיטא טילתא דנשא ונתן בידי אלא אף על גב דלא

נשא ונתן בידי וביין לא נשא ונתן בידי אלא ביין פעה בשקול הדעת ביין סת

בדבר משנה⁴⁰¹ והחילוק שייט ביין סומחה לואיני סומחה וביין שלטת חדינסות

וביין סומחה דנקיט דשותא וביין לא נקיט וביין קבלתהו עלייהו וביין לא

קבלתהו עלייהו הכל כגאמי ביהרתי בדברי רב משת⁴⁰⁴ ובדורנית הללו שני

סומחה ולא נקיטת רשות דינו כשלטת הויינסות⁴⁰⁵ ואינון רמזין לחוסין לסי

מה הנתבס לדין אלא את כו הינו שלטת⁴⁰⁶ ועם הם קבלתהו עליהם מרצונם אבי

הויידיקול לדוגמ⁴⁰⁸ ובה חסדינסותי שלטת לדין יתני בדבר משנת חזיר

אד"ן זאם כען בש"קול הרעה מה שעשו עשו ומלכ"ם ⁴⁰⁹ מב"תם מסנ" שלא

קבלום עליהם, זאם קבלום עליהם ש"ד"ן ⁴¹⁰ לפי דעתם אמ"לו אט ח"ה ח"ד

זמעה בדבד משנה וזכור ד"ן מה שעשו עשו, זמסור מלשלם זא ⁴¹¹ כ"ול"ן

בעלי ד"ן לחזור בחן, וקודם נמר ד"ן כ"ול"ן לחזור בהם שלא לה"ד"ן ⁴¹²

לפניו עד ש"קצו זה מזה לקבל עליהם כל מה ש"ראותו מן השמים ל"ן ⁴¹³

וה"לכך מאן דבעא דאם סעה ⁴¹⁴ מ"ט ⁴¹⁵ ו"ה"ה ד"נו ד"ן ⁴¹⁶ א"סר ⁴¹⁷ אל"הם רצונכם

לקבל עליכם ד"נו כ"מ" מה ש"ראוני מן השם ⁴¹⁸ וכל מה שאכרנו במעה ⁴²⁰

בש"קול הרעה מה שעשו עשו, ולא הדר ד"נא, חנ"י מ"ל"ם כשנחן מסון אוחז ⁴¹⁹

שנתח"ב לתברו על מ"ו, אבל אם ח"י"בו ל"חן ועד"ן לא נתן ונתנלה לו ⁴²¹

שטעה בש"קול הרעה חוזר ד"ן זא"נו כ"ול חלה לחזבעו ממ"ן ⁴²² שח"י"בו ⁴¹⁹

ע"ה" גזברר שבפעות גח"י"ב.

א. לע"ל סוף ד, ב

ב. ו, א

ג. ו, ב

ד. בחלכות ד"י"ן, דף סו, ג

ה. דף ל"ב, א

ו. שם, ב

ז. ע"ן 1/2 וצ"ר הנאונ"ם לכתובות כ"ב, א ז"צ 88 אות ד"ס; וחתובו' מובא גם במסחה לתח"ג צד 183 ולא ממקור אחר

ח. בר"ף לנחן

ט. דף ל, א

י. לע"ל ג, א

יא. דף א, א

יב. לע"ל כ"ב, א

יג. מובא במסחה לתח"ג צד 286 ולא ממקור אחר

יד. לע"ל כ"ד, ב

טו. דף ל"ג, א

טז. בכורות כ"ב, ב

יז. שם, א

יח. רש"י כאן ל"ג, א ד"ה קומחה

יט. רש"י שם ד"ה ש, א"ץ

כ. למנינו ליחא

כא. בר"ח שלפנינו א"חא א"פכאן

כב. בר"ף לכאן, להלן

כג. זכ"ן כב"ם

כד. בר"ף לכאן, עוד להלן

כה. מובא במסחה לתח"ג צד 286 ולא מס"א

ד"ה קומחה

- 126. בשח"ב הלכך
- 127. בשח"ב פ"ט נוסף אח"כ
- 128. בשח"ב ש"ח
- 129. בעלי הדין, בשח"ב חסר
- 130. בשח"ב נוסף
- 131. בשח"ב אין
- 132. בשח"ב יכולין
- 133. בשח"ב כ"ס אין
- 134. בשח"ב כ"ס יכולין
- 135. בשח"ב כ"ס בהן, בשח"ב חסר
- 136. בשח"ב כ"ס אין
- 137. בשח"ב כ"ס חסר, בשח"ב חסר
- 138. בשח"ב על
- 139. בשח"ב על
- 140. בשח"ב לדונם
- 141. בשח"ב כ"ס חסר
- 142. מדברי רבי, בשח"ב מס' לה"ה דרבי
- 143. בד"ר סדר
- 144. בשח"ב שבש"ס
- 145. בשח"ב הד"יג"ן
- 146. בשח"ב חסר
- 147. בשח"ב לדין
- 148. בשח"ב חסר
- 149. בשח"ב וד"יג"ן
- 150. בשח"ב ואת פשו
- 151. בשח"ב חסר
- 152. ח"י"ב, בשח"ב ז"כ
- 153. בשח"ב חסר
- 154. בשח"ב חסר
- 155. בשח"ב כ"ס להלכה
- 156. בשח"ב חסר
- 157. בשח"ב כ"ס ושלם
- 158. בשח"ב כ"ס להחזיר
- 159. בשח"ב כ"ס
- 160. בשח"ב להלכה
- 161. בשח"ב דקתו
- 162. בשח"ב ושלם
- 163. בשח"ב רובא
- 164. ועל, וכו', בשח"ב חסר
- 165. בשח"ב לסמי; בשח"ב כ"ס להחזיר
- 166. בשח"ב קבלותו; בשח"ב כ"ס דקבלות
- 167. בשח"ב על"הו
- 168. בשח"ב אי
- 169. בשח"ב כ"ס קבלות
- 170. בשח"ב חסר
- 171. בשח"ב כ"ס נוסף אח"כ
- 172. בשח"ב כ"ס כול
- 173. בשח"ב חסר
- 174. בשח"ב כ"ס חו'
- 175. בשח"ב כ"ס חסר
- 176. בשח"ב כ"ס חסר
- 177. בשח"ב כ"ס חסר
- 178. דמות... ולא, בשח"ב דלא
- 179. בשח"ב אי
- 180. בשח"ב שלם
- 181. וחכ"מ... חרין, בשח"ב חסר
- 182. בד"ר דמחזיק
- 183. בשח"ב כ"ס חסר
- 184. בשח"ב דחוס
- 185. אבל... לחוזר, בד"ר חסר
- 186. בשח"ב לדונם
- 187. בשח"ב כ"ס סה
- 188. בד"ר ושח"ב
- 189. בשח"ב בו
- 190. בשח"ב לחוזר
- 191. בשח"ב כ"ס חסר
- 192. בשח"ב דידך
- 193. בשח"ב נוסף אחרת
- 194. זבין סוסחה
- 195. בד"ר בין
- 196. בשח"ב חסר
- 197. בד"ר חסר
- 198. בשח"ב כ"ס זמחזירין
- 199. בשח"ב כ"ס דתח
- 200. בשח"ב חסר
- 201. בשח"ב כ"ס בש"ע
- 202. בשח"ב כ"ס בשח"ן
- 203. באן... ובחזין
- 204. חסר
- 205. בשח"ב חסר
- 206. בד"ר ושח"ב מדברי
- 207. בשח"ב דינו
- 208. בשח"ב כ"ס לאו
- 209. בשח"ב הע"ר
- 210. בשח"ב כ"ס עילוי"הו
- 211. ויהו"ר... שגדול
- 212. בשח"ב כ"ס דיהזיר הגדול
- 213. בשח"ב חסר
- 214. כמ"ס וצוק"ל, בשח"ב חסר; בשח"ב כ"ס פאסי ו"ל
- 215. בשח"ב בסוסחה
- 216. בשח"ב בשאינו
- 217. בשח"ב קושיות
- 218. בשח"ב וחכ"מ
- 219. בשח"ב כ"ס נוסף שלשלם
- 220. בשח"ב בלבד
- 221. בשח"ב כ"ס וקשה
- 222. בשח"ב נוסף זה
- 223. בשח"ב כ"ס דאמרינון שחוסחה
- 224. מצו לאוקסה, בשח"ב מצו לאוקסה
- 225. בשח"ב להח"א
- 226. בשח"ב כ"ס דלאו
- 227. בשח"ב בסוסחה
- 228. בשח"ב כ"ס חסר
- 229. בשח"ב כ"ס חסר
- 230. בשח"ב כ"ס חו'
- 231. בשח"ב ובדיקטיס
- 232. בד"ר ואם; בשח"ב דתם
- 233. בשח"ב כ"ס נוסף ל"ח
- 234. בשח"ב כ"ס לחלסוד
- 235. ככלל דרישא, בשח"ב כ"ס אלמא רישא
- 236. בשח"ב כ"ס דיניחן
- 237. בשח"ב ואוקס"נו; בשח"ב כ"ס ואוקס"נו
- 238. בשח"ב כ"ס בדק"בלוח
- 239. בשח"ב לאוקסה
- 240. בשח"ב ואם
- 241. לב"ד, בשח"ב לר"פ
- 242. בשח"ב חסר
- 243. בשח"ב ב"חיד
- 244. בשח"ב כ"ס ק"בלוח
- 245. בשח"ב כ"ס עילוי"הו
- 246. בשח"ב כ"ס לדונן
- 247. כדאוקסה...
- 248. בד"ר חסר
- 249. בשח"ב כ"ס ושלם
- 250. חורה, בשח"ב חסר
- 251. בשח"ב כ"ס ס'חוקקה
- 252. בשח"ב ס'חוקקה; בשח"ב כ"ס ס'חוקקה
- 253. בשח"ב כ"ס לחזי"ן
- 254. כדאמרינון
- 255. בד"ר ח"חיד; בשח"ב כ"ס כד"ן
- 256. בשח"ב כ"ס חסר
- 257. בשח"ב כ"ס ב"חיד
- 258. בשח"ב כ"ס חסר

259. גדר ושלח ששנה 260. גשמי ושושנים 261. גשמי כי"ם להו
 262. שקיבל רשות בשח"ב וזקיק רשעה 263. גבל... מלפנים בשח"ב כי"ם
 חסר 264. בשח"ב מתקפתה 265. בשח"ב חסר 266. בשח"ב כי"ם
 כדמוק"י 267. בשח"ב כי"ם קיבלות 268. בשח"ב גוסף חזק 269.
 בידו... ולחזיר, בשח"ב כי"ם גידם לחזיר 270. חזיק כנון, בשח"ב
 כי"ם חזק 271. בשח"ב בקול 272. בשח"ב כי"ם וקיבלות 273. בשח"ב
 לרונם 274. בשח"ב כי"ם כדמוק"י 275. בשח"ב כי"ם זריעה 276.
 בשח"ב כי"ם ושלם 277. בדר ובין 278. בשח"ב כי"ם קיבלות 279.
 בשח"ב כי"ם עתן 280. בשח"ב כי"ם ושלם 281. בשח"ב כי"ם וקבלות
 282. בשח"ב כי"ם עליהן 283. בשח"ב כי"ם לרונן 284. בשח"ב כי"ם חסר
 285. בדר רשעה 286. בשח"ב כי"ם והזמין 287. בשח"ב כי"ם כולן
 288. בשח"ב כי"ם דין 289. בשח"ב כי"ם בעירו 290. בדר בלע 291.
 בשח"ב כי"ם מדרב 292. בשח"ב כי"ם שעשו 293. בשח"ב כי"ם ופאורין
 294. כדאמרן לעיל, חסר בשח"ב כי"ם 295. בשח"ב כי"ם קיבלו 296. בדר
 פחזירין 297. בשח"ב כי"ם חסר 298. בשח"ב חסר 299. עד חדר הבג
 299. ואם איתא, בשח"ב כי"ם ואי איתא 300. חלמה... חזור, בשח"ב כי"ם
 חסר 301. בשח"ב כי"ם חסר 302. לשאינו סוסחה, בדר למוסחה 303.
 בדר לי 304. בשח"ב כי"ם שאינו 305. בשח"ב כי"ם זמק סי' 306.
 בשח"ב כי"ם פליג 307. וליה... חסרה, בשח"ב כי"ם חסר 308. בשח"ב כי"ם
 כדפרשי' 309. כנון... לזה, בדר חסר 310. לאו... הוא, בשח"ב כי"ם
 אינו בר אחרור' 311. בשח"ב כי"ם שחאכילה 312. בשח"ב כי"ם שאורתי
 של חבירו 313. בשח"ב כי"ם הוא 314. בשח"ב כי"ם אם 315. פרה חרי'
 בשח"ב כי"ם חרי פרה 316. בשח"ב כי"ם רליחה 317. בשח"ב כי"ם סמח
 318. בשח"ב כי"ם דסבר 319. בשח"ב כי"ם עקיבה 320. בשח"ב כי"ם שאמר
 321. בשח"ב כי"ם שנמסק 322. מן האמוראים, בשח"ב כי"ם סתן 323. בשח"ב
 כי"ם טעם בדבר 324. בשח"ב כי"ם חסר 325. בשח"ב כי"ם וכאן 326.
 בשח"ב כי"ם בין 327. בשח"ב כי"ם כרכהנית 328. בשח"ב כי"ם ושלם
 329. בשח"ב כי"ם וקיבלות 330. בשח"ב כי"ם לרונן 331. בשח"ב כי"ם
 כדאמר 332. בשח"ב כי"ם בושח 333. בשח"ב כי"ם דין 334. עד כאן
 חסר בשח"ב 335. בשח"ב כי"ם נוסף, שפיון שאין הדיין חייב לשלם 336.
 בשח"ב כי"ם חסר 337. בשח"ב קבלותו; בשח"ב כי"ם קיבלות 338. בעלי...
 עליהם, בשח"ב עליהם בעלי הדין 339. חתם ודאי, בשח"ב חסר 340. חס
 היתה, בשח"ב כי"ם אי הוא 341. דין דין ומתור, בשח"ב פסור 342. בשח"ב
 כי"ם גרעה 343. בדר חסר 344. ובין רב, בשח"ב כי"ם לרב 345. בשח"ב
 כי"ם וקיבל 346. בשח"ב כי"ם קיבלות 347. בשח"ב כי"ם בקיבלות 348.
 בשח"ב כי"ם דקיבלות 349. בדר ולא זקיק, וכן בשח"ב 350. בשח"ב חסר
 351. בשח"ב לאעלוני 352. והאי כי דיניה, בשח"ב כי"ם חסר 353. בשח"ב
 כי"ם עילויהו 354. בשח"ב נוסף אבל 355. בשח"ב כי"ם נוסף חל'
 356. בדר ושח"ב דאמר 357. בשח"ב כי"ם אינו 358. בשח"ב כי"ם ולא
 359. בשח"ב כי"ם סשויות 360. בשח"ב כי"ם חסר 361. בשח"ב כי"ם ושלם
 362. בשח"ב כי"ם בטעם 363. בדר חסר 364. בשח"ב תביא 365. בשח"ב
 כי"ם גתה 366. בשח"ב כי"ם דבעל 367. בשח"ב כי"ם כדאוק' 368. בדר
 נוסף לא 369. בשח"ב כי"ם חדר 370. בשח"ב כי"ם דליחה 371. בשח"ב
 כי"ם ורבם 372. בשח"ב כי"ם וקיבלות 373. בשח"ב כי"ם חסר 374.
 בשח"ב נוסף ביד 375. בשח"ב חסר 376. בשח"ב כי"ם נוסף מני'
 377. לית ליה מאי, בשח"ב כי"ם ליתיה 378. של חבירו, בשח"ב חסר 379.
 זמין אחר חסר, בשח"ב ולזמון אחר כדאוק' 380. בשח"ב חסר 381. דדיינין
 דינה דצריכי, בשח"ב כי"ם חסר 382. בדר, ודברי גאון בסקוט, וכדברי הגאון

383, בשחב"ב דדאין 384, בשח"ב כ"ס חסר 385, גבל... דגרחי
 בר"ר חסר 386, אלמא... ונתן, בשח"ב חסר 387, בשח"ב כ"ס ח"ב
 ונתקן בין חשימה 388, וסווא לן, בשח"ב כ"ס וחולן 389, בשח"ב
 דח"לכתא 390, בשח"ב חסר 391, בשח"ב אמטבטס 392, בשח"ב בר
 ח"א 393, בשח"ב ח"לע"א 394, בשחב"ב וישלם 395, בשח"ב כ"ס
 ח"א 396, בשח"ב כ"ס אלע"א 397, בשחב"ב חלע"א 398, בשח"ב
 כ"ס רב חסר 399, בשח"ב כ"ס חסר 400, בשח"ב
 כ"ס ואין 401, לא נקיים, בשחב"ב סומחה דלא נקיים רפוחה 402,
 בשח"ב כ"ס קבלוח 403, בשח"ב עלוייתו, בשח"ב כ"ס פילוייתו
 404, זבין... עלוייתו, בד"ר חסר; בשח"ב כ"ס הכתיב כנחפדות 402-403
 405, הא... אלעה, בשח"ב כ"ס בשלעה 406, בשחב"ב אך אם 407,
 בשח"ב כ"ס קבלו 408, בשח"ב כ"ס לדון 409, בשח"ב כ"ס
 ומשלמין 410, בד"ר שירטום; בשח"ב שידום 411, בשחב"ב ואין
 412, בשחב"ב בהן 413, בד"ר שיקנו 414, בשחב"ב רבעי 415, דאם
 סעח"ספד, בשח"ב כ"ס דאי טעי ליספד 416, בשח"ב ויחא 417, בשח"ב
 כ"ס לתם 418, בשח"ב כ"ס חסר 419, בשח"ב בשקול 420, בשח"ב
 כ"ס נוסף, זח" 421, בשח"ב כ"ס חייבוחו 422, בשח"ב כ"ס חספון.

הממטה: 102R, בשח"ב דיניהם

והחמץ כחמץ על המצה וכן המצה כחמץ

3 מעמידין בקיבה זבילה 5 ובקיבה שהיטה עכו"ם 4 ובקיבה כשירה 6

7 שניקה מן המריפה וכל שכן בקיבה מריפה שניקה מן הכעירה 8 מאי מעמא

10 דחלב המכונס בעור הקיבה מירשא בעלמא הוא 10 ובמקצת מפרים אינו

כתוב 11 ועיין במסקי' במרק אין מעמידין שביארתי שזה הלשון אינו

12 לשון החלמוד אלא לשון אחרונים 13 הנה שטעו וסברו כי הקיבה היא מירשא

15 בעלמא 16 ואין לסמוך על לשון זה ועל פסק זה כלל 17 כי הקיבה היא חשובה

19 חלב נמור כאשר ביארתי שם 20 וראיתי שכתבו כשם רבינו ת"ס

21 וצוק"ל שנורס זה הלשון ופוסק הלכה כן וגם פוסק הלכה כדברי המשנה

22 דתנו כשירה שניקה מן המריפה קיבתה אסורה וגם כדברי הברייתא דתניא

24 קיבה שבישלה בחלבה אסורה 25 ומחלק ואומר דהאי דתנו כשירה שניקה מן

7 המריפה קיבתה אסורה כגון ששחמו את הגדי מיד לאחר שניק משד' אמו

27 אותו חלב ודאי אסור שהוא עדיין חלב נמור מתוך שלא שהה בקיבה כי אם

30 מעמ, זכין גמי מאי דתניא קיבה שבישלה בחלבה אסורה בעור שהוא מתוק

32 ולא שהא, וחאי דאמרינן חלכה כשירה שניקה מן המריפה קיבתה אסורה

36 היינו שנשחחא בתוך הקיבה וחחמין שראוי להעמיד בו חלב אחר מפני שהוא

חזק וכיון שחחמין כגר בין כשירה שניקה מן המריפה או מן הפמאה מותר

ואין בו איסור לא משום חלב פמאה ולא משום חלב מריפה 8 ואין תורת חלב

עליו ופירשא בעלמא הוא ומותר להולחו בתוך עור הקיבה עצמה היכא

41 דנשתחא, זמיהו רגילין העט שלא ימלחו אותה שחחמיצה אפו אותה שלא

42 חחמיצה, ואינו נראה לי זה החילוק כלל, שבאותו הלשון דתנו במרק

כל הברר כשירה שניקה מן המריפה קיבתה אסורה, באותו לשון עצמו כתוב

במרק (אין מעמידין) מעמידין בקיבה כשירה שניקה מן המריפה, ואילו היה

43 זה החילוק ביניהן היה לו לבעל החלמוד לבאר דבריו ולערש דהאי דתנו

48

מעמידין בה אלא זרמי הלל ביידיה עד אלה חתם חתם העבדים בקיבה

כשירה שינקת מן הסריטה שמע מינה כי זה הפסק בא לעקור דברי המשנה, 48 7 50

כי המשנה פוכרה חלב הקיבה חלב נמור הוא וזה הפסק נמור כי פירש 51 52 10

בעלמא הוא, אבל לחלק בין החמיק ללא החמיק לא עלתח על לב בעל התלמוד, 53

וסברא בעלמא היא שעלתה על לב מי שתעמיק לדקדק בזה, אבל שיטת התלמוד 54

אינה מוכחה בן, שלעולם כל פסק שבתלמוד כך הוא, או יקור מה שאמר 55

למעלה, או יחלק בדבריו ויטוש שכל האמור למעלה אינו אלא בענין זה ולא 60 58 57 56

בענין זה, וכיון שראינו שהנה לא חילק דבריו אלא כתב חתם וחילכתא 61 62 63 64 65

מעמידין בקיבה כשירה שינקת מן הסריטה שמע מינה עקר כל דברי המשנה 7 22

דחני קיבתה אסורה, אבל נראה לי שזה הפסק אינו לשון בעל התלמוד אלא 66

לשון האחרונים, שחרי אינו כתוב בכל הנמרות, ומה מורה לא גרים 67 68

לה כלל, ולשון אחרונים הוא שפסמו על מאי דאמרינן בפרק אין מעמידין 69 70 71 72

דקיבה פירש בעלמא הוא, ולא היא, שחרי הסורה מבאר בפרק כל 73 10 72

חבשר דהוא חלב נמור ולא שם זה החילוק בין החמיק ללא החמיק אלא כל 74

חלב הקיבה הוא חלב נמור, וכך מצאתי בתשובות רבינו שלם ה 75 76 77

הקטן גריבי שמעוין זצוקל עכת, חלב הקיבה שנמלח בעורה 78 79 80 81

אני הייתי נוהג בה חיתר עד הנה ובלבד שלא יתנו בה חלב אחר, ומועה 82

הייתי בכך, שהייתי סבור מדאמרינן גבי קיבת עולה כהן מדעתו פה שורפה 83 84

הייתה שמע מינה פירש בעלמא הוא, ולא מסתברא אלא חלב נמור הוא, דחנן 85 86

כשירה שינקת מן הסריטה קיבתה אסורה, שמע מינה חלב נמור הוא, וחניא 22 7 23 87

נמי לעיל קיבה שבישלה בחלבה אסורה, וקיבתה של עולה דשרייהא משום דלאו 24 88

נזמה הוא אלא שינקתו מאמו והנה ליה כנוס במעיה כנתון בקערה וסותר 89

כדחנן סריטה שינקת מן הכשירה קיבתה מותרת סמני שכנוס במעיה, 9 23 39

ובתה לבזה צדו לו ח אינו כתוב זה הפסק, ולא כתב אלא לשון 90

המשנה כשירה שינקת מן הסריטה קיבתה אסורה, ואילו היא זה הפסק לשון 22 7 23

החלום היאך לא היה כותבו, ז' ר ג י ו ז צ ח ט זצוק"ל

בתב מזהו, זכר ה ע ד י ד כהנז ענרז ביהו, זצוק"ל לי שאין

לפמוך בזה חטק כלל לעקור דברי חמשנה זהברי"הא, וראית' א

שאוסר'ם הקיבה ששחת בעורח שנים ושלשה י' לים ואפילו בלא מליחה, 103 17 102

ומביאים ראיה לדברי'הם מנודות העכו"ם שצריכ'ן עירו' שלשה ימים 104 105 106

הטני שבלעז מן האיסור והם חכי נמי הקיבה ששחת בעורח אפילו בלא 39 17

מליחה בלעה מן האיסור ואסור להעמיד בה חלב, ואין הנדון דומה 107 108

לראיה, דלא דמיא הקיבה לנודות, דנודות של עכו"ם כיון דרסו בהו 110 109

המרא ובלעי' מחמרא דאיסורא כי הדד ישראל וסשו' בהו חמרא בלע מפעמא 111 112

דאיסורא, אבל עור הקיבה כיון דברייתג היא בכך לעמוד שם חלב חמיד 113

כל נישחא דידה מחלב היא ובי שחייה בתר שחיפה כמה יומי אין כח בעור 114 115 116

ליתן פעם בחלב משום דנישחא דהחוא עור מלא מבליעת החלב חכנוס לתכו 117

חמיד והילכך לא בלע חלב הקיבה מפעם העור כלל עד שיבשלנו עמח כחמרא 118 17

גברייתא או שימלחנו עמח דמלוזת הרי הוא כרותח, ומפני פעם זה אין 119 120 121

לאסור הקיבה בלא מליחה כמו שאמרנו יין חנודות, כל שכן דבשר בחלב 17

לא נאמר אלא על ידי ביחול וכדאמר'נו דאי שרו ליה לבשר בחלב כולי 122 123 124 125

י' וסא לא מיחסר, 126

[נסח סג' 127]

בשת"ב ער הזה בכך 84, בשח"ב כ"י"ם כדאמר'נו 85, בשח"ב היה 86, בשח"ב
סיסתברא 87, בשח"ב חסר 88, בשח"ב דש"י 89, בשח"ב נופ"ח 90, בשח"ב
אין 91, בשח"ב י' 92, היאך לא, בשח"ב ודאי; בשח"ב כ"י"ם וודאי
93, בשח"ב פאסי ונל 94, בשח"ב כ"י"ם גמ בעל 95, בשח"ב בעל הדיבורות (ו)
96, בשח"ב כ"י"ם כתב אותו 97, בשח"ב נוסף פירשא 98, בשח"ב כ"י"ם על זה
99, בזה חטק, בשח"ב על פסק זה 100, בשח"ב כ"י"ם חסר 101, בשח"ב זהברי"הא
102, בשח"ב שאוסר'ן 103, שנים ושלשה ימים, בשח"ב ג' ימים או ג' 104
בשח"ב כ"י"ם ומביאים 105, בשח"ב חנויים 106, בשח"ב הצריכ'ן 107, בשח"ב
ממנו 108, בשח"ב כ"י"ם ולא 109, בשח"ב גוים 110, בשח"ב דרסו 111, בשח"ב
כ"י"ם בלעי' 112, בשח"ב בלעי' 113, בשח"ב חסר 114, בשח"ב הוא 115, בשח"ב
כ"י"ם שהייתה 116, בשח"ב בשר 117, בשח"ב כ"י"ם מלי"א 118, בשח"ב והלכך;
בשח"ב כ"י"ם חילכך 119, כדאנ"א... או, בשח"ב כ"י"ם פו עד 120, כדחז"א... עמח,
בשח"ב חסר 121, בשח"ב דמליח 122, בשח"ב אינו; בשח"ב כ"י"ם אין 123, בשח"ב
כ"י"ם וכי דאמר'נו 124, בשח"ב הרי 125, בשח"ב כ"י"ם חסר 126, בשח"ב יומי'

- א. עינין ד"ם לכאן - צ"י קנט, ב. הערה ז
- ב. אינם לטנינו, אבל הסוגיא היא שם בע"ז לה, א
- ג. כ"ב בפח"י סימן שמו לצד לה, ג, חכמת"ב רבינו חס"ד, ועינין גם בטוף הספר (צד פ"ג, ב)
- ד. נמסקנה דברייו הובאו בחוטמות כאן ד"ה ה"ג לעיל קט"ב
- ה. ע"ז לה, א ע"ש
- ו. ברש"י כאן סד"ה הרי וז
- ז. כל הלשון הזה נמצא ברש"י שם, ועינין בשו"ת רש"י סימן ש"ה
- ח. ע"ז כפ"ב
- ט. לפנינו בה"ג ליהא מכל הענין
- י. ברש"י לכאן
- יא. קטע זה נרמז בחוטמות רי"ז לע"ו (מאר"ג) לב, א: עינין בחשובת ו'
- יב. שיש שהופריס...
- יג. ע"ז לב, א

- 1. בד"ר בטעות כח, א 2. בשח"ב מתחיל: מספר הכריע של רבינו ישעיה
- זצ"ל, בשלהי (בכ"ס: בשילהי פרק) כל הצדדי, בחוב, 3. בשח"ב הלכתא;
- בשח"ב כ"ס הלכתא 4. בשח"ב נכרי 5. בשח"ב נבלה 6. בשח"ב פשרה,
- ובקיבוצי כשירה, בשח"ב כ"ס ובכשירה 7. בשח"ב הפרעה 8. בשח"ב פרעה,
- בקיבוצי טריפה, בשח"ב כ"ס בפריפה 9. בשח"ב הכשרה 10. בשח"ב סירשה
- 11. בשח"ב בפסקי 12. בשח"ב כ"ס הלמוד 13. בשח"ב התנאים; בשח"ב
- כ"ס התלמידים התנאים 14. בשח"ב הטר 15. ח"א... בשלם, בשח"ב
- סירשא (בשח"ב: פירשה) בעלמא היא 16. בשח"ב כ"ס דבר 17. בשח"ב הקבוצ
- 18. בשח"ב חסר 19. בשח"ב בארתי 20. בשח"ב בשט 21. בשח"ב ז'ל
- בשח"ב כ"ס זצ"ל 22. בשח"ב כשרה 23. בשח"ב קבוצה 24. בשח"ב שבשלה
- 25. בשח"ב כ"ס וחה 26. בד"ר שינקח 27. בד"ר הוחה 28. הלב
- נמור סחוק, בשח"ב סחוק 29. בשח"ב כ"ס נוסף עדיין 30. בשח"ב
- חסר 31. בשח"ב כ"ס חסור 32. בשח"ב שלח 33. בשח"ב שחה בשח"ב
- נוסף בקיבוצי כי אם מעט 34. בשח"ב דתניא 35. בשח"ב קבוצה: בשח"ב כ"ס
- חסר 36. בשח"ב כשנשחחה 37. בשח"ב כ"ס כראוי 38. בשח"ב בה 39.
- בשח"ב לפי 40. בשח"ב ב"ן 41. בשח"ב דנשחחה 42. בד"ר וסתו 43.
- אין טעמידין, הוספתה משח"ב כ"ס בטעות 44. בשח"ב כ"ס נוסף, כשירה
- הקיבוצי 45. שבאותו... הפריפה, חסר בשח"ב 46. בד"ר לפרש 47. בשח"ב
- כשלה 48. בשח"ב טעמידין 49. בשח"ב הכשרה; בשח"ב כ"ס הכשירה 50.
- כ"ס עה, בשח"ב שנה 51. בשח"ב נוסף ח"א 52. חלב נמור הוא, בשח"ב
- הוא [בכ"ס: ח"א] חלב נמור 53. בשח"ב עלה 54. בשח"ב נוסף, זלחלק
- 55. בשח"ב התלמוד 56. בשח"ב בו חדין 57. בשח"ב כ"ס ככל 58.
- בשח"ב סה שאמור 59. בשח"ב חסר 60. בשח"ב אלא 61. בשח"ב בעניין
- 62. בשח"ב כ"ס כיון 63. בשח"ב חלק 64. בשח"ב בו חדין 65. בשח"ב
- וחלכתא; בשח"ב כ"ס הלכתא 66. בשח"ב דברי 67. בשח"ב שהרוננים 68.
- בשח"ב המפריס 69. בשח"ב כ"ס ליה 70. בשח"ב האחרונים 71. בשח"ב
- סה 72. בשח"ב פרק 73. בשח"ב היא 74. בשח"ב שחוא 75. בשח"ב חר
- הוא 76. בשח"ב וכן 77. בשח"ב בהשגחה 78. בשח"ב חסר 79. בשח"ב
- שמשון 80. בשח"ב זצ"ל 81. בשח"ב על חלב 82. בשח"ב טורה 83.

גרסי'ן בטרקא קמא זייבמנה דין יב^א, לא קמא כגון שחט"ו בה
 כגון שלא הכיר בה, דייקא גמי דקתני שגטבאו ולה קתני שהיו, פירוש
 דרב אסי כשהכיר בה ונשואו חבי קדושיה קדושין, ומתניתי' בעלג הכיר
 בה דהוי מקח פעות ואין קדושיה קדושין. וקשי' לי מאי דתנן
 בטרק אלמנה גיזוגת הממאנה וחשנייה ודשילוגי'ה אין לה כתובה ולא
 פירנה ולא מזונות ולא בלאות, ואם סתחילה נמלה לשם אילוני'ה יש לה
 כתובה, מדקתני סיפא ואם סתחילה נמלה לשם אילוני'ה יש לה כתובה סבלל
 דרשא בשלא הכיר בה היא, ואמרין בגמרא אחר שמואל לא שנו אלא מנה
 ומאחית אבל תוספת יש להם, חניא נמי חבי נשים שאמרו חכמים אין להם
 כתובה כבון הממאנה וחברותיה אין להם מנה מאחית אבל תוספת יש להן,
 השתא איכא למידק מרישא שיש לאילוני'ת תוספת ואף על פי שלא הכיר בה,
 שמע מינה קדושיה קדושין חן, דאי אינן קדושין זנות בעלמא הוא ואמאי
 שקלא תוספת, הלא ודאי קדושין הן ובעיא גיטא, וחו מדקתני אין לה
 כתובה שמע מינה כתובה הוא דאין לה הא גיטא בעיא דאי לא בעיא גיטא
 משיטא דאין לה כתובה דתא לזנו איחחא היא, וחבי נמי דייקין בגמרא
 בטרק המדיר על סאי דתנן החט כנסת סתם ונמא עליה נדרים הצא שלא
 בכתובה, כתובה הוא דלא בעיא הא גיטא בעיא, ובכרס השולח גט תנן,^ה
 המוציא אשתו סתם אילוני'ה לא יחזיר וכו' וחתם מזכה דבשלא הכיר בה
 הוא ומוציאה בנס, ופירש חתם ה מ ו ר ה המוציא אשתו בנס סתם
 אילוני'ת שלא הכיר בה מטכנסת, ומכל מקום צריכה גט דאין אדם עושה
 בעילהו בעילה זנות ובעל לשם קדושין, רבי אומר לא יחזיר שמא הינש
 וחדל ויאמר אילו הייתי יודע שכן אמילו נוחנין לי מאה מנה לא הייתי
 מנרשין, למיכך אומרין לו קודם גירושין חוי יודע שהמוציא את אשתו
 בנס אילוני'ת לא יחזיר, וקשי' לי בהאי פירושא פוגמא, וכי יש אילוני'ת

עודשן בתי ספר ע"י שיתוף בין עשרות...
 ע"י שהגיעה לעשרים שנה ונולדה לה ששה בנות וילד הבכורה שתי שערות
 ואמילו את הביאתם לאחר ספון לידן שנולדו בה סימני אילונגיה ועברו עשרים
 שנה אינן כלום, ואת הגיעה לעשרים שנה ולא הביאה שתי שערות ולא נולדו
 בה סימני אילונגיה היא בטמק נ"ו ל"ו שנה שהן רוב שנות, אם הביאה התי
 שערות הרי היא בכל הנשים ואת יולדו בה סימני אילונגיה או שהשאה עד רוב
 שנותיה ולא הביא שתי שערות היא אילונגיה במורה, ומתניתיין דיבמות כגון
 שומציה אילונגיה במורה שהיא בת עשרים ולא הביאה שתי שערות ונולדו בה
 סימני אילונגיה או שהיא בת ל"ו שנה ולא הביאה שתי שערות, זו היא
 אילונגיה במורה שקדושה קדושי פעות וצרתה מותרת, ומתניתיין דפרק השולח
 בטמק אילונגיה כגון שהיא בת עשרים שנה ולא הביאה שתי שערות ועדיין לא
 נולדו בה סימני אילונגיה ובעלה הושע שמא תחיה אילונגיה ומוציאה בנפ ספר
 שעדיין לא חוזקה אילונגיה במורה או בסימניין או ברוב שנים שיהו קדושה
 קדושי פעות לצאת בלא גט, ואין חשש מפני שכופה ואין אדט עושה בעילה
 בעילת זנות כדפריש המורה, אלא אף על פי שהיא ארוסה, כיון דלא מיוקמא
 מתניתיין אלא בטמק אילונגיה היא צריכה גט, והילכך מודיעין אותו שלא
 יחזיר שמא חושא לאחר זהלך ונמצאה שאינה אילונגיה ויקלקלנה, וכשסורשה
 אינו נותן לה כתובה מפני שהיא ספק אילונגיה והמוציא מתבירו עליו להת
 הראיה, הילכך אם גשאת לאחר וחיו לה בנים והיא סוענת כהובתה מן הראשון
 מפני שבבר נהביר שאינה אילונגיה אמר רבי יהודה אומרין לה שתיקותיך
 לין מדיבוריך, שלא יקלקלך, שאף על פי שהודענו לו שאף אם לא תמצא
 אילונגיה לא יחזיר, יכול לומר ספני חספס גרשתייה ולא חשתי בהורה ונב
 לה גט בכל לב אבל לא ידעתי שחלד ואהתיב בכתובתה שאילולי כן לא הייתי
 מנרשת, ונמצא גט בכל ובנים במזרים, תרע דבטמק אילונגיה מייריין ולב
 באילונגיה במורה, דחא דוסיא דשט רע קתני שהוא ספק ואין חזבר ברור
 הוא אסת או אם הוא בדאי, ונדר נמי ספק הוא אם יזקק לה חכם לחתירת

ודכונה נמי אילונית בספק אילונית מיידינין שאין הדבר ידוע אם היא
 אילונית במורה הד אמר ויהא אשה רחוקה, ואף על פי שהוכחה שאין אנו
 צריכין לחלק^{בין} ארוסה לנשואה, דאפילו ארוסה צריכה נמי, מכל מקום
 כה שחילק המורה גבי אילונית בין ארוסה לנשואה דארוסה נפקא בלא נמי
 ונשואה בעיא גיטא ואף על פי שהיא אילונית במורה ואין אדם עושה
 בעילתו בעילה זנות הוא נכון ועיקר, ובזה יש לתרץ מאי דקשיא לי גבי
 אילונית דאשכחן דבעיא גיטא כדמוכח בטרק אלמנה זזונה, דסתניחין
 דיבמות מיירא בארוסה דנפקא בלא גיטא אבל נשואה בעיא גיטא ואין
 צרחה מותרת, ודבר זה הוא מהלוקת רב ושמואל, דחב תון בטרק חמדיר,
 חקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים אינה
 מקודשת, כנסה סתם ונמצאו עליה נדרים תצא שלא בכחובה, על מנת שאין
 לה מומין ונמצאו לה מומין אינה מקודשת, כנסה סתם ונמצאו בה מומין
 תצא שלא בכחובה, ואמרין בנמצא איתמר קידשה על תנאי וכנסה סתם, רב
 אמר צריכה ממנו נמי ושמואל אמר אינה צריכה ממנו נמי, אמר אביי לא
 תימא פעמייה דרב כיון שכנסה סתם החלי' לתנאיה, פירוש ויש לה
 כתובה, אלא פעמייה דרב אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, פירוש ושמואל
 סבר כל חבועל על דעת קידושין הראשונים הוא בועל, תון, כנסה סתם
 ונמצאו עליה נדרים תצא שלא בכחובה, כתובה הוא דלא בעיא הא גיטא
 בעיא, מאי לאו קידשה על תנאי וכנסה סתם ותיובחה דשמואל, לא קידשה
 סתם וכנסה סתם, פירוש גיטא לאו ארישא קאי דלעולם היכא דקדשה על
 תנאי אף על פי שכנסה סתם על דעת קידושין הראשונים הוא בועל ואינה
 צריכה ממנו נמי, וסיפא מילתא באנמי נמשיה הוא, וחכי קאמר, קידשה סתם
 :כנסה סתם תצא שלא בכחובה, שאף על פי שלא פירש לה יכול הוא לומר לה
 אי אפשי באשה נדרנית או באשה בעלת מום, אבל נמי בעיא כדספיק, ומאי
 שניא כתובה דלא דאמר אי אפשי באשה נדרנית נמי נמי² לא היבעי, אמר רב
 נמי מדבריהם, וכן אמר רב חסדא נמי מדבריהם, פירוש כדאורייתא הכי נמי

מורה נבוכים ח"ב פרק טו

ולא בעיא גיטא, אבל מדרבנן בעיה גיטא כמניי' שלט' התנה עמה בפירוש, שלא
 יאמרו העולם השת' איש יוצאה בלא גט, הצריכה גם, דבא אסר טטוקי טטסקא
 ליה, גבי' ממונה לקולא גבי' איסורא לחזקא, פירושו לא קים ליה לתנה סתם
 דעה הבריות אם הם כהרצית' באשה נדרוניה ואם לאו, תלכך גבי' ממונה אזלינן
 לקולא לסי' שהוא מזהוק במסון, וגבי' איסורא לחזקא והיא צריכה גם.
 ונראה לי דסתם אילוני' אף על פי שלא התנה עמה בשקידשה על מנה שלא תחא
 אילוני' במפרש דסי', דאזן סחרי' דאין אדם הפך באשה אילוני', שאין אדם
 נושא אשה אלא לבנים ואם נמצאה אילוני' הן קידושי' טעות ולא בעיא גיטא,
 וחכי' אכריזין בריש יבמה שאם נמצאו אילוני' צרוחיהן מותרות ממני' שלא
 היו קידושי' הן קידושי' ואין הצרוח צרוח ערוה, ואם לא נמצאה עד שכנסה
 הוי' מלונחה דרב ושמואל ולא עדיף סתמא דאילוני' מקידוש על חנאי' דנדרים
 ומזמין זכי' חכי' דפליגי רב ושמואל בקדשה על חנאי' זכי' נטה סתם הם חכי' גמי'
 פליגי גמי' שכינס את האילוני', ורב סבר צריכה ממנו גט דאין אדם עושח
 בעילתו בעילת זנות וגמר ובעל לשם קידושי' ואף על פי שנמצא אילוני',
 ושמואל סבר כל חבועל על דעה הקדושי' הראשונים הוא בנזיל ואינה צריכה
 ממנו גט, וכן אני אומר במזמין גדולים כגון ריה חסה וריה החומס
 או שנזפה מלא שותפים במקום שאינו נראה דסתמא אף על פי שלא התנה עמה
 אם נמצאו בה מזמין הללו אינה צריכה ממנו גט כדאמרינן בפרק אף על פי'
 שחארוסת אינה אוכלת בתרומה משום טימטון, פירוש שמה נמצאו בה מזמין
 זיהיו קדושי' פעוה, ^ב ומתניתי' דכתובות דפרק המדיר דתני' צריך להחנות על
 המזמין קא מיירא בשאר מזמין המוסלין בכהנים, ואם כנסה סתם ונמצאו בה
 מזמין גדולים הללו לרב צריכה ממנו גט דאין אדם עושח בעילתו בעילת
 זנות ולשמואל יוצאה בלא גט, ^ג ומתניתי' דיבמות דתני' אם נמצאו אילוני'
 צרוחיהן מותרות שמואל מזקי' לה אפילו בכנוסה ורב סוקי' לה דוקא בתרומה
 אבל בנשואה אין אדם עושח בעילתו בעילת זנות וצרותה אסורה, וקשיא לי
 דתני' בפרק אלמנה נזונה המכונה וחשני' והאילוני' אין להם כתובה וכו'

עד . וזה כהנלה . ושמעו לומר אי לונגיה ית לה כהנבה . וזהו כי יסע כהנלה אשירי
 בה הוא , ואיכא לדייקי ואתו כודייקי ון וזה כהנבה הוא ולא בעיא הא גיטא
 בעיא , וזהו היובת דשמואל . ואין לתרץ כאן כגון שקידשה סתם וכוכח
 סתם כדחריץ גבי מוסין וגדדיק , שעתה כל אי לונגיה כמפרש של מוסין וגדדים
 נמי כדפרישיה , וזה שאין לומר בעתם אי לונגיה שני הסעמיס שכוננו בהם
 מוסין וגדדים לא גם מדבריהם ולא עמוקי מספקא ליה , דאי הוה גריבה גם
 מדבריהם לא הוה תני צרושיהן מנהיגה שהרי קדושי קבוצה אינם אלא מדרבנן
 דמדאורייתא לא בעיא גיטא ורבנן הוה דאצרכיה גיטא ותנן וכל היכולת
 למתן : ולא מיאנה צרהה חולצת ולא כתיבמת וחכא היכי הוה שרי הוה ליבם
 צרוה , ואי הוה מספקא ליה כל שכן שתחיה צרהה אמורה מן התורה כשום ספק ,
 הילכך גבי קדושי אי לונגיה ליכא למימר מידי דודאי קדושי טעות הן ואינה
 צריכה גם אפילו מדבריהם , וכשום דכנסה משמע דבעיא גיטא כרב דאין אדם
 עושח בעילתו בעילת זונה וקשיא לשמואל . ויש לתרץ דשמואל מוקי לה להדיא
 מחגייתין דתנן אין לה כתובה דמשמע הא גיטא בעיא בספק אי לונגיה שהגיעה
 לעשרים שנה ולא תביאה שתי שערות ולא גולתו בה סימני אי לונגיה כמחגייתין
 דהטולה גם , הילכך בעיא גיטא כסתיקא דילמא לא תמצא אי לונגיה וקידושיה
 קידושיה , וכתובה ליה לח שמה ימצאו בה סימני אי לונגיה וזו לא תביאה שתי
 שערות עד רוב שנותיה וחמוציה סובירו עליה הראיה , אבל אם היתה אי לונגיה
 במורה חכי נמי אף על צב דכנסה לא בעיא גיטא , אבל תירדן רחוק גרעה
 בעיני , דבשלמא מחגייתין דהטולה גם מוכח דבספק אי לונגיה מיירי דקתני
 חמוציה את אשתו כשום אי לונגיה דמשמע משום השם אי לונגיה כדתני משום שם
 דע שאין הדבר אלא ספק , אבל חתם דתני האי לונגיה אין לה כתובה
 אי לונגיה במורה משמע ולא ספק אי לונגיה . ואצטזן בעיני לתרץ כן , דשמואל
 סגי לעולם אמילו גיטא נמי לא בעיא ולא תירדן חכי כתובה הוא ולא בעיא
 הא גיטא בעיא , שהרי המאנה מי בעיא גיטא ואמילג חכי קתני אין לה
 כתובה , וזה חכי נמי אי לונגיה אף על צב דלא בעיא גיטא קתני אין לה

כתובה, שכל אותן שאין להם כתובה שנאן התנה ביהי אף על פי שאין ד"ר
 שוח שיטת מהם שח"א צריכה מטנו גם דחי"נו וזמ"ה ויש מהן שאינה צריכה
 גם כגון הסמכות והחילוניות, ומאי דאמר שסמל ההם לא שנו אלא מזה הסמך
 אבל תוספת ש"ל להן לא שנשואיה ושואין כלל אלא שהתוספת לא כתב לה אלא
 משום חיבתה ב"כח ודאי בא עליה כדמריש הסורה החם, וזה דריי"קין בפרק
 המרי"ר בכתובה הוא דלא בע"א העו צי"מא בע"א לא סמ"י עכ"ל הקום מסמע זה
 ולפון כך אלא מסום דבר"שא הני המקדש את הנדה על מנת שאין עליה נדרי"ם
 ונמצאו עליה נדרי"ם מ"נה מקודשת דמשמע דלא בע"א וי"מא וזהו הני כנסת סתם
 ונמצאו עליה נדרי"ם חצא שלא בכתובה דמשמע דבע"א וי"מא שלא רצה לשנות
 מ"נה מקודשת כדתי בר"שא, וזה הנהא פ"ה לחלק בין חיבת דקדשת על תנאי
 וליה כנסת ובין חיבת דכנסת סתם, ת"לכך בעל כדדתי"ן ח"כ מסמע סתג"ת"ן
 בכתובה הוא דלא בע"א אא וי"מא בע"א, אבל לעולם כך דבפרק אלסנה ויזונת
 אף על פי שאומר אין לה כתובה ח"כ וי"מא דמכ"לו גם לא בע"א דומיה דמכאנת,
 ולא קשיא ולא ט"ר.

א. כתובות ק, ב. שם קט, א. ג. שם עב, ב. ד. שם עג, א.
 ה. גיטין ס, ב. ז. בר"ש"י שם ד"ה חנוציה, ח"י לונ"ה, י. גי' הו"ה
 י. גיטות ב, א. ה. נדה חז, ב. ט. גיטות ס, ב. י. שם ס, א.
 י"א. כתובות סוף ז, א. י"ג. בר"ש"י בכתובות קט, ז. ד"ה אבל
 י"ב. גי' ר' כסין י"ש הנחה סתתלת, ור"ב פי"ש, ודביותה בסס"י ה"י"ד
 לכתובות עז, א"א — וכבר הערה בחדשת על שותן אבותה, ע"י שם.

1. גי' ר' במעוה ט, א.
2. גי' ר' ה"פ
3. ט"מני סרי"ט, גי' ר' ט"מני
4. גי' ר' שערוה
5. גי' ר' סרי"ט
6. גי' ר' נחמ
7. גי' ר' כ"ו
8. גי' ר' ונרחה
9. גי' ר' לשמאל
10. גי' ר' שחמ
11. גי' ר'
12. גי' ר' וכסל, בלא.

גרסינן בפרק המזבחי דף טו ב, האי בת היא פכא² בדישראל

שמיר דמי, ישראל בדעכו³ אבי אמר אמור ורבה אמר מותר, אבי אמר

אסור ריחא טילהא היא, ורבה אמר מותר ריחא לאו טילהא היא⁵

וקשיא ל⁶, היכי אמר רבא ריחא לאו טילהא היא וקא שרי להריח יין⁹

נסך האזיר בחנצה, ונתא בטויק כל שעתא טימלינא¹¹ אבי ורבה בחנצה חבאה

לו לאדם בעל כרחו דאביי תרי ורבה אמר, ומירס ת מ ו ר ה חתם כנתן¹²

ריח קמורת של עבודה זרה, וחתם ספתי¹⁴ ק רבא מריח קמורת דאמרינן חתם¹³

אין מועלין בו ודייק רבא מעילה חוה דליכא הא איסורא איכא, אלמא¹⁷

כהתם מוכח דסבר רבא ריחא טילהא היא אמילו בעל כרחו כל שכן ברצונו²⁰

ובשלמא דאביי אדאביי לא קשיא דחתם בעל כרחו וחבא מדעתו אלא דרבא²¹

אדרבא קשיא, ונראה ל²⁵ לתרק, דהיכא שרא רבא הגי מילי בריחא דיי²⁷

נסך דלא חשיב ריחא דיי²⁹ לברוכי עליה כי היכי דחשיב ריחא דבשמים³¹

וריה הפירוט כגון אחרונה וחנולות, וכי היכי דלענין בריכה לא חשיב³²

ריחא חם חכי נמי לענין איסורא לא חשיב³⁴ ושייכא עלונחא דחבא

דאביי ורבה לפלוגחא דרב ולו בפרק כיצד צולין דאמרינן חתם אמר רב³⁶

בשר שהזמה שמן שצלאו עם בשר גבילה כחוש אמור דאזיל האי ומפסם ליה³⁷

לחאין וחדר האיך ומפסם ליה לחאי, ולוי אמר בשר שהזמה כחוש שצלאו⁴¹

עם בשר גבילה שמן מותר, ריחא לאו טילהא היא, עבד לוי עובדא בי ריש⁴⁵

גלווא בגדי ודבר אחר, וכתב בעל הלכות גדולות⁴⁷

בהלכות דם שחיבר והלכהא כלו דמטייע ליה קרא, משה ליהן מעם כעיקר⁵¹

שאסור, טעמא הוא דקא קפיד דחטאת אבל ריחא לא, ודוקא בדיעבד אבל⁵⁶

לכחחילה לא, דעד כאן לא מליגי רב ולוי אלא שצלאו אבל צולין לא⁵⁷

ואי קשיא דעבד לוי עובדא בי ריש גלווא בגדי ודבר אחר, חכי אמרינן⁵⁹

דעבד עובדא דאי בשיל ליה גדי ודבר אחר ושדה, אבל לכחחילה אמר, ואי⁶³

73 חז"ל בת תימא עכו"ם בדישראל שרי ישראל זרעכו"ם אביי אמר אסור זרבא

72 אמר אסור, אביי אמר אסור ריחא כילתא חיה זרבא אמר מזור ריחא לאו

72 מילתא חיה, וקט ליה אביי בשיפתיה זרב וקט ליה רבא נשיפתיה דלוי,

76 וקיימא לן אביי זרבא חלכה כרבא וחזיא ליה חלכתא כלוי זאמר ריחא

83 זלג כלום הוא, וכך השיב גם רבי יוחנן ורבי יוחנן ורבי יוחנן ורבי יוחנן ורבי יוחנן

87 דחלכה כלוי אבל דוקא בדיעבד ולא לכתחילה דבין דב ובין לוי לא קאמר

85 אלא שצלאו אבל צולין לא, וזב דב לוי וצוה ק וצוק ל פסק

85 כהן חלכה כרבא, וצוה ק ביד הוספה אחיה כהנים לפלוגתא זרב ולוי ופסק

100 חלכה כלוי ודוקא דיעבד אבל לכתחילה לא, וזב דב לוי וצוה ק וצוק ל פסק

104 צולין דחלכה כלוי משום דמליגי באה כילתא בבח ריחא ביין נסך אביי

107 זרבא בשיפתיה עבודת זרה דאביי אמר זרבא כרי כסות דריחא לאו כילתא

108 הוא ואביי זרבא חלכה כרבא, וקטיא ליה, וקטיא דפסקי דבזוהא דוקא

114 דיעבד אבל לכתחילה לא, דהא רבא שרי ביין נסך לכתחילה שריה בו ישראל,

115 וחשאה בריחא דאיסורא ממש שרי לכתחילה במאי דאימנשם בריחא דאיסורא לא

כל שכן, ונראה לי דמדברי רבא יש להתיר אמילו לכתחילה, וזוהא דקא

120 אמרי בטלונתא זרב ולוי שצלאו לאו למיסרה דדוקא בדיעבד שרי אבל לכתחילה

לא אלא לחודיעך כהן זרב דאמילו בדיעבד אסור, אבל לוי דכבר ריחא לאו

122 מילתא חיה אמילו לכתחילה שרי כרבא, וזב דב לוי וצוה ק וצוק ל פסק

124 אמר אף על זב דאיכא למיסר כרבא דריחא לאו כילתא חיה קבלנו מרבנתינו

דאכתי צריכא עינא זבחה לא צריכא ליה דהא לא איפסקא חלכתא כהדיה,

זבמריק כייצד צולין פסק חלכה כרבא משום דהיינוקמא מילתיה אליבא דבולי עלמא

כדמריק ליה רבא בר זבחה משמיה דריס לקיח, וזב דב לוי וצוה ק וצוק ל פסק

בר רב וזוהא כוונתיה, דהכי אמרינן חתח חזי רב כהנא בריה זרב חיינא

זבא פה שאמרה עם זלי בתנור אסור לאזבלה בזוהא, חמיה כוונתיה דאסורא

בחרים בישרא אפרה רבא מפרו¹⁴²קא בכותחא, סר בר בר רב אשי אמר אסילן

במילתא גמי לא דקשו ליה ריחא לדברי אחרי¹⁴³. ואיני גראה לי¹⁴⁵, דאף

על גב דתני רב כהנא בנותיה וסר בר בר רב אשי בנותיה, לא סמכינן אלא¹⁴⁶

אפיטקא דהלמודא דמסק אביי¹⁴⁷ ורבא הלכה ברבא בר מיע"ל קנ"ח, בדפרס¹⁴⁹

יע"ל קנ"ט שמע מינה בכל דוכתא הלכה ברבא¹⁵⁰, ורבין צחק ספספ

וצוק"ל דחה זה הספק של רבין הנחיל ופרק גיד הנשה טראיות אחרות

ולא גראו לי¹⁵¹ ויע להחמיד ברבין הנחיל משום כר בר בר אשי¹⁵²

דחז ברה וקיימא לן בכלי הלמודא הלכה בכר בר בר אשי, וכאי¹⁵³

דמסק הלמודא הלכה ברבא דוקא כי פליג עם אביי אבל סר בר בר אשי¹⁵⁹

דחז ברה מיניה הלכה בנותיה דהילכתא כבתראי בכל דוכתא דאיחו¹⁶⁰

שמע למילתיה דרבא ולא סבר ליה, דקיימ ליה וליה הלכה בנותיה¹⁶³

- א. פסחים כה, ב.
- ב. בריש"י שם ד"ה ח"ג
- ג. שם כו, א.
- ד. שם סוף עז, א.
- ה. אשכנז דף עח, ג.
- ו. במדבר ו ג
- ז. י"ן חזקת הנזונים לפסחים עז, ב - עז ע"ג ט"ז ר"ה,
- ח. ודמיה כפחה לה"ג ג' ע"ג
- ט. בר"ה לכתוב
- י. בר"ה לחולין ע"ג, ב.
- יא. בר"ה פסחים עז, ב ד"ה אמר לך
- יב. לפנינו ליחג מפ"י ר"ה על ע"ז סוף ג' ולהלן.
- יג. אבל מסק חר"ה בזה נזכר בשור זריע לע"ז (ח"ד) פ"ט דנו
- יד. פסחים עז, ב בר"ה בטומן
- טו. פסחים עז, ב.

1. בשחב"ב סתת"ל; ספסל המנצח של ר' יעקב ו' ל' בכ"ט; ז' ז' חב"ב
2. בשחב"ב י"ג; 3. בשחב"ב ב'ד'ד; 4. ששן סתת"ל ב'ה"ר; ו'ש' י'ב'א; ז'ב'ו
5. בשח"ב כ"ט; 6. בשח"ב ח'ה; 7. בשח"ב ל'ו
8. זקא שד"י; בת"ר ושח"ב וע"י; 9. בשח"ב ב"י"ן; 10. בשח"ב ד'ספור; 11.
12. בשח"ב נוסף; בת"ר 12. בשח"ב אב"י"ן; 13. בת"ר שט; 14. בשח"ב כ"ט
15. כס"י ע; בת"ר סרוח; 16. בשח"ב קסרה; כר"י חקפורה; בשח"ב כ"ט
17. כספורה; בת"ר הו; 18. בת"ר ח"ה; 19. בת"ר ד'ה; ז'ש"ר רבא; בשח"ב
- כ"ט ד'רבה סבר; 20. בת"ר ושח"ב כ"ט ח"ו; 21. בשחב"ב וכל; 22.
23. בשח"ב חבב; 24. בשחב"ב ב'רצו"ו; 25. בשח"ב חסר; 26. בת"ר שר"י; 27. בת"ר ב'ר"ה חו; 28. בת"ר
29. בשח"ב ד"י"ן וטך; 30. בת"ר על ר"ה ח' ד"ר"ה; 31. בת"ר ח"כא
32. ר"י ח' סת"ר ח'ה; בשחב"ב ור"ה ח' ד"ר"ה ח'ה; 33. בשח"ב ו'ח"ב"ב; 34. ו'כ"י
- חש"ב; בת"ר: ו'כ"י ח"כ"י ד'ה חש"ב לענ"ן ב'רבה ח"כ"י נ"ס' ל'ה חש"ב לענ"ן ח'סור"ה
- בשחב"ב: ו'כ"י ח"כ"י ד'ה חש"ב לענ"ן ב'רבה חש"ב לענ"ן ח'סור"ה (ח'סור"ה = ח'סור"ה ב'כ"ט)
- ז'ב"ר נוסף ח'כ"י: א'בל ר'ח ח'כ"י ח'חש"ב לענ"ן ב'רבה חש"ב נ"ס' לענ"ן ח'סור"ה
35. ב'פרק כ"ט; בשחב"ב ז'כ"י; 36. ד'סור"ה ח'ה; בת"ר חסר; 37. בת"ר
- שח"י ח'ה; 38. בשח"ב ז'בל; בת"ר נוסף; שח"י ח'ה; 39. ל"ה ל'ח"ה; בשחב"ב ל'ח"ה
40. בשחב"ב ח"ה; 41. בשחב"ב ל'ח"ה; 42. בשח"ב ז'בל; בת"ר חסר; 43.
- בשחב"ב ד'ר"ה ח'ה; 44. בשח"ב כ"ט חסר; 45. ל'ו ע'ובד'ה; בשח"ב כ"ט ע'ובד'ה ל'ר
46. בת"ר ו'ט"ר; 47. ח"ה; 48. בת"ר ח'חלכ"ה; 49. ח'חלכ"ה; בשח"ב חלכ"ה
- בשח"ב כ"ט כ'רל"ו; 50. בת"ר ושח"ב ד'קא ס"י"ע; 51. בת"ר ל'נ"ח; 52. בת"ר
- ד'סור; 53. בשח"ב ח'סור"ה; 54. ד'קא ק"י"ד; בשח"ב כ"ט ד'ק"י"ד; 55. בשח"ב ח'ר"ה ח'ה
56. בת"ר ושח"ב ד'י"ע; 57. בשח"ב ל'כח"ה; 58. בת"ר ושח"ב ח'סור"ה; בת"ר ק'ס"ר
59. בת"ר ושח"ב נוסף; ל'ך; 60. ב'י"ו; בת"ר ב'ר"י ח'ה; 61. בת"ר ע'בד; 62. בת"ר
- ד'א'י'של; 63. בת"ר חסר; 64. ח'כ"י... ח'ח"ה; בשח"ב חסר; 65. בת"ר ושח"ב ל'כח"ה; 66.
- בת"ר חסור"ה; בשח"ב ח'סור"ה; (בשח"ב כ"ט ח'סור"ה); א'בל... ח'סור"ה; בת"ר חסר; 67. בשח"ב
- כ"ט ו'סור"ה; 68. בת"ר ושח"ב חסר; 69. בת"ר ושח"ב נ"ו; 70. בת"ר ו'ל'ה כ'ל"ו
71. בת"ר ושח"ב ב'רצו"ו; 72. אב"י... ח'סור"ה; בשח"ב חסר; 73. בת"ר רבא; 74. בשח"ב
- סלחא; 75. בת"ר ושח"ב כ"ט רבא; 76. ל'ח"ה ס'לח"ה; בת"ר ו'ל'ה כ'ל"ו; 77. בת"ר
- בש"י ח'ה; 78. ו'ק"י"ח ל'ן; בשח"ב כ"ט ו'ק"י"ח ל'ן; 79. בת"ר ושח"ב כ"ט ח'לכ"ה
80. בשח"ב נוסף; ל'ב'ר ס'י"ע ל' ק"י"ח; 81. בת"ר ל'ח; 82. בת"ר ח'לכ"ה; 83. בשח"ב
- כ"ט ל'ח; 84. ח'ה... ח'לכ"ה; בשח"ב ל'ח ס'לח"ה ח'ה; 85. בת"ר ח'ה; 86. בשח"ב ז'ב"ו
87. בשח"ב ח'לכ"ה; בשח"ב כ"ט ח'לכ"ה; 88. בשח"ב ר'ווקא; 89. בת"ר ושח"ב כ"ט
- ד'י"ע; 90. בת"ר ושח"ב נוסף; שר"י; 91. בת"ר [ב'סוק"ה] ו'ל'ה ל'כח"ה; א'בל ל'כח"ה
- ל'ח; בשח"ב א'בל ל'כח"ה חסור"ה; 92. בת"ר ק'סור"ה; 93. בת"ר נוסף; ל'כח"ה; 94.
95. ל'ח; חסר; בשח"ב 95. בת"ר ח'ה; 96. בת"ר נוסף; ח'סור"ה; בשח"ב נוסף
97. בשח"ב חסר; בשח"ב כ"ט ז'צ"ל; 98. בת"ר ושח"ב ח'לכ"ה; בשח"ב כ"ט ח'לכ"ה
99. בת"ר ח'ח"ה; 100. בשח"ב ח'לכ"ה; בשח"ב כ"ט ח'לכ"ה; 101. בשח"ב ו'רווקא
102. בשח"ב כ"ט [ח'ח"ה] בשח"ב ל'כח"ה; 103. בשח"ב ח'סור"ה; 104. בת"ר ושח"ב ח'לכ"ה
105. בשח"ב ב'הך; 106. בת"ר כ"י"ן; בשח"ב ד"י"ן; בשח"ב כ"ט ו"י"ן; 107. בת"ר בשלח
108. בשח"ב ח"ה; 109. בשח"ב כ"ט ח'לכ"ה; 110. בת"ר ח'סור"ה; בשח"ב ח'סור"ה; 111.
- בת"ר ד'סוק"ה; 112. בשח"ב ר'ב'ח'ה; 113. בשח"ב ח'ה; 114. ל'כח"ה ל'ה... י'ש"ח"ה; בשח"ב
- ש"ר"ה ח'ו י'ש"ח"ה ל'כח"ה; 115. בת"ר ד'ר"ה ח'ה; 116. בת"ר ח'סור"ה; בשח"ב כ"ט
- ב'סור"ה ד'ר"ה ח'ה; 117. בת"ר ד'ר"ה ח'סור"ה; 118. בשח"ב ח'סור"ה; 119. בשח"ב ח'ה; 120.
- ד'קא חסר"ה; בשח"ב ב'ר'ק'ס"ר; בת"ר ד'ק'ס"ר; 121. בת"ר ושח"ב ד'י"ע; 122. בת"ר ח'ה
123. בשח"ב ז'צ"ל; 124. בת"ר ח'ה; 125. בת"ר ח'ה; 126. ק'בלנו ס'רבו"ה; 127. בשח"ב
- ק'בל"ה ס'רבו"ה; 127. בת"ר ו'ב'ח"ה; 128. בת"ר ל'ה; 129. בת"ר ח'סור"ה; 130. בשח"ב
- ח'לכ"ה; 131. בשח"ב ח'סור"ה; 132. בשח"ב כ"ט ח'סור"ה; 133. בת"ר ח'סור"ה; 134. בת"ר
- כ'ד'סוק"ה; 135. בשח"ב כ"ט ל'ח; 136. בת"ר ח'ה; 137. בשח"ב ח'סור"ה; בשח"ב כ"ט
- ח'ה; 138. בשח"ב ל'ח'כ"ה; 139. בשח"ב כ"ט ח'ה; 140. בת"ר ח'ה; כ'ו'ס'ס"ה; א'בל

143. בש"ב דקט"ו א... 144. דהב"א... 145. בש"ב דקט"ו א... 146. בש"ב דקט"ו א...
 147. בש"ב דקט"ו א... 148. בש"ב דקט"ו א... 149. בש"ב דקט"ו א... 150. בש"ב דקט"ו א...
 151. בש"ב דקט"ו א... 152. בש"ב דקט"ו א... 153. בש"ב דקט"ו א... 154. בש"ב דקט"ו א...
 155. בש"ב דקט"ו א... 156. בש"ב דקט"ו א... 157. בש"ב דקט"ו א... 158. בש"ב דקט"ו א...
 159. בש"ב דקט"ו א... 160. בש"ב דקט"ו א... 161. בש"ב דקט"ו א... 162. בש"ב דקט"ו א...
 163. בש"ב דקט"ו א... 164. בש"ב דקט"ו א... 165. בש"ב דקט"ו א...

השמות: 138. בש"ב דקט"ו א

גרמיון בפרק החומר דף סז, ת. רב אחאי שיער בהלה בהמסקין,²
 רב שמאל בר רב חייא עישר בשיכרה³ בשיחין,⁴ והלכתה חיידי ואידי⁵
 בשיחין.⁶ סתוך דברי תחלכת מוכח דבמל בשמיט, אבל ג ה ל כ ו ח
 ג ד ז ל ו ה בתלכות יין נתך מצאתי כתוב, הציט טיש בתוכה משקין
 בין יין בין שמן בין כל משקין ונפל בתוכה עכבר אז שרין שיעורו
 אחרי סאלף וחתמיה והמסקין מותרין, פחות סאלף אסורין החביה והמסקין,
 ואם ביקש לפהר את הכלי סבניטו לכבשן עד שיחיה כבהחילה, והילכתה
 משערין⁸ חלא ושיכרה בשיחין מידי דחוח אבל איסורין שבמורה,
 תנח בעל הלכות גדולות סאלק בין חלא ושיכרה ובין שאר משקין,¹⁰
 דקטבר דלא אימסיקא¹¹ חלכתה¹² בשיחין חלא אולא ושיכרה אבל שאר משקין
 סמכין אמילתיה דרב תחליפא בר גזא דאמר לרבינא דילמא כתבלין
 בקרייה דמי דאפילו באלף לט גטיל,¹³ ומצאתי ת ש ז ב ה ל ר ב¹⁴
 ה י ה י¹⁵ ג ה ז ד וצוק"ל על ענין זה, עמנה שרצית שנפל אחד מהם
 באחד מן המשקין, דבר זה עמוג בתלכות דרב שמעון קיורה חביה שיש
 בה משקין בין יין¹⁶ ובין שמן¹⁷ ונפל לתוכה שרין אז עכבר שיעורו אחד
 סאלף ואם ביקש לפהר את הכלי סבניטו לכבשן עד שיחיה כבהחילה, ואין¹⁸
 אנו יודעים מאין נטה רב שמעון הרמ"ט הללו,²¹ אלא שמכענו כי המעשים²²
 לבני ארץ ישראל שומצאו בהם הדברים הללו ומשם נסתם, ואשר מצינו
 בתלמוד בענין זה, חתום עכברא דנפל בשיכרה ספריה רב להחזא שיכרה
 אסרה רבון קמיה דרב שעת ניסב קטבר רב נותן מעט לפנים אהור, אמר ליה
 בעלמא קטבר נותן מעט לפנים כותרי, וחאי תידוש הוא דחא מימאס²⁴ ובדיל
 איגשי מיניח ואפילו הכי אפריה רחמנא, וצמרי בה אהר וצמח²⁵ לכתה
 נותן מעט לפנים כותרי, ונעמיה דרב בעכברא בשיכרה לא ידענא מאי חוה²⁶

א"י משום דקטבר דנותן פעם לפנט אגור וליה תלכתה בותיה, א"י משום

דקטבר תכנרא בטיגרא אשבוהי בטבא, ואיבעיה להו נפל לבו חלא סוי,

והטריגין בטיגרא רב ויהא עיקר בחלת בחמטין, רב שמואל בריה דרב

אבהו עיקר בטיגרא בשיתין, והלכתה אידי ואידי בעיתין כגל איסורין

שבחורה, וקטבר רבין הני מילי היכא חלא איסרבה שרף ונטעא כולו,

אבל איסרמט שרף לא בסיל דקא אמריגין בעמעות לעוין עכברא דנפל לבו

חלא והמר ליה רב הלל לרב אשי הוא עומדא ב"ר רב פהוגא ואמר, אמר

ליה תהוגא איסרמוטי אמרמט, רבינא סבר לשעורה בסבת וחד אמר למ חמ"ר

מתרומה דעולת במתא ואחד, אמר ליה רב תחלימה בר גזא לרבינא ולישעריה

מר בסלפלין והגלין דאפילו בחלק לא בטיגרי, ובהג"י רגילי רבון ומורי

ומהמרי, עד כאן התשובה, ונצטח בתוב בספר תרומה שרף עשירי

במרא דבני סערבא, רבי יומי בר אבין הורה בהדין עכברא חד לאלף,

א. המצע דף עב, ד

ב. הוצא במתא לתח"ג צד 226 ולא כה"א

ג. השנה לשון ר' נח"מ גרון בסוגיית סתריה, המוצא במזר זרוע לבאן (בטי' רסד)

ד. זע"יין סמארו של ב. לויין על ה. פעשי"ם, בהתרה"ן שנה א צד 28

ה. באן סה, ב

ו. תרומות פ"י ה"ח

1. בת"ר מהח"ל: ס"טקא, זה תכליל כל שבחנאמו צלוחן פעם פו"ב, 37

2. בת"ר חלא, 3. בר רב טיי"א, לעניגו בר"ה דרב א"קא, ובכ"ס ב"ר"ה

ורבי אבהו: ע"יין ר"ס לכסון ב. ג' ס"א הערה ט, 4. בת"ר טיגרא, 5. בת"ר

וחלכתה, 6. בת"ר גשחין, 7. בת"ר סופ"א, 8. בת"ר לתנבא, 9. בת"ר

משעריגין, 10. ח"ג, בת"ר החלכות, 11. בת"ר טיפחא, 12. בת"ר חילכתה, 13.

בת"ר בקדרה, 14. בת"ר לרבינא, 15. בת"ר חמי, 16. בת"ר י"י, 17. בת"ר ב"י

18. בת"ר שסן, 19. בת"ר פבחהילה, 20. בת"ר יודעין, 21. בת"ר ורג"ם, 22.

בת"ר סעשי"ם, 23. בת"ר גוסף רב, 24. בת"ר מירוש, 25. בת"ר חזר, 26. בת"ר

ח"א, 27. בת"ר חזר, 28. בת"ר גוסף, 29. בת"ר גוסף, 30. ע"יין הערה 3, 31.

בת"ר איסרמוט, 32. בת"ר חזר, 33. בת"ר בחל, 34. בת"ר דקטברין, 35. בת"ר

36. בת"ר חזר, 37. בת"ר לשיעורה, 38. בת"ר חזר, 39. בת"ר חזר, 40. בת"ר

בת"ר חזר, 41. בת"ר ובהכ"ס, 42. בת"ר דגריס'א, 43. בת"ר במדק,

גרסי'ן בפרק השוכר דף עב, א, תנן החם הניצוק והקטרים ¹
 ומשקה שופח אינו חיבור ² לא לפומא ולגז לטהרה, והאי שבורן חיבור ³
 לפומא ולטהרה, אמר רב תונה הניצוק לפומא ולטהרה לא הוי חיבור ³
 אבל לענין יין נמך הוי חיבור, אמר ליה רב נהמן לרב חונא כנא לך ⁴
 חם מילתא, איליטא מדהנן הניצוק והקטרים ומשקה שופח אינו חיבור ⁵
 לא לפומא ולא לטהרה ולפומא ולטהרה הוא חיבור ⁶ לא ליין ⁷
 נמך הוי חיבור, איכא סיפא האי שבורן הוי חיבור לפומא ולטהרה, ⁸
 לפומא ולטהרה הוא דהוי חיבור ⁹ הוא לענין יין נמך לא הוי חיבור ¹⁰
 וכל שכן הניצוק, אלא מהכא ליכא להשמע טינת הנן, ופל ¹¹ המשפך ¹²
 ומדד לחוך צלוחיתו של עכו"ם אם יש שם בדי עכבה יין אסור, הא ¹³
 עכבה יין במאי מיתסרה, לא בניצוק ושמע טינה הניצוק חיבור, הוי ¹⁴
 רבי הייא כנון שפתיחו צלוחיתו, אלא טעמא שפתיחו צלוחיתו אבל לא ¹⁵
 פתחון ¹⁶ לא, היפשוט טינה דניצוק אינו חיבור, לא לעולם איכא ¹⁷
 לך פתחו צלוחיתו היפשוט לך ניצוק היבעי לך, חם שפע, חמורה ככלי ¹⁸
 אל כלי את שמערה ממנו מותר, חם דביני ביני אסור, שמע טינה ניצוק ¹⁹
 חיבור, אי ניצוק חיבור אמילו דגזיה זמי ליתסרי, חם לא קשיא דמקמי ²⁰
 קפומי, ולפעמיך איכא טימה עה שעירנה להוכה הכור, את שעירה לחוכה ²¹
 חם דאסור חם דביני ביני שרי, אלא הנהיג ליחם למשמע טינה, חם שפע, ²²
 חמורה מחבית לבור קילוח היורד משפת הבית לבור אסור, שמע טינה ²³
 ניצוק חיבור, אי ניצוק חיבור אמילו בנייה דמגא זמי ליתסרי, לא ²⁴
 צריכא דקא מקמי קפומי, ככל מקום קשיא, ודיגמה רב ששה בעכו"ם חמורה ²⁵
 דאתי כפרהו, אי הכי דחבית זמי ליתסרי, כח דעכו"ם מדרבנן חום, דנמך ²⁶

לבראי נזרו ביה רבנן, דנויה דחב"ת לא נזרו ביה רבנן, מירוש אף

על מ' שעיקר חניטון חבלי אל בלי הוא שחיה מעלה חכחן ומסוך מן

חבלי לשפליט, וכדמוכח בסרק הנוקין גבי מסמא ונדמע ומנסך, אטילו

חכ' כל כנה דלא שמענוגיה דנתכוון לנטן מן חייך להיזת מותר דחא

קייכא לן סתם מחשבה עכו"ם לעבודה זרה לא אמריגן, ועוד דהוי' שלא

במני עבודה זרה, אלא חומרא דרבנן היא דאמריגן דילמא ניסך, וחילוך

בהחזא דנפק לבראי נזרו ביה רבנן אבל בהחזא דלא נפק לברא לא נזרו

ביה רבנן, כתב רבינו חנניאל זצוק"ל, אף על גב דלא

איסתייע רב הוגא סהני מחנייתא, קייכא לן הוחיה, דליכא מאן דפליג

עליה, ורב גחמן לא פליג עליה אלא סבר ליה מנא לך חא מילתא דילמא

אית בידיה מחנייתא ונמרא מינה, אבל לא חלק עליו, וגם רב ששה לא

חילק עליו אלא דחא מחנייתא ומחניתי' ואמר מצינא לאוקימנהו בעכו"ם

חמעה ומפני זה נאמר חקילוח ולא משום נצוק, אבל בתדיא לא פליג

עליה אלא דחא סייעו שלא יוכל להסתיע משם, אבל בדבריו לא חילק.

אמר להו רב חסרא להנהו סכיחא כי מובויהי חמרא לעכו"ם קטיטו

קפופי אי נמי נמוצו ומוצי, כתב ה' ד' קטומו קפופי שימסוק

ראש העליון של ניצוק קודם שיגיע ראש החתהון לכלי של עכו"ם, דאי

זנע חקמ' דלימסוק ראש העליון חו לא מחני הקימוף דאיחבר ליה בניצוק

ומברא לן דניצוק הוי היבור וכך הלכה, או נמוצו ומוצי, עמדו מרחוק

זצוקו היין לכלי של עכו"ם כי היכי דלא נהוי ניצוק, ונדבר' רב ששה

כתב חמורה הלכה כרב ששה שאין אדה חלוק עליו, ואם שפך העכו"ם מן

חבלי מותר מה שנשאר בכלי, וכיון שפסק חמורה דניצוק הוי היבור אם

כן מה שמתייר בשמיכה העכו"ם מן הכלי מה שנשאר בכלי בגון דקטיף

קפופי או נמוצו ומוצי שביין אחסילוח הידיא לחז' נפסד בשמיכהו גם מה

מכבלי גאפרי על ידי חיבור הקילוח שהנה נצוק, אלא ודאי בכי האי 110 111

נזונם שרי נזון דקמיה קסומי. 112 118 וכך פסק גם רבי ג' צ א ק

ס א ס דצוק ל דנצוק הוי חיבור, וכך מוכחא חסברא, שביון שנות 114 115 116

אמורה לא חלק, על רב חונא 117 118 על רב חונא 117 118, חלכתא כוותיהו,

ומאי דמקשו לרב חונא רב גאמן ורב ששח אי 120 121 122 אלא דוהיו בעלמא עדיו

אזון ולא ליסתיה ק מחזי מתנייהא אבל על דברינן לא הילקו בפירוש 124 125 123

שיאכרו דנצוק לא הוי חיבור, תילכך חלכתא כוותיה, דקטום דהיאתה 126 127 128

דידתו לא דחינן למימריה, כל שכן דרב אמרא קאי כוותיה.

וראייהי שכתב רבי צו ח מ דצוק ל צ א ט ר ח י ש ר, הדברי 130 129

מוכיהיט דנצוק אינו חיבור, היא דמי רבי הייה סבר דנצוק חיבור אמאי 131 132

הני בברייהא שפחתו צלוהיהו, אלא ודאי אינו חיבור, ודאי דאמר 132 133

וצוק היבע לך אליבא דרב חונא קהמר, כלומר לא השמע סידי אי חיבור 134 135 133

אי לא חיבור, ועוד דאמר רב חונא לב שנו אלא שלא החזיר נרבתני לנח 136 137

אבל החזיר נרבתני לנח אמור, ומקשה תלמודא שמע מינה נצוק חיבור, 138 139 140 141

וליכא רב חונא למעמיה דאמר נצוק חיבור לייך נסך ואמאי סוקי 142

למילתיה דרב חונא שפחתו בורו, אלא ודאי רב חונא הרר ביה סמאי 142 143

דאמר נצוק חיבור, ועוד ראייה אחרת דלעיל תהניו דסתרות אליסי סייך 143 144 145

נסך, ולסתרות אחריו דלא הוי חיבור, ועוד איך לך נצוק גדול טוח 144 145 146

דקנטקיין דאנו מהירין, ונראה לי שייך לרחות דברי רב חונא ורב 147 148 149

חסרא חאומריט כהן דנצוק הוי חיבור, כהמה תרייהו הללו, מה שנסתיהע 149 150 151 152

מדתני רבי חייא שפחתו צלוהיהו, חלא התלמוד מדקיק ומקשה מינה 153

לרב חונא טעמא דפחתו צלוהיהו אבל לת פחתו לא, הישלוט סינה 154 155

דנצוק אינו חיבור, ואחרי לא לעולם אימא לך פאסתו צלוהיהו תימשוט 156

לך נצוק היבעי לך, ואנו אימא דתנייהא מתנייהא דרבי חייא אימא למסת 157 158 159

מינוח ונצוק לא הוי חיבור, מאי האי דקא מתרין מהתו היפסוט לך ¹⁶⁰ ¹⁶⁵

נצוק חיבעי לך, והא מהתו איכא לריוקי דוקא מהתו גבל נצוק ¹⁶¹

לא, וחיתך חירך החלטוד או רב הונג חירון מאין לו סעמד, ואף ¹⁶³ ¹⁶²

לרידיי גמי קשיא לי בהאי חירוצא, ולעמי משנת מדתני רבי חייא

מהתו צלוחיתו ונצוק לא הוי חיבור, אבל בעל כרחין כיון דחלטודא ¹⁶⁴

או רב הונג כתיבי הכי, איח לן למרושי ולאצוקי מקושיא שאין לדקדק

דוקא מהתו אפור הא נצוק שרי, שיש לומר יותר הוא חמור הנצוק מן ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸

החמיטה של השמן סמני שהמשך מלא יין ועומד בסני עצמו זאי ¹⁶⁸

מתעריב עם היין שבבלי מלא ברהש חרק של השמן נחזה אסיגא יחן אצבעו ¹⁶⁹ ¹⁷⁰

על נקב המשך מלמעלה נחזו היין שעומד בדקותו של השמן יאמר ובל ¹⁷¹ ¹⁷²

מה שעומד ברזתו המשך לישחרי, אבל הנצוק יש לומר מהתריין הכלי ¹⁷³ ¹⁷⁴

ומקלה לכלי החתון אינו יכול להפסיק שלא ירד כל מה שיש לו

לירד משום המסקה שיעשה אך אם ינביח הכלי ויפסוק חקילוח, אבל כל ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷

זמן שהקילוח הוא קיים הכל הוא חיבור, ודוקא בנצוק דמשך הוי רבי ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹

חייח כיון שמהתו צלוחיתו אבל נצוק דידיה לא הוי חיבור סמני ¹⁸²

שיכול להפריד בגלים בדצר מועט, ואפילו הכי מהיטה סתבתן, אבל ¹⁸³

נצוק המערה בבלי אל בלי, אבל זמן שהנצוק מקלח אינו יכול להפסיקו, ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶

אבהי חיבעי לך, וליכא למילף חיריה מדתני רבי חייא, חילכך גיין ¹⁸⁷ ¹⁸⁸

להסתיע סמנא לרבינו הם שהנצוק אינו חיבור, שהרי החלטוד או רב ¹⁸⁹ ¹⁹⁰

הונג דוחא גוחא שלא להסתייע ממנה נצוק לא הוי חיבור וחיתך ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³

יפתייע סמנא חוץ, ומה שנסתייע מהא דאמרן לעיל בשלהי סריק רבי ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹

שמעאל על מילתיה דרב הונג דאמר לא שנוי אלא שלא החזיר גרנותו

לזת אבל החזיר גרנותו לזת אפור, והקשה חלטודא שמע סינא נצוק

חיבור וכו', ודייק סינא דאדר ביה רב הונג מהסתייע, לא יתכן דבר ²⁰⁰ ²⁰¹

201 202 11 3
זה כלל, שאם כן היה לו להקנות ולהרץ והא אפי' רב אינו חנוקת'בור

204 203
ליין נסך, והי' קאמ' הכא שפחתו בודו דאלכא חנוקת לא הוי חיבור,

205
וי'אין הדר ביה רב חזנא מתח'א, ועוד אם תמצא לומר דהדר ביה הי'אך

206 207
מצ'ע התלהנד דבוי'ו בפרק אשוכר דנצוק הוי חיבור, וכבר מצ'ע התלמוד

בפרק רבי שמעאל דהוד ביה, אילו היה זה קודם לאותו מעשה הי'נו

208 209 210
כזולין לדחוק ולומר דהדר ביה, אבל כיון שזה טאוחר לאותו מעשה

211 212 213
שבע מינה אין לומר דהדר ביה, אלא חאי דפרק רבי שמעאל טף לדידיה

214 215 216
קשיא, דאמאי טרחי'ן לאוקומיה מילתיה דרב חזנא כשפחתו בודו, ותם

217 3
רב חזנא גופיה אמר בפירקין דלקמן דנצוק הוי חיבור ליי'ן נסך, ונראה

218
לי דתכי גרסי'ן ההם תניא נמי חכי לא שנו הלא חזיר גרנותני לנת

219 220 221
הבל החזיר גרנותני לנת אסור, ועלה הוא דאמר תלמודא שמעת מינה נצוק

222 223 224 3
חיבור, דהאי גרנותני עצמה בנצוק מי'תרת כשפעתיה, אבל חאי סתניהא

225 226 227 228 229
מצ'ון למשעם מינה דנצוק חיבור ולטיועי מינה לרב חזנא, ודחה, לא

230 3
מצ'ון לאוקוסה כנת שפחתו בודו, ומה שנסת'יע מסאי דאמרי'ן דסתרות

231 232 233 234
אמרי'ן אלא לענין שמירה ש'וחר האמירו חכמים בשמירת פתרות משמירה

235 236
עכו'ם אומר יינו של ישראל אף על פי שלא נזע, מה שאין כן במחרות

שגם ימך סמא שרץ או נבילה או סמא משקין סבלי אל כלי ולא נזע בתם

237 238
לא מי'תאם אם לא היה זה שפסמא במסא וי'תע, ופכ'ת'ת נמי אמילו על ידי

239 240
י'בר שחר אומ' כגון מידו בקנה מה שאין כן בשמירות שאם נזע תפסא

241 242
במחרות על ידי קנה אין פטונה עד ש'זע בידו, והם חכי נמי לענין

3 3
נצוק אף על זה דלסתרות לא הוי חיבור ליי'ן נסך הוי חיבור, ומה

243 244 245
סנת'יע טקוסקין מסא שאין לן נצוק כלי'ל מסא, גרסה לי דקנשקין

246 זר"ע מנצוק זאמ"לו לכאן דאסר בנצוק מר"י בקנשק"ן, 246 שאלה מעלות הן,

249 ז"שחא ובה ז"שחא נצוק וקנשק"ן, 250 ז"שחא ובה ז"שחא ער"ף מנצוק שאמ"לו

252 עם חמצא לופר דנצוק לא הוי ח"בור ג"שחא ובה ז"שחא הוי ח"בור בר"ח ג"ן 254

253 חתוא נצרה דאטיק חמרה בנישחא, אחת עכו"ם וחגח ידיה עליה דנ"שחא, אג"ה 257

258 רבא לתחוצ חמרא, אמר ליה רב עבא לרבה וחמרי ליה רב ארא בר סתנה, ואמר 259

260 ליה רב"נא לרבה, במאי בנצוק, שמע מינה נצוק ח"בור, שאני חתם דכוליה 261

262 חמרא אג"שחא ובה ז"שחא בר"י, פירוש אין ללמוד במהן דמצינא ליה לרבה 263 264

265 דנצוק לא הוי ח"בור, אלא שאלו אהו אב סובר דנצוק הוי ח"בור ומשום 267

268 אבי אטרי"ת לחתוא חמרא, והוא השיב איני צריך לטעם זה שאמ"לו עם חמצא 269

270,3 לופר דנצוק לא הוי ח"בור חבא אסור טעום דכולי חמרא אג"שחא ובה ז"שחא 271

272 זר"י, פירוש שהרי היין עולה מאליו ע"י שולי החב"ת ונמשך על ידו לכלי 273

274 שני והוא ליה כנזנע בהב"ת כמש דהוי"א ליה כהב"ת אריכתא, אבל חנצוק היין 275

276 חקירוב לו וחמנוך לו חיוצא מאליו עם חקילתא הוא סחובר לו אבל היין 277

278 שבטולי חבלי העליון אם לא יפה אהו יורר אינו נמשך עם חקילתא הי"ל 279

280 חמ"לו אם אין חנצוק ח"בור חנישחא ובה ז"שחא הוי ח"בור, והקנשק"ן 281

282 הוא נרוע סן חנצוק סג"י שחוצא חקילתא תעולה ונמשך בפי העכו"ם אינו 283

284 עולה מאליו אלא על ידי שטיפת רוח שתנו שותף ומנצף ומפלה אהו, וחי 285

286 ת"א טריפת שטיפת היין ח"ה נומל ויורר בגלי, ומשום חב"י לא הוי ח"בור 287

288 אהו חקילתא חמנוך ומנצף ל"ט"ו על עכו"ם לבל היין שבבלי, אבל חנצוק 289

290 נמשך שחפת את חבלי והתחיל לה ריקן כל היין אראני לירד בגומת חמ"י"ה 291

292 חו"ה יורר מאליו נצ"ן צר"ך שיטה חבלי חר"ר נחפ"לו עם ריפת ידיו חקילתא 293 294

295 יורר מאליו והיין נמשך אהרי"ו, חילפך אמ"לו סג"ן דאסר נצוק הוי ח"בור 296

297 חקנשק"ן לא הוי ח"בור, 3

- א. בְּיָמֵינוּ אֵלֶּיךָ
- ב. לְמַעַן יִשְׁמַע ה' אֶת-קוֹלֵנוּ וְיִלְחַצֵנוּ
- ג. בְּאֵן עַבְדְּךָ
- ד. בְּרַחֲמֵי שֵׁם דָּוִד קַדְוָהוּ, וְחַבְדֵנוּ
- ה. בְּרִיָּה לְכָהֵן
- ו. בְּחַסְדֵי הַיָּסֵד לֹא מִצַּחֲתֵי אֵלֶּיךָ קָדְשֵׁיכֶם מִמְּדַרְשֵׁי עַל הַקְּדוּשָׁה
- ז. וְהַשְׁוֶה הַנִּסְתָּוִת בְּאֵן עַבְדְּךָ אֲמָר לִפְנֵי ה'
- ח. לְעֵיל נִוְבֵנוּ

- 1. בַּשָּׁחַב הַחַמְלִי; וְרַבִּינוּ יִשְׁעִיָּה ז"ל בְּחַב בְּטַפְרַת הַמַּכְרִיעַ, הָאֵל דְּאֲמַרִּינָן בְּעִוָּ
- פִּיק הַשְׁחַבְרִי, תִּנּוּן... בַּשָּׁחַב בִּיָּם סַחֲמִילָן, וְרַבִּינוּ יִשְׁעִיָּה ז"ל בְּחַב
- בְּטַפְרַת הַמַּכְרִיעַ, הָאֵל דְּאֲמַרִּינָן בְּפִיק הַשְׁחַבְרִי, תִּנּוּן... 2. בַּשָּׁחַב
- חֲנֻצִיק 3. בַּשָּׁחַב חַבְרִי 4. בַּשָּׁחַב חַב 5. בַּשָּׁחַב אֲמָר 6. דִּלֵּא חוֹרִי
- בַּשָּׁחַב רִצְוִי 7. בַּשָּׁחַב לְעוּסִין 8. בַּשָּׁחַב וְהַאֲשַׁבְרִין 9. בַּשָּׁחַב
- חֲסָר 10. בַּשָּׁחַב רַחוּח 11. בַּשָּׁחַב נֻצִיק 12. בַּשָּׁחַב מִיָּחַח 13. בַּשָּׁחַב
- נִכְרִי 14. בַּשָּׁחַב חֲסָר 15. חֲסִי... 16. בַּשָּׁחַב חֲסָר 16. בַּשָּׁחַב חֲסָר 17
- בַּשָּׁחַב לְחַו 18. בַּשָּׁחַב גִּזְזִיק 19. בַּשָּׁחַב גִּזְזִיק; בַּשָּׁחַב כִּיָּם נִיזִיק 20
- בַּשָּׁחַב כִּיָּם חֲסָר 21. גַּלְמָ, 22. צִלְוֵה־חַו, בַּשָּׁחַב חֲסָר 22. בַּשָּׁחַב חֲסָר 23
- בַּשָּׁחַב חֲסָר 24. בַּשָּׁחַב דִּזְזִיק 25. בַּשָּׁחַב לִיחֲסָר 25. בַּשָּׁחַב דִּמְקַח 27
- חַח... חֲסָר, בַּשָּׁחַב חֲסָר 28. בַּשָּׁחַב לְחַו 29. בַּשָּׁחַב קַשְׂרִי 30. בַּשָּׁחַב
- לִיכָא 31. בַּשָּׁחַב קִלּוּח 32. בַּשָּׁחַב הַחַבְרִי 33. בַּשָּׁחַב חֲסָר 34. בַּשָּׁחַב
- דִּזְזִיק 35. בַּשָּׁחַב חֲסָר 36. בַּשָּׁחַב כִּיָּם חֲסָר 37. בַּשָּׁחַב כִּיָּם חֲסָר
- 38. דְּקָא מַקְשָׁת, בַּשָּׁחַב דִּמְקַח 39. בַּשָּׁחַב הַרְזוּחָא 40. בַּשָּׁחַב חֲסָר 41
- בַּשָּׁחַב כְּנִוּוּן; בַּשָּׁחַב כִּיָּם בְּנִוּוּן 42. בַּשָּׁחַב חַבְרִי 43. בַּשָּׁחַב לִיחֲסָר 44
- בַּשָּׁחַב גִּזְזִיק 45. בַּשָּׁחַב כִּיָּם חֲסָר 46. בַּשָּׁחַב חֲסָר 47. בַּשָּׁחַב חֲסָר 48
- בַּשָּׁחַב כְּסוּ שְׁחִיָּה 49. בַּשָּׁחַב לְפַלְסִיָּם 50. בַּשָּׁחַב פִּיק 51. בַּשָּׁחַב חֲנֻצִיק
- 52. חֲסָר... 53. בַּשָּׁחַב חֲסָר וְהַאֲשַׁבְרִיעַ וְהַאֲשַׁבְרִיעַ 54. בַּשָּׁחַב חֲסָר
- שְׁחֵי־וֹיָה 55. בַּשָּׁחַב נִכְרִי 56. בַּשָּׁחַב חֲדַרְבִּין 57. בַּשָּׁחַב חֲוֹח 58. בַּשָּׁחַב
- כִּיָּם דְּאֲמַרִּי 59. בַּשָּׁחַב חֲלַכְן 60. בַּשָּׁחַב בְּחִי 61. בַּשָּׁחַב דִּנְפַל 62. בַּשָּׁחַב
- נִזְוִר 63. אַבְל בַּחֲוֹח, בַּשָּׁחַב לְחַו 64. בַּשָּׁחַב נַפֵּל 65. בַּשָּׁחַב כִּיָּם לִנְדִירֵי
- 66. בַּשָּׁחַב ז"ל 67. בַּשָּׁחַב כִּיָּם פִּי 68. בַּשָּׁחַב מִיָּחַח 69. בַּשָּׁחַב כִּיָּם קִיִּסְלָן
- 70. בַּשָּׁחַב כְּוֹחִיָּה 71. בַּשָּׁחַב עֲלוּחִי; בַּשָּׁחַב כִּיָּם עֲלוּחִי 72. בַּשָּׁחַב חֲסָר
- חַח מִיָּלְחַח, בַּשָּׁחַב כִּיָּם חַח פִּרְדָּא 73. חֲחִיָּה, חֲחִיָּה, בַּשָּׁחַב חֲחִיָּה (בַּשָּׁחַב:
- חֲחִיָּה) חֲחִיָּה כִּיָּם חֲחִיָּה 74. בַּשָּׁחַב וְזַמְרָה 75. בַּשָּׁחַב חֲחִיק 76. בַּשָּׁחַב כִּיָּם
- נֻסְף נְסִי 77. עֲלִינוּ, בַּשָּׁחַב חֲסָר 78. חֲחִיָּה וְחֲחִיָּה, בַּשָּׁחַב
- חֲחִיָּה וְחֲחִיָּה 79. בַּשָּׁחַב לְאֻקְוִמִי; בַּשָּׁחַב כִּיָּם לְאֻקְוִמִיָּהוּ 80. בַּשָּׁחַב
- נִזְזִיק 81. בַּשָּׁחַב בְּקִלּוּח; בַּשָּׁחַב כִּיָּם בְּקִלּוּח 82. בַּשָּׁחַב אֵלֵּא 83. בַּשָּׁחַב
- וְחַסְנִין 84. בַּשָּׁחַב סִבִּיָּחַח; בַּשָּׁחַב כִּיָּם סִבִּיָּחַח 85. בַּשָּׁחַב לְנֻוֹיָם 86
- בַּשָּׁחַב קַסְוִמִי 87. אִי... קַסְוִמִי, בַּשָּׁחַב פִּרְדָּא 88. שֵׁל עַכְוִמִי, בַּשָּׁחַב חֲנֻוֹ
- 89. בַּשָּׁחַב קִמִּי 90. בַּשָּׁחַב לִיָּה קִיָּחֻוּ; בַּשָּׁחַב כִּיָּם קִיָּחֻוּ 91. וְכִן חֲלַכְתָּ,
- בַּשָּׁחַב חֲסָר 92. בַּשָּׁחַב כִּיָּם חֲסָר 93. בַּשָּׁחַב כִּיָּם וְכִן 94. בַּשָּׁחַב חֲסָר 95
- בַּשָּׁחַב נְפִיצוּ 96. בַּשָּׁחַב אֻו עַכְוִו 97. בַּשָּׁחַב בְּוִי 98. בַּשָּׁחַב לִיָּחֻוּ
- 99. בְּדִיר וְבְדִירִי; בַּשָּׁחַב וְכִדְרִי 100. בַּשָּׁחַב וְחֲלַכְתָּ; בַּשָּׁחַב כִּיָּם וְחֲלַכְתָּ
- 101. בַּשָּׁחַב חֲוִלָּק 102. בַּשָּׁחַב חֲוִוִי 103. בַּשָּׁחַב דִּפְסָק 104. בַּשָּׁחַב חֲסָר
- 105. בַּשָּׁחַב לְחַח 106. בַּשָּׁחַב כִּיָּם נֻסְף, חֲסָר 107. חֲכִלִי, בַּשָּׁחַב חֲסָר

108. בש"ב שחקלוח 108. בש"ב כ"ס בתוך 110. בש"ב בתו... וצטר, בש"ב
 חסר 111. בש"ב חקלוח 112. בש"ב חסר 113. דק"ף קפז"ף, בש"ב דקפז"ף
 קט"ף 114. ספז"ט זכוק"ל, בש"ב ספז"ט זכ"ל 115. בש"ב וכן 116. בש"ב
 דכ"י 117. חלק... חסד, בש"ב חילק עליו ר"ח הר"ח, ועל ר"ח, בש"ב כ"ס
 ור"ח 118. בש"ב זכוק 119. בש"ב חסד 120. בש"ב ור"ח 121. בש"ב
 ח"י 122. בש"ב שדוחח 123. בש"ב ח"י 124. בש"ב ליסת"ע 125.
 בש"ב סחנן 126. בש"ב דנאכר 127. בש"ב חל"ב 128. בש"ב דח"י חא
 129. בש"ב ז"ל; בש"ב כ"ס זכ"ל 130. בש"ב דברי"ט 131. בש"ב חנח
 132. והאי דאכר, בש"ב והא דבסרי"ן; לעיל 133. בש"ב דנזוק 134. בש"ב
 חב"ט 135. בש"ב כ"ס קא"י 136. בש"ב לגו 137. בש"ב גרונת"י 138.
 בש"ב אב"ט 139. בש"ב נטקט; בש"ב כ"ס נטקט 140. בש"ב חלמ"ד
 141. בש"ב דנזוק חו"י 142. סוק"י לסי' לחיה, בש"ב כ"ס סוק"י מילת"ה 143.
 דלעיל גרונ"ז, בש"ב סמ"ט דאכרי"ן 144. בש"ב אכרי"ן 145. בש"ב לא
 146. בד"ר יקנשק"ן; בש"ב דקנישק"ן; בש"ב כ"ס דקנישק"ן 147. בש"ב
 שמו"י 148. בש"ב דא"ן 149. ור"ח, בש"ב חסר 150. האזכר"ם כאן, בש"ב
 חסד; בש"ב כ"ס חסד; כהן 151. בש"ב דשי"ת 152. בש"ב וסמ
 153. בש"ב רב 154. בש"ב נוחף, צלוח"תו 155. בש"ב חסד 156. בש"ב
 וסד"ר 157. בש"ב ופי 158. בש"ב דר"ב 159. בש"ב לסי' טש 160. בש"ב
 חו"א; בש"ב כ"ס ח"י 161. בש"ב חב"ט 162. בש"ב זכוק לה, בש"ב חסר
 163. בש"ב ב"ו 164. בש"ב כ"ס דחלמ"ד 165. בש"ב צלוח"תו 166. בד"ר
 חסר 167. בד"ר ושה"ב חסר 168. בש"ב ופי"ן 169. סתקרב עט, בש"ב סתקרב
 סן 170. בש"ב בראש 171. בש"ב דאש 172. בש"ב העומד 173. בש"ב
 שלו 174. בד"ר מסתרי"ן 175. בש"ב בשום 176. בד"ר חסר 177. בש"ב
 חקלוח 178. בש"ב שחקלוח 179. בש"ב חסר 180. בש"ב חו"י 181. בש"ב
 ודיוקא 182. בש"ב נוסף דיוקא 183. בש"ב ב"י חס; בש"ב כ"ס ב"י חס
 184. בש"ב דסערח 185. בש"ב כל 186. בש"ב בקלח 187. בש"ב ח"י ח"ד
 188. בש"ב ח"י 189. בש"ב כ"ס חסד 190. בש"ב רב"ו 191. בש"ב
 דחו 192. בד"ר חסר 193. לה חו"י, בש"ב ח"י 194. סמנה חו"א, בש"ב חו"א
 סמנה 195. בש"ב כ"ס וסמ 196. בש"ב דברי ר"ח; בש"ב כ"ס ר"ח 197.
 בש"ב דסרי"ן 198. בש"ב חסר 199. בש"ב חסר 200. בש"ב כו"י 201.
 בש"ב דח"ט 202. בש"ב כ"ס דחמ"ט 203. בש"ב כ"ס נוסף, חס 207. בש"ב חסר
 208. בש"ב יכולים 209. אילו... ב"ה, בד"ר חסר 210. בד"ר חסר 211. בש"ב
 ב"ה, בש"ב חסר 212. בש"ב ח"י 213. בש"ב לר"י 214. בש"ב ד"ק"י
 בש"ב כ"ס סחוקי"ן 215. בש"ב לצוק"י 216. בש"ב לר"ב 217. בש"ב כ"ס
 במ"דקא 218. דה"ו, בש"ב דנפ"ן; בש"ב כ"ס דנפ"ן 219. בש"ב ח"א
 220. בש"ב כ"ס סמ 221. בש"ב דנזוק 222. בש"ב דודאי חסר ר"ב חו"א
 223. בש"ב חסר 224. בש"ב חס 225. בש"ב לטפ"ט 226. בש"ב דסרי"ן
 227. בש"ב להנזוק"י 228. בש"ב וסמ; בש"ב כ"ס וסמ"ט 229. בש"ב סמ
 230. בש"ב כ"ס אלמ"י 231. בש"ב ח"י 232. בש"ב ללמד 233. בש"ב
 חו"א 234. בש"ב כ"ס בכוח"י 235. בש"ב ג"י 236. בש"ב כ"ס חסר
 237. חס לה, בש"ב כ"ס ח"י 238. בש"ב כ"ס ח"י 239. שח"ט... במחיות,
 בש"ב חסר 240. בש"ב סמ 241. בש"ב כ"ס ח"י 242. בש"ב לעו"י
 243. בש"ב סקנישק"ן; בש"ב כ"ס סקנישק"ן 244. בש"ב ח"י 245. בש"ב
 דקנישק"ן 246. בש"ב ח"י 247. בש"ב ח"י 248. בש"ב ח"י 249. בש"ב ח"י
 בש"ב כ"ס דקנישק"ן 250. בש"ב ח"י 251. בש"ב ח"י 252. בש"ב ח"י

כ"ס וקנישקין 251, בשח"ב עדים; בשח"ב כ"ס צייטא 252, בשח"ב
 תימצי 253, בשח"ב כ"ס בשח"ב 254, בשח"ב דאמרינו 255, בג'טא
 בג'טא, בשח"ב צטתא ובה בשח"ב; בשח"ב כ"ס צטתא ובה בשח"ב 256, בשח"ב
 257, בשח"ב עילויא 258, בשח"ב כ"ס לה 259, בשח"ב כתנא 260,
 וחסרי... לרבה, בשח"ב חסרי 261, בשח"ב דכולי 262, דכוליה חסרי, בשח"ב
 כ"ס חסרי 263, בשח"ב גריד; בשח"ב כ"ס גריד 264, בשח"ב לפסוק
 265, בשח"ב כ"ס סיכין 266, בשח"ב שגל 267, בשח"ב חסרי 268, והוא הש"ב,
 בשח"ב וחשיב 269, בשח"ב חייטוי 270, ומשום, חייטוי, בד"ר חסרי 271,
 בשח"ב כ"ס דכוליה 272, דחול'ל, בשח"ב רחוח ל"ה; בשח"ב כ"ס רחוח ל"ה
 273, הקרוב לו וחססוך, בשח"ב חססוך הקרוב; בשח"ב כ"ס חססוך לו הקרוב
 274, בשח"ב מאילין 275, בשח"ב חקלוח 276, בשח"ב ידו 277, בשח"ב חלכך
 278, בשח"ב חסרי 279, בשח"ב חייטא 280, בשח"ב וקנישקין; בשח"ב כ"ס
 וקנישקין 281, סין חוצוק, בשח"ב סוצוק 282, בד"ר חסרי 283, בס'
 חסרי, בשח"ב חסרי חסרי 284, בשח"ב כ"ס חסרי 285, בשח"ב שא"ב
 286, חיה חסרי, בשח"ב ל"ה חיה חסרי 287, בשח"ב שא"ב חסרי; בשח"ב כ"ס
 שא"ב חסרי 288, בד"ר לכלי 289, בשח"ב חסרי 290, בשח"ב לאחחיל 291,
 בשח"ב חסרי; בשח"ב כ"ס חסרי 292, בשח"ב חסרי 293, בשח"ב חסרי
 294, בשח"ב חסרי 295, בשח"ב חלכך; בשח"ב כ"ס חלכך 296, בשח"ב חסרי
 297, בשח"ב וקנישקין; בשח"ב כ"ס וקנישקין

הקרה: בכמה מקומות בד"ר גתהלך, שפחהו בבקום, שפחהו, ולא ציינת

נרסינון במרק השני דף ע"ב ב' זה הכלל סין גמינו כל שחזא

ושלא במינו בנותן פעם רב ושמואל דאמר דיונינו כל איסורין שבתורה

במינו במשהו שלא במינו בנותן פעם זה הכלל לאתני כל איסורין שבתורה

ורב יוחנן וריש לקיש דאמרי פרונינו כל איסורין שבתורה בין במינו

בין שלא במינו בנותן פעם חזק תפול ויין נסך שבמינו כל שהוה ושלא בהו

בנותן פעם בשלמא סין נסך שהוה תוסריא דעבודת זרת אלא פגל אמאי בתפילין

כך איסורו כדשמואל דאמר שמואל הישא אחת פופרה הפרי כתב רב ז

ח ז א ל וצוק ל ואף על גב דרב ושמואל לנבי רבי יוחנן הלכתא כרבי

יוחנן חכא קיימא לן הלכה כרב ושמואל וכך כתב גם רב ז ו צ ח ק

מ א פ וצוק ל איכא טרבוואתא דפסק הלכה כרבי יוחנן וריש לקיש

דקיימא לן דכל רב ושמואל ורבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן ואיכא סגן

דאמר אף על גב דכל רב ושמואל ורבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן חכא קיימא

לן הלכה כרב ושמואל ומסתברא כוונתיה דמלונתא דאנבי זרבה בחמירא דחייט

וחמירא דשערי ברב ושמואל עיינא ו ה ס ו ר ה כתב לעיל בהא עירקא

גבי עכבר דנפל בשכרה דחסיק חלמודא וחלכתא אדי ואידי בשש"ס חבי

נרסינון וכן כל איסורין שבתורה בששים וכך הלכה רוחח בישראל כל

איסורין שבתורה בששים חזק סמך בפסח במינו דמוקסינו ליה בפסחים

במינו נסך דמוקסינו לחו לקמן במשהו ובפרק כל שעה כתב

אמר רבא הלכתא סמך בשפה בזמנו בין במינו בין בשלא במינו אמור במשהו

אלמא כרב ושמואל סבירא ליה בהל איסורין שבתורה ושכענין סיוה דחטק

רבא הלכתא דכל איסורין שבתורה במינו במשהו דלא שני לן בין סמך לעאר

איסורין אלא בהא סילתא דנזר עלא במינו אמר סיוה ושכע מינה חלב שנמל

בקדירה אומר במשהו וכן הלכה והא דקיימא לן דכל איסורין שבתורה

בששים שלא במינן הוא, וכן כתב נמי צפרק על חבשר בהילכת פ"ח ⁵⁷

חלכ דחלכא כרב וסמואל דכל איסוריין שבהורה במינן במשהו כדסבירא ⁵⁸

לחו לאביי ורבה דבהראי נינהו גבי חלא לנו חמרא וכו' וקשיא ⁵⁹

דידיה אדידיה, ורבי יוסי הוה דצוק לכתב דחלכא כרבי ⁶⁰

יוחנן וריש לקיש דאמי' בין במינן בין שלא במינן בנותן טעם חוץ ⁶¹

מבבל ויין נטף דבמינן במשהו ושלח במינן בנותן טעם, ואביי ורבה ⁶²

כרבי יוחנן סבירא לחו דהא איפליגו אביי ורבה גבי חסידה דחייפי ⁶³

דחסידיה דשערי וצבי חלא דשיכרם ונלה דחמרא ולא איפליגו במילי ⁶⁴

חמרי' כי מסום דאלו מני דכרי'ם בלבד הוה מיין במינן במשהו דחיינו ⁶⁵

מבבל ויין נטף ובחוי' אמילו רבי יוחנן כודה, ורבה במירוש מבירא ליה ⁶⁶

כרבי יוחנן, וזה חפסק של רבינו חנן נרשח לי שחזת העיקר והגבול, ⁶⁷

דריבא ודאי כרבי יוחנן סבירא ליה כדאמרינן צפרק גיד הצטח אמר רבא ⁶⁸

אמור רבנן בשעמא ואמור רבנן בקוילא ואמור רבנן בשעמא, מיין בשעמא ⁶⁹

מינן וחמירא בשעמא, מיין בשמינן ואיפורה בקפילא, ומיין במינן ⁷⁰

דליכא לסיקם אשעמא בשעמא, כגון שפונג'ה לניד הצטח, אלמא רבא מיין ⁷¹

במינן בשעמא סבירא ליה, והכא בתלמי דחמירא מבבל ויין נטף דמליבא ⁷²

דכולי' עלמא הן במינן במשהו, ורבי אשי ורבי אשי ורבי אשי דאינון בהראי ⁷³

דבהראי סבירא לחו כרבי יוחנן דאמרינן בפרק גיד הצטח דתריבא דנמל ⁷⁴

באיפולא דבשעמא מעשרי ליה בשעמא, ו ב ש ח ל ת ז ת ד ר ב ⁷⁵

ח ח ח בפרשת זו את אהרן הצאתי שכונתך חלכא כרבה דאמי צפרק גיד ⁷⁶

הצטח אמור ורבנן בשעמא כגון מיין במינן דליכא לסיקם אשעמא, וכרבי ⁷⁷

יוחנן דאמר כל איסוריין שבהורה בין במינן בין שלא במינן בנותן ⁷⁸

טעם חוץ מבבל ויין נטף, ⁷⁹

- א. לפנינו ליתא, ובאור זרוע לפאן [מטימן רש"י] כתב דמפ"ה פסק ברבי יוחנן
- ב. ברי"ף לפאן
- ג. ברש"י לעיל פ"א ד"ה ה"ג
- ד. ברש"י מסתים ל, א ד"ה אמר רבא
- ה. ברש"י חולין קס, א ד"ה וחו לא טירי
- ו. בחומש פ"ה בהסקימות הג"ל
- ז. לעיל סו, א
- ח. חולין סוף צ"א, א
- ט. חולין צ"א, א
- י. שם ליתא פ

- 1. בש"ה פ' סנהדרין; זכין פסק רבינו ישעיה זצ"ל, וזו לשוננו שכתב בספר הסבר"ע, אכר"ן במסכתא ע"ז בפרק השוכר, "זה... 2. כל שחוג, בש"ה א במשנהו 3.
- בש"ה א דאמר 4. בש"ה א תרווייהו 5. בש"ה א במי"ן 6. בש"ה א לא ייתויי 7.
- ז"ל, בש"ה א ורשב"ל 8. שבמי"ן... במי"ן, בש"ה א שבמי"ן במשנהו שלא במי"ן 9.
- בש"ה א אבל 10. בש"ה א כהתירו 11. בש"ה א הסר 12. בש"ה א אח הכרי 13. בת"ר סתמ"ל; פ"סקא זה הכלל מין במי"ן כל שחו כו', סירוש דוקא בי"ג משום חומרא דע"ז אמר"ן הכי דמין במי"ן במשנהו אבל בשאר איסורין לא, וסתמא ברובן דכליגי על רבי יחזקיה בפרק כוסות הדם דאמר אין דם סתמל דם, רב ושמואל דאמר תרווייהו בל איסורין שבתורה במי"ן במשנהו שלא במי"ן בנ"ס, אמר... 14. בש"ה א זצ"ל
- 15. בש"ה א אף 16. בת"ר הילכתא; בש"ה א הלכה 17. בת"ר ושה"א חסר 18. בש"ה א וכן 19. בת"ר אמר 20. בש"ה א חסר 21. סתמ"ל זצוק"ל, בש"ה א פאסי זצ"ל 22. בת"ר סתמ"ל; בש"ה א חסר 23. בת"ר הילכתא; בש"ה א הלכתא 24. דק"ל, חסר בש"ה א 25. בת"ר נוסף ורבי יוחנן 26. בש"ה א נוסף, מרבוותא 27. בת"ר ושה"א חסר 28. בש"ה א ומיסתברא 29. בחמירה דחיי"ט, בש"ה א בחמירה וחיטא 30. בת"ר כרב 31.
- 32. חמורה כתב, בת"ר אבל חמורה אמר 33. בת"ר ושה"א עכברא 34. בת"ר ושה"א דמסק 35. בת"ר כשתין 36. בש"ה א איסורין 37. בש"ה א איתורין 38. בש"ה א דאוקמי"ן 39. בת"ר צמי"ן; בש"ה א חסר 40. בש"ה א הילכתא 41. בש"ה א חסר 42. בש"ה א שלא 43. הלמא... שבתורה, בש"ה א: כרב דרב ושמואל סבירא להו דכל איסורין שבתורה כו'. ובפרק... שבתורה, בת"ר: ואינו ז"ל זה הפסק דהא אביי ורבא דבתראי גיחו ס"ל כרב ושמואל וזו במסכתים בפ' כל שעה פ"ק רבא הילכתא חסין בזמניו כין במי"ן בין שלא במי"ן אטור במשנהו אלמא כ"ב ושמואל א"ל בכל איסורין שבתורה, וזו חמורה אמר שם... 44. בת"ר שמע"ן;
- 45. בש"ה א סיניא 46. בת"ר ושה"א הילכתא 47. בש"ה א בכל 48. בת"ר שאני 49.
- בש"ה א חסר 50. בת"ר במי"ן 51. בת"ר בקדמה 52. בת"ר חסור 53. בת"ר חסר 54.
- בת"ר ושה"א כל 55. בש"ה א איסורין 56. בש"ה א חסר 57. בש"ה א בהלכה 58. בש"ה א בכל 59. בש"ה א כו'. וכן... וכן' חסר בת"ר 60. סתמ"ל סתונה בת"ר, ע"ע, חוק סתך דשאילתא דאיתתא גמ' שם 61. בש"ה א זצ"ל 62. זר"ל, בש"ה א זכרשב"ל 63. בש"ה א נטק
- כל איסורין שבתורה 64. בש"ה א שלא 65. דסיכרא... דחסי"ה, בש"ה א דחמרא וחלא דסיכרא 66. בש"ה א אחרי"ג 67. בש"ה א ור"ל סודו 68. בש"ה א נוסף, זר"ל 69.
- שחוג... והנכונן, בש"ה א דזה הוא הנכונן דהעיקר 70. בש"ה א נחלמנו, במעכה, בש"ה א 71. בש"ה א מין 72. בש"ה א... הנשעה, בש"ה א כנון... הנשעה בש"ה א 73. בש"ה א דחמרא וחמירא וחיטאי 74. דאי"ן בחרא, בש"ה א דבתראי ח"ן 75. בת"ר כבתראי; בש"ה א חסר 76. בש"ה א נוסף, בתהיא נז"ו 77. בש"ה א לדיקולא 78. בש"ה א דכטעריין
- 79. בש"ה א ובש"ה א לתוח 80. בש"ה א רב 81. בש"ה א נוסף, נגון זצ"ל 82. בש"ה א שפס
- 83. בת"ר התלכה 84. בסג"ה, בת"ר בהולין 85. בש"ה א ומי"ן 86. בש"ה א ורב' 87.
- בש"ה א נוסף, במשנהו. בת"ר נוסף כאן עוד קצת, ע"מ.

גרסי'נן במריק ארבעה חזין וף ל"א, חנן עלשה אחיט זכור ער
 גירשו אחד טבעלי אחיות את שנתו וכו' טעמה דגירוש ואחרי כך פת אצל מה
 זכור כך גירוש אסורה אפי' רב אפי' זמנה נזמרה ים זיקה ואפילו בחרי
 אחי, תאלו עלה בדמיה למרש דכיון שיש זיקה כשמת נשוי זכריה
 חף על מי טבעלי חזיות שניהם קיימים אין אחד מהן יכול ליבטח כמצי
 שחיה צרת אחות גשמו בזיקה לכל אחד ומהו, ומצינו דחנן לעיל זמח
 נמי זכריה וכנס אחר מבקלי אחיות נח אחתו ד' עבד קאני, וכן נמי מאי
 דחנן חכא וכנסה חמנדש ד' עבד קאני ויאף על מי שנירש אסורה הי' לו
 דהיא צרת אחות גרושתו, וכל דקרוקו של רב אשי, אינו אלא על סימא דחנן
 צרות חן כותרות דמשמע לכתחילה, ומצינו לאוקמה דאית ליה לרב אשי. דרבא
 דאמר סימא סמלה² ואפילו הכי כבר דאם סת ואחר כך גירוש אסורה דכיון
 דכחמת נשוי זכריה עדיין לה גירוש את אשתו ונאסרה לשניהם ליבטח כמני שחא
 צרת אחות אשה אף על מי קאחר כך גירוש את אשתו וכנסה זמח חמנדש אסורה
 חמנדש להחייבט לזה ונאף על גב דאיתיה סמלת וחזתה לב הזיא צרת אחות השתו
 דכיון שנאסרה לו בזמילה ויאסרה עליו עולמית נאף על גב דבזמילה
 שניה חזיא ליה, ומה שאזכיר לקמן כרנא למעוטי סת בלא גירוש חכין פרושיה,
 סת נשוי זכריה בלא גירוש את אשתו עדיין נאף על מי שאחר כן גירוש
 וכנסה נסח אסורה לזה כמני שנאסרה לו בזמילה ראשונה ושני אין לה
 חיוצי בזמילה שנייה, ומכוחי לדחות כל דברי חסד דלא חייש
 בכי' כסקנה דהלכתא לזמילה ראשונה כלל. אחרי כן נראה לי שכל זמן
 ששני בעלי האחיות קיימין זמח נשוי זכריה שכל אחד ואחד יכול ליבטח
 ומשום חכין חנן לעיל זמח נשוי זכריה וכנס אחד טבעלי אחיות את אשתו,
 ומשום חכין חנן נמי במחנותיהן וכנסה חמנדש דאילו הוה אסורה לתו בהי

שניהם לא היה שונא אפוא כונתה אלא היה שונא במירוש שאסורה לשניהם
 כדתון בחרתי מהנהיגין, ולא דייק רב אשי דאסירא אלא אחרי מות אחד
 מבעלי אחיות והנהיגין מירוש, מעמם אז היה מותרת הנכריה אחרי מות
 אחד מבעלי אחיות בשנירש את אשתו והנהיגין בן מה נשוי נכריה שלא נעשה
 הנכריה צרת אחות אשתו בזיקה, אבל אם מות נשוי נכריה ואחר כך נישא
 את אשתו זכת המירש אסורה היא הנכריה להתייבם לזה בין אם כנסת
 המירש בין אם לא כונתה שכיון שנעשתה זקוקה לו נעשתה צרת לאשתו בזיקה
 ועכשיו כשמת נעשרה זיקתו עליה והיא לא להאיר צרת אחות אשתו בזיקה,
 וכעתה דמילתא אמאי כל זמן שבעלי האחיות קיימין מותרת הנכריה לזנותיבם
 וכשמת אחד מהם אסורה כשום צרת ערוה, אימת אסירא במקום דנפלה קמיה
 ליבום ובדאי כי מיית חד מבעלי אחיות נפלה זיקתו דחות על הנכריה
 קמיה אידך ובהחיה זיקה חיה צרת ערוה ואסירא ליה, אבל אשתא ושנידט
 בחיים אף על גב דנכריה זקוקה לכל חו והיא צרת אשתו בזיקה לכל חד
 מותרת לשניהם שאף על פי שהיא זקוקה לראובן מותרת לשמעון, דאי נפלה
 קמיה שמעון, סכה ראובן שתיאמר עליו מחמת זיקתו לא נפלה ליה אלא סכה
 לוי שהיה נשוי נכריה ולא סכה ראובן שהיה נשוי נכריה, וההיא ליה צרת
 ערוה שלא במקום מצות כיון שלא נפלה מזה הזיקה לסניו, אבל כי הוא
 ראובן נסתפחה על זאת נכריה נפלה נזרת סכה זיקה ראובן ובהחיה
 נפלה דמכה ראובן הוא צרת ערוה בזיקה אילכך אסורה לו, ומדקאמר
 רב אשי אבל סת ואחר כך נישא אסורה עכע כינת דמבירא ליה דכנס ואחר
 כך נירש אסורה ונשואין מפילין סכירא ליה ולא סיחה ממלת, דאי מבירא
 ליה כנס ואחר כך נירש מותרת דמיתה בעלית ברבא, אמאי אסירא נכריה
 לשמעון וחתו צעקת סיחה ראובן לא היתה הנכריה צרת ערוה ואפילו אם
 נשאה ראובן לנכריה זכת וחתו מותרת לשמעון כיון דבעתה סיחה אינה

צוח ערוזה כל שכן בשלל כנסת ולא נעשה איה לפרוה אלא בזיקה שהתח
 כוונתה לשמרון אחריו סוף ראובן, דאפילו אי כבירא ליה זיקה ככונסת
 דירא חא אמרין דאפילו אם כנסתו סוחרת דמיתהה הפלת, אלא ודאי מדקא
 אמר² ליה לשמרון אחריו סוף של ראובן סוף זיקה ראובן ואף על פי
 שבעת סוף ראובן כבר גירש את אשתו, שכע מינה דסבירא ליה לרב אשי דכינס
 וזחר כך גירש ממנה דמשוואין מפילין ומסוף הכי קצאר ליה השתא על שמעון
 דומילו לא כנסת ראובן שתעשת הנכרית לאחתו צרה במורה לבד שהיתה זקוקה
 לו נעשה כבר צרתה בזיקה ועף על זה דבעתה סוף צרה לא אזלינן
 בדי המיתה אלא בדי המשואין, אבל רב דסבירא ליה כנסת נלכסוף גירש
 סוחרת וסבירא ליה גירש זיקה לא ספיקו למקום סוף היא אלא את ראובן ולא
 גירש את אשתו דהנכרית נעשת צרה לשת ראובן בזיקה אפילו בשעת מיתה,
 ובסוף מפילו כנסת ראובן ולא גירש את אשתו היתה אמורה הנכרית לשמעון
 דחא צרת אחרת אשתו היא, הם הכי נמי השתא בשלל כנסת אפירא ליה גירש
 זיקה וצרתה האיתת, אבל אם גירש ראובן את אשתו צרת סוף אף על פי
 שנעשת לה צרה בהיין כיון שבשעת סוף אינה צרתה בתר מיתה אזלינן,
 ובנספלה ראשונה נמי בהיין ראובן סוחרת ויתהה לשמעון כדפרישית שכל
 זמן ששני בעלי האחיות קיימין סוחרת לשניהם, ומשום הכי לא בעי הלמודא
 אליבא דרב אשי כנסת מפירא ליה כנסת נלכסוף גירש חס כרבי ירמיה א
 כרבי, דמתוך דבריו שמעון ורבי ירמיה מפירא ליה, וזר ג"ג
 ברור זצוק³ לפירש מעשה דגירש ראובן אשה שמעון וזחר כך סת לו
 נשוי נכרית אז יוכל לכנסתה ויכול נמי שמעון לכנסת אחריו, אבל אם
 סת ליה ופיראין ראובן לא גירש חס לראובן צרה אחרת אשה בזיקה
 והואיל ואמורה פליד שעה אחרת אפילו עולמית וכן נמי על שמעון
 דהואיל והואיל ונעשה עליו דבר אחרת ונעשה עליו עולמית

ואם סת ראובן בלא גירש אשתו לא יוכל נסי' לכוונסה הי'לכך סת ואחר כך
 גירש אסוריה לפני'הם. חנה סברה רבי'נו ברוך גומת כסברתי הראשונה
 סברתי כי אם סת נשוי' נכרי'ת ובעלי' האמי'נות קיי'מין שניהם אסורי'ן ליבסח,
 ודבריו סותרין זה את זה, דאם איתא דאסור לראובן ליבסח אשת לוי' הנכרי'ת
 מי' ה'יה נזרמ' לה הא'סור, אשת שמעון שה'יא אחי'ת אשתו של ראובן, וזאת אשת
 לוי' בעשת צרי'ת בז'יקה מפני' שה'יא זקוקה לשמעון, וכיו'ן שהא'סור ה'יה בא
 לראובן מתחת אשת שמעון מה מועיל'ין לו לראובן גירוש' אשתו, לא ה'יו
 מועיל'ין לו כי אם גירוש' שמעון שלא תה'י צרי'ת אשתו, אבל גירוש'ין
 ד'יר'ת לא סחגו לה דאבתי' הו'יא צרי'ת אשתו גירוש'תו ונחוח גירוש'תו
 ערו'ת ה'יא כנחוח אשתו, ולמה אסר רבי'נו ברוך האסור ראובן לכגוס אשת לוי'
 הנכרי'ת אם לא גירש את אשתו, אם לא גירש שמעון את אשתו מי'בעי' ליה אילו
 ה'יתה סברא זו קיי'מת, אבל סברא זו אי'נה קיי'מת עכל' זמן שב'עלי' אחי'ות
 קיי'מין רשאי'ן לכגוס את הנכרי'ת כדסר'י'טי'ת, ונכ' ר'ב' ג'ו' ז' ח' ק'
 מ' ע' א' ס' ז' צ'ק'ל' ס'בר כסברתי הראשונה ופירש כך, אבל סת נשוי' נכרי'ת
 ואחר כך גירש אתר סבעלי' אחי'ות את אשתו וסת, נכרי'ת ס'חלץ חלצת' בו'מי'
 לט' ס'צ'מה, דהו'יא לה נכרי'ת צרי'ת אשתו בז'יקה, ואף על גב' דגירש לה
 אחי'ות אשה לא לצ' כשתרי'ת נכרי'ת דנזר'י'נן כשגוס ז'יקה דעלמא, ואי' קטי'ת לך
 צרי'ת ערו'ת מן הנשואי'ן דתא כ'יו'ן שני'יש לה לערו'ת מו' שמתת וצ'תו כך סת
 כשתרי'ת צרי'ת ולא נזר'י'נן כשגוס חך דלא נ'גור'שת, אהבו כ'יו'ן דערו'ת ה'יא
 מי'גמר נכרי'ת לת' מי'נש'י' זקלא ה'יה לה, הכ'ט דיקא דר'ב'נן ה'יה, אי' נמי' החם
 נבי' ערו'ת כ'יו'ן דנ'גור'שת מקמי' דנעלה לת' קמי' י'ב' מהו' ⁴כה גירוש'ין דכי'
 נפלה לת' קמי' י'ב' בת'ת'ר נפלה קמי'ת, אבל הכ'ט נבי' נכרי'ת כ'יו'ן דבשעת
 נפלה בא'סור ז'יקה נפלה קמי'ת לא סחגו כ'ה גירוש'ין, והאי' פעמא פמי'
 ערי'ת ומסתברי' מחז'ע קמ'ת, ונראה ל' דמגן ודרי' ככגוס נלצ'סוף גירש

השני'ה ח"א עיקר וח"א סבורה חסודת, וכל' ויטטי לך ויכא ססקי'גן חלכה
 ברבא רבנא זלבוסוק נירט דרב אשי דהוא בחרא מלי'ג עליה, דרב אשי לא
 מלי'ג עליה אלא דסבר דחאי חנא סבר נשואים הראשונים ספילין, ונתברר
 מי ששנה זו לא שנה זו ברבי ירמיה, אבל לא פסק חלכה כשנה זו,
 והלכה כמותיה'ין דפידקין קמא דחנ' בפידוש ראשילו בנא זלבוסוק נירט
 אשתו מותרת דמיחה סמלת ולא נישואין.

א. כהן
 ב. עי'ן לעיל ל' ב
 ג. לפי'גו ליחה
 ד. בר'ה לכהן
 ה. בר'ה שבבב'ג ליחה על השנה זו

---

1. בר'ר אחוח
 2. בר'ר אבר
 3. בר'ר ניריש
 4. בר'ר סחדר

גרטיגן בפרק השופר דך עו, א, היצר הנעיליגן, אחר רב הנשא קרה
 קטנה לחוד יורה גדולה. ככה אנשיה גדולים ואיני דברייהם שנושאין³
 ונחמנין בזה, יש אזכרה⁵ שצריך להזכיר את היורה הנדולה⁷ תחילה⁶ קודם
 שיזכיר בתוכה⁹ כלים קפיים שאם לא יזכירם בקודם אפליגה שלה של איסור
 ושורה ונבלעת באותן הכלים, ויש אזכרה⁵ של אחר שהנעיל בתוכה את הכלים
 ברייה¹⁰ עוף הצעלה אחר¹¹ טמאי שבלעה את פליטתו¹¹ כלים¹¹ אבל הכלים אין¹²
 בולעין¹³ את פליטתו דכל¹⁴ שחן טיוריין¹⁵ לבלוע שנין בולעין¹⁵, ויש עוף¹⁶
 סתריין¹⁷ שגור נוחן בעי גוחן טמא, ואם תבאר בולע¹⁸ הדברייהם סתריין¹⁹ ושורה
 הוה עמי לכתוב כל דברייהם וכה שיש לחייב על דברייהם²², אבל הנכון בעיני
 זה הוה²³ עף על פי שתיורה אסורה הוה להנעיל בתוכה כלים²⁴ אם ינקוה²⁵
 כה שלה תחילה²⁷ סליחה וזכרה, ואם תו הגיעול שהיא פולשת הוה מתכשל בהים ער
 שחכיתו²⁸ הוה³⁰ לשתיה³¹, וכיון שבשל הגיעול בהים אין צו בה לאסור את
 הכלים, שששתם בולעין³² לא הגיעול לברו³⁵ חן בולעין³⁴ ולא תמימ עוגיעול סעורב
 באין דברייהם אנתן תמימ מוהיין³⁰ חן בשתייה³⁰, וכן גמי הגיעול שיצא מן הכלים
 צחבשל במים³⁶ ושבולעת היורה הנדולה מן המים בולעת שהגיעול סעורב נחן³⁸
 ולא הגיעול לברו ונתתן המים חן מוהיין בשתייה³⁹, חילבך את הנעלה היורה
 תחילה אינה צריכה הנעלה בעת שנייה³⁹, וכן מתיר להנעיל כלים אחר כלים ואין
 לחוש שהגיעול של ראשון יבלע בשני שהשני ראשון שהוה⁴² וצו הוה בשל צמת
 עוף על פי שבה היורה מרתיחה אין נכד כלום שכבר הגיעול צחבשל בהים
 וכה שמוהיין ובלעין⁴⁵ היורה צמור בולעין ולא היסור⁴⁶.

א. חוג זקנה ריב"א, עיין אור זרוע לכבוד סיסן רצח
ב. חידושי שם היקנות בזה עיין שו"ת רש"י סיסן חלד

1. כגון התחיל בשח"א (בהקדמה); ורבינו יסעיהו זצ"ל כתב"ל
בת"ר מהח"ל; יורה דעה קטנה לתוך יורו גדולה בפ"י, במה
2. בת"ר חסד 3. בת"ר שנושאים 4. בת"ר זונתנים 5. בשו"א גוסריין
6. בשח"א חסד 7. בת"ר גדולה 8. בת"ר תהלת; בשח"א חסד 9. בת"ר
הח"ל; בשח"א לחוכה 10. בת"ר צדין 11. בת"ר זשה"א חסד 12. בשח"א
א"ת 13. בשח"א בולע"ט 14. דכ"ז, בשח"א דכ"ז 15. בת"ר פהורין
16. בשח"א חסד 17. בת"ר ונטהרבו 18. בת"ר בשלה 19. בת"ר מאור
20. בשח"א ארבע"ט 21. בשח"א ות"ד י"ט 22. על דברי"הט, בת"ר עלי"תן;
בשח"א עלי"הם 23. זה הוא, בשח"א זהו 24. תה"ת לחוכה 25. בת"ר
זשה"א אך 26. בת"ר יוקוב; בשח"א יוקב אונתה 27. בשח"א חתם 28.
בת"ר סתמפלה 29. בשח"א חסד 30. בת"ר סתמ"ט 31. בשח"א בשח"א
32. בת"ר זשה"א שכשתן 33. בת"ר בולע"ט 34. בשח"א חס"א חס"א
בשח"א לבד 35. בשח"א סן חס"ט 36. בת"ר ובעתה בולעת 37. בשח"א
נוסך חס"ט 38. בשח"א שוי"ח 39. על רמב"ן, בשח"א תר"שון 40.
בשח"א בליע 41. בשח"א חסד 42. הוא נפל, בשח"א ובפל 43. בת"ר
סרתי"ח 44. בשח"א חתם 45. ולא גי"סוד, חסד בשח"א.
- בת"ר ססי"ט; ב"י סה שבי"ארה"י בפרק כל הבער בסהדורא קטנ
בשח"א ססי"ט; כסו מבארתי שם בפרק כל הבער.

צרפ"ן בפרק השומר דף פ"ב, חז"ן והספ"ן שמה וז"ל סחורה, אחר

רב הו"ה ונועצה אשר העמידה בקרקע, אחר יצא ובהיקום קמה, אחר רב נחמה

ובספ"ן יטה שאין בה גזירות, אחר רב הוגא ברי"ח דרב י"הושע לזכ"ל בה צונן

כ"י תג דמי יהודה זכ"י, אחר רב הוגא ברי"ח דרב י"הושע לזכ"ל בה צונן

כול"ה בלע"ו, לעזון שופ"נה ליכא בלע"ו, ונועצה און על מי ששפה, וי"ח

זוכר"ה שמה הנועצה בביר צה"י שאינו חלק ומעביר שמונו"הת וזכ"ל בה צונן

זכ"ל רותח אסור לחתוך בה עד שינעילנה ברותחין ובכלי דרשון בדאמ"ן בפרק

כל שעה לענ"ן חמץ בטפת, וז"י וז"י וז"י מה שפ"ש חסורה ונועצה אחר

ששפה דהא נעשה דשבור מלכה דא"ת"י מי"נה דא"ה א"ן שם אלא נע"צה ולא שי"פה

ז"ס מה שפ"ש שהשיפה א"נה משהרתה אלא לזכ"ל בה צונן אבל דבר רותח אסור

לחתוך בה עד שינעילנה ברותחין קאי"ה לי פוזבא וז"י וז"י נראה ל"י מפני ששפה

סח"ה"ן א"נה כוכ"ה ב"ן דהכ"י תנן הלוקח כלי תשמיש מן העכו"ם את שדרכן

לחמ"ל יפ"ל לאנע"ל ינע"ל ללבן באור לבן באור חסוד והאפ"לה מלבן

באור והספ"ן שפה וז"י סחורה, משמע סחוך צב"י הסענה שכמו שהאנעלה

והל"ה"ן מסח"ר"ן את הכלים לזכ"ל הו"ה אפ"ל רותח חמ"ה ז"י השיפה מסח"ר"ה

חספ"ן אפ"ל לזכ"ל בה רותח מח"ר"י ד"ן גל הכלים שוח זספק כיצד ה"ה מסח"ר"ן

זכפ"י מה שפחמ"ר"י"ה הכלים דר"י"ה וזכ"י עג"ה מסח"ר"ה ז"י חספ"ן דסיפ"ה פ"ה אלו

לזכ"ל בהן רותח"ן אף חספ"ן ז"י לחתוך בה רותח דסיפ"ה ז"י חספ"ן דחצ"ע"ה

ור"ש קת"י דהא סחפ"ה קת"י וז"י סחורה דנחמ"ע לזכ"ל כדנחמ"ע ר"ש וזכ"י עתה

ומאז חכ"י נפ"ה"ה בשי"פה ולא הצריכו"ה אנעלה כשאר כל הכלים מפני שכל

הכלים י"ש לתן ב"ה קיבול הילכך בולע"ן ארבה וצריכ"ן הגעלה אבל חספ"ן

אח"ה משושה ז"י שיכ"ה אלא בהח"כ"ה בש"מ"ה ז"י דהו"ה שי"ה מסח"ר"ה סעל"ה

כל קליפה העל"ונה שחמ"ט"ר דבוק בה יפ"ד שד"ך חספ"ן לשושה ז"י ד"ך

הכלים לשו"ן משו"ה חכ"י חז"ה שפ"ה ז"י סח"ן ולע"ל"ה בשי"פה בלח"ר ח"ה

178
 נסתרת מכל מה שבלעה על ידי החתמה בדקדוקי סתו"תין, וסא" דאמרי"ן לזכר
 57
 58
 בה ציון נראה לי לפרש דרב הונא דאמר נועצה עשר פעמים בקרקע לאו נאפה
 59
 דסתו"תין קאי אלא מי"מרא בפני עצמה היא ולא בדי"ן ונועצה ביו"ל הלא
 60
 נועצה בלא ו' זה"כ קאמר נועצה עשר פעמים ונסתרת בכך ואתא רבא לפרוש'
 61
 62
 לסלח"ה דוקא בקרקע קאמ' ואתא רב הונא לפרוש' לסלח"ה דוקא בסכין ספח
 63
 ש"ן בה נוסחה ואתא רב הונא בריה דרב יהושע וס' לפרוש' לסלח"ה ורב
 64
 65
 הונא דהא" דאמר רב הונא דהיא נסתרת בנע"צה דוקא לזכר בה ציון כמנחה
 66
 67
 68
 דשבור מלכה אבל לזכר בה רותא צריכה שיפה כדקדוקי סתו"תין, וסא" דאמרי"ן
 69
 70
 בפרק כל שעה והלכתא אידי ואידי בדוחתין נראה לי שחילוק יש בין פכין
 71
 72
 לתכין דהכי אמרי"ן בירושלמי בהילכתין רב' עבא בשם רבי יהודה תדא דה"סר
 73
 74
 75
 76
 בסכין קטנה אבל בסכין גדולה צריכה ליבון החליבון שאמרו שיהא סח"ן
 77
 78
 ניצוצות, פירוש רבי אבא אסתו"תין קאי דהא" דהון שפה זה"כ נסתרה דוקא
 79
 80
 בסכין קטנה ולא חז"א אלא לסיחתך בה ולא חז"א לצלות בה חז"א דנסתרת
 81
 82
 על ידי שיפה אבל בסכין גדולה שפעמים שצולין בה גזר כמו שמוד אינה נסתרה
 83
 84
 אלא על ידי ליבון כמו שמוד ואסכלה, והכי תניא בהוספתא דעבודת זרה
 85
 86
 הסכין'ם והשמוד'ן והאסכלאות מלבנן באור והן סתורין ובודא' דהנהו סכני'ם
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

להו במיטתם ששום דחוי סכנינו דמו לההיא דזבחים בחדא מילתא דהיתרא קא

בלקו ולבעולי עבדו בחדא מילתא דקדיר סהורי חו, וברישא אחרו ליה

פרזיליה בנורא כפוח דקדיר ודמו לנעולי עבדו בפעסא דרב סמא ולבסוף

אחר ביה ואר ליה א"ר זארי ברוחמי' בטעמא ד"ר ששום דהיתרא קא

בלקא כדחון בזבחים, וכל זה בטכני' ביילין שפודין ואומי' בחן עיסא

אנל לעולא בסכנינו ספוי' שפודי' באם על יד' אחיכה בלצר בשיטא

חן נפחרי' כדחון גמחוי' ואם חנעיל' נמי ברוחמי' כל שכן שחן סהורי'

דכלי קיבול נפחרי' ברוחמי' וכל שכן המסומי'

- א. ברע"י לעיל עה, ב ד"ח שפח
- ב. ברע"י כחן ד"ח נעוצת, ולאכול
- ג. מטח"מ ל, ג
- ד. כאן
- ה. לעיל עה, ב
- ו. ובב"מ הגירסא זו נועצת. ע"ן ד"ס לכאן - צד עה, ב הערה ע
- ז. ע"ן ט"ח ה"טו
- ח. ט"ח ח"ב
- ט. חולין ח, ב
- י. לעיל עו, א

[נשלט מעד 175]

בשה"א בחדא 120. בשה"א דקדיר 130. בשה"א ספורי' חו 131. בת"ר פרזילי' חו;
 בשה"א פרזילי' 132. בת"ר ושה"א [משום... ספורי' חו, בת"ר חמר
 דקדיר 133. בת"ר ושה"א ודמי 134. בת"ר לסכני' 135. בת"ר חגוי'ם; בשה"א
 נבד"א 136. בשה"א וכלכה 137. בת"ר וחילכתה ט"ר 138. בשה"א ד"ר 139
 בשה"א דחומי' 140. בת"ר קבלע; בשה"א קא בלע 141. בת"ר בסכני'ם; בשה"א
 סכני'ם 142. בת"ר ושה"א גדולים 143. בת"ר שפודי' 144. בת"ר בסכני'ם
 145. בת"ר ושה"א בחן 146. בת"ר נומד' בשה"א שפודי' 147. בת"ר
 ושה"א נפחרי' 148. בת"ר ושה"א המסומי'.

ברי"גן בפיקוח קטנה ובמחלוקת דף י"א, בסוף ישקול כמותר התולדות
 ש"א זה כמותר התולדות ומהל התולדות כזה, מבאן סמך חכמים לכתובת
 אשה מן התורה, סמך ש"ג ו"ז ו"ח מדהוא לית לסמך סמך
 בתולדות וכוונ כמותר התולדות כ"ה יוצר רמל ל"ה ו"ז דאינון כתובת
 בתולה, דמאת"ה ו"ז דתנן הן ו"ז מ"ג שחן שמנה ב"ז צ"ר ו"ג יעו
 כ"ה ו"ז, ו ה מ ו ר ה פ"ר שיהא זה כמותר התולדות הקיש הכתוב
 כנס הסבתה לקנס ואונס מה לחלן חששים אף כהן חששים ומה כסף האמור כאן
 שקלים דכת"ב ישקול אף כסף האמור לחלן שקלים דלא הימא מעות, מבאן סמך
 לכתובת אשה מן התורה מדקרי לא סוחר, ופתרון אמורה נראה ל" גבון,
 דמאן דסבר דכתובת אשה מן התורה סבר דמאת"ה ו"ז על בתולה הן כסף צור
 ש"ג יעו חששים שקלים יונמ"א דאונס ופסחה וכדאמרינן כל כסף האמור בתורה
 הוא כסף צור ושל דבריהן כסף מדינא, ומאן דסבר דכתובת אשה אינא מן
 התורה אלא מדברי סופרים הוא סבר דמאת"ה ו"ז על בתולה הן ו"ז מדינא
 דאינון כ"ה ו"ז צור, וכך מפרט בירושלמי בתולה כתובהה מאת"ה ואלמנא
 מנה, תונא גמל שמואל בשקל הקדש, רבי בא בר ביזנא אמר מטבע יוצא,
 סמך"ה מט"ע לרבי בא בר ביזנא חכשה סלעים של בן במנה צור, שלשים
 של עבד הסט"ס של אונס ומנתה סאה של מוציא שט רע כולן בשקל הקדש במנה
 פורי, ולא חנה כתובהה אשה עמאן, אמר רבי אבין הלום למדי כתובהה אשה
 אלא מאונס ומכסתה, כ"ה ו"ז דהוא אונס ומסתה כתובהה אשה עמאן, אלמא מאן
 דפריצ לית דכתובהה אשה מן התורה מאונס ומסתה גמר לה בדפריש אמורה
 מדקרי לית מותר, ומכ"ה לית נמי דמאת"ה ו"ז הם ו"ז צור ו"ז ו"ז
 מדינא דאינון כ"ה ו"ז צור בדפרישו הנאונ"ם, ומכאן מוכח שפתרון
 הנאונ"ם דחוי תזא לבמרי, ומה שאנו כותבין בכתובותינו עכשיו
 מאת"ה ו"ז שחן שמנה זחובים ושליש כתובה תורת משת, אלי"ב דמאן דאמר

כתובת אשר מן התורה א"ת, וכה שאנו משערים מאת"ם זוז שמונה זחובים
 ושל"ש ואינן אלא שמונה דחנן¹ בפרק שור שנבח ושנים הראשונים די"ג זהב
 שיניעו כ"ה זוזי כסף בדיגור זהב וכך מעורש בהרבה מקומות, יש לומר
 שסכמו קדמונינו על מאי דחנן במעילה² נתן לו דיגור זהב וחסר לו תבא לי
 מליה והלך והגי'א לו בשלש חלוק ובחלט מליה, פירוש בשלש סלעים, נמצא
 עכשיו שהם שש סלעים בדיגור זהב המביעים כ"ד זוזים, מכאן סמכו לומר שכ"ד
 זוזים הם בדיגור זהב, וזה הסמך אינו נראה לי, שלא חשב החנא לחלק חזון
 חנוהר לשנוה בשלש³ וחצי זוז חלוק ובשלש וחצי זוז מליה, ולעולם דיגור זהב
 הוא ששה סלעים ורביע שהם כ"ה זוזים, וכך פוסקים דב"ב ז'
 ח נ ג א ל ז ר ב י ג ו י צ ח ק ו ר ב י ג ז ב ר ז ד זכרונם לברכה
 וכל הנאונים זכתובת אשר מדרבנן היא, וכך מצאתי ת ש ז ב ה כ ח ז ב ה
 ל נ א ו ג י ג ב ל⁴, ושאלתם הא דאמור רבון חזאיל וחקנת חכמים הוא לא
 חגבה אלא מן הזיבורית אלפא קייטא להו דחקנת חכמים הוא ומליב רבן שמעון
 בן נמליאל ואמר כתובת אשר מן התורה, א"ת גבן חטובות מתחלפות לגאונים,
 קצתם פסקי כרבן שמעון בן נמליאל וכן כהוב בכתובות הנמצאות בסערב מיסוד
 הואשונים כסף מאתן ראינון כ"ה זוזי דחזו ליכ"י מן אורייתא, וסמוך על
 היא דכתיב כסודר הבחולות עשרים וחמשת, ומינחון מאן דפיק בחכמים, ופתי
 מר בר רב חנניה גאון אבי אבונא ואמר כתובת אשר חקנת חכמים היא וניגב
 מאן דכתב מן אורייתא אלא דחזו ליכ"י בלצו, ונ"ח דאמרי כרבן שמעון בן
 נמליאל, א"ת ושמע במילי דמאן דסמך על כסודר הבחולות זו לא מלתא
 פסיקתא היא לכל חכמי בבל דכתובה מדרבנן היא ולא מפסקא לשום איניש
 דא"ת ליה משטא וליה מנהון אדמו סעולם דמכתב מאן דאמר כתובת אשר ד
 נצמרינון בהדיא מהא ברייתא דחגי'א המוציא שטר חוב על הגידו כתב בו
 מנבחז סמעות בבל ובט"ט תני מה ש"ן כן צבתובה דאמרינון עלה אחרי
 יי השפ"ט א"ש זלאפוקי מדרבן שמעון בן נמליאל דאמר כתובת מדרבנן

והא' כ" סן כמותר זה' סן חבחולות דנקטין מן גמטריא ותשבון כ"ה לית ביה
 משמא ועיקר האי טענותה מן בני [ארץ] ישראל הוא דבתלמוד יתו דרבנן אדרבן
 שמעון בן זמליאל ודרבן שמעון בן זמליאל ארבנן, ודאמרין אנן ויסבוע
 קפוסקייס ימה נסבוע ארץ ישראל אינון אמרין אלא אמרה נסבוע ארץ ישראל
 ימה מכל הארצות וחד מסייעא לכאן דאמר בהובנה אשה מדאורייתא ודלא כרבן
 שמעון בן זמליאל דתני כתובה אשה מדברי תורה רבן שמעון בן זמליאל אומר
 מדברי סופרים, וחדא אפיכוא בזמרא דילין דבתולה ואינון לא אמכוח, ואנחנו
 לא איתת לן בהכין ולא השבינא ליה דסמכא, ושמיע לתון לרבותן דההוא
 אשתכח כמה שני⁶ן ואהדורי אהדוריהי בזמרא זכיונא בחן, דתלמודא דידן
 זקיש להו רבנן לעמיה כדבר תורה ונאי דתתכח מן הלופי האי היא וסמכא
 ודהוא לאו דסמכא, הא מלתא מחלוקת אנשי מזרח ובני ארץ ישראל, ועריין
 מנונה מאד אצלנו מאן דכתב בכתובה דהו ליכי מן אורייתא ומהדריין ליה
 רבנן, וקמאי דילכון סן בני ארץ ישראל נקסוה לחא מילתא, ואחון השתא כל
 מעשיכם במנהגות שלנו ובתלמוד שלנו, הכין מבעי לכון לסעוד דלטלוקי סן
 בכתובתכון דזכרן אורייתא אלא כחובן דהו ליכי סתם, ובפרק החובל
 סוכיח דמאתים זוז דבתולה הם זוזי מדינה שהם כ"ה זוזי צורי, דאמרין
 דתם אמרי כגון דלא נמישא בכתובה דאורייתא והו' אב ליה ארבעה זוזי דם
 ארבעה זוזי לא מפסיד כ"ה, אלמא כהונה חבתולה כ"ה זוזי צורי אינון.
 ו ה ס ו ר ה עירש שם כ"ה טלעיט וחנה סנה סאה זוזי כתובה אלמנה וסחיה
 שבכתובות נקט, ואינו וראה לי, דהא זוזי קא נקייט, ואכאי שבק זוזי וסחיה
 טלעיט, אלא ודאי האי כ"ה זוזי אינון דהו זוזי צורי שהם מאתיים זוזי סחיה
 סיפור אכתובה על בתולה שהיא מדברי סתם, וכל כסף דדערייתא הנה כסף מדינה
 עיין מה שכתבתי בשילתי בסכת כתובות.

- א. שמות כב סו
 ב. טובה בפירושים שבאות"ו לכאן = צד ו פ"ט, ו, ולב מסקום אחר
 ג. ברש"י כאן ד"ה שי"ח, מכאן
 ד. קידושין פ"א, א
 ה. כתובות פ"א ה"ב
 ו. בבב קמא לו, א
 ז. דף כא, א
 ח. בר"ח שבאות"ו לכאן = צד ד
 ט. בר"ף ש"לה כתובות
 י. למג"נז ליחא
 י"א. ע"י אוצר הגאונים לכאן, אות ג
 י"ב. ע"י אזה"ו לכאן צד פ"צ, פ"סן קבא
 י"ג. לקמן ק"ב
 י"ד. ירושלמי כתובות פ"ג ה"א
 י"ה. בבב קמא פ"ג
 י"ו. ברש"י שם ד"ה כ"ה
 י"ז. חזק במסקיו שם, וזכר שם צ"יין לע"יין הכאן

1. בד"ר רמז
 2. בד"ר סוטר
 3. בד"ר לשלש
 4. בד"ר ארזנא
 5. בד"ר בהא
 6. בד"ר שמון

ג'רס'יגן בפירק זיגן דעמולות דה י'ס'ב' האמר רב נחמן אמנו חיינו

א
 זגונו חיינו נאמנין מודעא חיינו דבריננו אינון נאמני'ם. טירש ה מ ר ה
 דלא אתי על פה זמרע לשפרא. וקטיא לי טובא בהאי פירושא, דהיכי דמי,
 אי דכתב ידן יוצא במקום אחר ופשוט הכי אינון נאמני'ם, אי הכי בהא קאמר
 ס' בר רב אשי מודעא חיינו דבריננו נאמני'ם, והא כיון שהניד שוב אינו חוזר
 ופניד דכיון דחתימי' בשפרא וס' ימא סתדות יתו כמאן דסתורי דבלא אונסא
 זגין ליה כפתם כל שפרי דעלמא ותיכי מהימני' תו למימר מודעא חיינו דבריננו
 וילגטולי ליה לשפרא, אלא כשאין כתב ידן יוצא במקום אחר, ומשום הפה
 שנסר הוא הפה שהתיר הוא דמיחמן להו סר בר רב אשי, ואי הכי אמאי אמר
 רב נחמן דגין נאמנין משום דלא אתי על פה זמרע לשפרא, והא מתניתין דתנן
 העדים שאמרו כהב ידינו זה אבל אנוסים היינו קטנים היינו פסולי עדות
 היינו הרי אלו נאמנים דאתי על פה זמרע לשפרא הוא משום טעם הפה שאמר
 הוא הפה שהתיר, וחכא נמי יהיו נאמנין ספני זה השעם, ונראה לי בודאי
 שזין כתב ידן יוצא במקום אחר קספלגי, ובהא קספלגי דרב נחמן סבר כי
 היכי דאמנה חויא עולה ולא מחימן הא הכי נמי מודעא עולה היא ולא הוח
 לחו למיכתב דכיון ויחזו דאנסייה לוקח למוכר עד דזבין ליה לא חזה לחו
 למיחחם שפרא דמשמע דברצונו זבין ליה, רכל מודעא דנמקא על שפר זביני
 ומבטלא לשפר זביני היכי דמי כגון דסתרי אחריני חזו ליה לאונסא דמוכר
 וכתבי ליה מודעא ומבטלי לשפר זביני דעבד קסיה סתרי אחריני, אבל היכי
 דסתרי דשפר זביני גומייהו חזו ליה לאונסא דידיה לא חזה לחו למיחחם
 בהאי שפרא זאיבעי לחו לסיתא לבית דיין ולמימר דהכי והכי אנסייה ולאו
 דליחחמו ביה אי גמי איבעי לחו למיכתב ולמיחחם מודעא ברישא וחדר ליכא
 אזבינייה בדבעיגן למימר לקמן, וחיילכך כי אמרי השתא מודעא חיינו דבריננו
 עולה היא זאעולה תתימו דגין אדם משימ עצמו רשע. וזמר בר רב אשי סבר

אמנה ודאי לא נתון ליכתב אבל מודעה ז' יתן ליכתב דאי לא תחמי סתמי בשמי
זביני לא מצו לא מצו מוכר מאונסא ולוקח ולוקח הוא זסייחינהו למחצא
ובתחמי לסיפודו זביני ד' נא דאונסא עבד ליה וחילכך נאמניס.

וראית לפרש הלוקח רב גחמן ומר בר רב אשי ופה שמוברית שניהם
במודעה היו דבריני באר היטב כפי מה שנראה לי בסופי שראיתי בה סברות

הזנות למקצת הרבנים שלא נראו לי, היבא דשפר זביני חתים וכתיב שפיר
וגמק עליה מודעה דחתימי בסהדי אחריני דאנוס חנה זמינהו חזו ליה

לא נסא ד' דיה, אחיא אחיא מודעה ומבטלה ליה לשפר זביני, ואמילו אי
לא פקע עליה מודעה שלא חזו סודי אחריני על פה זמטודי דאנוס חזו

חזו ון ליה לאונסיה וא' חזו סודי מודעה קין, מבטלה ליה לשפר זביני,
דסודי דשפר זביני לא מבטלי לאו, דודי אסדי אדנא דחחוס אשפר זביני

שפיר חחוס דאינהו לא ידע ליה לאונסיה כ' היבא דחזיני ליה און,
וחילכך מחיסני ומבטלי ליה לשפר זביני, וחיבא דסודי דשפר זביני

אינהו גומייהו מסהדי אמודעה, חזיני, זי תתיסי תחילה אשפר מודעה
והדר חחוס אשפר זביני אחיא אחיא מודעה ומבטלה לשפר זביני דהא

תחילה חזינו דאנוס חזו ואחרי כן בשפר זביני דמשמע דברצוננו מכו
לו, היילכך אחיא אחיא מודעה ומבטלה לשפר זביני, ואמילו רב גחמן

מודעה ביה כדאמרינן בחזקת הבתים טובי תלתא לפאפי בכי נרא וזביני ליה
ארעא, מירוש סין אילן בדאמרינן בכרך ערבי סטחים פולא דדיקלא ופולא

זכי נרא, התם רבה בר בר הנה אמודעה ואשקלתא, כירוש התם אמודעה
דאנוס חזו וחדרי התם אשפר זביני, דאי לא חזת האיסי כ' לא חזת מיספר

סרע סאונסא דחיה עביד ליה טובי, ואפי רב הונא ע' לאו דחחוס אמודעה
חזן דחזת חתים אשקלתא שכיר התם, רב הונא למעמיית דאמר רב הונא
חלייה וזביני עבדיה וזביני, ואף על גב דהונא חזת ג' לא סודי

לחזו זליהו חזו זביני דוליני וזביני, וזביני ד' דאמר

מודעה אחת מודעה נשאלת להם לכתוביה, ודבריו דהיינו תצא הה"ג
 מודעה לבפול' לאשקלחא וזא אפר רב נחמן אמנה היו דברי'נו אין נאמנין,
 פירוש דהיינו אחיה מודעה ומבפלה לעשר זבי'ני' הג' מילי היכא דחתימי
 עלה סהדי אחרי'ני' אבל תכא דחתימי עלה סהדי דחתימי אשר זבי'ני' לא
 סחמו דבשפר זבי'ני' סהדי דבלא אונס זבי'ן ליה ובמודעה סהדי דבאונס
 זבי'ן ליה, והא אפר רב נחמן מודעה היו דברי'נו אין נאמנין ואף על גב
 דזקיי'ם שפרא אפומי'חו ואין כתב ידם יוצא ממקום אחר אין נאמני'ם משום
 דעולת היא ואעזלה לא חתימי, וזכא דבשפר זבי'ני' סקיי'ם זקאי תיכי סחי'סני
 במאי דחתימי אמודעה, ומרקי'נן הג' מילי על פה דלא אחי על פה ומרע
 לשפרא אבל שפרא אחי שפרא ומרע לשפרא, פירוש בודאי אי סהדי דחתימי
 אשר זבי'ני' אחז בתר הכי ומסהדו על מה דאנן ידעי'נן דאנוס הוה לא
 מהי'מני רכי'נן שהני'נו וחתמו בשפר זבי'ני' דמשמע דבלא אונס מכר לו אין
 חוזרין עכשי'נן ומגידין דאנוס הוה ולא מהי'מני, ואסילו אי כתבי השתא
 שפר מודעה לא מהני מירי דכי'נן דחתי'לה תחמו על שפר זבי'ני' דמוכת דבלא
 אונס זבי'ן ליה והיא ה'בדתן בדאמרי'נן דעדי'ם החתומים על השפר געשה כמי
 שנחקרה עדותן בבית דין אין יכולין עכשי'ו לחתום ולחני'ד דאנוס הוה,
 ואסילו מר בר רב אשי מודה בזה דאי מקיי'ם שפר זבי'ני' זקאי דלא מצו חו
 למי'מר דמודעה היו דברי'נו רכי'נן שהני'ד טוב אינו חוזר ומני'ד, אבל היכא
 דחתימי סהדי תחילה אשר מודעה והדר חתימי אשר זבי'ני' אחיה תחזא
 מודעה ומבפלה לשפר זבי'ני' דהא תחילה הגידו דאנוס הוה והיא ההנדה שאנו
 מאמי'נים אותה וזאי דהדור וחתום אשר זבי'ני' לפתוי'י תחזא נברא סאונסי'ם
 הוא דעבור הכי, תילכך שפיר עבר רבה בר בר חנה דחתם בר'שא אמודעה והדר
 חתם אאשקלחא וזאי שפרא קמא דמודעה ומבפל לשפרא בתרא דאשקלחא, ואין
 לזמי' דמשום חכי' פירש הסורה תכא בהילכתין דמודעה היו דברי'נו אין
 נאמני'ם⁵ דלא אחי על פה ומרע לשפרא כדאמרי'נן התם בחזקת תבתי'ם, דחתם

לא אמרין ליה אלא היכא דשטר זביגין סקייט וקאי, ואמלו מר בר רב אשי
 מודה ביה כדפרישית משום דכיון שחגיג' שוב אינו הוזר ומניד, וחכא מליג
 עליה ואמר נאמנים משום דסקייט שטרא אפומייהו וזפה שאמר הוא חפה שהתיר
 והיכא דאמרין סנו אתי על מה זרע לשטרא, ומלונחא דרב נחמן ומר בר רב
 אשי הויא היכא דסקייט שטרא אפומייהו דיש לונר חפה שאמר הוא חפה שהתיר
 ואמר כתב דינו זה אבל מודעא היו דברינן, ורב נחמן סבר אף על גב
 דנאמנין לבטלו על ידי סנו הגי מילי במילתא דלא חזי עולה אבל במילתיה
 דהוי עולה אין נאמנין זחאי עולה הוא כיון דחזו ליה לאונסיה דעבד ליה
 לוקח היכי מהמו אשפר זביגי אי למחויי למזכר מהחזא אונסא חזא ליה למיכתב
 מודעא ברשא כדעבד רבה בר בר חנה אבל למיחחט אשפר זביגי בלחוד לא חזא
 להו למעבד דחא חתומי אשיקרא וכיון דעולה היא לא מהימני כי היכי ולא
 מהימני לומר אמנה היו דבריגו, ומר בר רב אשי סבר אמנה היו דבריגו אינן
 נאמנים משום דלא ניתן ליכתב הילכך אינן נאמנין אבל מודעא ניתן ליכתב
 כדי לפחות המזכר מאונסו, ואי אמרת חזא ליה למיכתב אמודעא ברשא פירחח
 סוכר דילמא סרגיש ביה לוקח ואניס ליה שפי, ואי אמרת דמשום אונסיה היכי
 חתמי שיקרא מימר אמר להו סוף סוף על פומייהו בעי לאיקיומיה שטרא אתון
 דסקיימיהו ליה אתון קא אמריחו דאגוס חייית' זתיחמנו על ידי מינו, וזה לכתב
 סבר מר בר רב אשי דניתן ליכתב דנאמנין.

ז ר ב י ג ז צ ח ק ז צ ק ל סמק הלכה כמר בר רב אשי דחזא

בתרא, וכך סמק גם רבי ג' ז' ו' ס' ה' ל' ז' ו' וכך כתב גם רבי ג' ז'
 ח נ א ל ז צ ק ל בהזקת תבתיכ דליהיה לדרב נחמן. ואינו נראה ליה
 חסמק, חזא דטעמא דרב נחמן עדף ומסתבר דכיון דחזו ליה לאונסא דידיה
 היכי חתום אשפר זביגיה עד רלא ליכתבו ליה שטר מודעא ברשא, ואי משום
 דסמכי אקיומא דשטרא דלא מקייט אלא אפומייהו זאינחנ סמכי ומבטלי ליה

והנה מודעא היו דבריגו, דיילונחא דרב נחמן ומר בר רב אשי סבר אמנה היו דבריגו אינן נאמנים משום דלא ניתן ליכתב הילכך אינן נאמנין אבל מודעא ניתן ליכתב כדי לפחות המזכר מאונסו, ואי אמרת חזא ליה למיכתב אמודעא ברשא פירחח סוכר דילמא סרגיש ביה לוקח ואניס ליה שפי, ואי אמרת דמשום אונסיה היכי חתמי שיקרא מימר אמר להו סוף סוף על פומייהו בעי לאיקיומיה שטרא אתון דסקיימיהו ליה אתון קא אמריחו דאגוס חייית' זתיחמנו על ידי מינו, וזה לכתב סבר מר בר רב אשי דניתן ליכתב דנאמנין.

רַם יֵצֵא מִמְקוֹם אַחֵר וְנִמְצָא שָׁחַז חֲתָמוֹ עַל שְׂקָר הֵילֶכֶךְ לֹא נִיחַן לִיכְתֹב, וְתוֹ⁸
 דְקִיִּמָּא לֵן הֵילֶכְתָּא כְרַב נַחְמֵן בְּדִינֵי⁹, וְתוֹ דְרַבָּא קָאִי כּוֹחֵיהּ כְּדַאמְרֵינֵן לְקַסְנֵן¹⁰
 בְּעַא מִינֵיהּ רַבָּא מְרַב נַחְמֵן חֲנַאי חִיז דְבְרֵינֵז מְהוּ זַאמְנָה טַעַמָּא מֵאִי וְכוּ'
 אֵלְמָא תְּבִירָא לִיחַ לְרַבָּא דְמוֹדַעָא חִיז דְבְרֵינֵז אִינֵן נַאמְנֵם, וְתוֹ דְמִקְשֵׁינֵן
 בְּזוּקָתָהּ חֲבֵהִיחַ טַחִילִתִּיז דְרַב נַחְמֵן לְרַב חֲזַנָּה דְאֵמֵר סָאן דְחַתֵּם אִמּוֹדַעָא שְׁמִיר
 הוּמֵם זְקִיִּמָּא לֵן שְׁאִינֵן מִקְשֵׁינֵן אֵלְא מִהֶלְכָּה פְסוּקָתָהּ, מְכַל הַנִּי טַעַמִּי נִרְאָה לִי
 שְׁהֶלְכָּה כְרַב נַחְמֵן, וְכֵן פְּסִיק גִּיּוֹן אֵחָד¹¹ כְּרַב נַחְמֵן.
 זְרֵאִתִּי שְׁפִירֵשׁ רַבִּי שֵׁפֶל מַה גִּיּוֹן הִי תוֹם זְצוּקָל
 מִשֵּׁם רַבִּי גִּיּוֹן גִּרְשׁוֹם זְצוּקָל בְּהַנִּי מִיִּלִּי עַל פִּה אַבְל בְּשִׁמְרָא אִתִּי
 שְׁמֵרָא מִרְעָ לִיחַ לְשִׁמְרָא, הַנִּי מִיִּלִּי דְאִינֵן נַאמְנֵים הִיכָא דְאִמְרֵי עֲרִים עַל פִּה
 שְׁבַאוֹנֵם מְכַר אַבְל אִם אִמֵר לְהֵם כְּתִבּוּ לִי שְׁמֵר מוֹדַעָא חֲזַאיִל וְנִיחַן לִיכְתֹב
 שְׁהֵרִי אִמֵר לְהֵן כְּתִבּוּ אִף עַל פִּי שְׁלֹא כְּתִבּוּ כְּסָאן דְכְּתוּב דְמִי, וְאִם לֹא אִמֵר
 כְּתִבּוּ אִף עַל פִּי שְׁכְּתִבּוּ וְמַעֲרִים בּוּ וְנַחְבְּרֵר לֵנּוּ אוֹנְסוּ בְּטֵלָה הִיא וְאוֹמְרִים
 לֹא אִתִּי עַל פִּה וְמִרְעָ לְשִׁמְרָא, אַבְל אִם אִמֵר כְּתִבּוּ כְּמִי שְׁכְּתִבּוּ הוּא זְאִתִּי שְׁמֵרָא
 וְמִרְעָ לִיחַ לְשִׁמְרָא, וְאִינֵן נִרְאִין לִי הַדְּבָרִים הַלְלוּ, דְאִסּוּ בְּדַבּוּר הַסּוֹכֵר
 תְּלִיא מִיִּלְחָא שְׁאִמֵר לְהֵם כְּתִבּוּ לִי שְׁמֵר מוֹדַעָא, אִינֵן הַדְּבָר חֲלוּי אֵלְא בְּחַתִּימָתָן
 שְׁחַתִּימָתָן הִיא הַנְּדָתָן כְּדִרְיֵשׁ רִישׁ לְקִישׁ דְאִם הַעֲרִים חֲתוּמִים¹⁰ עַל הַשְּׁמֵר נַעֲשֵׂה
 כְּמִי שְׁנַחְקֵרָה עֲרוּחֵן בְּבֵית דִּין, הֵילֶכֶךְ אִם חֲתָמוּ עַל הַמוֹדַעָא חֲחִילָה אִתִּיא
 חֲחִיא מוֹדַעָא וְמַבְטְלָא לְאִשְׁקֵלְתָּא דְחַא חֲנִידוּ דְאִנּוּס הוּזָה זְאִף עַל גַּב דְלֹא אִמֵר
 לְחַז הַסּוֹכֵר כְּתִבּוּ לִי שְׁמֵר מוֹדַעָא, וְאִם חֲתָמוּ חֲחִילָה אִשְׁקֵלְתָּא שׁוּב אִינֵן נַאמְנֵי
 לְזִמֵר מוֹדַעָא הִיז דְבְרֵינֵז וְלֹא לְכְּתוּב בְּשִׁמְרָא מוֹדַעָא זְאִף עַל גַּב דְאִמֵר לְהֵם
 חֲסוֹכֵר מִתְּחִילָה כְּתִבּוּ לִי שְׁמֵר מוֹדַעָא כִּיּוֹן רְחִתוּם אִשְׁקֵלְתָּא בְּרִישָׁא חֲרִי הַנִּידָה
 שְׁבֵלָא אוֹנְסֵם מְכַר וְשׁוּב אִינֵן יְכוּלִין לְחַזוֹר וְלְהַנִּיד שְׁבַאוֹנֵם מְכַר אִךְ אִם יִתְקִי
 הַשְּׁמֵר עַל פִּיהֵם אֵלְיָבָא דְמֵר בְּרַב אִשִּׁי.

עוד כתב סגמ רבינו זצוק"ל, כר בר דב הסי' אפי

אפילו אם מעידין עידי מודעא עדות על מה מינו דאי בעי כתבי השתא למודעא
 נאמנין ומוקטי ליה לשפר הסקנה, ומפני סגרה זו שטבחו שאם יכתבו עלמיו
 מודעא לחופר אתי שפרא ומבטל לשפר זבני, משום חבי נראה לי שטסקו הלכה
 ככר בר רב וזוי ואמרו דאפילו על מה נאמנין על ידי מינו דסצו למיכתב,
 ואינו נראה לי, דכר אליהם כתיבתו בשפר סעדוהו על פה, וזא בר"ש הילכהו
 דזה בעינן למיסר דספי עדיהו הנדה על פה כתיבתו בשפר ולבטוף מוקסימא
 דהעדים החתומים על השפר געשה כמי שנחקרה עדותו גביה דין הילכך אף על
 נב דכתבי השתא למודעא לא מחניא מידי דחא כבר חתמו והעידו על שפר הסקנה
 ושוב אין חוזרין ומנידין לא בסה ולא בשפר, ומאי דאמרינן אבל בשפרא אתי
 שפרא ומרע לשפרא לאו על שפרא דחתים בחר שפר סקנה הוא אלא דחתים סקמי
 שפר סקנה, וכך פירש רבינו זצוק"ל כדברי, הני מילי
 דאין נאמנים על פה שמעדים עכשיו מודעא היו דברינו זבאים לבטל עדות
 שבשפר שנעשה עד שנחקרה בגית דין משעה שנכתב ונחתם, ואין עדות אחרון
 מבטל את הראשון דכיון שהגיד שוב אינו חוזר ומניד ולא אתי על מה דהשתא
 ומרע לשפרא דקיימ, אבל בשפרא שנכתבה המודעא בשפר וחתמו עליה עדים כבר
 כי הק דרבה בר בר חנה שקרמה לאשקלתא, אתי שפרא דמודעא דקרימ זכרע
 לשפרא דנשקלתא דבתריה, ופירש במילתיה דני בר רב אשי מודעא היו דברינו
 נאמנים, שהרי ניחן ליכתב דמצוה קא עבידי כדי להציל האנוס מהנוס,
 ואפילו כתב ידם יוצא במקום אחר נאמנים, דאין זה חוזר ומניד אלא מילי
 אחריהי קא סתדי, כדאמרינן נמי התם חתמו אבל פנאי היו דברינו ולג
 נהקיים החנאי דמילתא אחריהי היא ואמרינן שעל השפר סעידים שבשר חזו
 ונס מעידים שאין הייב לו כלום, והיכי דמי חוזר ומניד תתם, פסולין
 היינו קאנימ היינו, אם כתב ידם יוצא במקום אחר אין נאמנים שהרי בוד
 את השפר לנשרי שהרי אמרימ במפלוגת נחתם, וחתם הוא דפסלינן לימ לע

משום חוזר ומניד, ואינו נראה לי, שאם היה כתב ידם יוצא ממקום

אחר הרי החזק השמר ונתקיים ועומד בחזקת ספקר לו ברצונו וכשבאים

אלו ומפידים בו מודעה היו דברינו הנו לחז חוזרים ומנידים ואין מניד

חוזר ומניד, וכך פירשו כל המפרשים שלא אמר מר בר רב אשי נאמנים אלא

כשאין כתב ידם יוצא ממקום אחר מדקאמר אמנה היו דברינו אין נאמנים

כפני שלא ניתן ליכתב פעמא דלא ניתן ליכתב הא ניתן ליכתב כמו אנוסין

היינו מהמת נמשות או קפנים היינו נאמנים ואי כתב ידם יוצא ממקום אחר

[היו שהיה כתב ידם]

מי נאמנים והא תגן אם יש עדים שהוא כתב ידם יוצא ממקום אחר אין נאמנים

אלא ודאי כפיין כתב ידם יוצא ממקום אחר קאמר מר בר רב אשי דאף על גב

דאיכא למימר מינו אפילו הכי אין נאמנים לומר אמנה היו דברינו משום

דלא ניתן ליכתב ואין אדם משים עצמו רשע אבל מודעה היו דברינו ניתן

ליכתב ודומה לאנוסים היינו ולקטנים היינו דחון במתויתין שאם אין כתב

ידם יוצא ממקום אחר הרי אלו נאמנים על ידי סינו.

וראית ששאל רב צמח נאנו וצוקל, ראובן שחנמק שמרא

על שמעון דחתיטין על החוז שמרא לוי ויהודה ואיתחזק חתיטות ידיחון בבית

דין ואחקרבו לגבי דין ואמר שמעון ליה עלי מן האי שמרא כלום דהכין את

עובדא דבעית למפרע בימא ואמריית ליה הוזהר ^{משה} וזוית וכתב יתחון אוזינקא

לביית ואזא אוזבון לך סידי דליחון בד בית דנחא ושמא לי כתוב לי שמרא

דלא ליחזי זוזי מונחיהם על קרן הנבי רוביית ליה שמרא ואסודית ליה לוי

ויהודה לבתר דנמקית וכתמיה לדוכתא אתת לי אנרתא סביית דראובן דסמכתין

עליה לסייתן לן אוזינקא וכתבת ליה שמרא לא יתב לן כלום ואמרינן ליה

הזויל וכך אהדר לן שמרא וכתב שמעון בעלי על נאמניה ואמר לן דגירכס ליה

אלא הנך סתרי לוי ויהודה דחתיטין על השמא נימא לתו דחבי ופאי תנח ולב

יחתיית לה לאיחת שמעון כלום שדר ואליתיה דנחא לתו דלא יתב לתו ולב

סידי אמרו ליה בית דין לראובן מה סיבדי אכר חס ודילגם לה אין רביים

מעולם אתו לוי ויהודה ואסתר וכו' דשמעון אי"ת לן תא"י שפרא ואמר
 לן חתומו עליה דאזיפת סן ראובן מאה זוזי ולא אמר לן דהכי וחכי
 חוה עזבדא אלא כדמירש לבתר יומי אמר לן חא"י ראובן דשמעון כתב לי
 שפרא על נמשיה דאזיפתיה מאה זוזי ולא אזיפתיה וחכי חוה עזבדא
 דאספיק ביהתיה עלי למיתן לחו אזינקא ולא איסתיע לי ואסרת לי איצחתי
 אהדר לי שפרא ושפרא לא ידענא דוכתייה ודחילנא די למא אי רכס לי אלא חוה
 עלי סחרי מהשתא דכל אימת דיפוק החוה שפרא עליה זייבא ¹⁷ חוה וראובן סעין
 לא היו דברי מעולם, השתא פענה שמעון פענה או לא כיון דאתו לוי רהדת
 ואסתריו דכך היה פעשה מיתחזי דלא מיהעקרא סהדותהון וחוה סהדותא לחוד
 וחא"י סהדותא לחוד ותזח ליה שפרא זייבא או די למא לית בטעותו מששא
 ושפרא כדקא"י קא"י, היכין דיגא, וחשיב חגהון, כיון דאודי ראובן קמי
 לוי ויהודה דהאי שטר אמנה הוא וכתב שפרא ולא יתביה ליה זוזי וקנו
 מיניה דכתבין לוי ויהודה שובר מעליה על שפרא דראובן מה לי אודי קמיה
 ששבר וזבולון אילו אודי קמיה הרי ¹⁸ סחרי מעלמא דהאי שפרא שטר אמנה מי
 לא חוה כתבי ליה שובר לשמעון השתא נמי דאודי קמי לוי ויהודה דשפר
 אמנה הוא אף על גב דלא קנו מיניה כיון דאמר לחו חוה עלי עדיס מעכשיו
 זכתובו וחתומו שפרא שובר חוי ולא צריך קנין דלאו שפר חקה זממבר וחתומ
 אינון דבעו קנין אבל מי הנסי מילי על פה קא אמרין ולא כתבין שטר וחוב
 לא אתו על פה די דחון וטרע שפרא דאמר רב יהודה אמר רב האומר שפא אמנו
 הוא זה אינו ואמן והוינון בה דקאמר כהן מי נ"מ דקאמר ליוה כל כמינו
 אלא דקאמר מלוה הבא לו ברכה אלא דקאמר עדיס היכי דכי א"י דגין כתב
²⁰ דם יוצא ממקום אחי אצ"י לא מה"מזי וא"י דכתב דם יוצא ממקום אחי אצ"י
 דלא מה"מזי והכא קא אמרין סחרי דאודי ליה מלוה קמיה חוה דשפר אמנת חוה
 הי לכך אי כתבין וחתמין בחא חודהא אחרונה דראובן חוה ליהו שחי עדיס
 יתה"י שפרא ונרע עמרה ומיתמר פחעין חליהו זוזי וא"י על פה אמרין וכל

וְלֹא כַתְּבֵינָן שֶׁפָּרַח דִּי חֲבִיבִין לִיּוֹת לְמַעְנוֹן שְׂמֵרָה מְבַלְיָה הוּא חֲתָמָה שְׂמֵרָה קָמָה וְלֹא
 אֲחֵי עַל פֶּה זִמְרַע לִיּוֹת לְשִׁמְרָא. וְנִמְלָאָה שִׁמְרָא עַל דְּבִלְיִי חֲתָמוֹן וְהוֹקְשֵׁן לִי
 דְּבִרְיוֹ בִּינְתֵּר שְׁחִילָק בֵּין כִּי מִסְחָדִי עַל פֶּה בֵּין כִּי כַתְּבֵי לִיּוֹת שְׂמֵרָא, חִיבָא
 מֵאִצְנוּ בְּכֹל חֲתוּמָתָא כּוּלָּהּ שְׂעֵדוֹת שְׂבִשְׂפֵר חֲזָקָא יוֹתֵר שְׂעֵדוֹת עַל פֶּה, אֲדִרְבָּתָא חֲתוּמָתָא
 אֲנִירָה עַל פִּיחָמָה וְלֹא עַל חִי כַתְּמָה וְזִמְרָא כִּי מִסְחָדוֹת הוּא דְמִכְשָׁרֵינוּן לִיּוֹת לְשִׁמְרָא
 מִזְמוֹם דְּאִמְרֵינוּן הָעֵדִים תְּהַחֲזִיבֵיהֶם עַל חֲשֵׁמֵר זַעֲמָה כִּמְסִי שְׁנֵהֲקֵרָה עֵדוֹתָן גְּבִיּוֹת דִּין,
 וְהִדְקֵאֲסֵרֵינוּן כִּמְסִי שְׁנֵהֲקֵרָה עֵדוֹתָן גְּבִיּוֹת דִּין מִצִּיּוֹן לְמַעְמַע סִינָה דְעִיקָר שְׂחֵדוֹתָא
 שִׁי' עֵדוֹ הָעֵדִים בְּפֶה וְסִיחָו שְׂחֵדוֹתָא דְשִׁמְרָא אֲבִשְׂרוּהָ רַבּוֹן בְּעֵדוֹתָא עַל פֶּה, אֲבִל
 שְׂחֵתָא חֲזָקָה וְנִדְוֹלָה מִכּוּנָה לֹא זִמְנָא בְּשׁוּם מְקוּם אֲךָ גְּבִי מְלוּחָ שְׁחִילָקוֹ חֲכִמִּים
 בֵּין עַל פֶּה זִבְשָׁר דְּבִשְׂפֵר גְּבִיּוֹת מִסְעֵבְרִי זְבַעֵל פֶּה לֹא וְלֹא שְׂחֵדוֹת שְׂבִשְׂפֵר חֲזָקָה
 יוֹתֵר מִשְׂחֵדוֹת שְׂבַעֵל פֶּה אֵלֶּה מִזְמוֹם דְּשִׁמְרָא אִיּוֹת לִיּוֹת קְלָא וְעַל פֶּה לִיּוֹת לִיּוֹת קְלָא
 וּמִשְׁנוֹם מִסִּידָא דְלִקְוֹחוֹת דְּלֹא יִדְעִי לֹא יִדְחֵרֵי בִיּוֹת, אֲבִל בְּכֹל עֵדִיוֹת שְׂבַעֵלוֹם
 אִין עֵדוֹת שְׂבִשְׂפֵר חֲזָקָה יוֹתֵר מִשְׂחֵדוֹת שְׂבַעֵל פֶּה דְהָא אִילוֹ הוֹצִיא רַבּוֹן שִׁמְרָא עַל
 שְׂמֵעוֹן שְׁחִיב לֹו מִנָּה וְשְׂמֵעוֹן הוֹצִיא עֵדִים שְׂמֵרָעוּ בְּפִיחָמָה וְלֹא חֲשָׁה לְקִרְוֵעַ
 וְחֲשָׁר מִפְּנֵי שְׂחֵמִינֵוֹ מִי לֹא אֲתִיא חֲחִיא עֵדוֹת עַל פֶּה זִמְרַע לִיּוֹת לְשִׁמְרָא וְקִרְוֵעַ
 לִיּוֹת דְּשִׁמְרָא מִרְוֵעַ חֲזָקָה, וְחֵמָה חֲכִי נִמְסִי אִי אֲתִיו שְׂחֵרִי וְאִמְרֵי דְבְּפִיחָמָה חֲזָקָה חֲמִלוֹת
 וְזִמְרָא חֲמִנָה חֲזָקָה וְלֹא הִלְזִינֵוֹ כְּלוּם וְאִמְרֵי לְחֵתָמָה עֵדִים דְּלֹא לְפִעוֹן מִשְׂחֵמָה אֲנִי
 גְּבִי מִי לֹא מִחִיבֵי וְקִרְוֵעַ לִיּוֹת לְשִׁמְרָא אֲף עַל גְּבִי דְּמִסְחָדִי עַל פֶּה, וְעַל זֶה
 גִּבְרֵי בְּמִלְתֵּיהֶם דְּרַב יְהוּדָה זֵאלַא דְקִאֲמֵר מְלוּחָ חֲבָא עֵלִיּוֹ בְּרַכְתָּא וְלֹא שְׂנָה חֲזָקָה
 חֲמִלוֹת בְּפִיחָמָה עֵדִים לְחֲזוּדָה בְּפִיחָמָה בִּיּוֹת דִּין וְכִי חִיבִי דְאִילוֹ חֲזָקָה בְּפִיחָמָה עֵדִים
 אֲחֵרִים שְׂשִׁמְרָא אֲמִנָה הוּא אֲתִיו הֵנֵךְ מִחֲדִי וְסִקְרֵעִי לְשִׁמְרָא חֲחִי חֲכִי נִמְסִי בִּי חֲזָקָה
 בְּתִנֵּי עֵדִים חֲשֵׁמֵר עֲצָמוֹ כִּי שְׂמֵר אֲמִנָה חִיּוֹת וְלֹא חֲלִוִי חִיּוֹת כְּלוּם אֲתִיו הֵנֵךְ מִחֲדִי
 וְסִקְרֵעִי לִיּוֹת לְשִׁמְרָא דְחָה לִי שְׂמֵר עֵדִים מִי לִי עֵדִים שְׂפֵר עֲצָמוֹ, יִאֲף עַל גְּבִי
 דְּכַתְּבֵי דִם יִצְא מִמְקוּם אֲחֵרִי נִאֲמִינִים חֲחִי דְהִיכָא אִמְרֵינוּן בְּמִלְתֵּיהֶם דְּרַב יְהוּדָה
 אִי דְכַתְּבֵי דִם יִצְא מִמְקוּם אֲחֵרִי פִשְׁמָא דְלֹא מִחִיבֵי וְרַב כְּהֵנָּה נִמְסִי קִאֲמֵר

שפטר? אמנה ח"ו דבריו איך נאמנים ואף על פי שלט הוזק כתב ידם
 בב"ה ד"ן חז"י מ"ל כ"י מטת"י על עדות הראשונה ואזכר"ם ב"י סאותה שעה
 ידענו שלא חלוח אלא שטר אמנה ח"ה ו"ן נאמנים כפני שמכתיש"ן עדותן
 שבשטר שבשטר התמו ותעידו כ"י חלוחו ועכש"ו חס מעידים כ"י לא חלוחו
 דכ"ו ון שהנ"ד שוב אינו חוזר ומנ"ד ואף על פי שלא נתקיים השטר על
 מ"חם אינו נאמנים כפני שאין אדם כש"ם עצמו רעע ואפ"ל ום ככתבו
 לו שפר כ"י באותה שעה ידענו שלא חלוחו ושטר אמנה הוא אינו מוע"ל
 כלום אבל עכש"ו שמע"ד"ן עדות אחרת וא"ו מכתיש"ן את הראשונה ואזכר"ם
 כעתחסנו בשטר על דעה שחלוח לו חוטמו וכך אמר לנו חלוח שחלוח לו אבל
 עכש"ו חודח לנו חלוח כ"י שטר אמנה ח"ה ולא אלוי"ח"ו כלום וחוא סמך על
 אמנותי שאלונו חס חכ"י נכ"י דנאמנים שא"ן זה מנ"ד וחוזר ומנ"ד אלא
 עדות אחרת ומה ל"י חודח במנ"י אלא מה ל"י חודח בפני אור"ם, זה"לכך אף
 על גב דלא כתבו ל"י שפרא אלא על פה מטת"י מרע"ה ל"י לשפרא וקרע"ו
 ל"ה, ולא דמי ח"י עוברא למלת"ה דרב חודח אמר רב דמסי"ח"י מ"נ"ה ראי"ם
 חנאון כמ"י דאמר"ו חתם ואלא דקא אמר"י עדי"ם דהתם אמר"י על עדות
 הראשונה ומשום חכ"י לא כה"מנ"י והבט אמר"י עדות שני"ה ומח"מנ"י ולא דמי
 אלא למאן דאמר"ו חתם ואלא דקאמר חלוח תבא עלי"ו ברכה דלא שגא כ"י
 חלוח בפני ב"ת ד"ן לא שגא כ"י אמר במנ"י ע"ד"י השטר עצמו כ"י שטר אמנה
 ח"ה חודח מעל"א ח"ה וא"הרע שפ"ה וקרע"ו ל"ה,

- א. ברע"י באן אל"ה דקה
- ב. באן
- ג. לע"ל א"ה, ב
- ד. זכא זהרא סח, ב
- ה. מסחים קיט, ב
- ו. ברע"ף לכאן
- ז. לפנינו ליתא
- ח. לפנינו ליתא; ונט הר"ח שבזוח"ג לכאן, צד פ, צי"ן דבר"ו דחתם
- ט. הוא דב הא"י נצון; עי"ן אוח"ג לכאן, צד 2-71, סימן קצט
- י. לפנינו בפ"רוש רבמ"ה על זכא בתרא ליתא; עי"ן זוח"ג שם סימן קצח
- יא. עי"ן ר"ח שבזוח"ג לכאן
- יב. ברשב"ם לב"ב מט, א ד"ה זמשי' ה"ס, מודעא (הז"ג)
- יג. עי"ן אוח"ג לכאן סימן קצו, וחוספנה באן ד"ה טו
- יד. עי"ן אוח"ג לכאן י"ט, א, צד 6-65 סימן קפח
- טו. לע"ל א"ה, ט
- טז. עי"ן שם ד"ה י"ט, ב

- 1. בד"ר הסהו
- 2. בד"ר לסיסתא
- 3. בד"ר שכרא
- 4. בד"ר חסר
- 5. בד"ר מאמיני'ם
- 6. בד"ר לאונסו
- 7. בד"ר דסמכ"ו
- 8. בד"ר זחוו
- 9. בד"ר בדי"גיה
- 10. בד"ר החתומים
- 11. בד"ר דמודנחא
- 12. בד"ר חשני'
- 13. בד"ר זפסלי"גן
- 14. בד"ר חסר
- 15. בד"ר אונ' קנא
- 16. בד"ר לך
- 17. בד"ר זי"עא
- 18. בד"ר תבי'
- 19. בד"ר זקא
- 20. בד"ר חסר
- 21. בד"ר חסר
- 22. בד"ר הלוי'הים

נרטיגן במרק שני דנתובות דף כט ב

אמר רב שלמה שיטבו לקיים את המעשר וקרוב ערעור על אחד מהם עד שלא חתמו מעידיהם עליהם וחותם משתתמו אין מעידיהם עליהם והוחתם ערער דמאי אילימא ערער דבזלנותא תרי ותרי גינתו, ואמילו עד שלא חתמו אין מעידיהן.

ל ג י נ ז ח ז א ל ו צוקל לא בריס ואמילו עד שלא חתמו אין מעידיהן^ב

דומדמאי אמר לחעמידה בשנייה מעידיהם שבזל ושנים מעידיהם שלא בזל דבכי נזמי נזונא לא מיטמיל דאמריגן אוקי תרי לבחדי תרי ואוקי גברא אחזקיה.

ואינו נראה, דכיון דתרי ותרי גינתו היכי מסקיגן סמונא אפומיה, אף על גב דאמריגן בשני כיתי עדים המכחישות זו את זו באה בפני עצמה ומעידה

וזו באה בפני עצמה ומעידה דקיימא לן כרב חסדא, התם משום דתרי ותרי גינתו אלו מכחישים את אלו ואלו מכחישים את אלו ולא ידעיגן כי אם הכשרי

דמי הם המסולים הילכך אין לגו למסול את העדים ספק ולחוציאם מהזקתם, אבל הכא דשני עדים מעידיהם על זה שהוא נזילן ותיה ערוה שליטה על היחיד

אף על גב דתרי ואריגי מעורר ליה חוה ליה ספק תורה וכל היכא דאיכא ספק תורה לא אמריגן אוקי תרי לבחדי תרי ואוקי גברא אחזקתיה, כדאמריגן לקסן

בפירקין שנים אומרים נחקושה ושנים אומרים לא נחקושה את גשאת לא חצא נמחמיהגן אמאי לא חצא חצא עליה באשם תלוי קאי ואזקטה רב סתא בעד אחד

אבל בשני עדים כיון דנחתגן לספק תורה לא אמריגן אוקי תרי לבחדי תרי ואוקי איתתא אחזקתה חלא אמריגן חבא עליה באשם תלוי קאי וחכא נמי כינו

דחרי ותרי נזנתו חוה ליה ספק נזילן ולא מוקמיגן ליה אחזקתיה לאמוקי סמונא אפומיה, הדע דליחת לורביגו חנואל, דאם איתא דאמריגן אוקי נמי

אחזקתיה אמאי כי אקמי ליה תרי ותרי גינתו מוקי לה כגון דאמרי ידעיגן ביה דעבד, תשובה דליכא חכמיה ליה אף על גב דתרי ותרי גינתו אוקי

אחזקתיה אלא לאו שמע מינה מילתא ברירא היא וכל היכא דאיכא ספק תורה

לוא אמרינן אוקמינן אחזקהיה. ורבי יצחק וצוק"ל בם

הוא כך כתב, אי אתו תרי טהדי אחריני זמסתי דלאו גולן הוא לא חתים כלל דתווי לחו תרי לבהדי תרי והוא ליה גברא טפק פסול זהילבך לא

טהימנינן ליה כלל ולא ספקין מסוגא אחזקהיה, וראיה לדבר הא דתווי רבון⁸ טניט חתומים על השטר זמנו ובאו פניט זמרינו כתב ידן הוא זה אבל אנוסינ

חיי² זכו ' עז אמ חיה כתב ידם יוצא מסקוט אתר אין נאמניט, ואקענינן וסובנינן ביה [אמאי תרי זתרי] נגנחו, גלמא לא אמרינן אוקי גברא אחזקהיה דמפקינן מסוגא אחזקהיה. ואינו גראח לי יו הראיית, דחמם ליכא למיטר

אוקי תרי לבהדי תרי וטוקי גברא אחזקהיה, דמאי חזקה איכא למלוח, ללות יש חזקה דמנונה דחתיפ, אבל למלוח ליכא עזב חזקה, ואין לזכר על העדים אוקמינהו אחזקהיהו אף על פי שעל גופם הם מעידיט, ותו דהדרבא חזקה

דמפיל הוא להו דאוקמינהו אחזקהיהו ותו קבניט הו קרובים אף על פי שעכשיו גחרהקו, הילבך אינה דומה לזה כלל, והיא⁴ היא מה שכתבתי סן הגטא פנויה שמעדיט על שנתקדשה דאיה ליה חזקה דפנויה ולא אמרינן אוקמי אחזקהיה.

ואי ערעור דפגם משפחה בלויי מילתא בעלמא הוא ואמילו משתתמו מצידים, פירש הו ר ה דפגם משפחה שתעידו עלינו שהוא עבד ועבד

פסול לדין ולעדוה קל וחומר האשה, כדאמרינן בפרק החזבל בלויי מילתא בעלמא הוא ומשתתמו אמאי אין מעדיין המי השר נזבע עדות איכא חכא, ויבר זה צדיכין לברר ודבר העשו להיגלוה הוא שיבדוקו אחריו עד שיחברר הדבר

ואין עדותן חלוה בהגדתן ואינון אלמ כולה זכר בעלמא, ואינו גראח פתרון זה כלל, שאט אתה מצריך בדיקת עתה⁸ פמבא שאין עדותן כלום אפי"ן עז שלא התמו זמי אין סומכין עליהן: ותיכפי חזי עז שלא התמו סועדיט עליה

והוחא זמשמא דבעדותן חזי, הוא ליה ליהויי משהי חרי זמרי זמנו ויברר הדבר לאחברר אב הוא עבד זמם להו זמרינו הוא הוחא על פיהם, ואמאי לם

על ר"ש דקתני חותם אלא מקשה על ס"פ דאמר אינו חותם כיון שאתה
 מצריך בדיקה אחריו מן הדין אינו חותם עד שיבקו את"ו ויראו כי אינו
 עבד, וחיבי סתמה אמאי אינו חותם על פיהם, משום חכי נראה לי לפרש
 שבדאי אם אלו שני הדיינים סכחישים את אלה חמעידיים עלינו כי עבד הוא
 ואומרים הדיינים כי אינו עבד אינו חותם על פיהם דתרי זתרי גינתו
 כדאמרן בגזלנותא, אלא כשאומר ואי ערער דמנס כשפחה וזכי נשטע דבעי
 למימר שלא באו תרי ותרי, וחכין פירושא, ואי ערער דמנס כשפחה כגון
 שבאו שני עדים והעידו על הדיין השלישי עמשפחתו פנומה כי עבד ניסמע
 וכל כשפחתו בחזקה ספק פסול הן וכיון סתהיין המפגחה בחזקת פסול כל
 חמפחה פסולין להעיד ולדון זאלו שני הדיינים מעידיים שאנו מכידיים את
 זה שאינו בא מחמתן שנפסע העבד בחן ⁵ כי אם פ"חזם כשרות הוא בא ש
 מכהישיין את העדים אלא מוציאין את זה ולא יעמוד בפסק פסול נאמר בני
 חמפחה הילכך עד שלא חתמו מאינן גונעין בעדותן מעידיים בטניו וחותרם
 משחתמו שתן גונעים אינם מעידיין עליו וחותרם, ומקשה ואמאי לא כיון דנל
 מילתא בעלמא הוא שהדבר הזה יכול להתברר עוד על פי אחרים שנוכל לבדוק
 אחריו על פי אחרים ויודע כי כשר הוא קיימא לן דמילתא דעבידה לא גלוי
 לא משקר איגיש וחילכך אף על פי שתן גונעין בעדותן ואמנים להם דבורת
 לא משקרי דבאיזה עדות לא נאמין להם כשתם גונעין כשלא נוכל להתברר
 אם הם אבל יחזם האדם דהיא מילתא דעבידה ^ל לוי על פי אחרים ואמנים
 אף על פי שהם גונעין ויחותרם על פיהם בלי סום בדיקה דבוראי לא מסכי

- א. בר"ח עבאזח"ג לכהן, סוף צד 22
- ב. זמן לפנינו זב"ח ליהא
- ג. בנה בתרה לג, ב
- ד. למנינו ח"א דעה רב הווא שם, ורב אסדג פליג עליה;
- ו. לא כצאתי שם גירסה גזרת בד"ח
- ה. לקנן בב, ב
- ו. כן חז"קא בה"ס, אבל למנינו מא"י
- ז. בר"ק לכהן
- ח. לעיל י"ט, ב
- ט. בר"ח כהן בב, ט ד"ו דמנח, גילוי
- י. בבא קמח טח, ז

- 1. בד"ר י"ח י"ד
- 2. בד"ר ה"י י"ו
- 3. גז"ר ו"א י"ט
- 4. בד"ר ב"א
- 5. בד"ר מהן

למשנה אחרונה דבריו השמיים ידו לייצגו דרך בקשה נשמע שאם אינה
 רוצה להתרצות אין כופין אותה לעמוד תחתיו אלא יוציא ויתן כתובה וזה
 ש בין משנה ראשונה למשנה אחרונה שבמשנה ראשונה היו מפרידין אותה
 מיד ויש לומר שהיו סוברים דאשה סיפקדא אפידיה ורביה חילכך לא היו
 רוצין למייסה שאמילו אם התמיים היא הם לא תפייסו אחרי כן חזרו לומר
 דאין אשה מצווה על פנייה ורביה וחילכך מבקשין משנה שלא תחוש על תבגים
 אם התפייס הר' טוב ואם לאו אין מכריהין אותה דהכי נשמע לשון יעשו דרך
 בקשה וכופין גזוהו ויוציא ויתן כתובה, ואין לומר דרבי אמי אליבא דמשנה
 ראשונה קאמר ואין הלכה כדבריו שלא בא רבי אמי לחלוק על משנה אחרונה
 אלא ודאי נט אליבא דמשנה אחרונה קאמר ואתא לאשמועינן דעושיין דרך בקשה
 הכי נשמע אם התפייס הר' טוב ואם לאו יוציא ויתן כתובה דהיא נאמנה, אי
 נמי סיפא דמילתיה אתא לאשמועינן דאי אמר בעל איזיל ואינוטוב איתתא
 ואיבדוק נפשי וזו ינראה לעולם אם טענתך אמת ואם שקר דלא משנחינן ביה
 שכל הנושא אשה על אשתו יוציא ויתן כתובה ורבי מליב עליה בהא ואמר
 אדם לישא כמה נשים והוא ראייה ליה למיזונייהו חילכך טענתיה טענה ומתני
 דנדרים כנוזן דלא טעין בעל הכי אי נמי מעין ולית ליה למיזונייהו.
 כך נראה לי פתרון שמה זו, ובדקתי ומצאתי כל פירתי כתובה בשאלת
 ד ר ב א ח א י צ א ו ן ז א ק ל ד כ ח ב ח כ י ב פ ר ש ת ו א ל ת ת ו ל ד ו ת ם צ ח ק ,
 נמי היכא דלא שחא עמה עשר שנים והיא אמרה מיניה דאינו יורה כחן וחוש
 אומר מינה כי מהיסן, תא שמע דאיתמר חזא אומר מינה והיא אמרה מיניה
 רבי אמי דברים שבינו לבינה היא נאמנה, ויעשו דרך בקשה לאו משום דלא
 מהיסנה אלא משום דמיבעי למיעבד דרך בקשה, דלא סיפקדא, והגוי מילי
 דלא באה מחמת טענה אבל באה מהמח טענה חצא והפול כתובה ואף על גב ד
 שנין בדוכחה הכי לפי דאקשין שנין ולעולם ממקנה חכי חות, כל דברי
 רב אחאי תולכיים כדברי, וסאי דאמרינן לקמן עובדא קמיה דרבי יוחנן

ואמר לה לא ספקדתי, ורחמיא ואמר ליה רב נחמן לא ספקדתי, וכשבתי כהסת
 פענה אמרינן דכייבינן, לכולהו מיפרשי צפי האי נזונה בתוך עשרי שנים
 והיא תובעת גירושין כצני שמינו יורה בחן והאמינו אוחה וכפו את הבעל
 להוציא וליתן לה כתובה אחר שבקצו מסנה, דלא כימקדת ולא נהפייסה אלא
 באה כחמת פענה.

וכתב ר' ג' א' א' , והיבא דאית ליה ביגרי מאיפחא אחריתי
 והיא לית לה צני ואמרה שחתי בהדיה עשרי שנין בעינא לסיפק לאנסובי
 לגברה אחרתא דליתו לי בגי תנא של בכתובה מאי טעמא דהיא לא כימקדת
 אמריה ורביה זאי ודאי באה כחמת פענה היא דאמרה לתו מסום פריה
 ורביה אלא דבפינא הדמרא לידה זמרה לקבורה פענתה וסחייביגן
 לאנבויה כחובהה, ואינו גרמא לי זה כלל, דכיון שיש לו בנים שאינה
 יכולה לפעון קלינו שמינו יורה כחן וצמ אין ביה דין כומין אותו להוציא
 בדתו^א לשלישי לא הנטא גלא לסי שיש לו בניה, אם היא תובעת גירושין
 יוצאה שלא בכתובה, דלא סחייביגן ליה לאפוקי בעשר שנים אלא כשאין לו
 בנים ואמרינן שחא לא זכה ליבנות מסנה ואף על פי שהיא תובעת גירושין
 יוציא ויתן בכתובה, אבל הכא דביה דין לת סחייבי ליה אי תבעה גירושין,
 הוצא שלא בכתובה.

א. לפנינו ליהא ב. בדין לנאן ג. לעיל סד, א. ד. עיין בר"ח
 שבאזח"נ לנאן, צד 17, סימן פד. ה. לפנינו ליתא
 ז. דוק בדין לנאן ד"ה סינח ז. כנאן סח, ב. וברש"י ד"ה הוחוקה
 ח. דף סח, ב. ט. דף צ, ב. י. שאילתא יח. יב. כנאן

1. בר"ר למיסור 2. בר"ר גוסף, מעון

2 ברכו 3] גבהזגרות פרת האשה שנפלו לה זכמים דף ע"ב, גאושא
 החקי 3] האשה שמכרה זכמי כלו 3 בא"י בעלה זמחה ובעל מוציא סיד חלקוחות,
 דאיחי בדין זה חלוקות 3] נאונ"י תישיבות, 4
 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33
 ורבי ג' ח' ש' ו' נ' ג' א' ו' ר' ב' ו' ש' ר' ו' ג' א' ו' ג' ו' נ' ו' ז' ו' ק"ל
 חמ"י בלא דמיס, ילא מה"י ג בעל לחי' דמי ללקוחות זלא שקיל לחו בלא
 דמיס, ורבי פ' ח' ה' ה' ג' א' ו' ו' ר' ג' ה' פ' י' ג' א' ו' ו' נ' ו' ק"ל
 אמר בדמיס, דעז דלג י"ח"ב בעל דמיס ללוקח לא שקיל לחתו זכמי,
 ומכחייעי סמאי דאמר רבא בשניה אחזי' חכיר בה שאינה שלו ולקחה
 הסעות ש' לו חשבה אין לו, פירוש ראובן שלקח שדה כסמעון וחיה מכיר
 שאינו של סמעון אלא שהיה של לוי ואחר כך בא לוי ופרעה מראובן והולך
 ראובן לסמעון שמכרה לו זמחזיר לו מעותיו אבל חשבה שהשביח השדה אינו
 נחתן לו, אלמא מפל מקום חלוקה אינו ספסיד מעותיו, הם חכי נמי אם לקח
 סיד האשה אינו ממסיד מעותיו, וכדברי האוסר בלג דמיס נדחה לי,
 שאם אזה אומר בדמיס אם כן מה אזעילו חכמים בתקנתם, כל אשה תפכזר
 זכמי מלוג שלה וחכלה הדמיס ותחלקם לקרוביה ואחר כך יפרע הבעל הדמיס
 ללוקח, אלא ודאי חכי איחזון, ועבוד בעל ללוקח שמשעה שנכנסה כאילו
 קנה כל זכמיה בדמיס דמי וכיון שקנאם בהיית מה זכות יש לה לפכזר לשום
 אדם, להי"ב בעלת ליחן דמיס, זמאי דמפחייעי מרבא לא חו"א סייעתא כלל,
 דחתם בהכיר בה שאינה שלו ולקחה משום חכי יש ללוקח דמיה מן המוכר משום
 דאמר ליה כיון דלא מיסימו זביגי אחרו לי ונזי דיהיבנא לך, וחבא נמי
 א"י הוח אשה חזו תבעי לקוחות לאשה למשקל דסי מינה, אבל כיון דמתה חתם
 חכי חזו מעני על הבעל שום מעותא בעלכת, סאי יתבו ליה דחייעי סיניח,
 אינהו נינהו דאפסוד אנמשיהו, דכיון דידיעין שחזתה מכרתן לבצלה

כדאמרין כלוקח שזיזת רבון, היכי זביני מינה מידי דלא הווי ריזח, ³⁷

אילו מכר ראובן טדהו לשמעון וזוזר וזכר אלתה שדה ללוזי זמת ראובן

זבא שמעון שחזא לוקח ראשון זמורף אנתה מלוזי כלום יכול לוי לזכר ³⁸

לשמעון תן לי דמיס שנתחי לראובן זתקנותה אלא זמורפה בלא זמיס, זתכא ⁴¹

זמי מורף חבעל בלא דמיס, זאי אמית חזוז לוי לא חדר על זכטי ראובן ⁴²

למיסקל דמיס מינייהו זחם חבי זמי זוזרו הלוקוחה על זכטי אשה זי ⁴³

למיסקל דמיס מינייהו, לאו מילתא היא, דהנהו זכטי דראובן דסקל לוי ³² ⁴⁴ ⁴⁶

דמיס מינייהו לאו דשמעון גינהו דאית ליה זכטי אחריני, אלא חזוז

שדה דזבן לשמעון דטרפה שמעון מלוזי לה זצוי למימורף מינה זשוט דחיא ⁴⁵ ⁴⁷ ⁴⁸

דשמעון ולא הוה ליה ללוזי למיזבנה זאיהו הוה דאמסיד זנפטיה, זחם ⁴⁹ ⁵⁰

חבי זמי חכא כל זכטי חאשה כאלו מסוריהם לבעלה חם זשעה זכזטה זכיון ⁵¹

זחם מסוריהם לבעלה אין כח ללקוחה למרוף מהם זלא זשתעבדו חזכטיס ⁵¹ ⁵²

באותם חמעות זלוקח הוה דאמסיד זנפטיה אית ליה מידי, אמנם זיזח י"ש ⁵³ ⁵⁴

לעיינ, אם ידוע שאותם הדמיס שלקחה חאשה מן הלוקוחה זאנתם לבעלה חתם

זדאי חייב חבעל לחזיר ללקוחה שלא כל חיימנו שייזכח בדמיס זימרוף ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷

חזכטיס, אבל אם אינו ידוע שנהנו חזם אין לו לשלם כלום ללקוחה אלא ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰

משבעיין אותה שלא זחנה מהם ולוקחה בלא דמיס, זכך אמר ריזי זי ⁶¹ ⁶²

ח זנא ל זצוק ל זקיימא לן חאי דקחני זנציא חיד הלוקוחה בלא ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵

דמיס הוה, אלא אם מתברר דאיתנהו לחנהו דמי בידי חאשה זעידנז דסתה ⁶⁶

שקיל לחו לוקח ולא יכיל חבעל למימר אחריני זינהו זמציאה זשכחה ⁶⁷

אלא שקיל לחו לוקח, זחאי דאמסנז דחכפא דאיתנהו לדמי צו בידי חאשה ⁶⁸

או בידי חבעל שחזידיין ללוקח י"ש לזני לעיינ זדנצי אמ זח לוקח קנה ⁶⁹ ⁷⁰

זנכטיס זשוזייהן זודאי על זעה לזכזח חזכטיס חיד זחן זשוחי זזתרסה ⁷¹ ⁷²

זכיון זשזיני יכול ליתנה זנפטיה חזודני לן חזייהו, אבל אם לא קנאס ⁷³

71 72
 73 74 75 76
 77 78
 79
 80 81
 82 83 84 85
 86 87
 88
 89 90 91

א. כל זה טובא באוה"נ לכתובות נ, א, צד 152⁴, סימן שלוש עשרה,
 עיין שם שיט הרבה מקורות אחרים
 דברי רב גמרוניא' סובאים גם בספחה לחו"נ צד 116
 דברי רב חצי סובאים גם בספחה לחו"נ צד 235
 ב. טובא סצ'עס סוף טו, ב,
 ג. טובא באוה"נ שם סימן שלוש
 ד. עיין רצח השנה פוף לא, א,
 ה. לעיל עח, א,
 ו. נגזר

הערה: בטקסט לכתובות נ, א, ב, טקסט נגזר נכלל דמיט חדר

- 1. בד"ר במענה ע"ב 2. 3. בשח"ב סתם-ל; בנב רבינו ישעיה ז"ל בספר
- הסכ"ע ערך כו, גכתוביה בפרק התנה ענעלו לה נכס"ם, באושע... 3.
- בשח"ב בנכס" 4. בשח"ב חסר 5. סר רב, בשח"ב רבינו 6. בשח"ב
- זרבינו 7. בשח"ב חסר 8. בשח"ב נוסף, ליה ללוקח" 9. בשח"ב חסר
- 10. בשח"ב חסר 11. בשח"ב דמי 12. בשח"ב נוסף, ורב צמח זמון"
- 13. בשח"ב ח"י 14. בשח"ב ז"ל 15. בשח"ב זער 16. דלא יח"ב, בשח"ב
- ד"י 17. בעל דמי"ם, בשח"ב זמ"י בעל 18. בשח"ב סתם 19. בשח"ב
- סמיה 20. בשח"ב שבת 21. מ"רש... סמיה"י, בשח"ב חסר 22. בשח"ב
- סתם 23. בשח"ב זמ"י 24. בשח"ב לקרובות"י 25. בשח"ב תקון 26.
- בשח"ב זמ"י 27. ז"ר זמ"י 28. בשח"ב זיק"י 29. בשח"ב זב"י 30.
- 30. בד"ר ל"ה 31. בשח"ב לה 32. בשח"ב למישקל 33. בשח"ב טצי" 34.
- בשח"ב דתב"י 35. בשח"ב דכלוקח 36. בשח"ב זבנו 37. בשח"ב חוה
- 38. בשח"ב וסרף 39. לוי לו"ר, בשח"ב לו"ר לוי 40. בשח"ב ותקנה
- 41. בשח"ב נופלה 42. וחפ"ט, דמי"ם, בשח"ב חסר 43. בשח"ב חסר 44.
- בשח"ב דחני 45. בשח"ב דשקיל 46. בשח"ב נוסף, לו"י 47. בשח"ב מיני"ח
- 48. בשח"ב דחוא 49. בשח"ב שמעון 50. בשח"ב לט"י זב"י 51. בשח"ב
- כ"ר"י 52. בשח"ב נוסף, שות"ם 53. בד"ר דשע"ד 54. ול"ה ל"ה ח"ד"י,
- בשח"ב חסר 55. ח"י"ב הבע"ל, בשח"ב הבעל ח"י"ב 56. בשח"ב נוסף, תדמי"ם"
- 57. ז"ר ואלקוהות 58. ז"ר ז"ר 59. בשח"ב נוסף, לה"ם 60. בשח"ב
- חסר 61. בשח"ב: סמיה"ם זמ"י"ם שקבלה אשתו סתם 62. בשח"ב וכן 63.
- ז"ר חסר 64. בשח"ב חס 65. בשח"ב נוסף, חבע"ל 66. בשח"ב לחני
- 67. בשח"ב בעל 68. בשח"ב חסר 69. בשח"ב שמתו י"י"ם 70. בשח"ב חלוקה
- 71. בשח"ב בשו"י"הן 72. בשח"ב בנכס"ם 73. בשח"ב שתי"ן 74. בשח"ב נוסף
- ה"ם 75. בשח"ב מחזירין 76. בשח"ב סנה 77. בשח"ב סתתלה 78. בשח"ב
- בעל 79. בשח"ב חוה 80. בשח"ב בע"ר 81. בשח"ב פנודרין 82. בשח"ב
- ח"ה 83. בשח"ב דמון 84. בשח"ב חסר 85. ז"ר בעל 86. בשח"ב נוסף
- ז"ר 87. בשח"ב וזה 88. ז"ר חילק 89. בשח"ב כתקנה 90. בשח"ב
- ז"ר 91. בשח"ב למי"ר ולתרושי"ם

[בשח"ב הסי"ם: יח"י"ו מי"ומים בי"ום השלי"ח יק"י"ם וזו"ה לפנ"ו אה"ן]

נרשעין במצח הכותב דף פג, א, רבן שמעון בן במליאל אומר

אם סתם ירשעה שהזנה על מה שכתוב בתורה וכל המגזח על סח שכתוב

בזו רח הנזא במל, ופיר רב הלכה כרבן שמעון בן במליאל ולא סמעיטא,

(אליה) הלכה כרבן שמעון בן במליאל דאם סתם ירשעה ולא סמעיטא דאילו

רבן שמעון בן במליאל סבר שהזנה על מה שכתוב בתורה הנזא במל זרב

סבר הנזא קיים, והא איגרא האומר להבירו על מנה שאין לך עלי אונאה

רב אמר יש לו עליו אונאה ושמואל אמר אין לו עליו אונאה, ומסיק^ב

דאלא הלכה כרבן שמעון בן במליאל דאם סתם ירשעה ולא סמעיטא דאילו

רבן שמעון בן במליאל סבר ירושת הבעל דאורייתא והנזא במל זרב סבר

ירושת הבעל סדרבנן וחכמים עשו חיזוק לדבריהם כשל תורה, ואי קשיא

אמאי לא אהדר ליה לעולם דסבר הנאי קיים וחכא באונאה משום דלא ידע

דאית ביה אונאה דליכחול, בי איכא דאמרינן בתרא הזחב, דאמרינן התם^ג

לפיא רב דאמר כרבי מאיר ושמואל דאמר כרבי יהודה דתניא האומר לאשה

חרי את מקודשת לי על מנה שאין לך עלי שאר כסות ועונות חרי היא

מקודשת והנזא במל דבירי יבי מאיר רבי יהודה אומר צובר שבטמון (נחזו

קיים, אמר לך רב הנזא דאמר אמילו לרבי יהודה עד כאן לא אמר רב

יהודה התם אלא דידיעה וקא מחילה אבל חכא מי ידע דמחולי, ושמואל אמר

אנא דאמר אמילו לרבי מאיר עד כאן לא קאמר רבי מאיר התם אלא דודאי

קא עקר אבל חכא מי יסר דקא עקר, סתיבי הנזשא נחנותן באמנות והאומר

להבירו על מנה שאין לך עלי אונאה אין לו עליו אונאה, לרב דאמר אנא

דאמר אמילו לרבי יהודה הא מצי, אלא אמר אביי מחזרתא רב דאמר כרבי

מאיר ושמואל דאמר כרבי יהודה, רבא אמר לא קשיא כאן בסתם כאן במפרש,

פירוש ברייתא דתני אין לו עליו אונאה כבזן שפירש ואמר לו חמץ זה

שאני מוכר לך במאחיים יודע ונני שאני שוח אלא מנה על מנה שאין לך
עלי אונאת החם ודאי אין לו עלי אונאת שאין זו מרמה שחרי תודיעו
ואנה היה אומר רב שש לו הונאה בשכרי לו סתם ולא פירש לו דבהכי
אזרח רחמנא ולה תונו שלא ירמה אחי את זבירי ולנבי אשה משום דידע
ומחיל תנאו קיים ורב דאמר אפילו לרבי הודה כדאמרן לעיל, ואסאי
לא פריך ליה הכי, תשובה, אי הוה אמר רבי הוה מקשינן מינה לאביי,
דאמר סחזורתא רב כרבי מאיר ושמואל ורב הודה ויהי עליה בין
ידע ללא ידע תנאו בטל, וחבא שמעון ליה דאמר תנאו קיים סמוי שידע,
משום הכי הדר ביה וכמרש למילתיה באנפיה אחריו, אבל חבא דמוקי חתם
למילתיה דרב כרבי הודה דכל היבא דידעו ומחיל תנאו קיים בעל כרחי
צריך למרש מילתיה דרב חבא הכי, הלכא כרבן שמעון בן גמליאל דתנאו
בטל ולא ספקיה דמתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל, דהיבא דידע
ומחיל תנאו קיים, וחבא משום דירושה חביל דרבנן ואכמיס עשו חיזוק
לדבריהם יותר משל תורה.

ד
זבפק הלכה ראיתי חלוקות בין הגאונים, רב ז צ ח ק
ח
ס פ א ט ז ר ב צ ס ה צ א ו נ ז ר ב צ ה ש ז נ ז א ו נ ז צ ו ק ל
אומרים אין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל גלא אם כחה לא יירטנה
כחנא קמא, ז ר ב צ א ו נ ז ח ז א ל ז ר ב צ א ו נ ז א ו נ
ז ר ב צ א ו נ ז א ו נ ז צ ל אומרים הלכה כרבן שמעון בן
גמליאל, וצראח לי לי שאין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל בין אליבא
דאביי בין אליבא דרבא, אליבא דאביי דבו ויב חם דתווייט משנה דקט ליה
כרבי מאיר ושמואל כרבי הודה ופבו קידמה לן כרבי הודה דבדגרי שבמשי
תנאו קיים ורב דפסיק הלכה כרבן שמעון בן גמליאל אזיל לטעמיה דפבר
כרבי מאיר ואין הלכה כמותו אלא כרבי הודה ועוד דשמואל פליג עליה

וקיימא לן הלכה כשמואל בדיני^ו, ואל"כ דרבא דמוקי מילתיה דרב דמבירא
 ליה ברבי יהודה בכל חיובא דידע תנאו קיים וחכא נמי ידע ומחל זתאי
 דמסק ברבן שמעון בן במל"אל משום דהיא סדרבון^א נאכמיה עשו חיזוק
 בדבריהם וחר משל תורה אמילו חכי אין הלכה כרב דחא רב כהנא דחא^א
 בתרא פליגי עליה דרב ואמר נחלה תבאה ליו לאדם ממקום אחר מתנה עליה
 שלא יירשנה וקיימא לן הלכה כבתראי^ב, חילוך משום משום חלין מעמי^ג.
 נראה לי שאין לסמוך על המסק של רב דמסק הלכה ברבן שמעון בן במל"אל
 אלא הלכה כהנא קמא דקם ליה רב כהנא כוותיה.

וראיתי שכתב רבינו אבנא ל' צוק"ל^ט וקשיא לן

הילכתא אחילכתא דקיימא לן בעלמא הלכה ברבי יהודה דאמר בדבר שבממון
 אמילו בדאורייתא תנאו קיים והוא דידע, וחכא בירושת הבעל אף על גב
 דידע אם יקנא הילכתא תנאו בסל, ופרקיין, בחנף זכה בהם, כפ"רוקא דרב
 אשי¹ דאמר בר"ש דמתניחין אם כחה יורשה מאי טעמא בגבסיה ולא לאחר
 מיחה, שמע מינה דכל תנאין דמתנה בתדה בהי"א שאם מכרה ונתנה קיים,
 אבל ירושה דלאחר מיחה לא, דחא נופת של קרקע אין לבעל אלא לאחר
 מיחה ובהי"א דברים שלא באו לידו הן לטיבך התנאותו במלח בדבר שלא
 בא לידו דזכות הבעל בנכסי אשתו בנוף אחי מיחתה היא, ומסתיע הדין
 פ"רוקא מחלטוד ארץ ישראל ונרטיין רבי ירמיה בשם רב הילכתא ברבן
 שמעון בן במל"אל שאם מתה יירשנה אבל לא לענין דגרים שהתנה על הכתוב
 בתורה והמתנה על הכתוב בחזרה תנאו בסל בתנאי נוף אבל בתנאי ממון
 תנאו קיים וזה תנאי ממון הוא ולמה אמרו תנאו בסל שבסוף זכה בהם,
 וכך מצאתי שם ר' ג' ז' ת' ג' מ' ר' ה' ש' ר' ח' קשה קשיא ז' ו'^א
 דקשיא הילכתא אחילכתא דקיימא לן כל מקומו ששנה רבן שמעון בן במל"אל
 בשנתיו הלכה כמותו, וקיימא לן הלכה כרב יהודה דאמר ברבי שבממון

תנאו קיים, וזראה ל³ להרץ דלצבי ירושה הבעל בול עלתא מודי דתנאו
בפל וירושת הבעל דאורייתא שחר' מאחר שתנאי מדאורייתא יורש אותה סה
מועיל בכך סה שחזא אומר אינו יורש סבל מקום ירושה קמיה נמלה ודמיה
לירושת בן דאפילו אם היה צווח ואומר איני יורש אה אבא אינו מועיל
לו דירש הוא מן התורה וחי' ירושה לפניו נזכלת, אבל פלוגתיהו דרבי
סאיר ורבי יהודה אינו דומה להא, דחתם גבי שאר בטות וקונזו יכולה
למחול סה שיש לה מן הבעל והוא כמו בן יכול להתנות שלא יתן לה שחר'
כל שעה הוא חייב ליתן לה שאר בטות וקונזו ובשכיל כך תנאו קיים שחר'
בירו הן עדיין ויכול להתנות עליהן שלא להוציאן מידו אף על גי' שהן
מדאורייתא, וכמו בן בכאן אם היתה באת לידו הירושת היתה יכול לחקק' דת'
וליתנה לכל מי שירצה אבל קודם שלט בא לידו אינו יכול להתנות שלא
ירשנה שחר' בעל כרחו קמיה נפלה, וכמו בן הקנה רבינו חנואל וצוק"ל
וחירוצו נזמה לתירוצי, ואינו נראה לי דבריהם כלל, ודא סה
שנסתייע רבינו חנואל ספירוקט דרב אשי אינו נראה לי דעזי כאן לא
תירץ רב אשי אלא כי לא כתב לה בחייך ובמותיך כי מקשיגן ותימה ליה
מכל מיל' סליקת גסטך ואחא למיסר בנכסיך ולא לאחר מיתת אביל ח' כא
דאמר לה בחייך ובמותיך לא אשיירי גיה רב אשי, ופא שנסתייע רבינו
חנואל מן היוזלמי ונתן שדיסיה רבינו תמ ירושת הבעל לירושת חבן
אינו נראה לי ממוסי שזהלמוד שלנו מוכח בפירוש דלא אזיל כחלמוד
ירושלמי ולית ליה האי סברא כלל דהא ב"י אמריגן גילימס הלכת כרבן
שמעון בן גמליאל דאם מתה ירשנה ולא כבעמיה דאילו רבן שמעון
בן גמליאל סבר התנאי על מה שכתוב בתורה תנאו בסל זרב סבר תנאו
קיים וקטבר ירושת אגול כדרבנן ונחמיהם יצאו היזוק לדברייהם יורש
כפול וירשה גמל אסחת ליהייה חלוקה ליהייה ליהייה וירשנה רב ירושת

הבעל דרבנן וחכמים עשו חזק לדבריהם יותר משל תורה. תי על צב דחיא
 מדאורייתא וכתמנה על מה שכתוב בתורה תנא קיי"ם הכא בטל מטום דעדיינן
 לא באה הירושה בידו ולבטוף הוא זוכה בה כדאמרין בירושלמי וכדסדומח⁴
 רבינו חמ' הירושת הבעל לירושת הבן שכמו שאין הבן יכול להטהלק בירושת
 אביו מפני שעדיין לא באה לידי דמזה ליה מקנה דבר שלא בה לעולם שכמו
 שחם שאי"ש מאבא מכור לך לא אמר כלום כמו כן אם אמר מה שאירש מאבא
 יתא נתון לך שאני מסתלק עכשיו מירושתו לא אמר כלום וכמו כן הבעל
 מירושת אשתו ומי הביאו לומר דמטום הכי קאמר ולא מטעמיה משום דקסבר
 דחיא מדרבנן זכו' אלא מדאידחיק להכי ולא קאמר ממני שאינה בידי שעדיין
 לא זכה בה שמע מינה דקים ליה להלמודא דג' קסבר רב דירושת הבעל דאורייתא
 סבר גמי' המתנה על מה שכתוב בתורה תנא קיי"ם וצ"ח סתח לא יירשנה ולא
 דמיא ירושת הבעל לירושת הבן דבן אין לו בחיי האב זכות על גכסיו כלום
 לא בפירוש ולא בגוף שאינו אוכל פירוש נכסי אביו בחיי אביו ואם מכר
 האב בחיייו גמי' מכרו קיים הילכך אינו יכול להטהלק מירושתו קודם שתבא
 לידי אבל הבעל שכבר זכה בגכס' אשתו לאכול פירוש בחייה וגם ככה בגוף
 שאם מכרתם אשתו בחייה זמחה הבעל מוציא מיד הלקוחות כחקנת צוטה אם
 כן כל הנכסים בידיהם הם ויכול להטהלק מלירושם כיון דקעבר המתנה על מה
 שכתוב בתורה בדבר שבמכונן תנאו קיי"ם לתכי ייצפריך לאידחוקי ולכ"מ
 דקצבר דירושת הבעל מדרבנן וחכמים עשו חזק לדבריהם יותר משל תורה,
 הא לך בעירוש דליח ליה להלמודא דידן מברא ירושלמי דהייב מעמא ממני
 שלמוף זכה בהם, וסברת רבינו חמ' דסדומח הירושת הבעל לירושת הבן, דאי
 חנה אליבא דרב מדאורייתא חנה תנאו קיי"ם ויסי' זכא בכל הנכסים ובידי
 חם כדמרישית, אלא משום דחיא מדרבנן חוי' תנאו בשל, וזח' הירושלמי גמי'
 שפירש הלכה כרבן שמעון בן גמליאל ונתנו גמלי' הלבטוף זכה בהם ולצב
 מטום סתח דמנה על כו' שכתוב בתורה הויה גמי' דלא כיי' דו' דדבר דכרחה

לית ליה מה המקשה בתלמוד דידן וסבר דב תנאן קיי"ם וזה איתא האומר
 לאבירי על סוף שאין לך עלי תוונת רב אמר יש לו עליי אונאה דאי הוה
 לית הוה מקשה ליה, אלא לעי שיפתו משמע דלית ליה דאמר רב לגבי אונאה
 תנאן בסל אלא ההו נמי תנאן קיי"ם, וזכרון דכלי"ג תלמודא דידן עם תלמוד
 ירושלמי היאך זוכל לתויה תלמוד שלנו ולסמוך על הירושלמי, אלא ודאי
 אין לדחות התלכה של רבן שמעון בן גמליאל אלא משום דרב הוא דפסיק
 חלכה כותיה משום דאזיל כותיה וסבידא ליה כרבי מאיר דאמר חתונה על
 סה שכחוב בתורה תנאן בסל וליה חלכתא כותיה אלא כשמאל דפליג עליה
 וסבר כרבי אורה דאמר תנאן קיי"ם, ואי הוה דקיי"םא לן שכל מקום ששוח
 רבן שמעון בן גמליאל במסותינו הלכה כמותו כדכתב רבנו אמר, וא אמרן
 לעיל בפרק הסדיר בהילכתא האיש שא"י בן המדין הסודא ניהו ואל"כ
 דרבי יוחנן וחכ"י נמי בפרק המעקיד זכ"ל שהן חבא דפליג עליה רבי אורה
 דאמר בדבר שבמסו תנאן קיי"ם, ואפילו למאן דפבר דהלכה כרבן שמעון בן
 גמליאל נראה לי דוקא בזכפ"ם שנפלו בירושחו שמאליו זוכה בהן ובעל החם
 אכ"י בן דתנאן בסל אבל במה שאדם זורין לבתו וסתנה עם החנו שהם הכות
 לא יירשנה אלא החזור גרונייהה לפיה חב"ה ליכא מאן דפליג דתנאן קיי"ם
 שעל מנת כן זיהו לה שלא יירשנה ור"י למאן דאמר זכ"י לך ואחריך לפלוג
 שאין יורשי הראשון יורשין אותו אלא אותה מלוגי שהיא זכרי סמוי שעל
 העת כן נתנם לו חבא לא שום היילכך במה שאנו כותבין בכחזכותינו שתחת
 הגרוניא ליורשי אכ"י ליכא מאן דפליג.

א. כהן פג, ב. באן פד, א. ג. בבה חז"א נא, ח"ב
 ד. כל זה סובא באות"ג לכתובות פג, ב. ג. חז"א פ"ט תרי"ג
 ה. בר"י לכאן י. וכן בר"ח שבאות"ג ד' ע"א טימן קמח וקנא
 ז. וכן חסד רב האי בספר חק ומסבר טוח שער מב. ח. כאן
 ט. וכן בר"ח שבאות"ג שכ טימן קנא י. ג. ירושלמי כחזכות פ"פ ח"א
 י. א. טימן נח, דף י"ג, ג. לעיל ע"א, ח. ג. ובה סאי"עא לא, ב.

1. בד"ר בפעות פג, ב. 2. בד"ר בעמיה 3. ג. חס"א י. לר"י
 4. בד"ר וכסומה 5. בד"ר שירי

גרמניין ביהמ"ק הכבוד דין פוז, רב, שפעולן אוטור כל זמן שהיא
 תובעת כתובתה היורשין שבבע"י היתה ואם איננה תובעת כתובתה אין
 היורשין שבבע"י אותה, כתב רבי צבי צבי א ל זצוק"ל^א
 וקיי"מ לן ברבי שמעון, זמן פסק נה א ל כ ו ה ג ד ו ל ו ת^ב ברבי
 שמעון ואפי' אין על גב דקיי"מ לן הלכת ברבי' כיון דקם ליה רבי' שמעון
 כדבא שאול^א ואימסקא הילכתא באבא שאול הלכתא כוותיה, ואינו גרמני
 ל, דודאי אפריז מן השבועה דקם ליה באבא שאול הלכתא כוותיה דלא מהני
 ליה הנאה נבי יורשין, אבל היכא דלא פטרה דקא סבר רבי' שמעון דאינו
 יכול להשביעה כל זמן שירצה הין הלכת בפותו משום דהוה ליה חיד ורבי'
 כהל זמן דלא אימסקא הילכתא כיהיד קיי"מ לן דהלכת ברבי' ורבי' ספא^א לא
 אוי' למיפסק הלכת ברבי' שמעון, אלא גא למרז דבריו דרבי' שמעון אתא לאנוקי
 סדרבי' אלעזר^א זכה לזכותו, ורבי' צו צ ח ק זצוק"ל כתב, חייגן
 לרבנחא דאמרי ליה הלכתא לא כתנא קמא ולא ברבי' אליעזר אלא הלכתא ברבי'
 שמעון דקתני רבי' שמעון אוטור כל זמן שתובעת כתובתה היורשין שבבע"י
 אותה איננה תובעת כתובתה אין היורשין שבבע"י אותה, ואמרינן רבי' שמעון
 אה"א ואסקה רב פמא למעוסי סדרבי' אליעזר ומהלוקתו למיפסקא דהלכתא ברבי'
 שמעון, ואינו סב"א לן דהלכתא כתנא קמא הוה סתם סתומי' וקיי"מ לן כל
 דוכה דלא אימסקא הילכתא כהוי"א דהלכתא כסתם משנח וכתא לא אימסקא
 הלכתא בהדיא דרב פמא לא אתא לאמסקי הלכתא אלא לפרושי בעלמא הוא דהא
 דרבי' קאמר רב פמא ורבי' שמעון לאמסקי סדרבי' אליעזר ומהלוקתו קאתי ולעולם
 הלכתא כתנא קמא, ועוד קוני' לה נבי' הלכתא פסיקתא דחנן^א אלט נשבעין שלא
 בפעמה השותפי' והארימי' והמפורספי' והאמה הנושפת והנוהגת בתוך תבי'ת
 ובן תבי'ת, וקיי"מ לן דהנ^ב כולתו הלכתא פסיקתא ניהו ולא מצינו להיכר
 דרבי' אשה אלמנת אי' דאשה טהמ קתני בי' אלמנה גי' אשה אי' ועוד דסוגי'

דשמעתי כחזק קמח אזלא הי לכך חלכתי כחזק קמח דאמר¹ המועדי אה אשתו
 חנוניה אז שמינה אפוסרוטיא דהי זה משביעה כל זמן שירצה. וכרבינו
 יצחק נראה לי. וראיתי תשובה רב צמח גאון זצוק"ל²
 ששאל על שבעת אלמנה כיצד משביעין אותה, ואמר בלשון הזה משביעין אותה
 שלא נתן ליה בעליה בצניעה כספים ולא השתלשלת בחובותיה כולה או מקצתה
 ואנב משביעין אותה שלא נטלה בחובותיה מבלגלין עליה ומשביעין אותה שלא
 גובה ולא גזלה כלום והי מיתה בעלה, אבל אם יצו להטביעה שלה גובה קודם
 מיתה בעלה אינן יכולין טבן שנינו³ חלכה מקבר בעלה לציית אביה או שחזרה
 לביית חמיה ולא נעטיה אפוסרוטיא⁴ אין היורשין משביעין אותה דאם נעטיה
 אפוסרוטיא היורשין משביעין אותה על העמיד לבט ואין משביעין אותה על
 שעבר, במה דברים אמורים בזמן שתבעה כתובתה אבל לא תבעה כתובתה אין
 יכולים להטביעה דחנן רבי שמעון אומר כל זמן שהובעה כתובתה היורשים
 משביעין אותה אינה הובעה כתובתה אין היורשים משביעין אותה. ואינן
 נראים לי דברי חבאון בלל, דהאי דחנן משביעין אותה על העמיד לבט ואין
 משביעין אותה לשעבר דוקא אחיבא דמריה טן השבועה קאי כדמריה בתוספתא
 והכי משמע משעה דמתניתינן ואמילו אם תבעה לזני דחלכה כרבי שמעון דוק
 אם אינה הובעה כתובתה אין היורשים משביעין אותה אבל הובעה כתובתה
 משביעין אותה על הכל ואמילו על אפוסרוטיא עעשהה בחיי בעלה, וכך
 חולכה פתרון כל החלכה וכך אבר רבינו הגהותל זצוק"ל כמירושנו אף על
 פי דמסק חלכה כרבי שמעון, הלכך הובעה כתובתה משביעין אותה על כל
 דבר שהיה בידה ואמילו בחיי בעלה כשיצית אותה עליהן.

א. בן בר"ה שבאוה"ג לבחן פה, ש צד סד אשתה א. ב. לא מצאתי
 ג. בחן פה, ג. ד. גרי"ף לבחן ה. שבועות מה, א. ז. בחן טו, ג.
 ז. עיין אזה"ג לאן, צד 280, סימן הרפה; ועיין פתחה לחה"ג צד 148
 א. עיין בתוספתא כתובות פ"ט ה"ו ט. בן בר"ה שבאוה"ג לבחן
 מה, ב. צד 71 סימן קמו

גרמ' צן צפרק טי שהיה צאוי דף צנ, א. טי שהיו לוי השלש נשים
 ומה כתובתה של זו מאה ושל זו מאתיים ושל זו שלש מאות ואין שם אלא
 מנה חולקות בשנה, היו שם מאתיים של מנה נוסלת המעים ושל מאתיים מנה
 ושל שלש מאות שלשה שלשה של זהב, היו עם שלש מאות של מנה נוסלת
 נוסתים ושל מאתיים מנה ושל שלש מאות ששה של זהב, וכן שלשה שהם לוי
 לכ"ס פיהחו או הוחירו כך הן חולקין, חזיה זו משנה רבי נתן, אמר
 רבי אין אני רואה דבריו של רבי נתן באלו אלא חולקות בשנה, ה כ ו ר ח
 פירש בשנה דרבי שאם היו עם שלש מאות כל אחת נוסלת מנה כמו שמתפרש
 בשנה האמור ברישא דמתניתיין שכל אחת נוסלת שליטה, וכך פירש גם רבינו
 יצחק וצוק"ל², ואינו נראה לי, דין זה שתמול בעלת מנה כבעלת שלש
 מאות, שאם לוי אם המצא לומר בשנים שהם לוי לכ"ס זה מנה וזה מאתיים חסבר
 לאמצע, התם ממני שהנזופים מרוביהם ויש נוף שזחיר יותר מהבירו ואין
 חבירו מקטיר עליו ביהרון הטעות הלכך השתר לאמצע עד שיפרשו שכל אחד
 יסול לפי מעותיו, אבל הכא במתניתיין מאי זה טעם היסול בעלת מנה כבעלת
 שלש מאות, ורבינו רבנא ל צוק"ל אמר, קיימא לן בהא
 דחלכתא כרבי ואי אפשר להעמיד דבריו בזמן שיש עם שלש מאות חולקות
 בשנה נוסלת בעלת מנה אחת ובעלת שלש מאות מאה לפי שמדת חדין לוקה
 בזה אלא העמדנו דרבי רבי שאמר חולקין בשנה כל מנה וקחני נוסל בשנה
 וזלכך חולקין כל עזבון המת בששה חלקים של מנה נוסלת חלק אחד של
 מאתיים נוסלת שני חלקים ושל שלש מאות שלשה חלקים כל אחת נוסלת לפי
 מעותיה עד שתפרע כל אחת כהנהגה וזהו דין צדק, וזה שאמר רבי אין אני
 רואה דברי רבי נתן בבבא דרישא ובבא מציעתא אבל בבבא דסיפא דהון
 היו שב שלש מאות של מנה נוסלת חמשים ושל מאתיים מנה ושל שלש מאות

ששח של זהב לא חילק רבי אלא אומר בנין בהקטנה אחת בנין בשתי חמשים
 הרין כך הזה כל אחת לפי מעותיה, וטוב אההגון טענה שלמה בפרק שור
 שונה מרבעה וחמשה שורים וכו' רבי טעון אומר שור שזה מאתיים שונה
 שור שזה מאתיים ואין חובלה יפה כלום זה נוסל מנה וזה נוסל מנה חזר
 וננה שור שזה מאתיים האחרון נוסל מנה ושלטניו זה נוסל חמשים וזה
 נוסל חמשים חזר וננה שור אחי שזה מאתיים האחרון נוסל מנה ושלטניו
 חמשים ושלטניו הרגשונים דינרי זהב, פירוט דינרי זהב עשרים וחמשה הם,
 ומקטנה לח כרבי עקיבא דאמר שיהיה בנין וקיימא לן זהלוקה זו כל
 אחד לפי מעותיו, לפיכך העמות דברי רבי כל מנה ומנה בעונה שאי חלוקה
 זו לפי מעות כי היכי דלא תיקשי הלכתא אהלכתא, וטוב גרמיגן בפרק ש
 נוחלין חגיגה רבי אומר אומר אני בכור נוסל פי שנים בשבח שבחנו נכסטי
 לאחר מיתת אביהן, ירשו שטר חוב בכור נוסל פי שנים, יצא עליהן שטר
 חוב בכור נותן פי שנים, הנה רבי סובר לפי מעותיו, ואם תעמיד דבריו
 בשוה קשיא דרבי אדרבי חילכך נראה לרבותי להעמיד דבריו על בוריו
 אליבא דהלכתא לחיזת דברי רבי לפי מעותיו וכל ההלכות שונות,
 ומתרון רבינו חננאל מתרון נאה ביותר אף על פי שאינו דומה מתרון בשוה
 של רבי לפתרון בשוה השווי ארישא דמתנותין, אבל רבינו יצחק זצוק"ל
 דחה מתרון זה משום שלא סליק אליבא דמתנותין והראב"ב בזה דברים להרבות
 שאין משנתנו סוברת כך, ואין נראה לי דברי ליתא דברי רבינו חננאל
 בעבור זה, דאמו רבינו חננאל יפידע לפי מעות שליבא דמתנותין פירש
 חזק לא פירש אלא אליבא דרבי, אבל מתנותין שאי רבי נתן לא אזיל ולי
 בהר שעבודא דקסבר כגון זה נהפך לכולתו והטעם האחר לשהיט והטעם
 לשליטיה, ורבי מליג עילוייה ואמר דחולטין לפי מעות, ולעולב מתרון
 רבינו חננאל אין לדחותו משום תוספת דתיהא חזיקר.

וכן שלשה שהפילו לכיס פתחו על הוסדו כי הם חולטין

לא קאי חא' וכן אלא חבבא הליגא דמתני' ה' דקסבר רבי נתן חולקין למי
מעוה וקף על גב דילגבי שלש נשים לא סגי הכי אהם מסני שחמעות סרוי' ח' ס'
קסבר כלי' אהר גוסל בשבח כמי מעוה' ונמו שי' לז ל'טול בשבח כך י' ש' לו
ל'טול בהמסד אבל בעלה נשים אין לומר כן ח'לכך כל אהר גוסלת כמי מה
שמשועבד לה מנכסי בעלה ונמכר שחמעות רבי נתן ורבי בזה לחלוק כמי
מעוה' אמר שמואל שנים שהפילו לבי' זה מנא וזה מאת'ם חשבר לאמצע'
אמר רבה מסתברא מ'לה' דעמואל בעור לה'י' וצמר לה'י'שה אבל שור
לה'י'שה ועומר למבי'הה זה גוסל למי מעוה' וזה גוסל למי מעוה' ורבי
המנונה אמר אפילו שור לה'י'שה ועומר למבי'הה חשבר לאמצע' נתן וכן
שלשה שהפילו לבי' פיהו או חזירי' כן הן חולקין' למי מעוה' כדקתני'
מ'פ' בה'י' שם שלש מעוה' של כנה גוסלת המשיב' ועל מא'י' מנא ועל שלש
מנא שטח על זהב' מה' לאו חזירי' חזירי' מנא מ'תנא פ'תנא מסע' אמר
רב נתמן בר אבונה חזירי' וז' חזירי' מ'תנא מ'תנא דצי'ו'חא'
ר' ב' ג' ו' ז' ח' ט' פ' י' ק' פירש דמקשה ל'מנא'ל ח'ליבא דה'י'ו' ח'ו' ב'ין לרבה
ב'ין לרב המנונה ופסק חלכה כרב המנונה וסתמי' ה'ין ס'חוקמ' בזו'י' ח'דתי'
ואמור' דצי'ו'חא' וא"ו צ'רעה ל'י' דה'י'א מ'תנא' ה'ין קושי'א לרבה' דהא
רבה אמר לקחו שור לה'י'וח ועומר למבי'הה זה גוסל למי מעוה' וזה גוסל
למי מעוה' וחי'לכך מצי' לאוקמי' מ'תנא' ה'ין שני'ר צ'נו'ן שה'י'ו' כהעסקי'ן
בהרקמ'י'א חולקין למי מעוה' ולא אח' קושי'א בלא לרב המנונה דאמר דכל
פ'דקי' הו'י' אשכר לאמצע' וזה מתני' ה'ין נתן למי מעוה' וח'י'כ'י' סוק'י'ס לה
ואליב'א ד'די'ס'ה א'י'ד'ה'י'ן רב נתמן לח'ת'י'ד'ה' צ'נו'ן ח'דתי' אבל רבה סוק'י'ס לה
במשכ'ה שה'י'ו' כהעסקי'ן בהרקמ'י'ס' וכן ח'ת'י' ב'ס' צ'נו'ן ח'ו' ח'ו' ח'ו' ח'ו' ח'ו'
וצוק'ל' ו'י'ש' ח'ז'מ'י'ם ק'ת'י'ם על רב המנונה ה'י'ם אבל המעני'ד'ת ק'ת'י'ם לרבה
לאו דוקא ה'י'א' ולע'י'ן ח'ת'י'ם ח'ל'ת'ה' צ'רעה ל'י' דה'ל'ת'ה צ'רעה ב'ד'ס'ו'ב'א'ה'
סהמ'ה דמתני' ה'ין ו'י'ו'ו'י'א' ד'ר' ו'ת'ן ח'ו'ו'י'ת' ב'ח'ל'ת'ה' ד'ל'ת'ה' ב'י'ת'ה' ד'ל'ת'ה'

הסנווג ובכ"ה הא' ג'ונוג אנר"גן השינוי לא סמכ"גן. גתרי כן נראה
 לי לפרש כן, אמר רבנא סתברא מ"לת"ח דשמואל בשור לחר"שה ועומד לחר"שה,
 פ"רוש כ"זן שחשכר שעוש"ן הוא מובדל מן הקרן חו"י הכל לאמצע וכן נמי
 אגו שמו מעות לכ"ס להשכר מחם והות"ירו כ"זן שחשכר מובדל מן הקרן ששכר
 לאמצע, אבל לחר"שה ועומד למבי"הה זה נוסל למ"י מעות"ו וזה נוסל למ"י
 מעות"ו, פ"רוש כ"זן שחשכר עומד על הקרן כל אחד ואחד לוקח קרנו כשזבח,
 וכל טבן אם לקחזו סתחלה לפב"הה או אם טנו פול"ים לפלם שכל אחד הוא
 נוסל למ"י מעות"ו, ורב הסנווג אמר אפ"לו שור לחר"שה ועומד לפב"הה ששכר
 לאמצע, פ"רוש אף על מ"י שחשכר עומד על הקרן אם ח"ו עת"ד"ן לחלקו לאבר"ו
 ולהול"ין כל אחד חבשר לב"הו ח"ו נוסל"ין למ"י מעות אצל כ"זן דלמכ"רו קא"י
 ומוף ש"ות"רו חמעות נמצא שהר"וה הוא מובדל מן הקרן ופא"ל"ו נשתכרו
 בפרקמט"א דמ"י שחשכר לאמצע, ולא תימא דוקא בשלקוחזו לחר"שה סתחלה אלא
 אפ"לו לקחזו סתחלה לפב"הה כ"זן דלמכ"רה קא"י ולאן לחלקו לאבר"ו חו"י
 חשכר לאמצע. תזן, וכן שלשה שאפ"לו לכ"ס וכו', פ"רוש וקש"ה לשמואל
 ב"ן אליבא דרבה ב"ן אליבא דרב הסנווג שארי אם תות"רו מעות אף על מ"י
 שא"ן חשכר עומד על הקרן נוסל"ין למ"י מעות, ופר"ק רב נחמן תות"רו זוז"י
 הדת"י, פ"רוש ובתא לא מיבע"א רבנא אלה אפ"לו רב הסנווג מורה דלאן
 לפב"דה קי"סי ש"מטא בהם ת"זן עורף על הקרן חלה כל אחד מול"ין זוז"ו
 מסובח"ן לב"הו, אבל שור לפב"הה דקא"י למכ"ויה וסוף ש"ה"ה ת"זן במעות
 חולק"ן באמצע, והלכתה בש"נוס"י"א ורב נחמן, וזח הלסון נראה לי י"תר
 מן הראשון.

א. פ"ין ברט"י כען ד"ה א"ן ב, בר"ף לנאן ב, בר"ח שבאזח"ו לנאן,
 דד נד סימן קעו ד, בצא קמס לו, ח, ת, יתא לו, ב, י, בצא בת"יש קכד, א,
 ז, בר"ף שט להלן ח, בר"ח שבאזח"ו ל"תא

1. בד"ר וכפל, כ"זן 2. בד"ר מאנב

גרסינון בטורק רבי אליעזר דמיילה דף קלד, ב¹ סרהינין את הקמן
 בין לפני המילה בין לאחר המילה ומולמין עלינו ביד אבל לא בכלי, רבי
 אלעזר בן עזריה אוצר מרחיצין את הקמן בינם השלישי שאל להיות בשבת,
 אמר כי אתא רבינן אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר ואמר לה אמר רבי
 אבהו אמר רבי יוחנן הלנה דרבי אלעזר בן עזריה בין בחמין שהוחמו
 באמת בין בחמין שהוחמו מערב שבת בין הרחצה כל גופו בין הרחצה המילה⁴
 חמין טכנה היא לו, כתב רבי ג' א' א' ג' ו' ו' ז' ו' ח' ל' בפרשה
 דירא אלין, ביום שלישי למילה מהו להלל את השבת עלינו, הלכתא⁸ כרבי
 אלעזר אמר טכנה היא לו ומהנין לו חמין בשבת או דילמא
 הלכתא כרבנן דאמרי לאו טכנה תי⁹ ואין סהמין לו חמין בשבת, ואם המלא¹⁰
 לומר הלכה כרבי אלעזר בן עזריה דאמר מהמין לו חמין בשבת, להרחצה כל
 גופו או דילמא למילה בלבד, תא שמע דכ' אתא רבין אמר רבי אבהו אמר
 רבי אלעזר ואמר לה אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן הלכה כרבי אלעזר בן
 עזריה בין בחמין שהוחמו בשבת בין בחמין שהוחמו מערב שבת בין הרחצה
 מילה בין הרחצה כל גופו חמין טכנה היא לו, הנה רב אחא⁵ נאון טובר
 דמכנה טכנה היא, ומאי דתון דרבי צין כל צורך הרחיצתו חמין ואמילו לחתם,
 ואף על גב דלמני מילה לא מישתמע חכי בדבעי¹³ לפרושי, אמילו חכי האי
 כי דיניה וזאי כי דיניה, עוד כתב רב אחאי חתם, ונס ב ע ל
 ח ל כ ו ת צ ד ז ל ו ת כתב בהלכות מילה, ונס ד צ י נ ו ו צ ח ק
 כתב צ פ ס י ו, חכמה דאישתמוך חמימיה ואיברור פססניה בתר דאמתי¹
 סכנה תיה ומחללינו עליה שבתא, וקשיא לי מובא, דחכא שרינון לחתם חסין⁸
 בשבת, ובפיק חדר עם העכו"ם גרסינון ההוא ינוקא דאשתמוך המיסיה אמר^{7,16}
 לחי ליטחו ליה כ' ג' ביטאי אמר ליה אביי זתא לא עירבנו ניססוך אשתחוף¹⁷
 זתא לא שחיטנו ליסרו ליה לעכו"ם דליזיל וליתי²² ליה חכר אביי בעאי¹⁹

לאותובי לסר ולא שאמן רב ונסף דאמר רב כחנא ה' תולין בי רב יאודה
אמר לן בדאורייתא שבתותיהן תיזבנהו ויהו עבדינן בעשה בדרבנן עבדינן
כעשה וחרר מותבין תיזבנהו בחד הכי אמר ליה מבי בעית לאותוביה דתנאי
הואה שבות ואמירה לעכו"ם שבות בה הוצאה שבות ואינה דנהה שבת אף אנן
אביא אמירה שבות ואינה דוחה שבת אמר ליה ולא שני לך בין שבות דאית
ביה מעשה לשבות דלית ביה מעשה אלא אפילו לאייתו נהו במבוי שאינן
משותף אמרי כולתה דבה זרבי זמף ואביי, והבא היכי אמרי רב זוסף ואביי
סמוי שסנחז היא לו ושירי לזממן בעבת, ונראה לי להרין, דודאי איכא
דאימחל ואישתמוך חסימיה כחמין לו חמין בעבת סמוי שסנחז היא לו אמר
שנסחל, וזהו עובדא לא כירי אלא לפני חמילה שאינו מסוכן עדיין, דאף
על גב דתנן מרחיצין את הקסן בין לפני חמילה בין לאחר חמילה לאו דשתי
הרחצאות שונות דרחיצה דלאחר מילה דחייא שבת סמוי שסנחז היא לו אבל
רחיצה דמקמי מילה לא דחייא שבת דאכתי לא הוי מסוכן, והיכא דאישתמוך
חסימיה מקמי מילה לא מהליגין ליה משום דאי מהליגין ליה צריך לחלל קלין
את השבת וכיון דאכתי לא אימחיל ולא איסתכן לא מהליגין ליה דמייתבין
ליה ליד סכנה אלא דחין ליה למחר והוי ככשירין דסקמי מילה ולא דחו
שבת ואפילו דרך מבוי בלא עירוב לא מייתבין ליה דומיא דאימחיל, וחזע
דחבי הוה דהה מדסה לה אביי להוצאה והוצאה סקמי מייעבד פישחא הוה ולא
עבדינן לה כי חבי דליעבדי מיסחא אלו מידה, למסח שני, וחס חבי גמי
חכא תבאח חמין דאמר אביי סקמי מילה היא דלא הוה מצו למימחל בלא חמין
וסתום חבי הוה אמר אביי והוה בעי שתדחה מילה למחר, וכדברי סבותי
שנסר רב אהא גאון כהן, ה' נמי בדלא דחו שבת ככשירין דקמי
מילה אבל בחר דאימחיל אישחפוך חסימיה ואיבדור סמנניה סכנה היא
ומהללין עליה את השבת חתם הוה דאישתמוך חסימיה ואיבדור סמנניה קודמי
דאימחיל דאמרין דחה חמילה למחר דלא איכא סכנה אבל היכא דאימחיל

הנזק שבמירוש מחלק רב אחא גנון צ"ן נשמכו קמי מילה לנשמכו אה"י מילה

הכל בעל המלכות גדולה שהם בחלוקה ⁶⁵ מילה מחמין חמין

לזולת ולחיה ולקטן בשבת בין להשקותו בין להברותו זאין אומרים נמחין ⁶⁶

לו שמא יבריא אלא מחמין לו חמין להברותו ולסולו בשבת. זאין נראה ⁶⁷

לי כלל, דחא בחווא יגזקא דאישתמוך חסימיה דאמר לאייתו"נהו אפילו דרך ⁶⁸

מבוי בלא עירוב כל שכן להחם לו בשבת, וזו הברייתא של מחמין חמין לחולת ⁶⁹

בשבת בפרק יזמ הכפורים כ"ח חמין לת ולא גרטינן החם אלא חולת בלהודי ולא ⁷⁰

קפן, משום דמבר בעל הלכות גדולות דנט קטן לפני מילה מסוכן הוא כלאחר ⁷¹

מילה כתב קמן עט חולת, ולא היא דחילוק יש בחמין של קטן בין למני מילה ⁷²

בין לאחר מילה כדפרישית. עוד כתב בעל הלכות גדולות ⁷³

אמר רבא קמן חולת מחמין לו חמין להברותו ולסולו בשבת קמן בריא אין ⁷⁴

מחמין לו חמין להברותו ולסולו בשבת, אמר רבא זאם בריא הוא למח ל"ח ⁷⁵

חמין להברותו, אלא אמר רבא הכל אצל מילה חולים חם ואחר קמן בריא ואחר ⁷⁶

קמן חולת מחמין לו חמין להברותו ולסולו בשבת, וקשיא לי טובא בגוה ⁷⁷

מחזיא יגזקא דאישתמוך חסימיה עאמרו לחביאם דרך מבוי בלא עירוב, ⁷⁸

עוד נראה לי לומר וכל מוביא דשמעתא אזלא דלא מחללינן עליה ⁷⁹

שבתא להחם לו חמין כלל דעד כאן לא שרינן ליה אלא דחיצת נומו אבל לא ⁸⁰

להחם לו חמין בשבת דחא סרתי צ"ן קתני ולא מחמין, ועוד דהנן בין למני ⁸¹

חמילה בין לאחר חמילה דשמע דין אחד להם והיאך נוכל לחלק ביניהם ⁸²

ולומר דחיצתו דקמי מילה לא דחיצת שבת ודאחר מילה דחיצת שבת אלא ודא ⁸³

מוכחא מילתא דלא שרינן ליה אלא דחיצת בלהודי ולא שיעשו לו חמין בשבת ⁸⁴

ומרתי צ"ן דרבי אלעזר דומיא דמרתו צ"ן דחזא קמא הוא ולא שיעסמו לו ⁸⁵

חמין בשבת, וחא דאמר שהחמו בשבת על ידי גוה חזא, וחא דקאמר ממני ⁸⁶

שבתה היא לו לאו סכנה סמו שגחלל עליה את השבת שאין חמילה סכה של ⁸⁷

חלל אלא לדחות ממניו דחיצתה שהיא איסור דרבנן, ורב אחא גאון ובעל ⁸⁸

⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶

הלכות גדולות ורבינו יצחק שמתירין היכא דהיישמוך אחימיה ואיבדור

100 סמכיה ביה ואימחיל שחללין עליה ויהי שבתה משנה שבתה היא לז בריבין

101 ראייה גדולה לדבריהם, ואינו גראה לי החיהר שלתם לחלל עליה את חבתה

102 רבי חיכי דמקסי סילה לא מחללין בדרטובה בטרק חדר, הם חכי גמי לאהר

103 חסילה לא מחללין, דחכי תגז בין למני חסילה בין לאהר חסילה דמצמע

104 ד' ג' טיה, ודבריה רבא שחביה בעל חלכות גדולות דאמר חכל אצל סילה

105 חוליה חן ואמר קטן בויא ויהוי קטן חולה מחסין לו חסין להתברותו ולחולו

107 גזבה, בפסחיהם רפאק ג' דגרייה הם, וחכי אמרינן חתם, חסיב רבי עקיבה

108 חזאת פסא סח שחל שביעי שלו בערב פסא שחל להיות בשבת יוכיח שהיא מצוה

110 ותיא משום שבות ואינה דוחה את השבת נזירה שפא מלנה בידו ויעבירה

111 ארבע אמות ברשות דביה, וליעברה דהא שמעינן ליה לרבי אליעזר דאמר

112 חכשירי מצוה דחו שבת, חזי סילי היכא דנברא חזי, חבל היכה דנברא לא

113 חזי, ליכא היזבה עליה, אמר רבא לדברי רבי אליעזר קמן בריא מחסין לו

114 חסין להתברותו ולחולו דהא חזי, קמן חולה אין מחסין לו חסין להתברותו

115 חולה דהא לא חזי, מירוש קמן חולה דכל זמן שלא ירהיבצחו בחסין לא

116 יראה למול ואם יראה צוחו יראה למול ולחכי קרי ליה חולה שהוא צריך

117 לחתוק בחסין קודם סילה כרי שיזכל להבול צער חסילה חבל לא חולה

118 מסע דאט כן לאו בר חילה הוא כלל כדתנן קמן החולה מסחנין לו עד

119 שיבריא וכו' שבלא חסין י' ראו' למול לא חל היזבה עליה ואין מחסין

120 לו חסין בשבת, אמר רבא אי בריא חסין למה ליה אלא אמר רבא חכל אצל

121 סילה חוליהם הם ולא שנה בריא ולא שנה חולה אין מחסין לו חסין להתברותו

122 ולחולו דהא לא חזי, כך מצחתי הנירטא כתובה בספרים וכך נורט גם

123 ח ח ו ר ה, ומירש חוליהם הם כל זמן שלא נדחשו בחסין ואפילו לוי

124 חליצת צריך להיות מחסין לו חסין מערב שבת, ובעל הלכות גדולות

125 שזירט מחסין לו חסין להתברותו ולחולו בשבת וראה לי דבריו בזה,

126

ונרמח הסטרימ אינו נראת לי, ואת כל דרמי היובת עליה בחול דחו

137 ואם כל הקטנים לב דמי (צפ) עליהו היובת (138) מכשיריו שבת דרבי אליעזר, ואם בן היובת צוה השם למול כל אדם יכול

140 לאמפר טעום ולא רמי עליהו היובת ולא עברי בעשה, ודמי יורא אף על גב

142 143 144 דחולים הם בך צוה להחם ולמול כחל מצוה להביא איזמל ולמול, וכיון

145 שכך צוה בחול גם השבת דוחין, והילכך מהללין גרסינן ולא דמיא מילתיה

146 דרגא לרבה, ורבה הילק בין בריאם לחולים והילכך יפ לוטרי על בריאם

147 129 128 77 רמיא היובת ולא על חולים, אבל רבא דאמר הכל חולים הם בעל כרחיהן חבי

141 רמיא עליהו היובת בחול להחם ולמול ונחילכך גם בשבת מחסמין, אבל כיהו

149 כל זה הוא אליבא דרבי אליעזר בירמיהו דתם צמירוש לדברי רבי אליעזר,

אבל לרבנן דאמרי שאין המכשירין דוחין את השבת בודאי שאין מחסמין

151 150 אמין ביצבת, וסמני שקראו הקטן חולה נתן עליו בעל חלכות גדולות חורת

152 חולה לחלל עליו את השבת, ולא חיה ולא עקב חולה אלא שצריך לאחחמם

152 153 בחסין כדי להחמיק ולמול ולא שיהא נסוכן לחלל עליו את השבת כדין

חולה נסוכן למות.

- א. שאילתא י
- ב. דף סו, א
- ג. ברי"ף לכאן
- ד. עירובין סו, ב
- ה. יומא פד, ב
- ו. ונדפדפו גם בה"ג עצמו אם ר"ש דף סו, ד
- ז. דף סו, ג
- ח. פסחים ספ, א
- ט. והוא בקירוב נוסחת כ"מ, עיי'ן ד"מ לשם ביצור קב, ג"כ נבהערוה

--- (נסתך מצו 219)

137. בת"ר מכשירי 138. בת"ר רמו 139. בחול, ה. יובת, הד"ר חסר 140. בכ"א
 141. בכ"א עליוהו 142. בכ"א וחת"ר דחולין 143. בכ"א א צוה 144.
 בכ"א שצוה 145. בת"ר מילתא 146. בכ"א לחולין 147. בכ"א כורחין 148.
 בכ"א ות"ר מחסין 149. תתם בפי, בת"ר כח' החם 150. בכ"א נת הקטן 151.
 ח"ו, בת"ר ההלכות 152. בת"ר חסר 153. בד"ר לץ חסין 154. נת השבת, בות"ר שבת

- 1. בד"ר בטעות קצרב, 2. בכ"א מתחיל; במרק רבי אליעזר אומר אם לא
- הביא כלי, תזן, מרחיבין, 3. בכ"א זבין, 4. בכ"א מילה, 5.
- בכ"א אחא, 6. בכ"א זול, 7. בכ"א ציר, 8. בכ"א אילכתא, 9.
- בכ"א נוסף לו, 10. בכ"א מיטבי, 11. אפר בשא"ל תוח שלמו"ג, וזם
- בבתי, 7. מחנו, 12. בכ"א חרתצה, 13. בכ"א בדבעון, 14. בכ"א
- בתילכות, 15. בכ"א דהימזול, 16. בכ"א הנכרי, 17. בכ"א נוסף רבה
- דיל, 18. בכ"א עיריבו, 19. בכ"א שיחמו, 20. ואף...כי, בד"ר חסר
- 21. בכ"א לזו, 22. בכ"א לזיל, 23. בכ"א וליחי, 24. בכ"א הזינא
- 25. בכ"א בדאורייתא, 26. בכ"א דתותביה, 27. אסירה, בכ"א אסירה
- לזו, 28. במ"ס מתחיל; וזנה רבינו ישעיה הנדול ז"ל בספר הסכריע שלו
- ערך ו' חביא חסוניא זמרק רבי אליעזר דמילה ודברי השאלתוח דפרשת וירא
- וחקשה דחכא שרינן להחם חסין בשבת ובמרק חדר אמרינן אפילו לחביאם במנד
- ... 29. בכ"א דאימהיל, 30. במ"ס חסימי, 31. במ"ס אחרי, 32. במ"ס
- איירי, לא סיירי, בכ"א חסר, 33. במ"ס ובין, 34. בכ"א הרחצות; במ"ס
- הרחצות, 35. בכ"א ומ"ס דלבתר, 36. בכ"א ומ"ס דחיא, 37. בכ"א
- דמיקמי; במ"ס דלפני, 38. במ"ס מקמיה, 39. במ"ס איסחל, 40. במ"ס דלא
- 41. בכ"א ומ"ס לחו, 42. בכ"א דומיא, 43. בד"ר דאין מלין, 44. במ"ס
- ליה, 45. בכ"א מיקמי, 46. סיחא הוא, חסר בד"ר, 47. הוא ולא, במ"ס לא
- 48. במ"ס דלעביר, 49. בכ"א שיני, 50. בכ"א ומ"ס דחיה אסר, 51. מקמי...
- אביי חסר במ"ס, 52. בכ"א שחידחה, 53. בכ"א וכדבריי, 54. ע"כ במ"ס,
- ומסיים; שבמירוש מחלק רב אחא גאון; בין נשפכו קמי מילה לנשפכו לאחר מילה
- 55. שנים...כתב, בכ"א שכתב גח, 56. דחו שבת, בד"ר חזו שרו, 57. בכ"א
- דמיקמי, 58. בד"ר חחם, 59. בד"ר חסר, 60. עליו את השבת, בכ"א עליה שבת
- 61. בכ"א קמי, 62. בכ"א סבנחא, 63. בכ"א דאיסחיל, 64. בכ"א לאחד
- 65. בד"ר שבה, 66. בכ"א אונרי; 67. בכ"א חסר, 68. בכ"א דאסרי, 69.
- בכ"א הכימוריס, 70. בכ"א בלבד, 71. בכ"א ומשום, 72. בכ"א חמילה
- 73. בד"ר רבא, 74. קמן...בשבת, בד"ר חסר, 75. בכ"א נוסף ליה, 76. בכ"א
- לי, 77. בכ"א חולין, 78. בכ"א חן, 79. טובא בנות, בכ"א בנות טובא
- 80. בכ"א נוסף אפילו, 81. באן מתחיל בת"ר, ושם וכל, 82. בת"ר בשבת
- 83. בכ"א נוסף כל, 84. אבל לא...בשבת, בכ"א אבל...בשבת לא; בע"ר
- אבל...בשבת אפור, 85. בת"ר ביניהן, 86. בת"ר דרחיצה, 87. בכ"א דחיה;
- בת"ר דחיא, 88. בכ"א ותר ודמור, 89. בת"ר נוסף; בדכתביה במתדורא חנינא
- 90. בד"ר ותר מתנייתין, 91. ומרחיצין...בשבת, בד"ר חסר, 92. בד"ר מינו
- 93. בת"ר חזי כדפריש ריב"ם זקנ"ל, 94. בד"ר חסר, 95. בכ"א ותר אחא
- 96. בת"ר משבוש, 97. ח"ג ור"י, בת"ר ור"י מפאט ובעל ח"ג זקנ"ל, 98. בכ"א
- וחר שמתירים, 99. בת"ר דאשתמיך, 100. בת"ר מסויה, 101. בכ"א ותר ראיה
- 102. בכ"א ותר נוסף עב הנכרי, 103. בד"ר מהלינן, 104. בת"ר דינן, 105.
- בת"ר חולין, 106. בכ"א חם, 107. בכ"א אילו, 108. בת"ר חן, 109. בת"ר נוסף
- להיות, 110. בת"ר הפסת, 111. בת"ר חוכית, 112. את השבת, בכ"א שבת, 113.
- בת"ר דרך רשות, 114. בד"ר וליעברם, 115. בכ"א מילה, 116. בת"ר דוחין, 117.
- בת"ר היכי, 118. בכ"א ותר שכל, 119. בכ"א יראה, 120. בכ"א ירחיצות;
- בת"ר ידוחותו, 121. בכ"א ותר חמילה, 122. בת"ר איתו, 123. בכ"א זכין
- 124. בכ"א אינו, 125. בכ"א עילוייה, 126. בד"ר ולא, 127. בכ"א ותר לי
- 128. בכ"א ותר חולין, 129. בכ"א ותר חן, 130. בכ"א ברי, 131. חני...בכ"א
- בת"ר כתובה חני' בכל חס', 132. בכ"א ותר חסר, 133. בת"ר נוסף; פלא אסר
- רבא הכל אצל מילה חולין חן וא'קמן בריא זא'קמן חולה, 134. בכ"א גראין;
- בת"ר נראים, 135. בת"ר נראיה, 136. חיובא עליה, בכ"א ותר עליה חיובא

גרסין בפרק אלמנה נזונת דף צז, א, סוכות זחולכת עד כדי
 כתובתה זמסין לה שחגבה כתובתה הן השאר, רב ג' א' ג' א' ו' ו'
 זצוק"ל דייק סדקתני ווד כדי כוזבתה וכתב בשער ס' של ס' ק' א' ו' ס' ב' ר'
 שחיבר שאין לה רשות למכור במזונותיה אלא אם כן שארו בנכסים כדי
 כתובתה זאת לאו מכירתה בפלה, ובשער הששי כתב שאין לה רשות למכור
 במזונותיה יותר מכדי כתובתה, וכך כתב גם רב ג' א' ג' א' ו' ו' זצוק"ל
 מכרה ולא שייך בנכסים כדי כתובתה מכרה בחל וזו יבא לתחזיר הדמים
 ללקוחות וכך מסקנא דשמעתא, ולקמן בפרק שני דייני גזירות נבי האשה
 שחלכה היא ובעלה למדינת הים ובאה ואמרה מה בעלי רצחת גזונת רצחת גובה
 כתובתה וכו' כתב רבינו חננאל זצוק"ל סחא שמעינן אלמנה נזונת מנכס'
 בעלה אפילו שפי מכתובתה והאי דקיימא לן עד כדי כתובתה במזונות
 וכך הקשה ותירץ גם רב ג' א' ג' א' ו' ו' א' ח' א' ס' א' ס' זצוק"ל וכתב סחא
 שמעינן דליה לה לזבונ' אלא עד כדי כתובתה אבל יותר מכדי כתובתה לא,
 וקשיא לן האי דגרסינן בפרק שני דייני גזירות האשה שחלכה היא ובעלה
 למדינת הים ובאה ואמרה מה בעלי רצחת גזונת רצחת גובה כתובתה, אמרה
 וירשני בעלי מתגרסס וזחולכת עד כדי כתובתה, וזוקמה שמואל כששמעו בו
 שבת, ומקשינן זכאי שנת עד כדי כתובתה, זמרינן איהי אפסידה אנפשה
 דאמרה נירשני בעלי, ושמעינן סינא דאי לא אמרה נירשני בעלי גזונת
 זחולכת עד לעולם, ואשכחין בה פירוקא למקצת רבנותא דאמרי הא דאמרינן
 עד כדי כתובתה בנכסים מועטים ותך אחרית' בנכסים מרובים, והאי פירוקא
 דחיקא היא דלא אשכחן ליה עיקר, ועד כמה הם מרובים ועד כמה הן מועטים
 בהאי דינא, הילכך ליכא למיסמך על האי פירוקא, ואנן מיסתבר לן פירוקא
 דהאי קושיא דהא דהניא סוכרת זחולכת עד כדי כתובתה אבל יותר מכדי
 רחיקתה לא בדלא אימטור לה לאי חזוני אלא בנכסי דמקרקעי הילכך ליית לה

לזכרון אלא עד כדי התבוננת יחד יתבררתי דמכנתה כיצד נזכרת למולת
 בדאפשר לה לאיחזונו ספירי ומקצת ומאנרא דבתי זמאי דדמי ליח,
 ודיסקינן מדקאנ' בהא מתנוהא מוכרת זבהך לא קחני מוכרת אלא נזונת,
 וזוין נזן ברויין לי דבריהם וכלל, שאין שני רוצה כאן שום קושיע ולא טעיי
 ורת' מתני' תא החדד', ומירקא דוצא רב' גו' צחק למקצת רבונתא דתא
 ואמר' ¹ זון עד כדי כתובה בזכס' מועטין גהך אחרית' בזכס' מרובין
 הוא הנראה עיקר והוא הנכון, שכל זמן שהזכס' מועטין שאם המכור
 למזונותיה לא תשאר בזכס' שיעור נביית כתובהה חתם הנאי מוכרת והולכת
 עד שישאר כדי כתובהה שאם המכור במזונותיה לא יהיה לה כסח לנבזה
 נתובתח ומה מועיל לה שמוכרת למזונות ואין לה כסח לנבזה כתובתה המכור
 מן הזכס' עד כדי שישארו בהם כדי נביית כתובתה ואחר' כן תקח כל שאר
 הזכס' לעצמה בכתובתה ולמה היא צריכה לסכרם מעט מעט למזונותיה כיון
 שהכל הם שלה, אבל אם הזכס' מרובים שכל סח שמוכרת למזונות עדיין
 ישארו בהם שיעור נביית כתובהה חתם הנאי שנזונת סתם כל מה שהיא רוצה
 ואפילו יותר מדי כתובהה שהרי יש לה סמך כסח לנבזה, ומאי דהנאי חכא
 מוכרת והולכת עד כדי כתובהה לא מתרש שאינה רשאה למכור יותר משיעור
 כתובתה שאם היתה כתובהה מאתי' והמכור מלא מאתי' כדפרישו חז' רבונתא
 וקשיא להו, אלא חכ' מתרש, מוכרת במזונותיה עד שיעור שישארו בזכס'ים
 כדי כתובהה ואף על פי שאותה הזכס'ים שמכרה חיו אלף זוז כיון שישארו
 עוד בזכס'ים כדי שיעורי נביית כתובהה יכולה היא למכור, וכך פירש
 ה' ² מוכרת והולכה עד שלא יותר קרקע ליורשים אלא שיעור
 כתובהה, ולפי זה הפתרון לא קשיא ולא מידי דלא כעסע שלם המכור
 יותר משיעור כתובהה שאם היתה כתובהה מאתי' זוז לא המכור אלא מאתי'ים
 אלא חכ' כשמע לא המכור כל כך שלא ישארו בזכס'ים מאתי'ים זוז אבל אם
 ישארו בזכס'ים מאתי'ים זוז אף על פי שמכרה אלף ² זוז בעבור מזונותיה

יפה עשוהו ולא קש"א ולא מי"ד. והם מכרה גמי ולא ישי"רה בנכסים
 שיעור גמי"ת בתוצתה אין הסכר בכל כדכתבו רבינו הא"י גאון זרבינו
 ונגאל וצוק"ל, שלם ה"ה מכרה בכל ה"ה המס"דה לעצמה שכל הנכסי
 יכולה ל"קח לעצמה בתורת כהונתה וה"ה מוכרתם מעט מעט בתורת מוזנות
 ומה טמיו"ם ה"תומים בכך, התנא לא אמר אלא עצת פוגה לאשה שאינה
 אויבתה למכור מעט מעט בעבור המוזנות הלא כד"י שי"מרו בנכסים לעור
 בתובתה ולא יותר אבל אחר כן נובא אבל בתובתה רח"ה הכל שלה ולמה
 המכור למוזנות שאין לה טמא לנבזה בתוצתה אחר כן שמן הלכנוהו שמכרה
 להם בעבור מוזנות"ה אינה יכולה למרוק דאמרי"ת דנפשת קבלה צ"לוח,
 אבל אילו מכרה למוזנות חבי נמי דמכרה ק"י"ט, וגם מרצעו ה"נ"ה מרב
 ששה מוכרת למוזנות מחזי מתברוק לכחובתה צ"לוח לתבין שחפיה קי"ם דע"ר
 כהן לא קא מיבע"א ל"א הלא הם יכולה ג"ה לשי"ק אבל א"ת ה"ה אינה
 רוצה לפרוק אין ה"י שיעבב על י"ד הלכנוהו וכתב תמ"גן שגב ה"ה אינה
 יכולה לפרוק ל"ה"ה, ת"לכך הם מכרה למוזנות ולא שי"רת בנכסים כשי"עור
 נב"ת בתובתה מכרה קי"ם הוא.

א. להנ"ז ל"ה"ה, ועי"ן בתו"ח"ג לכאן, צד 339 סימן הששה
 ג. צד 30, ב; ובק"צור מו"ם המצע צד ב, ג.
 ג. כן בר"ה שבאו"ח"ג צד 76 סימן קצא
 ד. לקמן ד"ש קו, ג.
 ה. כן בר"ה שבאו"ח"ג שם, צד 81 סימן רכ"ז
 ו. בר"ה לכהן
 ז. ה"ש"י כהן ד"ה ע"ד
 ח. כהן

1. בר"ה באר"י ג, 2. בר"ה ע"ה 3. בר"ה ע"ה 4. בר"ה ע"ה

גריסינן בפרק הנושא את האשה דף קא, ב, איחמר האומר לחבירו
 סנה אני חייב לך רבי יוחנן אהר חייב ריש לקיש אמר פפור, חייב דמי,
 אי דאמר לחו אתם עדי מצי קעמט דריש לקיש, ואי דלא אכיל לחו אתם עדי
 מצי פקמא דרבי יוחנן, לעילתו זילא אמר לחו אתם עדי וכתב בסמי עסקינן
 כוונן ואמר ליה מנה אזיל חייב לך בשפיר, ר ב י ג ו ה ג א ל א
 פירש דבאכירה בעלמא אמר ליה חכי, לאו דכתב ליה במנילחא, ו ה ס ו ר ח
 פירש כוונן דכתב ליה חכי בזנילחא, וכזברי הסורה גראה לי, מדקא
 קשינן^ג ככתב לכתן שחזא חייב לו ומערב היוצא לאהר חיתום שפרות שחז
 בכתיבה שמו מנה בכתיבה מיירינן, אבל מיהו קשיא לי לפתרון הסורה
 מנה דפריש שמסר לו שפיר לתנינו וכתב בו אזיל חייב לך מנה ואף על פי
 שכתב ידו חואי, וזא דתנן^ד הוציא עליו כתב ידו שחזא חייב גובה מנכסין
 בני חורין כוונן שחזם בו אזיל פלוני לזיתי ממלוני מנה כדמוכח בפרק
 האשה שנתאלמנה^ה אמר אביי לא ליכתוב איניש חתימת ידיה אלא אחסמא ודוקא
 אחסמא אבל בסנילחא לא מאי קעמט דילמא משכח ליה זכור ותנן הוציא עליו
 כתב ידו וכו' אלמא בחתמות ידיה מיירי, אבל הכא חכי כתב ליה חייב אני
 לך מנה ולא חזם בו, ובערב היוצא לאהר חיתום שפרות^ה פירוש תחת חתימות
 העדים כותב מלוני חוא קריב והוא מודה בדבר, ואינו גראה לי פוגרין זה
 כלל, והוציא עליו כתב ידו חזם קתני בי? ששמו חתום שם בין שאין שמו
 חתום שם דכתב ידו קתני ולא שמו חתום, ואי זה יותר גדול פי שכותב כתב
 ידו אני חייב לך מנה ולא חזכיר שמו או קעמט דאביי שכתב בכתב ידו
 ראובן בן עקב ולא יותר והמלוה מוסיף וכותב מלמעלה מה שירצה וסתקיים
 בעבור שמו שחתום למטה, הוי אומר יותר גדול אהו שכותב בכתב ידו סורף
 הדבר ואומר כי אני חייב לך מאותו שכותב שמו ולא יותר, ומה שפירש בערב
 היוצא לאהר חיתום שפרות כוונן שכתב בו פלוני חוא קריב והוא מודה בדבר

עבד לפולחן אלה הנה יצאנו לארץ מצרים ונחיתנו אליו ונחיתנו אליו ונחיתנו אליו

משמעבד בשמרים ומצרים היתה ביה ונחיתנו אליו ונחיתנו אליו ונחיתנו אליו

שמירות דלא הנה חייב ליה כלום אלא בכתיבתו משמעבד וזש"ב משום דש"ך ליה⁵

נפשיה במעבדא דאורייתא ודמי לטנה אני חייב לך שהלוי חנוי אבל מי שרוצה

להי"ב אח וצמו בדבר שאינו משועבד מן החורח אינו משמעבד בכתיבתו בלבד

ומיהו אם החתים שם עדים מודה ריש לקיש, דהא מערב הכתוב בתוך השמר לא

מקשינן ליה משום דחתימי ביה סהדי, וחייבא דחתימי עלינו עדים לא פליגי ריש

לקיש, וכך כתב גם רב ז' צ' ח' ק' וצוק"ל, ומדמקשינן עליה דריש

לקיש ממהניתינן דהגושא את האשה ופסקה עמו שיהא זן את בתה חמש שנים דליה

ליה גבה מעיקרא ולא מידי אלא מחייב נפשיה במידי דלא הוה חייב ביה ותו

אקשינן ליה מהא כתב לכהן שהוא חייב לו חמש פלעים דליה ליה לכהן גביה

מעיקרא ולא מידי⁶ ואוקימונא נמי לדרבי יוחנן כרבי ישמעאל דאמר ערב היוצא

לאחר חיתום שמרות גובה מוכסים בני חורין דליה ליה גבייה מידי אלא איהו

חייב ליה נפשיה, שמעינן מהני כולחו דפלוגתא דרבי יוחנן וריש לקיש בסאן

דקב"ל על נפשיה מילתא דלא הוה מחייב ביה הוא, וכל זה אינו נראה ליה

שלשון השמה אינו מוכיח כן, דמדקא סתמה היכי דמי הא, האמר להו אתם עדי

אז דלא אמר להו אתם עדי, ואוקמה חכא במאי עסקינן כגון דאמר ליה מנה אפי

חייב לך בשמר, עמע כינה דכי היכי דהוה מלקא דעתיה מעיקרא דאודי ליה על

מנה שולוחו, הכי נמי מוקי לה חשתא ולא הוסיף אלא האמר ליה בשמר ולא בפתא

כי הוה מלקא דעתיה, שאלו כן דלא מוקי לה בחלואה אלא במתנת חכ" הנה ליה

למימר חכא במאי עסקינן דאמר ליה מנה אני נותן לך בעטר⁷, מדקאמר חייב⁸

שמע מינה בהלואה קא מיירי כדקא מלקא דעתיה מעיקרא ולא הוסיף אלא השמר,

וחכ"ן פירושא, לעולם דלא אמר להו אתם עדי וחכא במאי עסקינן דאמר ליה

מנה אני חייב לך בשמר, כלומר בדבור הוה שהודתה לו לא בפה הודתה לו אלא

כתב לו בשמר כי אני חייב לך מנה ולא שמטרו לו בעדים כדפירש הסורה אלא²

ב"נז לב"נו וכתב "דו ה"א לו לרא"ה שחורה לו, וכתב מלי"ג, רבי יוחנן
 סבר כ"זן שהחודאח ז"ו לא ה"תם במח אלא בשמר אלימא ס"לחז דשטרא כמ"י
 שחורה לו בפה ואמר לחו אתם עדי, ור"ש לק"ש סבר לא אלימא ס"לחז דשטרא
 דמח לי אם הודה בפ"ו מח לי אם הודה בכתב ידו ולא אלימא הודאח כתבו
 מהודאח מ"ו, זאי קשיא ממאי דחנן הוציא עליו כתב ידו שהוא ח"ב לו
 גובה מצכס"ם בני חור"ן, א"ן זה דומה לזה, שאותה הכת"בה אינה הודאח אלא
 עדיה שהלוחו כ"זן שעל פסך אותה הכת"בה הלוחו כתיבתו ככת"בת עדי"ם דמ"א
 אצל בני חר"י ואלו הלוחו בפני עדי"ם כלום צריך לומר אתם עדי, אבל זו
 הכת"בה אינה אלא הודאח שמורה לו, הלוחו ל"ז עכש"ו אלא מקודם לכ"ג וכ"זן
 שהלוחא לא על פסך כת"בה זו הלוחו אלא ב"נו לב"נו בלא שום דבר ועכש"ו
 בא לחודות לו, כך הוא אם הודה לו בכתב כסו שאם הודה לו בפה ולא אלימא
 הודאח כתבו מהודאח ס"ו דכתב ידו באילו הודה לו בפני עדי"ם דמ"י אבל לא
 אלימא כמאן דאמר לחו אתם עדי, הנן הנושא אח האשה וכו' סא"י לאו כ"י הא"י
 גוונא, פ"רוש אחרי שנשאה כתב לה בכתב ידו שיזון את בתו, וא"ל אמר לחם
 בפה לא חוה משחעבד ובכת"בה משחעבד, אלא אלימא ס"לחז דשטרא, עטעני לא
 בשפרי מסיקאחא, פ"רוש שא"לו כתב לה הכ"י אחר שנשאה א"נו כלום, שצט
 בכת"בתו א"נו משחעבד, אלא בעת שנשאה התנה עמה כך, דבאס"רה בלחוד נשחעבד.

ה. בר"ח שבאוה"ג לכאן, צד פ"סין ר"י 2. ברש"י באן ד"ח ה"ג, וקב, ד"ח
 לאתר 3. באן קב, 3. ד. לעיל כא, א. ה. בבא בהרא קעה, 6. ו. שם קעו, א.
 1. שם קעו, 6. ה. לסו"נו ליחא 6. כאן קב, 6. דברי"ם כד"א
 י. א. ברי"ף לבאן י. ב. ע"י ברש"י שם

1. בד"ר חטר	2. בד"ר ר"ש	3. בד"ר בעעבד	4. בד"ר ת"קנו: לאפרי"ם
5. בד"ר דשן	6. בד"ר מ"ד"ח	7. בד"ר בשמ"י	8. בד"ר מ"י ח"ב
9. בד"ר חטר	10. בד"ר לו		

הגון במדינת קטנה דכתיבין דה דמיה, הוההה הני¹ נה זה לאשה

ועמר שחרור זה לעבד אם ויחז לחזור בשויהוט חוזר דבוי רבי סאיר

והכמים אנריים בניטי נמי אבל לא בשחרור עבדים לפי שזכין לאדם

שלא במניו ואין הכין לו לאדם אלא במניו, וכתב רבי ז

צחק זצוקל^א, והני מילי להזרה דלא מצי רביה למחרר ביה אבל

עבדא לא נמיק להירות ער דמטי גיפא לידיה דהגון האומר חן נט זה לאשה

ועמר שחרור זה לעבד נסת לא יחזו לאחרי מיהח ושסעת מיהח דלחזרה חזא

דזכין לו לעבד אבל מיסק להירות לא נמיק ער דמטי גיפא לידיה, ואשכחון

זכיה כ"י חאי גווגא בדאמריגון לקמן הילך מנה למלוני שאני חייב לו אמר

רב חייב באחריותו ואם בא לחזור איגו חוזר, ואינו נראה לי, דכיון

דזכות הוא לעבד שיוצא סתת יד רבו להירות ואמריגון דכל האומר חנו

כאומר זכו דמי וקיימא לן דזכין לאדם שלא במניו יד שליח כיד עבד דמי

ומכ² מפי שפר שחרור ליד שליח אשתחרר ואף על גב דלא מפי ליד העבד כלל

ונתניתיין אמר חסודת חנו נט לאשה ברמיגון במתגייתין ולא גרסיגון

חן שלא מטרם ליד השליח בהיינו ולמיכך לא נחלקו חכמים בדבר לומר שמשעה

ויאסונה זנה השליח לעבד להיזה³ ששחרר, וחכי מזכה בתירוש בדפריש

חסודת דלא ספר הגם לשליח אלא אמר להם חנו גם לאשה, דאם איתא דמסר

חכס לשליח דכונתה גבי מנה נמי דחני חנו מנה למלוני הר⁴ אלו יתנו

לאחר מיהח דמפריח לשליח, אי הכי אמאי אמר רב⁵ וחזא שצבורין ומונחין

בקרן זוית ומדחגון לאוקומי מתגייתין כגון דאמר ליה במעמד שלחן, הא

שפיר מיפושא מתגייתין כמשפח, דהמוסר גם לשליח וסת קודט שיניע חגם

לידה בסל חגם וכן צמי בגם שחרור דאף על גב דחזא זכות לעבד בעגון

שיניע נט לידו וכיון שלא הביע לידו בחיינו לא חזי גימ דאין גם לאח

מיהח, אבל בסנה כיון שזיכה השליח בעבורו אף על מי שמת קודט שיניע

לסוף יחזו לאחרי מיהח, אלא ודאי שחט מיהח לא מיחוסמא מתגייתין בחכי.

דאס בן אמילו בנח שחרור חזן מליגי רבנן בהכרית הסורה, אלא ודאי סמך
כינה ההגיהין בלא שמייה קאסירי אלא בצוחה בעלמא ומשום חכי מרחקין
לאוקומה במעמד שלשתן אז בש: ⁴ ורקמן בחאי הלכתא אמרינן על מאי
דתנן בכתנתיין אמר לחם והלח: חזא מוסל את עבדו מן התרומה בשם שחזא
מוכל את גשתו, ואמרינן בנמרא מאי קאמר: מאי קמתדרו ליה וכו' עד זכי
תימרו זריק ליה נימא ומסיל ליה, ⁵ פירוש והרי נמצא שגילא השליח יכול
למוסלו מתרומת דילמא שבין ליה ועריק ואזיל לעלמא ומה אילן עבד כהן
שברא ואשה כהן שברחו ומרדח על בפלה חלא חן אוכלין וזה אינו הוכל,
פירוש לא מצי למיפסליה בנימא דעריק ואזיל ליה לעלה, אבל על ידי
שליח מאן למיפסליה בכל היכא דאיתיה דמעשה דמאי נימא לידיה? ⁷ דשליח
זכה לו ז' בא לחירות, ומכאן מוכח דבהנעה חזם ליד השליח אף על פי
שלא חניע ליד העבד הוי משוחרר, שאם צריך שיניע חזם ליד העבד שבין
ליה זמי ועריק, אלא ודאי על ידי זיכוי השליח יכול לשחררו בכל מקום
שחזא ואף על פי שלא חניע לידו, וחכי נמי אמרינן לקמן בפרק השולח, ¹ תנו
רבנן האומר עשי' מלוני עבדי בן חורין וחזא אומר לא עשאני היישינן
שמה זיכה לו על ידי אחר, אלמא אם זיכה לו על ידי אחר אף על פי שלא
חניע שמר שארור לידו משוחרר חזם דזכיין לאדם שלא בפניו, וחכי נמי
גרסינן בביבמות בשליח פירק האשה שחלכה היא ובעלה למדינת הים, ² בעא מינה
רבא כרב גחמן המזכה נט לאשתו במקום יבם מהו כיון דמוי' ליה זכות הוא
לה וזכיין לאדם שלא בפניו או דילמא כיון דזימנין דרממא ליה חובת הוא לה
ואין חבין לאדם שלא בפניו, וכן בעא מינה רבנא מרבא המזכה נט לאשתו
במקום קמפה סחו כיון דאית ליה קמפה בחדי' זכות הוא לה או דילמא ניחא
דנמא עדיף לה, ³ ופירש ה' ה' המזכה נט לאשתו שעשה שליח לקבלה
וזיכהו לה על ידי שליח שתחנרש מעכשיו במקום יבם שיש לו אם ונתכוון
לפוסרה הימנו דאילו שלא במקום יבם והוא בא לגרשה משימא לן דלא מנרשה
עד שיניע לידה דאין חבין לאדם שלא בפניו אלא הכת' סי אמרינן זכות הוא

לה וכו' וכן פירש גם רבינו גרונא ל' צצוק' ל' המזכה לאשתו
 ג'מה על ידי שליח כגון שנתן הבעל נט לארס אחו' ואמר לו זכה בנט זה
 לאשה ונתתה לך כידה וחתנרת אשת' בהנעת נט זה לידך. ונט במירקין
 במלונתה דחכמים ורבי מאיר פירש חכמים אומרים האומר לשלוחו תן גם
 שארור זה לפנדי זכה לו לעבד מסנ' שיצא אתו להירווח זכות הוא לו ואינו
 דומה לנט אשח שאינו גם עד שיגיע לידה מכלל דבעבד סבר אף על פי שלא
 הגיע לידו הוא מסותר. ואי קשיא היכא דקים לן דזכות הוא לאשה כגון
 דגליה דעתה ושויג שליח לכך וחלך בעלה וזיכה לה ג'מה על ידי אחו' התנרת
 אף על פי שלא הגיע גם לידה, אלמה ¹⁰ חנן בספק האוטי התקבל קסנה שאמרה
 התקבל לי ג'מי אינו גם עד שיגיע גם לידה שאין הקמן עושה שליח לפיכך
 אם רוצה הבעל להחזיר יחזיר, ואסתי כיון דג'לתח דעתה דג'תח לא בגירושין
 נתי דאין הקמן עושה שליח התנרת מהח בזיכו' שמזכה לה הבעל ג'מה על יד
 ואומר לו התקבל גם זה לאשה וחתנרת סיד אף על פי שלא הגיע גם על יד
 דהא קייסא לן זכין לקמן כדתנן בספק טי עמה זכין לקמן וגין זכין לגדול
 דברי רבי אליעזר רבי יחושע אומר לקמן אכרו קל וחומר לגדול, והו דאמינן
 בהנזא פירקא היכא דאמרה אשה לשליח תבא לי ג'מי והבעל אמר לשליח התקבל
 לה ג'מה אף על פי שחניע גם לידה אינא מגורשת משום דבעל לא עשא שליח
 לחולכה אלא לקבלה, כיון שאומר לו התקבל גם זה לאשה התנרת אשה באותו
 חזיכו' אף על פי שלא הגיע הגם לידה והא גליא דג'תח לה להתנרת, חסונה,
 אף על גב דג'לתח האנה דעתה שהי' התרונה בגירושין אפילו חכי אין הבעל
 הול לזכות לה ג'מה על ידי אחר כיון דקי'טא לן דחוב הוא לן דסטן ליא
 לן שלא נחתמה בדבר ועציבא היא אם התנרת ופסל תרצון חתום, וילכך ג'מי
 גם עד שיגיע לידה ולא דמי לקפסא ויבם שכל חקיתים שוין בה ואם זכות
 הוא לה התנרת על ידי אחר.

- א. בר"ר י"ף לכאן
- ב. באן י"ג, א
- ג. באן י"ד, א
- ד. ברע"י י"ג, א ד"ח האוסר
- ה. באן י"ב, ב
- ו. דף ס"ב
- ז. דף ק"ה, ב
- ח. ברע"י שם ד"ח המזכר, במקום
- ט. בר"ח שבצוה"ב לשם, אמצע עד 526, פוף ס"ט; קצח
- י. הוא על צמדין י"א, ב, ובר"ח שבצוה"ב ל"הא
- יא. לקמן ס"ה, א
- יב. עבא בתרא קנו, ב
- יג. ע"י בוצרא ס"ג, א לקמן

- 1. כן חז"ר ס"ג כה"ט, תבל לסנינו: חן
- 2. בר"ר י"ז, א
- 3. בר"ר כה"ט
- 4. בר"ר י"ד, א
- 5. בר"ר ל"ה
- 6. בר"ר דעלכא
- 7. בר"ר ל"ד, א
- 8. בר"ר ג' ס"ג: דחמס
- 9. בר"ר ח"א
- 10. בר"ר ג'לס

נרמסין בטרק הגדולין דין נפא, המעלותה סקחן סקחן ומטכרן
 נמכר במטלסלין, פירוש, מילך הורה אין סקחה קפן כלום, שהרי קפן
 שקידש אין חוששין לקדושתו כל זמן שלא הביא שתי שערות, והוא חדין
 קמנה שנתקדשה מדאורייתא אין קידושה קידושין, אבל כיון גבי גמ
 אמרינן בפירקין דלקמן דמכר יודעת לשמור גימח מהורשה בקדושי אביה
 משום דלא בעינן דעת אשה בנה הלכך אף על מי שלא הביאה שתי שערות
 שאין לה דעת סקבלת גימח אולי מיהו בעינן שהיא לה דעת קצת שתחת יודעת
 לשמור גימח שהיא ידה השוכח ושחחה משחלתת ואינה חוזרת, כלל אומר,
 כל דבר הצריך דעת אין מעשה קפן כלום עד שיביא שתי שערות, ומפני זה
 אין קדושתו קדושתו שאין קדושתו אלא מדעת, ומקחו ומטכרו נמי אינן
 כלום ספני, שאינן נעשין אלא מדעת הקונה והמקנה, וכן כצאתו נמי אמרינן
 לקמן דאין בה גזל מן התורה ובשנים אונזין² אמרינן נמי דקפן לית ליה
 זכירה מדאורייתא, ונראה לי שגם סתתו אינה סתנה ואם נתן לו גדול סתתו
 אין בה משום גזל שאינו יכול לקנות בעל כרחו אלא מדעתו וכיון דצריכה
 דעת ואין לו דעת אינה כלום, ולא תימח דוקא כציהת לא קנה ספני שהיא
 עצמו רוצה לקנותה ואין כאן דעת אחרת מקנה אותו אבל סתנה דדעת אחרת
 מקנה אותו קנה שהרי הקדושין יש כאן דעת אחרת מקנה אותו דחיינו תהא
 ואם לז חבי אין קדושתו קידושין והם חבי נמי סתנה, ומה דאמרינן לקמן³
 אגוז ונוסלו צריך וזורקו וזכה לעצמו, אין זה מדאורייתא אלא מדרבנן,
 וחכמים ויקנו לה שהיא קדושה קנין משעה שילר¹, אבל מדאורייתא עד
 שהיא לו דעת ודעת אין לו וזו שיביא שתי שערות, הדע דחבי הוא דהא
 אמרינן לקמן בפרק התקבל סערימין על מעשה שני כפיך אומר אדם לבנו
 ולבתו הנדולים לעבדו ולשפחתו העבדים הם לך אם הטעות האלו ופדו בהן
 מעשר שני אבל לא אמר כן לבנו ולהו חקסנים לעבדו ולשפחתו חכענסי

מפני שידן כידו, האי שפחה היכר לטי אילימא רטייתתי שתי שערות מאי
בעיא גביה אלא לאו דלא אייתי שתי שערות, זמזקתו¹ לה בעצמן שאינו
נקוב מדרבנן, אלמא שפחתו העברית שלא הביאה שתי שערות לא קנתה חסונה
שנתן לה במתנה כדי שתוכל למדוה בהן מעשר שני דאורייתא בלא הוסיף כי
אם מעשר שני מדרבנן, אלמא מתנתו הינה כמתנה על שביבית שתי שערות וידיה
בן דעה ואין שום זכיה לקמן על ידי הגדול אלא בירושח הנאח מאליה.
ונראה לי שגם לזכיה לקמן על ידי גדול² מדאורייתא לא קנה דכל מידי
דאינו לא קני היך יהו אחרים קונין לו, תדע דהכי הוא דאם איהא
דמועלת להן חזכיה על ידי אחר אמאי מוקמה לחא"ט בעצמן שאינו נקוב
לוקמה במזכה לו על ידי אחר אלא לאו שמע מינה מדאורייתא כי היכי
דלדידה לא מצי זכי אחרים נמי לא טעו זכו ליה, ומאי דתנן במרק סי.
שמה זכין לקמן ואין זכין לגדול דברי רבי אליעזר רבי הושע אומר לקמן
אמרו קל וחומר לגדול הכל³ הוא מדרבנן וחקנה חכמים כך היא דזכין לקמן
על ידי אחרים משעה שילד, כדאמרינן במרק סי' שמה דפליגי התם במזכה
לעובר ואפילו למאן דאמר במזכה לעובר לא קנה דוקא לעובר מפני שלא בא
לעולם אבל המזכה לילוד קנה זאף על פי שאין לו יד לקנות מעצמו, ועלה
תנן זכין לקמן שאין לו יד לזכות לעצמו ותיקנו לו חכמים שיזכה לו על
ידי אחר ואין זכין לגדול מפני שיש לו יד ויכול לזכות הוא לעצמו, רבי
הושע אומר לקמן אמרו קל וחומר לגדול, וכל זה הוא מדרבנן. ואי אית
ליה יד זוכה לעצמו אף על פי שהיא קמן, ועלה אמר רבא אגונו ונזמלו
צדור וצורקו זוכה לעצמו ואינו⁴ זוכה לאחרים, ולזכות לאחרים פליגי
בה במירקין דלקמן דרב אשי⁵ סבר חמץ ומגיהו לאחר שעה בין לעצמו בין
לאחרים, וכל זה הוא מדרבנן, ושמואל סבר אין זוכה לאחרים נזי שיתח
גדול, ומאי דאמרינן במרק לולב ותרבה⁶ אמר רבי זירא לא ליטקו אינוש
ליזקת חושעיה ביזח חייב דהיון חייב מעמה קמן סיקנה קניי אקינוסי לה
תקני ומשוכח דקת נעיק בלולב שאינו שלוי, תתה קניין סיביל דליה מירבנן

וכגון שנוחנים לו אנוז ונומלו צרור וזורקו דקני סדרבגן וסיקניא לה

בגן⁶ אלא במקוה ומסכור במסלמלין משום כדרי היינו אבל במידי אחרים לא

וזמילו למאן דחמר מתנתו כהנה דקא בהיר דמסוגה וטעום דמחרים ליחבו

ליה אבל בנהיגה כדו לא⁷ מי צמי החיה מיידה כגון יקייטי עשרה זליה

הושענא אלא לחז כינייהו דבעי דלימוק איהו וחריר ליתביה כהנה לתבריה

בסוגה דרבן במליאל בסמינח⁸ ודשהא מי אביא דנזקא בינייהו לא לסיקניא

לינזקא דינזקא מינזא קני מדרבגן ואקנייה לאהריה לא מקני קנין גכור

אם כן גטבא אותה שיקגה לו חקמן הלולב ווצא בלולב שאינו שלו שאין כו

בקטן להקנותו לו כיון שהוכחתי שאין זכירה לקטן מדאורייהא כלל

ואין מתנתו הנוחנים לו מתנה אלא מדרבגן קעיא לי סא דאמרן בעירקין

דלעיל בהחיא ע בדא דבי תרי דקם חר מינייהו ושחרריה לפלגיה ואזל אידך

ואקנייה לבנו חקמן זכו⁹ דאף על גב דאזל ואקנייה לבנו חקמן אותו

חקמין של קמן אינו כלום ולא גמולק רשותו מעליו וחיאך כול חקמן לשחזו

ולחתירו בבת ישראל והא קנינו אינו אלא סדרבגן ועדיין עבדו של אביו וצ

וחזכרון בענין לומר רחמי דאמרינו חתם ותחיב ליה ציטא דחירותא אינו אלא

דהמקיע קנין דרבגן שיש לו להותו קמן עליו אבל מיהו אביו ודאי כוספין

לכתוב לו שחרור שקנינו קנין צמור ולא צמולק מעליו והוא הרשיע לעשות

וחקמנו לבנו קנין שאמר בלבו אף על מי שיכוסמו אותנו לכתוב לו גם חירות

לבני שהוא קטן לא כוסמו ולא חירותו בבה ישראל סמוי קנין גם שהקנו

לו חכמים זכירה וחלכך לא יחו נזקקין חכמים בשחרור של זה לפיכך קייסקאו⁸

ליה בזווי שיתרצה מאליו לשחררו בלא כפייה דפקיע קנין דרבגן שיש לו

עליו ואביו שהוא גדול בודאי שכמותו לכתוב לו גם שחרור להמקיע קנין⁹

צמור שיש לו עליו

וראיתי שנשאלו רב צמור ורב זצוקל ורב גזח שוין⁸

נא וין וצוקל על מי שחזו בן שלש עשרה שנים ויטם אחד אבל לא תביא

שתי שערות ונתן מקרקעי שירש מאביו במהנה אם פתקיימה מתנתו אם לאו

והט"ב רב צמח גאון שאם אין עלינו אמונתנו מן התורה כדאמר ר' בריה
 מ' שמה אבר אפי' כח' שחזרה שנתה ור' גהשון והט"ב שאף על פי שיש שם
 אמונתנו מן התורה כפי מעצב המורכב מן דיוקא לעצמות אבל זה שהוא
 בן שלש עשרה שנים ויזנה אחד אין אמונתנו מעצבו ואף על פי שלא הביא
 שתי שערות אין בכך כלום והט"ב רב נחמן אמר שמואל בודקין לגמין ולקרותן
 לחליצה ולטיאונין לסכור בזכמי אביו עד שיהא בן עשרים להני הוא דבודק
 אבל ליחן מתנה לא בדקין ולא צרכין עד שיביא שתי שערות דקאמרין שלח
 ליה גידול בדי מנחה לרבה ולמדנו רבינו תנוקת בת ארבע עשרה שנה ויום אחד
 ויודעת בפיב משא ומתן מהו זולת ליה אם יודעת בפיב משא ומתן מקחה מקח
 ומכרה ממכר ולישלח ליה תינוק מעשה שהיה כך היה ולישלח ליה בת שתים
 עשרה שנה ויום אחד אין הכי נמי ומעשה שהיה כך היה וקאמרין לקמן אמר
 אמ"ס מתנתו מתנה זכו' והיין גראין לי דבריהם כלל דכל זמן שלא הביא
 שתי שערות דינו כפעוטות עד רוב שנותיו או עד שיולדו בו סימני סריס
 ומעשה דתנוקת שהביאה שתי שערות עסקין ודבר זה מתור בכל התלמוד שכל
 זמן שלא הביא שתי שערות הרי הוא כקטן לכל דבריו. ומה שנכתב רבינו
 גהשון מדברי רב נחמן אמר שמואל פד' דיה איה ליה מירכא דהא קאמר ולסכור
 בזכמי אביו עד שיהא בן עשרים שאף על פי שהביא¹⁰ שתי שערות עד שלא יהא
 בן עשרים אין מכירתו מכירה ואפילו אם תמצא לומר דמתנה קילא ממכר דהיכא
 דאין ממכרו ממכר אמר אמ"ס דחז"ש מתנתו מתנה אין הכי נמי ומיהו לה
 אי"רי אמ"ס אלא במי שלא חזיע לכלל עשרים ונתן אינו בקי בפיב משא ומתן
 דהוא אין מכרו מכר אבל מהותו הויא מתנה אבל סיהו איש נסור הוי שהביא
 שתי שערות ויצא מכלל הפעוטות שאין מתנתו מתנה אלא במסלפלין וזה מתנתו
 מתנה אפילו במקרקעי ואפילו אי הוה סני ליה ההוא דיוקא לדבינו גהשון
 דדוקא להני בודקין אבל לעזין מתנה אין בודקין והי דאין בודקין אותו
 דמחמסא מחזקין ליה בחזקת שהביא שתי שערות כיון שהחזיע לכלל שנים אבל
 היכא דקיים לן שלא הביא שתי שערות שהוא כקטן לכל דבריו כנא לן דמתנתו

ומתנה במקרקעי חלנך כל זמן שהיא תהיה שפלה וזו כמעטות ואין
 מתנתו מתנה במקרקעי אבל במטלטלי מתנתו מתנה וזוהי דליה ליה אפטרופוס.
 ורבי צמח דאמר מתנתו מתנה במקרקעי וזוהי דליה ליה אפטרופוס מאי
 קמבר, אי איש הוי אפטרופוס מאי בעי זאי קמן הוי אין מתנתו מתנה
 אלא במטלטלי כפעומות ורמיח ש ר ב ג ו ז א ק ב ר ב
 ס ל ב ס צ ד ק ו צוק"ל חילין בין מתנה במקצת ובין אם נתן כל נכסיו,
 ואמר דה"בא אמר אמרימי מתנתו מתנה דיקא מתנה במקצת אבל בכל נכסיו
 דקא מקרא נהלה מבני משפחה לא, ואינו נראה לי, שאילו בן היה לו
 לחלק התלמוד חילוק זה כמו שה"ל בפעומות טעום כדי חיינו, ואמילו
 בפעומות אמרינו מתנתו מתנה במטלטלין אחת מתנה מרובה ואחת מתנה מועפת,
 הבא שחזא איש במור נחלק בין מקצת בין כל נכסיו, הלכך נראה לי שכל מי
 שמכרו קיים בן עשרים מתנתו קיימת כבן שלש עשרה שנים זיום אחד ודין
 אותו להם וזוהי שתביא שתי שערות, ואמרימ סהם קאמר ומתנתו מתנה בין מתנה
 במקצת בין נתן כל נכסיו, ואנו עוקר הנחלה מבני משפחה אין בכך כלום,
 שבלשון מתנה הוא נותן.

א. דף טד, ב. ב. דף סא, ג. ג. ב. מציעא ב, א. ד. דף סה, א.
 ה. בבא בתרא קנו, ב. ו. שם קמב, ב. ז. דף טד, ב. ע"י שם
 ח. פוכה מב, ב. ט. שם סא, ב. י. לעיל ס, א.
 י. סבאן עד סוף הסימן נכפל לעיל סימן ל, ושם נסמן

- 1. בד"ר שיש לו 2. בד"ר אנדול 3. בד"ר בכל 4. בד"ר היינו
- 5. לתנינו: אפי; בכי"ם: רב 6. בד"ר קני 7. בד"ר לח
- 8. בד"ר קידשו 9. בד"ר מאכיו 10. בד"ר שתביאח

גרסי'ן בפרק וזוהר הוהקבל בט דף סג, א"המר אמר רב א"ן
 חאשה עושה שליח לקבל גישה ס"ד שליח בעלת, ורבי חננינא אמר השח עושה
 שליח לקבל גישה ס"ד שליח בעלת, ראיתי הלוקחין בפסק הלכה זו.
 בעל הלכות נדרות כתב ההלכות גיסי'ן הלכה ברב טעום
 יהוה דבר שבערוה דבר שבערוה¹ חולצת, הוה עובדא וצרכה רב יצחק בר
 שמואל בר מרתא בט וחליצה נפ מהי"ט וחליצה לאחר מיתה, ורבי
 חננינא ל וצוק"ל כתב וקיי"מ לן ברבי חננינא דרב לרב חננינא
 תלמיד הוה, והו דהוה דשדד גישה לרביתו או ל שליח אשכחה דקא ליישא
 אמר לה הו גישה אמרה ליה ליהוה בידך כלומר תהיה ידך כיד ונתתה
 עלוהי לקבלה ואמר רב גהסן אם איתא לרבין חננינא עבידנא בה עובדא
 ודחא רבא דהו לא חזרה שליחות אצל הבעל כלומר לא יצא ס"ד השליח
 ולא בתקיי"מ שליחות הבעל וכן שלח רבי אמי ורבי חי"א בר אבא ספקא
 לן והו דבר שבערוה וחולצה הוה עובדא וצרכה רב יצחק בר שמואל בר
 מרתא בט לכתחילה מהי"ט וחליצה לאחר מיתה כולחו ברבי חננינא שיי"ב.
 גם רבי יצחק וצוק"ל כתב¹ הוה מילתא חננינא בה פלוגתא ביני
 רבנן אמר סאן דמסך הלכה ברבי חננינא ומסייע ליה למימריה מהא
 סעשה דהוה נברא דשדד גישה לרביתו וכו' ע"ז בט מהי"ט וחליצה לאחר
 מיתה ואמר מדלא אסתפקא למאן למסתפקא ליה אלא בשום דלא חזרה שליחות
 אצל הבעל ומאן דבטליה לגישה ליה בטליה אלא בשום דלא חזרה שליחות אצל
 הבעל סליל דפטיטא לחו לכולחו ודלכתא ברבי חננינא דאי טבירא לחו הלכה
 ברב אפילו חזרה שליחות אצל הבעל לא מספקא לחו דנפ פסול הלכך הלכה
 ברבי חננינא וזו היא סברה של רבינו האי גאון וצוק"ל ומסתברא כחתימה
 ודעתה סברה ברבינו חננינא וברבינו יצחק ספני שסיפה התלמוד מוכחה
 כדבריהם שבעל הלכות גדולות סבר דהוה עובדא ואצרכה רב יצחק

כר שמואל גם והל"אנו לצד הזרה שליחות אצל הרמל מאי אלת אפילונוה דויב
 זרבי חנינו קא וזמז עובדי בא"תתא דעבדא שליח לקבל גיטת מידי שליח
 בעלז והתם אצרכה רב יצחק גם והל"צה דזוזא מספקא ליה הלכתא אי כרב אי
 כרב חנינו וסמך חכי פסק בעל הלכות גדולות איה לן למעבד ספסיקא
 לחומרא כרב אבל גין השיעור כוזתח בן דגילו כן תוזא ליה להלמודא למכתב
 חכי והיא איחתי רעבדא שליח לקבל גיטת מידי שליח בעלה ואצרכה רב יצחק
 גם וחליצה, אי גמי הוזא ליה להלמודא למיכתב תוזא עובדא בהר פלונתה דרב
 זרבי חנינו מידי תוזא מטמע דהתם קא, אמתא דכתבה בתרי תוזא גברא ושדר
 לה גיטת לדביתהו וכנ" דלא הזרח שליחות אצל הבעל שמע מינה דחאי הוזא
 עובדא גמי חכי הוזא עובדא דלא הזרח שליחות אצל הבעל, והתם אצרכה רב
 יצחק גם וחליצה הא אילו הזרח שליחות אצל הבעל לא הוזא מצריך מידי דהוזא
 ליה גיטת סעליא כרב חנינו, וכך פירש גם ה ס ו ר א הוזא עובדא כ
 מאי גוונא ואצרכה גם אחר משום דלא הזרח שליחות אצל הבעל.

א. ר"ש דף כה, ב.
 ב. פ"ח שבאוה"ג לכאן, צד 41
 ג. ב"י"ף לכאן
 ד. ע"ס אזה"ג לכאן, צד 140, ט"סן שמח
 ה. ברש"י כאן ד"ה הוזא, ואצרכה

1. בד"ר בערומח
 2. בד"ר ל"ח

בַּרְטִינָן בְּמֵרְק הַחֲנוּכָה הַחֲקֵבֵל נֶט דִּף סָהַהּ, הַנְּיָעוּ לַעֲזוּת גִּדְרִים
 בְּדוּיָהֶם גִּדְרִי וְהִקְדִּשְׁתָּן הַקֹּדֶשׁ וְכִנְצִילֵן הַקְּסֻמָּה הוֹלִצְתָּ, מִירֶשׁ הַכּוֹנֵן רָח
 שָׁנָה אַחַת לַמָּנִי נַעֲרֹתָן כְּדָוָנָן צַבְסָנָה נִדְהוּ בַּת אַחַת עֶשְׂרִית שָׁנָה וַיּוֹם אַחַד
 נִדְרִיָּהּ וְכִדְקִיָּם אִם יִזְדַּעְתָּ לְנוֹסֵף לָשֵׁם מִי גִדְרִיהָ לָשֵׁם הִי הַקְּדִישָׁה גִּדְרָה נִדְרִי
 וְהַקְּדִישָׁה הַקֹּדֶשׁ וְכִנְצִיבָהּ בְּקֻסְמָה הוֹלִצְתָּ אִם הִבִּיאָהּ סִימְנִיָּם וְלֹא אִסְרִינָן שְׂמָה
 נַעֲרֹתָן וְכִבֵּל קוֹדֶשׁ הַזֶּמֶן הַזֶּה קִבְּנָה הִיא זֶמֶן סִימְנִיָּה סִימְנִיָּה וְאִינָה הוֹלִצְתָּ
 דְּאִישׁ כֹּתִיב בְּמִרְשָׁהּ וְצִקְשִׁינָן אֶשְׁחָ לֹאִים, וְאִינָן צִרְעָה לִי כִלְלִי, דְּהַכִּי
 בְּרִטִינָן בְּמֵרְק יִוצֵא דוֹמָן, אִיבְעִיָּה לְהוּ תוֹךְ זֶמֶן כִּלְמִנִי זֶמֶן אִזֵּי כִלְאֹת
 זֶמֶן, וְאִסְקִנָּה חַחֲסִי אִסְרִי דְבָנָה חִלְכֹנָה תוֹךְ זֶמֶן כִּלְמִנִי זֶמֶן, וְפִירוּשׁ תוֹךְ
 זֶמֶן יִקְרָא כֹל שָׁנָה שְׁתַּיִם עֶשְׂרִית לְגִבְעָה וְכֹל שָׁנָה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרִית לְזֹכֵר, וְחֲמֵס רַבָּה
 חִלְכָתָהּ כִּלְמִנִי זֶמֶן דְּמִי סָה לְמִנִי זֶמֶן אִם הִבִּיאָהּ סִימְנִיָּם כְּשׁוֹכָה נִינְהוּ
 וְלֹא סִמְכִינָן עֲלֵיִיחֹו אִף תִּיךְ זֶמֶן נָחִי שׁוֹכָה נִינְהוּ וְלֹא סִמְכִינָן עֲלֵיִיחֹו
 עַד מְשַׁלְּחִים שְׁתַּיִם עֶשְׂרִית שָׁנִים וַיּוֹם אַחַד שֶׁל וְנִצְחָה וְשִׁלְשׁ עֶשְׂרִית שָׁנִים וַיּוֹם
 אַחַד לְזֹכֵר, וְכִךְ פִּסְקִי רַבִּי גִּוִּי אִצְהָק וְצוֹקֵל בְּמֵרְק בֵּית שְׂמַאי,^ח
 וְכִךְ פִּסְקִי צַעֲלֵה לְכֹוּת גִּדְרֵי לֹוּת בְּחִלְכֹוֹת סִיאָוִן וְאַחַר
 הַנְּיָעוּ לַעֲזוּת גִּדְרִים קִסְנֵן בֵּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרִית שָׁנָה וַיּוֹם אַחַד וְקִסְנָה בַּת שְׁתַּיִם
 עֶשְׂרִית שָׁנָה וַיּוֹם אַחַר גִּדְרִיָּהֶן נִדְרִי וְהִקְדִּשְׁתָּן הַקֹּדֶשׁ וְכִנְצִילֵן הַקְּסֻמָּה הוֹלִצְתָּ,
 דְּלֹא חִלְצָה עַד שֶׁחָהָה בַּת שְׁתַּיִם עֶשְׂרִית שָׁנָה וַיּוֹם אַחַד וְהוּא דְּאִיִּתִּיבָהּ שְׁתִּי
 שְׁעָרוֹת, אִיחֹו נָחִי לֹא חִלִּין עַשׂ שִׁיחָה בֵּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרִית שָׁנָה וַיּוֹם אַחַד וְהוּא
 דְּאִיִּתָּהּ שְׁתִּי שְׁעָרוֹת, אִיחֹו חִיָּה קִבְּנָה מִכָּה אַחַת עֶשְׂרִית שָׁנָה וַיּוֹם אַחַד וְעַד
 בַּת שְׁתַּיִם עֶשְׂרִית שָׁנִים וַיּוֹם אַחַד וְאִף עַל צַב דְּאִיִּתִּיבָהּ שְׁתִּי שְׁעָרוֹת אִינָה
 חוֹלִצְתָּ, וְכִךְ חֲשִׁיבֵנָם דְּצַב צַב צַב צַב וְנִינְהוּ בְּתַיִם וְנִינְהוּ,^י
 שֶׁאִם לֹא הַנְּיָעוּ לְכִלְלֵי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרִית שָׁנִים וַיּוֹם אַחַד לְזֹכֵר וְשְׁתַּיִם עֶשְׂרִית וַיּוֹם

ויום אחד לזקבה נהג על פי שהביאנו היסודים אלוט אלא שומא בעלמא כדעת
 רבא חלכתא תוך זמן כלמני זמן דמי, והנני לעונת נדרים עירוש קטן בן
 שלש עשרה שנים ויום אחד זקנות את שתיים עצרו שנים ויום אחד,
 הא לך במירוש דעונת נדרים האתלרת מאן אינה אלא שתיים עשרה שנים ויום
 אחד לזקבה, והו דרבא הוא דנוכח הלכה בטרק יוצא דומן הוך זמן כלמני
 זמן דמי ואימו הוא דקאמר הכא הנני לעונת נדרים נדרים נדר וחקדשן
 חקדש וכונדן בקפנה חולצה, ואי עונת נדרים דהכא בת אחת עשרה שנים
 ויום אחי חיה פדמריש המורה את בן קשיא דרבא אהרבא דחתם אטר רבא
 דחוך זמן כלמני זמן דמי וסימנין דכל שנה שתיים עשרה לזקבה שומא נינוח,
 והבא אטר וכונדו בקפנה חולצה את הביאה סימנין וחזא שומא נינוח, אלא
 ודאי עונת נדרים דהכא לא סיפרשא אלא כשהיא בת שתיים עשרה שנים ויום
 אחד שנדרים קיימים ואינה גריבה בדיקה שאף על פי שאינה יודעת לשם מי
 נדרה ולשם מי הקדישה נדרה נדר והקדשה חקדש ואז היא חשובה כנדולה
 לכל דבריה, ואף על גב דנרטיין בנזיר בטרק מי שאמר לימא כחנא עד סתי
 האיש סדיר את בנו בנזיר עד שיביא שתי שערות דברי רבי יומי ורבי אהורא
 אוסר עד שיגיע לעונת נדרים וזהו עונת נדרים דחתם סיפרשא שתיים עשרה
 שנים ויום אחד לזכר שהוא מומלא חסכון לאיש בוטפריש חתם, ובמקא קמא
 דתרוסות נמי הגן קמן שלם הביא שתי שערות רבי אהורא אוסר תרוסתו
 תרוסת רבי יומי אוסר את עד שלא בא לעונת נדרים אין תרוסתו תרוסת
 ומשבא לעונת נדרים תרוסתו תרוסת, לא דמיא חתם עונת נדרים דחתם
 לעונת נדרים דחכא, דתיי עונת נדרים חט, הוה מן חמורה בנדולים שחם
 נדולים לכל דבריהם וחזא מירבון שחם קפנין לכל דבריהם ובנדרים להוד
 רביין להו נאופלא סמוך לאיש והוא כדרבון כדספרש חתם, וזהו דנזיר
 ודתרוסת חיה עונת נדרים דתפנותן דמקאטר הביא שתי שערות סכלל דעונת
 נדרים דרבי יומי בשלא הביא שתי שערות חקפנין, וזהו דגיפין חיה עונת

נדרים דנוללותן שהיה מן החורה דמן כנדולים לכל דבריהם ומשום הכי
בנבוי בקמה הלכה דהיה שם במורה לכל דבריהם, ובמקד כמה הלכה
מצאתי, אמר רבא עד שהנשיא לטובה נדרים, ובאר הכי, נרסינן והלכת
עד שהביא שתי שערוות, אלמא עונת נדרים דאמר רבא לאו בנבואה שתי
שערוות היה, ופירוט זהו זה החטא עונת נדרים שנה אחת קונים לזמן
שתי שערוות כדחגון במרק יוצא דומן בת אחת עשרה שנה ויום אחד נדרים
נבדקינן, סכאן מוכח דרבא לא בעי שערוות בהליצה, והכא נמי דאמר
אניעו לעונת נדרים וכנגדו בקמנה חולצה לפעמים אזיל ואין לפרשו
אלא שנה אחת קודם לזמן שתי שערוות כדמפרש סילהת חתם, ואין הלכה
במותרו, ולא היה לסורה למרש חנה אם הביאה סימנים, ולא כחזו סימנים
בשנת שתיים עשרה דשומא נינחו בוטרישית, ורבא דקמ עונת נדרים לא
בעי סימנים, ואשחכח חתא דכל עונת נדרים פתרון אחד להם דהיינו כל
שנת שתיים עשרה לנקבה וכל שנת שלש עשרה לזכר, וקשיא לי, דהכא
אשכחנינן דרבא אכשר לחלוק בעונת שתיים עשרה לנקבה ולא בעי סימנים,
ובפרק יוצא דומן נרסינן אמי רבא קמנה כל שתיים עשרה סמאנת והולכת
כנאן ואילך אינא סמאנת ואינא חולצת זכר, ומשמע סתתם שאין האשה
חולצת עד שתהא בת שתיים עשרה שנים ויום אחד ותביא שתי שערוות, ונראה
דרבא דאמי חכא ובפרק מצוה וליצה דבהנעתה לעונת נדרים דהיינו תוך
שנת שתיים עשרה חולצת לאו דחבירא ליה הכי אלא אליבא דרבא וסי קאמר
דסבר איש כתוב בפרשה אבל אשה בין קמנה בין גדולה, והכי אמרינן חתם,
אמר רבי אמי מדבריו של ברבי קמנה חולצת בפעומות, רבא אמר עד שהנשיא
לעונת נדרים, פירוש פירשו ובי אמי ורבא דברי רבי וסי דאף על גב
דכתיב בקמנה כהו צריך שתהא בת דעת, לרבי אמי בפעומות ולרבא בעונת
נדרים, אבל סתם לא סברי אלא כרבנן דאמרי עד שהביא שתי שערוות כדחגון
בפרק בא סימן התחתון דתיגוקת שהביאה שתי שערוות חולצת, ואמרינן

בראשון בקרב חרף עם העכו"ם דף עז, ב, ההוא ¹ יצוקא דאשתמוך
 חמישים וכו' כהן. ג. ע. ל. ח. ל. כ. ו. ח. ג. ד. ל. ח. ה. היכא דאית'
 איזמל ממעלי שבתא והשבתא איננה או איננה מסק' ² מילה שרי ליה
 לסיכא לעכו"ם לצבותיה, פירוש להקנו, או להתויי ³ איזמל אחרינא,
 כהנא יצוקא דאשתמוך חמישים וכו' עד ולא שני לך בין שבות דאית
 ביה מעשה לשבות דליה ביה מעשה. ורבינו יצחק זצ"ל ⁵
 התב עליו, ועיינא בהו האשכחון ולאנו כלי דמסכא אינון ומנומיה ⁶
 דהא תובדא למת דאסיר למיגד לעכו"ם לצבותיה ולאתויי ⁸ דרך רשות
 חרביה מדקאמר ליה דהא סר לא אחר ליה זיל אחים ליה, וכמה סרבותא ¹⁰
 דמעו במירושיה דהאי מיכא וקא כברי ¹² דהא דאמר ליה ולא שני ליה למר
 בין שבות דאיה ביה מעשה לעבות דליה ביה מעשה דבין שבות דהזאה ובין
 שבות דאמירה הוא, ושבות דהזאה איה ביה מעשה ושבות דאמירה ליה ביה
 מעשה, וקמיא לחו ¹⁴ וזאמיל דאמירה לעכו"ם שבות דליה ביה מעשה
 הוא סא לי אחר ליה זיל גייית לי סא לי אחר ליה זיל אחים לי,
 תוייחו ¹⁵ שבות דליה ביה מעשה אינון יארי, וזאמיל ¹⁷ לכולחו נוסחיה
 דמרא וקסברי דליכא צמרא דהא סר לא אחר ליה זיל אחים לי ¹⁶ אלה
 מעותא ¹⁸ וזאנו כדמברי הוא ונוסחא ליה בהו מעותא וליה חכ' ²⁰
 סירושית דהאי דאמר ליה ולא שני ליה למר בין שבות דאיה ביה מעשה
 לאו אשבות דהזאה קאמר ליה אלא תכי קאמר ליה, האי דקאמרה אמירה
 לעכו"ם שבות וקא מדיית ליה לשבות דהזאה דאמירה, לא שני לך בשבות ¹⁶
 דאמירה בין שבות דאית ביה מלמכה ובין שבות דליה ביה מלמכה, דהא
 סר לא אחר ליה זיל אחים לי דאיה ביה משום מלמכה, אלא איית' ליה ²¹
 סנו ביהאי קאמר ליה ופלחול בעלמא הוא ולית ביה מלמכה, ושמתה מינה ²²
 דכי אמרינון אמירה לעכו"ם שבות דהבר שיש בו מלמכה אבל דבר שאין בו ¹⁶

כלאכה לא אמרינן ביה אמרינן לעכו"ם שבתה. הא גתברר לך דליכא בגוססות

24

מעוהא זמילי דברין אינון, והא דאמרינן שבת דליה גימ טעשה ולא

אמרינן שבת דליה גימ טעשה, מעשה ומלאכה הוה צילתא ח"א כדאמרינן

בין יום השביעי לעשרת ימי טעשה דחיינו מלאכה, וכבר גתברר לך דאסיר

25

למימר לעכו"ם לצבוהיה גו לגיחוי דרך רשות הרבים, והא דכתב בעל

הלכות גדולות מעוהא הוה ולא תסודן עליה, וראה לי דדברי בעל

28

27

26

הלכות גדולות ותנחומי רבנותה דלא גרסי דתא נר לא אמר ליה זיל אחים

29

לי ומשבשבו ליה חט עקרי ואלוה דהלכותא, דברי רבינו יצחק חט בטלין

שאין לסמוך עליהם והוה אוכר את המותר ומתיר את האסור כאשר אבנר

36

התיר כל דבר אפי' אוכר עליון הנמרא כבעל הלכות גדולות ולא כרבינו

יצחק, דאביי הוה מדכת שבת דאמירה לעכו"ם לשבוה דהוה כדאמרינן

הוה שבות ואמירה לעכו"ם שבות מה הוה שבות ואינו דוחה את השבת

38

אף אמירה שבות דאינה דוחה את השבת, וכשהשיב לו רב יוסף ולא שני

39

לך בין שבות דאיה גימ טעשה לשבות דליה גימ טעשה בעל כורחין בין

40

שבות דאמירה לעכו"ם ובין שבות דהוה קטסי ליה, שהיה חביי מדמה אותם

41

מכר ליה דלא דמו, דשבות דהוה יש בו מעשה שעושה ישראל בידיהם, אבל

43

שבות דאמירה אין בו מעשה אלא העכו"ם עושה וישראל אומר לו דיבור

44

בעלמא, ואם כדברי רבינו יצחק כן היה ראוי לומר, ולא שני לך בין איסור

תורה לאיסור דרבנן, דהיכא אמרינן אמירה לעכו"ם שבות באיסור תורה אבל

45

באיסור דרבנן לא, אלא ודאי מעשה אינו אלא אותו שנעשה ביד ישראל, וכל

46

שבות העכו"ם אין בו מעשה על ידי ישראל, ועוד מה שאמר רבינו יצחק

הנוסעת סיגו דכ"א אמרינן אמירה לעכו"ם שבות בדיבור שיש בו מלאכה אבל

47

דבר שאין בו מלאכה לא אמרינן ביה אמירה לעכו"ם שבות, ולפי דברי

95

מתיר בכל איסורי דרבנן לעשותם על ידי עכו"ם, ואין הדבר כן, שכנסה

ראינה יש להוכיח דאפילו באיסור דרבנן אסור לעשותן על ידי עכו"ם ויש

ה' ש' סמום אמירח לעכו"ם שבזת, הדג מוחזן בשבת במרק שואל אדם לא

שכבר אדם מועל"ם בשבת ולא במרק להחזיר להכריח לו מועל"ם בשבת

ואמרי"ן בנמרא סמי שגא הוא ומי"ם שגא חבירי"ן אחר רב סמא חבירי"ן עכו"ם

וחקיק"ה לזו רב אשי אמירח לעכו"ם שבות, ומירש ח מ ז ר ח זכבר סתמה

וצ"י במת"י ח"ן עכו"ם שגא לכבות ח"ן אזמיר"ם לו כחה זאל תכבת, סמסע

טחמה מדגרי" רב ספא וריב אשי דאמילי"ן לשכור מועל"ם בשבת שא"ן ז"ו סלאכה

אצל ש"אל כ"י אם איסור דרבנן סמסע סמכונה הספך ודבר דבר הוא אמור

לעשותו על ידי עכו"ם ויש בו חסום אמירח לעכו"ם שבות, והכ"י נמי אמרי"ן

במרק ס"י שחמך חנו רבנן מקבלי"ן קיבולת לעכו"ם במועד לעשותה אחר המועד

ובמועד אסור [וכן אין גוה"ן קיבולת לעכו"ם במועד כדי לעשותה במועד]

כללו של דבר כל שהוא פוסק אומר לעכו"ם ועושה וכל שאינו עושה אי"ו

אומר לעכו"ם ועושה, אלמא אמילי"ן במלאכה חולו של מועד שאינה אמורה אלא

מדרבנן אמרי"ן ב"ה אמירח לעכו"ם שבות, ובמרק אין צרי"ן אמרי"ן אמר

רב סמא הלכה עכו"ם שתביע דורזן לישראל אם יש סמותו המין במחובר

לקרקע אסור ולערב נמי אסור בכדי שיעשו זאם אין סאותו המין במחובר

בחזק התחום מותר"ן חזק לתחום אסור"ן והבא בשב"ל ישראל זה סחוק לחתום

טעור לישראל אחר, ואמרי"ן נמי במרק בבל סערבי"ן הה"א ליחתה יאחה

למחזא חז"א רבם דהנה במי"שא שרא למי"זבן מי"ג"ה אמר חז"א זדא"י מאתכול

עק"רא סא"י אכרה סחוק לתחום אחא"י הבא בשב"ל ישראל זה מותר לישראל

אחר וכל שבן האי דאדעהה דעכו"ם אח"י כ"ן דחזא דקא ספשי, ואחו אמר

לתו [א"י חז"א זדא"י בשב"ל ישראל אח"י], סוכ"ה מדברי"ם דכל שנהלוג מן

המחזבר הוא אסור לכל ישראל ולא אמרי"ן ב"ה ש"חא מותר לישראל אחר

אבל הבא סחוק לתחום אי"ו אסור אלא לו אבל לישראל אחר מותר, ומכאן

יש לדקדק ולהוכיח זמב"רא לתו תחומי"ן דרבנן דאם תחומי"ן דתורי"גוא

סא"י שגא תבא סחוק לתחום מן התלוש מן המחזבר אלא זה וזה אסור"ן

מדאורייתא ויהי אכור תבא מחוץ לתחום לכל העוסדין חוץ לתחום ואמ"ל
חבט על ידי עכו"ם כמו החומר המכילין זה הלוי עכו"ם ח"ט אחר לכל 76
שראל כך אחר זה לכל הרחוקים מסוג יותר סאלת"ט אסא אם א"סור חחוסין 77
דאורייתא אלא לאו שפ"ק סי"ג סבייא להו דהחוסין זרבינן ומצום זכ"י בתלוש
מן המעובר דחוס גיסור תורה לא חילקו אלא כיון דעכו"ם אדעתא ד"שראל
אבד לכולי עלמא אס"ר כדאמרינן בכל כתב"י הקדש גבי ס"לס ס"ט ועשה כבש 80
והרלי"ק את הנזר אם בשב"ל ישראל אסור וא"נ מחלק בין אוחו ישראל שנעשה
בעבורו ובין ישראל אחר שלו נעשה בעבורו אלא פתח קתנ"י אסור דמשמע לכל
ישראל ובהבא מחוץ לתחום דא"סור תחוסין סדרבינן אסרינן תבא בשב"ל ישראל 82
ז"ח מותר ל"שראל אחר ונאף על פי שא"סור תחוסין אינו אלא סדרבינן אסרינן
דמותו ישראל שהובאו לו הן אסורי' ומאי שנא הוא משאר ישראל אלא לאו 84
מצום דאסרינן כיון שהוא מכירו נזרינן שמה אסר לו לך ותבא לי יוצר 86
ואם איתא דכל טידי דלי"ת ביה א"סור מלאכה אצל ישראל אין בו משום 87
אמירה לעכו"ם השתא אח"י למימר ליה בהדי"א זיל איית"י לי שדי וא"י איית"י 89
לי"ת מנפשי"ה אס"ר אלא לאו שמע מינה אפילו בא"סור דרבינן נמי אסרינן
אמירה לעכו"ם שבות ומשום חכ"י אף על גב דמוטמיה איית"י אי שר"ת לי"ת 91
אחי למימר להו זיל איית"י לי פת"י מכל אלה נתברר שאמ"לו בא"סורינן 92
דרבינן אסור לעשותן על ידי עכו"ם ויש בהן משום אמירה לעכו"ם שבות 95
וכה שאסר רב"נ וצחק שבות שיש בו מלאכה אצל ישראל אפילו לדבר
מצוה לא תבין, שתרי' הקונה עדה בסורי"ט כשאומר"ם לעכו"ם לכתוב לו 94
אסרו בשבת אין חכ"י"ת מלאכה נמורה והשובה אצל ישראל ואמ"לו חכ"י 98
התירו אותה על ידי עכו"ם משום י"שוב הדין ישראל ונאף על פי שפוריא 95
אינה ארץ ישראל נמורה, כל שכן במילח שהיא מצוה שיש בה כרת שנת"ר
להחם לו חמין ולתב"אם דרך רשות הרבים וכן הא"מל, וחלכך דברי 96
בעל הלכות גדולות הן עיכ"י ואין לזוז מהן וע"י חנ"רסא וחס"י לז 99
100

לא ית'ב החם ואבסל ל'ה ושוחא דמא' אצ'ר וכו' ד'ה' לא י'חזי' על י'די

עכ'ר'ם בהצ'ר שה'יה' בעז'רה'ם ל'כ'ת'ה' מ'ן ד'כ'ל'ק' ד'מ'ר' ו'מ'ר' פ'ע'מ'ר' ל'יה'

ל'ר'ב' ל'מ'ע'ב'ר ב'ול'י' מ'ר' ש'י'א' ה'וד'א'ת' ע'ל ה'כ'ר'א ד'מ'כ'י'נ'ן ל'מ'ע'ב'ר ב'ח'י'ת'ר'א ע'ב'ד'י'נ'ן 128 129 130

ו'לא ד'ח'י'נ'ן ש'ו'ם ש'ב'ו'ת' ה'א'ל ו'ד'א'י' א'י' ל'א' מ'צ'י'נ'ן ל'מ'ע'ב'ר ב'ה'ת'ר'א כ'ג'ו'ן ש'ח'י'ו 132 129 133

ע'ו'י'ם ב'ח'צ'ר ח'ת'י'נ'ו'ק ש'ל'ם נ'ר'ב'ו' מ'ח'י'נ'ו' מ'ו'ע'י'ל ל'ב'ס'ל ו'ש'ו'ת'ם ב'ו'י' א'צ'ר נ'ו 134 135

כ'ו'א'מ'ר'י'נ'ן ל'ק'מ'ן ב'ח'ח'ו'א' מ'י'ד'ק'ו' א'י'נ'ו ש'נ'י'ם א'ו'מ'ר'י'ן ז'ה' ע'ל ז'ה' ש'א'ח'ר' נ'ו'ת'ן 136 132

ר'ש'ו'ת' ו'נ'ו'ס'ל ר'ש'ו'ת' ו'ש'נ'י'ם נ'ו'ח'ז'י'ן ר'ש'ו'ת' ו'א'י'ן נ'ו'מ'ל'י'ן ר'ש'ו'ת' ח'כ'י' נ'ס'י' 137 131

ד'ח'ו'י' ש'ח'י' ל'א'י'ת'ו'י'י' ע'ל י'ד'י' ע'כ'ו'ר'ם, ח'כ'א' נ'ס'י' ד'א'מ'ר' א'ח'י'ם ל'י'ה' ע'כ'ו'ר'ם 138 139

ח'נ'ב' א'י'ס'י'ה' א'י'ה' מ'ח'ז'ר' ל'ע'ש'ו'ת' ה'ד'ב'ר' ב'ח'י'ת'ר', א'ב'ל' א'ם' א'ס'ו' ל'א' ה'י'ת'ה' צ'ר'י'כ'ה'

א'כ'י' נ'מ'י' ש'ח'י'ה' מ'ח'י'ר' ל'ע'כ'ו'ר'ם ל'ח'ח'ט' ל'צ'ו'ר'ך' ה'מ'י'ל'ה' ש'א'י'ן ש'ב'ו'ת' ח'ע'כ'ו'ר'ם 140

מ'ח'ק'י'ם ב'מ'ק'ו'ם מ'צ'ו'ה'

- א. בהלכות מילה, פוף דף טו, ו
- ב. ברי"ף שבת ספ"ט
- ג. דף קנ, א
- ד. ברש"י שם ד"ח אמירה
- ה. שבת קכב, א
- ו. פ"ע"ה נח י"ג
- ז. מועד קטן י"ב, א
- ח. ביצה כ"ד, ב"כה, א
- ט. לעיל ח, א
- י. שבת קכ"ג, א
- יא. נ"פ"ן ח, ב
- יב. טאן טה, א
- יג. לקמן פ"ט, ב

1. בכ"א סחח"ל; עסקי הדד על חשבון גמול... בכ"א סיקמ
2. בכ"א לטייתו; בכ"א גבון גבול; בכ"א זנוק"ל C. בד"ר
3. וס' נוסח 7. בכ"א נוסף ליה' 8. בכ"א 15 לפי'תו"י 9. בכ"א לי
10. בכ"א סיבוחתא 11. בכ"א ספירושח 12. בכ"א דקא 13. בכ"א דחא
14. בד"ר דאמר 15. בכ"א הרויחו 16. בכ"א חטר 17. בד"ר ואניעו
18. בכ"א ונוסח"י 19. בכ"א הוא 20. בכ"א זלאו 21. בכ"א א"ח
22. בכ"א דפילטול 23. בכ"א בנוסח"י 24. בכ"א והא 25. בכ"א למחוי
26. בכ"א תיסמוך 27. בכ"א ונראח 28. בכ"א שדברי 29. בכ"א
30. בכ"א ליה לכו; בד"ר ליה 31. בכ"א ליה 32. בכ"א
33. בכ"א עיקר 34. בכ"א דה'לכתא 35. בכ"א ופיליח 36.
37. את השבת, בה"א שבת 38. בכ"א נוסף לגוי' 39.
40. וצ"ח שבת, בה"א לשבת 41. בכ"א ואמר 42. בכ"א
43. בד"ר העכו"י 44. בכ"א לו 45. אותו... בד"ר, בכ"א חנושה
46. וכל... ישראל, בד"ר חטר 47. דבר... מלאכה, בכ"א חטר 48.
49. בכ"א מועלין 50. בכ"א חטר 51. בכ"א נכרי 52.
53. בכ"א לאחר 54. [ג'ום לפנינו חטר] אין נוחנין, בכ"א
55. וכו'... בסועד, חטר לפנינו ובד"פ 56. בד"ר חטר 57.
58. סחון לחחום, בכ"א חטר 59. בכ"א דאחאי 60. בכ"א
61. בכ"א דהווח 62. בכ"א מינה 63. בכ"א מאיחמל 64. בכ"א
65. בכ"א דנוי' (הערה); כל השאר ביחיד הם, לכן לא ציינתי'ם, כי
- בבר הערה' שבכ"א בא תמיד גוי' במקום עכו"ם" 66. בכ"א אחאי
67. בכ"א וס"ח 68. אמר... אחאי, חטר לפנינו, ועיין ד"ס לשם צד ער, ב
- הערה ד 69. בכ"א אמר 70. בכ"א וסיכן 71. בד"ר ולמוכח 72. בכ"א
73. בכ"א מן החורה 74. בכ"א ויהא 75. בד"ר חטר 76. בכ"א
77. בכ"א יאמר 78. בכ"א הרחוקין 79. בכ"א קא עביד 80. בכ"א
81. בכ"א הקודש 82. בד"ר דאיכא 83. בכ"א דרבנן 84. בכ"א
85. בכ"א מכל 86. בכ"א נזירה 87. בכ"א איחה 88. בכ"א חטר
89. אחי למיכר, בכ"א חטר 90. בכ"א אייה' ליה 91. בכ"א שריי'ת 92.
93. בכ"א ליה 93. בד"ר אסר 94. בכ"א ייחכן 95. בכ"א נוי'ם; עיין הערה 65
96. בכ"א ולהביאן 97. בכ"א האוזמל 98. בכ"א וחילכן 99. בכ"א סחם
100. בכ"א דחא 101. בכ"א לי 102. בכ"א הרר עם הנכרי 103. בכ"א
- נוסף ולא" 104. בכ"א חחוא 105. בכ"א ליטי' ליה 106. בכ"א צריכה
107. בכ"א שרביי'ת; לפנינו משרשי'א; בכ"א שרבי'א, עיין ד"ס לשם צד קלח, ב
- הערה ה 108. בכ"א חונבה 109. בכ"א אם 110. בכ"א צריכה 111. בכ"א
- צורכי 112. בכ"א ועשין 113. בכ"א אסיר 114. בד"ר חטר 115. בכ"א ליה
116. בכ"א דוקא 117. בכ"א אוננו 118. בכ"א אוחח 119. בכ"א שאם
120. אמו צריכה, בכ"א צריכה אמו 121. בכ"א שחיה מח"ר בד"ר
- ול"ירש 122. ח"תח אמו, בכ"א אמו היחה 124. בכ"א נוסף, אותו" 125.
- בכ"א לחסם 126. בכ"א דחא אמרינן 127. בכ"א מאני" 128. בכ"א והא
129. בכ"א למיעבד 130. בכ"א כחא 131. בכ"א חטר 132. בד"ר חטר 133.
- בכ"א בת"מירא 134. שלא עירבו, בכ"א חטר 135. בכ"א לחן רשותן 136.
- בכ"א ביחנן 137. בכ"א וכנטל 138. בכ"א דחוח 139. בכ"א ליח"ם 140.
- בכ"א דנוי'.

- א. גר"ף לכאן
- ב. תולדות קב"ב
- ג. תולדות קידושין, דף ג, ג"ד

- 1. לפנינו נבכ"ם שרביא (יש לפנינו זבכ"ם הדעות טובאות בסדר להמן)
- 2. כאן מתחיל בה"ד, וכתב... 5. בת"ר שרביא 6. בת"ר דמותבינין
- 3. בת"ר עליהו 6. בת"ר וצ"טו"ן 7. בת"ר מוקמ" 8. בת"ר שינו"א
- 9. בת"ר בתרא 10. בת"ר אוקמא 11. בת"ר בדרב 12. בת"ר למימ"ר
- 13. בת"ר כוונת"ה 14. בת"ר הילכתא 15. בת"ר דאמתי"ע 16. בת"ר סדרב
- 17. בת"ר חסר 18. בת"ר שרביה 19. בת"ר דאדרבא 20. בת"ר ברבינא
- 21. בת"ר זקידשו 22. בת"ר הוקנין 23. בת"ר כו' 24. בת"ר עור
- 25. בת"ר ודא' 26. בת"ר לאו 27. בת"ר משרשיה 28. בת"ר נוסף, מיר"א
- 29. בת"ר תולדות

גרמ'ין צהר'ק ענ'י ז'ק'ר'ט'ין ז'ף ס'ג'ב, האב' הקודש חת' בתו כשה'א
 זערה ג'ו ו'בשלוחו, חנ'ן חת'ן ז'ק'ר'ט' ו'מאזר'פ'ת ה'א ז'אב'יה מקבלי'ן חת' ג'י'פ'ת.
 פ'רש' ח' ז'ר' ה' זעור'ו ח'ספ'ור'ט'ת ו'הז'א ה'ר'ין ל'קמנ'ת, ו'הא' ר'פלי'ג'י
 ב'זערה ל'הז'ר'יע'ך כ'הו ד'ר'בי י'הו'ר'ת, ז'קש'א ז'י'ד'יה אר'י'ד'יה, ז'כ'אן פ'רש'
 ח'ז'ת ח'ר'ין ל'קמנ'ת ש'יש ל'ה אב' ש'ח'יה י'כול'ת ל'קבל' ג'י'פ'ת ו'ל'ת ב'ע'י'נ'ן ע'ד ד'מ'ט'
 ג'י'פ'ת ל'י'ד'ת ד'ג'ב, ו'ב'נ'ס'ין ב'מ'ר'ק ח'אז'מ'ר ה'הקבל' פ'רש' זערה ח'מאז'ר'ט'ת ה'א
 ו'אב'יה מקבלי'ן ג'י'פ'ת א'ז ה'א ח'ז' אב'יה, ח'י'א ז'י'ש ל'ה י'ד' ד'ה'ג' ז'ד'ול'ת ה'א,
 ו'אב'יה ז'מ'י ז'כ'א' ל'קבל'ו ז'מכל' מ'קוש' י'ד' ר'י'ד'ת כ'ו'ק'ס'י'מ'א ק'י'ס'ס' ד'ח'א ז'ד'ול'ת
 ח'א, ז'א'ז ח'י'ת'ת י'ת'וס'ת ח'י'א כ'ת'ו'ת ע'צ'מ'ת ו'ח'א מ'קב'ל'ת ג'י'פ'ת ו'ח'ש'ת'א ז'מ'י ל'ג'
 ש'נ'ת, ז'מ'וכ'י'ת ס'ד'ב'י'ו ז'ד'וק'ת ז'ד'ול'ת י'ש ל'ה י'ד' ב'ח'י' אב'יה אב'ל קמנ'ת ל'א,
 ז'מ'ט'י ד'א'כ'ר'י'נ'ן ז'מ'י ח'ת'ת ז'ש'ל'ש מ'ד'ו'ת ז'כ'ו', ו'כ'נ'ד'ו ב'קמנ'ת ח'ת'ג'ר'ש'ת ב'קד'ו'ש' 11
 אב'יה פ'רש' ח'ש'ת'ג'י'ע'ת ל'י'מ'י'ם ח'ל'לו מ'ש'ל'ח'ת ז'א'י'נ'ת ח'ו'ז'ר'ת ק'ר'י'נ'ת ב'ת ו'מ'ת'ג'ר'ש'ת
 ב'ק'ול'ת ע'צ'מ'ת א'מ'ילו ק'י'בל' ב'ת אב'יה ק'ד'ו'ש'ין ז'מ'ת, ו'כ'ש'ח'ע ד'וק'ת א'ז ס'ת אב'ל
 א'ז אב'יה ב'ח'י'י'ם א'י'ן ל'ה י'ד' ז'ד'וק'ת זערה ח'נ'ן ו'ל'ת קמנ'ת, ו'ב'מ'ר'ק ב'ת'ר'א
 ד'נ'פ'י'ן ז'מ'י ב'ת'ל'כ'ת ח'ר'י' א'ז ב'ז'ח'ר'ת א'מ'ר'י'נ'ן ח'ז'י'ת'ו'ת קמנ'ת ח'ת'ג'ר'ש'ת ב'קד'ו'ש' 11
 אב'יה, ז'מ'י'רש' קמנ'ת ח'ת'ג'ר'ש'ת א'ז ק'י'בל'ת ג'י'פ'ת ל'א'ז'ר' ח'י'ת'ת אב'יה, ז'מ'
 ר' ז'ג'ו' ז'ז' ח'ק' ז'צ'וק'ל' פ'רש' ב'מ'ר'ק ח'אז'מ'ר ח'ת'קבל' ו'כ'נ'ד'ו ב'קמנ'ת
 ח'ת'ג'ר'ש'ת ב'קד'ו'ש'י' אב'יה א'ז'ר' מ'י'ת'ת אב'יה אב'ל ב'ת'י' אב'יה ח'א ב'ר'ש'ו'ת אב'יה
 ז'אב'יה ח'קבל' ג'י'פ'ת ו'ל'ת ח'א, ז'מ' ד'ר'ב'י' ז'ז' ח'ל'ס'ת ב'ן ח'ת'ו'ת
 ז'צ'וק'ל' כ'ת'ב' מ'ש'מ' ז'אז'ן, ז'ד'וק'ת זערה ח'מאז'ר'ט'ת ח'נ'ן אב'ל קמנ'ת א'י'ן ל'ה י'ד' ב'ח'י'י'
 אב'יה, ז'כ'פ'י' מ'ח' ש'פ'י'רש' ח'ס'ו'ר'ת כ'אן ז'ר'א'ת ל'י' ע'י'ק'ר', ח'ד'א ד'מ'ב'ר'א ח'א
 ד'כ'י'ו'ן ד'ס'ב'י'ר'א ל'הו ל'ר'ב'נ'ן ד'ש'ת'י' י'ד'י'ת ז'ז'כ'ו'ת ב'פ'ח'ת ל'ס'ת ז'ר'ש'ת ל'ח'ל'ק' ב'ין
 זערה ל'קמנ'ת, מ'כ'י' י'ז'ד'ע'ת ל'ש'ח'ו'ר' ג'י'פ'ת ח'א ר'ש'ו'ת ל'קבל'ט, ז'א'י'ן ל'ח'ל'ק' ב'ין

וזהו לקבוצה אלה בני קדושי ויש להם דבועין דעת אשה בקדושין, אבל
בני דושיין שחמש יוצאה לרצונה וסלה לרצונה למה נרצה לחלק בין בדולה
לקבוצה, מבי אית לה יד לשמרה מה ציפה היא ויזייה לקבלו, והו זחחם
בני דושיין ומהם קאסי ונבגרו בקבוצה הדורשת בקדושי אביה, וסמט בין
ליהיה לה בין היתה לה, ומה ביהא שיש וילוק בנייה חוה ליה האלה²³
מילתיה דזקנה אמרין לה אב אפל אז יש לה אב אינה סתגרשת בקבלתה עי
שהיה גערה, סדלא סתלו³² הכי שפע מינה דאף על צב דיש לה אב היה סתגרשת
בקבלתה, והו דלקמן בהלכותין סוכה דקבוצה סקבלת גיטה הפילו בהי אביה,³⁴
דאמרינן עשא מינה רבא סרב נחמן ופרח סהו שהעשה שליח לקבל גיטה מיד
בעלה, כיד אביה דמיא סה אביה כשזה שליח אף היא סתו ייא שליח, הו דילמס
כתצי אביה דמיא ועד דלה סבי גיטה ליה מיגרשא ליה דחצי אין עושה
שליח, איתביה קבוצה שגמרה סקבל ליה גיטי אינו נט עד שיגיע נט לידה,³⁵
הא גמרה חרי זה נט, סכחן סוכה דקבוצה מבי אית לה יד סקבלת גיטה בחי
אביה, דתו קא פלקה דעתיה ושהו דמיא לה אב מיירה סתויהין ואפילו הכי
קנוי אינו נט עד שיגיע נט לידה, הלכא מבי מבי גיטה לידה סלה סגורשה⁴²
לה, ואי לית לה יד לקבוצה בחי אביה סלקא דעתין לאוקסח כשיש לה⁴³
אב, אלא לאו שמע מינה מילתא פשיטתה היה דקבוצה מבי איה לה יד סקבלת
גיטה בחי אביה, והו כי דמיא לה חכא בסמי עסקינן כשהין לה אב, אסמי
אמר ליה בעין דחייח דסמט דאכח לכימר הכי ואיבא לסמי הכי, הכי תח
ליה לסמי, וחסיגרא אי דאית לה אב כשהגיק נט לידה מי סגורשא אלא⁴⁶
ודאי דלית לה אב, מדלא אמי⁴⁸ הכי שמע מינה דקבוצה נמי סקבלת גיטה בחי
אביה, והו כי אמר סתרי סיהסרא וכו' וספלו בין אית לה אב לליה לה⁵¹
אב לעוין זה עמט יש להאב סמי לשנוייה שליח אף על סי שהיא קבוצה, אמרי
לא ספלו נמי ותני בסה דברימ סתוריס דאם חניע נט לידה סגורשה בטמיין⁵⁵
לה אב, ופול אפ יש לה אב אפילו חניע לידה אינה סגורשה עי שיגיע נט⁵⁷

חאב, אלא לזו עמע מינח הפל חזי מוכח דקמנה כמי איה לה יד
סקבלח גיטס סייר בעלה בחיי אביה.

אורי בן התבוננות ודיקא נערה אבל קמנה לה, מדאמרנו לקמן

אמר ריש לקיש במהלוקה לנירושין כך מהלוקה לקדושין, ורבי יוחנן אמר
מהלוקה בנירושין אבל בקדושין דברי הפל אביה ולא היא, אמר רבי יוסי

בר הנ"ג מאי טעמא דרבי יוחנן אליבא דרבנן, גירושין דמכוסת עמה
לישוח האב בין היא בין אביה, קדושין דמפקע עמה מישוח אביה אביה

ולא היא, וארי סאמר דמפקע עמה מישוח אביה ותנ"ג קמנה סן האירושין
אין עושין בה סאמר אלא מדעת אביה והנערה בין מדעת אביה בין מדעת

עמה כה שאין כן בקדושין, אלא אי איהמך הכי איהמך, אמר רבי יוסי
ברבי חזינא מאי טעמיה דרבי יוחנן אליבא דרבנן, קדושין דמדעת אביה

ולא היא, גירושין דבעל כרחא בין היא בין אביה, וארי סאמר דמדעתה
וקתני גין היא בין אביה, החם במאמר דבעל כרחא ורבי היא דתנ"ג העומה

סאמר גיבמתו שלא מדעת רבי אזמר קנה וחכמים אזכרין לא קנה, פירוש
זרק לה כסף בעל כרחא ואמר לה הוי את מקודשת לי אזמר רבי זקנה ככל

סאמר דצריכה נס למאכרו, מאי טעמא דרבי גמרי מביטח סה ביאה דיבמה בעל
כרחא אף סאמר בעל כרחא, חזי נמי סתברא כדאמר רבי יוחנן מדקתני

סימא חו שאין בן בקדושין, גירוש הכי נמי סתברא דתני דקתני סאמר
כדקתני גין היא בין אביה במאמר בעל כרחא קאי, אבל בשאר קדושין אביה

ולא היא כרבי יוחנן, מדקתני סימא דתניא והנערה בין מדעת אביה בין
מדעת עצמה כה שאין כן בקדושין, ומכאן מוכח דדוקא נערה ולא קמנה,

שאם סאמר אפילו קמנה, אדקתני חזי נמי סתברא אדרבא ליקשי ליה אי
חזי ורבי היא אפילו קמנה נמי, כלומר כי חזי דלעזין גירושין שהן

בעל כרחא לא מפלגה בין גדולה לקמנה חס חזי נמי גבי סאמר שהוא בעל
כורחה לא תמלוז בין קמנה לגדולה, חזי הוה ליה לאקשויי וחוה דהי

87 65

65

1. האן מתחיל בת"ר 2. בת"ר דרום 3. בת"ר ג'ימא 4. בת"ר ליזח 5.
 בת"ר ובניסין 6. בת"ר יש 7. בת"ר קיימ 8. בת"ר כוכה 9. בת"ר
 וכמא 10. בת"ר כו' 11. בת"ר בקידושי 12. בת"ר משהניע 13. בת"ר
 קרינה 14. בת"ר קידושין 15. בת"ר דביסין 16. בת"ר בהלכתא 17.
 בת"ר הניחזתו 18. בת"ר קבלה 19. בת"ר נוסף מפתח 20. בת"ר כתב
 21. בת"ר חסר 22. בת"ר נוסף פירוש 23. בת"ר זח"א 24. בת"ר אב"ח
 25. בת"ר נוסף: גם אני כתבתי בקונטרס השו"בתי וכוונדו בקטנה מתורגמ
 בקידוש אב"ח כגון שמה שביה עם ת"א ארוסא זאם נצמח כבר יצאה פרטות
 אב"ח וז"ל מקבלת גיטה אמ"לו אב"ח קיים 26. בת"ר נוסף אה" 27.
 בת"ר איה" 28. בת"ר דין 29. בת"ר לפלוגין מילתא ב- 30. בת"ר במקום
 מילתא" 31. בת"ר הקפול" 32. בת"ר קא מפליג 33. בת"ר נוסף במ"רוש
 34. בת"ר נוסף: כדבעינן למירוש לקמן, וכך כתב בת"ג בהלכות מ"און שח"בר,
 וכוונדו בקטנה מתורגמת בקדושי אב"ח, בצ"ר מחכ"י לא הוי גיטא ולא מנרשא
 עד דמקבל ליה אב"ח לניכח שכן אב מקבל גם לבתו הקטנה בעל כורחה, משמע
 מדבריו דוקא בבצ"ר מחכ"א דליה לה יד בעינן שיקבלנו האב הא אם יש לה יד
 לא בעינן שיקבלנו האב הלא היא מקבלתו זאף על מי שיש לה אב, וכל שאינה
 יכולת לשמור את גיטה אינה יכולת להתנרש. עיין מה שכתבתי על דברי המורה
 בגימין בפרק האומר החקבל.

35. דאמרין... איה"ביה, חסר בת"ר, ובמקומו [שהוכנס לאמצע הקטע דלהלן
 בסוף] הלשון הוא: ומאי דאמרין לקמן, קטנה... 36. בת"ר חסר 37.
 טכאן טובת, בת"ר וז"ל סבור להוכיח משם 38. בת"ר קטנה 39. בת"ר
 ס"ר 40. בת"ר צמ 41. בת"ר חסר 42. בת"ר מנרשא 43. בת"ר חסר
 44. בת"ר בש"ש 45. בת"ר גיטא 46. בת"ר מנרשא 47. בת"ר ליה 48.
 בת"ר קטנה 49. בת"ר מהפרא 50. בת"ר ומפליג 51. בת"ר וליה 52.
 בת"ר לשו"י 53. בת"ר ומפליג 54. בת"ר וחנא 55. בת"ר נוסף מיה"ת
 56. בשצ"ן... סנורשת, בת"ר חסר 57. בת"ר חסר 58. גיטא מיד בעלת,
 בת"ר גיטא.

59. בת"ר דמסקעין 60. לפנינו: ותון 61. בת"ר חסר
 62. כל הסעיף מ' אחרי כן עד כהן חסר בת"ר [ומאחר שהוא פירוש הסוגיא
 ולא שקלא ופריא אולי הושמט מ' תוספות ר"ד לקידושין על ידי המדפיסים,
 אבל במסקי חרי"ד לכאן ודאי נמצאתו] וכאן מתחיל הקטע השני בת"ר.
 63. בת"ר נוסף: ואין לסמוך על מה שכתבתי לעיל 64. בת"ר ארבה 65.
 כלומר... לאקשו"י, חסר בת"ר 66. בת"ר זח"א 67. זח"א דח"א, בת"ר והזכרת
 68. בת"ר לתלמוד 69. בת"ר כיוון 70. בת"ר דכחא; בת"ר רבזתא 71. בת"ר
 בקטנה.

72. ומה... לידה, בת"ר חסר, דהתם נוף ההוכחה סוכנסת לכאן [כלע"ל בסעיף השני
 וכסייכת: ואין זו הוכחה של כלום, דמאן... 73. דתני קטנה, בת"ר דמי"ר
 74. בת"ר חנא 75. בת"ר כי ריניה 76. בת"ר חסר 77. על דעת, בת"ר לדעת
 78. שלא מדעת, בת"ר לדעת 79. לאכשיר ולהחיר, בת"ר להחיר ולהכשיר 80.
 בת"ר מתורגמ.
 ובסוף ת"ר נוסף: ודברי בת"ב אינן סוכיחים שהקטנה יש לה יד בח"י אב"ח
 שהאב מקבל גם בתו אף על מי שח"א קטנה הרבה ואין לה יד אבל לעולם קטנה
 בח"י אב"ח [אב"ח] מקבל גיטה ולא היא.

ברמינן בפרקא קמא וקדושין דף כה, ב, בחגאי מעוך זכות ונתוק

וכרוה כו"ם בבצ"ט דברי רבי יהודה, בבצ"ט ולא בגיד, אלא כולם אף

בבצ"ט דברי רבי יהודה, רבי אליעזר בן יעקב אומר כולם בגיד, רבי

יוסי אומר מעוך ופחותה¹⁸ אף בבצ"ט נתוק וכרוה בגיד אין בבצ"ט לא,

פירוש¹ כל אלה הלוקות² אינן אלא כשלא חלש הבצ"ט לצמרי, שאם חלשן

לצמרי⁴ וחתמה⁵ אפילו בכ"ז דוח זוי אומה כל שכן משת"ס, הדמין בפרק

כל אלו דוחינן אף לז' צמירי⁶ אין לו חלש ב"צה אומה זכור⁷, וזמא מעוך⁸

זכות ונתוק וכרוה זכליני⁹, מעוך זכות הוא שמיעבן בידו ושיברין¹⁰

וכיפתן וחגיגון במקומן זמס נקמין ונכווצין ואינן חלויים כדמעיקרא,

זנתוק זכרות הוא שחלשן במקום חיבורן וחגיגון בכ"ס וחן חלויין¹⁷

זמדולדלין יותר ממה שהיו תהילה¹⁸, ובהני פליגי הני תנאי אי ושיבי

הני בצ"ט מומין שבנלוי אי לא, דלנבי מומין בעינן מומין שבנלוי,^{20,6}

זחכי הפרש התם שלונחיהו בפרק על אלו מומין²², אלא הכא במומין שבנלוי

פליגי²³, פירוש אי חשיבי הני צבי בצ"ט מומין שבנלוי אי לא, דרבי יהודה

טבר מעוך זכות הני מומא דכוייצן²⁴, פירוש שעשעין זמס נכווצין ונקמסין²⁶

יותר ממה שהיו בראשונה ונראה לעין הוא הלכך מומין שבנלוי תן, ונתוק

זכרות הני מומא דחליגון, פירוש יותר חם מדולדלין וחלויין ממה שהיו

בראשונה, ורבי אליעזר טבר מעוך זכות לא הוי מומא דמעיקרא זמי

זימנין דכוייצן, פירוש יש בחמה שביציה כווצות ואינן חלויזת כל כך²⁴

זלי שום מעוך חלכך לא חשיב מום שבנלוי, נתוק וכרות לא הוי מומא³⁰

דמעיקרא זמי זימנין דחליגון, פירוש יש בחמה שביציה מדולדלות וחלויזת

יותר מהצרתה, ורבי יוסי טבר מעוך זכות הוי כומא דחא לינתהו, פירוש

אין הבצ"ט בעינן כמו שהיו עורי טיעבן וכיפתן חלכך כמאן דחלשינתו³²

אין הבצ"ט בעינן כמו שהיו עורי טיעבן וכיפתן חלכך כמאן דחלשינתו³

לגמור דכח וחוי מומא, ונחוק זכרות לא הוי מומא דא'תנחו, פ'רוש

כ'ון שהבצ'ם בט'ין את טל ה'י שחלמי' חממות ה'ירורין לא הוי מומא ז'תח

על פ' שנעחרתה אבהתה ב'ך א'ין זה סומ שבגלוי' אלא סומ שבמחש' וא'י

מוסל, ובהו שמצאנו ל'ט'י סומי חבבור דעד נאן לא טל'ני' אלא

בזוני' אבל אם חתך הבצ'ם ודב'ים שניצתה מקומן חסר חוי פומה, ח'ה הכ' ³⁸

נכ' יש לצו למרש גם במ'ירום ועבד, דפליגי' חזאי' דלע'ל, דהא בתצ'ת ³⁹

אמר'ין למ'כר'ה דמלוצתה דרתם כפלוצתה דחכא ה'א, שהם חתך הבצ'ם של ⁴¹

עבד עם אכ'ים שלהן שניצתה טקוזת חס'י ליכא מאן דפליגי' דמומי' שבגלוי' ⁴²

חן, ואגן לא ילפי'ן מאן וע'ין אלא מומי'ן שבגלוי' וא'י'ם חוזרי'ם, ח'ת ⁴⁴

זמי' חכ'י חזו, אלא בפ'ירום פליגי', ולשו'ן ה'ירום זמי' חכ'י סמסע שא'ין ⁴⁵

הזופרו'ן ניכר בו כל כך אלא שס'ירו על ידי מ'יעוך זכחות ונחוק זכרות.

ונראה לי דכל המומי'ן ששנו חכמי'ם לבבי' בכור בכלן עבד יוצא בהן

לח'רות, שה'י כדרש אחד ולשו'ן אחד דרשו חכמי'ם בשני'תם, דחכא זבי' עבד

כח'י'ב כלל זמרפ וכלל ודרשנו ח'י אהא דן אלא כע'ין חפרט סה חפרט מפורט ⁴⁶

מומי'ן שבגלוי' וא'י'ן חוזרי'ן אף כל מומי'ן שבגלוי' וא'י'ן חוזרי'ן, וחכ'י

דרשי'ן זמי' לבבי' בכור בריש פרק על אלו מומי'ן, דעקשה מלמודא התם ⁴⁸

זנאי' פסלי' על חגי', פסה ועזי' כח'י'ב, ומחדר כח'י'ב כ'י י'היה בו סות כל ⁴⁷

סומ, ומקשה וא'י'מא כ'י י'היה בו סומ כלל פסה או עזי' פרט כלל זמרפ א'ין ⁵⁰

בכלל אלא סה שבפרט פסה ועזי' א'ין ס'די אה'י'נא לא, ומחדר כל סומ רע ⁵¹

חזר וכלל כלל זמרפ וכלל א'י אהא דן אלא כע'ין חפרט סה חפרט מפורט

מומי'ן שבגלוי' וא'י'ן חוזרי'ן אף כל מומי'ן שבגלוי' וא'י'ן חוזרי'ן, או ⁵²

סא חפרט מפורט מומי'ן שבגלוי' ובפלי' ממלכתן וא'י'ם חוזרי'ן אף כל ⁴⁹ ⁵⁵

מומי'ן שבגלוי' ובפלי' ממלכתה וא'י'ם חוזרי'ם, אלמי' חנן נפנסה א'ינו ⁵⁵ ⁴⁴ ⁴⁹ ⁵⁴ ⁵³

סן חסחות אבל לא סן העזי', ומחדר כל סומ רע רבז'א הוא וכו', ח'ת ⁷

כמו שדרשנו לבבי' עבד כך דרשנו לבבי' בכור, א'א כן א'א חתך ר'ס חעי'ן ⁵⁶

אל נבד או אם התך שמתו או ביציו דהוי סום שבגלוי ואינו הוזר הכי

נסי דעבד יוצא בתן לחירות, ודאי שמתו חכמים עשרים וארבעה ראשי

איברימ לע נשגו עלא גבי גרעת חזן מפוסין גרעש'הט זגין הנבט גרעה ⁵⁹ ⁵⁸

בתן גרעה יואין גראש'הט גרעה כגריס, אבל ר'ט העין והעמח דהבצ'ט ⁶⁰

ג'ין כשונ'ין ופחה'ין חן גרע'ט, וכשגרי חזנה וככולין עבד יוצא ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴

בתן לחירות למיכסיה דלאו דוקא חן ועין דכהיב' אלא גם בהוי נמי

יוצא'ט, והוא הדין בדוכין להם כנון ר'ט העין והעמח דהבצ'ט, ⁶⁵ ⁶⁶

ולעיל נמי דאי'ת'ינו חגא יוצא'ין בשן ועין וראשי אי'ברימ לא תנא כ"ד ⁶⁷

ראשי אי'ברימ אלא מהם קחני למיכרה דכולהו נמי'ק, חדע דחכי הוא, ⁶⁷

דחא אמרן לעיל תלש בזקנו וז'לדל בו עצם עבד יוצא בו לחירות, שמע ⁶⁸

סינח דלאו דוקא כ"ד ראשי אי'ברימ בעי'נו, אלא כל חמויי'ין לנבי בכור

חן סנויי'ין גם לנבי עבד, וחזי דוקי'ט ראשי אי'ברימ למיכרה דבעי'נו ⁶⁹ ⁷⁰

כוסין שבגלוי וראשי אי'ברימ חן כוסין שבגלוי, למעוסי שאם הי'סר ⁷¹

ממו אי'ברימ ואינו בגלוי שאינו יוצא בתן לחירות, כנון כל צותן

יסנו חכמים בפרקא קמא דאחלות דמ"ה אי'ברימ גרעם שלשים בפ'סח הרוב ⁷²

עלוי'ט בפ'סח ח'ד השעה בריש וכו', אם הי'סר ממנו אבר מאותה הוי ⁷³

חזם שבסתי ולא חזי סום בגלוי אלא ראשי אי'ברימ, והוא הדין נמי ⁷⁴ ⁷⁵

נבי בכור, והאי דבעי רב אחדבוי' והם י'ס החופד אבר סבפנים אי' לא, ⁷⁵

לאו למיסק ביה להולי'ן קסיבע'ט ליה, דודאי לא נמי'ק להולי'ן אלא

בסום שבגלוי, אלא לא קסיבע'ט ליה אלא לאפסולי' מעל נבי חזבה, ⁷⁶

דחכי גריסי'נו חזם בתי'לכת חמי'ן אח'צונות, בעי רב אחדבוי' בר אמי ⁷⁷ ⁷⁸

י'ס מהוסר אבר סבפנים אז לא, למאי הי' לבכור מסח ועוד כתיב, דבעי'נו ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹

חומין שבגלוי כי'וצא בתן כדאמרן לעיל, אי' לקדושים עוזרה הג שבור ⁸²

בתי'ב, נמי'תודי לא'שתחזפי' ולא'תפריקי' לא קסיבע'ט לן, פ'דוש דודאי ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶

אבר שבפנים לא חטיב סום, כ' קסיבע'ט לן להי'ססולי' מעל נבי חזבה, ⁸⁷

וזה, תמים יהיה לרצון כתיב תמים אין בעל כום לא אמילו מבפנים, או
 דילכת תמים יהיה לרצון, כל כום לא יהיה לו, בה כום כשברא' שף חסדו
 וסי' מאברה'י, אלקא אין השופ כום בכבוד אלא כום שבנלו', ונראה
 לי דלאו דוקא בחסדו אבר יוצא העבר לחירות אלא גם אם נמצא או נסדק
 או ניקב נהנה כום קבוע יוצא לחירות, אבל אם ששנינו לנבי' בכור ופומח
 חינו נסדקה וניקבה רים של עין שניקב שפמט שנסדק חוסמו שניקב שפמט
 שנסדק שפמו שניקבה שפמט שנסדקו בכל אלו העבר יוצא בהם לחירות ואין
 לחלק ביניהם שהרי חדרו אחד דרשו וזכמים בשניהם ובלשון אחד נאמר בשניהם
 דבעינן כוסין שבנלו' ושיגמ חוזרים, ואם כן כל אותן שחן חסדי'ן כוסין
 שבנלו' לנבי' בכור הם חסדי'ן לנבי' עבר.

- א. בכורות ס, א
- ב. שם לט, ב
- ג. דף כה, א
- ד. לעיל כד, ב
- ה. בכורות לו, א
- ו. דברים פז, א
- ז. אחלות ט"א ט"ח
- ח. נבעים פ"ו ט"ז
- ט. לעיל כד, א
- י. בכורות לט, א

1. בת"ר מפתיל; כתובת; זמנון ופתוח ונתון וברוח כולת בביצים, מירוע...
18. בד"ר וכרזה 2. בת"ר התלוקות 3. בת"ר הביצים 4. בת"ר חסר 5.
- בת"ר והתכן 6. בת"ר ביצים 7. בת"ר כו" 8. בת"ר במעוז 9. בת"ר
- סליני 10. בת"ר ושיברת 11. בת"ר וביחתם 12. בת"ר והניחם 13. בת"ר
- נקמבים 14. בת"ר ונכווצים 15. בת"ר ואינוס 16. בת"ר תלויין 17.
- בת"ר והיניחם 18. פתח שחיו וחילה, בת"ר מדמעי קרם 19. בת"ר ובחכי
20. חני ביצים, בד"ר כבצים 21. בת"ר וחכא 22. בת"ר אילו 23. בת"ר חכי
- ויעיין שהיין חמניה) 24. בת"ר וכווינגון 25. בת"ר נכווצים 26. בת"ר
- ונקמטים 27. בת"ר הילכך 28. בת"ר ותלויין 29. בת"ר חן 30. בת"ר
- בלם 31. בת"ר חשוב 32. בת"ר ותלכך 33. בת"ר שהביצים 34. בת"ר גלוי
35. בת"ר פליג 36. בד"ר והבניה 37. בת"ר מקומם 38. בת"ר חסר 39.
- בת"ר כתובת 40. בד"ר להוסדא 41. בד"ר ביצים; בת"ר חביצים 42. בת"ר
- מקומן 43. בת"ר ואינו 44. בת"ר חוזרין 45. בת"ר חוי 46. בת"ר חסר
47. בת"ר נוסף, מוסים 48. בת"ר דמקשי 49. בת"ר נוסף, מוסין 50.
- או עור, בד"ר ועור 51. מידי גתרינא, בת"ר גחר 52. בת"ר אי 53. בת"ר
- ובטל 54. בת"ר המלאכה 55. בת"ר אלסח (וכצ"ל) 56. אט חתך, בד"ר חסר
57. בת"ר וזה 58. בת"ר משופעין 59. בת"ר בראשיתן 60. בת"ר והביצים
61. בד"ר חין 62. בת"ר משופטים 63. בת"ר ומיממאין 64. בת"ר וכשאוטר
65. בת"ר יוצאין 66. בת"ר להן 67. בת"ר איברין 68. בת"ר ודלדל 69.
- בת"ר מנויים 70. בת"ר דנקו 71. בת"ר חסר 72. בד"ר דאבלות 73.
- בת"ר חסר 74. בת"ר לגבי 75. בד"ר כרב 76. פלג מוצח, בד"ר על גבי
- הזבח, מלא, מוצח, בת"ר: אלא לאפסוליה כעל גבי המוצח קטמבע"ג ליה
77. בת"ר בתלכות 78. בת"ר חייסין 79. בד"ר לכבוד 80. בד"ר חסר 81.
- בת"ר נוסף, מירוש 82. בת"ר עזרת 83. בד"ר בהא 84. בת"ר וסתדר 85.
- בת"ר ולאחמדוקי 86. בת"ר מבעי 87. בת"ר קא טועי 88. בת"ר יהיו 89.
- העוב מוס בבכור, בת"ר מוס חשוב נבי בכור 90. בת"ר שמתו 91. בת"ר
- מקבצח 92. בת"ר ושנדקא 93. בת"ר חסר 94. בת"ר אוחם 95. בת"ר חן

הערה: בת"ר יש עור קמע גדול טכאן עד סוף העניין, ואולי נשחט מן הספר
 כאן בפרק ב' רק בקמע זה נמצאות דעות זולת של תרי"דן -- אבל חיות
 שספר תוספות ר"ד על קידושין מצוי הוא, לא העמקתי את כל הקמע כאן
 משום ספק זה.

נרמין בזהבם יקמיהם ופתחיה דף ז, א, אמר רב יהודה

הגודק צריך שיברך, כגון כבוד רב תמי משמיה דרבא אבא על ביעור²

חסך רב פסא משמיה דרבא אבא לבער חסך, דלבער³ כולי עלמא לא פליגי⁴

דורא⁵ להבא משמע בי פליגי על ביעור כד טבר העיקרה משמע וסר טבר

להבא גמי⁶ משמע, וחסך ולחצה⁷ והלכתה על ביעור חסך, פירוש האי

דפסיק תלמודא על ביעור חסך לאו למימרו ולא ניכרי⁸ לבער, דחא

אנרין וילבער כולי עלמא לא טליגי⁹ דורא¹⁰ להבא משמע, אלא בזה בא

לפטוק שגם על ביעור חסך להבא משמע ולאסוקי¹¹ מדרב פסא, וחלכך פין¹²

לנו להלק בין ברכות המצוה אלא כמו שירצח אדם כך יברך או לעשות¹³

או על המעשה, אך אם אין המצוה מופלח עליו כגון שהוא שליח לחבירו¹⁴

אינו יכול לברך לעשות אלא על המעשה, וכך פתרון הורח¹⁵

בן משמע דפירש והלכזה על ביעור חסך גמי להבא משמע, ונע להגי מילה¹⁶

צמי לא שגא אבי הבן טאגיניש דעלמא דחא להבא משמע ועל המילה גמי

בלכול דמי, חנה כופיה פתרונו ששניהן שוין ואין להלק ביניהם ולה¹⁷

קבע חלמודא על הביעור ולא לבער אלא נע על ביעור גמי להבא משמע,¹⁸

אבל רבינו הוה מ דבוק ל כתב והלכתה על ביעור חסך, ואף על¹⁹

גב דלבער כולי עלמא לא פליגי, על ביעור עדיף ליה פסי תוציל ועשיה²⁰

מצותו זו היא גמי מלאכתו דכיון שברק עכשיו שוב אינו צריך לחזור²¹

ולבדוק, ובגון מילה ושחיטתו וכסוי הדם וחקיעת שופר ומדין הבן²²

וסבילת פליט ונסילה ידיה ומקרא מגילה דאכילה מרור וחמירות משפר²³

כל אלו וכיוצא בהן כברך עליהם על המעשה דכיון שעשאן פקס אהה שוב²⁴

אינו חייב לחזור בו ולהודיע במצותו, אבל שאי מצוה שאין להב הפסס²⁵

דכל שעה חייב להתעסק בהם כגון תורה המלין וצצות זמורה ומילה²⁶

ולהכניסו²² צברייתו בכולן מברך עליהן לעשות, וזר הנזכר אף על גב דיש
 לה הפסק יש לה זמן שצריך שיהא²⁹ בה שמן לחיות דולקת משחשקע התכה עד
 שהכלה רגל מן השוק ואם לא נאן לא יצא ואף על גב דאם נבחה אינו³⁰
 זקוק לה מיצרך צריך, והא דאמרינן במנחות סא גין חטלה לחללה מברך
 שהיה בשל ראש להניח תמילין ועל מצות תמילין משום שכמו ביוד להניח³⁴
 משום הכי מברך על מצות, וזה החילוק שחילק רבינו חס בין מצות²³
 שיש להן הפסק ובין מצות שאין להם הפסק אינו נראה לי, משום
 דלתרונותיהו קציה דחולקת הזר של הנזכר אמאי קא חשיב לה כמצות³⁷
 שאין להם הפסק משום דיש לה זמן עד שהכלה רגל מן השוק, כיון
 שהדליקה ושט בה שמן שימפיק לזה הטיעור מה יש לו עוד לעשות חלה³⁸
 גמר כל המצות ולא נשאר לו עוד לעשות דבר ואמאי אמרינן בגמרא
 דמברך להדליק גיברוך על חולקת גר הנזכר, מה אמרת דאכתי משכה
 מצותה דנר דאף על גב דאם נבחה אין זקוק לה כיון אמ רוצח לכבותה³⁹
 קודם שהכלה רגל מן השוק אינו רשאי, הא לאו כילתה היא דהא נצות⁴⁰
 הגיעור משכה יותר שאפור לתכניס תמן בביתו כל שבועה ואם חכמים שם⁴³
 עכבר חמן עוד צריך להזור ולבדוק מה שאין בו בנר הנזכר שאם נבחה⁴⁵
 קודם זה השיעור אינו זקוק לה, ואפילו חכי השיב לה במצות ציש לחן⁴⁷
 חמסק כל שכן גר הנזכר, והו לתכניסו בברייתו על אברהם אבינו חלה
 יש לה הפסק משאיר סודת של יזב שמיני ועד שימול ואמאי אמרינן
 בגמרא דמברך להכניסו ליברוך על מצות הברית, והו מה שאנו נורכין
 לצבור את החלל חלה יש לה הפסק ואמאי אינו כבוד על גמר החלל מאי⁴⁹
 שוא חלל סמוי לה, ואם יעלה בלב אדם לומר דחלל אין לו הפסק סמוי⁵¹
 שהוא נוחב בכל שמונת ימי אחו וכן כל המונח ימי הנזכר משום חכי⁵⁵
 מצרינין לצבור, הא לאו מלחא חיה שגס סתיה מנילה מושך בלי לה וביום,⁵⁷

ועוד נפילה ידים שמועכת כל הימים שאמור לו לאכול בלח נפילה ידים

2

אלא על כל פעם ומעט הוי גמר המצוה ומברך על המעשה ובהני נמי

2

גיבורך על המעשה, וחו מה דבייל ⁵⁹ דכל מצוה שאין לה המסק מברך ⁶⁰

עליה לעשות, וחרי תורה דאין לה המסק משחרי"ח מברך עליה אשר קדשנו ⁶²

64 69

במצותיו וצונו על דברי תורה ליבדוק ללמוד תורה, אלא ודאי ליתנהו

לחוי כללי ואין לחלק ביניהם כלל ומה דבעי איניש ליבדוק, אך השליח

65

שאין המצוה מופלה עליו לא ליבדוק לעשות אלא על המעשה כדאזלא סגו

דמקעמא, עוד רמי"ח לאתר שחיבר פתח על צבע מברכות וחילק אנח ⁶⁶

67

צריך לברך על המעשה ואנח צריך לברך לעשות והרבה דברים על כל ברכה

וברכה חבל חבלים חבל, אך ראייה בו דבר אחד פוג עם ח"ח לו בעמד

68

כתב גקום האי כללא בדרך כל מצוה שמופלה על האדם ואי אפשר לו לפזור ⁶⁹

עצמו מחובתו על ידי שליח זולתי על ידיו עצמו היא המצוה שאין מברכין

עליה על המעשה אלא לעשות, כגון מצוה סוכה שמיבעה ליטב ספגי שאין

28

יוצא בה ידי חובתו על ידי שליח אחר וכן מצוה עיטוף וכן הפליין מברך

2

עליהם לחניה, וזה הכלל אין לו מעמד שהרי מצוה הנורה ליתח על ידי

שליח ומברך על דברי תורה ולא ללמוד תורה, ונפילה לולב ונפילה ידים

ואכילה כרור ואכילה מצח ליתנהו על ידי שליח ומברך על המעשה ולא

70

לעשות, וזר חנוכה אמר על ידי שליח ומברך לחדליק ולא על חדלקת, וכן

70

לצמוד את החלל וכן להכניסו בברייתו של הגרמם אבינו דאמור על ידי

71

שליח ומברך לעשות ולא על המעשה, אלא ודאי לית משמא בהאי כללא ואין

72

לחלק ביניהם כלל כאשר כתבתי וכאשר מירש המורה, ומפוגי זה לא דקדקו

חכמים בדבר שמעמיס בחבו על המעשה ופעמים כתבו לעשות ואבא לחלק

73

ביניהם אינו יוצא סרי קושיא לעולם והוא נצרך לחדק לעיולי פילי

1

בקומא דמחמא ופנה מנה מיגז מעלה דבר, וכיוצא בזה אמרנו בזלכתא

74

קמי"ח דפירוד מברכין, וזו רבנן על הפת מהה המכר המבטיח להם סך התורה

- 1. בכ"א בהילכתא 2. בכ"א חסר 3. פפ"י... פפ"א, נסדר בני"מ, אבל
- לכוננו הוא בהפך, ע"י ד"ם לכוננו צ"ל, אה הערה 3 4. בכ"א בלבער
- 5. בכ"א בעל 6. בכ"א והילכתא 7. בכ"א ויברוך 8. בכ"א וחי'לכך
- 9. בכ"א חסדות 10. בכ"א סרב 11. בכ"א עם הוא 12. וצ"ל לבב
- 13. בכ"א וצ"ל 14. בכ"א שמונת 15. בכ"א החלמוד
- 16. בכ"א ביעור 17. וי"ף ל"ה ספ"י, צפ"א שפ"י עדי"ף ל"ה 18. בכ"א
- 19. וצ"ל וצ"ל 20. בכ"א נוסף:
- 21. בכ"א על כל 22. בכ"א עליו 23. בכ"א מצוות
- 24. בכ"א לחן 25. בכ"א בחן 26. בכ"א חסילין 27. בכ"א וצ"ל
- 28. בכ"א לחכמים 29. בכ"א נוסף, נוסף 30. בכ"א א"ן 31.
- 32. בכ"א רפ"ל 33. בכ"א לתפ"ל 34. בכ"א על 35.
- 36. בכ"א לחו"ה חסילין 37. בכ"א וילתרו"הו 38. בכ"א נר 39. בכ"א
- 40. בכ"א ד"ר דאע"ג, ב"ר ד"ר בבר 41. שחשקע
- 42. בכ"א חרגל 43. בכ"א רש"י 44. ששסור... טבעה, בכ"א
- 45. שצריך לחו"ה ב"הו בדוק כל טבעה וחפור לחכמים בו חסן 46. עוד צ"ד,
- 47. בכ"א חנכה 48. בכ"א בטעות 49. בכ"א חסורח
- 50. וצ"ל... החלל, בכ"א חסר 51. בכ"א ומת' 52. בכ"א שנה
- 53. בכ"א נוסף: צ"ל על גמירת החלל 54. בכ"א כל
- 55. בכ"א שסגו 56. בכ"א לחל"ק 57. בכ"א סילתא 58. בכ"א לוכל
- 59. בכ"א מאי 60. ב"ר ומבורך 61. בכ"א ושחר"ה 62. בכ"א קידשנו
- 63. בכ"א במצותהו 64. וצ"ל וצ"ל בכ"א 65. בכ"א דלא 66. ב"ר שבע
- 67. דאז... לעשות, ב"ר חסר, וצ"ל חסר לחפך 68. בכ"א נוסף לעשותה
- 69. בכ"א איפשי 70. בכ"א דאיפשי 71. בכ"א נוסף ב"ה 72. בכ"א
- 73. בכ"א לחידוק 74. בכ"א קפ"תא 75. לפנ"ו: רבא 76.
- 77. בכ"א גרמי (הסקוט: בר רב) 78. ב"ר זב"ד, בכ"א חסר,
- לפנ"ו: חת ר"ו ב"ר זב"ד חתה דר"ש ב"ר זב"ד, בכ"א: לר"ו בר אבות,
- ר"ש בר זב"ד, אבל נוסף חסר"ה נמצא בדפוס שונצ"נו, ע"י ב"ר"ם לשם צד
- ק"ל, הערה א בדוק היטב 78. בכ"א לקמ"ה 80. בכ"א שאומרין 81.
- 82. בכ"א חילכתא 83. בכ"א סודים 84. ב"ר דאע"ק.

הערה: 72, בכ"א חסרות

על האילנות¹ שלנו שהם האבות² ההבונים³ שיש רשותי חלוקת בין⁴

החכמים בהנעלתן. רבי נז צהק בר מל כ צ ד ק⁶

וצוק⁷ ל כוזב במרק שני וכלים גבי כלי חרש וכלי נתר פומאמן שוח⁸

ובעבודה זרה גמרק אי מעמדין אמרי^{9,10} מפי כלי נתר אמר רבי יוסי בר

אבין כלי¹⁰ בחמורה של הדיף, ויש לומר הם האילטפין שנתפרין מן אחר¹²

הקרוב ברומי¹⁴, וכל רומי מקום סביבזוחיה וקרא צריף כדאמרי¹⁵ן בספרי

בסוף פרשת ויהיה עקב צריף גדול של רומי צריף גדול של סליאח¹⁸, ולפי^{16,17}

זה המירוש אין לפתח האילטפין במסח כסו הקדרות¹⁹, ואם כן מאי צורמי²⁰

דגללי דאמרי¹⁹ן, ויש לומר כי הם כלי גללים, והדבר צריך עיון גדול,

ולענין קדשים גמי אמרי²¹ן דכלי נתר פתוניים שבירה ככלי חרש, וחניא²²

בחוכמת זבהים פרק כל החריר כלי גללים כלי אבנים וכלי אדמה אין מעורן^{25,26,27}

מריקח ושפיחה אלה הדחת בלבד, ונמצא דבורמי דגללי הם כלי גללים והם

כלי צמיעי בקר, עד כאן וברי²⁹, וכך כתב גם רבי נז ד נ ו^{31,32}

וצוק⁷ ל בערך חמר, בריש גמיה ומרק האשה שנפלו לה נכסים גפריה ומחמורה³²

של צריף רבי מאיר אומר קרן וחכמים אומרים מירות, אמר רב שר שלום גאון³³

ש חכמים שמעו מפי החכמים הראשונים יורות של אבנים שנפסלים מן החר³⁴

שאין להם פהרה עד שנכנסים לכבשן, ויש חכמים שמעו כלים הבאים מן³⁷

הזרניך, וכן פירש הא דגריסין בפרק אין מעמידין במראה נודות העכו"ם³⁸

כלי מחמורת של צריף, ואינו נראה לי פתרון זה כלל לעשות האילטפין⁴¹

כלי מחמורת של צריף, דהא בעבודה זרה במרק אין מעמידין אמרי⁴²ן דכלי

מחמורת של צריף אין לחן סהרה עולמית לענין אין נסך נטעמא דמלתא מסני⁴⁴

שהן בולעין הרבה ומפני זה הן חמורים יותר מקונקנים ונודות של עכו"ם⁴⁷

פלאלה יש להם פהרה בעירוי שלטה מימם וליישנן שנים עשר חדש כדאמרי⁵²ן

החם ולא לה אין להם פהרה עולמית, ואלו האילטפין הוזחבו⁵⁴ן מצבני⁵⁵ ט"ש⁵⁶

57 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

א"נח משוח דקתני בה דסני לבת בחדתה ומתניתי'ן קתני דבעי בנינו, שמע
מינה סמו בה רבא דהרמי' דהשמי' הלהא כדזתה, ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

הלמא גת של אבן סני לא בהדחה בעלמא ואפילו לנגבא בהפר אינו צריך.
דמתניתי'ן גמי דקתני גת של אבן שניפתח עכו"ם מנגבא זתי'ת מהורת דוקא
דיתתה צריכה בנינו אבל לא דיתתה אלא דרך גת בלחוד בהדחה בעלמא סני
דחכי אמרי'ן התם אמר רבא דוקא דיתתה אבל דרך גת לא בעיא בנינו פירוש
אלא בהדחה בעלמא סני פסיטא דיתתה תנו מהו דתימא הוה הדין דאפילו דרך
גת זתי'ת דקתני דיתתה אורחא דמלתא קתני קא משמע לן ואף על גב דאמרי'ן
איכא דאמרי' אמר רבא דוקא דיתתה אבל דרך גת לא סני'ת לה בנינו וכו'
לא סתרי לשון המתירין את הראשון אלא שניהם קיימין דתימא דלא דיתתה הדין
גת סני'ת לה בהדחה זתי'תה דיתתה ודרך גת לא סני'ת לה בנינו אלא בקילוף
נכבא דגם במתניתי'ן אינו מצריך לבת של אבן שתינה זמותה ודרך גת עכו"ם
אלא הדחה בעלמא אף על פי שלשון הראשון של רבא דתימא כתוב בספרים
בענין אחר זו הנריטא שכתבתי היא עיקר דחכי גרי'ס זמרי'ס חסו דה
כדכתבנא, זגס בתוספתא דיבתי'ס הנ'ת דכלי' אבני'ס אי'גן פעוני'ן כריקת
זשטי'תה אלא הדחה בלבד, ח'ת הברי'תה שחבי'ת רבינו יצחק, וכך כתב גם
ח'סו ד'ת ג'ת ד'ת בחלכ'ת פסח גבי חנעלה כלי'ת, ואבן מלח הדחתה
ח'ת ממחרתה, וכך ס'ת ח'ת'ת בקיובת גמי להנעיל ברותה'ן יורות המרתחה'ן
ובורמי דגללי' סדי'ת'ן זמי' דקוני'ת בהתרא מ'ת'ן, ח'ת כלי' ח'ת'ת אסר לגמרי'
ולי' יורות הצריך להנעיל ברותה'ן ובורמי דגללי' לא עשאן לא ככלי ח'ת'ת לאטת
לגמרי' ולא כ' יורות של גחסת להצריך ברותה'ן אלא בהדחה בעלמא, ודברי' גל
חלכות גדולות זרבי'נו יצחק ח'ת גרי'ת לי דח'ת'ת לגמרי' שאין פני'ת לעשתן
ככלי התכות אלא או ככלי אבני'ת או ככלי ח'ת'ת לאוטרם לגמרי', וחנכו'ן
בעי'ת לאוטרין לגמרי' ככלי ח'ת'ת כרב שר עלום נאון זרבי'נו יצחק זרבי' מלכ
צדק, אבל לא מטעם שעושי'ת אותם כלי'ת מהפזרת של צרי'ת כי בני'ת זרבי'ת אין אלה

כלי מחזורת של צריף, אלה ספני שאני רואה שחכמים השון תאילפסין לכלי

153 163 84
חרם לענין סומאה לכל דבר עסקבלין סומאה סאנירין ולא סובן בכלי חרם

167 167

ושיעור מהרחן ככלי חרש כרחנן בפרק שליש דבליח האילפס הקדירה שיעורו

168 ב 168
בזחים אלמא דין האילפס כדין הקדירה ותנן נמי בפרק עשירי דבליח אלפסין

170
זו בתוך זו ושפתותיהן שונה השרץ בעליזנה אז בהחלונה היא פסאח וכולן

מהזרת היו בכנסת משקה השרץ בעליזנה כולן פסאח בהחלונה היא פסאח

היא והחלונה פסאח, בעליזנה והחלונה עורפת (171)

זכולן פחורות השרץ בעליזנה והחלונה עורפת, כל שיש בה משקה מופח פסאח,

172 173 174 82 174
וכיון שאנו רואים שהשוו אותם חכמים לענין סומאה חזק הדין נמי לענין

175 176
הנעלה, ואין לפתור באדחה בעלמא ככלי אבנים וגם לא בהנעלה ברוחחין ככלי

177 כח 178
סחכות, ואף על גב דאמר רבין כלי אבנים חייב מקבלין סומאה יש לומר דוקא

179
שאר אבנים שאין דרך העולם לעשות מהם כליים אבל הלה אבני שיש שדרך העולם

180 181 182 184
לעשות מהם כליים ומלאכתן גאה ודקה הם חשובים ומקבליים סומאה, וכך יש לומר

185 23
בכלי אדמה דדוקא פיה המיוחד ליוצרים לעשות סמוז נלי חרש אונתן הכלים

186 187
מקבלין סומאה אבל עפר אחר שאינו מיוחד לכך אם גיבלו ועשה סמוז כליים אף

188 189
על פי שהסיקן בכבשן הן כלי אדמה שאינם מקבלין סומאה סמוז שאינם חשובים.

א. לפנינו ליחא, אבל דעתו מוצאה בכל הרצונות על ענין זה [כלים מ"ב מ"ג]
ב. עבודה זרה לג, ב.

ג. לפנינו שם לא מצאתי מיכת, צריף, אבל השוה המקביל בשנת ג, ב,
בירושלמי ע"ז מ"א ה"ב, ובש"ס רבא על הפסוק, בני אמי נהרו ב"י
ד. לא מצאתי

ה. תוספתא זבחים פ"י ח"ו, כפי הנירסא שתוכיחו שם המפרשים
ו. כתובות ע"ב,

ז. עי"ן אוח"ג לבתובנות שם, צד 362 בימן הקצו

ח. עבודה זרה לג, א וד, א
ט. רש"י בע"ז לכ, ב ד"ח מחזורת

י. רש"י בכתובות שנו ד"ה ע"ד
יא. רש"י בשבט סז, א ד"ה נהר

יב. בהלכות פסח, סוף דף י"ב, ג
יג. עבודה זרה ע"ד, ב

יד. צריף לפסחים ז"ף ל
טו. סוף סימן קכד
טז. משנה ב, ב משנה ה

פז. שם ע"ה, א
פח. ברש"י שנו ד"ה והעושים, כד"ה
פז. ברש"י שם ע"ה, ב ד"ה אבל
כח. סומאה פ"ב ו"ג

פסורין מן המוציא דליכא הוריתא דנחמא, חנה רבינו חט סובר שכל

זמן שלש את העיסה קשה כדרך שלשין לעשות להם אף על פי שחלטה ברוחחין
או אמא באילמס על ידי הדבוק ולבסוף חריתח או אמילו אמא בחמה להם
צמור סיקר וחייב בחלה ומברכין עליו המוציא ושלש ברכות, ומצי דאמרינן

דבעין להם האמוי בחנור ממש הראוי להיאפות בחנור כלומר שתהא לישח

העיסה קשה ואף על פי שאינו אמוי בחנור, ונראה לי משום דעיקר חלה היא

מן העיסה כדכתב רש"י ערפותכם חזקק לפרש כן דכל זמן שהיא עסה קשה

חוקבעה בחלה ואף על פי שאין מדעתו לאפותה בחנור אלא בחמה או לחולמה

ברוחחין, וזו אמרה אראה בעיני מוטלנת מאד ודחוקה מן הדעת, דכל העסה

מוכחה דבעין שתהא אמויה בחנור וזו סיקריה להם דאין להם אלא האמוי

בחנור אבל אם אמא בחמה או חלמה ברוחחין ליכא מאן דאמר דסיקריה להם

דאמוי בחנור על ידי האור בעינין ולא על ידי חמה דאמוי בעינין ולא מבושל

והחלוט הוא בישול, ובאילמס פליגי ר"ט לקיש ורבי יוחנן רמר מדמה ליה

לחנור זמר מדמה ליה לחמה, וחכי משמע פתרון ה ס ו ר ח' וגם כך ששמע

דברי רב אחא ג א ו י ו זצוק"ל בפרשה צו, ואף על גב דעיקר חלה

חויא מן העיסה מכל מקום בעינין שתהא עשויה העיסה על דעה לאפותה בחנור

משום דכתב לחם אבל אם לש העיסה על דעה לעשות סגנון סופגנין ואסקריסין

וחלה מסורה אף על פי שהיתה עיסה קשה פמורה היא משום דבעינין להם וליכא

ומתניתיין דחלה הגבי סיפרא, ע"ה שתחלה סופגנין וסופה סופגנין פמורה

מן החלה פירוש שמתחלה לז אוחה על דעה כן ובסוף עשה גמי סופגנין שלא

אמא בחנור אז ודאי פמורה מן החלה שאוחה העיסה לא חוקבעה בחלה סעולה

הכל החלה עיסה וסופה סופגנין פירוש שמתחלה לש אוחה על דעה לאפותה

בחנור כסתם כל עיסה וזהו כך נמלך ונראה כוונתו אף על פי שאינה לחם

חייבת בחלה שמתחלה לישח חוקבעה לחלה כיון שלדעה אפי"ה החנור נעשה

ואף על פי שהיה היתה עשויה בחמה ובאילמס אינה יכול לחוציבת מדין חלה

וזהו דחוקקו ליה, וזו אמרה אראה בעיני מוטלנת מאד ודחוקה מן הדעת, דכל העסה

לשם סופגנין ולא חל עלים היוצא חלה ואחר כך נמלך עליה וצטאה עימה

שאמא בתנור כסחם כל עיטה חייבת בחלה שאף על פי שלא חוקבעה בשעה

לשעה היא נקבעה עכשיו בשעת אחימה, ואין הסופגנין פטורין אלא אם כן

סחלת הלשעה לש אותה לשם סופגנין, וכן חמשה עשה מעשה סופגנין, וחלה

ברוחהין לא מיקרי לחם כלל דאין זה אמוי אלא מבושל, ורבי יוחנן לא מלני

אלא במעשה אילפס יבש ולא על ידי מים שהיא חלה המסרת, ומה שבחוב בדחל

דמודה רבי יוחנן על ידי משקה דהו פירושו דלא מליני רבי יוחנן במעשה

אילפס ומהיב אלא באילפס יבש דהו במעשה הנור, אבל אם שם משקה

באילפס או מים או שמן או כל מין משקה דהו חלום דהו מבושל ולא אמוי

דהו חלה המסרת דמפרשינן בנפרא חלום של בעלי בתים, ובירושלמי של מטבח

זולה מפרש חל מין דמוי, וקשיא לי מהאי דאמרין בפרק אלן מנחות ואיתא

בריש כ"צד מצרכין, תו"א ה"ח עומר ומקריב מנחות בירושלמי אומר ברין

שהחיינו וקיימונו והגניענו לדמן חזה, נפלן לאוכלן אומר המוציא לחם מן

האדן, אלמא על המנחות אומר המוציא לחם מן האדן ופ"ה על פי שהן מעשה

אילפס כגון מנחה מתבה ומנחת מרהשת וקשיא לריש לקיש, ועוד שהמתבה המרהשת

נזחנים בהן שמן ומספגנין החלות בזמן ואפילו רבי יוחנן סודה דלא חזו לחם,

והו קשיא לי דרבוכה של מילואים הוה הלומה ברוחחין כאיתתה על תודה דחזן

בפרק התורה המילואים היו באים כמנהג של תודה חלות ורק"קין, ורביכח וצחצח

קדיחה לחם בטני הקומות צין בצואת ומילואים בפרשת וטובה מנחה וצין בע"ה

המילואים בפרשת צו, בפרשת ואתה תצוה כתיב ולחם מצות יחלום כצות בללות

בשמן ורק"קין מצות משוחים בשמן חלות מצות חן כנוד חלות של תודה ורק"קין

מצות חן כנוד רק"קין של תודה ולחם מצות הוא כנוד רבוכה שבתורה אלנו

הרבוכה שהיא חלומה ברוחחין קורא אותה לחם, ובפרשת צו כתיב ויסעל המצח

אשר למני' א' לקח חלה מצח אחת וחלת לחם עמן אחת ורק"ק אחד, וצמרינן

דתיק החודה יחלת לחם שמו אחת היא איכפעה וקריא אחת לחם וקשיא לרבינו

וחוה ל' קרי' המנוי דמביני דל' המנוי המנוי צי' ומה ל' המנוי על חלות

דְּרָקִיָּין דְּמֵאֵת תַּנּוּר קִמְרֵי שֶׁהוּן קְרוּיָין לְהַם שְׂמֵאָהּ בְּתוּר, אַבֵּל לְעוֹלָם

מִנְחָה כּוֹבֵה וּמִנְחָה מְרֻחֶשֶׁת שֶׁהִיוּ מְסוּבָּנִים בְּשֶׁמֶן לֹא הָיָה מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם אֵלָּא

בְּיָרֵא סִינֵי מִזִּנְוֹת, וְרַבּוּכָה דְּמִילּוּאָיִן נְסִי דְּמִיִּקְרִיא לְהַם זָרָא לִי לְנִמְר

דִּלְאוּ בְּרִוְחָיִן בְּלַחֲדֵי הוּחַ עֲבִיד לֵיהּ אֵלָּא בְּהַר חֲכִי הוּחַ אֲפִי לֵהּ בְּתוּר כְּדִמְרֵב

בְּרַבּוּכָה (66) מִן עַל מַחֲבָה בְּשֶׁמֶן חֶעֱשֶׂה מוֹרַבְכָּה חֲבִיָּאָה תּוֹפִינֵי, שֶׁהִתָּח עוֹד

נֵאֵמַר בְּתוּר אֲחֵר חֲלִיפָתָהּ כְּדִפְרִישִׁית בְּמִרְשֶׁת צוּ, וְהָךְ דְּמִילּוּאָיִם וְדִתּוּרָה נְסִי

אִף עַל זַב דְּלֹא כְּחִיב בְּהוּ אֵלָּא מוֹרַבְכָּה בְּלַחֲדֵי כְּהִתָּא דְּמִנְחָה חֲבִיָּתִין חוּוּ עֲבִי

לֵהּ, וּמִסְתַּבְרָא דְּחֲכִי הוּחַ דְּתוֹנִיא בְּמִנְחָה חֲבִיָּתִין אִיִּן לֵךְ רַבּוּכָה בְּתוּרָה אֵלָּא דִּי

בְּלַבְזֵי זָרַבּוּכָה שְׁבִתּוּרָה וְרַבּוּכָה שְׁבִי לְוֵאָלֵּם חֲבֵרָה, חֲחֻמֶּע שְׁכּוֹלֵם הִיוּ עוֹנֹת וּמִסְנִי

אֲמִיָּהוּן בְּתוּר קִרְא אֲנִתָּן לְהַם אַבֵּל לְעוֹלָם חֲחֻלּוּם לֹא יִקְרָא לְהַם.

[נִוְסַף בְּכִיָּא] וְהַנְּכוּן בְּעִינֵי לְוִסְר דְּמִנְחָה חֲבִיָּהּ וּמִנְחָה מְרֻחֶשֶׁת לֹא הִיוּ

מְסוּבָּנִים בְּשֶׁמֶן אַבֵּל הַשֶּׁמֶן לֹא הָיָה שֶׁלֵּב לִזְבֹּב אַחַר לְעִשְׂרֵית הָאֵיפֹה שְׁחִיא שְׁבַע

לִזְבִּיָּין זְבִיָּצה וְחֻמֶּשׁ בִּיָּצה שִׁיעוֹר חֲעוּמָר וְהִיָּה צִיָּךְ לִיתָן מְלוּב הַשֶּׁמֶן שֶׁלֵּשׁ מִתּוֹת

כְּדִתָּן בְּפֶרֶק הַתּוּרָה שְׁחִיָּה נִוְתָן חֲחִיָּלָה שֶׁמֶן בְּכִלֵּי וְנִוְתָן חֲחִיָּלָה עֲלֵיוּ עוֹד צוֹלֵל

אֲחִיָּלָה בְּשֶׁמֶן שְׁנִוְתָן עֲלֵיוּ וְשֶׁחֵר שְׁעֵשֶׂה מִהוּן חֲלִיָּה וְאֲמִתָּן וּפְתָתָן עוֹד הִיָּה יִצְקָן שֶׁמֶן

עֲלֵיהוּן וְקִזְמָן וְכֵל אֲלִיָּב הִיָּה הוֹלֵךְ בְּגִילּוֹ שֶׁלֵּשׁ מִתּוֹת שֶׁמֶן וְאֵם כֵּן בְּאֵיָּתָה שֶׁמֶן

מְסוּבָּנִים, אֵלָּא זָרָה בִּיָּשׁ הִיָּה אֲוִסָּה אֲוִתָּן הָעִיָּן מְעַשֶׂה קוֹפּוּרֵי שְׁאֵנֵי עוֹטִין וּמְשֻׁם

חֲבִיָּהוּן קְרוּיָין לְהַם וּמְבָרֵךְ עֲלֵיהוּן מְרֻחֶשֶׁת, וְרַבִּי יוֹחָנָן סִפְרֵשׁ לְהוּן אֲבִיָּלוּ חֲדָבִיק

וּלְבִסוּף הִרְמִיָּה חֲמֵבָה וְחֲמִרְחֶשֶׁת בְּגֵשׁ, וְרִישׁ לְקִישׁ חֲצִי לְאֲוִקוּסָּה שְׁחִיָּה מְרֻחֶשֶׁת בְּגֵשׁ

וְאֲחֵר כֵּךְ הִיָּה מוֹרַבִּיק בְּהוּן חֲחִיָּלָה שְׁחֵרֵי לְהַם בְּתוּר, אַבֵּל לְעוֹלָם חֲחִיָּלָה מְסוּבָּנִים

בְּשֶׁמֶן מְרֻחֶשֶׁת זָהוּ הֵלֶּה חֲמִרְחֶשֶׁת זָהוּ חֲחִיָּלָה דְּכִוְלֵי עֲלֵמָּה מוֹרֵי דְּלֹא הוּוּ לְהַם, וְהָיָה

דְּמִסְרִיָּין דְּמִרְחֶשֶׁת מְעִישִׂה רְוֵחֵיָּין לֹא מְסוּיָּי שִׁישׁ זָה אֵלָּא מְסוּיָּי שְׁחִיָּה עֲמוּקָה

יְבוּאָה חֲחִיָּלָה שְׁבָה יִוְתֵר רְכוּזָה מִן חֲחִיָּלָה שְׁבִמְחֵבָה שְׁחִיָּתָה צְמָה, אַבֵּל לְעוֹלָם חֲחִיָּלָה

הַמְסוּבָּנִים בְּשֶׁמֶן לִיכָּז מִהוּן דְּפִלִּיָּב דְּלֹא מִיִּקְרִיא לְהַם וּמְבָרֵכִין עֲלֵיהוּן בְּיָרֵא סִינֵי

מִזִּנְוֹת.

א. בְּמִרְ חִיָּר מִיָּין רַצוּ,	ב. יָד לֹא,	ג. בְּמִרְ חִיָּר מִיָּין רַצוּ,	ד. חֲחִיָּלָה מְרֻחֶשֶׁת
ה. מְעַשֶׂה דִּיָּה	ו. כְּפִין,	ז. בְּרִישִׁיָּי כְּפִין דִּיָּה מְעַשֶׂה	ח. חֲחִיָּלָה מְרֻחֶשֶׁת
ט. בְּמִדְבַר מוֹ כ	י. בְּמִדְבַר פִּי יָם	יא. בְּמִדְבַר פִּי יָם	יב. מְסוּבָּנִים עוֹ
יג. שְׁחִיָּלָה עוֹ	יד. בְּרַבּוּכָה לֵי,	טו. מְסוּבָּנִים עוֹ,	טז. מְסוּבָּנִים עוֹ
יז. מְסוּבָּנִים עוֹ	יח. בְּרַבּוּכָה לֵי,	יט. מְסוּבָּנִים עוֹ,	כ. מְסוּבָּנִים עוֹ
כא. מְסוּבָּנִים עוֹ	כב. בְּרַבּוּכָה לֵי,	כג. מְסוּבָּנִים עוֹ,	כד. מְסוּבָּנִים עוֹ
כה. מְסוּבָּנִים עוֹ	כו. בְּרַבּוּכָה לֵי,	כז. מְסוּבָּנִים עוֹ,	כח. מְסוּבָּנִים עוֹ
כט. מְסוּבָּנִים עוֹ	ל. מְסוּבָּנִים עוֹ,	לא. מְסוּבָּנִים עוֹ,	לב. מְסוּבָּנִים עוֹ

1. חנוך החם. לפניו מנו רבוי. בכל בני מיקו הג' בהחזותו. 2.
- בכ"א הטופסין 3. דובשין ומוכסין, בכ"א טופסין ומוכסין
4. בכ"א בלילה 5. בכ"א וילבול 6. בכ"א סמטע 7. בכ"א במרק
8. בכ"א תחילתה 9. טו תלחה עיטה, הסר בכ"א 10. בכ"א ותחילתו
11. בכ"א לעשות 12. בד"ר דבלילה 13. בכ"א גר' 14. מתחלתו
15. בכ"א מתחלתו עיטה 16. בכ"א זה הוא 17. חצורין ואילס 18. בכ"א
19. ג'סר 17. חצורין ואילס 18. בכ"א עילטין ותוריס 18. בכ"א
19. חסר: והבין פירוש 20. דהא' א' ושלש 21. בכ"א וזרמ'שיליס 21.
- בכ"א בחצרות 22. בכ"א וצבון 23. בכ"א דמחז 24. בכ"א עיטה
25. בכ"א לעשותה 26. בכ"א בעיני 27. בכ"א השיטה 28. בכ"א
29. בכ"א ר' ל' ור' 30. בכ"א ר' ל' 31. בכ"א
32. בכ"א עיטה 33. בכ"א חסר 34. בכ"א עתחילתה
35. בכ"א שבתה 36. שעות 37. חסר בד"ר 38. בכ"א תחילתה חיה
39. זמ' ב' בכ"א ואחר' כן 40. בכ"א שבתחילת 41.
42. בכ"א ועל דעה 43. בכ"א געש'ת 44. בכ"א זוסף, אותה 45. בכ"א
46. בכ"א מוחילת 47. בכ"א זח ייקר' 48. בכ"א אילן
49. בכ"א ותיחה 50. בכ"א זוסף, חרף 51. חזות
52. בכ"א חסר 53. בכ"א באין 54. בכ"א חצות, בד"ר חסר
55. של תורה, בכ"א תבחרת 56. בד"ר חסר 57. בכ"א
58. בכ"א חסור 59. ורק'ק... אחת, בד"ר חסר 60. בכ"א
61. בכ"א שחם 62. בכ"א קרו'ט 63. בכ"א עליהן 64.
65. בכ"א לה 66. בד"ר ברבכות 67. בכ"א נגמ'ת
68. בכ"א והורה 69. בכ"א וסימבדה 70. בכ"א שבמילונ'ין 71.
72. בכ"א ענדה 73. בכ"א עכולין 74. בכ"א ייקר'

- [השלמה מצד 271] 169. בכ"א ושה"א אילתסין 170. בד"ר לחוך 171. בד"ר חסר
172. בשח"א רואין 173. בשח"א אוחן 174. בכ"א לעני'ין 175. בשח"א תאבילה
176. בכ"א ושה"א לסחרם 177. בכ"א בשח"א אין 178. בכ"א ושה"א דווקא
179. בכ"א ושה"א סחן 180. בשח"א וסלאכתם 181. בשח"א נא'ים
182. נוח ודקה, בכ"א דקה ונאה 183. בכ"א חשובין 184. בכ"א ושה"א ומקבלין
185. בד"ר עיש 186. בשח"א ועושה 187. בשח"א ססנה
188. בכ"א ושה"א שא'ין 189. בכ"א ושה"א חשובין
- החזקות: 190. בכ"א ושה"א וחקירת

גרסיגן בקרושיין גמרק עשרה יזחסיין דף עח, ב, תון חאוסר
 וזי זה מסור הוא אינו גאמן, ואפילו שניחן מעידיין על העובר שבמעיה
 מסור הוא אינו גאמן, רבי יחודה פוסק גאמן. שאלה זו נשאלת
אשר נשאלה כוונת לפני חכם, אשר שגולף לו בן זחכניסו אביו לבריח
 סילה וסירנסו ונידלו ולימדו תורה ולימדו אומנות ואשימו אשה וחולידי
 גגים ובנות וחבן עושה לאביו כל סנות המוסלות עליה סורא וכבוד וסדנה
 ותולו עד שהעשה בן ארבעים שנה בחזקה כשרות וחולידי בת ואשימו אונת
 ועדיין אביו ואמו קיימים זיין זקנה זה עם זו, ועכשיו באו אנשים
 ואכרו שבמנינו אשר חוקן קודם נשואי בנו שפלוגי זה אינו בנו ומאחרים
 גהעברה אמו, יורגו רבותינו אם גאמנין העדים שאוסרים שאביו פסלו,
 אז אינו גאמן האב לומר אינו ממני, ואם תמצא לומר גאמן אם נכנס האב
 עכשיו לבית דין ואמר אונת דבריך שאמרת חזק לבית דין בשעת כעס היו
 גו שאמר לא אגידו אמת בטענין הדברים שאמר עכשיו בבית דין אז לא,
 זו אם יש עדים אחרים שאוסרים במנינו אשר קודה אונתו חוסן טוה הוא
 בני ודאי על אינה מהן גמסוך, עלילו של דבר מי שילדה אשה בן יכול
 לומר אינו ממני וגאמן אז לא. ואתו החכה השיב אשר שאל בראשונה
 אם גאמן האב לומר מלוגי זה אינו ממני ומאחרים גהעברה אמו והרי האב
 מסור בדבר זה גחלקו רבי יחודה וחכמים כדחון בקרושיין האונטי בני זה
 מסור הוא אינו גאמן ואפילו שניחם מעידים על העובר שבמעיה מסור הא
 אינו גאמנין רבי יחודה אוסר גאמנים. ואינס גראיין לי דברי
 כלל, ומה שהורה לעצמו הורה, דכיון דכתב תרי שעדיין אביו ואמו קיימים
 זקן וזקנה זה עם זו ואביו מהם כעס אביו וחזר ואמר שמתה כעס אביו
 מה שמתה גראים הדבים שאשתו סכה אשתו ואומרת כי בני הוא וממנו

נחשבת ולא זינחה עמי אחר, וכל היכא דאשתו מכחשתו אף על פי
 שהיא לית לה חסד ביה אלא כמנהג נשים ביה אשתו כמנהג נשים
 נאמנה, כדאנונינון. ענין ביה פירקא ארוסה שעובדה רב אמר חולד
 סמך ושמואל אמר חולד שווקי, פירוש גלשנא דאמרינון ביבמות
 בזרק אלמנה איכא דתנאי הוא כולי עלמא לא מליגי דבהדיה דידיה
 שרינון ליה ולא אמרינון פי חיה דאשתא נפשה גבי ארוסה הכי סמך
 גמשה אבולי עלמא, חזקי איחסי ארוסה שעובדה רב אמר חולד סמך
 ושמואל סמך חולד שווקי, פירוש שיצאה מעובדה ולא נודע ספ ביה
 עליה והיא אומרת סמך פירוש נחשבתה וארוסה אינו מודה לה וסכחשה
 שלא בא עליה ואין זה בנו, ומסקינן מצי שווקי דקאמר שמואל
 פרוקי, שווקיין את גמו והם אומרת סמך פירוש נחשבתה נאמנה ואמרינון
 כמאן ברבן גמליאל והא אמרה שמואל היא דימנא דתנון היתה מעובדה
 ואמרו ליה מה שבינו של עובדיה מה טעם פלוני וכחן הוא רבן גמליאל
 ויהי אליעזר אמרינון נאמנה ורבי יחושא אומר לא ספיה אנו חייין
 אלא הרי חיה מעובדה מנהיין או סמך עו שהביא ראיה לדבריה, ואמר
 רב יהודה אבי שמואל הלכה ברבן גמליאל, צריכא דאי מהחמ חוה
 אמרינון חתם הוא דרוב כשרין אצלה אבל חכא דרוב פסוליין אצלה איסא
 ליה צריכא, גמרא שווקיין ביה רב ושמואל, דרבי חוה עביד ליה סמך
 סמך ואינו נאמנה והם לחכמישו, ושמואל חוה סמךין והם לחכמישו
 כגבא שאול וכרבן גמליאל, ובעלתה פירקא קמא דכתובות אמרינון חוה
 ארוסה וארוסתה דתנו לקמיה דרב יוסף חיה אמרה מינויה והוא אמר חייין
 מינויה, אמר רב יוסף חיה ניהוש לח חוה דהא קא מודה ועוד הא אמר
 רב יהודה אמר שמואל הלכה ברבן גמליאל, פירוש ועוד אמילז אה חייין
 ארוסה מודה ליה הלכה ברבן גמליאל דאמר חיה נאמנה, וחלכה כמותו

וְכַרְבִּי יוֹחֲזֵן דְאִמְרֵי לְדַבְרֵי הַמְכַשֵּׁר בְּזֶה מְכַשֵּׁר אֶפְיָלוּ בְּבַחֲהוּ, וְכִי אִמְרֵהוּ
מֵאַיִן מְלֻוֵי וְכִהְיוּ חוֹזֵי אִתּוֹ עַל רֵב דְּבַחֲהוּ אַחֲרָיו מְלֻוֵי וְכִי בְּאַתִּי עֲלִיָּה
מְעוֹלָם הֵיאָ נְאֻמָּה, דְּאִתּוֹ דְּחִיבָא דְקָמָה מְכַחֵשׁ לֵהּ לֹא מְהִימְנָא אִתּוֹ כֵּן
אִתּוֹ מְהִימֵן לֵה רֵבֵן גְּמִלִיָּאל, מִסְתַּמַּס בִּבְּא אִתּוֹ מְלֻוֵי וְכִי אִמְרֵהוּ אִתּוֹ בְּא
עֲלִיָּה וְזוֹרָא לֵאמֹר, אֵלֵךְ וְיֵאָדָר עַל גַּב דְּחֻזָּה אִתּוֹ וְכִי אִתּוֹ לֵה הֵיאָ
נְאֻמָּה בֵּין לְהַכְשֵׁר עֲצֻמָּה בֵּין לְהַכְשֵׁר חַעֲוִבְרָה, וְהִכִּי גַמִּי אִתּוֹ עַל גַּב דְּאִמְרֵהוּ
אִתּוֹ לֹא בְּאַתִּי עַל הַ מְעוֹלָם הֵיאָ נְאֻמָּה בֵּין לְהַכְשֵׁר עֲצֻמָּה בֵּין לְהַכְשֵׁר
חֻזְרָה, אִתּוֹ לֵיז אֲבִי וְכִי לֹא מְנַדָּה סִי מְכַחֵשׁ וְהַמְכַחֵשׁ שְׂמוֹנָל לְרֵב
יְחֻזְרָה שִׁינָא הַלְכָתָה כְּרֵבֵן גְּמִלִיָּאל וְאִתּוֹ לֹא תַעֲבֹד עוֹבְדָא עַד דְּאִתּוֹ רֵבֵן
כְּשִׁיךְ אֲצִלָּה וְהַכְּבָא רֵבֵן פְּסוּלִין אֲצִלָּה, וְלִימְעַמֵּיךְ הִיָּקִישׁ לְךָ הֵיאָ גִזְמָה
חֻלְכָה וְאִתּוֹ לֹא תַעֲבֹד עוֹבְדָא, אֵלֵךְ הֵיאָ לְכַחֲחִילָה וְהֵיאָ דִּי עַבְדֵי וְהַכְּבָא גַמִּי כְּדִי עַבְדֵי
דְּכִי, הֵיאָ לְךָ בְּמִירוּשׁ דְּרֵבֵן יוֹסֵף מְכַחֵשׁ לִיָּה אִתּוֹ עַל גַּב דְּקָמָה אִתּוֹ וְכִי אִתּוֹ
לֵה וְאִתּוֹ דְּחֵיאָ נְאֻמָּה, וְאִתּוֹ עַל גַּב דְּקִיָּמָא לֵן דְּרֵבֵן וְשְׂמוֹנָל חֻלְכָה כְּרֵבֵן
בְּאִיטוֹרֵי הַכְּבָא חֻלְכָה כְּעוֹמָל מְשׁוּם דְּקָמָה כְּרֵבֵן גְּמִלִיָּאל דְּחֻלְכָתָה כְּוֹתִיָּה וְקָמָה
גַמִּי כְּאַבָּא שְׂמוֹל דְּמִסְקָ רֵבֵן חֻלְכָתָה כְּוֹתִיָּה בְּעֵשְׂרֵיהּ יוֹחֲזֵין, וְרֵבֵן יוֹסֵף גַמִּי
מְבִירָא לִיָּה כְּוֹתִיָּה, וְאִתּוֹ לֵוֵי רֵבֵן לֹא פְּלִיב עֲלִיָּה דְּשְׂמוֹנָל אֵלֵךְ גַּבִּי אִתּוֹ
דְּאִתּוֹ לְאִדְוִס וְכִי לְחֻזָּה דְּכִי הִכִּי דְּאִתּוֹ נְמִשְׁתָּה גַבִּי אִתּוֹ אִתּוֹ נְמִשְׁתָּה
לְכֻלִּי עֲלִיסָה אֲבֵל גְּוִשׁוּמָה אִתּוֹ לֵוֵי רֵבֵן מְנַדָּה שְׂאִם אִמְרֵהוּ לֵה אִינְךָ מְעוֹבְרָה מְנַדָּה
וְהֵיאָ אִתּוֹ מִמְךָ אִתּוֹ מְעוֹבְרָה הֵיאָ נְאֻמָּה דְּחֻלְכָה כְּרֵבֵן גְּמִלִיָּאל וְכַחֲבָא שְׂמוֹל
וְלֵה פְּלִיב רֵבֵן אֵלֵךְ בְּרוּסָה, וְהַלְכֵךְ אִתּוֹ לֵוֵי אִתּוֹ תְּמַצָּה לְוִמְרֵהוּ דְּבַחֲהוּ פְּלִיבֵי רֵבֵן
הֵיאָ וְהַכְּמִים בְּאִמְרֵהוּ גַמִּי זֶה מְמַזְרֵה הוּא כְּגוֹן שְׂאִמְרֵהוּ לֹא נְחַעֲבְרָה מְנַדָּה דְּכִי
הֵיאָ אִתּוֹ נְחַסְנָה וְהַכְּמִים הוּמְרִים אִיגָה נְאֻמָּה וְקִיָּמָה לֵן בְּתַג דְּחֻלְכָתָה
כְּרֵבֵן הֵיאָ אִתּוֹ אִתּוֹ לְמַרְשׁ דְּלֵה מְכַחֵשׁ לִיָּה אִימִית כְּגוֹן שְׂמִתָּה אִתּוֹ שְׂחֻלְכָה
לְמַדְיָתֵי הֵיאָ, אֲבֵל אִי קִיָּמָה קָמָן וְכַחֲשָׁה לִיָּה אִינְךָ נְאֻמָּה הֵיאָ נְאֻמָּה
וְהֵיאָ בְּשֵׁר, וְכִי נְרַחָה בְּעֵינֵי דְּאִתּוֹ אִתּוֹ גַמִּי זֶה שְׂאִתּוֹ מְחַזְקִים בּוֹ שְׂמוֹנָל גַמִּי

א"נ בנ"י אלא מאחרים נחעברה אשתי וממזר הוא לא אמר בזה רבי הורה
 שהוא זמני דדוקא על בנ"י אמרינן הורה בלא על ימי שמינן בנ"י דחר
 ותיב ק"י ותיבין לאיש שתי נשים וכו' כי את הבכור בין השנאה כי"ר,
 ובהא דר"ש רבי הורה כי"ר כי"ר וכו' לאהר"ם שהוא נאמן לומר זה בנ"י
 בכור"י ולה זה שהוא מוחזקין והוא נאמן להכחיש הוזהר דעלמא שמוחזקין
 על אחר שהוא בכור, וכשם שנאמן לומר זה בנ"י בכור כך נאמן לומר זה
 בין ברובה וזלוצה והוא תדין לעשותו סמוך, והכסים אמרי'ם א"נ נאמן
 לא לעשותי בכור ולהכחיש את הוזהר שח"ו מוחזקין על אחר ולה לעשותו
 הלל אד סמוך, ודוקא על בנ"י האמינותו הורה אבל לא ליפטול אותם
 שאינן בנ"י, והלכך כשאומר אשתי זינתה עם אחרים ואין זה בנ"י לא
 היה סאמינן רבי הורה לא מיבעי"ה אי קיי"ה אשתו ומכחשה ליה שאינן
 נאמן אלא אמילו לא קיי"ה אשתו ומכחשה ליה כנון שחלכה למדינת הים
 או שמתה א"נ נאמן כיון שאינן בנ"י, ומשום הכי פירש ח"מ ר"ח
 ואומר בנ"י זה סמוך הוא כנון שהוא מודה כי הוא בנ"י אלא שבה על אחת
 מהי"ב כר"תות הצל את אמר אשתי זינתה עם אחרים שאינן ענישה תורתו
 בנ"י א"נ נאמן, וזה הפתרון הוא נאה והוא חנוכו ודעיקר,
 וזה שכתב עליו אותו החכם והדין פירושה לא נהירא לן מדקא סטרש
 בנסרא עלה מאי אמילו שניהם מודים לא מיבעי"ה קאמר לא מיבעי"ה א"נ
 דלא קים ליה אם נחעברה מסנו או מאחר אלא אמילו א"ה דקים לה לא
 מהי"טנא, פירוש שא"ה יודעת אם נחעברה מסנו או מאחר, אלא פירושה
 דמתני' אין האומר בנ"י זה סמוך הוא כנון שהוא אומר נחעברה מאחר,
 והא"י דאמר בנ"י זה לא שאמר כי הוא בנ"י אלא לפי שהוא בחזקה בנ"י
 וכל העולם קורין אותו בנ"י וקיים לה בה"י לישנה ורובה לומר זה
 שאתם קורין בנ"י סמוך הוא, ומברי רבון דא"נ נאמן וא"נ סמוך
 ורבי הורה חולק עליהם ואומר דנאמן הוא לומר בנ"י זה סמוך הוא

זאתה קיימתה פתרון חסודה ואמרה מירוש הנמרה

ונתעברה מאיש אחר

כך היתה, לא כמבואר היתה דלת קיב ליה כי שבת כמו ש"נתה יתה חתמה

עמי ויש בה ברה כך זינחה עמי איש אחר וז"ל מסור בין בא עליה בזנות

בין הוא עליה בקדושיה דהא קדושיה דידיה אינון קדושיה שאין קדושיה

חוכמין בחיובי בריהוה וז"ל לא עזויה וזוהו חוכמי שבא עליה כבא

על המנויה דמי והולד כשר, אלא אמ"ל איח"י דקיט לה שנתעברה מזה שה"ב

עליה כרת ולא סאחר אם כל זה לא סה"מנא, וחדבא לפתרון חסודה תבא

חסונ"א יוצר טובה, כי אותו הפירוש שספרשיט איך נאמר א"ח"ו דלא קים

ליה אלא אפשר דקים ליה כגון שאומר "ש"ל" זמן גדול שלא שמעתי מיסתי

ואפשר שיודע שלא נתעברה ממנו דא"ח"י נמי דאמרין דקיט לה שהוא מסור

זריכ"ן אנו לפוש שאוסרה לא שיכח סיפתו כל זה הזמן עד שנתעברתי ויודעת

באסה שלז נתעברה כבעלה, שאם ה"ה בעלת משמש עמה אף על פי שבא עליה

אדם אחר אינו מסור ורוב בעילות אחר חב"על, וכמו שאפשר דקים לה בענין

זה כי אמרי דקים ליה, אבל לפתרון חסודה "בא במוב שהוא אינו יודע אם

הזאת הערוה נתעברה ממנו או סאחר, שאף על פי שהוא יודע שבא עליה בודאי

שנא גם אנוי בא עליה ונתעברה ממנו ואינו מסור, אבל היא אפשר דקים לה

שהוא ודאי מסור שאומרת לא בא עלי אחר אלא זה שהוא בכרת, כל סה

שאמרה הכל כפתור זמרה, וכא"י דאמרין גפרק יש נוחלין האומר על

הינזק בין תבנים בכור הוא נאמן, ראיח"י למקצת שספרשיט² הינזק כחש קמן

ובנים גדולים, וכשאומר שההינזק הוא בכורו עושה הנדולים מסורים שא"ן

בני¹⁰ וז"ל נראה לי כלל, שכבר חוכחתי שהאשה¹² נאמנת לומר ספלונ"י

נתעברתי ואף על גב דקא"י אותו מלוני ומכח"ש לה, והכא נמי אם אחר בעל¹³

דחנך בני¹⁴ לאו מינא"י אינון אלא זינחה עם אחרים וז"ל אמרה מינ"ה א"ה¹⁶

מהיכנא, ועד כאן לא פליגי רב ושמואל אלא באריותה אבל בנשואה גם רב¹⁹

מהיכנא, ועד כאן לא פליגי רב ושמואל אלא באריותה אבל בנשואה גם רב

מורה דאיהי מחינא בדמריש^{20, 21}, הלכך אין לפרש חינוך בין הבנים אלא

חינוך גדול מאד מהו הינומה של בית רבן. והבנים כמו כן קטנים,

ויש לן נשי ענינה קמן כהנריהו ספגי שהוציז זין בנומו ובאבריין והיה

גדול ממנו במצבים, ונכחי אהר בוזנא צבריין דהנה נאמן, וצף על סי

שחינוכו מוחזקין עליו שהוציז קמן מהם דומר רבי תורה שהיה נאמן לעשותו

בכור ולאחכמים החזקה, וכן פירשו כל המפרשים רב ז' ש' א' ל

ד' ר' ב' ג' ו' י' פ' א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

ופירוטם לגרבהו שהוא נאמן לזכמים החזקה שהינינו מוחזקין, אבל על דבר

ברור עושה וקמן בכור והגדול ממנו מספר אין אחד מהם שפירש כן,

ואילו היה כן שזיה רבי תורה האמינו לעשות הקמן בכור והגדול ממנו

היכי שייך לכימר וכמה שגדש נאמן לומר זה בני בכור כי הוא נאמן

לומר זה בן גרושה והלוצה, ואי פירושא חוי דהוא נאמן לעשות הקמן

בכור והגדולים מסורים הם בן סבי איצמדין תו לכימר שנת הוא נאמן

לומר זה בן גרושה ובן חלוצה הוא, אשתא לעשותו מספר נאמן לעשותו

חלל לא כל שבן, אלא לאו שמע מינה כשמעיר על בנו שהוא בכור אינו

עושה האחרים ממזרים אלא לבד שהוא סכמים החזקה אבל סבל מקום בניו

והם אלא שזה גדול באיבריט וזה גדול במצבים

- א. ל"ג סצחתי"ז בשו"ת הידועות
- ב. לעיל עה, ב
- ג. דף פ"ב, ב
- ד. דף פ"ב, ב
- ה. שם פ"ב, א
- ו. כאן ע"ה, א
- ז. דברים כא טו"ז
- ח. שם
- ט. ברע"י כאן ו"ה ססוד
- י. דיוק זה ט"ו ברע"י שלפניו
- יא. גבת בתרא קנח, ב
- יב. ל"ג סצחתי"ז
- יג. ברשב"ט שם ד"ה נאמן
- יד. בהידושי ר"י סי' נט שלפניו אמר על טו"ז א' ז'
- טו. לא סצחתי"ז

- 2. בר"י אהא
- 3. בר"י 151
- 4. בר"ר בכחב
- 5. בר"ר דא"כא
- 6. בר"ר לבב
- 7. בר"ר בחתי
- 8. בר"ר אחר, בר"ר סעשה אחרת (ז)
- 9. ספי"ש אחר, בר"ר סעשה אחרת (ז)
- 10. בר"ר מורר

ו. כאן מתחיל בת"ר 10, דא"ו... ב"ו, עה"ו במקומה; בזה ר"י ור"י יצחק דיוק"ל וכשם שנאמן על חתי"ק לומר בכור הוא כך נאמן על אחרים לומר כמזרי"ם הן 11. בת"ר: דבפ"ק דכתובות 12, בת"ר משנה 13, בת"ר א' 14, בר"ר דהך 15, בת"ר ג' נהו 16, בת"ר מ"א 17, בת"ר נוסף: זכך כהנה"י נח במרק עשרה יוחסין 18, בת"ר נוסף: שע"ב"ה וארום אומר לא טיעב"ה סי' נ"א וי"הי אונג"ה סני"ה דרב אמר הושעין לטסק ססוד ושמואל אמר גי"הי סח"מ"ג, ודוקא בג' נוסח פלי"ו רב דפג"ר ב"י ח"כ"י דגימק"ה נפשה ג"י ארום אפק"ה נפשה לצחרי"נה 19, ג"מ רב, בת"ר חסר 20, בת"ר חסר 21, בת"ר נוסף: ובג' נוסח ג"י קיי"מ"ה ל"ן כשמואל חילפך הכ"י נ"ס א"הי סח"מ"ג ולא הוא ואף על גב דלא קיי"מ"ה א"הי ק"מ כ"ו"ן דל"הא צו סתה כ"ו"ן שח"א אומר ג"י א"י"ם ב"ו"ן ס"ג ל"ן ש"ה"ג נאמן לפוסל"ן לת האמ"נתו תורה אלא על ב"ו"ן ולא על אחרים, וכא"י דה"ן במרק עשרה יוחסין האומר ב"י זה ססוד וז"א א"ו"ן נאמן ור"ב"י הורה אומר נאמן פ"ר"ש המורה ז"א שח"א אומר בא"י על אמת סח"מ"ב"י כד"ת"ה שח"א ב"ו"ן אכל לא ש"אמר אשתו ז"נתח מאמר שפ"ו"ן עושח אנתו ב"ו"ן, ודוקא בש"מ"ן האם מכח"שח"ו בדפ"ר"ש"ו חתה אכל עם ח"א כוכחשתו ח"א נאמנה [בקטעים אלה אין צורך כאן בחוסכ"ר"ע כ"י כבר נחפרשה כאן הסוגיא דהתם באריכות] 22, בת"ר חילכך 23, בת"ר ח"ינוקא 24, בת"ר נוסף, ח"ו" 25, בת"ר סח"ב"ר"ו 26, בת"ר ובג"ו"ו 27, בת"ר כהם 28, בר"ר כ"ן 29, בת"ר הספורשים 30, בת"ר סי' נ"ש, ור"ב"ו בר"ו"ן 31, בת"ר ב"ן ח"ת"ה 32, ל"ל, בת"ר דבוק"ל 33, בת"ר נוסף, ח"א"ב 34, בת"ר סח"מ"ק"ט 35, בת"ר חסר 36, ח"ה כ"ן, בת"ר ב"ן ה"ה 37, בת"ר נוסף: א"א ב"ו 38, בת"ר לה"ת"נ"י 39, בת"ר בכור 40, בת"ר ז"ב חלוצה 41, ז"א... הוא, ג"ד"ר חסר 42, בת"ר חסר 43, בר"ר ססוד 44, ב"ו"ן ח"ה, בת"ר כול"ם ח"ה ב"ו"ן 45, בת"ר בשנה.

ברמי"ן בפרק אל"ו והרמזו דהו"ב זח"ג, והלכתה בזכר"ם כל ענ"ם עשר
הוא ובנקבה כל חמ"נה יולדת, לפי זה המסק של חלמוד דמסק דפרי"מ אי"ב
יולדת או כן כלוגתה דו"א" אליעזר ורבי יחושע לא או"א אלת כשעיברה ולבסוף
זמריה ובעובו"ך אמו קא מיטלבי זרבי אליעזר חבר עובר"ך אמו הוא ורבי
ד'ושע סדר עובר לב"ך אמו הוא וקיי"מא לן זרבי אליעזר ורבי יחושע הלכה
ברבי יחושע, אבל רבא לא סבירא ליה הכא אלא איהו סבר דפרי"מ יולדת ואפי'
מלוגת"הו בנסר"מ ולבסוף זיברה ופליגי בזה וזה נזיר"מ אבל עיברה ולבסוף
נפרת דברי הכל עובר"ך אמו הוא, דח"י אסר"גן בחסור"מ בפרק כל האמול"ן
באלכ"מ כל האמול"ן על גבי המזבח ולדות"הן מותר"ן והנ"י עלה רבי אליעזר
אומר, מירש באתנ"ח"ן הן רבי אליעזר אומר ולד פרי"מ לא יקרב לגבי מזבח
וזתא מנא קמא דברי"מ למש"כ ח"י דפליגי רבי אליעזר בולד פרי"מ הם
ח"י נמי פליגי בכל האמול"ן על גבי המזבח דקאמר תנא קמא ולדות"הן מותר"ן
הוה אבר רבי אליעזר שולדות"הן אסור"ן כמו שתי"ה אומר בולד פרי"מ, אמר
רב הונא בר חיננא אבר רב נחמן סהלוקת כשעיברו ולבסוף נרבעו זרבי אליעזר
סבר עובר"ך אמו הוא ורבנן סבר"י עובר לאו"ך אמו הוא אבל נרבעו ולבסוף
עיברו דברי הכל מותר"ן, ורבא אומר רב נחמן סהלוקת שנרבעו ולבסוף עיברו
זרבי אליעזר סבר זה וזה נזיר"מ אסור זרבנן סבר"י זה וזה נזיר"מ מותר אבל
עיברו ולבסוף נרבעו זרבי הכל אסור"ן, רבא לפעמ"ה דאמר רבא ולד נרבעת
אסור וז"ל נולדה נרבעת ולד גונחת אסור ה"א וולדה נזחה, וב"ן דסבר רבא
דעובר"ך אמו הוא ולד נרבעת ולד נזחה אסור, גם בפרי"מ נמי ה"ה מעמד
חלוקתם בנסר"מ ולבסוף עיברה כרב אחא בר יעקב אבל עיברה ולבסוף נפרת
דברי הכל אסור דעובר"ך אמו הוא ולי"ה ליה לרבא ה"א פסקא דתלמודא, ורב
הונא בר חיננא סבר כמסקא דתלמודא, וזהו ר"ח פירש החם רבי אליעזר
אומר ולד פרי"מ לא יקרב לגבי המזבח אבל להדי"מ מותר לדברי הכל ולא
מונח קא רבי, וה"נ נראה ל"י, דחא אוקימנא בחלכת"ן דכ"י ח"י דפליגי

אומרים דבריו קיימים דרב"י ז"ל חננילי סבר עובר ירך אמו הוא ואם שיירו
 אינו משוי"ר משום הכי ולדה בן חורין כמות ורבנן סברי אם שיירו משוי"ר
 דעובר לאו ירך אמו הוא והלכך דבריו קיימין דת"י גופים נ"נחו, ואמר רבי
 יוחנן דכולי עלמא אם שיירו משוי"ר דת"י גופים נ"נחו וצדים יכול לשחרר
 השמחה והעובר שאר עבד וחכא היינו פעמא דרב"י ז"ל חננילי דאמר קרא האשה
 וילדיה תחיה לאדוניה בוכן שהאשה לאדוניה ולדה לאדוניה אין האשה לאדוניה
 אין ולדה לאדוניה, וא"י קשיא לרבא דאמר עד כאן לא פליגי אלא כשעברו ולבטוף
 גרבעו אבל גרבעו ולבטוף עיברו דברי הכל עובר ירך אמו הוא, והא חכא דהני
 רבנן סברי דבריו קיימים דאלמא עובר לאו ירך אמו הוא דאי עובר ירך אמו הוא
 כשנשתחררה האשה גם העובר ישתחרר עמה דכחד מאיברייה דמי, יש לומר דרב"י
 יוחנן הוא דמוקי הכי חנאי אליבא דיריה אבל רבא אמר לך אנה דאמר אמילו
 לרבנן, וחאי דאמר רבנן דבריו קיימים משום דסברי שהשתחרר חצי עבדו קנה
 כברייהא קמיהא דאמרינן חרי אה שפחה וולדך⁵ בן חורין זכתה לו וחולד בן
 חורין משום פעמא שהמשחרר חצי עבדו קנה תף על מי שעובר ירך אמו הוא, וחכא
 גמי בשחרר את האם והעובר לא שיחרר דבריו קיימין שלא שיחרר אלא חצי הגוף
 וחציו הנ"ח בעבור עבודתו ומשום הכי דבריו קיימין בין אם שחרר העובר והאם
 שפחה בין שיחרר האם וחולד עבד.

א. דף ל, ב	ב. ברש"י שם אמרנו ח"י ד"ה ולד	ג. כאן
ד. בבא קמא מז, א	ה. במסכת עה, א	ו. דף עה, א
ז. סנהדרין ט, א	ח. דף כה, א	ט. שם, ב
		י. שם, כ

1. בד"ר מזח 2. מעוברת לא בד"ר מעוברת ולא 3. בד"ר ז' לדה
 4. לט מצאונו בכ"מ 5. בד"ר ולכך 6. בד"ר גוססין, י"ד

ברכה בברך כפי שיהיה להם דף כו, ב, המה דברי הנביא וכוונת דברי

החודש לענין ברכה שאינו בברך אלא אחת. כתב רבינו ז"ל, אומר

רבי הסח בין שחיסה לשה"ס חייב לחזור ולברך לכני שחיסה שניה מאחר

שהט"ו דעתו מברכה, ורא"ה סמכתה מנחמת בפרק הקומץ אמר רבה בר רב

[חמשה] (1)

ש"ל אומר רב, סח בין הפלה להפלה חוזר וכוברך שכשהמטיק וסח בנח"מ הרי

נמקלצותו שבירך עליה והס"ה דעתו הלכך חוזר לראש, הרי ש"ש לו לשחוט

שני עופות וברך על השחיסה ושחם אח האחר וסח בנח"מ דא"י בע"י שחיסה ל"ה

לשני וא"י בע"י לא שחיסה ל"ה מכל מקום אמר מצוה א"כא שבירך עליה וסני ל"ה

אף על צב דלא שחיסה ל"ה לשני, אבל מצוה שבירך עליה והמטיק וסח בנח"מ

ולא סני ל"ה שלא יסיימנה אין צריך לחזור ולברך שחרי אף על צב וסח

בנח"מ לא הס"ה דעתו מברכה שבירך על אותה מצוה שחרי"ש לו לזכרה ולא

סני ל"ה בלאו הכי, כגון תקיעת שופר וקריאת חה"ל קריאת סג"ל וקריאת

שמע וכיוצא בהן דלא סני דלא נמור כל השלשים תקיעות כולן ואף על צב

2

דסח בנח"מ לא סח דעתיה מברכה שבירך הי"לכך אין צריך לחזור ולברך, סני

הרב דבי מא"י, ונראה לי שתלמה כדבריו שאם טה בחוץ המצוה שאין צריך

לחזור ולברך, אבל אין הפתח כדבריו סני שלא חס"ה דעתו, שחרי"ש עם ב"ד

על המצוה וקודם שתתחיל בה פה חייב לחזור ולברך טעם אהרן ואף על פי של

חסי"ה דעתו שחרי"ש הוא עתיד לעשות המצוה, ורא"ה לדבר כמא"י דאמרין בבי"ב

3

מברכין אחר רב מול ברוך מול צורך אינו צריך לברך וכו' אלא דוקא אם חס

בעניני הפעולה אינו צריך לחזור ולברך אבל אם חסי"ה דבר"מ בפלים אף על

שלא חסי"ה דעתו מלאכול צריך לחזור ולברך הסוציא סני שברכה ראשונה גמ

בין שהס"ה קודם שיתחיל לאכול ונסעה מכל בלא ברכה, אבל אם התחיל לא

ואחרי כן סח אין בכך כלום שכל מה שאוכל על סמך ברכה ראשונה הוא אוכל

וחוז הד"ן נמי במצוה חס"ה קודם שתתחיל המצוה אף על פי שלא חסי"ה דעתו

דעבו

הייב לחזור ולברך שהשיחה מבטלת תברכה ונמצא שעושה חמירה בלא ברכה,
 אבל אם סח בחוך המצוה אין בכך בלום שווי חלה אברכה הראשונה וכל סח
 שעושה על סמך ברכה הראשונה הוא עושה, אבל מיחו לכתחילה אסור להפסיק
 מצוה ולהשיח יבדים בטלים, כדתנן^ד חפסיק משנחו ואומר סח גאה אילן זה
 וכו', אבל לשאול ולהשיב מטני חיראה והכבוד החירו לו חכמים בדתנן במרק
 היה קורא בתורה, וכשיש שהי מצוה לטניו דין היה לברך על כל מצוה אלא
 שפסרוהו חכמים לעשות שהיה בברכה אחת הלכך אם סח בנתיים כיון שקודם
 שהתחיל במצוה שניה סח הייב לחזור ולברך על השניה כיון שהי הפילות ושני
 עופות לשחוט, ואי אמרת מאי שנה משתי כוסות שבירך על הראשון והשיח בנתיים
 ואין צריך לחזור ולברך על השני, תתם כשבירך בורא פרי הצמן דעתו על כל
 שהייתו והפילו חן עשרה כוסות ואין כל כוס וכוט צריך ברכה לעצמו אך אם
 היה נמלך שלא היה כונתו לברך אלא על האחר, אבל המצוה כל אחת היא חשובה
 לעצמה הלכך גם סח בנתיים חפסיד הברכה, וברכה הכיסוי לא השיבה חפסקה
 כיון דבעצמן וצורך השחיטה חפיה ואין שיהא צלם דברים בטלים, ואילו בדרך
 על השחיטה ובין עוף לעוף שחזר חבצ עוד לשחוט או עשה קודם שהתחיל
 לשחוט בשיחה זו לא בטלה תברכה אם יפיה דברים שחן לצורכי השחיטה כדאמרינן
 במול ברוך מול ברוך.

- א. בסמך היקר סימן טעם, צד לח, ג.
- ב. דף לו, א.
- ג. ברכות ס, א.
- ד. מצוה פ"ג מ"ט.
- ה. מנילא ט"ו, א.

1. כן בכ"מ ולקמן סימן סז [אלה ששט: רבא במקום רבא]: ולטנינו רק
 רב הסדא 2. בד"ר חלכות [וכטובן שלטני המעתיק היה, הל"ו 3. בד"ר חדין

גרסיגן בפרק ג' דף חנשה דף צ"ב, אמר ליה שקול אכול האידנא
 דחתירא שביתא מפ"י. נתת א ח ד א רב הונא כרב שבירא ליה דאמר
 בהעלמא ולא קיימא לן כוותיה בחא אלא אסתגיהם ספכ"ו^ב נמצא בגבולין
 ופצא בה בשר זאף על צב ושניגהו בעומד ורזאחו שינוי^א דגהקא ניגחו וכי
 קיימא לן הלכתא כרב באימורי צבי מלונתא דשמואל הוא דאמר יון הכי אבל
 גבי סתגיתא לא ורב כהנא הא חז"ן דאמר ליה שקול אכול. ואינו גראה
 ל, דכ"ן ולא חז"ן דפליג על רב לא חנה ולא אמורא היכי מצ"ן למדחיה
 ורב כהנא לא מליץ עליה אלא כוותיה סבירא ליה וטשום הכי איצטריך למיתב
 טעמא למילתיה דהאידנא דחתירא שכ"ה ספי כלומר דאמ"לו בשאר עיריות ליכא
 למישש אף על פי שרובן עכו"ם מפני שרוב שוחפין של היום ישראל הם שעיר
 שכולה עכו"ם רוב עיריות שמביבותה ישראל תיו דר"ם עם העכו"ם חלכך אמלו
 רובא דעלמא היא בכשרות היום ומפני טעם זה חתיר אבל בשאר ימות השנה לא
 היה מתיר שמע מינה כרב שבירא ליה וחלכך הלכתא כרב, וכך כתב גם רבינו
 יצחק דצוק"ל וקיימא לן כרב, אבל מיהו נראה לי שאין לחוש להילוף
 העורבים אלא במקום שחורבים מכו"ם חתיר בהצרותיהן וכדאמרין גם לענין
 בדיקה חסן חצר אינה צריכה בדיקה מפני שהעורבים מצויין שם אבל במקומות
 שאין העורבים מצויין שם בהצרותינו ליכא למישש ויחילהא דלא שביתא היא
 ומילתא וילא שביתא לא גזרו רבנן. וכך פסק גם רבינו הונא ל
 דצוק"ל דהלכתא כרב דבשר הנעלה מן העין אסור מדמקשה מינה בפרק אלו
 מצ"אוח. ודג"ו ה"ם פסק דלא קיימא לן כרב ודייק מדאמרין^ח
 ורב היכי אכל בשרא ועוד ראיה מדאמרין באלו מצ"אוח דלא סקשה אפרציות
 שחוטות מדרב כרמרין לעיל גבי ירך^ז וחא ליכא למימר דשח"סח הוי סימן דחא
 התם מאמע אם רובת עכו"ם אסור וכל הני אמוראי דהבא איכא לסימ" דלא כרב
 סבירא לחז אלא עיר שרוב פצחים עכו"ם הוא והיו עכו"ם מצויין ביני דני
 ברחובות שח"ו כשימין דוביותיהם ברחובות. ואינו נראה לי דברי רבנו

וכל שכל טוביה חלכה לו יכונ ירו וכל עני המעשים עם חיו בעיני הורגת
 עכו"ם סו צורך לתלמוד לפנותם וכי לא ידענו שעיר שבולח עכו"ם בשר
 חזאבד הסור בלא סימן ובלג מביעות עין אלא ודאי הולחו מיירי בעיר
 שרובה ישראל ודוקא בסימן ובמביעות עין שרז ובלחו הכי אסירי כרב,
 וחריפה של רבינו אנואל היא רפה ברורה, חכי אמרינו באלו מצאות שהוא
 דיו דעקל בישראל ושרא בי צויהם דכי רב מריון אחא לקמיה דאביי אמר ליה
 זיל שקול לגמשיך נחא דרובה ישראל נינהו שמעת מינה הלכה ברבי שמעון בן
 אלעזר אמילו ברוב ישראל שאני דיו דכדוהו של ים דמי ונחא אסור ויב בשר
 שנעלם מן העין אסור בעומד ורואהו, הנה אף על פי שרוב ישראל חזו מקשה
 תלמודא ונחא אכר רב בשד שנעלם מן העין בסור, וקיימא לן אין תלמוד מקשה
 אלא מחלכה תפוקת, וראיה כחוב שרבינו חם גויים אחא לקמיה דרב ולא גריס
 אחא לקמיה דאביי והשתא מקשה תלמודא כדיריה אדידיה, ובירושלמי בפרק אין
 מעשרין גריס אחא לקמיה דרב כחאי עובדא, ואינו נראה לעומת כל חסמריס
 ולגרוס כרצונו, ובירושלמי בפרק אין מעשרין מעשים אחרים מביא שב דאתו
 לקמיה דרב ולא זה, ומאי דנרטינון התם בפרק אלו מצאות רבי חזינא מצא גרי
 שחוס בין סברייה לצפורי דחתיירוהו לו ורבי אמר אשכח סרביית שחוסות בין
 סברייה לצפורי ואמר ליה רבי יוחנן שקול לגמשיך משום דשחיסה הויה סימן
 שאין דרך העכו"ם לשחוס אלא לגחור אז למלוק, וכך פירש שם רבינו
 שלמה בן הירושלמי, ואף על פי שחשתיפה אינא מוכחת שם
 כן דשחיסה הויה סימן דאמרינון התם מדהתירוהו לנו משום שחיסה רוב ישראל
 נינהו ושמע מינה הלכה ברבי שמעון בן אלעזר אמילו ברוב ישראל נמי אמר
 רבא רוב עכו"ם ומבחי ישראל ונחא איחא דשחיסה הויה סימן ליטני ליה הכי
 אף על גב דרוב עכו"ם ורוב מבחי עכו"ם שחיסה הויה סימן ומדאוקמה רבא ביה
 מבחי ישראל שמע מינה מעמא דרוב מבחי ישראל חא רוב מבחי עכו"ם אסיר ולא
 אמרינון דשחיסה הויה סימן וכיין דשחיסה לא הויה סימן אף על גב דרוב מבחי
 ישראל חזו ניחש לעורביים לרובא דעלמא אלא לאו שמע מינה ליהתא, אמנא כי

יז והנה כן מוכחת דלא ברב אבל קשה בעיני יוחי לומר כן דלעיל סיניח
 מקצת תלמודא מירב אלמא דחלכתא כותיה וזוהא מוסרי דלא ברב, ועוד דתוניתא
 דמעתה אזלא כולה ברב, והנכון בעיני להרין כהן דרבה השיבו להי עיטתו
 שהיה דקדק וחסור מדחחירו לו משום שהיפה הלמה ריבא ישראל ניחוח וחס כן
 שמונת מינה דחלכתא כרבי שמעון בן אלעזר אמילו ברוהא ישראל ונחמד ליה רבה
 דלמי סברתך שפחה סובר ומדקדק מכאן דרובה ישראל חזי אינין כול דקדק
 אלמ ריב שבחי ישראל אבל העיר היחה רובה עכו"ם ומשום ^(הכי) החירו לו משום
 מצאיה ולכה אתה מדקדק מכאן דרוב ישראל היחה חסיר, אבל כיהו אין לכמוך
 על חזי סיניחה, דאף על גב דליבא לסיחה לרוב הוחח העיר איבא למישה לרובה
 דעלמא ברב, והעיקר חזי משום דחסינה חזיא סימן ואפילו רוב עכו"ם זמי
 וביבא בזה כהנהי ביבמות ^ה במיק דין במליחל ^ת שהחמתצום החסוראם
 חם עוקריה שלמה כסקי הלכות ותין לחסוך עליהם זמינם אלז חסידותן בעלמא
 ומלפוליהם שהיו עוזיין החסוראים ולא תיסמנו עליהם, ובהיבא מקוסות בתלמוד
 חוח מוצא כן יוחי אחד מהן, מרבה ודמי לטי שיפתה השיבו ולמי מה שפבר לוקח
 מכאן דרוב ישראל חזי ואפילו הכי חממיחה ^(שליל) שיבא רוחא הוחח שגופל להגידת
 ברוב עכו"ם ובמל כל דקדוקך, אבל העיקר הוא משום דשחיתה חזיא סימן ולא
 קשיא לרב, ותרע דחכי הוא דאי לא חסמא חבי חם כן נקמה לרב מכאי דאמרינין
 במדקא קמא דהולין חזיא חרי שמונה הריגולות שהונה בעוק או שאנור לשלוחו גא
 ושחוח לי והלך ומצא שהוש חוקח שהוש ומחאי דהויא זמי חרי שאבדו לו ודין
 ותרנבוליה והלך ומצאן שחופיין וכו' דחרי ועלכו כן חזין, אלמ לגו שמע מימי
 לא סבר יב אלמ בבשר שמיין בית חתימה גביה אבל בעלמיה סתימתן חזיא זימן.

ח. ברשי' כהן ד"ה ר"ח ב. כהן צה, ג. ברי"ף לכהן ד. פסחים ח, ט.
 ה. פסקו מובא גם ברומקא פ"טן הל' ו. גבבא מציעה כד, ז. כן במסו בספ"ח
 פ"טן טז; גאון ח"ה פ"טן הנהי במדדכי ס"ה ה"ה; ועוד. ח. כהן ט.
 כן בהוספות ג"פ שם ר"ה חזק. ע"י פ"ב ח"ה. ג. למנינו ליתת
 י. כן בהחמיה ספ"ה דיבמות. ג. לעיל י. ג.

גרסינן במדק כל המשיך דף קמ"א, אמר רב כיון שנתנה מעט בחתיכה
 חתיכה עצמה נעשה נבילה ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה. כתב
 ח"ו ד"ה ובעדין כדב"י הורה בין בסימח חלב שנפלה על החתיכה ולא
 ניער ויש בה כדי ליתן מעט באותה החתיכה בין בחלב הדבוק בחתיכה בשר ויש
 בו כדי ליתן מעט ואמילו אין בו כוונה דהא חצי שיעור אפור מן התורה
 וחתיכה נעשה נבילה ואין מועילין שאר החתיכות לבטלה וכולן הם ואסרות
 ואמילו אלף דבהא¹ נמי קייבא לן כדב"י הורה דסין במינו לא בסיל דהא קט
 ליה רב"י בשיסתיה ורב ושמואל נמי בותיה סבירא לחו. מדובר חמורה חכא
 בחלב הדבוק בחתיכה בשר אם יש בו כדי ליתן מעט באותה חתיכה דומיא
 דסימח חלב שנפלה על החתיכה שמע מינה חלב ובשר מין בשאינו מינו סבירא
 ליה למורה דהוי. וקשיא דידיה אדידיה דבפסחים במדק כל שעת כותב חמורה²
 דחלב שנפל בקדירה אומר במשחו דהוי מין במינו, וכך גראה לי עיקר דסין
 במינו הוא דחכי אמרינן במדק ניד הנשה³ מין במינו דליכא למיקם אשעמא כגון
 שמנוניה דגיד אשת⁴ אלמא⁵ החלב מין במינו הוי, וזוף על גב דהוא מין במינו
 גמל בששים שאין חלכה כדב"י הורה אלא כדפסקי רב"י יוחנן וריש לקיש במדק
 בתרא דעבודה זרה⁶ כדב"י דפסקי דאמילו מין במינו גמל בששים חוץ המבל ויין
 גסן וכך הלכה כדכתבית התם⁷. ומה שכתב חמורה דחלב שנחן מעט בחתיכה
 אותה חתיכה נעשה נבילה והוזהרה ואוסרת שאר החתיכות אמילו הן אלף מפני
 שהן מינה. כך ראיתי בהוצג גם לחכמי צרפת הקדמונים זכרונם לברכה דתלונולת
 שנשלקת וחלב והכבד בתוכה שאותה חתונולת נעשה נבילה ואם נשלקו עמה חרס
 חרונולות נאסרות כולן מכנה מפני שהן מינה ואינה גפילה בששים, ומסתהעיים
 מהא דרב דאמר נבי סימח חלב שנפל על החתיכה אותה חתיכה נעשה נבילה,
 ובמדק ניד הנשה נמי אמרינן⁸ נבי חתיכה דנבילה אמר רב כיון שנתנה מעט
 בחתיכה אחת נעשה נבילה ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה.

וראים ל' הזכרים הללו כלל זרחוקים הם החלב שנתבשל עם החתיכה
 והכבד שנתבשל עם התרנגולת המיכה חלב שופל לתוך החתיכה והחתיכה רנב' לה
 כרחוק מזרח ממערב, שהרי משוח שלימה שנינו בתימות בפרק חמ"ט סאה תרומה
 שופלה למזרח ממזרח וזרמנו ונעל כן המדומע למקום אחר רבי אליעזר אומר כדמע
 כתרומה וראי והכמים אומרים אין המדומע מדמע אלא לפי השבון ואין המחוכך
 מחסיף אלא לפי השבון ואין חסיהם שאובין מוסלין את המקוה אלא לפי השבון,
 וקיימה לו דיהי' ורבי' הלכה ברבי'ם, ובפרקא קמא דהמורה חזן סחמא כרבון
 אין המדומע מדמע אלא לפי השבון ואין המחוכך מחסיף אלא לפי השבון, אלא
 עיסת חולין שנחמצה בשאור של תרומה אם נטל מאותה העיסה לעיסה אחרת
 והימצה לא אטרי'ן כל העיסה הראשונה נעשת חתיכה דאיסורא וכל טעם הי' וצא
 ממנה פעם של אימור הוא ואומר העיסה השניה אלא משערין אותה שופל ממנה
 לעיסה השניה שאי' מעורבה באיסור והי' את' יש באיסור המעורב בו לבדו
 לאסור את העיסה השניה אז היא אסורה ואם לאו כותרת, והם הכי נמי אית
 לן לסי' בחלב שנתבשל עם חתיכה בשר וחזרה אותה החתיכה ונתבשלה עם שאר
 החתיכות אין אנו אומרי'ן שכל הסליטה היוצאת מחתיכה זראשונה פליטה של
 איסור היא אלא פליטה של חלב ובשר מעורבין וחלכך רואים אם יש באותה
 הפליטה טעם מן החלב שיוכל לאסור שאר חתיכות שאין בהם ששים לצמל טעם
 החלב שגה אז וראי כולן אסורות אבל אם יש בחתיכות ששים כנגד החלב שנתבשל
 בחתיכה ראשונה דוקא החתיכה הראשונה עומדת באיסורה אבל שאר החתיכות
 כותרות הן אף על פי שאין בהם ששים כנגד אותה החתיכה שאין משערין בכל
 אותה החתיכה אלא בחלב המובלע בה ולא השבין כל החתיכה כנבילה, והם הכי
 נמי יש לומר בתרנגולת שנתבשלה עם הכבד שאם אין בתרנגולת ששים לבטל הכבד
 ונאסרה כשהזרה ומתבשלה עם השאר לא משערין בכל התרנגולת ספני שאין כל
 פליטה אסורה אלא טעם דם ובשר מעורב'ם שם ואין אנו משער'ם אלא כפי טעם
 הדם שיש בה, ולא דמי חזי להגי' ודיב דאמר חתיכה עצמה נעשת נבילה, דדוקא

מפעם חנני'לה חוזרת ואוטרת אפילו אלן שאם לא השער במענו פליטת חנני'לה
 שבה מין במינו הוא ולא תוכל לבטלו בשש'ה כדאבר'ון דרב מב'רא ליח כרבי
 יחדה דאמר מין במינו אמ'לו באלף לא במיל הילכך אותה החתיכה שבלעה סן
 חנני'לה כיון שהן מין אחד תוזרת ואוטרת אפילו אלף חתיכות שהן מינה, ובפי'ת
 חלב צמי אף על מי שח'א מין בשא'ינו מינו כיון שנחנה פעם המ'פה בחתיכה בשר'
 נעשה אותה חתיכה בשר בחלב זדומה איננה החתיכה לחתיכה דנני'לה שכל מלי'ת
 איננה ממנה ה'א מלי'תה אסור ואפ'לו פלי'תה הבשר שבה סנני' שנתבשל הבשר בחלב
 והלכך אותו פעם בשר היצא ממנה ונחף אפ'לו אלף חתיכות מפני שהוא מינה אף
 במינו לא בפיל, אבל חלב ודח שנתבשלו עם הבשר זמן מינו צמ'ת'נו מינו כדמ'ר
 החזרה גבי חלב ובשר אפ'לו רבי' הוזרה מודה שאין אותה הבשר חשובה כנני'לה
 ואינו אסור אלא כפי' פעם האיסור המוגלע בחוכו, אבל טעם פלי'תה הבשר אינו
 אסור ע'הא חשוב מינו במינו אלא פעם החלב והדח צוסרי'ם והלך בשל'ם בשש'ם.

- א. ברש"י כאן קמ, א ד"ה ותו לא מידי
- ב. ברש"י עם ל, א ד"ה אסור רבא
- ג. לעיל צו, ב
- ד. דף עג, ב
- ה. בתוספות'ינו עם סהד"א ד"ה פיסקא
- ו. חזקה חשובות רצ"י סימן קנ, קנט, וכו'.
- ז. לעיל ק, א
- ח. שו"ת ו
- ט. דף עב, א

- 1. בד"ר רבנן הא
- 2. כגון... חנני'לה, לפנינו ובכ"מ לי'תו
- 3. בד"ר אלי'תה
- 4. בד"ר השער
- 5. בד"ר כנר

ג'רס'נין בפרק כל המשי דף קמ"ב¹ כגון שנפל לתוך יורה רותחת

דמיבלע בלע מיפלם לא בלי"פ, קח"ג ל"י שובא בהא, דאט כן חתיכת

חוב"לח שנפלה לתוך חבש"ל רותח וקדם ומילקה קודם שינוה התבש"ל מרה"חתו

לא נאסר התבש"ל דאסר'נין חתיכה דנב"לח מיבלע בלע מן התבש"ל מיפלם ליג

מלמא, ואם כן גמא'י נקם כו"ט בשר שנפל לתוך יורה של חלב דמשמע כמנ"י זה

חלב מותר כמנ"י שא"ן שיעור לבשר לאסור החלב הא את ח"ה תבער כרובח שא"ם

בטל בחלב בשש"ם גם החלב אסור, נאמא'י זהא אסר'נין דמיבלע בלע מיפלם לא

מלמא. ונראה ל"י דלעולם החתיכה אף על פ"י שהקדירה רותחה בולעת

מאח"ם ופולטת פעמה לאח"ם, וזה"ל דאסר'נין דמיבלע בלע מיפלם לא פלם

חכ"ן פ"רזש"ה, מיבלע בלע פעם סאח"ים וזהו חסעם שבולע סאח"ים א"י

חוזר ומולם איתו בעוד ע"הקדירה רותחת ע"ש שהשקזת מרה"חתה, אבל פעמו

בודא'י מולם, וא"ל ח"ה בגמרא בנותן פעם בחלב ח"ה גם כן החלב אסור.

ובך משמע גם פהרנין ח ס ו ד ה שפ"רש מיפלם לא מלם דמח שבולע א"י

פולם, ומשמע מדברי רב'נין דדוקא מה שבולע א"י פולם אבל פעמו בודא'י

כ"י הוא פולם. ובי' ח"כ"י דאסר'נין חכ"א דמיבלע בלע מיפלם לא פלם

הט חכ"י גמ' אסר ת מ ו ר ה ב ה ז ע ל ת כ ל י מ² דכל זמן שהקדירה

רותחת מיפלם מלם מיבלע לא בלע דמח שפולם הכל"י ני"עזלו לתוך חמ"ם

רותח"ן א"י חוזר ובולעו כל זמן שהח"ם רותח"ן ולא נחו מרה"חתו, אבל

גם נחו מרה"חתו חוזר הכל"י ובולע ני"עזלו שפולם, דחכ"י כתב הסודר

באבעלת כל"ם, כל כל"י סהכות כגון יורה ומחבת וכל כל"י ש"ש לו ב"ה

קבול ב"ן של ברזל ב"ן של נחושה עשה להם שפח של פ"ס על שמתם³

כדאסר'נין במסכת עבודה זרה ובעוד שחן רותח"ן פבול ו"שק"ע בהן כל⁴

כלים כוונות זקורות סבין ובטוי קדירה כל כלי עץ וכל כלי סחכות
 דחלבה אידים וטידי ברוחחין וכללי דמשין ובלבד שיחיו חזוקים וסדיחין
 תחלה ויזחר שלא יפביל הכלי מעמיט פן יחזור ויבלע נייעולו, זאט
 שוקטים חמים מרתיחתן לא מועיל הפבילה ויזחר שלא חנייה חיורה גדולה
 סיהיחנהו לטי שחורין ונבלעין בתוכה, והקטנים אף על פי שנשקלו בזה
 אחרי זה כולן שחורין לטי שכל זמן שהמים רותחין אין כלי שבחזקן בולע
 אלא טולט, ובמה שכתב המורה שאם חנוח חיורה מרתיחתה חוזרת ובלעת
 נייעולה קשיא לי טובה, דמטה נמשך אם אין במים שייעור לבטל נייעול חיורה
 היאך נפחרת חיורה הנדולה לעולם מנייעולה, אלא בודאי יש שייעור במים כדי
 לבטל נייעול חיורה וכיון שנייעול חיורה יצא ונתבטל במים ואין כח באותו
 הנייעול לאסור את המים היאך יחזרו אותן המים עוד ויאמרו חיורה זהלא
 אותם המים מותרין בשתייה כיון שלא היה הנייעול שייעור לאוסרין כדאמרין
 חכמי כונית בשר שנפל ליורה של חלץ כיון שלא היה כח בכונית בשר ליתן טעם
 בחלב החלץ מותר וחת הכי נמי אכא בחלו חמים כיון שאין כח בנייעול ליתן
 בהם טעם חמים מותרים זמן, וכשחוזרת חיורה ובלעת מהם סחיתר היא בולעת
 שכל נייעולה ותפוזר ונתבטל באותן המים ואינו נאכרת באותן המים, וחלפך
 אף על פי שנחה חיורה מרתיחתה שחורה היא ואינה נאסרת בכך וכל הכלים
 שמפביל בתוכה אמילו בזה אחי זה לבד שיהיו המים רותחין כדי שיוציאו
 נייעולן אף על פי שנחין מרתיחתן בעוד שהכלים שם אינן חוזרין ונאמרין
 שביזן שיוציא הנייעול מהם סיד מתבטל באותן המים וכשחוזרים הכלים ובלעיה
 בכל המים בולעין ולא מנייעול לבד ואותן המים מותרין אם בשתייה כדמרישין
 ולא משערינן אלא במאי דנפיק מן הכלי ולא בכל הכלי וחזא נייעול דנפיק
 מיניה דבר מועט הוא ומיד הוא בטל במיע.

אף על פי שראיתי לחכמי צרפת הקדמונים זכרונם לברכה שהוציאו
 את הכנים אדם כף הולבת בתוך התבשיל של בשר שגם אין ששים בתבשיל כגוד

על הכף שנכנס שם חתבשיל אסור ולא משערינו במאי דנפיק מינייה אלא
 הבוליה משערינו, ופסחיהם פסחיהם דמשערינו דהיינו ציד אושה גבי כחל
 משפסא דבדידה משערינו דאי סלקא דעתך במאי דנפיק מינייה משערינו
 נזא דעיינו, וקשה בעיינו מאד דברי זה, דאם כן דבדידה משערינו
 אין תקנה להגביל הכלי אלא אם כן יהיו צפופים ששים כנוזד כל הכלי,
 והורה צדולה לא תהיה לה פתחה לעולם שהי אפשר שזכיל מים ששים כנוזד
 כל חזרה, ועוד קדירה שבשל בה בשר וביטול בה חלב (ט) לאחר מכאן דאסור
 לעיל בנותן העם אי בכל הקדירה משערינו היאך תכין שיהיה בחלב ששים
 לבפל כל הקדירה והיאך נפסוד בזה אקפילא, אלא לאו שמע מינה אין
 משערינו בכל הכלים הבולעין אלא במאי דנפיק מינייה, ובפרק כל שעה
 אחריו נזא שחר רב קדירות בפסח שאברו וסקשה אמאי ולישהיהו לאתר
 חטח וליעביד בהו שלא במינו, ואי סלקא דעתך שבכל הקדירה משערינו
 היאך סקשה שיעשה בהם לאתר חטח שלא במינו והוא רב הוא דאמר התם
 חזין לאתר חטח בנותן מעט, אלא ודאי הדבר מבואר כעמש שאין משערינו
 בכל הקדירה אלא במאי דבלעה קדירה, והכי חזון נמי אין סחזמן מחמין
 אלא למי חשבון זאי בכוליה משערינו חייבי חזי לפי חשבון, אלא לאו
 שמע מינה במאי דנפיק מינייה משערינו, ומאי שזא גבי כחל דאחריו
 דבכוליה משערינו ובכל האיפורין משערינו במאי דנפיק מינייה סחזמן
 דבכל האיפורין כשבלע החיור מסנו מצינו למיקמ אקושפא דמילתא שאם כל
 האיפורין שהיה בצדו בלע גשער בכל אותו האיפור ואם קצת מסנו בלע גשער
 כמה שהי סר מסנו, אבל חכחל לא בלע מאחר אלא ברייתו היא הלכך לא
 מצינו למיקמ במאי דנפיק מינייה ומסחזמן חכי משערינו בדידה, והוא חדין
 בכבוד שלא בלע דמו סחזרין אלא ברייתו בכך היא דלא הצינו לשעוריה במאי
 דנפיק מינייה משערינו בדידה, אבל כל החיפה דבולעה סחזרין שפיר

מצ"גן למיסקם ולשער מותח תכל"פח, וחלטיך משער"גן בכה שבלתה, והכה
 נסר צבי כף נב"א חלב דוחה ונשיא. כף צ"נצא בה לתוכו ומה המחמר
 חבף מן החלב כמותו נשע"י. וכשמ שא"ן לו לאדה לתח"ר את הא"סור
 כך ש"ן לו לאסור את המותר עפ"מא מקומה מצפ"ג שחזרה חסח על
 גמ"ג של ישראל, אמנם יש לו לאדם להתרחק מן הא"סור שלא לשער
 הדבר בפ"גון ובצמצום אלא שיהא הח"ת מר"וח לע"ן שהוא י"תר משש"מ,
 אבל לשער בכל חבף זה א"נ צ"כ"ן, שהכף הוא י"תר חבל⁴ החלב שנכנס
 לתוכו כל שבן כמה שבלע מהצו, וזהו א"צ"ר מסון ב"ד"ט בלא שום סקמ
 וסכך.

- א. ברש"י כאן ד"ח ספלי"ט
- ב. בספר האורה ח"ג אמצע סימן י"ה [צד 5-104]
- ג. דף ע"ב
- ד. השו"ח ראב"ן בתרומות סימן כב
- ה. לע"ל צ"ב
- ו. חס, א
- ז. פסח"ט ל, א

- 1. בד"ר בפעו"ת קח, א
- 2. בד"ר חע"ר
- 3. בד"ר סמ"ב
- 4. בד"ר ספלי"

גרסי'גן המרק כל הבשר דף קמ"ב, אמר ליה רבי אלעזר לשמעיה
 קרע לי ואזא אינול, האי קא שמע לן מחגי'הין הי'ם, חא קא שמע לן
 דלא בעי'גן שתי וערב, מי' זמי' לקורח, כך מצא'ם כתוב בספר'ם¹², והבי'
 גרי'ם ר' ב' י' ג' פ' י' צ' ה' ק' ו' צ' ק' ל'¹³, והבי'ן פירושה, קא שמע לן
 רבי אלעזר ולא בעי'גן שתי וערב אלא בקריעה בעלמא טני', מי' זמי' חא
 קא שמע לן דבקריעה מישוגרי' אפילו בקריעה, ופתם קדרה שמע בקדרה
 של בשר, ואתא לחשמועי'גן דלא תימא מתני'הין דקתני' קדרה דוקא למשלו
 לברז אבל לבשלו עם בשר אחר אסור אפילו בקריעה, קא שמע לן רבי
 אלעזר דמתני'הין אפילו לבשלו עם השבר בקדרה קאמר. אסר¹⁴ להו רב
 נחמן זויקו לה כהלי, מירש ר' ב' י' ג' ו' נ' ת' ו' צ' ו' ק' ל' בערוך¹⁵ זויק¹⁶
 הכחל מלא מן החלב כמו זיקים סלא'ם, וזח פחרון גבון שצוח לחם שלא
 יקרעו הכחל אלא יבשלוהו בחלבו ויאכלוהו כרי' שחפצוהו בשר בחלב,
 ואקשי'גן ליה דתת און מרל קורעו תגן דאלמא אסור לבשלו בלא קריעה,
 ואתדר ההיא לקדרה, מירוש מתני'הין מי'רי' לבשלו בקדרה עם הבשר דחלב
 הסורש ממנו אסור מדרבנן, אבל לבשלו הוא לברז סוחר שאינו גאסר בחלבו
 ממני' שהולדחו לברי'תו בכך. תו אקשי'גן והא קתני' כחל שבשלו בחלבו
 סוחר דיעבד אין לכתחלה לא, מירוש אף על מי' שאינו גאסר בחלבו מכל
 מקום לא שרי' ליה האי הוא אלא ברי'עבד ורב נחמן היכי' שאר לבשולי'
 לכתחלה, ומתדר הוא הדין אפילו לכתחלה גמי' ואי'די דבעא למי'תני' סימא
 קיבא עבשלה בחלבה אסרה דאפילו דיעבד גמי' לא הוא רישא גמי' כחל
 שבשלו, כך נראה לי פחרון חלכה זו, אבל חזרתי מירש
 כל הניגור ביסול שגחלכה זו דוקא בעלי' ולא שיבשלו בקדרה, ומילתיהם
 דרב דאמר אינו עובר עליה מותר מירש בעלי'¹⁸, ומילתיה ודיבי' אלעזר

מירש קרע לי כהל קודם שתצלנו ונאנא איכול מתניחין הי"א דקורעו
 מתחלה וסוף הי"א קא משמע לן דקריעה מתחלה תפסי ליה או שהי"א
 ערב לפי שהחלב חנופה יוצא לכמה ומטיבא חריי חזא חלב במזר לא
 חזר אליו ולא בעינן שחי וערב אלא לקדחה דתתם ודאי צדיך לחוציא
 מתחלה לפי שבשהוא יוצא חריי הוא חלב במזר וחזור ומתבשל עמו, ומאי
 דקתני לעיל שבשלו מותר בצלי קאמר בצלי גמי קריי ביסול דכתיב בדברי
 הימים ויבשלו את המסת, ומילתיה דרב נחמן מירש זויקו לה כהלי
 שמודו וצלו לה כהל בשמוד ועלה מקשה וזא און קורעו הון החוא לקדחה
 דכי גמיק מיניה הוא ליה חלב שהושה ומיחסר וכי חודר ומיבלע ביה אפר
 ליה, ודקתני לא קרעו אינו עובר עליו רב נחמן טבירא ליה כלישנא
 בתרא דרב וברייהא גמיקי לה בצלי דכתיב ויבשלו את המסת, הו סקשה
 לרב נחמן וזא קתני שבישלו דיעבר וזא ודאי צלי הוא מדקתני מותר
 דאי בקדחה אמאי מותר הא יצא החלב וזא וצבלע, וזא כל סברת
 הסורה חולכת כך דכאל שבשלו בלא קריעו לבדו אפר דכי היכי דהלב
 היצא מסנו אפר בשך אחר הם חכי נמי אפר תכאל עצמו כשחזור וצבלע
 בו, וזא דקתני כהל שבשלו בחלבו מותר הי"א בצלי, ומברא זו אינה
 גראית בעיני וקשיא לי, פוגא בודה, דזא דפוגא רשמעה לא אזלא חכי,
 ותו ח"כא אשכחן בכולי חלמודא שיקרא הצלי ביסול ומילתא דלא משמע
 בכולי חלמודא לא במתניחין ולא בחוסטתה לא זוזא סמרא חלמודא למילתיה
 דרב דאמר אינו עובר עליו ומותר וברייהא דתניא כהל שבשלו בחלבו
 מותר דתני מילי בצלי אבל ביסול בקדחה אסור, אלא לאו שמע מינה הא
 ביסול כמשהיה משמע לבשלו בקדחה, ותו מדאמרן במרקיין דלעיל אמר רב
 נחמן כהל בששים וכאל מן הסנין וצמר ויב יצחק בריה דרב סמירא ובהל
 עצמו אסור מירוש מסני שקיבל מעם מן תבשר ונאמר, וכך מירש גם אמורה

התם זכאל עצמו אסור טהור חבשר נזתן בו מעט וזהו שצמו לא נזתן מעט
 חבשר לפי שמועט ה"א, ומועט חבשר דלוקה בטמא כה"ה עם חבשר נזתן בו
 חבשר מעט סמני זה הוא נאסר, והא דתם ח"ה לבדו אלא ח"ה נאסר, וח"כ
 ינוי אי כשנצלה עם חבשר אי חכ"י כהל בשש"ו בקל"טו בעלמא סני כדאמרין
 התם אסר שמואל לא שנו אלא שנתחיל בה אבל נצלה זה קולף ואוכל עד
 שמויע לניד, אלא לאו שמע מינה מדרקאמרי בשש"ט בשנתחיל עם חבשר קאמר,
 וח"כ דמי אי בשקרעו אכא אסור בשש"ט חרי כבד יצא כל הלבנו ונסחם,
 אלא ודאי בשלא קרעו ומשום חכ"י אסור חבשר בשש"ט, והף על פי שלא קרעו
 אינו נאסר כהכל אלא כמעט ונאסר שנתחיל עמו אבל אם נתחיל הוא לבדו אף
 על פי שלא קרעו אינו נאסר כחלבנו, ואין למרש דלעולם היכא דלא קרעו
 אפילו הוא בעצמו אסור וחכ"י בסא שסקינן בשקרעו דהף על נב דקרעו
 אסור לבשלו עם חבשר וזה דתון כהכל קורעו אינו אלא לבשלו בפני עצמו
 אבל לבשלו עם בשר אחי אסור, דמה נפשך אי מהניא ליה קריעה לחוציא
 כל חלבנו גם עם בשר אחר והא מותר ואי לא מהניא ליה קריעה לחוציא כל
 חלבנו גם לבשלו בפני עצמו: והא אסור, שכך הוא נאסר כשבולע חלב ח"וצא
 סניו כפני שנאסר בשר אחר הנולעו לפי דברי חסורה, אלא בודאי היכא
 דקרעו אפילו עם חבשר מותר לבשלו, והאי דאמרין כהל בשש"ט הוא כשלא
 קרעו. וכך כתב גם בעל הלכות ג' ד' ז' ח' בהלכות ניד
 הגשה שח"ב^א, והא דתון חכאל קורעו ומוציא את חלבנו לא קרעו אינו עובר
 עלינו ואמר רבי זירא אמר רב אינו עובר עלינו ומוציא ותניא כל שנא קטא
 דרב כהל שבשלו בחלבנו מותר היכא דבשליה לחודיה ולא קרעיה, ודקא אמרין
 בפרק ניד הגשה כהל בשש"ט וכהל מן חמויין היכא דלא קרעיה ובשליה בהדיה
 בשר, והיכא דקרעיה וחכ"י ומלחיה ושד"ה בקור^ב דה שרי דאמרין כיון
 דקרעיה ומלחיה בצר חלביה. וכך כתב גם ר' ג' ו' ו' צ' ח' ק' וצוק"ל
 בפרק ניד הגשה, כהל בשש"ט היכא דלא קרעיה ובשליה בהדי בשרא, ובפרקיין
 כתב כהל שבשלו בחלבנו מותר וחני מילי שבשלו לכהל בחלבנו בפני עצמו אבל

אם בשלז עת אשר אחרי אזור דת...
 עבטו אזור, וכונן ד'...
 צבוחל צדי למסור...
 וזממעה דרב נהמן דמירדו דחא' דקחוי כחל שבטלזו בחלבזו מותי דמממק
 דוקא אבל לבתחלו אכזו, וחזו חרין דבפילו לבתחלה צמי דחא' דקחוי כחל
 שבטלזו אידי דקבעי למיתני סמט קיבה שבטלה זכו' דאלמא אפילו לבתחלה
 מותי לבטלזו בלא אשר אחר, ואם לבך נוקפך משום מעשה דרמי בר דיקולי
 דאמר ליה רב הסדא כמט מויתון, דאלמא לא תכלי לחו אלא צלי, אין זה
 כלום, דמשום שהיה בשדה לא אהא ליה קדרה לבטלה, ואפילו אם תמצא לומר
 דאזור לבטלזו לבתחלה היה לו לקורעה שהי וערב, אלא ודאי משום שהיה
 בשדה ולא היה לו קדרה.

- א. צי"ן ד"ס לכאן, - צר קמס, מ אוח ל
- ב. גרי"ף לכאן
- ג. כחן
- ד. כאן, א
- ה. לטנינו ליחא
- ו. ברע"ו כאן ד"ח קיע, מחנ"ח"ן, חא קא מממק לן
- ז. דה"י ב לה ג
- ח. ברע"ו כאן ד"ח דויקו, וזא, וכאן קי, ה ר"ה וזח
- ט. דף צו, ב
- י. דף קמ, א
- יא. בר"ף לפס
- יב. כאן קי, א

- 1. בד"ר עזבו במקום, שרך דויק'
- 2. בד"ר וסתגמל
- 3. בד"ר מותר
- 4. בד"ר בהני
- 5. בד"ר אשר
- 6. בד"ר דפרא

ג'רס'גן בפרק ערב¹ נטחלים דף קו, א, תנו רבנן זכור את יום

השבת לקדשו זכרונו על היין בכניסתו וכו'.² מכאן למדנו שקידוש

חיונו הוא מן התורה, וחכמי אמרי'גן בפרק מי שמתו מוטל, אמר רב

אזא בר אחבה ושי' חיי'גון בקידוש היום דבר תורה, אמר סצוה עשה

שהזמן נרמא היה וכל מצוה עשה שהזמן נרמא נשים מסורות, אמר אביי

מדרבנן, אמר ליה רבא והא דבר תורה קאמר, נעור אי חכי כל היכא

דמסירי מדאורייתא נחייבי'גון³ מדרבנן, אלא אמר רבא זכור ושומר בדבור¹¹

אחד נאמרו, כל שי'גון בשמירת ימנו בזכירה, וחיי נשי הואיל זאי'תנחו

בשמירה איתנחו בזכירה, וחיי נמי מוכח בפרק שלישי דשבועות,³

אבל האי דקתני על היין נראה לי דלאו מן התורה הוא אלא מדרבנן,¹²

כדאמרי'גן בפרק בי'צד מברכין¹³ אמר רב שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן

מנין שאין אומי'גן שירת אלא על היין שנאמר והאמר להם חזמן החדלתי

את תירושי המשמח אלהים ואנשים,¹⁵ והיכא דלי'ת ליה חמרא מקדש

ארי'פחא, כדאמרי'גן חתם דרב אי'מת דחבי'בא ליה רי'פחא מקדש ארי'פחא

ואי'מת דחבי'בא ליה חמרא מקדש אמר, וחכמי אמרי'גן חתם תנו רבנן^{17, 19}

אי'ן מקדשין-אלא על היין ואי'ן מברכין אלא על היין, וכי היכי דברכה

המזון מצוה היא לברך על הכוס והיכא דלי'ת ליה כוס מברך בלא כוס ולא

מפסד ליה²¹ לברכה המזון, הם חכי נמי בקידוש מצוה לקדש על הכוס ואי

לי'בא כוס או חבי'בא ליה רי'פחא מקדש ארי'פחא, ואי ליה²⁴ מרעם מקדש

בולא מידי, וקשיא לי,²⁶ דבפרקא קמא דנוזיר מוכח דמן התורה הוא לקדש²⁸

על היין, דחכי נרסי'גן חתם, ורבי שמעון נמי הא כח'ב מי'ן ושכר יזיר,³⁰

ההוא מי'בעי ליה לאסור יין מצוה כיי'ן רשות, מאי³¹ היא קידושא ואבדלתא,

ארי' מושבע ועומד מחר סי'ני הוא, אלא כי הא דאמר רבא שבועה שאותה הוור³²

ואמר הריני נזיר אתיא נזירות הילא על שבועתו, אלמא כל כך הוא סן

התורה לקדש על היין עד שחייב הימא גז, ואף על גב דנזירות ויהיב⁵⁶

לשבועה שאשהח מצוה קידושא ואבדלתא לא ויהיא, וא לא הוי אלא מדרבנן⁵⁷

היכי מציון למינר דלא חייב לא נזירות עליה⁵⁸, וכך מצאתי לרוב מפרשים⁴⁰

דמפרשי דאין נזירות חלה על יין קידושא ואבדלתא מפני שהוא מושבע³⁷

ועומד מהר סיני⁴², וכך כתב גם ה ס ו ר ד ס שחייב דהא⁴⁹

דתניא זכור את יום השבת לקדשו זכרתו על היין בבנוסתו לאו דוקא יין⁴⁴

אלא הוא הדין כח יכול לקדש עליו⁴⁷, ואורחא דמילתא נקמ יין חמשס⁴⁸

אלחים ואנשים, ואפילו אם נזיר הוא מערב שבה שלא לאכול יכול הוא⁵⁰

לקדש על חפת ולאכול דאין שבועה בחוץ שבועה ומושבע ועומד מהר סיני⁵¹

הוא שקדש ואין קידוש אלא בכח שהוא קובע פעודתו או פת או יין דכתיב⁵²

וקראת לשבת עונג במקום קריאת שם חהא עונג, הלכך חייב הוא לאכול⁵³

ולעבור על שבועתו ועל גזרו כדי שיהא עונג במקום קריאת, וכן מציון⁵⁴

במסכת נזיר דאמרין חתם נזיר חייב בקידוש היזם לשחות מאה שקידש⁵⁵

ביין, וחתם מפרש סעמא, וכן סי שנדר שלא לאכול וקידש על חפת חייב⁵⁶

לאכול סח שבצע מאחר שקידש במת, סיחו אגן לא שרינן לכתחלה שקדש⁵⁷

הנזיר על היין וישתח אלא יקדש על חפת ויעטר מן היין, אבל אם מיחר⁵⁸

וקידש על היין גתחייב לשנות, ואם אין לנזיר פה יקדש על היין לכתחלה⁵⁹

וישתח דאין נזירות חלה על יין קידוש מאחר שהוא מצוה לקדש בו, וכן⁶⁰

לסי שנדר על חפת אם אין לו יין יקדש על חפת דאין חילוק בין פת ליין⁶¹

לענין קידוש, מכל אלה מוכיח דהא דתניא זכרתו על היין מן התורה⁶²

הוא לקדש על היין ואף על גב דלא כחייב יין בקרא כך קיבל משה בסיני⁶³

דצריך לקדש על היין או על חפת שנס חייא חשובה כייין, אבל קשה לי⁶⁴

דאמאי סתמה תלמודא על קידושא ואבדלתא הרי מושבע ועומד מהר סיני⁶⁵

הוא ואם הוא מושבע מהר סיני מה בכך הרי מציון שהנדרים חלים על⁶⁶

הוא ואם הוא מושבע מהר סיני מה בכך הרי מציון שהנדרים חלים על⁶⁷

דבר מצוה כדבר הרשות כותבין במרק אלו מותרין הנזכר בנדרים שבשבעה

אמר קונס מוכח שאני עושם לולב שאני נזמל המילין שאני מניח בנדרים

אסור בשבעה מותר, ואסור אם תמצא לומר דנזירות לא דסיא לנדרים 87 86 85 90 91

אלא לשבעה נדר הוי מדי דאמר תמצא עליה כגון דאמר ישיבת מוכח 92 93 94 95

עלי בקונס זכין נפילה לולב ותחתה תפילין עלי בקונס זהילכך תייל אדבר 96 97, 102 98

מצוה, אבל שבעה הוי מדי דאמר נפשיה בהחנא תמצא דאמר שבעה שלא אשב 99 100 101

בסוכה ושלא אטול לולב ושלא אניח תפילין, וכיין שהוא מושבע סחר סיני 102 103 104

אינו יכול לאסור את עצמו שלא לעשות כדאמרין במרק ואלו מותרין, 105 106 107

ונזירות נמי כשבעה דמיא לכיון דתמר הריני נזיר משמע דקאמר נפשיה 108 109

תמצא זהילכך לא תייל על חמרא דקידושא ואבדלתא, אי הכי כי אמר 110 111 112

שבעה שאשתח נחזר ואמר הריני נזיר אכאי תיילא והא אין שבעה חלה על 113 114

שבעה, וחזי ה"כא מתחא תלמודא על קידושא ואבדלתא דהוא מושבע סחר 115 116 117

סיני, נחי דבקידושא הוי מושבע כדנמקא לן מוכזר, אבל באבדלתא מי הוי 118 119 120

מושבע, אסו תבדלה לדאורייתא הויא וחרי לא תקנוה אלא אנשי כנסת הגדולה 121 122 123

כדאמרין במרק אין עומדין בתחלה קבעום בתחלה ולבסוף העשירו וקבעוה על 124 125 126

הכוס חזרו והענו קבעוה בתחלה זחם אמרו תמבדיל בתחלה צייך שיבדיל על 127 128 129

הכוס, הנה במירוש מצינו שבתחלה הוי תמבדילין בתחלה ולא בכוס, והיכי 130 131 132

אמרין דיין תבדלה הוא סחר סיני, ומצאתי שכתב אחרי, וחר מושבע ועומד 133 134 135

סחר סיני הוא, דכתיב זכור את יום השבת זכרתו על תיין בכניסתו, ואין 136 137 138

לי אלא בכניסתו ביציאתו מניין תלמוד לומר אם יום, וזו הנירטא מצאתי 139 140

כתובה נט בשאלתו דרב אחא גהו וצוק ל בפרשת 141 142 143

והיכי כי תבא, אבל במטרות אינה כתובה נירטא זו ולא בתלכות גדולות ולא 144 145 146

בתלכות רבינו צחק מפאס, ולא יתכן לקיים אותה הנירטא דהא במירוש 147 148 149

מוכח במרק אין עומדין תבדלה תקנו חכמים חייא זאינה מן התורה, 150 151

זרבינו נוסח צוק ל כתב שחמיר הנזיר ביין קידוש ותבדלה מועה 151

154 153
הוא כמחה השובות, הדין והדין הר"י מושבע ועומד הוא מהר סיני

200
כל מקום שהם היה להעמיד י"ן מצוה, הנהגה היא לה שבתה אין

155
לך מושבע מהר סיני בגיל הזה, ואומר רבינו חם דחכין פירושיה, מושבע

157 156 158
מהר סיני הוא בואמה, ודאי צריך קרא למי שרי"ו ואלא אסמכתא בעלמא הוא,

160 161 162
ואם תאמר וזהו אמרינו בפרק מי שמתו גטים היצוה בקי"ווש היום דבר

163 164 165
הורה כל שינוי בשמיהו ישנו בצבירה אלמא קידוש דאורייתא, תירין רבי

166 167 168 169 170 171 172
שקידוש היום מן התורה הוא אבל על היין הוא מדרבנן, וכך נראה

173 174 175 176 177 178 179 180
לי עיקר בדמריש רבינו חם דבתיסח בעי"ן לפרושי, משום דכי"ה"ק תלמודא

181 182 183 184 185
לפרוש מאי יין מצוה הוא זה דרבי קרא, דאילו בי"ן מעשר שני ליכא

186 187 188
לאוקומי, דסימא דמתניחא הכי מיחניא במיפרי, רבי יוסי הגלילי אומר

סי"ן ושכר יזיר למח נאמר לפי שהוא אומר ואכלת לפני ה' אלהיך במקום

189 190 191
אשר יבחר מעשר דגונך תירושך ויצהרך אף הנוזיר במשמע וכו' עד תלמוד

192 193
לומר מיין ושכר יזיר לעשות יין מצוה ביין רשות, מכלל דתנא קמא לא

194 195 196
איירי ביין מעשר שני ומשום חכי בעי תלמודא מאי יין מצוה הוא דקאמר

197 198 199 200
תנא קמא, אי דקידושא ואחילתא מושבע ועומד מהר סיני הוא, בתיסח,

201 202 203 204 205
דא"צמרי"ך קרא לרבו"י, משימא ודאי דח"ל לא נזירות עליה דהא מדאורייתא

206 207 208
לא סחי"ב בית, ואוקמה רבא בשבועה שאשתה, ולא נרסי"ן דר"י, ולפי

209 210 211 212 213 214
הדברים הללו מוכיח שאין יין הקידוש מן התורה אלא מדרבנן, ואם כן

215 216 217 218
מאי דאמרינן דקידוש היום הוא מן התורה במאי הוא דאזהר לן רחמנא

219 220 221
כיון דלא אזהר לן לא בחמרא ולא בריסחא, ועלה בדעתין לומר שע"ק

222 223 224
קידוש היום הוא לקרש בולא כלום לא בפה ולא בי"ן, אבל תקנו לקרש

225
על היין או על הפה ממני חגיגת הקידוש, אבל לא יחכו לאומיו, שאם כן

226
ביום חג מורים דליכא מעודה נקדש, אלא לאו שמע מינה אין קידוש נוחג

227 228 229
אלא במקום מעודה אבל היכא דליכא מעודה לא סחי"ב בקידוש ומשום חכי

230 231 232 233
לא מקדשי"ן ביום הכמורים ואף על פי שחל להיות בשבת, ומשום חכי אמר

258 257 256 255 254 253
דבר לתלמידיה פענו מיד וינחא עד דצעל-הו לבי-הכו סיעקריה לכו שריג

242 ולא מקוש לכו דאין קידוש אלא במקום סעודה, דאי יש קידוש שלא במקום

244 243 סעודה אי סיעקריה שריג לא אכלי מח בכין קדשו בלא סעודה, אלא לכו

241 246 245 244 שמע מינה אין קידוש אלא במקום, לענין דאין קידוש אלא במקום

247 248 249 סעודה עיקר קידוש דאורייתא במאי הוא, והוכיח בעיני לומר דנסיק אית

252 253 254 255 ידי הובח בקידושא דהמלה שמבין מקדש השבת, שאינו מן התורה לקדש בהמלה

257 256 259 ועל הכוס כי אט בהמלה בלבד, ועל זה אמרינן שששים הייבנות בקידוש היופ

258 259 260 דבר תורה, אבל הקידוש שבטעודה הוא תקון חכמים, אף על מי שמצאתי כהוב

261 262 263 264 ב ה ל כ ו ת ז ד ו ל ו ת בחלכות קידוש והבדלה שאיני ואף על נב דמת

265 בקידושא צריך לאדכורי בצלותא מאי שעמא זכור וזכרה תרי קראי כתיבי ואחו

266 267 מועדים ילפי משבת מח שבת בהמלה ועל הכוס אף יום טוב בהמלה ועל הכוס,

268 269 270 נראה לי שאין זה כהוב בשום מקום אלא מלכו אמר הדברים הללו ליתן פעם

271 272 273 לדברי חכמים שזצריכו לקדש בין בהמלה בין על הכוס, ועיקר קידושא

274 275 דאורייתא אינו אלא מה שאנו מברכין בהמלה מקדש השבת מה שבטעודה מדיבן תא

א. שמונת כח	ח. שופטים א יב	ט. במדבר ו ז
ב. ברכות כ, ב	י. במד	י. וכ"כ ברש"י שם בנזיר
ג. שבועות כ, ב	ז. במד קז, א	יא. סימן קיב
ד. ברכות לה, א	ח. נזיר ז, ב	יב. שע"ה נח יג

י. נדרים סז, א יד. ברכות לו, א
טו. כן הוא ברש"י לנזיר שם, ומובא גם באוה"נ לשם, אך 157 סימן ט
טז. למנינו הוא בפרשה וזאת חברכה, שאילתא קמו; וכ"כ אוקטורד מספר
שאלתא הוא לשבת דעציה ואין הפסק בינו ובין כי תבוא רק רכז
לפרשת נצבים משאילתא שאיז בשלימותא על ויהל, ולפני הרי"ד כ"רצה
לא היה אמילו הפסק זה.

יז. עיין חוסמות נזיר ד, א ד"ה מאי אבל השנה סא"י סימן קמו,
שם פירש ר"א במשימות ולא בהסיהן
יח. דברים יד כג ובספרי עלין
יט. לעיל קא, א
כ. דף ח, ח

[הערה: סקצת הסימן הוא ב' פעמים בס"ס, וכשיש חילוק בין האופנים
העמדה התקון בהצאי מדיבן]

1. בבי"ט ערב ה... המהולל בת"ר... בבי"ט ות"ר לזכרהו 9. בבי"ט ות"ר
- חסר 4. בבי"ט א כול' בת"ר כול' 5. בבי"ט א סימן 6. בבי"ט א חזק 7.
- בבי"ט א גרסה 8. בבי"ט א חסר; בת"ר חזק 9. בת"ר היבי 10. בבי"ט א
- גיחייביגהו; בת"ר גיחייביגהו 11. בבי"ט א ות"ר בויגוד 12. בבי"ט א חסר
13. בבי"ט א ות"ר בביצד 14. הכי"ט א סי' 15. הכחחח... ואנשים, בבי"ט א
- כול', בת"ר כול' 16. בראמריון חתם דרב, בת"ר חסר 17. בת"ר איסח
18. בבי"ט א גוסף, גסי' 19. בת"ר לקמן 20. בת"ר לקיש 21. בת"ר סמסר
22. בת"ר לח 23. בת"ר סי' 24. בבי"ט א סי' דעם; בת"ר סידי [בת"ר סמסר
25. בת"ר חסר 26. כגון סתחיל תקיע השלישי בס"ס; דכתב רבינו ישעי' א
- חודול סמסר גי' ז"ל בספר הסברי' ערך עם ז"ל... 27. בבי"ט א זמ"ס דמסק
28. בבי"ט א גמל: דמן מתורה חזק לקיש [בתחילת עמוד] 29. בת"ר תרשות
30. בת"ר סח 31. ורבי... ה"ט, בט"פ כול' 32. בת"ר חסר 33. בבי"ט א חילת
34. בבי"ט א ות"ר שבועה... חלל... שבועתו, בס"פ חסר 35. במ"ס דנו"ר 36.
- בבי"ט א, ג"ר זמ"ס דחי' 37. קידוש ואבדלת, בס"פ קידוש ותבדלה 38.
- בת"ר זמ"ס עלויה 39. במ"ס וכן 40. בת"ר לטלח 41. בבי"ט א, ת"ר זמ"ס
- שפירשו 42. מהוא... סי' 43. בבי"ט א שמושב... סיני הוא; במ"ס מהוא מושבע
- כול' 43. במ"ס חסר 44. בת"ר דחני' 45. בבי"ט א ות"ר זוכרי' חו 46.
- דחני' א... בבי"ט א, במ"ס חסר 47. בבי"ט א, ת"ר זמ"ס גמ' על הפת 48. בבי"ט א,
- ת"ר זמ"ס חסר 49. נקט יין, בבי"ט א נקטי' יין 50. בת"ר חסר 51. במ"ס סח
52. בבי"ט א ולוכל 53. במ"ס הל על 54. במ"ס הוא 55. בבי"ט א, ג"ר זמ"ס אה
56. בבי"ט א ות"ר חילכך 57. בבי"ט א לוכל 58. בבי"ט א זמ"ס לכתחילה 59.
- חנזיר על היין, בבי"ט א על היין חנזיר 60. בבי"ט א וייסמר 61. בת"ר גוסף:
- כול' עד 62. במ"ס חלל יין 63. על היין, בת"ר זמ"ס ביין 64. בבי"ט א
- לכתחילה; בת"ר לכתחלה. על היין לכתחלה, במ"ס לכתחלה ביין 65. בבי"ט א
- ות"ר חקידוש; במ"ס דקמס 66. בבי"ט א זמ"ס סצות, שחזק סצוח, בת"ר שסצוח
- חזק 67. לקיש בו, במ"ס בז לקיש 68. חסר... חסר, בת"ר חסר 69. בבי"ט א
- לענין 70. בת"ר גוסף; עד כגון רבוי, במ"ס גוסף; עד כגון לענין...
71. ככל אלה, בת"ר: לעי דברי חומרה ודברי חטא שחזק דפה ר' ישעי' הגדול סמסר גי' ז"ל
72. בבי"ט א, ת"ר זמ"ס זוכרהו 74. בת"ר גי' 75. במ"ס: מרע"ט 76. כגון
- סתחיל הקמע תרשון במ"ס; וכן גרסה שחזק דפה ר' ישעי' הגדול סמסר גי' ז"ל
- שכתב בספר הסברי' שלו ערך עם על גרסת רש"י ז"ל... 77. בת"ר גוסף:
- סוג' לגירסת הנמרה, חרמ 78. במ"ס דמגי 79. במ"ס (ה) נמרה 80. במ"ס
- גוסף יין' 81. בת"ר זמ"ס חסר 82. בת"ר סח 83. מושבע... הוא, במ"ס
- חזק מושבע סח חני' 84. במ"ס מהנודד 85. בבי"ט א ות"ר חילל; במ"ס חל
86. בבי"ט א אילו 87. בבי"ט א ות"ר גושבועות 88. בבי"ט א, מותר, במ"ס חסר
89. בת"ר ותו אפילו 90. בבי"ט א חסר 91. במ"ס לנודד 92. במ"ס חני' 93.
93. בת"ר דחוסר 94. בבי"ט א חסר 95. בבי"ט א חסר 96. במ"ס בנפילה 97.
- עלי בקונם, במ"ס חסר 98. במ"ס וזה לכך 99. בבי"ט א חני' 100. במ"ס
- בהי"ט; בבי"ט א והפל בהחזק 101. עליה... חסר, בת"ר חסר 102. וכן...
- בקונם, במ"ס: וכו' 103. בת"ר ושלח 104. בבי"ט א, ת"ר זמ"ס גוסף: לעשות
105. במ"ס חסר 106. בבי"ט א ואילו 107. בת"ר גזירות. ושלח... מתרין,
- במ"ס: וכו' 108. במ"ס כשבועה 109. בת"ר זמ"ס דקמס 110. בבי"ט א,
- ת"ר זמ"ס היילא 111. על חסרה, בת"ר חסרה, במ"ס א"יין 112. דקמס א,
- במ"ס דקידוש ותבדלה 113. בת"ר גוסף: ומצאתי כהוב בתוספת נזיר זמ"ס
- קשי' סאי שוג ומבע ספי עצמן לושבע סח סיני תריץ סח בהדי' חגן בשבועות
- גשבע לבטל סח חסר סחור וחי' סח לח מקרא ותגן גמ' סחם שבועה שאוכל סח
- זו שבועה שלל אובלגה אכלת סח על שבועה שוג לא חבלה סח על שבועה בי' סח
- ומדקתגי אכלת עבר על שבועה שוג שבועה בת"ר היילא חפי גמ' סי' סח

עשיתם חיי כבוד שבועה דתתם לנו ונאמר חיינו גזירי חיינו שבועה על
 שבתה והיילת כי החם, והיילת כלל דבריו כלל, דתתם שבועה חייית לם חייילם
 כלל שיתא חייב לקיימה לחזם שבועת שוה שלוקין עליה טיב משעה שחוצציתם
 חיינו זמף על פי שלא אכלה לזקה עליה מסוב שבועת חזם בדקטרי' זן החם בגמרא
 לא אכלה עובר על שבועת ביטוי כשום שבועת ביטוי חיינו משום שבועת שוה לא
 כפי נאמנע הוא דעבדיה לא יחורב כפי דבי יריסיה חז' אף כשום שבועת ביטוי,
 אולם שבועת חייית לא היילת שיתא חייב לקיימה ולכלל פה הראשונה שלא
 דרבה שבועת ראשונה עיקר ועל השנייה לזקה וזינו מקיימה זוכה חמאי חמאי
 נזירות צדתיא לעבועה קמיימה, 114 בכ"ג היכו, 115 חייכא... טיני, גמ"ס
 חסר, 118 גמ"ס דבקידי' 117, גמ"ס בתהדלה, 118, בת"ר לשבע, 119, בת"ר
 אבדלתא, 120, בת"ר חייא, 121, בכ"ג ות"ר תיקוה, 122, בכ"ג בתהילת
 123, בכ"ג בתהילת, 124, בכ"ג, ת"ר ומ"ס אטר, 125, בכ"ג ומ"ס קבועה,
 בת"ר קבועה, 126, בת"ר קבועה, 127, בכ"ג בתהילת, העשירו קבועה על
 הכוס, 128, בכ"ג ות"ר וזן, 129, בת"ר מצינו*, 130, בכ"ג שכחחלה; גמ"ס
 דבתחלה, 131, בת"ר עושין, 132, שכתב אחר, בת"ר כתוב לאחז מן חפרשויס
 133, בת"ר חסר, 134, בת"ר חייא, 135, דבת"ג, גמ"ס חסר, 136, חייא יום
 השבת, גמ"ס חסר, בכ"ג נוסף; לקישו, 137, בכ"ג, ת"ר ומ"ס זוכריהו, 138,
 בכ"ג א"ן, 139, וא"ן... בכניסתו, גמ"ס חסר, 140, בכ"ג ומ"ס מניין, 141,
 וחייא כ"י, גמ"ס חסר, 142, בת"ר תבוב, 143, בת"ר עלב, 144, בכ"ג בהילכות; בת"ר
 בפסקות של, 145, בכ"ג זבוק"ל; בת"ר נוסף: זבוק"ל, בתובח... ממשט, גמ"ס;
 כתוב, ולא בהלכות תרי"ף ז"ל, בת"ר נוסף; אלא כן בתובה בספרים זוכריהו על
 חיינו אין לי שלא ביום בלילה מנין כו', 146, בכ"ג ייתכן, 147, בת"ר זוכריהו
 148, גמ"ס גירסא, 149, בת"ר מעמידין, 150, חכמים... הסורה, גמ"ס הז"ל חייב,
 בת"ר נוסף; ורבינו אלהן זבוק"ל כתב, יש שמענו לחתיר גזירי ביין קידוש
 ותהדלה מדקטרי' בריש גזיר לאמר יין מצוה ביין הרשות סא' חייא קידוש
 וגבדלתא חייא מושבע ועומד סהר סיני הוא אלא כי הגא דאמר רבם שבועת ששפתה
 נהזר ואמר חיינו גזיר גמ"ס נזירות חייילם על שבועת, 151, גמ"ס חסר, ור"ס
 זבוק"ל, בת"ר; וסירש דהיינו יעקב, 152, בגמ"ס... חזא, בת"ר דשועים חס, 153,
 בכ"ג חסר, ועומד חזא, בת"ר ומ"ס עליו, 154, בת"ר בחר, 155, בכ"ג חסר
 156, בת"ר יעקב, 157, דה"פ, גמ"ס דהמירוש, 158, בכ"ג ות"ר בתהילת, 159,
 בכ"ג למיטרי' חייא; בת"ר ומ"ס למיטרי' 160, בכ"ג ומ"ס חייא; בת"ר חייא וכן
 עיקר, 161, בכ"ג, ת"ר ומ"ס חייא, 162, בפרק מי שמתו, בכ"ג חסר; בת"ר ומ"ס
 גמ"ס שמתו, 163, בכ"ג, ת"ר ומ"ס דכל, 164, בכ"ג דאורייתא; גמ"ס דגרי תורה,
 בת"ר נוסף; ומפרש החם [א"ל: החם] בהדיא דדוקא מן המורה קאמר ובפ"ג דשבועה
 גמ"ס מייתי לה, 165, מירון רבי, בת"ר ורבי מירון, 166, בת"ר קידוש, 167, בת"ר
 ומ"ס חסר, כה"ת חזא, בכ"ג חזא מה"ת, 168, בת"ר אבל מה שמוז, 169, בת"ר ומו
 170, בת"ר נוסף; עכ"ר, 171, בת"ר כן, 172, וכ"ו, גמ"ס ונראה, 173, גמ"ס חסר
 174, גמ"ס כדפירש, 175, בת"ר יעקב זבוק"ל; גמ"ס נוסף ז"ל, 176, בכ"ג דבתהילת
 גמ"ס דבשתי' (8), 177, בכ"ג בעון, 178, בכ"ג לפרושי' 179, גמ"ס דסדח"ק, 180,
 גמ"ס גסרא, 181, בכ"ג לפרושי'; גמ"ס לפרוש, 182, גמ"ס יין זה, 183, כאן
 סתחיל הקטע חזוי שבמ"ס; בחכ"י כבר נרבו ר' ישעיה הנודול בספר אמרי'ע שלו
 ערך עז וז"ל... גמ"ס דאלן, 184, בכ"ג שיני, 185, בת"ר ליחא, 186, בכ"ג
 ות"ר לאוקוסיה [גמ"ס לאוקוסיה], 187, גמ"ס דתרי' חזא, 188, בכ"ג ות"ר חז"ג,
 חכ"י מי' חז"ג, גמ"ס חז"ג חזא, 189, בכ"ג תירשך, 190, בת"ר ויצחרי'ן, גמ"ס...
 ויצחרי'ן, גמ"ס מעשר חירושך, 191, בכ"ג כול'; בת"ר ומ"ס כו', 192, בכ"ג
 נוסף; מניין, ושבר יזיר, גמ"ס וזו, 193, בת"ר הרשות, כ"יין רשות, בכ"ג
 חסר, [כ"יין] ג' שורות למעלה ככאן... רשות, גמ"ס חסר, [ובמקומו: כו' עז]

195, בד"ר הסר 196, בת"ר ח"א 197, בכ"א וכו' וכו' קידוש, במ"ס
 קידוש 198, במ"ס והבדלה 199, במ"ס וכו' מושב 200, במ"ס חסר
 201, בכ"א דא"ר; בת"ר דא"ר 202, בכ"א, ח"ר וכו' לרבו"ה
 203, במ"ס דה"ל; במ"ס דה"ל 204, בכ"א ע"ל; בת"ר ע"ל; במ"ס
 עלוהי 205, במ"ס הדבר אלה 206, בכ"א וכו' ט"ה"יב 207, במ"ס
 וחרי' בת"ר נוסף; וכו' דב"ר משה ב"ר סייסון דצוק"ל צמ"ו דהלכות
 גזירות, חז"ר מותר בפומחה סוזה והולחה סוזה ואסור ב"ן סוזה וכו'
 חרשוה, כיצד, כי שנבע ש"מחה ה"זג י"ן שחרי' סוזה עלי' לשמוה ואח"כ
 נרר בגזירות חלה גזירות על חשבועה ואסור ב"ן, וא"ן צ"ד לומר שפסוק
 ב"ן קידוש והבדלה שא"נו גלא מדברי טופרי'... ח"ר; גרסח, חרי' ת"א
 גם בכ"א כלמנינו. 208, בת"ר לפי' 209, הדברים הללו, במ"ס זה
 210, במ"ס קידוש 211, ח"ר, בכ"א סדוריתח 212, בת"ר נוסף; וק"א
 לי' כיון ד"ן הקידוש הוא מדרבנן 213, בת"ר גח 214, א"כ, במ"ס ואם
 חסר 215, סמ"י דאמרי' וקידוש, בת"ר קידוש 216, בת"ר שחזק; במ"ס
 חסר 217, סמ"ח, בכ"א וכו' דבר תורה 218, ל"ן דחמז, בכ"א דחמז
 ל"ן 219, בת"ר נוסף; וגם רבינו יעקב שטובר ש"ן מקוש"ן על חמז כלל
 וגם כתב ד"ן הקידוש א"נו אלא מדרבנן חס בן קידוש ח"ום שהוא סן החורח
 במ"ס 220, בכ"א, ח"ר ומ"ס בדעה 221, בכ"א ע"ק, במ"ס דע"ק
 222, בכ"א ומ"ס חסר 223, לג... ב"ן, בכ"א, ח"ר ומ"ס: גלא י"ן ובלא
 סח 224, בכ"א ח"קנו; בת"ר ומ"ס חכמים ח"קנו 225, בכ"א י"חכנ
 226, שחם... וקדש, בת"ר: סמ"י שחם כן בשחל יוה"כ בשבח שאסיר באכילה
 וקדש בלא סעודה 227, במקום סעודה, בכ"א, ח"ר ומ"ס בסעודה 228,
 בת"ר ח"י 229, בכ"א ומ"ס ט"ה"יב 230, בת"ר מקדש"ן 231, בת"ר
 בלי"י יום 232, ואע"פ, בת"ר חסר 233, במ"ס חסר 234, במ"ס לתלמידיו
 235, בכ"א וח"ר פעימו; במ"ס פועמו 236, בכ"א דע"ל"תו, עד דפעל"תו,
 בת"ר דפעל"תו 237, בכ"א וח"ר לבי"ת"נו 238, בכ"א וח"ר מי"תפקרא
 239, בכ"א ח"קדש; בת"ר מקדש 240, בד"ר לחו, דילמא... לבו, במ"ס חסר
 241, בכ"א, ח"ר ומ"ס ח"ב דה"ב 242, שלא במקום, בכ"א, ח"ר ומ"ס בלא
 243, בת"ר ומ"ס סתפקרא 244, במ"ס חסר 245, במקום שעתיד לפעוד, בכ"א
 וח"ר ח"ב דעתיד לפעוד; במ"ס ח"ב דעג"ד לסעוד 246, בכ"א שא"ן
 247, בת"ר איבא 248, בכ"א וח"ר קידוש 249, בכ"א דסוריתח 250,
 והנכון בעיני, בת"ר ו"ש 251, והנכון... דנפ"ק, במ"ס ונראה לי דיוצא
 252, ידי חובה, במ"ס חסר 253, בכ"א דהפ"לח 254, שמברך כקדש השבת,
 בת"ר חסר 255, במ"ס נוסף; ח"יב 256, במ"ס לבד, 257, בכ"א חסר;
 במ"ס חסר 258, בכ"א ח"קנו; במ"ס חקנו 259, במ"ס ח"ל... חכמים,
 בת"ר חסר 260, בת"ר ואף 261, בכ"א בהלכות 262, בת"ר נוסף; חסר
 263, בת"ר חסר, בהלכות... שח"ב, במ"ס חסר. 264, במ"ס דאף 265, בת"ר
 ח"ד 266, בת"ר וזכרותם 267, במ"ס סחרון 268, במ"ס דברי' 269,
 בת"ר חכמינו ז"ל; במ"ס חז"ל 270, על חטוט, בת"ר בכוס, בת"ר חסר
 סכאן עד חסוף, ובמקומו: ואח"ל מן החורה הוא לקדש על ח"י' או על חמז
 אבל מ"תו חכ"י אכסרי' רחמנא למשה איבא דאיבא סעודה סח"יב והיבא דליבא
 סעודה לא סח"יב ומשום חכ"י לג' מקדש"ן בלי"י יוה"כ שחל להינה בשבח אי
 נטי' היבא דלא בע"ד, חכמי' קשיא לי כל סאי דכתב"ת לע"ל ולא סח"יב לב'
 י"ת בדבר, 271, בכ"א ומ"ס דסוריתח 272, במ"ס חסר 273, מדרבנן
 הוא, בכ"א ומ"ס הוא מדרבנן.

* [ח"קנו; 120, בכ"א, ח"ר ומ"ס סאגנו]

גרסינן במרק כל הניזון דף ק"ב, כבדא מח אתון ביח וכו'.

לפוס מסקנא דחלכתא וסוגיא דעמעותא משמע דחכי ואלפתא דכבד אף על פי
 ששלוקה בקריה לבדה מוזגת ואינה נאסרת בדם היוצא ממנה דאמילו אם ^אהצא
 לומר דדם הנמלט ממנה אוסר היא עצמה אינה נאסרת מפני שתורף היא עשויה
 לפלוט ואינה בולעת, וחכי פשיטא ליה לאכילי דכבד לספר נפשה לא קא
 מיבעיא ליה דאלמא פשיטא ליה דמינה נאסרת היא וחכי נמי אמרינן אמר דשלקי
 ליה ואכילי, וחכי נמי סבירא ליה לרב נחמן דכבדא שליטא ערייא ורב בר שבא
 ולא הוה בעי למיכל אמר להו צטר לשבא, וכיון דחני אמוראי סבירא להו חכי
 בעל כרחין חכי חלכתא, ורב הונא דחלפו ליה ואכילי ורב נחמן דחלמו ליה
 ואכילי הוה ליה לבשולי עם בשרא אחרינא, וחכי נמי פירש ^בהוה רה חלמ
 ליה צחלא צומחו בחומן לפי שהחומן צומחו ושוב אינו מולט עולמית הדר ^אכל
 ליה עם בשר אחרי, והאי דאמרן כתנאי רבי אליעזר אוסר הכבד אוסרת ואינה
 נאסרת מפני שהיא מולטת ואינה בולעת רבי שמעאל בנו של רבי יוחנן בן
 ברוקא אוסר מהונלת אוסרת ונאסרת שלוקה אוסרת ונאסרת, לא גרסינן חכי
 אלא חכי גרסינן שלוקה אוסרת ואינה נאסרת, ולא פליג רבי שמעאל אלא
 במחובלת מפני שהתבלין מרככין אותה, דאם איתא דבשלוקה נמי פליג אסאי
 לא ערבינהו וחנינהו רבי ימיעאל אומר מחובלת ושלוקה אוסרת ואינה נאסרת
 אלא לאו שמע מינה דשני ליה לרבי שמעאל בין מחובלת לשלוקה, ובמסקנא
 סמרי^ב ונמ בתוספתא דתויזמות סבתי ^דכתוב שלוקה אוסרת ואינה נאסרת וסודה
 הוה בזה לתנה קמא ולא פליג אלא במחובלת, ואמילו אם תמצא לומר דפליג
 נמי בשלוקה עם רבי אלעזר הא קאמרינן ^הבמתניתי^הן דתויזמות דקאי רבי יוחנן
 בן גורי כותיה דחנן רבי יוחנן בן גורי אומר חכ בד אוסרת ואינה נאסרת
 מפני שמולטת ואינה בולעת ותי^הן דברי^הו של אחד במקום שני^ה, ואמילו אי הוה
 חד וחד הא קא חזינן דכולהו אמוראי סבירא להו דכבד שלוקה מוזגת וחלכתא
 כאמוראי, אבל ודאי למישליקה עם בשר אחרי אסור מפני שדמה אוסר את הבשר

ודמגן הכבוד אסרת, דאף על כב דדחה אותה אביי ואמר חתם בכבוד
 דאיתורה לה כמביין שהיה דאיתת דהא אביי לה כתיבה ליה חגי מלה
 מספקא ליה דהוה דחי חגי כ"י היכי דלא היסטוס מינה, וכ"ו דאשכחין
 דרב תונא ורב נחמן הוה חלפי לה בחלה כדי לבשלה עם גישרא אורינא
 מסע מינה מיפעט פטיט לחי דדס חכבד כ"ו שתיירא אומר הוא את חבשר,
 דאף על כב דאחיין לעיל אוריין לין ימא שרא לין כבדא חגי גילי לאכול הכבד
 בדמו שכולו דם הוא אבל דע חפורש ממנו אומר כדאמריין גבי כחל.
 ו ר ב י ג ו צ ח ק ז צ נ ק ל פ ת ב ד ע ד ר ו ס מ ת י ב ת א ד ה א י ד נ א ל א ב ק י א י נ
 בחליטה דספק איסורא לחומרא ולא שרי למיכל כבדא שלוקח אלא תיכא דסו
 ליה סעיפרא ושלקו ליה בתר חגי אבל אי שלקו לה מעיפרא אסור וכך המנהג
 בכל ישראל, ובך כתב גם בעל הלכות נדו לו ח בחלכות דם,
 כבד שנשלק או נתבשלה אסורה היא נוסח וכל סאי דא' תבשיל בחדת.
 וקשיא לי בצוח טבא, דחלטיפה לא הוזכרה אלא לבשלה עם בשר אחר כדמרשיה
 אבל היא עצמה אינה נאסרת ולמה אסרו לאכול כבדא שליפה כלל, ונראה לי
 כי היו סוברים הם דרב תונא ורב נחמן דחלפי לה ואכלי לה לאו לבשולח
 עם בשר אחר בלחוד חוו חלפי לה אלא אפילו למיכלה בתנאי נפשה נמי לא
 חוו אכלי לה עד דהוו חלפי לה, ואין זה נראה בעיני, דתא רב נחמן
 נוסח אכליה לבי שבא כבדא שלוקח, ואביי נמי פשיטא ליה דכבדא שלוקח
 אינה נאסרת, ורבי סמי נמי שקיל ליה ואכיל ליה.

א. כאן ק"ט, א. ג. ברש"י שם ד"ה חלפי. ז. ע"י ד"ס לכהן מצד קנא, א.
 הערה ט. ד. ס"ט ח"ד. ה. פ"י ס"א. ו. כאן. ז. בדי"ף לכהן. ח. דף ע"א, ג.

1. בד"ר אשלוקח 2. בד"ר קאמר דיין 3. בד"ר כסבדא
4. בד"ר בדם 5. בד"ר בפליטה

וְיִשְׂרָאֵל בְּיָמָיו בָּלַדְתָּ אֶת הַבְּרִית בְּיָמָיו עֵלְיוֹתָ בְּיָמָיו
 שָׂרִי דָמָא מִיַּדְנֵי שָׂרִינֵי, מִיַּדְנֵי בְּיָמָיו עֵלְיוֹתָ בְּיָמָיו שְׂרִי דָמָא דְשָׂרִי¹ וְהָף עַל בְּנֵי
 דְדָמָא דְעֵלְיָא אֲזִיל עַל גְּבִי וְהָאִי שָׂרִי דְכָל זְמַן עָהוּא מְרֻדָּה לְפָלוּס אִינוּ בּוֹלַע
 וְכַדָּא מְרֻדָּה זְמַן בְּחִלְכְתֵּי לְקַמְּךָ גְּבִי מְלִיחָה דְלָה שְׂנַא גְּרָמָא גְּרָמָא לֹא שְׂנַא בְּחַדֵּי
 חֲדָדֵי שָׂרִי לְמִימְלִיחָהוּ וְעָצְמָה דְמִלְתָּה דְכָל זְמַן עָהוּן מְרֻדִין לְפָלוּס לֹא בְלַע־
 סְחַדְדֵי וְהָוּא חֲדִין בְּמֵ לְצִלֵי מִסְנֵי מַעַם זַה מוֹתֵר לְצִלוֹת בְּשָׂר בְּשַׁפּוֹד וְהָף עַל מֵי
 שְׂדֵם תְּחִיכָה זֹו עַב עַל זֹו, וְלֹא מְלִינֵי הִכָּא אֵלָה בְּכַבּוּדָה מִפְּנֵי שְׂהוּא מוֹלַט מִיַּד
 וְהָף עַל מֵי שְׂכַבְרֵי נְצִלַח תְּבַשְׂרֵי וְנַח מְפִלִימְתוּ עַדִּי² אֲלֹכְבָּד מוֹלַט וְזָב עֵלְיוֹ, אֲבָל
 בְּשָׂר עַל גְּבִי בְּשָׂר אִין בּוּ שׁוּם מִיַּחְוֵשׁ לְאִסוּר, וְלֹא מִיַּבְעִיָּא בְּשָׂר עַל גְּבִי בְּשָׂר
 שְׂאָף עַל מֵי שְׂחַעֲלִין עַל הַחֲחֲתוֹן יָזָב מִן הַחֲחֲתוֹן עַל הָאֵשׁ שְׂהָרֵי מְנוּלִין חַם
 שְׂנִיחָם, אֵלָא אֲפִילוּ בְּשָׂר בְּחוּךְ בְּשָׂר שְׂהַמְנִימֵי הוּא מְכּוּסָה בְּחִיצוֹן וְאִין לוֹ מְקַם
 לְצִאת בּוּ אֵלָא כָּל סָה שְׂפּוֹלַט חֲסֻנִּים אֲחִיצוֹן בּוֹלַע הוּא מוֹתֵר, כְּדָא מְרֻדִין בְּכִיכְד
 צוֹלִין אֲמַר רַבָּה הָאִי מְלִיִּי אֲחַתָּה שְׂרִיא אֲמַר לִיָּה אֲבִי וְהָא בְלַעַם דְסָא אֲמַר לִיָּה
 כְּבוֹלַעַת כֶּךָ מוֹלַטָה, וְעִירְשׁ הָאֵלֵךְ הַחֲחֵם מְלִיִּי אֲחַתָּה כְּמוֹ שְׂמַכְלָאִין חֲתֻרְגֻלִין
 וְהַמְלָאִים בֵּין בְּשָׂר לְעַצְמֻתָּהּ מְרִיָּא וְאֲפִילוּ לֹא בְשָׂרוּ אַח זְבַשְׂרֵי שְׂנוֹתֵינִין לְחוּכוּ
 מוֹתֵר וְאֲמִילוּ בְּמִלְיָחָה מְלִי דָאִי בְּמִלְיָחָה קִדְרָה מְשִׁימָא, חָנָה מְצַנְנוּ שְׂחַחִיר רַבָּה
 אֲפִילוּ בְּשָׂר בְּחוּךְ בְּשָׂר וְהָף עַל מֵי שְׂכָל מְלִיפְתָּה חֲסֻנִּים בּוֹלַע חֲחִיצוֹן כְּשׁוּם
 דְאֲמַרִּין כְּבוֹלַעוּ כֶּךָ מוֹלַטוּ, כָּל שְׂכָן כְּשָׁתָן שְׂמוּדִין בְּשַׁפּוֹד זַה עַל גְּבִי זַה שְׂהוּא
 מוֹתֵר, אֲבָל לִיחָן בְּשַׁמּוֹד בְּשָׂר חֵי עַל גְּבִי בְּשָׂר צִלֵּי בּוֹדָאִי הוּא אִסוּר שְׂכִין
 שְׂהַחֲחֲתוֹן בְּכַד מְלִיפְתָּה חוּזֵר וְבוֹלַע מְלִיפְתָּה שֶׁל עֵלְיוֹן וְלֹא אֲמַרִּין חִכָּא כְּבִלַּשׁ
 כֶּךָ מוֹלַטוּ שְׂלֹא מְצַנְנוּ שְׂנַא מְרֻדֵי דְבַר (אֲחַת) אֵלָא כְּשְׂנִיחָם חֲסִים שְׂחַחֲצוֹן גְּמִי הוּא
 מְרֻדָּה לְפָלוּס אֲבָל זַה צִלֵּי (אֲחַת) חֵי לֹא שְׂכִין שְׂחַצֵּל בּוֹלַע דָּמוּ שֶׁל חֵי וְנַאסְרָה
 אִינוּ נִיחָה לְעוֹלָם עַל גְּבִי הָאֵשׁ שְׂאָם כֵּן כִּי מֵי שְׂבִלַע וְנַאסְרָה נְצִלוּ בְּאֵשׁ וְיַחְתֵּר
 אֵלָא וְדָאִי לֹא אֲמַרִּין חֵי שְׂכִין שְׂנַאסְרָה שׁוּב אִין לוֹ הִיחָר עוֹלְמִיָּה וְלֹא תִּחְדֵּם
 אֵלָא כְּשְׂנִיחָם חֲסִים, וְכַדָּא מְרֻדֵי דְשָׂרֵי אִין לוֹ חִיחָר אֵלָא בְּכַבּוּד וְכַחֵל

שאיסורן מדרבנן אבל דם האיברים שחוז מדאורייתא בלאו מין לחתיר, ועוד
 כיון שהיו הכהל והכבוד והבשר היי; מה נחולתין הכבוד והכהל לאהר שגצלה
 הבשר בביר קליט ליח איסוריה ומשום הכי שרי דיעבד אנל בשר חי על גבי
 בשר צלי שדם היוצא מן החי הוא אסור מן התורה ובריא איסוריה לא שרי,
 ויש לחביא דאיה על דבר זה מסא דאמרינן לקמן בהלכתין דגים ועופות
 שמלחן קח עם זה אסורין אמילן בכלי מנוקב משום דבחר דוייהי דגים זלמי
 עופות ובלעי דגים סיגייחן, וכל שכן בשר חי דמליט בשר חי ובלע בשר מלוח,
 ובמו שאסור למולחן ביהוד כך אסור לעומדן בשמוד זה על גבי זה ולא מסכינן
 בזה למימי כבולעו כך פולטו שכיון שהחמתון נח מפליפתו הדם שירד עליו
 ובלע בו ונאסר, ואף על פי שיצא באש אי אפשר שיצא כולו, והדגים שנמלחו
 עם העופות שהן אסורין אי נמי אם מלח בשר בכלי שאינו מנוקב שחוא אסור
 לעולם תן אסורין ולא אמרינן יצלה אותם באש ויסחט הדם שנבלע בהן על
 האש, דכיון שנאסרו אין להם תקנה, והא הדין גמי בשר חי על גבי בשר צלי
 שהצלי גבלע מליפתו של חי ונאסר ואינו מולט הכל על גבי האש ואסור.
 וזה שהורינו לשמוד שתי חתיכות זו על גבי זו דוקא כשום דם, שדרך
 כל דם לצאת ולייר על גבי האש, אבל אם היחה חתיכה של נבילה על גבי חתיכה
 של כשרה אף על פי שחיו יאיהן חיות ונצולו ביהוד אסורה מפני שזמן של
 נבילה שאב על החחומה ונבלע בה ונאסרה, ולא מסכינן בהא לסימרא דכל זמן
 שהחחומה פרודה למלוט אינה בולעת אי גמי כבולעת כך פולטת, שחתיכה
 לח נאסר אלא גבי דם שדרך האש לצלוע כל הדם אבל בשמנונהא דאימזרא לא,
 ומנא תימרא מהאי דחנן בכיצור צולין נבע בהרסו של תצר קלוף את מקומו
 נסף מיומנו על הארס וחזר אליו יטול מקומו סכו בשמן של תרוסה אם תבורת
 כהנים אכלו אם של ישראל אם חי ידיחנו ואם צלי קלוף חתיצון, פירוש
 חרס החנור כל מה שנצלה בו הוא אסור באכילה דבעינן צלי אש ולא צלי מחסם
 דצור אחר והלכך אם נבע חמסו בחרסו של חנור קלוף אותו מקום שנבע בו חרס
 אבל אם נסף משמנו על החרס ונאסר אותו חמסו שנבשל בהרס החנור ועוד

הזרה אותה חסימה ונמלה על חסמה לא סגי ליה בקלימה אלא פול מקומו
 כולו פה פה מפני שהגמון המש לא נגבלע הו הלך יצול הל מקומו טבי
 טגיב וצט בפניו כל מה שיה לומר שפוט שטמו צריך ליסול ולא אמרינן חכא
 כבולעו כך פולטו, וחזא הדין כשכחו בשמן של תרומה צריך לקלף החיטון
 ואמרינן בנסרה בשלמא למאן דאמר עילאון נבר אהמול חכי טגי ליה בקלימה
 דאסורי קא מיקר ליה אלא למאן דאמר תחאה נבר אחזימי קא מיחס ליה וקא
 בלע פמי זכוליה אסור במתיר שהי סיכה דמשתו בשלמא הוא דעבדי ליה,
 אלמא טובח מחכא שפמא דחיה מסתו אצל אם היה סרובה היה כולו אסור וכל
 שכן אם היה חס מעיקרו ולא אמרינן כבולעו כך פולטו, והוא הדין בשומן
 של טבילה שנפל על השחופה שכל השחופה אסורה שלא נאמר כבולעו כך פולטו
 אלא גבי דם ולא גבי שאר איסורין, ולא שרא אמרינן⁷ בחלא עילויה⁸ בשרא
 אלא משום דחלב שחופה הוא נזרבוין זאף על גב דבקררה אסור בצלי אינו
 אסור אלא לבחולת הוא אסור אבל בדעבד שטיר דמי דסמכין למיטרי כיון
 שנומלה חסימה על הבשר חוזרת ונמלמא על האש, אבל אם היה חלב של בהמה
 היה שנפל על בשר השמור⁹ אסור שאיסורו מן התורה לא היה מחיר די עבד
 שאין האש מחיר אלא דם ולא כל שאר האיסורין, ומאי דאמרינן לקמן בחלכתין
 רב טרי בר רחל אימלחה ליה חסימה דנבילה בהדי שחופה ואחא לקמיה דרבה
 לשאול אילו היו נצלות ביחד זו על זו ששומן הנבילה זה על השחופה ונבלע
 בה פשיטא ליה דהוא אסור ולש מיבעיא ליה אלא במליחה שאין שומן הנבילה
 יוצא במליחה אלא מוחל וליחלות בעלמא הנקרא ציר ולא ידע שהוא אסור,
 ופשיט לו סמתניהא שנט ציר האיסורין הוא אסור כמו ששומן שלהם.

א. כאן ק'ו, צ. ב. מסח'ם עד, א. ג. ברש"י שם ד"ה הא, ש"א. ד. כאן ק"ב, ב.
 ה. מסח'ם עה, ב. ו. שם עו, א.
 1. בד"ר רשא. 2. בד"ר זכח. 3. בד"ר דכבר. 4. בד"ר שנאמר. 5. בד"ר שום
 6. בד"ר אש. 7. לפניו וזכ"ם סריסר. 8. בד"ר כנרא.

בדמי'ן שנתת ליה שנתה ונחמיה שנתה דף לו ב. ההוא

צורא דתקע ליה לחבריה שלא רוב סובי בר מתנה לקמיה דרג יוסף וכו' עד
 אמר ליה ניל תב ליה סלבא דיוצא אמר חזוא צורא הואיל וטלנא דיוצא הוא
 צ'תביה לעניי' חדר אמר להו כי תביה ויחלא וזיל א"בר' ביה גמשה' אמר
 ליה רב יוסף כתבי סכו ביה עניי' ואף על גב דליכא עניי' חכא אנן יד עניי'
 אנן דאמר רב יחודה אמר שמיאל יתומים אין צריכי'ן פרוצבול רבן כמליאל
 וצ"ח דינו הן אביה' על יתומים. פתב רב יו' ו' צ' ח' ק
 חצוק'ל א"כא מאן דפשי'ת מחנא דמאן דיח'ב מידי' לעניי' באמירה וגעי' למחוד
 ג'ו חצי' למיחדר ביה וחמרי חכי' מדאמר רב יוסף ואף על גב דליכא עניי' חכא
 דלי'כו ביה אנן יד עניי' אנן שמעי'ן דדינא דעניי' כד'נא דחד'ום דמי' דא'
 אמר ליה לחבריה הנה לי בידיך תנאו למלוני' במעמד שלשתן קנה וא' לא לא
 קנה חם חכי' גמי' דינא דעניי' ומשום חכי' אמר רב יוסף ואף על גב דליכא
 עניי' חכא דלי'כו ביה כד'נא במעמד שלשתן אנן יד עניי' אנן, ואנן אמרי'ן
 ליכא למסמך מינה חכי', דבה'ה אסרי'ן צ'מיך חו צוקא אלמא בדיבור בעלמא
 מחי'ב, וחא' דא' צמדין רב יוסף למימר חכא ואף על גב דליכא עניי' חכא יד
 עניי' אנן דאלמא אי' לגו חכי' הוה מצי' למיחדר ביה לאו משום דז'ין עניי'ם
 כד'ן חד'ום דמי' אלמ' משום דחזוא סלבא דיוצא לאו ברשות'ה הוה קאי' ותא
 לא אתא ל'די'ת, וכדאמרי'ן אמר רב וכל מסון שאינו יכול להוציאו בדי'ני'ן
 וחקדי'שו אינו קדוש ואקשי'ן הא יכול להוציאו אף על פי' שלא הוציאו קדוש
 .הא אמר רבי יוחנן גזל ולת'נאשו תבעלי'ם שניהם אי'ן יכולים להקדי'שו
 וזה למי' שאינו שלו וזה למי' שאינו ברשותו ואוקימו' להא דר'ב במתק'ע' דפי'
 יכול להוציאו בדי'ני'ם ברשות'ה דמרי'ה קאי', ושמעת מינה דיבסלמלי' אפילו
 מסון שהוא יכול להוציאו בדי'ני'ם וחקדי'שו אינו מקודש, ומשום חכי' אמר
 ליה רב יוסף אנן יד עניי' אנן דלא ברע מד'נא דחד'ום דקני' במעמד שלשתן

חבל סידרי דאיתא ברשותיה ואמר חר"ה הוא של עניינים זכו ביה עניינים ולא
 מצוי למיחוד ביה כדשמרין בפיך דו שדיקא וזמור דבט וצדיקה מחייב לאלתר
 דהא קיימי עניינים, וקשיא לי לחאי פירושה למיתלי רבי פעמא דמילתא
 מתוון דלא אהי ברשותיה, דהיכא אמרין בן במסלולי הפי חזי מילי במסלולי
 דוכווייה דצריך² לסיקט עליהו בדינא ואקדשיננו מקמי דליקמו בדינא אף על
 צו דבחר הכי קמו בדינא ואמרינן ודידיה חזו לא קדשה, אלא בחר דמסקו
 דיניו לדיניה וחייבוהו ליחן ליח אף על צו דאכתו לא אהודר ליה אי
 אקדשיננו קדשי, וזנס רבינו וצחק אמר הכי בתלכתא קמייהא דבבא מציעא¹
 והסלפלי נמי דקאמרינן אף על פי שחזו כנול לחוציאו בדיינינים וחוקדשו
 אנו קדושי חזי מילי חכמי דמפריה דצריך לחוציאו בדיינינים אבל היכא דאית
 ליה מקדון זבי הבריה זכי תבט ליה כינייה חייב ליה גיהליה כמקרקעי דמי
 דקיימא לן דמקדון ברשותא דמאריה הוא וחכי נמי אי תמר משמיה דנבון
 כדאמרינן, תכא נמי אף על צו דלא אחא ברשותיה מצוי מקדיש ליה דאינו
 צריך לחוציאו בדיינינים דהא מסקו ליה לדיניה, ולא תיטא דוקא במקדון
 אמרין חכי משום דכל חייבא דקאי ברשותיה דמאריה קמי אלא מלוח דלחוציאו
 עברה לא, דהא לא אמר רבי יוחנן אלא גדל דלא בעי למיתב ליה דצריך לתבט
 בדין אבל מלוח דלא כמר ביה דאינו צריך לתבטו בדין כפיל להקדוש.
 ופעמא דמילתא אמאי אמר רב יוסף און ד ענייני און, נראה לי משום דלא
 אמר לחזו לעניינים אלא נחביה לעניי, דודאי אילו אמר לחזו לעניי תו לא
 מצוי הדר ביה, אבל השתא דאמר נחביה לעניי עד דלא יתיב לחו מצוי הדר
 ביה דשליחא שווייה מדלא אמר נחביה לעניי, משום חכי אמר און ד עניי
 און ודמי לתנהו לפלוני במעמד שלשתן דקנה, ו ר ב י נ ו ח ז א ל
 וצוק"ל משום האי קושיא פירא חכי, הא נברא לחו אחרותי תוא דאי חרמ וחדר
 ביה מדלא קתני הדר ביה, אלא חכי קאמר ליחביה ליה השתא לדידי איקניל
 איברי ביה צממאי ובחר חכי חייבנא אונא סלע לעניי מדידי, ואמר ליה רב

וינסף אגון יד עויי אגון וכיון דאמריה ליסתבית לטניסית באילוי אמרת מנה לי
 כחך הנהה למלכא במעמד מלכותה דהנהה ליך הנהה להנהה להנהה להנהה
 ויגון האוסר עלע לו לצדקת עת שלא באה לידי בבאלי מנוצר לשננותה משבחת לידי
 ונבטי אסור לטנותה, ונאן חנהה יד עויי אגון וכחילוי באה לידי גבאי ונכו
 בה עויי והוב לית לך רשותה לתיסקלה חשמה ולצחוריה בתר הכי. ואינו
 נראה לי. ויש עוד לומר דהאי עני⁵ הנה ונכחום הכי הנה איברי ביה
 גמלא, ויש לאו דזכה ביה רב ווסף משום עניי הנה שקיל לה איחז
 לנשיה משום דמיחז עניי, אבל הנהה דזכה ביה משום עניי הנה לית באילוי
 סתמייה לעניי דתו לא מצוי לתיסקל מניסיתו. וכל זה אינו נראה לי.
 וחנכוך בעיני ממוני שעריי לן לא צה ברשותו ולא זכה בת, ממוני שהקדש הוא
 על שני מנייה, או שיאמר הרי עלי כן וכך או שיאמר הרי זה הקדש, אבל
 כשהמקדש שחייב לי מלונני יהא מקדש אין בהם כלום ממוני האינו בעיין וחייל
 יחול הקדש על דברי שאינו בעיין, איצטדיין לית למיפרי, גליל גזל שאף על פי
 סתמא בעיין אינו יכול להקדישו פניין ויצדיין להוציאו בויינייהם, אבל מלוח
 דלית בעיין אף על פי שאינה צייכח להוציאה בדיינייהם לא קדשה, והם הכי
 נהי דאין אדם יכול להקנות הלואתו להבין ממוני שהנה בעיין כדכתיב⁶
 במדק מיי שפת, הלכך מה שנהוייב לו חצי קוז ועדיין לא נתוו לו אף על
 מי שהכיר מהא אוחו חצי קוז לעניי אם יוצא להוור בו יכול להוור בו אי
 לא דאכר רב ווסף אגון יד עויי אגון והוי כמעמד שלשתן.

1. בריי לכתו. 2. ניסיתו. 3. נ. דברייה כן כד. 4. נבא מציעה ז, א.
 5. רשע חשנה ו, א. 6. בריי לכתו. 7. בריי שבאוח נ לכתו, צד 54.
 8. ערכין ו, א. 9. למנינו ליתא.

1. ג. דכתיב. 2. ב. ד. דכתיב. 3. ב. ד. דכתיב. 4. ב. ד. דכתיב.
 5. ד. ד. ד. ב. ד. ד. ד. ב. ד. ד. ד. ב. ד. ד. ד.

נרמסין בפרק הכוזבס אפן לדיר דף נז, ב, איתמר שומר שבדח לבח

אמר בשומר חוט דמי דרב יוסף אמר בעומר שומר דמי, כתב רב ז' ו' ו'

א ח ק דצוק"ל וקיימא לן בהה כרב יוסף ויתמרין בפרק השוכר את

האוסמין ובפרק שבועה חד"י נ"ט דכולי עלמא אית להו דרב יוסף אלכא

חלהא כוונתיה, וכך כתב גז רב ז' ו' ח ז א ל¹ דצוק"ל וקיימא

לן בהה דחלכתא כרב יוסף דאשמו עליה ופקינא וישבעתן נמי בפרק אין גין

חסודר הנאה מחבירו בענין ומהמר לו אבידתו לא שנו² אלא בשני כסא מחזיר

חסודרין על בעל אבידה אבל אם ניכטי בעל אבידת חסודרין על המוצא חב"דח

לא חזיר דקמחז³ ליה בפרוש דרב יוסף דלא מחייב למיטב ריפתא לעני⁴,

וסף על נב דאמרין חז דרב יוסף לא שכיחא לא דחוקא ומהרז ליהא לדרב

יוסף מכלל דמודו דאיתח ולא קשרו אלא משום דלא שכיחא, גם ב ס ס ו ח

ח ג א ו ג י ט ראתי כתוב וחלכתא כרב יוסף, גם ג ע ל ח ל ב ו ת

ג ד ז ל ז ח כתב וחלכתא כרב יוסף, וקשיא לי לחת פסקא טובה, הדא

דמאי דקאמר רבי יוחנן חפועו פענה נזב באבידה מטלח חטלומי כהל סתם קמח

כל גזב שבעולם וסמי דמוקי לה רב יוסף בליטטי פדויין שניסיא הוא וליהא

למיסמך עליה, ותו מדאמרין בפרק השוחטין⁵ ובפרק יש נוהלין ובפרק מי שמת

וחלכתא כרב יוסף בשדה קנין ומחצה שמע סינת דוקא גתני תלה חויב הלכתא כרב

יוסף אבל בכל דוכתא חויב הלכתא כרבא דאם איתא אמאי לא סנייא להא נמי

בהדי אונך אלא לאו שמע מינה חכא נמי הלכתא כרבא, וחראיה שחב"א רבין

חננאל א"נא נראת לי, דהשו מי פליג דבה על רב יוסף דהיה ליה תחיה תנא

דלא מחייב למיטב ריפתא דעניי סהום דהוא עמוק במצוא, לא פליג עליה אלא

דלא חטיבא ליה תחיה חננאל לשנוייה בשומר שבר, וחראיה שחב"א רבין וצחק

ממאי דאמרין דכולי עלמא אית להו דרב יוסף, עיין עם בקוצמרי פ"ט וחראח

5

שם מירוש מבואר שפירשת דרבה נמי מפרש כילתיה אליבא דכולי עלמא
 ולא איצטרך תלמודא אלא במילתיה דרב יוסף אבל כילתיה דרבח משיטא
 ליה דאתיה אליבא דכולי עלמא ואין תוכחה משם כלל דמבירא ליה לתלמודא
 כרב יוסף, אלא אדרבה מדפסק תלמודא הלכה כרב יוסף בשדה קנין ומחצה
 מוכח דבכולהו מבירא ליה כרבה, וכך כתב רבי יצחק לרבי
 זבוק"ל הלכה כרבה, דליסטמיס מווי"ן בזלן חנה, ודרבי יוחנן רא"ה
 גדולה דפירא אגידה כשומר חנם דמי.

- א. בד"ר לכהן
- ב. ברא מצ"ע טב, א
- ג. אבועות טד, ב
- ד. בר"ה שבאוה"ג לכהן, צד 31
- ה. נדרים לב, ב"ל, ג
- ו. עיין אוה"ג לכהן, צד 40, סימנים קיב"ק"י
- ז. ואזה"נ לנדרים שם, צד 35 סימן קג
- ח. בהלכות ברא קמא, אמצע דף ג, א
- ט. כהן לו, א
- י. א"א בבא בתרא יב, ב; קיד, ב; קמנ, ב
- יא. צ"ל בקונטרסי (הוספותיו לב"מ טב, א), ולמנינו ליהא
- יב. למנינו ליהא

- 1. בד"ר יצחקן ועיין אוה"ג לנדרים לב, ב, צד 31 סימן קב, שהעב שסמך זה הוא לר' יצחק ב"ר חלפי צדקן
- 2. לג שנו, בד"ר לאשתו
- 3. בד"ר דקחני
- 4. בד"ר גוסף: זהאי מי [צ"ל והיינו]
- 5. בד"ר דאנח
- 6. בד"ר מהרבה

גרסינון גמריק החזבל דף מד, ב, אלא כי עבדינון שליחותייהו
 במילתא דשכיחה וראית צח הסדון כ"ס זכו' עד כי קאמר רבא בשן ורנל¹
 דמועדין סתהלתן גינהו, כתב רב' ג' ו' ח' ג' א' ל' וצוק"ל²
 כל שהוא כיוצא בשן ורנל גובין פתו בצבל כגון אבות גזיקין דמור
 בשן ורנל גבורי ומצותה³ וצוק"ל ושאר אבות דרב' ח"א ודרב' אומע"א
 וכגון אצוקא שומריהם גרמי' ושפה ונולן וננב בקרן ועדים זוממיהם
 וחמסור אף על גב דדיבורא⁴ בעלמא, חגי כולחו וכיוצא בהן דאינון
 נזקי כסון גובין בצבל, ואפילו דינא [דגרמי] גובין בצבל כרמרם⁵
 דכמייה לרב אשי זאנבי בדינא דגרמי⁶ כי פשורא לבילמי, וכחחוח⁷
 דאחוי כריא דחטי' וחייביה רב נחמן ואמר רבא ואם קאח מעצמו כמי
 שנשא ונתן דמי והנה דן רב נחמן בדיבורא ואחוזי' וכל שכן גי' וחר
 מוח, וכן גזקי בהמה לאדם כגון⁸ אחוה ברואה דאכליה ללישא איחבל⁹
 ומיה ודמרא דאכל לנחמא זמלטיה, וכיוצא בהן שהן גזקי בהמה בבהמה,
 כולן סובי' ג' לחו בצבל, וקרן אין גובין בצבל לסי שהוא חס וקיי"פא
 לן מלנא גזקא קנסא, ומועד הא אמר רבא אי הפס לא סתקי' ג' מינייה,
 ורב צמח ג' א' ו' ו' כתב ב' ח' ב' ו' ח' ו', ושכתבתם
 אמרו חכמי' אין דיני' דיני' קנסות בצבל ולא זי' לוח והבלוח וכל שכן
 בשאר ארצות והחובל באבירי' בזמן חזה כגון צרם באזני קמע ראש חופטו
 או אחד מראשי' איברי' סת' יעשה באוחו החובל¹⁰, בזילות מיהא כתר' אנו
 גובין ג'ין בצבל בין בשאר ארצות בכל בתי דיני' ישראל, אבל קנסות
 וחבלות אם קרם נחבל והמשו' סן החובל שי' עור מה שתבל¹¹ בו סת שהפס הפס
 ואין אדם בעולם שיכול לחוציא ממנו שכך אמרו חכמי' בההיא תורתא
 דאלס ידא די' צוקא לא צריכא דקרם והפס, ואם שוען אותו נחבל בבית

דין ואומר שלחוחו עמי לזה שחבל ב' לארץ ישראל עדוים חם דיני קנסות
 וחבלות משלחין אותו לארץ ישראל ואת אינו הולך עמו סגדין אותו, שכך
 אמרו חכמים והשתא דאמרתא פלגא נזקא קנסא חאי כלבא דאכל אישי וכו',
 וכך מנהג בשתי ישיבות שבל מי שחובל בהבדו או בעינו או בשנינו או
 באחד מכל רצעי איבריו אף על מי שאין תוסקין עליו דין לשלם לו דמי
 נזקו ודמי עינו ודמי אבל סגדין אותו עד שמפייס אותו בין העם
 בין מרובתו, וכך כתב גם כן חזונו חזונו וצוק"ל,
 וששלחם אלו נערוה שיש להם קנס טחו להנכותם כדי שלא יתא חוסא נשכר,
 כלל זה אמרו חכמים אין מנבין קנסות בבבל אלא בארץ ישראל ובסנהדרין
 קפוח של עשרים ושלשה, אלא משום שלא יתא חוסא נשכר ולה יהיו בני
 ישראל פרוצים בנויקין שכיון שהן יודעין שאין מנבין תבלות בבבל
 שולחין יד זה בזה, נהגו חכמים אחינוים לנדותו עד שהוא מפייסו במסון
 או שירבח עליו רעים, ומעשה באחד שהפיל שינו של הבדו ונידחו רב צחק
 באון וצוק"ל ואמר לו דבר קצוב אין גני חותך עליך אלא לך ומייסו
 במסון או בדברים, ועכשו כל דיני קנסות בשלו זמנה שהנחהו אדונינו
 מר רב צחק באון כך אנו נוהגין.

א. בר"ה שבחוח"ג לכאן צד 56 ד"ה ושור בשור, בקצה שינויים.
 זע"ן במרדכי לב"ק סימן 6 שפתיג חרבה מלעון זה בשם גבי תעורין
 ג. ב"ק צח, ג. ב"ק קפז, ב. ד. ב"ק סא, א. ה. ב"ק יט, ג. ו. ב"ק סו, ב.
 ז. ע"ן אזה"ג לכאן, צד 75, סימן קמד, ובמפתח לתה"ג צד 151,
 ובאזה"ג לכהובות טט, א, צד 100 סימן רנז, ח. ב"ק מד, א.
 ט. ע"ן אזה"ג לכאן, צד 78, סימן קפח, גמט ר' צמח נאון--
 זחשובה זו עצמה מובאה בטקסי הר"ד לכהובות טט, ב בשם רב צמחון
 פחובות טט, א.

- 1. בר"ה ופער, 2. בז"ד במפתח
- 3. בר"ר איתכן, 4. בר"ה דיצנור אחד
- 5. בר"ר איתכן, 6. בר"ה הנהפל
- 7. בר"ר שקבל, 8. בר"ר סנזקא
- 9. בר"ר עסו, 10. בר"ר הזאי

גרסיגן בערך מצות חליצה ^{דף קג, א}, אשר ואמר ויהי כאן דמסני
 אלוהא בכרעיה לא ^{חלוצין}. אשר רב ^ו חנוני ^ל וצוק"ל ^ב,
 י"ט מי שאומר לי"ת הלכתא באמרי, ומדקאמר רב ^א למא ^ב דקאמר אמר
 מכלל דאיתו לא סבירא ליה, וחזן נמי ^ג מן הארכובה ולמטה חליצה כשרה
 מן הארכובה ולמעלה חליצה פסולה, ורמיון ^ג עלה רגליים פרט לבעלי קרן,
 כלומר מי שצ"ן לו רגל פטור מלעלות רגל וטף על פי שקיימת ארכובה,
 ופריק שאני הכא דכתיב העל רגלו, ושוקו הוא שעל רגלו, ובה מעל רגלו
 לרבות מן הארכובה ולמטה, וחביה דברי חנאון ^{ה, ט} שכתב, מכרי אם נקטעה
 רגלו חליצה מן השוק ולמטה מן הארכובה כשירא, כל שכן מי שרגלו
 קיימת והטובה, ומפני סח אמר אמרי מאן דמסני אלוהתא דכרעיה חליצהו
 פסולה, ושמענו פירוקא אהתי, פעמא מאי ^ו צריך למיתרין כרעיה משום
 דבעתן חליצה מעל רגלו, וכיון דההוא דמסני על לוחתה לא יכול למיתרין
 לכרעיה ולא תריצה הוא ליה כמי שצ"נו ראוי לבילה מעכבת בו,
 אבל היכא דהוה הריצין כרעיה מעיקרא ואי לא הוה פסיקן הוה יכול
 למיתרצין, אף על נב דאיכסיקן חליץ למטה מן הארכובה, דהוה ראוי
 לבילה שאין הבילה מעכבת בה, ואינו נראה לי חאי תירוצא, דכיון
 שנקטעה רגלו גם זה אינו ראוי לחרצו וכל שכן הוא, ואין ראוי לבילה
 קרינת ביה, ולא הוי מתכשר משום חאי פעמא אלא מן דה"ת כרעיה תריצא
 ולא תרצית, אבל האי דלית ליה כלל אין ראוי הוה ^ו רב ^ו
 י צ ה ק וצוק"ל אמר, איכא מאן דאמר ליה הלכתא באמרי דמדאמר רב
 אשי למאי דצמר אמרי מכלל דאיתו לא סבירא ליה, ועוד דהא חזן מן
 הארכובה ולמטה חליצה כשרה, ואין לא סבירא לן הכי, דאי איתא לתא

כבדא הוה ליה מפלג אמתניתי⁷, וליכא למימר דמליצ אפימר אמתניתי⁸,
 ועוד אי פליצ אמתניתי⁹ הוה מותבינן ליה חיובתא מינה, ומדלא
 מותבינן עליה מינה שמא מינה דמתניתי¹⁰ מעמא לחוד ואסיכר מעמא
 לחוד, דמבירא ליה לאסימר דבעי לתרוצי לברעיה אארעא וחליץ כדקאמר
 בחדי¹¹ האי סאן דחליץ צריך למדחפיה לברעיה, וחאי סאן דסמני אלהתא
 בברעיה¹² לא מצי לתרוצי לברעיה על ארעא חלכך לא חליץ, ומתניתי¹³
 דקתני מן הארכובה ולמפח תליצתו כשרה לאו כגון דנקטעה רבלו אלא
 כגון שקטר רצועות הסנדל למפח מן הארכובה וכיון שהתירתי¹⁴ היבמה
 נאם מעל רבלו קרינא ביה, וחכי ברטינן בירושלמי¹⁵, מתנייהא בקשור
 מן הארכובה ולמפח, וברטינן נמי חתם עיקר חליצה בהתרת רצועות
 וכיון דתתירתי¹⁶ מעל שוקו מקום חליצת הוא דמעל רבלו אטר רחמנא
 ושוקו מעל רבלו הוא, הלכך לא קשיא לאסימר דמתניתי¹⁷ מעמא לחוד
 ודאסימר מעמא לחוד וליכא בין דיליה למתניתי¹⁸ פלוגתא.
 ואינו נראה לי, דמדמקשינן בזמרא ודמינהי טרם לבעלי קבים שמע
 מינה דלבבי חליצה מבשירינן לבעלי קבים ואף על טי שנקפעה רבלו,
 והירושלמי דפריש בקשור, החוה נמי עיקר הוא, דכיון דתרת רצועות
 מעכבת בעינן שלא תהירם מן הארכובה ולמעלה, אבל הוא חדין נמי אם
 נקטעה רבלו מן הארכובה ולמעלה פסילת מן הארכובה ולמפח כשרה, ולא
 שמעינן מירושלמי דמפיל בנקטעה רבלו, ואפילו אי הוה שמעינן ליה
 חויה פלוגתא בין הירושלמי לבבלי ואנן כל היכא דאיכא פלוגתא כניהו
 ובבלי סמכינן, ותלמודא דידן הוא דאייתי¹⁹ מילתא דאסימיו זאזת פריש
 מתניתי²⁰ בנקטעה רבלו, ותירון קושיא זו נראה לי נדמריש
 ח ס ז ר ח²¹, ואף על גב דתנן מן הארכובה ולמפח כשרה חתם הוא דכי

נחתך רגלו קם ליה שוק, ורחמנא אכר מעל רגלו דהיינו שוק, אבל האי
לאו רגלו הוא, וזה המחרון הוא נכון, שאינה דומה חליצה בשוק של
קיטע לחליצה מי שרגלו הפוכה, וכי נקטעה רגלו ונשארת שוקו השוק
במקום רגלו, עומדת דכתיב מעל רגלו, אבל מיחו היכא דלא נקטעה רגלו
לא חוכרתה חשוק לחליצה, שהם היח ורגלו טבולה ושוקו נעולה נאין¹⁴ חליצה¹⁵
חליצתה חליצה, וזו שרגלו הפוכה חליצה בשוק לא מחניא דהא איכא
רגל, וברגלו נמי לא מחניא דהא רגל סיקרייא ממני שחיא המזכה,
חלכך לית ליה תקנתא דחליצתו מפולה, ולא דמי לקיטע שחולץ בשוקו
ונועל את שוקו בין מן הצדדין צין מלמטה כמיין רגל וזריס על ראש¹⁶
שוקו, וכיון דרחמנא מכשרה חוייה חליצה מעליא, ובל מי שרגלו הפוכה
כיון שאין רגלו ככל אדם אין זו נעילה ימה דאיהו חליצה כשרה.

א. בר"ט שבאוה"ג לכאן, סימן קס"ז בצד 227
ב. כאן ג. לעיל קא, ה. ד. דבריהם כה ט
ה. עיין בר"ח שבאוה"ג לכאן סימן קס"ז, צד 226,
ובנוף הוה"ג לכאן, צד 202 סימן חצב
ו. בר"ק לכאן
ח. ברש"י כאן אדר"ה על
[ועיין הוה"ג לכאן צד 201 סימן חסא וצד 202 סימן חצב]

- 1. בד"ר נוסף דאכ"י 2. בד"ר ולמחלה 3. בד"ר חנאין 4. בד"ר וחסבה
- 5. בד"ר הלוחחא 6. בד"ר מאז 7. בד"ר חחז"א 8. בד"ר דמרע"ה
- 9. בד"ר שאת"רתן 10. בד"ר משום 11. בד"ר נסתך 12. בד"ר דנט
- 13. בד"ר בשוק 14. בד"ר שוקו 15. בד"ר דחליצתה 16. בד"ר ודחיס

גרמ'י'ן בטי'פרא גרמ'ת זי'טי'ב דער גל' בנ' ישראל זאמר, בנ' ישראל
 סומכ'ים זאין בנות ישראל מוסכות, רב' יוס' ורבי שמעון מוסרי'ם גש'ם
 מוסכות רשות, אמר רבי יוס' אמר לי אבא אלעזר מעם אחת הי'ת לגו ענל של
 יוצאי שלח'ים והוצ'אונ'ה⁴ לעזר'ת גש'ים זמכו עליו גש'ים ושחמונהו, ולא
 מכני' שיה' טמי'כה בגש'ים או'א כו"י לעשות זה'ת ויה' לצ'י'ם⁵, מ'רוש, בחא קא
 מי'פלג⁷, דהנה קמא סבר כיון דאין⁸ סמי'נה בגש'ים ולא הוצ'ר'ו עלי'ה הי'ת
 מני'ה'ן הות'ן לסמוך מעו'ם זכ'ת עכו'י בגל' תוס'ין¹⁰, ורבי יוס' ורבי שמעון
 מוסרי'ם אף על גב דאין חייבות אה' רוצות לסמוך חרשות בג'ין¹² זאין כהן
 משום בל תוס'ף, והכי נמי אמרי'ן בטה'כת ראש השנה¹⁵, הי'ן סעכב'ין אה'¹³
 הח'צוקות מלקוע ביום טוב, הא גש'ים סעכב'ין, והא תני' א'ן סעכב'ין לא
 אה' הגש'ים ולא את הח'צוקות מלקוע¹⁷, אמר רבי יוס' אה' רבי יהודה
 דהא רבי יוס' ורבי שמעון דתני' דבר אל בני ישראל וכו', מ'רוש תקיעת
 שופר ביום טוב אין בה איסור כדאמרי'ן¹ צא תקיעת שופר ורדי'ת חפה שאין
 בה אלא חכמה וא"נ מלאכה, ואין סעכב'ין אה' הגש'ים אלא משום בל תוס'ף,¹⁸
 ורבי שמעון ורבי יוס' חרי'ין שאינה אלא רשות ואין שם משום בל תוס'ף²⁴,
 דהכי נמי אמרי'ן בפרק חמוצ'ת חמיל'ין דמי'בל בה שאול הי'תה מנחת חמיל'ין²⁵
 ואשחז של יונה הי'תה עולה לרגל ולא סי'חו ב'ד'ן חכמים, ומזקסי'ן לה כרבי
 יוס' ורבי שמעון דאמרי' גש'ים מוסכות רשות, אבל לרבי יהודה דהוא תנא
 קמא דסי'פרא כדאמרי'ן סתם סי'פרא רבי יהודה הי'ת אוסר האשה לחני'ת³⁰
 חמיל'ין או לעלות לרגל²⁶, וכן היו חולקי'ן בכל מצו'ת עשה שחזמן נרמא,
 שרבי יהודה אוסר חגש'ים לעשות אות'ן משום בל תוס'ף ורבי יוס' ורבי
 שמעון חרי'ין, ומסתברא דהלכתא כרבי יוס' דני'מוקו עמו, וכל סכ'ן ורבי
 שמעון קאי כות'ת ואין דברי'ו של אחד במקום שני'ם, ומה שנהנו עש'יו
 חגש'ים לי'פול את הלולב אין איסור בדבר, אלא שא'ם יברכו עליו חגי'ת לא

ברכה לבטלה וקא עברי בגל תדמיף כיון שהן מברכות עליו אשר קודמו ⁴⁰

במצותיו וצונו ⁴¹ דער כאן לא שרא רבי יוסי אלא משום רשות ולא משום ⁴²

חובה וראיתי שכתב רבינו זצוק"ל ⁴⁴ נשים כותרות לברך ⁴³

על כל מצות עשה שהזמן גרמא ⁴⁶ וליכא משום לא חשה אח שם זה המברך ברכה ⁴⁵

שאינה צריכה דהאי זרשה דרבנן חיה ואסמכתא חיה דהא אמרינן ⁴⁷ פסק קרא

אמה ויצ"ב כמך לא ק"א חוזר וקורא ואי דאורייתא חיה חיה דהי מסמיקא ⁴⁸

לנו דלא חשה אלא זדאי דרבנן חיה ⁴⁹ וסתם דאמרינן חבל עולין למנין ⁵¹

שבקח גפילו עבר אפילו גמח אין להביא ראיה להתיר נשים בשאר ברכות ⁵⁰

דחא ברכת התורה דמלפניה ומלאתהיה ⁵² לאו משום מעות תלמוד תורה חיה ⁵⁴

שאפילו בדרך ברכה הערב נא או נספר בהחבת רבה חוזר ומברך לחיבת התורה ⁵⁵

שלשה ארבעה חמשו ששן טבעת ⁵⁶ תדע שהרי כאן במקום שהין לוי ⁵⁷ מברך וקורא

וחוזר ומברך וקורא ⁵⁸ אלא מהכא יש ללמוד דאמרינן נשים סומכות רשות ⁵⁹

ומיכל בת שאול היתה מנחת תפילין ולא מיחו בידה הכמים ⁶⁰ ואשתו של יונה

היתה עולה לרצל ⁶¹ מיכל היתה מברכת אף על גב דפטירה ודמי לברכה שאינה

צריכה ⁶² ואשתו של יונה היתה מביאה עולה נרבה במקום עולה רביה דאי משום ⁶³

עליית רצל לחודת ליכא קפידה אי לא סת"ב ⁶⁴ ורבי מאיר ורבי חזקיה ורבי

יוסי הלכה כרבי יוסי דאמר נשים סומכות רשות ⁶⁵ וצט האמר הא סיכא סתמא

בסתניהין וסחלוקה בברייתא דהון אין מעכבין את התניקות מלתקוע ביום ⁶⁶

סוב הא נשים מעכבין ⁶⁷ והאי מלונתא ורבי יוסי בריה דאבא חיה ⁶⁸ יש לך להשיב ⁶⁹

דליית הלכתא כי חיה ⁷⁰ סתמא ⁷¹ דמעשה דמיכל ודהוציאנו לעזרת נשים דבר

נדול חנה ⁷² נתנו דאמר רב יוסף במרס החובל מעיקרם כל דאמר לי הלכה סומא ⁷³

מסור מן המצות עבדינא ⁷⁴ יוסף סבא לרבנן וילא מיטקידנא ועבדינא ⁷⁵ זאי קיח

לן כסתמא מאי יוסף סבא עבדי חרי לא חיה מברך שום ברכה לא על צצ"ח ⁷⁶

וחמילין וחקיעת שוטי ולולג וסוכה ⁷⁷ חקיעת חנילה וקידוש והבדלה והמילוח ⁷⁸

בין בהול בין בשבת ⁷⁹ וייתי שיהיה דההיא חנה וביניה הכתובים ⁸⁰ וכל היום ⁸¹

ברכה ולא קורה קריאת שמע בברכותיה שהריה זעריה, וזאת מאן דבעי

73

לסיחוי חסידא לקיימ'ם מילי דברכות והנה לא מצי לקיימי ומאי יומת מבא

74

הנה ליה למעבד, ועוד דאמרין בן בערבי פסח'ט אמר רב אחא בר יעקב סוסא

עפוד מלוכה הנדה, ומקשינן והא אמר רבינא אמר לי כריהר שאלתי נהו לדב

75

רב ששת ורבי רב יוסף מאן אמר הנדה בי רב ששת ורב יוסף ואמרין לי רב

76

77

ששת ורב יוסף, אלהא חזוייבין יהוה, דהי לא מחייבי לא פריי אחרוני,

ומשני קטרי רב ששת ורב יוסף מזה בזמן הזה דרבנן וזאת דנשים

מברכות רשנה וטומין מברכין רשנה ופריי מזה דרבנן, עסע מינה כיון

78

דמברכות רב ששת ורב יוסף לעצמן לא פריין תלמודא אלת מדמוציין אורי

79

ודאי מעיפא דמותרי ופריי דרבנן, דקיימא לן כרבי יוסי ולא נסתמא דאיין

מעבדין, ומסום חכי מותר לתקוע להן ולברך דמי חייבי דמברכין דרשותן

80

81

82

מוציא את אחרים בדרבנן הכי נמי במילי דרבנן ספקין להו ומתעסקין

83

84

85

86

בהן לעשות להן נחת רוח, ואיין נראין לי דברים הללו, שאם היית

87

הקפידה בעבור ברבך לבטלה אז חיו כל ראינותי נכותה דבוראי ברבך

לבטלה לא אסירה אלא מדרבנן וקרא אסתכתה בעלמא כדאמר מר, ומן הסומין

88

תיחת ראייה גדולה לנשים, אלא שהקפדה אינה אלא משום בל תוסיף, דרבי

יהודה סבר בגי ישראל טומכין וזין בנות ישראל סומכות וכיון שהבוראי

89

עמדן מן חסדיה אילו יסככו קא עברין בגל תוסיף, ורבי יוסי ורבי שמעון

90

91

92

סברי נשים סומכות רשות דודאי אילו סכונן לשט הונגה אוו עבריי בבל

93

תוסיף אלא כיון דלוח רשות קא עברין לא עברי בגל תוסיף, שאין איסור

100

בל תוסיף אלא במתכווין לעשות כצוה, ורבי יהודה סבר אף על גב דלשפ

101

רשות קא עברין איכא בל תוסיף דבל תוסיף לא בעי כוונה וכדאמרין בריש

פרק המוציא תמילין, דתנן התם המוציא תמילין מכניסין זון זונ, רבן

102

103

במליאל אומר שנים שנים, ומזקמין נחת טעמא דרבן אמליאל כדרב שמואל

22

בר רב יצחק דסבר מקום יש ביהת המארי להגיה בן שהי תמילין, ואחריו

104

ועוד דכתיב ביהת המארי להגיה בן שהי תמילין, ואחריו

שמואל בר רב יוחנן נמי אמר ליה דכולי עלמא איה ליה דרב

שמואל בר רב יוחנן והבב בשבת זמן חמילין קא ממליג חנא קמא סבר שבת ¹⁰⁷

זמן חמילין הוא מירוש ואח שנים שני תמילין קא עבי בבב חומיה, ורבין ¹⁰⁸

גמליאל סבר שבת לאו זמן חמילין הוא מירוש והלכך ליכא משום בל חומיה ¹¹⁰

דחמי לישן בשמיני בפוכה ורעה להבניט שנים שתכסיח חנה לו וכדרב ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵

שמואל בר רב יוחנן, ואיבעתימא דכולי עלמא שבת זמן חמילין הוא והכא ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹⁰⁸

בלצאת בעי כוונה קא ממליג, מר סבר דלצאת בעי כוונה ונר סבר לא בעי ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹⁰¹ ¹⁰⁷ ¹⁰¹ ¹¹³

כוונה, מירוש רבין גמליאל סבר לצאת בעי כוונה וכיון דלא מכויין לשם ¹²⁰ ¹⁰¹ ¹²¹ ¹⁰¹ ¹²²

מצוה כי אם להצניען ליכא משום בל חומיה, והוא קמא סבר לא בעי כוונה ¹⁰¹

וכך הוא שאינו מחכוין במחכוין, ואיבעתימא דכולי עלמא לצאת לא בעי ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵

כוונה והכא בלעבור משום בל חומיה קא ממליג מר סבר לעבור עליו משום ¹⁰¹ ¹²⁶ ¹⁰⁷

בל חומיה לא בעי כוונה ומר סבר בעי כוונה, ובההיא טלובחא פליגי הכא ¹⁰¹ ¹⁰¹

רבי יהודה ורבי יוסי, דרבי יוסי סבר נשים טובות רשות דכוין דלא ¹⁰¹

מכווין לשם חובה אלא לשם נוח רוח בעלמא ליכא משום בל חומיה, ורבי ¹²⁷ ¹²⁸

יהודה סבר כך הוא שאינו מחכוין במחכוין ואיכא משום בל חומיה, ועד ¹²⁹ ¹³⁰

כאן לא שרי רבי יוסי אלא משום רשות אבל אי מחכוין לשם חובה סודה ¹³¹ ¹³²

דאסיר משום בל חומיה, והלכך הם ברכו עליהן אשר קדשנו במצותיו וכו' ¹¹¹ ⁴¹ ⁴²

לא נמצא שעושות לשם חובה ולשם מצוה, ואיכא תרתי לדיעוהא, חדא דקא ⁹⁰

עברין בבב חומיה, ועוד שטברכות ברכה לבטלה שאף מדרבנן לא נצטוו שאין ⁹⁰

כה לחכמים לבטל לאו דלא חומיה, ואין להביא ראייה מן הטומין, דאף על ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵

נב דרבי יהודה פטר את הסומא סכל מצוה האמורה בחורה, מדרבנן חייבי ¹³⁶ ¹³⁷ ⁸⁰ ⁸⁰ ¹³⁸

מחייב משום דלא עבר בבב חומיה דהא לא מיפקר הוא בבב חומיה, וכיון ¹³⁹ ¹⁴⁰

שאין כאן איסור בל חומיה מצו רבנן שפיר להיזביה וכיון דחייב מדרבנן ¹⁴¹

בנדאי כי הוא מברך על כל המצוה, וכיוצא במוסא הוא קמן שחגי'ע לחי'נוך ¹⁴² ¹⁴³

דאף על נב דמפור מראוי'תא הוא חייב מדרבנן בכל המצוה ומברך עליהם ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶

כנדול ויש כה בחכמים לחייבו משום דלא עבר בבב חומיה דהא לאו בר חכי ¹⁴⁷

הוא, אבל נשים דאי מהי"ב ¹⁴⁸ להו רבנו עברו בבל תוס"ף דחא סימקרו בכל

לחז"ן שבתורה בפנשים ⁸⁰ אין כח בתן להי"בן ולעקור דברי תורה, ומצא שאם ⁹⁰

יברכו על מצות עשה שהיומן גוימט שהן עוברות בבל תוס"ף ומברכות הרכה ⁴⁶

לבפלה שלא צוה אותן ¹⁵⁰ לה הנורה ולה הכמים ¹⁵¹ , וכוונת בהנדה ודאי חו"א ¹⁵²

חי' ונצח דמדקא פטר ליה רב אהא בר יעקב כלומר הנדה משום דכתיב בעבור ¹⁵³

זה שנוע מינה דבכל תהורה מיה"ב ¹⁵⁴ ליה וליה דרבי' ¹⁵⁵ יהודה דאמר סומא ¹⁵⁶

צמוד מכל המצות האמורות בהנדה ומיעקיד הוא בבל תוס"ף ואי אמר הנדה ⁸⁰ ⁹⁰ ¹⁵⁷ ⁸⁰

ומברך לו עבר בבל תוס"ף וליכא להי"ביה מדרבנון כדאמרין גבי נשים, וכי ¹⁵⁸

מקשה מרב ששה ורב' יוסף עם כמה שהיו אומרי'ן ומברכי'ן לעצמן מקשה, וכי ¹⁵⁹

תרי' מתרי' מצח בזמן הזה דרבנון מתרי' שפיר, דכיון דמירבנון הגא' ולא אמרי' ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶²

תורה לחם עוני' שעוני'ם עליו דבוי"ט אלע בוטן יא"כא פסח, אין כהן בל ¹⁶³

תוס"ף, דרמי' לכאי דאמרי'ן בעירובין שבת לאו זמן תפילין ח"א ולישן ¹⁶⁴ ¹⁶⁵

בשמי'ני בטוכח דלא לקי', ולצמוץ מקשה, והא כל דחקון רבנון כעין דאמרי' ¹⁶⁶ ¹⁶⁷

חקון, פירוש זנחי דאי'נחו אמרי' לעצמן משום דליכא על תוס"ף, אבל לא ¹⁶⁸

ליפטרן אהרי'ני', ומתרי' דסומא חיי"ב מדאורי'תא ולי'תא לרוב אהא בר יעקב, ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷²

אי גמי' אפילו חיי' הוי' מצח דאורי'תא ואי'תא לידב אהא אי אמר סומא הנדה ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵

לנשטי' חיי'ן במקך כלום דמאי ברכה איכא בהנדה, תפי' דתהי' גרוץ אמרי' גאלנו ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸

היא שבה והודי'תא לטקום שגאלנו ואין זו ברכה מצוה שתקבענה עליו תובה, ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹

ואם יברך על אפילה מצה הא אמרי'ן כל שישנו בבל האכל חסן יטנו בקום ¹⁸²

אכול מצה, ומרור בוטן חזת ליכא מאן דמלי'ב דהוא מדרבנון, ועוד באפילה ¹⁸³

מצה ומרור כך הוא חסומא בשאר כל אדם, לא פטרן רב אהא אלע כלומר הנדה, ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶

וכיון שאין בהנדה ברכה יכול לאומרה כדאמרי'ן נשים סומכות רשות וליכא ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹

לאקאו'י אלא מרקא פטרי' אחרי'ני'. ונתברר עכשיו שאמורות הנשים לברך על ¹⁹⁰

עוץ מצוה, שזמ' ברכי' עוברות בבל תוס"ף וזמ' מברכות ברכה לבפלה, ולעשות ¹⁹¹

ומצוה בלא ברכה לבי' סומכות, וזוה"ל אנ' צוה לתהמרי', דהף על גב דקסי'תא ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴

לן דרבי' יוסי ורבי' יהודה וזלכה כרבי' יוסי' הא אי'תא פתח מתני'הין דאין ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷

מעבדין ביבי יהודה, וקיימא לן שחמנו רמנוהו... ומהלוקת דברי יי"א חלכה

188 189 נחתם מתנייתין, וסדר יזמין אין להוכיח דמביא ליה ברבי יומי בפרק ש"ת.
191 אבל סיהו יש לומר אף על פי שחעמדנו מתנייתין דהין מעבדין ברבי יהודה,
אין זו סתם ממורעה, דאי חזה תני במירוש אבל נשים מעבדין הוה סתמא
מבורר ברבי יהודה, אבל השתא דלא תני אלא קמניי יש לומר דנמ נשים נמי
אין מעבדין, והא דתני קמניי משום דבעי לסיחוי אבל סתמא קמניין בהן עד
193 שילמודו, דדוקא עם קמניי סתמא קמניין כדי לחנכו במצות אבל עם נשים אין
סתמא קמניין, דבמורה שרי לחו לסיחקע איהו לשם רשות, והא דלא תריין ליה
194 חכי, לריווחא דמילתא קא עבר, ולפי שיסתו חשיבו שחמילו אמ חדתיק אותי
195 196 197
198 199 לדרקא הא נשים מעבדין לא קשיא משום דתיא מלונתא דתנא, ולעולם אין זו
200 סתם מבורר דלא ברבי יומי, הלכך יש לסמוך על רבי יומי ולהניחן לעשות
בלא ברכת.

ה. הוא בסיפרא פרק ב, ד"ה פרשתא, אוח ב; ופזבא בנפרא חנינא טו, ב וש"ג
ב. דף לג, א
ג. שם כט, ב
ד. עירובין צו, א
ה. רוב דברי הובאו בחומסות שם בר"ה, שם בעירובין, ובקידושין לו, א
ו. ברכות כא, א
ז. סו"ה כג, א
ח. בבא קמא פז, א
ט. מסכת קטו, ג
י. עירובין צה, א
יא. שם צה, ב-צו, א
יב. דבריט טז, ג
יג. מסכת ר"ש מג, ב

[שלם מצד הבא]	מדבונן	161	בכ"א סתריין	במ"ס מירין	
162	במ"ס דרבנן	163	בכ"א וס"ס שעוויין	164	במ"ס
165	בכ"א חזא	166	בכ"א דכל	167	בכ"א
168	דברייתא	169	דברייתא	170	בכ"א
171	במ"ס	172	בכ"א	173	א"י
174	בכ"א	175	בכ"א	176	א"י
177	בכ"א	178	בכ"א	179	במ"ס
180	בכ"א	181	בכ"א	182	בכ"א
183	בכ"א	184	בכ"א	185	בכ"א
186	בכ"א	187	בכ"א	188	בכ"א
189	בכ"א	190	בכ"א	191	בכ"א
192	בכ"א	193	בכ"א	194	בכ"א
195	בכ"א	196	בכ"א	197	בכ"א
198	בכ"א	199	בכ"א	200	בכ"א

הפרה: בעמוד האחרון ספ"א יש קמא דהוה כדכתיב חייבה ככל שזריה בהמתו, וליה
איינא בהן המעשה הלי הלי שולחתי על פי שער הסקירות

וכתב רבינו ישעיה הנדול בספר המכריע שלו ערך עה, בספרא,

- 1. בכ"א נוחח"ל: בספרא דבר... במ"ס מהחיל דבר... 2. בכ"א ומ"ס פומכין
- 3. בכ"א אבא [ונתקן בין השיפוח] 4. בכ"א הדאצאנותו 5. שיש טמיכה,
- בכ"א שסמיכה 6. חמר ר"י... לנשיב, במ"ס חמר 7. בד"ר קמיסלני, קא
- מיסלני, במ"ס פליני 8. בכ"א שפין 9. בכ"א אותם; במ"ס אותה 10.
- בכ"א משוח בל 11. בכ"א סבדי; במ"ס ס"ל 12. בכ"א בידם 13. במ"ס חמר
- 14. בכ"א גטרק יום טוב של; במ"ס ביום טוב 15. במ"ס דראש 16. במ"ס החתק
- 17. בכ"א נוסף; ציום טוב, ולא... מלחקוע, במ"ס וכו' 18. ור"ש... וכו',
- במ"ס כו' 19. במ"ס בהן 20. שאין בה אלא, בכ"א שתיא 21. במ"ס ואין
- 22. בד"ר חמר 23. ור"ש ור"י, בכ"א ור"י ור"ש... תוס"ף, במ"ס חמר
- 25. בכ"א נוסף; בכל יום 26. בכ"א ברבל 27. בכ"א ומ"ס בידם 28. במ"ס
- ואוקיסון 29. בכ"א ומ"ס שחוז 30. האשה לחו"ה, בכ"א ומ"ס להניח אשה
- 31. לעשות אותה, בכ"א ומ"ס לעשותן 32. בכ"א ומ"ס תבדא 33. בכ"א דהילכתא
- 34. בכ"א חז"ל ונקטו 35. בכ"א ומ"ס כל 36. בכ"א כוונתה 37. בד"ר
- ברכה 38. בכ"א ומ"ס אך בלא ברכה 39. בכ"א ומ"ס שאם 40. בכ"א קידשנו
- 41. בכ"א במצוותיו 42. בכ"א וציוו 43. בד"ר שריא 44. במ"ס ז"ל 45.
- במ"ס חמר טכאן עד, ואו"ל... ברף הבא, ובמקום; וכו' 46. בכ"א גרמח
- 47. בכ"א אחר 48. בכ"א אחר אמת ויציב 49. בכ"א דאוקיסון 50. בכ"א הוא
- 51. בכ"א לסניין 52. בכ"א דלמויה 53. בכ"א ולא הרי"ה 54. בכ"א נכמל; חתונה
- דלמויה ולא הרי"ה לתו סכומ [בדאש העמוד הבא] 55. בכ"א לתוצת קריא אח 56. בכ"א
- ושבעה 57. בהן... לוי, בכ"א: במקום שאין לוי בעין 58. בד"ר אלמא 59. בכ"א
- רא"ה 60. בכ"א מיהי"ב 61. בכ"א בבירא 62. בכ"א חמר 63. צ"ו"ס, וד"ר
- חמר 64. בכ"א והא 65. בכ"א בריה 66. בכ"א הילכתא 67. בכ"א ודחזו
- 68. בכ"א בעזרת 69. סדמא... המצות, בכ"א ברבי יחודה 70. בכ"א צ"צית 71.
- וב"ה"ג, בכ"א ויום הכיפורים 72. בכ"א קריה 73. בכ"א לי"קיים 74. בכ"א
- למיעבד 75. בכ"א רב רב 76. בכ"א הן 77. בכ"א מיהי"ב 78. בכ"א דמברס
- 79. בכ"א אחיים 80. בכ"א דמכרינו 81. בכ"א טפקינן 82. בכ"א וסמטסקין
- 83. בכ"א ומ"ס ואינם 84. במ"ס גרמ"ס 85. דבר"ט הללו, בכ"א ומ"ס דבר"ט
- 86. בכ"א שאילו; במ"ס שאלו 87. במ"ס הקפדה 88. בכ"א לא און; במ"ס או 89.
- במ"ס דודאי 90. במ"ס חמר 91. במ"ס הסומא 92. בכ"א ומ"ס שהקפדה 93. ב"ו
- ואין, במ"ס אין 94. במ"ס נוסף; ית' 95. במ"ס אט 96. במ"ס: ס"ל 97. במ"ס אל
- 98. בד"ר סכוין; בכ"א סיכוין; במ"ס סכוין 99. אלא... תוס"ף, בד"ר חמר 100.
- בכ"א ומ"ס בשמכונין 101. בכ"א כוונה 102. בד"ר נמר"ל 103. במ"ס נוסף
- מכו"סין 104. בכ"א מיסלני 105. בכ"א לחן 106. וסוקמין... יצאק, במ"ס: כנ"ס
- 107. בכ"א סיפליני, קא ממלני, במ"ס פליני 108. בכ"א וה"ס היא 109. בכ"א ש
- 110. במ"ס היא 111. בכ"א והילכך 112. בכ"א וצ"ל 113. בכ"א שתי"ס; ומ"ס
- שני"ס שני"ס 114. בכ"א דהצ"פ 115. בכ"א הן 116. שחלש"ס... יצחק, במ"ס חמר
- 117. בד"ר והצ"פ ח"ה; במ"ס וצ"ל 118. בד"ר דלצאת 119. בכ"א נוסף; לצב
- 120. ש... כוונה, במ"ס חמר 121. בכ"א ומ"ס נוסף; יד"י חובה 122. בכ"א סיכו
- 123. במ"ס סכוין 124. במ"ס סכוין 125. במ"ס סכוין 126. במ"ס סכוין
- בכ"א בלבעבור 127. בכ"א חמר; במ"ס סיכוין 128. בכ"א משום 129. בכ"א
- שמה"ו 130. במ"ס סכוין 131. ר"י, חמר בכ"א 132. בכ"א ומ"ס סיכוין 133.
- בכ"א ומ"ס בחכמים 134. במ"ס וצל 135. סין השומ"ן, בכ"א סמוס"ן; במ"ס סמו
- 136. במ"ס יאודא 137. במ"ס פוסט 138. בכ"א ומ"ס סכוין 139. במ"ס סח"יב
- 140. בכ"א מיקיד; במ"ס הפקיד 141. במ"ס לחי"ב 142. במ"ס דסומא 143.
- בד"ר בסו 144. בכ"א מרדור"ה; במ"ס מר"ה 145. א"א... סדרצון, במ"ס סריבין
- 146. במ"ס סכוין 147. בד"ר יצ"ל 148. בכ"א ח"י"ב 149. בכ"א ב"ה
- במ"ס בידן 150. בכ"א ומ"ס ח"י"ב 151. במ"ס ח"י"ב 152. ודאי ח"י"ב; במ"ס ח"י"ב
- 153. במ"ס קא 154. בכ"א סח"יב 155. במ"ס כר"ב 156. במ"ס דמומר 157.
- 158. א פצות; במ"ס סכוין 159. בכ"א ומה"ס 160. בכ"א ומה"ס

צדקתו ופירוש המצוות ופירוש המצוות

לשלוחו ליקח המים ולקח העוריים שעוריים ולקח המים חנו' חדא עם פ'חתו
פ'חתו לו ואם הוחירו הוחירו לו והמציא מ'רד' עם פ'חתו פ'חתו לו ואם
הוחירו הוחירו לאמצע, אמר רב' יוחנן לא קמיא חז' רב' מאיר חז' רב'
הוודה, חז' רב' מאיר דאמר קנ' להו בש'נו' פ'ירוש כ' היכ' דאמר רב'
מאיר צב' צבע דבשנו' דעת בעלים הו' נזילן חז' חכ' נמי הו' שליח בש'נו'
דעתו של בעל הבית הו' כנזילן וכ' היכ' דאילו נזיל כמנו סעודה ומחר בחם
וחרו'ח בחם אינו משלם לו אלא סעודתו חז' חכ' נמי השתא אינו משלם לו
אלא סעודתו וכל הריזה הוא לשליח, והא דמציא הוחירו לאמצע חז' רב'
"חורה דאמר החם כיון דבחי'תירא החז' לידיה מעיקרא ולהו בתורת נזילנותא
לא הו' נזילן והכא נמי כיון דמעיקרא לא אתו חז' סעודה לידיה בתורה
נזילתא אין לו דין נזילן הלב כבד נשתעבד מתחלה שי'עשה שליחותו של בעל
הבית, ואם תאמר כל השבח י'חז' לבעל המעות דהא במתני'תין ה' לא חנו' אמ'
השבח י'תר על התוצאה נותן לו את התוצאה וכל השבח דכעל הצטר והכא נמי
כל השבח י'היה לבעל המעות, תשובה בודא' במתני'תין דנו'ף השב' הו' דבעל
הבית ואף על גב דשי'נהו מצב' אינו יכול לקנותו בזה השינוי כי אשבח
[אבל חז' סעודה]
הא' צמר ברשותא דמחרי'ה אעב'ת שקל סי'נה ומעות מי אשבחו שי'הו המעות
בעין וי'היה השבח עליהן לה השב'חו אלא החס'ים שקנה שקנה בחם והחסי'ם
הללו של בעל הבית היו שנאמר חס'יו השב'חו, ודין היה כיון שני'לה השליח
דעתו שלא בעבור בעל הבית הוא מורה אלא לצמצמו הוא קונה שכל השבח י'היה
שלו, אלא כיון שמתחלה קיבל המעות מידו על דעת שי'עשה שליחותו ונשתעבד
בכך ועבש'יו הוא חוזר בו די' לו שנעשה לו כמו שנתף עמו וחולק'ים שני'חם
ע' במעות'יו וזה בשבח שו'תו שלא כל הי'מנו לסחור ולהרו'ח בשנעות'יו של
הב'ירו צב'ילה ואם לא באו בידו בנזילה הלא על דעת שי'עשה שליחותו,

וכן נראה שיש להקדים הדין הזה לדין הבא
 אלא בעבור עמנו דמילתא רבי מאיר ורבי חזקיה, וזאת דוקא הסיט ושעריים
 משום דהשתא מצד מעין שליה דכ"י דבני לעצמיה ובני ולא בעבור געל בליה
 שחסישים מוכיזים אבל אם אמר לו לקנות חסיים וקנה חסיים אף על פי שאמר
 עכשיו השליה ב"י לעצמי קניתיס א"נ וזמן אלא אמרינן בעבור בעל הבית
 קנאס והשתא הוא דקא בעי למיהדר ביה ולא מהימן לזכר שלעצמי קניתיס עד
 ט"ב"א ראייה, וכ"י ש"גז דעתו גמי של בעל הבית דאמר רבי מאיר כוליה
 מבחא דעליה הם ורבי חזקיה אפר הנלקין, חזי סילי כ"י מעין ואמר שליח
 דהא לעצמי דבני, אבל אם חביט דשעוריים אלו ונחגו לבעל הבית
 ואמר לו קבל מה שקניתי לך כ"נן שנילה דעתו שכל מה שעושה על דעת שיקנה
 בעל הבית עשה בזדאי שכל השבח תא לבעל הבית והסתח הוא של שליח דאמר
 ליה לתקוני שדרתיך ולא לענותי, ובמתגיהין גמי כ"י אמר רבי מאיר נותן
 לו דמי צמי דכל המשנה דעתו של בעל הבית נקרא בזולן, חזי סילי כ"י מעין
 צבע דכל מה טבעתי לא על דעת ליחן לך [אלא לעצמי עשיתי דמנלה דעתו של
 דעה לבדול עשה, אבל אם אמר לו בשבנה עלתה לי עתן לי שכירות שהתנה
 לי וקה את שלך חכי גמי דידו על החתונה דלא שקיל אגרייה ולא קני לתעא
 צמר אלא אם השבח יזתר על החוצאה נותן לו מה החוצאה וכל השבח הוא של
 בעל הבית, אמר רבי אלעזר ממאי, די למא עד כאן לא אמר רבי סארי החס
 אלא במידי דחזי ליה לבומיה אבל לשהורה לא אמר, אלא אמר רבי אלעזר הא
 והא רבי מאיר ולא קשיא כאן לשהורה כאן לאכילה, מירוש רבי יוחנן לא
 אפליג בין חיבא דקא בעי לחו בעל הבית לאכילה ובין חיבא דלא קא בעי
 לחו לאכילה אלא בכולחו טליג רבי מאיר ואמר המשנה דעתו של בעל הבית
 נקרא בזולן וכל השבח הוא שלו והלכך תא דתניא לאסצע לא סיחוקסא אלא
 כרבי חזקיה, ואמר ליה רבי אלעזר ממאי דלא שני ליה לרבי סארי, די למא
 עד כאן לא אמר רבי מאיר דחזי בזולן אלא כשיצאה פותם על דרך אכילה
 דומיא דצמר שרצה לעשות מטנו בנד אז ודעי חזי שנינו במור וקנה השליח

5

כל השבח כבודו אבל לסחורה לא קרא ע"ש ר"י אלא אכתי בשליחותא דבעל

הבית קאי וחלבו ה"ז וד"ו כבודו במזר שיחא כל חכמה שלו זאף על פי שאוסר

אני לעצמי אני קונה והשחבר בהן ד"י לז' שנועשה וזאתו שותף עם בעל הבית אבל

שיקנה כל השבח לעצמו כבודו במזר לא אלא סודה בהא לרבי יחודה דיחלוקו,

והלכך הרווייחו מצ"נו לז' קודם כרבי מאיר הוא דתניא הוהירו לטליח לגבילה

דח"י שינוי צסור ודינו כבודו וז"ל דתניא לאמצע לסחורה דלז' ח"י שינוי

צסור ודינו כבודו שותף עמו אבל ודאי רבי יחודה ב"ן לסחורה ב"ן לאבילה

לא מצי למיקני גוליהו שבחם כבודו אלא ד"י לחיות שסוף עמו, וכ"ן דקיימא

לן הלכה כרבי יחודה ב"ן וז"ל וז"ל לו מעות ליקח לו חס"מ לאבילה ב"ן את נתן

לו לקנות חס"מ להרויח בהם וזה השליח הלך ושינוח דעתו וקנה לעצמו חשבה

הוא לאמצע, ורבי אלעזר ורבי יוחנן לא מליגי אלא במילתיה דרבי מאיר אבל

במילתיה דרבי יחודה שניהם שוין כדמרישית. ו ר ב י צ ו י צ ח ק

וצוק"ל כתב² וכ"ן דקיימא לן כרבי יחודה הוינן אם לסחורה נתן לו בתורה

שוחסות אם פ"חתו מ"חתו לשליח מסנ"י שהוה משנה ואם הוהירו הוהירו לאמצע

דהדעתא דרזוחא יתבינחו ג"תלית, ואם לא נתן לו בתורה שוחסות אלא לקנות

בהן חס"מ בטחורה ולא יטול ממנה כלום אם מ"חתו מ"חתו לשליח מסנ"י שחזו

משנה ואם הוהירו הוהירו לבעל חפצת, וכן אם נתן לו מעות ליקח מסנ"י

חס"מ לאבילה וקנה לו שפורים אם מ"חתו מ"חתו לשליח ואם הוהירו הוהירו

לבעל חפצת דלא אמרינן הוהירו לאמצע אלא שנתן לו מעות בתורה שוחסות

לקנות מהן חס"מ ולקח מהן שפורים שפורים ולקח מהן חס"מ אבל שלא בתורה

שוחסות ב"ן לסחורה ב"ן לאבילה אוליגא דרבי יחודה דינו שוח אס הוהירו

הכל לבעל חפצת ואם מ"חתו מ"חתו לשליח וכן הלכתא. הנה רבינו צחק

סובר שאף על פי ששינוח דעתו של בעל הבית כל השבח הוא של בעל חפצת, וז"ל

לא יתכן כלל, דהא בפירוש ח"י הוהתן מעות לשלוחו דאלמא לאו שוהפס שח"י

ואפ"לו ח"י הוהירו לאמצע והוסימונא לה כרבי יחודה, והלכך זה המסק

א"י שולה על סוניה דשטחא כלל אלא שברח לבו הוה אומ"י בלא דטח החלכה

וסיני שראח רבינו יצחק בסתניתין דאמר רבי יהודה דכל השבח תו דבעל
 חבית, ולא היא דהתם צמיה דבעל חבית הוא בעינין זכיל היבא דקאי ברשותא
 דמאריה קאי וכי שבח ברשותא דמאריה אעבא, אבל התם דהפיין דאשבתן לאו
 דבעל חבית תו דהאי שליח שבגניחוי לצמטיה אדירבא סין דינא חוה יליהו כל
 שבחא דיזיח קלא דילת טעם למהוי בעלגש במוצתו בעוה דמכא אתו לידיה
 לאו בתורת בזלוגהא אהו לזיח טעם לביעבו שליחותא על בעל חבית וחסחא
 יאדר ביז דיו שנעשה אהו צוהי עכו בדפרישיה, גפ רבינו ג' ה' ל
 וצוק"ל בתב זכיון דקיימא לן הלכתא כרבי יהודה דסתניתין דאמר אס ושבח אהו
 על החוצות נותן לו את החוצות ואם החוצות ה"ה על השבח נותן לו את השבח
 חתון נמי כל המשנה ידו על התחנות, הנותן מעות לשלוהו לקנות לו דבר ידוע
 ושינה השליח בין לאבילה בין לפחורה תם פ"הו פ"הו לשליח ואם חותריו
 חותריו לאמצע בעת שנתן לו המעות בתורת שותפות, אבל אם נתן לו בתורת
 שליחות הכל לבעל המעות בדגריסין בפרק אלמנה נזונה מנכסי חוסים אמר רב
 זאמן אמר רבט בר אבוח בשן שנה רבי הכל לבעל המעות צוקימנה בדבר שאין לו
 קצבה, הנה רבינו חננהל מטעם מצריין שאינו מוסק על פי המרייחנה אלא
 על פי רבי יהודה דסתניתין, אבל לטי המרייחנה מטעם הלוקו, וזה לפי תכן
 לזכר דפליגה ברייחא הסתניתין דאם בן איכא מוקי רבי יוחנן לברייה דהוי
 חותריו לאמצע כרבי יהודה דסתניתין, והא רבי יהודה דסתניתין אפי' דבעל תבין
 שקיל כוליה שבתא וחכא היכי אפי' לאמצע, בלא ודאי שינוייה דהה סילתא הוא
 נדשנ' 10, נחמי דאיתי דאיה מסאי דאמריין בפרק אלמנה נזונה כהן שנה רבי
 וכל לבעל המעות אין זו ראייה יפה, דהתם לא שינה שליח דעתו של בעל חבית
 גלל ושלחותיה עביד, אבל חכא מיייריין דשינה השליח בדעתו של בעל חבית
 ועקריה לשליחותיה, וכה דוסח דין זה לזה, חדע ולא דמו דתא תתם חוסימ
 לו אחת יתירה הכל לשליח דברי רבי יהודה, והא אמר רבי יהודה וכל לבעל
 חבית, שמע סינה מעמא דתפי לחוד ומעמא דתפי לחוד ולג בפעמא חדא תלו

ואף על כן דשו"י"ח שליחא ולא שוחתא, וא"י חבי"תו נ"חלי"ח בחזרה שוחתא
 וז"ח ש"ינח זקנה על דעת ש"י"ת"ם לו כל ה"י"י"ח האצ"י לומה שחזר"שלה! ובחלק בעל
 הב"ת גמ"י שק"ל פלגא כ"י"ן דש"ינח דעתו ולא רצח ש"ינח בעבורו כשו"י"ן ל"ח
 שוחף בחזקא חולקא ושק"ל שלי"ח תלחא ר"בצ"י ר"זוחא ובעל הב"ת שק"ל ר"בצ"א,
 כ"ך עולח ד"י"ן ז"ח הכח סוג"י"ג דשמע"תא. החכו עלי"ח במערבא לרבי"י יוחנן אליבא
 דרבי"י יחודו זכ"י מ"י הוד"עו לבעל הנפ"ס ש"ינח ח"ט"ו לבעל המעוה, פ"רזע
 וא"י"ו ד"י"ן ש"ינח בעל המעוה כלום אלא כל העב"ח ח"י"ה לשלי"ח, ו"לא דמי לתח
 דמתנ"ה"י"ן משום חכ"י תו"י כול"י"ח שבהא לבעל הב"ת משום דצטרי"ח הוא דאשבח
 דאבזחא על זב"י צמרי"ח קא"י וכ"י"ן דלא קנ"י לצמרי"ח צבע כ"י אשבח גרשוחא דבעל
 הב"ת אשבח, אבל תכא דחמ"ן הוא דאשבח וחמ"ן חזו נ"מזכר מ"י הוד"עו לוח
 חמוכר שוחמ"י"ח ו"י"ן של ז"ח חשלי"ח ש"ינח חמ"ן לאותו בעל חמ"י"ח וכ"י"ן דלא
 ידע ב"ה ד"י"ן תו"י שכל המעוה ח"י"ה לשלי"ח, ורבי"י יחוד"ה, לא משבח ב"ה משום
 דקסבר בעל המעוה קונה ואף על פ"י שלא ידע בו המזכר, וכ"ך כתב ר"ב י"ג
 ח נ"ג א ל זצוק"ל ולי"תא להא דמחכו עלה במערבא, ט"חו סצ"י"ן למילף מהא
 חזכא דמן ד"ינא הו"ח דלי"חז"י כול"י"ח שבהא לשלי"ח ולא י"נה בעל המעוה כלום
 דלא דמ"א למתנ"ת"י"ן דצבע בדמרי"ש"ת, ולאפוקי מרבי"נו הנזכר נרבי"נו יצחק
 דמדמו לה למתנ"ת"י"ן, ואף על כן דלי"תא להא דמחכו עלה במערבא זה"י דלי"תא
 דלי"קנ"י שלי"ח כול"י"ח שבהא אבל פלגא ס"תח קנ"י כרבי"י יוחנן.

א. כאן ב. ב. לעיל ק.ב. נ. גר"י"ף לכאן ד. גר"ח שבאו"ח"ו לכאן,
 צ"י 99 ה. ב"בא מצ"ע"ע ע"ו, א. ו. כתובות זח, א. ז. גר"ח שבאו"ח"ו נ"י לתא

1. בד"ר ולא 2. בד"ר דבהזכירם 3. בד"ר חצבע 4. בד"ר ח"ט"ו 5. בד"ר
 של 6. בד"ר אבל 7. בד"ר לא 8. בד"ר נ"מ 9. בד"ר נ"ב 10. בד"ר
 כושני"ן 11. בד"ר דשו"י"ח 12. בד"ר תולת"י 13. בד"ר בשל

בריט"גו... המרק הנזכר... א"ה המר עליה שעשהו בער"ם רב
 אחדא אמר חו"י עליה רבא אמר לא הו"י עליה, חכ"י קאמר ליה א"ג"ס מח"מנט
 הוא א"י בעי"ת מדו"ר"י לי ביד"ה שוד"י, רב"י יוחנן ורב"י אלעזר דאמ"ר וצו"ר"י חו
 עלי"ן שעו"ו"ו גוד"ם חו"י עלי"ה, אמר רב"י הו"דא אמר שמואל א"ן כעלה"ן סעו"ת
 בדי"קנ"י והמ"לו עדי"ם החומ"ם עלי"ה, רב"י יוחנן אמר חס עדי"ם החומ"ם עלי"ת
 סאלח"ם, אלא שמואל כ"י חז רב"י אבא הו"ה מסי"ק ב"ה צו"י ברב"י יוסף אמר ל"ה
 ל"ב ספ"ת בחז"ה דאמ"ת א"י ה"י נהו ג"חלה"י, שאל לתת"ס אמר ל"ה רב"י בר"ה א"י
 כתב לך החקבלת"י גמ"י ולא כלום הוא די"למ"א עד דאמ"ת שפ"ב רב"י אב"ה ונמלי
 צו"י קמ"י חמ"י והחמבלת"י ורב"י אב"ה ולא כולת חו"ה, אמר ל"ה ואל"ה מא"י חקנ"ה"ת,
 ז"ל וקנ"נהו ז"ה לך אב"ה אדע"ה וחס"ה את וכתוב ל"י החקבלת"י, כ"י חז דרב"י ספ"ה הו"ה
 מסי"ק הר"ס"י אלמ"י צו"י ב"י חו"ה"י אקנ"נהו ג"חלה"י לרב"י שמואל בר חמ"ה אב"ה ס"מ
 דב"ה חז ב"י אה"ה גמ"י עד חו"ה, וק"ם ל"ה רב"י ב"י חו"ה"י דשמואל ורב"י דאמ"ר
 חל"ה שעשו"ו בער"ם לא חו"י שלי"ה, וסוף על צב דרב"י אחדא פל"ג עלי"ת דרב"י ורב"י
 יוחנן ורב"י אלעזר קי"ס"י כוח"ה נק"י נה ל"ן פ"ל הי"כא דפלי"ג"י שמואל ורב"י יוחנן
 פלכ"ה ברב"י יוחנן, כ"י"ן דק"ם רב"י דהו"ה בח"ה חלכ"ה כוח"ה"י חו"ה וסוף על מ"י שעשו"ו
 בער"ם לא סקבל עלי"ה אונס"ה דאד"ה"ה עד דאמ"ר, ו ר ב י י צ ו ה נ א ל
 וצו"ק"ל כתב² ומדמקש"גן ומתק"גן גלי"ג"ה דרב"י אחדא ש"מ"י ג"ה דחלכ"ה כוח"ה"י,
 וחז דרב"י יוחנן ורב"י אלעזר קי"ס"י כוח"ה"י וחס"ה"י עלי"ת שעשו"ו בער"ם חו"י שלי"ה,
 וכך כתב גמ"י ו ר ב י י צ ו ה נ א ל, והלכ"ה ברב"י חס"ה דין"י"י רב"י יוחנן
 ורב"י אלעזר כוח"ה"י וחנה ל"ה רב"י ח"י"ד אצל רב"י"ם ולי"ת חלכ"ה כוח"ה"י ובעל"גמ"ה
 דשמואל ורב"י יוחנן פסק¹ חלכ"ה בשמואל משום דרב"י קמ"י כוח"ה"י, וצ"ו
 נראה ל"י, דשמואל ורב"י יוחנן גמ"י בשל"גמ"ה דרב"י חס"ה פלי"ג"י וכ"ה
 חלכ"ה חס"ה, ורב"י גמ"י לא חס"ה חקנ"ה אלא ש"כח"ב ל"י החקבלת"י, וחס"ה ח"ה

דסבור רבא כרב הסדא אמאי לא אמר ליה דליעבדיה שליח בעדימ, אלא
 לאו שמע מינה סבירא ליה לרבא דהליה שפסמו בעדימ לא הוי שליח
 והלכך ליה ליה תקנתא עד זיכתוב לז התקבלתי. וכן כתבו א ב ס י
 ז ר ב ו ז א י אין משלחין מעות בזיוקני על ידי סיסן ואמילוי עדים
 המוסים עליה על הזיוקני עבדה, כלומר דשלח שעשאו בעדים לח הוי שליח,
 ורבי יוחנן אמר אם עדים המוסים עליו משלחין, רבי יוחנן למעמיח דאמר
 לעיל שליח שעשאו בעדים הוי שליח, אלא מלונתא דהא ח"א עם מלונתא
 דרבא ורב הסדא, וכיון דהלכה כשמואל דקם רבא כותיה כמילא אידיחא ליה
 כילתיה דרב הסדא, ו ב ט ט ק ו ח ש ל ז א ו ג י דאח"י כתוב
 הלכתא כשמואל דאמר אין משלחין, והיכי ליעביד כ"א דרבי אבה וכו'
 עד נמק לאמיה עד תואך, עוד כתב זתי שניה נבול שליח שלוחו כמותו
 והני כילי לענין בזילה אבל מלוח דשוי שליח לא סמך לוח עד דמקבל
 עליה כלוח אנוסא דאורהא, וכוז שחילק בין גבול ובין מלוח אינו
 גראת לי, הלא דין גחרי לחם והכי אזלא מוניה דשמעתא, וכולה שמעתא
 לא מיירא תלא כערונתו מי שמענות בידו לשלוח לו ומתפחד מהזנס מדרך,
 אבל אם אינו רוצה ליחנס לאותו השליח הכי נמי דמצי למיכרי ליה לאו
 בעל דברים דידי אח עזי רכונא ליה הלח דדרכהא בדכתבין לעיל בפרק
מרבנא. ו ר ב י צ ו ה א י ז א ו ז י צ ו ק ל כתב, והאידיחא
 נהונ כולי עלמא התגריה והסותריה לשלח עת אל פת בכתבם ועל ידי
 שליח, וכיון דנהוג תנרי חכי דעין בינוהם כפי מנהגם, וחמולה סמוך
 לחבירי בכתבו או על מין זאבד בדרך או נהנס לא כ"ל אידך למיכרי
 ליה לא איבעי לך לשדורי בזיוקני ובכתבא, דקי"מא לן מנחנא הלכתא
 חווא, ואינו נראין לי דבריהם הללו, דמה קטא לז לעליה בכתבו שלא
 לי סמוכי על יד זה וכל אחריהו ח"ה עלי דדאכרין סי כתב לך התקבלתי.

ושמא אותם החזרים שנהגו לשלוח בכתבם ועל ידי שליח כך היו בוחבים
 לתת חינם אדרת עליהם, אבל להחליט את זה בכתב כך היו נמנעים ² שהיו
 המעות בידו מן האונס וכל האחריות מוטלת עליהן עד שיגיעו המעות ליד
 בעל המעות, וחילוק יש בין כשמוכר לו גמיו שלח לו ביד פלוני ובין
 ששלח לו בכתב ידו שלח לו על יד פלוני, כשמוכר לו בתימן תנן וצ"ל אמר
 לו חשואל שלהתה לי ביד בנין וכו' עד ושלחה ונתתה חייב וכן בשקא
 שמתזירות, ועל ידי כתב אמרינן ³ כי כתב לך התקבלה, מעמא דכתב ליח
 התקבלה אבל אם לא כתב לו התקבלה הך על גב דשלח לו בכתבו שלח לי
 לא נפטר מן האונס, ומעמא דמילתא הוה דפדמא ליח שלח לי בפיו כיון
 דקיימי פנימ במונסי כאילו אמר ליח כל האחריות יחא עלי דמי שאין
 לומר שליח אימנסי בשעומד עמו, אבל כי משדד ליח מדוכתא אחרניא מה
 לי אם שדד ליח בכתבא מה לי על ידי שליח כל כפה דלא כתב ליח התקבלה
 לת מימנסי כיון דלא קאי בהפ"ה.

א. כ"ט, ב.
 ב. ע"י ר"ח שבאוה"ג לכ"ט, ד' 100, וזוהו הנובא בראב"ן ר"ש צד קצ"ו,
 ג. בר"י ה' לכתב
 ד. מוליח ה"י אב"ד (הראב"ד חשני), ושמאם שבספר הפ"ט דיע"ט סימן ס
 ט. ביאור הדיון במונסיין להתנו הראב"ד (השלישי בעל החטאות), אבל הסובא
 כ"ט לא מצאתי שם
 ה. חושב בהלכות פסוקות צד סו, ועיין מילואים לאוה"ג על ב"ק, צד 168
 ו. שם סוף צד פג, ועיין אוה"ג לכתב סימן רט"ד ור"מ, צד 33-34
 ז. עיין בסימן חכ"ט
 ח. עיין אוה"ג לכתב, סימן רמ"ה, צד 38
 ט. צדא סצ"ע צד 38

1. בר"י פסקי 2. בר"י סו

נרטי"נן בפרק מרובה זף ע, א, אסרי נחרדעי לא כתבי"נן אדרכתא¹

אמלמלי, אמר ליה רב אסי לאסימר מאי סעמא משום דרבי יוחנן דאמר
רבי יוחנן גדל ולא נתימרו חבתי"ט שניהם אינן יכולין לחקדיש זה לסי
מאינו שלו וזה לסי שאינו ברשותו, ה"ה דאמרי אסרי נחרדעי לא כתבי"נן
אדרכתא אמלמלי דכמריה, סתמא דכמריה דמיהזי כמיקרא אבל לא כמריה
כתבי"נן, נדקא אסרי"נן ולישנא בנרא אמלמלי דכמריה מפלל דלישנא קמא
מיי"ר אמילו במלמלי דלו כמריה, ונדקא מרטי"נן דישא לרבי יוחנן מכלל
דרישא לא מיי"ר"נן אלא במלמלי דצריך להוציאם בדיי"נן דרבי יוחנן לא
אמר אלא צול שחבירו מעבדו בידו ואינו רוצה ליהגם לו אבל אם היה לו
מקדון בי"ד אחרים ואינו הותרים לו ואינם מעבדים מליחן לו לא אמר רבי
יוחנן בחווא דאינו יכול להקדישו דכל היכא דקא ברשותא דמאריה קאי
ויכול להקדישו, וכך כתב גם ד ב י ג ו י צ ח ק וצוק"ל בפרק

שנים אוזוין² ואמר דחכי נמי אימרי משמיה דנאון, וכיון דיכול
להקדישו כתבי"נן עליה אדרכתא ולא אמרי"נן לא [כתבי"נן] אדרכתא אלא
אמלמלי דצריך להוציאן בדיי"נן דומיא דרבי יוחנן כנזן נזל וכיוצא
בו, ולישנא בתרא חוסי"ן דאפילו אמלמלי דצריך להוציאן בדיי"נן
כתבי"נן אי היכא סהדי דנזל ולא מצי למיכמרי"נחו, וחיבא דלת כתבי"נן
אמלמלי דכמריה ומשום דמיהזי כמיקרא ובל אי³ כמריה אלא מחזיק בהם
ננצלנזחא כתבי"נן, זליח לחו דרבי יוחנן ופליגא האי לישנא בתרא אדרבי
יוחנן, אי נמי יש לומר דלא פליגא, דכברי נחרדעי דאינו יכול להקדיש,^א
ואפילו חכי אמרי דכתבי"נן עליהו אדרכתא משום דלאו קנין מקנה ליה
אלא דליזיל ולידון ולמיק וליית' ליה אבל לעולם אם רוצה ליהגם לו
קנין נסור אינו יכול לרבי יוחנן, וריאית' ש ר ב י ג ז ח ז א ל
וצוק"ל תולה עם פעם היכא דאמרי כרבי יוחנן דאמר גדל ולא נתימרו^ב

הבעלים שניחבתי גם יכולים להקדישם.

כזכה דליתנהו בהמה ליה להו דרבי יוחנן, דאמילן הם חמשה לומר דאית

לחו, שעמא דגהרדע^א לאו משום דרבי יוחנן הוא דאם כן אמילו בדלא

כטריה נמי לא זכתוב, אלא טעמא דידהו חזי משום דמיחזי כשיקרא

כתבינן לאף על פי שאינו כזל להקדישו בדכתוביה טעמא, וכך כתב

גם רבי יוחנן אלא חזון וצוק^ב ל' דליטנא בחרא דגהרדע^א פליגא

אדרבי יוחנן, אבל חזון בעיני דלא טליגא בדפרישית.

והא דכתבינן אזרכתא אמטלפלי דוקא אמטלמלי דפיתוחו בעין

דבוי הקנאה נינהו, אבל אם היחח לו מלוה אצל חבירו שאינה בעין

שאותן המעות שחלוה לו הוציאו כבר ואינו בעין, אינו יכול להקנותו

לחבירו, שאין קנין חל אלא על דבר שהוא בעין, ואפילו הקדש שהוא

חמור אינו חל אלא על דבר שהוא בעין שאם אמר מח שמלוני חייב לי

הא הקדש לא אמר כלום עד שיחא דבר המסומן לו ועניו^ג בעינו.

ורבי יוחנן דר' זצוק^ד לכתב, לא כתבינן אדרכתא אמטלפלי,

פירוש אם יש לראובן אצל שמעון כסף או כלים או בחמה או שער נטלפלין

חוב או הלואה או נטילה או גניבה וכו', ומשמע מפירושו דהיכא

דלא כפריה ככתבינן אדרכתא אמילו אהוב דמטלפלין ואמלוה, ודבר זה

אינו נראה לי כלל, דמה קנין שייך בדבר שאינו בעין, בין על ידי

חליטין בין על ידי זיכוי קרקע אינו חל אלא על דבר המסומן ועומד

בעינו, אבל החוב שאינו מסומן ואינו עומד בעין איך יתכן שקנחו

אדם לחבירו בשום סגים שבפולס או שיקדישאו, אם היה לו שער על אוחה

הלואה מקנח אותו שער לחבירו במטריה ובכתובה מפני שהשער הוא חמץ

וחייל קנין עילויה זכיון שקנח חבירו אותו השער קנח כל שעבודא

דאית ביה, ואפילו חכמי אש חזר ומחל חובו ללנה מחול, ופעמא דמילתא

משום שהחוב אינו בר קנין בדפרישית.

וקיי"סא לן בכל דיבכא דהלכותא הלישנא בתרא וחלכין אבל המלפלי
 ראי' חנהו בעין כתב' גן אדרבא אבל אמולפלי דמשייה לא כהב' גן אדרבא.
 וכך כתב גם ר' ב' ז' ז' ו' ז' ו' ק' זצוק"ל^ח מאן דמיית' אדרבא
 אמולפלי דכפריה לא מהני' ליה ולא מירי' וליה ליה ושוחא לאשבועי'
 ולא לא שתנו' דינא בהדיה כלל דלא כתב' גן אדרבא אלא אמחן דלא כמר
 בחיה סידי דמורכי' ביה אבל אמחן דכמר לא כתב' גן דקי"סא לן כנהרדעא,
 וכך כתב גם ר' ב' ז' ז' ו' ז' ו' ל' זצוק"ל^י איכא דאמר' אמרי'
 נהרדעא לא כתב' גן אדרבא אמולפלי דכפריה, אכר' ליה רב אשי לאסימר
 סאי פעמא אמר ליה משום דרבי' יוחנן דאמר גזל ולא נתיישו הבעלים שני' חם
 אין יכולין לחקיש' ח' לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו, ולא אשכחן
 עליה פלוגתא לבטוליה שמעתיהו, ושמועה זו בפרק שבועת העדות בענין
 חשב' ע' לעדים אם לא חבואו והעידונו' שיש למלוני' אצל פלוני' ואקשינן
 והא אמרי' גן עד ששמעו סמי' חחובע ומוקים לה שמואל בבא בהרשאה והא
 אמרי' נהרדעא לא כתב' גן אדרבא אמולפלי חזי' מילי' חיבא דכפריה היכא
 דלא כפריה כתב' גן, וכמוה עזר בפרק יש בכור לנחלה^ה, וכיון דליכא דדחו
 לה לחא דנהרדעא' ולא לחא דרבי' יוחנן ורב אשי' ואמימר דאינון בתרא'
 מוקמי' לה כרבי' יוחנן שמע מינה דהלכתא הכי', וכל דאשנהנן בתלמוד כנון
 מעשה דרב פנא דאקני' זוני' דהו' ליה בי' חוזאי' לרב שמנאל בר אחא וכיוצא
 בו כמה ולא כמרי' הוא כדאיתמר בהדי' אבל אי' כמרי' לא איתברר מעמעתא
 דכתב' גן אדרבא עליה, והא דנהננו למיכתב אדרבא אמילו אמולפלי' דכפרי' ח
 לא ידעי' גן סגין ועל מה סמכו וחמוצי' א מחבי' דו עליו הראיה' וכל
 דברי' רב' גו חננאל חס ראי' ח נכוחות, שאין קשי' אלא מחלכה פסוקת,
 וכיון שהקשו ממנה בשבועות ובכורות שמע מינה דהכי הלכתא, אבל במח
 שאמר דרב אשי' ואסימר מוקמי' לה לחא דנהרדעא' כרבי' יוחנן לא סביירא
 לי', דלישנא קמא דידחו אחי' כרבי' יוחנן אבל לישנא בתרא לא אחי' כרבי'

ידחגון דרבי יוחנן אמילו אמטלפלי דלא כמר"ה אמר דלה כתב"ן נון הם
 אריד לחוציאו כדי"נ"ם דומיה דכול כדכתב"ה לעיל, אבל מיהו אמילו
 אם חסבא לומר אלי"ג הלעה פוזרדעא דכתרא ג' נהו זחו דתלמודא מקשה
 ומתקן אליבא דידהו שמע מינה דהלכתא פוזת"הו, ומיהו מדבר"ה כולם
 ולמוד דאמטלפלי דכמר"ה לה כתב"ן נון, דלא פליגי' חלא אמטלפלי דלא כמר"ה
 דרבי יוחנן אמר לה כהבי"ן ונחרדעא אמרי כתב"ן נון דהלכתא כגהרדעא,
 או יש לומר דגם רבי יוחנן כודה לנהרדעא דעו"ל"ה ג"ן היכא דקא מקו"
 קו"ן גמור וב"ן היכא דלא מקו"ל"ה חלא ענוחה דאי"ח ל"ה דלי"דון
 ולי"ח ל"ה כדכתב"ה לעיל. אבל ר"ב י"ג ו א ל ה ג ו ז צוק"ל
 כתב אמר"ה גהרדעא לא כתב"ן נון אדרכתא אנב קרקע ב"ן במטבע ב"ן במטלפלין
 ואמילו קתעו גותן לו דבר שלו וברשותו ואנבו גותן לו מה שירצה ואף על
 פי שאינו ברשותו, ואין הלכה כא"כא דאמרי בכל מקום חלא היכא שיש הלכה
 ויש מתן שאין הלכה דהא חכא איכא הרי איכא דאמרי ולי"ה הלכתא כחד מנייהו
 חד דאמרי^ב משום דמיהזי כשיקרא ואנן אדמיהזי כשיקרא לה חיישינן ברב נחמן
 ועוד דב"ן כפר"ה וב"ן לא כפר"ה לא כתב"ן נון משום דרבי יוחנן דהא ממון
 שיכול להוציאו כדי"נ"ת כדלא כמר"ה הוא ואמילו חכי בעי"ן ברשותו כהתי"א
 מסוחא דאמרי"ן במסוחא מקרקעא עסקי"ן דכל היכא דאי"ת"ה ברשותא דמרי"ה
 אי"חא, ואי"ן נראים לי דבריו שדווחה איכא דאמרי דנהרדעא דלי"ה
 הלכתא כות"ה, דהא קיי"מא לן דכל היכא דמקשה תלמודא ומתקן אליבא דיר"ה
 דהלכתא כות"ה וכתא אשכתן הרי דוכו"י דמקשה ומרי"ק אליבא דידי"הו, ומאי
 דקאמר מרי דקיי"מא לן ברב נחמן דלא חיישינן למיהזי כשיקרא וחכא תלו
 נחרדעא שעמי"הו משום דמיהזי כשיקרא, נראה לי דלא קטי"א ולא סידי,
 דלא כל מיהזי כשיקרא שו"ן, דודא"ב גבי תוספי נימ"ן ושפירזו ואסרתא
 דדי"נ"י שאין המומר כותבם חלא להיות מוכני"ה אצלו בשעה שאי"ן לכותבם
 וחוז מני"ה שמוח האנשים חלק תתם הוא דלא חיישינן למיהזי כשיקרא משום

וכן ז' סקל נמוך שהיה נמוך ב' ארבע אלפים כותבי' ונתן איגרת כותבי' וכן
 שם עדים אלא המורה כותבי' ל' כיהו כותבי' בעת הכתובת, אבל חבא שרונת
 ראובן לחקנות למען מלשלי' שיש לו מעל לז' כיון עליו כופרין הי' אך
 י' החמו העדים באותה הרשאה כי ראובן מקנה ממלטלי'ן לשמעון והט איג'ן
 י'ודעים אם הם של ראובן, ואף על כ' שאינם מעידים כי הם של ראובן אלא
 מעידים כי ראובן אמר יהיו אותן המלטלי'ן קנוי'ן לשמעון, ואפילו חכי
 כיון ולא ידעי'ן דאיג'ון דראובן מיחזי' כש'קרא איכא למ'הש שחערי'ם
 חותמין בו, אבל למ'הז' כש'קרא דהתם שאין העדים חותמין בו אפילו
 נחרדעא' מודו ולא הי' ש'י'ן, וסח שכתב עוד דבי'ן כפריה זבין לא כפריה
 לא כתבי'ן משום דרבי יוחנן ליכא למדחי' ^אאיכא דאמרי דנחרדעא' מודו
 לרבי יוחנן דאיג'ו יכול להקדישן ונם לא לחקנותם קני'ן צמוד דרבי יוחנן
 מודו לנחרדעא' דאף על גב זג'ינו יכול להקנותן קני'ן צמוד יכול הוא
 לחקנות זכותו לו כדי שידון ויביא לו כדמרישיח לעיל ולא סליגי, ואפילו
 אם תמצא לומר שלש חלכה כנחרדעא' דבתראי נינהו והו דתלמודא מתרין
 אליבי' יהו בשבועות ובכזרות הלכך ליכא למידחי' הא דנחרדעא' מקמי דרבי
 יוחנן, ובפרק יש בכור לנחלה אמרי'ן מאי שנא שני כהנים דאזיל
 לנבי האי ומדחי' ליה, כהן אחד נמי ליזיל לנבי האי ולדחייה, אמר שמדאל
 בבא בהרשאה, והא אמרי' נחרדעא' לא כתבי'ן אדרכתא אמלטלי', הני מילי
 היכא דכפריה אבל היכא דלא כפריה כתבי'ן, ומצאתי כתוב תימה ל'^א
 דמתני' ח'ן פתחא קתני אפילו לי'תנחו השתא ביד כהן מהני' הרשאה והיכי
 מהני' הרשאה במידי דאיג'ו בעין וחלא לא הי' יכול [לחקנות] לו מה שאיג'ו
 בעין, וכן נמי בההיא דרב פמה דהנה מס'ק זוזי בי חוזאי וכו' דאף על גב
 דאיג'ן בעין מהני' בחו הרשאה דחא בתלואה קא מיסרי' מדנקט לשון מס'ק
 ואפילו הכי מתני' התם הרשאה, וקשיא מהחיא דפרק ס' שמת דמס'ק מילתא
 דלי'תה בבר'א לי'תיה בשכיב מדע ופר'ך וחלא חלואתו לפלוני דלי'תש בבר'א

ואליה בשכ"ב ט"ע זשנ"ג י"ח נ"י כבד"א בטעמך של שנתן, וזה א"ה בלא
 מעמד שלשתי נ"ט אלא כגון על ידי הרשעה כדכחא, וח"רן דא"ן ודא"י חכ'
 נ"ט בכל דבר יכול להקנות על ידי הרשעה אט"ל א"נ בע"ן וחתם לא הוה
 ט"ט לכי"מ חכ' דנח"י דיכול להקנות לו כך מבל בקום את רוצה לחזור בו
 רשע"י וכ"ן דיכול לחזור בו ח"ו לא הו"י דוס"א דשטיב מרע דחתם לא מצ"י
 למחדר ב"ח כל זמן שלא עמד דכספור"ם צידו דס"י חלכך איבע"י ל"ח לכי"מ
 חתם מעמד שלשתי דחתם נ"ט א"נ דיכול לחזור בו, חנה"ח סובר שא"ן
 אדם יכול להקנות חל"מ לחב"דו קנ"ן במוד ממנ"י שא"נה בע"ן אבל בהרשעה
 ט"ט אנה אצלו יכול וזאם רוצה לחזור בו יכול לחזור בו דח"ה שליחא שו"י"ח
 רבנן, [וא"י אפ"ן] להיות ה"רוץ זה ע"ק, דשינו"י יש בין כמסקנה קנ"ן במוד
 דוס"א דחקדש זב"ן כשא"נו מקנה לו אלא הזכות שיש לו עליה שילך ויוציא
 הלואתו מיד הלוח ויביאנה, אלא כדפריש"ה לעיל בא"כ דאמ"י דנהרדעא
 דלא חל"נ"י עם רב"י יוחנן, ובפרק שבועת העדות אמר"ן שעתא דא"ש פלוני
 בתן וא"ש פלוני לוי הא סנה לפלוני ביד פלוני ח"יב"ן וזה אמרת עד
 שישמעו מ"י החובע אמר אכול כבא בהרשעה וזה עמ"י נהרדעא"י לא כתב"ן
 אדרכתא אמפלפ"י הו"י מילי היכא דכפריה ובל היכא דלא כפריה כתב"ן,
 אלמא כוחב"ן הרשעה בחלואה אף על גב דל"תה. בע"ן.

א. הובא נ"ט בפ"סן עד וט"ו ב. בר"ה שבאז"נ לכאן, סוף צד גד [10]
 ג. לתנ"י ליחא ד. לפנ"נו ליחא ה. בר"ה לכאן ז. שבועות לג, ב.
 ט. בכורות מה, ב. ס. כאן י. בבא כצ"עא ז, א. י. א. א"י לה סצחתי
 י. בבא בתרא קסז, ב.

1. כן וכ"מ, אבל לתנ"י אורכתא; ע"י ד"ט לכאן ב צד עם, א חערה °
 2. בד"ר וע"נו ג. בד"ר סקצינן ד. בד"ר זליחנליה [במקום; זליח"י ל"ה]
 5. ד"ר דלה 6. ד"ר דא"נון 7. בד"ר חא"י

גרסין בפרק אנזבל והאנזבל דת הייב א הנזיא ישראל שאנזבלו
 עכ"ם וחרצה ממון הבירו פסוד ואם נפל ונהן ביד חייב, אמר רבא ואם³
 חרצה מעצמו כמי שנפל ונהן ביד רמי, מידוש האי דקתני אם נפל ונהן⁴
 ביד חייב דוקא בשאנזבלו: ופ"ט זהו שאלין ממנו מסון זהו אמה עצמו⁵
 במסון חבירו ונפל מסון חבירו עצמו להם זריצה אותם דהאי זריצה⁶
 כיהי"ב מש. ב וזוה"ל עצמו נהנון חבירו וקצת מועטו בידים, אבל אם
 האונס שאנזבלו היה על אותו מסון חבירו כגון שהיו אוכרין לו תן לנו
 מסון פלוני ונמלו בירו ונהנו להם פסוד, שאין זה כצ"ל עצמו במסון
 חבירו אבל האונס לא היה אלא על מסון חבירו, והלכך לא מבטיח אם חרצה⁷
 לתת וזהו נטלוהו אלא תף על פי שחזא בירו נהנו להם פסוד, ומנא תיסרא⁸
 דתבין דינא, דאתרינן לקמן תהוא גברא דאפקידו ליה כסא דכספא אתו נכח⁹
 עליה שקליה ויהביה ניהליהו אתו לקמיה דרבא פסריה אכר ליה אביי הא¹⁰
 כמצ"ל במסון חבירו הוא, אמר רב אשי ניהזי אנן, אמר דאמ"ד הוא עליה¹¹
 דידיה אתו, ואי לא אמ"ד אדעתא דתהוא כסא חזא דאתו, אלמא מוכ"ח סכאן¹²
 במירוט דכל זמן דאתו אדעתא דתהוא כסא אף על פי שבירו נהנו להם פסוד
 ואף על פי שהוא אומר עליו אנוס הוא ושומר פסוד מן האונסין וכל שבן¹³
 את לא תיח שומר עליו, ולא מחייב פלא תיבא דאתו בעבוד מסונו והוא פיה
 עצמו במסון חבירו, וכך כתב ג"מ דהיינו הוה ג"מ ל' דצוק"ל¹⁴
 דקיי"מא לן ברב אשי דרייקינן מינה דאי אנטוהו עכו"ם ואמרו לו תן לנו¹⁵
 מעות של פלוני ונשא ונהן פסוד, עוד הביא רב"ז חנואל מ"י דגרסינן¹⁶
 בירושלמי בסוף פרק דחובל, תני ישראל שאנזבלו עכ"ל ושאלו מסונו¹⁷
 חבירו בסניו פסוד, נפל ונהן להם חייב, אמר רבי יוסף דתימר בשאזכרין¹⁸
 לו תן לנו מסון סתם אבל תן לנו מסון פלוני אמילו נפל ונהן ביד פסוד,
 וגם פהרון ה מ ו ר ה כך מוכ"ח, דפ"ט ואם נשא ונהן ביד חייב¹⁹
 דחצי"ל עצמו במסון חבירו, מדקאמר דחצי"ל עצמו שמע מינה כל האונס לת

היה אלא עליו שחיו שואלין מהנו מסון זרבה ³⁹ אותן ⁴⁰ במסון חבירו שנתן להם
 אבל אם האונס לא היה אלא על מסון חבירו שאנרו לו בפירושו תן לנו מסון
 מלונס פסור הוא. אבל רבינו יצחק זצוק"ל כתב, ⁴¹ שיכא מאן
 דאמר כי היכי דישאל שאננותו עכו"ם ⁴² וחראה מסון חבירו פסור, ⁴¹ אם חכי נמי
 ישראל שאננותו עכו"ם להביא מסון חבירו זחביא פסור, ואנן לא סבירא לן
 חכי, וכי מעיינת בה בשמעתא לא סלקא אליגא דחאי פברא כל עיקר, דחאי
 דחויס ואם נשא ונתן ביד הי"ב במאי עסקינן, ⁴⁴ הי באונס קא אמרת פסור,
 ואי מעצמו מאי אירי"ת ⁴⁵ אם נשא ונתן ביד חבילו ⁴¹ חראת נמי חייב, אלא לאו
 חכי קאמר, ישראל שאננותו עכו"ם ⁴⁸ וחראה מסון חבירו פסור, ודוקא חראת
 אבל נשא ונתן ביד הי"ב ואף על גב דאונס וכו', ⁴⁷ ואינן זראים לי ⁴⁶
 דבריו כלל, דבודאי חאי דתני ⁴⁹ ואם נמל ונתן ביד הי"ב ואף על גב דאונס, ⁵²
 אבל מיהו לא אגיס ליתן מסון חבירו ולא על מסונו אנפותו והוא הציל עצמו ⁸
 במסון חבירו, ושם חילק חזנא בין חראת בין נשא ונתן ביד שאם אנפותו על ⁵³
 מסונו וחראה להם מסון חבירו אף על פי שהציל עצמו במסון חבירו כיון אלא ⁵⁴
 עשה מעשה אלא נרמא בעלמא פסור, דחייבא מהייבין בהראת בלחוד חני מילי ⁵⁶
 כשהראת מעצמו אבל דה שאננותו אף על פי שעל מסונו אנפותו והוא נתפסיס ⁹
 עמיה בכסון חבירו שחראה להם פסור חזק, אבל אם נשא ונתן ביד הוא חייב ⁵⁷
 כיון שאנפותו על מסונו והוא הציל עצמו במסון חבירו, אבל אם אנפותו על ⁵⁸
 מסון חבירו אף על פי שנמל ונתן ביד פסור הוא כדפירשית, ואילו חיה ⁵⁶
 מסון חבירו אצלו בתלוגה או בנזילה או בשאלה כיון שהוא חייב באונסין ⁶⁰
 אף על פי שאנפותו על אצלו מסון בפירושו בין נמל ונתן ביד בין אם נמלחו ⁶¹
 מאי תן חייב, ולא אימור מיניח עזי תשיב איהו ליד חבעליה, ⁴¹ ⁴² ⁴³

ה. כהן, ב.
 ב. ב"ר ח שבח ונ"ג לכאן, צ"ל 107, בסדר אהר
 ג. ירושלמי בגא קמא פ"ח ח"ח
 ד. ברע"י כאן ד"ח ושם
 ה. ב"ר י"ף לכאן

1. בד"ר בטעות ק"ג, 2. כאן מוגדיל בת"ר 3. בת"ר ננים 4. כ"ן בכ"י 5.
- אבל לפנ"ג רבה, ע"י ד"פ לכאן: צד קמא, ב. הערה ו 5. בת"ר נדאח לי
6. בת"ר דהאי 7. בת"ר ואם 8. בת"ר בשאנסוהו 9. בת"ר זחיא 10. בת"ר
- נוסף, בהאי"י 11. בת"ר וחילכך 12. בת"ר נכעיא 13. בת"ר שחיא 14.
- בת"ר סדאמרין 15. בת"ר חחיא 16. בת"ר ננבי 17. בת"ר ויהצי 18.
- בת"ר ניהליהו 19. בת"ר אמא 20. בת"ר חחיא 21. בת"ר תציל עצמו 22.
- בת"ר אי ה"ש 23. בת"ר דאמור 24. בת"ר מסוי 25. בת"ר דהחיא 26.
- בת"ר ה"ס 27. בת"ר דהאי 28. בת"ר מוכח 29. בת"ר מיכ"ל 30. בת"ר
- שחיא 31. אלת... 32. בת"ר וקיימא 33. בת"ר סמוצו 34.
- בת"ר סח 35. בת"ר ונפלו 36. בת"ר חבדו 37. בת"ר נוסף: חדו 38.
- בד"ר כדמוכח במקום, כך מוכיח" 39. בת"ר וריגו 40. בת"ר חוהח
41. בת"ר חסר 42. בת"ר וחרפתו 43. בת"ר דחחור 44. בת"ר חא 45.
- בת"ר אדיא 46. בת"ר דאנ"ס; בד"ר נוסף: חבירו 47. בת"ר כ"ו 48.
- בת"ר וא"נס 49. בת"ר דתוא 50. בת"ר נסא 51. בת"ר אף 52. בת"ר נוסף
- היא" 53. בת"ר ונין 54. מסונן... לחט, בת"ר חסר 55. בת"ר כ"די 56.
- בת"ר לחוד 57. בת"ר שבירו 58. בת"ר ואלו 59. בת"ר ה"הח 60. בת"ר
- בבזלח 61. אע"פ, בד"ר אבל 62. בת"ר מיספד 63. בת"ר שישוב.

בְּרִסְיָנָן בְּפֶרֶק הַמַּטְקִיז דָּף לז, א¹, אַמֵּר רַבָּא רִישָׁא נַעֲשָׂה שְׁחַמְקִיזוּ
 אַצְלוּ מַשְׁתֵּי כְּרִיכּוֹת דְּהוּחַ לִיה לְמִידָק, מִימָא נַעֲשָׂה כְּמִי שְׁחַמְקִיזוּ אַצְלוּ
 בְּכַרְךְ אַחַר דְּלֹא חוּחַ לִיה לְמִידָק, מִסְק רַבִּי נִוּוֹ צִחַק וְצוֹקֵל²
 הַלְכָתָא כְּרַבָּא דְּמִשּׁוּם דְּמַשְׁע וְלֹא כְּתַב שְׂמָא דְּנִבְרָא דְּאִסְקִיז נְבִיחַ כִּי תִיבִי וְלֹא
 לִיחְלִיף לִיה מִשְׁלַם לִזְה מִנָּה² וְלִזְה מִנָּה², וְנִרְאָה לִי דְּמַחֲוֹךְ סוּבִיחַ
 הַחֲלֵכַת דְּבְרֵי רַבָּא דְּחוּיִין חֵן, מְדַאמְרִינָן וְרַמִּי צִל אַצְלוּ זְכוּ' עַד גְּבַא
 לְצַחַת יְדֵי שְׁמִיטָה, וְהִכִּי אִזְקִימוּנָא בִּין לְרַבִּי עֲקִיבָא בִּין לְרַבִּי הַרְמוּן, אִלְמָא
 מַעֲמָא גְּבַא לְצַחַת יְדֵי שְׁמִיטָה בָּא מִזּוּ דִּינָה³ מִנָּה⁴ בִּינִיחָן וְמַסְחֵלְקָה, וְאִם
 אֵיתָא לְדְרַבָּא הַשְׁתָּא גְּבִי פְקִדוֹן דְּלֹא עֵבִיד אִיסּוּרָא קוּמוּ לִיה מִשּׁוּם דְּמַשְׁע,
 חֵכָא דְּעֵבֵד אִיסּוּרָא וְאִיכָא נְמִי מַשְׁיַעוּתָא דְּהִי בְּעִי לִיה לְמִידָק מִמָּאן גִּזְל דְּהִי
 חַד הוּא לֹא כָל שְׂכָן שִׁישְׁלַם מִנָּה לְכָל אַחַד וְאַחַד, אִלְמָא וְדַאי לִיתָא לְדְרַבָּא,
 דְּמִשּׁוּם חָא' מַשְׁיַעוּתָא לֹא מַחֲיִיבִין לִיה, וְהִי מִמָּא' דְּחֵן בִּיבְמוֹת בְּפֶרֶק
 הָאִשְׁתָּה שְׁחֵלְכַת³ גִּזְל אֹהֵד מַחֲמַשָּׁה בְּנִי אֲדָם וְאִינוּ יוֹדְעֵי זֶה גִּזְל וְכוּ',
 וְאִמְרִינָן חֵחַם דּוּקָא גִּזְל דְּעֵבֵד אִיסּוּרָא קִנְט רַבִּי עֲקִיבָא אַבְל לִקַּח מִקַּח
 מַחֲמַשָּׁה בְּנִי אֲדָם וְאִינוּ יוֹדְעֵי מֵאִזְזָה מִהֵן לִקַּח וְכָל אַחַד וְאַחַד אֹמֵר מִכּוּנִי
 לִקַּח מוֹדָה רַבִּי עֲקִיבָא שְׂמִיטָה מִקַּח בִּינִיחָם וְמַסְחֵלְקָה, וְאִם גִּיחָא לְדְרַבָּא⁵ שְׁלַם
 לְכָל אַחַד וְאַחַד דְּהִי מַשְׁע דְּאִי בְּעִי לִיה לְמִידָק מִמָּאן זְבִינָן, וְלִמָּה נִרְצָה⁶
 לְחֵלְקָה בִּין פְּקִדוֹן לְמִקַּח וְגִזְל, וְכַתְּנִיחֵין דְּזוּנִי גְּבַא לְצַחַת יְדֵי שְׁמִיטָה דְּהִינּוּ
 מִתְּנִי שְׁחִירָה מִלִּי עֲצָמוּ חֲנִי בִּין בְּפִקְדוֹן בִּין גִּזְלָה, וְאִל הֵנוּ קִימִי דְּבְרֵי
 יִבְנֵה תִינּוּ מִקְטֵין לֹא מַתְּנִיחֵין מַעֲמָא מִתְּנִי שְׁחִירָה מִלִּי עֲצָמוּ הֵא לֹאן חֵכִי
 לֹא, אִלָּא רִיזָאָה הַחֲלָמוּד כִּי סְבַרְתּוּ לֹא עִמְדָה וְמִשּׁוּם חֵכִי לֹא חֲקֵשָׁה לֹא הִלָּא
 מְדִירִיחַ לְדִירִיחַ הִסְתֵּין עֲלֵה בְּלַבְנוּ לְחַרְךְ כֵּן מְדִירִיחַ סוּחְרִין זֶה אֵת זֶה

8"על,ל אסוד.
8"על,ל ע.מ
1"על,ל עסג
8"ע.מ. עס.ל על,ל לט.ל.
8"על,ל אלת
8"על,ל א.ל
8"ע.מ. ל.ע.ל" על,ל אל לט.ע
8"על,ל א.מ
1"על,ל עסמ א"מ

ע"ע.מ.מ א.מ"ע
מ"ע.ל.ל א.מ

א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל

ע.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל
א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל
א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל
א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל
א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל
א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל
א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל
א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל
א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל
א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל א.מ.ל.ל

גרמינו בפרט וקומץ בוגרם דף לתב¹, הא רעמיצן והא דלא עמיצן².
 מכאן מוכח אף על גב דלא קמיצן כשרים לאמי תורה וכן לחפילין ולמוזות,
 דין הקלפיה שלנו העשויין בחיד, אמך הוא יפה תיקון חסיד שלנו כמו תיקון
 העשויים שלהם, וחתם גרמינו קלפיהם והכעזבצין גרמינו נזילים, וכמו שהגדיל
 אינו יכול להזדייף כן הקלה אינו יכול להזדייף ויקרא הקלה ספר כמו
 חזויל³, ומשי דאמרינו בפרט השותפין⁴ שאלו את רבי שיעור ספר תורה בכמה
 אמר להם חזויל ושה ספחית בקלה איני יודע, חזוילים מירושן פעומן והקלה
 מירושן העשוי בחיד בשלגו, ולמה נקרא שמו קלה מפני שסמירין קליפה מעליו
 מצד השער וחתם הנקרא דוכוססוסט כמו שהני עתיד לבצר ואותו חנשאר על
 הכיתה יקרא קלה בעבור שנקלה, אבל חזויל אין דרכו לחקלה מצד הבשר הינו
 מועיל לכהיבה כי אם צד השער, אבל חקלה מצד הנאה שלו הוא צד הבשר,
 ובחזויל שהוא עב שיעורו ששה ספחית ובקלה שהוא דק ספחית שחוטרה קליפהו
 אחר איני יודע, ואין לפרש משי דאמרינו הא דלא עמיצן שאינו מדבר על
 הקלפיה שלנו העשויים בחיד בלא על חזוילים מעשצים מדבר שהם משימיה אהם
 בקמה ואהרי כן מעבדין אותם בעשצים ובה לומר לך שבין אסעוטצין בין
 שאינם מעוטצין בלא עשויין בקמה בלבד הם כשרים, זה לא יתכן כי אותם
 העשויים בקמה ואינם מעובדים בעוטצים יקראו דימתרה וחתם סולין לספר
 תורה דתגן בפרט הקורא את התנילה למסרע⁵ תיחה כתובה צפס ובפיקרא בקוסוס
 ובקונתום על חזייר ועל חזימתרה לא יצא עד שתחה כתובה אשורית ובספר
 ובדיו ומכרש בגמרא דימתרה דפליה וקמיה ולא עמיץ ניירי מחקק עד שתחה
 כתובה אשורית על הספר ובדיו אשורית שנאמר⁶ ככתבם וכלשונם על הספר בדיו
 אשר רבא אחיא כתיבה כתיב חכא וכתוב אסתר חמלכה וכתיב התם⁷
 וישאר להם ברוך ממיו יקרא אלי את כל הדברים האלה ואת כותב על הספר
 בדיו, מירושן וחזימתרה שהיא מליה וקמיה ולא עמיץ⁸ לא וקרא ספר הלכך

המולה למנילה וכיון שהיא כפולה למנילה כל שבן לספר תורה דכתיב ביה
ספר, ובמקום הכתיבה גם תו"ן, תנן רבי יוחנן בן בריה דרבי הושע ר"ן בזהבין
לא על תו"ן מהוק ולא על הדימחרא מפני שיכול להזדייף וחכמים מכשירין,
מירוש נ"ר מהוק יכול להזדייף וכן הדימחרא מפני שאינה מעופפת וחלכך
ע"ל חנא קמא דחכמים דה"ל רבי אלעזר ויטעמיך ע"ד מסייח וליבא למיחש
לזי"פא מכתרי, ואמרין בצמרא אמר רבי חייא בר אמי משמיהו דעולא שלשה
עורות הן מצה ח"טה דדיפורא טבה המשמקו דלא מליח ולא קמיח ולא עמיך
למאי הלכתא לזוצאה שנתו וכמה שי' עורו כדתנן רב שמואל בר יוחנן מצה כדי
לצרור בה משקולה קסנה וכמה אמר רבי ריבועא דריבועא דמוטבדיחא ח"טה מליח
ולא קמיח ולא עמיך למאי הלכתא לחוצאה שבת וכמה שי' עורו כדתנן עור כדי
לעשות קמץ דימחרא דמליח וקמיח ולא עמיך למאי הלכתא לחוצאה שבת וכמה
שי' עורו לפחוב עליו נ"ח ושי"ט, מירוש אליבא דרבי אלעזר דסבאר הך על פי
שיכולה להזדייף אבל ח" עמיך הוה ליה ספר גמור ולא יקרא עור ושי' עורו
כדי לפחוב עליו מרעה קטנה שבתם ל"ן כדתנן קלף כדי לפחוב עליו פרשח
קטנה שבתם ל"ן, וכך הוה הקלף העשוי בטי"ר ספר חשוב כמו הנז"ל טעומין,
ואיחא להאי שי"ט בשבת במרק המוציא, ככל זה למדנו שהדימחרא שהוא מליח
וקמיח ולא עמיך שאינו נקראת ספר זה"ל יכולה להזדייף ואינה כשרה אלא
לגם ואל"בא דרבי אלעזר, אמ כן הא דאמרין הא דלא קמיח בעל כרחנו אינו
מדבר אלא באלה הקלפים שלנו העשויים בטי"ר שהן כשרין לספר תורה כמו
הנז"ל המעומצים, דהכי ברסיגן בירושלמי במרקא קמא דמנילה אין עוש"ם
יריעה פחות משלשה דמים ולא יתיר על שמונת הדימחרי בחללה אבל בסוף
אמילו כל שהוא ובקלפ"ט לא נתנו בו חכמים שי' עור וצריך שיהא כותב על
הנז"ל במקום שי' עור ועל הקלף במקום נחושתו, מירוש חצו התחתון המסוך לבש
קרא נחושתו, ואם שינה מסול לא יחא אלא כותבו חציו על העור, מירוש
הנז"ל קורא עור, וחציו על הקלף אבל כותב הוא חציו על עור הי"ח שחורה

והציון על עור כחמה תחורה, אלמא כותבין ספר בין על הגויל בין על

הקלף. וכך כתב גם ר' יצחק ב"ר אבא ור' יצחק ב"ר אבא

ר' א"מ, שזעתי מפי רבי דלא מצריך תלמודא עמיץ אלא לעיבוד שלחם

שהוא בנוליח וקמיה אבל עיבוד שלנו שהוא במיד וחקק עיבודו לא מצרכינן

עמיץ ומקרי ספר בלא עמיץ, וראיה לדברינן מביא במאי דאמרינן חבא הא

דעמיץ הא דלא עמיץ וכולה שמעתא מיירי במזונה וספר תורה אלמא יש

עיבוד כשר בלא עמיץ, וכך מצאתי כתוב ב"ש ב"ד ה"א ו"ג

ש"ב משה גאון וצוק"ל היה שומר חוק שהוא בקרא בלשון ערבי רק וחזק עשו

במיד הוא חוקרא קלף בתלמוד ועושיין סגנו ספר תורה, וראיה שהשיבו לאותן

ש"י לחם מי שידע לעשות גוילים או רק ומצאו דק שבא במקום רחוק אם יש

לחם ישות לכתוב באותו דק ספר תורה דלא מייעבד לשט ספר תורה אי לא, ואמר

כי הדק קורא רב משה גאון דמתא מחסיא קלף וחזא טליח ולא קמיה ולא עמיץ

וחם יש לכם יהולת לתחזיר את יריעות הדק לבית המיתנוח ולהעביר עליהם מעם

מיד לכמה הרי יצאתם ידי עיבוד לעומת, מכאן מתברר כי זה הדק הוא עשו

במיד ורבינו משה גאון קורא לו קלף וכן תן קלפיהם שלנו העשויים במיד,

ומבמה מקומה מצונו כתוב שספר תורה כשר לכותבו על הקלף כמו שכשר

לכותבו על אגויל, ורא חתיא דרבי וכתבינן לעיל שאמר בגויל ששה ספחים

ובקלף אינו יודע אלמא כתבי ספר תורה על הקלף, ועוד מן תירושים⁷ שכתבו

ועוד דאמרינן בשבט במדק הסוציא⁸ אין תנא רבי מנשה כותבה על הגויל ועל

המטלה מטולה על הקלף ועל הגויל ועל דוכסוסטוס כשרצ ומקמינן להוהם

כי תניא חתיא במסר תורה, אבל הני סוכיח שכותבין ספר תורה בין על

הגויל בין על הקלף ובלא ספק הקלף קרא העשו⁹ הפיד ומי שמכרש שהקלף

הוא מעובר אינו אומר כלום, ומירש ה"ד ה"ג ז"י של תעביה גויל

מעובר בעמציים, ופך פירש גם במגילה דאמרי¹⁰ גייר מחקק ואמר מן העשבים

והא עשו על ידי דבק, אבל ר' ב"ד ז"ד ה"ג וצוק"ל פירש ב"ד ו

שחני"ר הוא חיפה וחוא מחקא, ושתרון המורה נראה לי ע"ק שהחיפה
 הוא דמליח ולא קמיה ולא עפיץ והיאך מועיל לכתובה כלל, ובפרק המוציא
 יין חנון גי"ר כדי לכתוב עליו קשר מוכסיין גי"ר מחוק כדי לברוך על מי
 צלוחית קטנה של פליגון אלמג שמועיל לכתובה, ובפרק המביא חגי"ן חנון
 רבי יחודה בן בתירה אומר אין בכתבים לא על חגי"ר מחוק ועל הדימחא
 מפני שיכול להזדייק דמשמע דוקא גי"ר מחוק יכול להזדייק אבל גי"ר
 שאינו מחוק אינו יכול להזדייק וכותבים עליו את הגמ, וחגיפה הוא עור
 גסור והיאך יועיל לכתובה, ולגבי שבת כל דבר שיערו הכתבים אותו בדבר
 שהוא עשוי לכך והיאך היו משע"ן חגיפה לכתוב עליו קשר של מוכסיין
 דלאו לכתובה קאי, אלא ודאי הדבר ברור שני"ר הוא זה חבא מארץ ישמעאל
 אבל אינו נעשה מעשג"ב כדמירש חמורה אלא מבלאי בנדים והבלים עושיין
 אותו וחוא חלק ונאח לכתובה ואינו יכול להזדייק שלא יחא מחק גי"ר
 בו אך אם היה כתוב ומחק כדמוין לא על חגי"ר מחוק מפני שיכול להזדייק,
 וחגי"טין והעשרה דלא בעו ספר הלא כתב שאינו יכול להזדייק בלחוד
 כותבים על חגי"ר שאינו מחוק אבל ספר תורה ומגילה חצריכים ספר אין
 כותבים אותם על חגי"ר אף על פי שאינו מחוק דנח"י שאינו יכול להזדייק
 ספר מיחא לא מיקר מפני שאינו בר קיימא ואינו חזק והוא נימס במים
 ולא יקרא ספר אלא העשוי מעור בחכה,

א. בבא בתרא ד, ג. ב. מניח יו, א. ג. שם ריש יט, א. ד. אסתר ח ט. ה.
 אסתר ט כט. ז. ירמיה לז יח. ז. גי"טין כא, ב. ח. שם כב, א. ט. שבת עח, ב.
 י. הלכה ט. א. סימן טו. יב. עי"ן אוח"ו לשבת עט, ב. צד של סימן רנ.
 ולגי"טין מח, ב. צד של סימן רלז. יג. שבת עט, ב. יד. ברש"י שם ד"ח גי"ר,
 נו"ל הו. ברש"י חגי"לה יט, א. ד"ח מחקא טז. ערן גי"ר יז. שבת עח, א"ב

1. בד"ר בפעוה קה, א. 2. לחנינו אפיצין, עי"ן ד"ס לכאף צד לפ, א. הערה ט.
 הסדר כהן הוא כבכ"מ, אגל לפנינו בחסד: הא דלא אפיצין הא דאפיצין.
 3. בד"ר בנו"ל 4. בד"ר חלה 5. בד"ר פסילי 6. בד"ר מאירן 7. בד"ר
 איירשיין.

ברמ"ן בערך תקומתו בהרש"ף לב, ב¹ הא סופרידין עושין יחא
בע"א שירסוז דבאר רב סניטין² ב"י חלקיה אמר רב חסא בר זוריא אמר רב
כל סוזה שאינה מהורסמת פבולא ופא סניטין ב"י חלקיה דירית אמר
שירסוז מזוזח חלכה למהו סס"י הנבי ח"פ דתנ"א רב"י רמ"ה אמר סוזה
רבינו תפילין דסוזהו זכרבים שלא סן חתוב ואין צריכה שירסוז
והלכתו תפילין לא בעו שירסוז דסוזה בע"א שירסוז ואידי ואידי
זכתבוו שלא סן חתוב מאי פטמא מיגרס נרימן, מירוש מהפילין סקסח ולא
ספסר תורת דאילו ספר תורה בעי שירסוז בדאכרינן בפרק החולץ³ ובפרק
מצות חליצה⁴ מ"י זומרא קוזו שרפס וכתב כל הפרשה כולה, ובחלכתו סמיחה
וינ"פין אמרינן אמר רב יצחק שתיז כותבים שלש אין כותבים במתנ"א תנא
שלש כותבים מרבע אין כותבין ואמרינן תנא רבי אלעזר שירפס וכתב לה
ומר עומבא זמי שירפס וכתב לה, עושילחי פרקא קמא דסנילה אמרינן דברי
שלום ואסת אמר רבי תנחום אמר רב אמי ואמרי לה אמר רבי חייט בר אבא
אמר רב אמי מלמי שצריכה שירסוז כאמיתה של תורה, ושמעתי אומרין
מחם רב ינ"פ ה"ס זצוק"ל דאמר תורה זמי לא בעי שירסוז בתפילין
אבל ס"ח צריך למרגל ספריע רוחות ולא יזחר בין בפסר תורה בין
בתפילין אבל לארמט בין השמיין איגס צריכים חזק סמוזה שצריכה
שירסוז אף בין השיטין ומאי דאמר רבי יצחק שתיז כותבים שלש אין
כותבים זהו בלא שירסוז ספריע רוחות ומאי דאמרינן סנילה צריכה
שירסוז כאמיתה של תורה אמיתה של תורה היא המוזה אבל כל התורה
אינה צריכה שירסוז כי אם ספריע רוחות, וכך מצאתי שפירש רב"ז
ו ה"ן זצוק"ל בערך אמת כאמיתה של תורה פירש במוזה שהיא אמיתה
בדגריסין בערך תקומת רבה בנסרה זשתי פירשית שבמוזה אמר רב כל

מוֹזָזָה שֶׁאֵינָה כְּשִׁירְסוּמָה שֶׁהַזֵּלָה וְעוֹד אֵינָה שִׁירְסוּם עַל מוֹזָזָה חֲלֵכָה לְמִשָּׁה
 סְטִיבִי, וְכַתְּוִבָה יִבְיָע הַרְהֵא וְצִוּוֹת לְרֵאִיטִי כְּתוּב^א
 כְּאִמִּיתָה שֶׁל תּוֹרָה בְּעִיקָרָה כֹּל הַתּוֹרָה נִשְׁמַת עַל הַזֵּן הַזֵּן הַזֵּן וְחֲשַׁפְּתִים
 שְׂמֵחַ, וְשִׁמְעֵתִי שֶׁמִּסְתִּימֵינִי כִּמְהֵרָה מִקְּדָה חַה מוֹרִידִין עוֹשִׂין וְשִׁמְעוּ
 לְהוֹ דְּבִין מִתְּמִילִין בֵּין כְּסִפֵּי תוֹרָה מִקְּדָה וְאֵלֶּכָּה מִהֵרָה תּוֹרָה נְמִי לֹא בְּעִי
 שִׁירְסוּם, זֵאִינִי הַרְהֵא לִי כֹל זֶה הַדְּרוֹחַק שְׁנֵדְחִקִין לְפָרֵשׁ חַה דְּאִמִּינִין עַל־שֶׁ
 אִין כֹּתְבִים בְּשִׁירְסוּט דְּכַתְּוִיבֵי וְיִתְּוִה קִסְמֵי וְנִשְׁמַתָּה עַל תּוֹרָה לְמִרְשׁ עַל מוֹזָזָה
 דּוּקָא, דְּאִי סְשׁוּם הָאִי דְּאִמִּינִין חַה מוֹרִידִין עוֹשִׂין לֹא אִסְפֵּר תּוֹרָה נְמִי קִאִי
 אֵלֶּה אִתְּמִילִין קִאִי בְּלַחֲזֵד דִּלֹּא בְּעוּ שִׁירְסוּם אֲבָל סִמְרֵי הוֹרָה חֲכִי נְמִי דְּבְעִי
 שִׁירְסוּם כְּדִמְוִכָּה בְּכִסְאֵי דְּוִבְתִּי, וְנִשְׁמַתָּה מִרְשׁ הַרְהֵא חַה מוֹרִידִין עוֹשִׂין
 וְחַה מוֹזָזָה בְּעִיא שִׁירְסוּם בְּדִמְפִרְשׁ לְקִמֵּן וְכַתְּוִיבִין לֹא אִשְׁכַּחֵן דְּבְעוּ שִׁירְסוּם,
 אֵלֶּכָּה מִתְּמִילִין בְּלַחֲזֵד מִקְּדָה, זֵאִין אֵנוּ צְרִיכִין לְכֹל זֶה הַדְּרוֹחַק, וְעוֹד שֶׁכֹּל
 לְחַבִּיא רֵאִיָּה בְּמִירוּשׁ דְּסִפֵּר תּוֹרָה בְּעִי שִׁירְסוּם דְּנִרְסִינִין בִּירוּשְׁלַמִי בְּהִלְכַתָּה
 קִמִּיתָה דְּמִנִּילָה רְבִי חֲלֵבֵי בְּעַם רְבִי אֶלְעָזָר וְאִסְרָה כִּמֵּן דְּבְרִי שְׁלוֹם וְנִשְׁמַתָּה זְנֵאִר
 לְחַלֵּן אִמְתָּה קִנֹּז וְאֵל הַמְּכֹזֵר הָרִי הִיא כְּאִמִּיתָה שֶׁל תּוֹרָה כֹּה הִיא צְרִיכָה שִׁירְסוּם
 אִף זֶה צְרִיכָה שִׁירְסוּט, אֵלֶּכָּה לֹא עַל מוֹזָזָה בְּלַחֲזֵד קִסְמֵי אֵלֶּה עַל כֹּל הַתּוֹרָה
 שְׁנִקְרָא אִמְתָּה, וְכַתְּוִיבֵי זֶה אִסְרָה כְּאִמִּיתָה שֶׁל תּוֹרָה שְׁדִימָתָה אִמִּיתָה עַל מִנִּילָה
 לְאִמִּיתָה שֶׁל תּוֹרָה, וְכַתְּוִיבֵי מִרְשׁ כֹּל כְּתוּבֵי אִמִּינִין דְּכַתְּוִיבֵי הַקִּדְשׁ שְׁחִיז כְּתוּבִים
 בְּסֵם וְכַתְּוִיבֵי בְּקוֹסוּם וְכַתְּוִיבֵי יֵשׁ לֵהֶם קְרוּשָׁה וְכַתְּוִיבֵי הוֹתָם סְטִיבִי הַדְּלִיקָה
 דְּחִנִּיא אִין בֵּין סְטִרִים לְמִנִּילָה אֵלֶּה שְׁחִמְפִרִים נְכַתְּוִיבִים בְּכֹל לְשׁוֹן וְכַתְּוִיבֵי עַד
 שְׁחִיזָה כְּתוּבָה אִשׁוּרִית עַל הַטֵּמֵר וְכַתְּוִיבֵי, מִירוּשׁ מִדְּקָה מִדְּבִירֵי גְבִי מִנִּילָה
 שְׁמַע מִינָה דְּסִפֵּרִים לֹא בְּעוּ זֵינֵי אֵלֶּה נְכַתְּוִיבִים אִמִּילֵי בְּסֵם וְכַתְּוִיבֵי בְּקוֹסוּם
 וְכַתְּוִיבֵי, זֵאִם אִיְתָּה דְּסִפֵּרֵי תּוֹרָה לֹא בְּעִי שִׁירְסוּם אִמִּיאִי לֹא קִתְּוִי לֵה בְּהַךְ
 מִתְּוִיָּה עַם הַנֶּךְ דְּאִיכְנֵא בֵּין סְטִרִים לְמִנִּילָה, אֵלֶּה שְׁמַע מִינָה שׁוֹינִין הֵם בְּדִבְרֵי
 חַה שְׁכּוּלֵם צְרִיכִים שִׁירְסוּם, וְכַתְּוִיבֵי כְּתוּבֵי שֶׁלֹּא שִׁירְסוּם אִמִּיאִי לֹא קִתְּוִי לֵה בְּהַךְ

ת ל ו ד א י צ א צ ו נ ש מ א ק ל כן ד ה י נ ד מ ל ד ב ב ש ח ו ת ק ד ו ש ת ב ר י י
 ש י ר מ ו ט ב י נ מ ר ב י ל מ ק ב י נ מ ח ו ג י ת ב י נ מ ר ב י י ו ש ר ת ב י נ מ ר ב י י ע ו ק מ א
 ו ר ב י ח ל ע ז ר ו א ט י ל ו ל מ מ ו ב ש מ ו ק ח ח ד ב ל ט ש י ו ט ו מ א ש ו ת , א ל ת ח פ י ל י נ ס ח
 ס ע מ ז י נ צ ר י כ י ב ע ר מ ו מ ח ס מ י ע מ צ ו נ י נ ל ק ו ב ע נ ז א י נ צ ר י י ל ק ר ו ת ב ה מ
 כ מ פ ר י מ א ל א מ צ ו ה ל כ ו ז ע נ ז ק מ ט ע ל כ ו ר נ ע ב ש ע ר נ ו ל ח ו מ ר נ ב נ י ד י נ ו נ ע ש י נ
 ב ק מ י ע ז א י נ ר ב י ל י נ ל מ ח ז נ ו ל ק ר ו ת ב ח נ ל מ י כ כ ז י נ צ ר י כ י מ ש ר מ ו מ ש א ש ר מ ו מ
 ל ע ג מ א י א ל ת ח ס ו מ ק ר י א ת . ז ל מ י ד ב ר י ת נ מ ו נ י ש ל מ ר ד ו א י ד מ ל י נ י
 ב מ צ ו ד מ נ ט ו מ ח ו ו י מ ע מ א ז מ מ נ ז י ס ב ו ל א ב ע י ש י ר מ ו מ מ ש ו מ ד ל ח ו ל ק ר י א ת
 ע ב י ד א ו ד מ י א ל ו מ י ל י נ , ו מ א נ ד א מ ר ב ע י מ ש י ר מ ו מ ח מ נ י ש א י נ ה נ ק מ ע ת כ ח מ י ל י
 ו א ת ע ל ג ג ד א מ ר י נ ו ד מ י ל י נ ל א ב ע י ש י ר מ ו מ ח מ י ס י ל י ב י נ ח ש י מ י נ
 א ב ל מ א ר ב ע ת ר ו ח ו ת י ה נ ב ע ו ש י ר מ ו מ ד נ ר ס י נ נ ב י ר ו ש ל מ י ב מ ר ק ר א ש ו נ ד מ נ י ל ח
 ב ח ל כ ת א י נ ב י נ ס מ ר י מ ח ל ב ת ל מ ש ח מ ס י נ י ש י ח ו כ ו ת ב י נ ב ע ו ר ו ת ו כ ו ת ב י נ ב ד י
 ו מ ס ר נ ל י נ ב ק ו ה ו כ ו ר כ י נ י ש י ע ר ו מ ו ל י נ ב מ ס ל י ת ו ד ו ב ק י נ ב ד ב ק ו ח ו מ פ ר י נ
 ב נ י ד י נ , מ ס ר נ ל י נ ב ק ו ה ה ו א ש י ר מ ו מ ש ל ג ר ב ע ר ו ח ו ת י ח נ , ו מ ו ל י נ ב מ פ ל י ת
 ה ו א כ ח ש כ ת ב ר ב י נ ו ז א י צ ו ק ל ש א ח ר ש כ ת ב ח מ פ ל י נ
 ע ל ח ק ל ק כ ו ר כ נ ב ד ו כ ס ו מ פ ו מ ו מ כ נ י מ נ ב ב ת י מ ,

א. לא מצאתי שב. ב. יבמות קז, ב. ג. דף נז, ב. ד. דף סז, ב. ה. אסתר פ' ל
 ו. ע"י חוסמות שם בנימין ז. ע"י גזח"ג למנילח שם, צד 20 סימן נו;
 ובה"א סימן קצו מוצא כע"ז פירוש זה בשם ר' ישעיה עצמון ה. ע"ש
 בחוסמות מ. ברש"י כאן ד"ח והא י. מ"א ה"א י. א. סעלי כז כג יב.
 שבת קסז, ב. ג. ע"י גזח"ג למנילח שם, צד 21 סימן סא; ואח"כ לגיטין
 ז. ב. צד 12 סימן כז; ומפאת להח"ג צד 87 יד. חלכת מ. מו. ע"י ספתח
 להח"ג צד 215.

1. בול"ר במעשה קנ"א, פ. כ"ה בכ"מ, אבל לפנינו סנינוסי; ע"י ד"ס לפאן
 = צד מ, מ. חצרה מ. 3. בול"ר ולקנות.

גרסינן גפרק התוסף בשרש דף לדבג. חנו ויבון ביצו סודרין,

קוש לי ותייה כי יביאך מימין סבב ותייה עם שמוע כהמאל, וחה תגי'א

אימכא אמר אביי לה קמי'א נאן מימין של קורא נאן מימין חסני'א וחקורא

קורא כזרדן, אמרי דב הנגאל: אמר דב אם תהליף פרטי ותייה ספולא אמר אביי

לא אמרין אלא גווי'תא לברי'תא וברי'תא לגווי'תא אבל גווי'תא לגווי'תא

וברי'תא לברי'תא לי'ח לין בה אמר לי'ח רבא מאי שנת גווי'תא לברי'תא

וברי'תא לגווי'תא דלצ דחונך דבע'א למיחזי אורי'א לא חזיאן: חונך דלא

בעי'ן למיחזי אורי'א קצ חזיאן גווי'תא לגווי'תא וברי'תא לברי'תא נמי

חך דבע'א למיחזי אורי'א דימין קצ חזיא דשמעל וזשמאל חזיא אורי'א דימין

אלא לא שגא, ופירש ח ח ו ד ת בשחקורא עומד כננד חסני'א חזיא ימינו

של צח לשמאלו של זה וחקורא קורא כזרדן כסדר שהן כחובין בתורה חסוקים

חסוקים וחמאזחר מהוחר וגווי'תא לברי'תא פירש שכתב ותייה כי יביאך קודם

לקדש דנעשה מניימיה זו חיצונה מי נמי חקרים ותייה עם שמוע לשמע דנעשה

חנימיה חיצונה וחיצונה פנימיה אבל גווי'תא לגווי'תא כנון ותייה עם

שמוע כשמאל קדש מימין של מני'א, וכך פירש נב ר ב ו ג ו ג ר ש ו מ

וצוק"ל, אבל ר ג ו ג ו א ל י ע ז ר וצוק"ל כתב ב ס פ ר

י ר א י ס שחיבר נוחן קדש כשמאל חסני'א בבית החיצון ואחר כך נוחן

בבית השני ותייה כי יביאך וחזור לצד אחר ונוחן שמע בבית החיצון לימינו

של חסני'א ובבית שני ותייה עם שמוע, וכן שמעתי מפי רבינו יצחק ז"ל מקבלה

היתה ביד רב תמי נאון חווי'ות באמצע פירוש ותייה כי יביאך ותייה עם שמוע

באמצע שמע חיצון לצד ימין קדש חיצון לצד שמאל, ולא כדברי רבנתי עממי'ת

קדש ותייה כי יביאך שמע ותייה עם שמוע נמצאו ותייה כי יביאך ולפע באמצע,

והלשון מוכיח כדברי רב תמי נאון דמי כפירוש רבותי חבי איבעי לי'ח למיחזי

בזמנינו בטרם תקובץ בתרא דף לין א, אמר רבא בר רב שילא¹ אמר

רב חסדא פה בין תפילה לתפילה חוזר ומברך זכו, על ענין תפילין

שכתבת אלי בירש רב יי ח ו ד ה ח י ד טכרך שהים אף על פי

שלא פה ורציה לרעה פה דעת נזמה בזה, הודיעך כי בעל הלכה זה

ג ד ו ל ו ת כתב הנא בשחוא חניט מניח של יד ואחר כך מניח של ראש²

שחוא חולץ חולץ של ראש ואחר כך חולץ של יד, על תפילה של יד מברך

להניח תפילין ועל תפילה של ראש מברך על מצות תפילין, אמר רבא בר שילא

אמר רב חסדא פה בין תפילה של יד לתפילה של ראש חוזר ומברך שחיים³,

חנה בעל חלכות גדולות מצריך לברך על של יד במני עצמה ועל של ראש

במני עצמה אף על גב דלא פה ואם פה בנתיב חוזר ומברך על של ראש לבר

שחיים, ו ד ב י ג ו צ ח ק כתב אמר רבא בר שילא⁴ אמר רב חסדא

פה בין תפילה לתפילה חוזר ומברך פה אין לא פה לא ופא אמר רב חיים

משמיה דרבי יוחנן על תפילה של יד הוא מברך להניח תפילין ועל של ראש

הוא אומר על מצות תפילין, אביי ורבא דאמרי תרווייהו לא פה מברך אחת

פה מברך שחיים זכין הלכתא, וחזינא בהלכות גדולות בהא מילתא פעוהא

וחלכתא כדכתבינו דלא מברך שתיס אלא היכא דסה אבל לא פה אינו מברך

אלא אחת, והכי גמי אשכתן בירושלמי כשהוא לובשן מברך להניח תפילין⁷

ושמענו מינה דאינו מברך אלא אחת על שתיים, והכי כתב רבינו תאי גאון

זצוק"ל כדכתבינו⁵, גם ה מ ו ר ה כך פירש מילתא דאביי ורבא

כרבינו יצחק פה מברך שתיים כדשלה רב חיים לא פה אין מברך אלא על של

יד בלבד, וזה הפתרון אינו נרצה לי, שאם אביי ורבא דאמרי פה מברך

שתיים אמילתא דרבי יוחנן קיימי ולפרוש מילתא קא אתו דמאי דקא אמר רבי

יוחנן דמברך על של יד ועל של ראש היכא דסה בנתיב הוא ולא כדקא סלקא

דעתה דאף על גי' שלא טה גמי חוזר ומברך על של ראש, אי הכי (בלומר)

אפי' הוא ליה לחיוב גמי דמי שחזר וברך על של ראש גמי חייב דעת

בלומר לאו כדמדת דרבי יוחנן שלא טה גמי קאמר אלא חייב דעת, ולעולם

לא תיקשי מינו לרב חמדי, ומה להלן לומר לאו טה מברך אחת טה מברך

דתיב, אלא ודמי חבי משה מלוי' היו דלא נתיי' לתיושי אלא מילתא דרב

הפדא אבל מילתיה דרבי יוחנן לא סיפרתה אלא אף על גב דלא טה כדקא

סלקא דעתיה, ומשום דניקשי מינה לרב הפדא מרישו מילתא דרב הפדא הכי,

דחאי דאמר רב הפדא טה גי' תפילה להפילה חוזר ומברך שתיים קאמר שחוזר

ומברך על של ראש לחניח ועל מצות דכי'ון דסח הפסיד הברכה שבי'ך לחניח

וחייב עוד לחזור ולשנותה אבל לא טה מברך על של ראש החת על מצות

תפילין ולא קשיא דרב חמדי ודב' יוחנן דרב חמדי אי' ר' חייבא דסח ואמר

שחוזר ומברך עמי הברכה שבי'ך ומבטא אינו מברך על של ראש הלא אחת,

וחו' זכ' כמתרון הסורה הי'ך דאז' לומר לאו טה גי' מברך הלא על של יד,

וחוי' לא טה אינו משמע גלי' אתר שבי'ך על של יד עבר דב'ינו מברך הלא על

של יד בלבד והיי' כבר בירך, ודמי' הוא ליה לטיטר לא טה אינו מברך עוד

אלא על טה שבי'ך, מדקאמר לא טה מברך אחת שמע מינה על של ראש קאמר,

ומה שכתב בהלכות גדולות הוא הנראה לי עי'קי, ורבינו יצחק תפס את דברי

בלי שום דאית, ומח' משנת' ע'מן הירושלמי' אדרבא הירושלמי' מוכיח בהלכות

גדולות, דחכי' גרסי'ן בפרק היה קורא כי'צד הוא מברך עליהם רבי זריקן בש

רבי' עקב בר' אידי בשחזר נותן של יד מהו אומר אשר קדשנו במצותיו וצונו

לחניח תפילין וכשהוא נותן של ראש מהו אומר אשר קדשנו במצותיו וצונו

הנחת תפילין, ומשם הירושלמי' בעלא טה משמע שלא חילק דברי', ודק'ה

ואשכחית שגם רבי'נו של טה ב'ן ה' ח' פ' משם רבינו גרשום

יצ"ל פירש בדברי' ובך כתב אבי' ורבא דאמר' תריו' היו לא טה מברך אף על

סישאן שתיים חרי' הן כפחת לפי שמה שתז' מברך על של ראש במצות תפילין

חיינו במצות חיינו וזה ודמיינו בחדת ברבחה כשלה מה אבל מה בנהימ חוזר
 וכברך טעם ענינה להנחת המילין והוא כבודך שמימי, בט ד ב י נ ו
 א ל י ע ז ר ז צו ק"ל נתב ב ס מ ר י ר י מ , טח אמרי רבא בר רב
 שילא אמר רב הסדא טח בין תפילה להפילה חוזר וכברך ומסקי אמרי ורבא
 לא טח כברך אחת על של ראש על מצות המילין ולהנחת המילין אינו כברך
 שכבר בירך על של יד טח כברך שתיים על של ראש להנחת ועל מצות שאינה
 עולה ברבחה להנחת שבירך על של יד להמילין של ראש שכבר טח, וכך
 מצותה כתוב בתעונו ב י ת ר ב ע מ ר מ ב א ו נ ון ז צו ק"ל שמי
 שאין לו אלה תפילה אחת הז של יד או של ראש כברך עליה שתי ברכות
 להנחת המילין ועל מצות המילין. על הדברים הללו אני סומך וכך
 נראה לי עיקר שחרי של יד ועל ראש שתי מצות חן והיאך יתכן לפוטרו
 בברכה אחת אלה ודאי על של יד כברך בעני עצמה ועל של ראש בפני עצמה
 אף על פי שלא טח בנותה.

ה. הוא בחוסמות ר"י בהפניו לברכות ס, ב
 ב. ריש הלכות המילין
 ו. ברי"ף בהלכות המילין
 ד. ברכות פ"ב ח"ג
 א. וכן הובא בשמו בראבי"ה סימן תתשנא, עיי' שם
 ז. ברש"י כאן ד"ה לא טח, שם
 ז. לפנינו ליתא, ועיי' אה"ג לברכות, צד אכ"ו, סימן שסב
 ה. סימן טו
 ט. עיי' אה"ג לברכות שם סימן שסג

1. עיי' מה שהערה לעיל ריש סימן פו
2. בד"ר הוא
3. למנינו בה"ג איחא רק: רב שילא
4. למנינו ברי"ף: רבא בר חייא בר רב הונא
5. ברי"ף שם נוסף: וה"ג כתב רב אחא כשבהג ז"ל -- והוא בשתילתה מה

צריטיגן גפרק התכלת דף לט, ב, ג, גמר ויחנה אמו ר' יהודה ה' ט'
 צמר פוסרין בשל פשתן ובג' טא שכתבה אני על נליו של שני נ' ניין
 כגון צמר במין ושתיים ב' ג' שפר מינין אם היא נשדה גז היא מסו'ת,
 חוד'עו' שצבר זה חייב עליונותא דאמוראי' על שני מינין ואינן סבאי' או
 משעתים וכן חייבין מדיורי' הן או מדיבנין, ויחב' אמרי'גן במנחות צמרק
 הוכלת צמר רחבה אמר רב יהודה חומי' צמר פוסרין בשל פשתן וחומי' פשתן
 פוסרין בשל צמר וחומי' צמר זמשתן פוסרין בכל סמום ואפילו בשירטין,
 פירוש חומי' צמר ופשתן ביהוד דחנו בלתיים ואפילו הכי שפיר דמי' בפני
 שהשיראי' חייבין בציצית מן התורה וכל חייבא דאיכא מצות ציצית אישתי'רא'
 בה בלא'ים, ומליגא דרב נחמן דאמר רב נחמן שיראי' פוסרין מן הציצית,
 פירוש דלא חייבת התורה בכיצית אלא בכדי צמר זמשתים בדלקתן ולא שאר
 מינין ונניין שהשיראי' פוסרין מן התורה אי שרי' בהו בלא'ים הווי בלא'ים
 שלא במקום מצות, איתיביה רבא לרב נחמן השיראי' וחבלן והשיראי' נון חייבין
 בציצית, ומתדר מדרבנן, פירוש אין חייבים מן התורה אלא מדרבנן, אי הכי
 אימא סימא ובכולן צמר זמשתים פוסרין בהם, אי אמרת בשלמא דאורי'תא ודיע
 זמשתרי' בהו בלא'ים אלא אי אמרת דרבנן חייבי' פוסתרי' בהו בלא'ים, פירוש קא
 טלקא דעתיה דחאי דתוא צמר זמשתים פוסרין: בהם שנייהם ביהוד קאמר כדאמר
 רב יהודה, ומתדר איטא אז צמר אז משתיים, הכי נמי מסתברא מדקתני סימא
 והן עצמן במינם פוסרין אלא במינם אין פוסרין, אי אמרת בשלמא דרבנן
 חייבו דמפרי' במינם, אלא אי אמרת דאורי'תא צמר זמשתים הוא דמפרי' בהו,
 פירוש מדקדק מדקא תני' הן בעצמן דהיינו ציצית דשיראי' במינם דהיינו
 טליית דשיראי' פוסרין, ואי טלקא דעתך דחייב טליית דשיראי' דאורי'תא
 חייבי' מיפפרא בציצית דשיראי' שאין קרי' ציצית מן התורה אלא מצמר זמשתים
 דכתיב צמר זמשתים יהדין ושמיך ליה^ב גדילים חעשה לך דמשמע שאין גדילים^ב

חלה מצמר ומשתים, ומחדר אי משום הא לא קשיא כדבא דרבה רמי כתיב
 חכמה מין כנה וכתיב לא תלבש שעמוז צמר ומשתים יחדיו נדילים העשה
 לד, הא כיצד במי ומשתים פוסרין בין במינים בין שלא במינים שאר הינין
 המין פוסרין שלא במינים אין פוסרין, פירוש רבה רמיק מדכתיב על ציצית
 חכמה וירא'ין הינין שעמוז ומשתים מין כנה ומשתים מכל מין שיהו חכמה
 המי' בה ציצית ומשתים הינו מצמר ומשתים אלא ושאר הינין, וכתיב צמר
 ומשתים יחדיו ומשמע אין בציצית כשרה אלא מצמר ומשתים, אלא הא כיצד
 צמר ומשתים פוסרין בין במינים בין שלא במינים שאר הינין פוסרין
 שלא במינים אין פוסרין, ומשתים רבה דכרבה שאר הינין לציצית מהכנה,
 ורב נחמן אמר לך כדחזא דבי רבי ישמעאל דאמר הואיל ונחמרו בנדים בתורה
 טתם ופרם לך הכתוב בהחד סתן צמר ומשתים אף כל צמר ומשתים, פירוש נבי
 געיים כתיב בגדר צמר או בגדר משתים, אמר אביי והאי תנא מסיק סאידיך
 תנא דבי רבי ישמעאל זיתנא דבי רבי ישמעאל בגדר צמר מין לי אלה בגדר צמר
 הינין לרבות דמי גמלי' צמר גרנבי' וזוהא של עוים והשירי'ין והכלך
 והסריקון תלמוד לומר או בגדר, למדנו סכסן דחוי'א פלוגתא דרב יהודה ורב
 נחמן ורבה דתנא בתרא מבי'יא ליה כרב יהודה וסי'מא לן גמל דוכתא דהלכתא
 כבבאי' כל שכן דתנא ליה רב נחמן אחד במקום שני'ם ואי משום תנא דבי רב
 ישמעאל הא אידיך תנא מסיק מיני'ת, ורמי'ת' מי' שאמר וקי'מא לן כתנא
 רבי רבי ישמעאל דאמר אין בגדר חלה מצמר ומשתים, ואינו נראה לי, דהא
 אידיך תנא מסיק מיני'ת ויש לנו לחזור לפלוגתא דאמוראי' ולמי'מסא הלכתא
 כרבא דתנא בתרא כל שכן דרב יהודה קאי כותי'ת, וסאי' דאסרי'ן במרק בסת
 מדליקין רב נחמן בר יצחק אפי' כל לאתויי ציצית, ציצית בהדי'א כתיב בה
 לא תלבש שעמוז צמר ומשתים יחדיו נדילים העשה לך, מלקא דעתך אפי'נא
 כדבבא דרבה רמי כתיב חכמה מין כנה וכתיב צמר ומשתים יחדיו הא כיצד
 צמר ומשתים פוסרין בין במינים בין שלא במינים שאר הינין פוסרין

שלא במיגון אין פוטריין, מלקא דעתך אמרינא כדרבא קא משמע לן, ומשמע
 מהכה דליהה לדרבא, ודבי גמי ודבי גון במלכותה ודבי גון דיבכותה, הא לזו
 מילתא חיא דתא מלקא דעתיה כדרבא חנא דבי דבי ישמעאל הוא דקאמר חבי
 משום דמקשיגון ליה מצטר ומשתמיפ חכתוב גבי ביציה ומשפט ודאי דתנא דבי
 דבי ישמעאל לא חבירא ליה חזותיה, ומשנה חבי לא מידותיה צ מילתא דרבא
 בחבי וחולכתא בוחיה, גמא עבטיו דלויגרי רבא כל חמיגין חייבין בציצית
 בן התורה ואמילי שיראין וכלך דחסיקון, ולדברי רב נאמן פסוריס חן מן
 התורה וחייבין סדרגון, ולי ורבה שחלכת כרבה, אכל רבוחי הקדמונים^ח
 ופרוצם לצרכה טקו כרב נאמן וכתנא דבי רבי ישמעאל, והרוצה לצאת ידי
 שמים ולאפוקי נמטיה מפלוגתא עשה טליה של צנאי וחיא מצוח סן הסובור,
 וטליה של בשתן שנחננו העולם להטיל בה ציצית של בשתן אינו נראה
 לי כלל, משום דהויא פלוגתא דביה שמהי וביה הלל דאמריגון בפרק ההכלת
 חנו רבון סדין בציצית עיה שמאי פוטריין וביה הלל מחייבין וחלכת כביה
 חלל, אמאי רבי אלעזר בר צוזק והלם כל אמטיל תכלת בטריגו צירושלים אינו
 אלא סן הסתמיהין, אמאי רבי אם כן למה אמרדה בפני שאיגון בקימין, פירוש
 ביה שמאי לא ורשי הסוכין להגרי בלאים בביצית ודין חציצית חזת לחיות
 חציו תכלת וחציו לבן נמי חטליה כדנפקא לן מעל ציצית חכנף סין כנף
 דחייגו לבן ומחיל תכלת חייגו דליעביד שני חופין לבן ושני חופין תכלת
 ואם יפיל תכלת צטדין של בשתן חזו לחו כלאים שלא במקום מצוח שלא חייבה
 התורה תכלת אלא בטליה של צמר, ואף על גב דמצי למעבד כולו לבן שארי
 אין תכלת מעבבת את חלבן ונמצא שאין בו כלאים מכל מקום עיקר ציצית
 חכתוב בתורה תכלת חיה, וחלבך חמילא שמעיגון דלא דברת תורה אלא בטליה
 של צמר אבל הסדין פטור הוא מדין ציצית עכשאמרת תורה על כנמי בגדיהם
 לא דברת אלא בגוד צמר ולא בגוד פשתים, וביה חלל מחייבין דדרשי
 סוכין דאתי עשה ודאי לא תעשה ודין אחי יש לטדין ולמלית של צמר,

וחלכה כביית הלל, אף על פי שבכל מקום הלכה כביית הלל איצטריך התנא
 חבא לנתימחתי הלכה כביית הלל ככתיב הכתוב עזרא¹ כביית הלל, וכה לומר
 לך אף על פי שאינן סמילין ציצית בסדין לא מפני שהלכה כביית שמאי אלא
 הלכה כביית הלל דדרשינן פסוּבִּין ואתי עשה ודהי לא תעשה, אמר רבי אלעזר
 בר צדוק היאך זיז הלכה כביית הלל שגל חספיל תכלת בסדין² בירושלים
 סתמיה העולם עליה שאוטרין ראו היאך זז לזבש בלתיים, ורבי נפי אמר אם
 כן עתלכה כביית הלל למה אסרוה העולם שלא יפילו הכלת בסדין, ואמר מסו
 שהעולם אין בקיין להירוש ססוכין ואתי למישרי בלתיים שלא במקום מצוח,
 ושקלינן וטרין³ ומזקסינן פעמא משום כמות לילה, וכיון דגזרו עלין⁴
 חכמים⁴ ואסרוהו מכל וכל אסרוהו ואפילו לחטיל צו לבן, שאם יחייבוהו
 חכמים בלבן יבאו עמי הארץ לחטיל בו הכלת, שבמקום שהיתה התכלת מצויה⁶
 בכל ציציותיהם היו סמילין תכלת ואי אסרו להו לחטיל לבן בלא תכלת לא
 צייתי ולעולם אהו למילבש בלתיים שלא במקום מצוח, הלכך אסרו חכמים
 הסדין בציצית ואפילו לבן⁷ ואף על גב דעקי לחצות עשה שב ואל תעשה תוה
 זכה ש ביר חכמים לעקור מצוח עשה במב ואל תעשה והיא מתבטלת מלתיא
 מפני צויהם כדאמרינן ביצמות במרק תאשה רבא,¹⁰ ומשום ויפדין אמור בציצית
 אפילו בלבן כעס¹¹ חסלפך על רב קסי¹² ואמר ציצית מה תחז עליה שאפילו לא
 נאסר הסדין אלא בתכלת לבד¹³ אבל בלבן מיחייב הוח ליה למיסר תכלת מה תחז
 עליה מדקאמר צימית מה תחז עליה שמע סינח שום ציצית לא היה בו ואפילו
 לבן, ונמ בחלוקה ביה¹⁴ שמאי וביה הלל מדקאמרי סדין בציצית ולא אמרי בתכלת
 שמע סינח דכל ציצית קאמר ואפילו לבן דקאמרי ביה שמאי כל היבא דמצינן⁷
 לקיפוי ביה מצוח תכלת כיהבאר לבן לחודיה וחבלת לא מעכב ליה וכל היבא
 דלא מצית לקיפוי מצוח תכלת לא תיחבאר ביה לבן וריקא גמי מדקאמרי פוטרין¹⁸
 דמשמע תסור לגמרי הכל מצוח ציצית ואפילו בלבן דאי טלקא דעתך מהתכלת
 דוקא קא אמרינן אבל בלבן דליפת בלתיים מתייבאי חכמי הוח ליה למיחגי תכלת

בטדין בית שמאי אוקרין וביה הלל סתריין השתא דקתגי מדין בציצית ביה

שמיא בוקרין וביה הלל סתריין השתא דקתגי ליה ביה שמיא סבל דין בציצית

דאמילן מלבן, וכמו שהיו כושרין אותו ביה שמיא לבטרי מדין תורה כך גזרו

חכמים מסום כסות לילה וצמיו שלא יסיל בה סוף ציצית דאמילן לבן שלא יבא

לחמיל ביה תבלה ויטבחה ביה בלילה ויעבור ביה בלחן, וזו היא מברותי, חבל

רבים סתריין דסריין דוקא בנהלת צמיר אבל בלחן סתריין, וכך מצאתי שהע"ב

רבי גוריון א"י גאון המצוק"ל ב"ה ש"ב ו"ה י"ו, וזכר העולם

לא ראינו ולא שמענו למירמי חוסי דכיתגוס, ומתן דרמי חוסי דכיתגוס ומבורך

עליהן עובר כסות לא השא את שם ח' אלהיך לשוא והייב כלקות, עוד השיב,

ושפירשחם מצינו בחשובות שאלות דעברו רבנן תקנתא להחתי חוסי דכיתגוס,

משם שבא מרי גאון וסר בר רב יעקב אהרין וסר רב איבומן אהרין וסר רב

אדוק אהרין וכל גאונים שאהריהם זכר קדושים לברכה ותהא עמידתן בקרוב

שלא וייה אחד מהם שתורה לחמיל חוסי דכיתגוס, וכך אתם אל תעשו כן.

הלבך בעל גפשי העמך בטליה על צהר ויצת סכל סתמך.

א. דבריהם בב"ה בשם יב, ג. בסודור טו לה ד. ויקרא יג טו ה. כן שסק ר"י
אב"ד בהאים דע"ב ר"פ ט ובאצטול ו. שבת כז, א"ב ז. דף ד, ב. ה. ח"ה ש"ש
הר"ף ז. ס. כסן ט, א. י. ע"י י. כמות פפ, ב. וצ, ב. י. א. כסן ט, א. י. ע"י
ש"ת דש"י סימן פד י"ב ע"י אות"ג לשבה עם, סימן ט, וליבסות שם, צ"ח 8
סימן ט

1. בד"ר ירבי 2. כסן סתחיל במ"פ: פך הדברי ר' ישעיה גנדול ז"ל בספר הסברות
- מכ"י ערך תח שבת... 3. ס"פ חסד 4. במ"ס גוסף: על הסדין מסום כסות לילה
5. במ"ס אמילן 6. במ"ס מעוריה 7. במ"ס בלבן 8. ב"ד חכמים, במ"ס באכמים 9.
10. ב"במות... 11. במ"ס בהאשה 12. סה... עליה
13. במ"ס חסד 14. במ"ס במלונחא 15. במ"ס דבית 16. במ"ס בכל 17. במ"ס סתגור
18. במ"ס די"קט 19. במ"ס דקתוי 20. במ"ס אוקרין 21. במ"ס סתריין
22. במ"ס חז"ל... 23. סברתי, במ"ס וכן הוא יעה הגאונים ז"ל 24. במ"ס סתריין
- עד כסן במ"ס, 25. בד"ר חוס 26. בד"ר ובהם, חספסח: א"א במ"ס לבד

גרטינן בפרק שבועות בהרא"ה ^א דאיתמי חתמיט בשבועה אביי אטי
 נמוציא שבועה מעיו דמי, ^ב וקמי רבנן דאיתמי חתמיט בשבועה אביי אטי
 וקיינו לן כרבא, והיינו דמי חתמיט בשבועה כגון דשטע חבריה דאישתבע
 דלא ליבול חייב ב שריג דאמר איתו סנא נמי דנזתך, להו כמוציא
 שבועה מסיו דמי, אבל מהפיו בנדריה חייב נדרא עליה, דחזן ^ג חריגי
 נאמר דשטע חבירו ואני ואני דשטע חבירו ואני כולם גזייריט,
 וחניט נמי ^ד איתו איכר נזת האתור בהויח, אמר חרי עלי שלא אוכל
 בשר וכלא אשתא יין נייגט שמח בו אביו כלם שנהרב בו גדליה בן אחיקם
 כי'ם שראח ירושלים בהרבגת אסור, ואמר שמואל והנה שנדור ובה מאותו
 הי'ם דבתיב איש כי ידור נדר לת' עד שידור בדברי חנדור, ^ה וכן אמר
 גמ דגי' ג' מ' ש' ה' ג' י' י' י' י' ו צוק"ל בספר ההפלה שדבר
 בפרק עני דהלכות שבועות, ^ו שמע חבירו נשבע ואמר חריני כחותך חואיל
 ולא הוציא שבועה מסיו ולא השכיחו חבירו חרי זה פסור, וזהו סתמיט
 בשבועה שהיא מסור, וכן את נשבע שלא אוכל בשר זה וחזר ואמר וחרי
 תחת החיא כבשר הזה חרי זה פסור על תחת שחרי ^ז לא הוציא שבועה עליה
 אלא דהפישא, ובפרק שלישי דהלכות נדרים אכר, ^ח ארבעה נדרים יש בין
 נדרים לשבועה ביטוי, דשבועה ביטוי אין שבועה הלח על שבועה ובנדרים
 יחול נדר על נדר, חתמיט בשבועה חוט פסור ובנדרים חייב, אין [שבועה
 ביטוי חלה אלא על דברי חרמות ונדריים חלות על דברי מצוה כדברי חרמות]
 שבועה ביטוי חלה על דבר שיש בו חטא ועל דבר שאין בו חטא ונדריים אין
 חלין אלא על דבר שיש בו חטא, כיצד חתמיט בנדריים חייב, שמע חבירו
 שגדר ואמר ואני כמותך בתוך כדי דיבור חרי זה אסור במת ^ט שנאמר
 בו חברו, שמע השלישי זה שאמר ואני ואמר ואני, אסילו היו מאח וכל
 אחד ואחר ואמר ואני בתוך כדי דיבור של חבירו כולן אפירין, וכן האומר
 חרי הבשר הזה עלי אסור וחזר ואמר לאתן כמה ימים ותחת האה עלי כבשר

היה חרי' המה נכבדה ונכבדה, הן דאמ' דדב' זה כמ' הזהה וי' זה דב' דב'.

זה אפילו מה כולם אפודין, חרי' שמה אפיו או דבו ח'ום ונדר ש'צום
 אותו ח'ום ולאחר עני'ם אחר חרי' זה עלי' כ'ום קמח כז אפיו או דבו חרי'
 זה אחר לאכול גז כלום שהרי החפיש יזה זה דאחיו כיון האסור לו, וכו'
 כל כ'וצא באלו, וא"צ נד'ים לי דבריהט שיש הילוק בהתפעה בין
 נדר לשבועה שבנדר אי' יכול להפיש, דכג' שנה נדר בשבועה, ג' החפשה
 כמוצ'א נדר מפיו דמי' בה השבועה כן, וא' החפשה לאו כמוצ'א שבועה מפיו
 דמי' בה בנדרי'ם נמי' כן, וזהו דמי' לומר בנדרי'ם דכמוצ'א נדר מפיו דמי'
 ונמצאעוה לאו כמוצ'א שבועה מפיו דמי', ובענין שני' דגדרי'ם עמוצ'ה הנהפשה
 ונדרי'ם שיש בין שבועה לנדרי'ם, השלשה דברי'ם שפירש רבינו כמה מונה,
 וההפשה אינו מונה, דתנן שבועה שאני' ישן שאני' מדבר שאני' סחלך אפרי,
 וכו' עד זה חומר בשבועה מנדרי'ם, והומר בנדרי'ם כ' שבועה כ'צד, אחר
 קונם סוכה שאני' עושה קונם לולב שאני' נוכל הפילין שאני' סניח בנדרי'ם
 אסור בשבועה מותר שהין עמדין לצבור על החפשה, יש נדר בתוך נדר ואין
 שבועה בתוך שבועה, כ'צד חרי'ני' נזיר אמ' אוכל חרי'ני' נזיר אמ' אוכל חרי'ני'
 נזיר אמ' אוכל וזבל הייב על כל אחת ואחת, שבועה שלא אוכל שבועה שלא
 אוכל וזבל אינו הייב אלא אחת, כל הני' חזן ואילו התפשה דמועלת בנדרי'ם
 ובשבועה לא^{לא} חזן, שמע מינה שניהם שוין, ובהלכתין אמרי'נן בסירוש בשלסא
 לאבי' מתפיש בנדר נדר ומתפיש בשועה שבועה אלא לוצא קשיא וכו', והם
 אי'גא דיש חילוק בין נדר לשבועה בהתפשה אמאי לא אהדר ליה רבא הכי, אלא
 אהדר לתרוצי דהכי קאמר אי'זוהו אי'סר נדר וכו' ולתוקומי ברייתא דלאו
 בהתפשה מי'רי' אלא בנדר נמוך כנון דאמר חרי' עלי' שלא לאכול בשר ושלג
 לשחות יין ביום זה ומי'חו בעני'ן שיחפוש את נדרו בנדר הנדר כדנפקא לן
 הכי ידור נדר, ואבי' נומיה היכי סהיי'ע מי'נה והא ברייתא לא מי'רי' אלא
 [בנדר] בלבוז כדאמרי'נן דאמר שמואל והוא שגדור נבא מאותו היום, אלא לאו
 שמע מי'נה לא שנה בין נדר לשבועה לעני'ן התפשה, דלאבי' בתרוזו י'הו מהני'א

10

ולרבו בהריונותיו לא סתניא, וסמי דתנן ואני ושמע חבירו ואמר ואני הרי
 כולן נזיריט אין זו התפעה ולא כפוציא גדר סמיו הוי זכיון דחבירו ואמר
 חריני נזיר והוא ענה ואמר ונצי כאילו אמר ואני¹¹ נזיר דמי, ומשום הכי
 בעינן שיאמר ואני תוך כדי דיבור של ראשון כדאמר בנזיר, ולא חי' קרא
 התפעה ולא כשסתמיש חפץ בחפץ ואחר חפץ זה יהא בחפץ זה אבל על גופו אינה
 צועלת לשון התפעה שיאמר נזיריט אסור בגופו, חלכך בשאמר¹² ואני כאילו אמר
 ואני נזיר דמי שיהו נזירי בגזירי בגזיר ולא סתמיש, והשמועין תנא דאף על
 גב דלא דבר נזיר כיון דשמך דבזירי בתוך דיבורי ובזירי כאילו אמר חריני
 נזיר דמי, וזוהי הדין בשבועה אילו אמר שבועה שלא אוכל היום ושמי ושמע
 חבירו ואמר ואני אסור דכמוציא שבועה כפיו דמי ואין זו התפעה וכודה רבא
 לזת, קדעו ילא יקרא וסמי התפעה דאי התפעה הוי ומשום דמאפי'ש בגזיר כי
 גדר הוא הוי טעמא, אמאי בעינן בהא שיאמר בתוך כדי דיבור, ובסתמיש חפץ
 בחפץ אסור רבינו משה דאמילוי לאהר במח זמן הוי התפעה זיליף לה מהרי עלי
 שלא לאכול בשמי היום זה כיון שמת בו אביו דהוי אפילו לאהר זמן, כי היכי
 דהתם סתניא התפעה אפילו לאהר זמן הכי תיחזי אפילו לאהר כדי דיבור, הלא
 בודאי שמעת מינה דטעמא דזמני אינו משום התפעה דחילף מינה דסתמיש בגדר
 כגדר הוי אלא משום זכיון דאמר ואני בתוך כדי דיבורו של ראשון כאילו
 אמר ואני נזיר דמי, אבל סתמיש שלא הוציא גדר סמיו לא, ומשום הכי לא
 אנתביןן מינה לרבא כדמותביןן ליה מהרי עלי שלא לאכול בשמי זכו' משום
 דמוכחא מתניתי' בגזיר דלא הויא התפעה אלא גדר במור, משום הכי מותביןן
 ליה מתניתי'ן שאמר יום זה הוא עלי כיון זה דמשהע התפעה במש, וקא סלקת
 דעתיה¹³ משום דאמר יום זה יהא עלי כיון זה ולא הוציא גדר סמיו על יום
 זה, ובפרקא קמא דנזירי' אמרינן בעי רב סמא יש יד לקדושין או אין
 יד לקדושין, היכי דמי איליכא דאמר לה לאשה חרי' את מקודשת לי ואמר לה
 לחביריחך ואת זמי, פטיסא היינו קדושין טעמן, אלא כגון דאמר לה לאשה
 הרי את מקודשת לי ואמר לה לחביריחך ואת, מי אמרינן ואת זמי אמר לה

(חזקיהו) והפסי בה קדושין או דילמא זמא חזאי קאמר לה: לוב הרי"ה הביתא
 מקודשה, ופסיטת רבי'ה מקודשה, וזהו גמ' קדושין אין התפשה מועלת שהאומר
 לאשה חרי' את כזאת נתקדמת לא אפי' כלום, ופעמי' משום דבי'ין דאמר ואת
 כאילו אמר זמא מקודשה דמי, כל שני' אפי' אמר זמא וסי', ואין זו התפשה
 דמלי'י' כח אבי' ורבא, דלעול' קטנא רבא האומר חסן פלוגי' יחז' עלי' כחפן
 פלוגי' שודר עלי' כגז' איו' כלום עד שיחפישו בדבר הנדור לכל העולם כולו
 דהיינו הקדש אבל בדבר הנדור עלי' לבד אינו יכול להתפיש בו דבר אחר עד
 שיפרש על אותו דבר נדר דהוי' לפון יד ואתר' בן התפישו בזה כדפריש'ת
 בד"ש ס"קא, ואין חילוק לפני' התפשה בין נדר לשבועה כלל, והלכך
 אסיוע שנפתי'ע רבי'נו יצחק סמנ'תי'ן דנזיר' בשל, דאין זו התפשה דמלי'י'י'
 עלי'ה רבא, וחזא חדי'ן בשבועות דאילו שמע חברי'ה דאשתבע דלא ליכול חדי'ן
 בי'רא ואמר איהו זאנא נמי זכותך שבועה נסורה חזיא ואסיר' ליה למיכליה,
 ואפילו לא אמר אלא זאנא בלחוד אסיר', כל שכן אם אמר ואנא נמי דכותך,
 וחסי'וע שנפתי'ע מחרי' עלי' שלא לאכול בשר כיום שמת בו אביו בשל, דחא
 תירצת רבא דאין זו התפשה, ופלקא דעתין דאפילו דלא אפיק על האי' יומא
 נדרא מפומי'ת, אלא כנון דאפיק נדרא מפומי'ה, ורכותה בשבועות חייב, שאם
 גשבע על יום ראשון שלא לאכול בשר וחזר ואמר על יום שני' הריני גשבע על
 יום זה שלא לאכול בשר כיום ראשון אסור, והכח לא צריך כיום ראשון כלל
 כי' אם בנדרי'ם בדבר הנדור, אבל אם נדר על הככר וחזר ואמר בעז' זה יחא
 עלי' כפת זאת לא אמר כלום אליבא דרבא בין בשבועות בין בנדרי'ם, ובכל
 ההלכות לא ימצא שהתפיש חסן בחסן הנדור עלי' לבד שת'יא אסור אך אם
 התפיש בדבר הנדור ואסור לכל העולם דהיינו הקדש וכיוצא בו, ודברי'
 רבי'נו מזה שאמר שהנדור כן הבשר וחזר להתפיש הפת כבשר הרי' חסת אסורה
 אינם נמצאים בחלמוד אלא סברא דנפשי'ה קאמר וחלך אחר סברת רבי'נו יצחק
 ודימת דבר זה למחנ'תי'ן דנזיר' רחני' ואני', ולא דמו אחדדי' כדפריש'ת,
 דזאנ' לא הוי' התפשה אלא נדר נמוד,

א. בד"ה לכתא ב. נזיר' כ. ג. כאן, וש"ו ד. דברי' ל ג. ה. הלכת ז"ח ו. הלכת
 ז. ג"ה ז. דף טו, ב. ה. שם טז, ש. שם יז, א. שם יז, ב. א. לפנינו ליתא
 1. בד"ה בטעות צ, א. 2. בד"ה הזאת 3. בד"ה ותי' 4. בד"ה נדרי' 5. בד"ה נוסף
 במת דברי' אסורי' 6. בד"ה ואין 7. בד"ה חס' 8. בד"ה נדר 9. בד"ה בב"ת
 10. בד"ה הלמבי' 11. בד"ה כוסף 12. בד"ה נוסף: חכירו 13. בד"ה מלא 14.
 בד"ה חס' 15. בד"ה חספן 16. בד"ה סודרא

צוֹמֵי יוֹם בַּמִּדְבָּר שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת הַעֲדוּת דָּת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ מִשְׁבִּיעַ אֹנִי עֲלֵיכֶם מִצֻּוֹת אֲנִי
 עֲלֵיכֶם וְהִזְכַּרְתֶּם אֹנִי הַרְי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ הַרְי אֱלֹהֵי מִשְׁוֹרֵימֵי
 בַּחַדָּר בְּיָמֵי בְּתוּרֵי בְּצִבְאוֹת וְכוּ' מִדָּו הַחֲלִיפָה סוּבֵלִיחַ שְׁכַל הַשְּׁבוּעוֹת אֲנִי
 חֲיִיב וְעַלֵּיכֶם עַד שִׁזְכִּיר אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהַיָּם מִן חֲזָקֵי יָמֵי וְכוּ' בַּשְּׁבוּעָה בִּימֵי
 בֵּין לִזְמַנֵּי יָבִיב יָרְבֵן בֵּין לַעֲזוֹת בְּבִלִי יָחַל וְאִם לֹא הִזְכִּיר הַשָּׁמַיִם וְהַיָּם שְׁבוּעָה
 שֶׁלֹּא אוֹכַל כֹּכַר זֶה אֵינָה כְּלוּמָה עַד שִׁיאֲמַר שְׁבוּעָה בָּשָׁמַיִם וְהַיָּם כֹּל שְׁבוּעָה יִלְפִינֵי
 כְּשִׁבְנוֹת דִּ' הָיְתָה בֵּין שׁוֹמֵי הַיָּם וְשְׁבוּעָה חֲאִסוּרָה נֹבֵ' וְדָרִים דְּעוֹבְרֵי עֲלֵיהֶם בְּבִלִי
 יָחַל לֹא מִשְׁוֵי אֲבָר שְׁבוּעוֹת וְהַשָּׁמַיִם בְּשְׁבוּעָה הַעֲדוּת דֵּלָה כְּתִיב בַּה שְׁבוּעָה
 בְּעֵינֵי שָׁמַיִם הִכָּה דְכַתִּיבָה שְׁבוּעָה לֹא כֹל שָׁכֵן וְהַחֲנוּא שְׁלֹו הוֹכִיר בְּכַל מְקוֹם
 שֶׁ אֵלֶּה שְׁבוּעָה מִתָּם לֹא לְמִימְרָה דְשְׁבוּעָה מִתָּם בִּלָּא שָׁם הוּא שְׁבוּעָה אֵלֶּה מִפְּנֵי
 שֶׁלֹּא רָצָה לְהוֹכִיר אֶת הַשָּׁמַיִם דְּהָא נֹבֵ' שְׁבוּעָה הַעֲדוּת לֹא תִנִּי אֵלֶּה שְׁבוּעָה שְׁאֵי
 יִדְעֵי לֶךְ עֲדוּת בִּלָּא שָׁם וְלֹא מִתְחַיִּיב עַד שִׁזְכִּיר אֶת הַשָּׁמַיִם וְכוּ' בְּכַל חֲבֻרָוֹת
 הַחֲמִירוֹת בְּתַלְמוּד לֹא תִמְצָא בְּזֶה שָׁם אֵלֶּה בְּרוּךְ הַשֵּׁב וְהַמְסִיב בְּרוּךְ דִּיץ הַחֲמִיר
 בְּרוּךְ שְׁחַיִּיב וְכוּ' צִיָּךְ לְהוֹכִיר שָׁם שְׁכַל בְּרַכָּה שְׁחֵי בַּה הַזְכִּירָה הַשָּׁמַיִם
 וּמַלְכוּת לֹא שְׁמַח בְּרַכָּה וְכוּ' אֲבָר רִבִּי נִוּוּ מִשְׁה בְּרִי מִיִּי מוֹן
 וְצוּקִיל בְּכַפֵּר הַפְּלֵגָה שְׁחֵיבֵר בְּמִדְבָּר שְׁבוּעָה אֶחָד הַגִּשְׁבֵּעַ אוֹ
 שְׁחַשְׁבִּיעֵו אֶחָד בְּשָׁם הַמִּיּוֹהוּ אוֹ בְּאֶחָד מִן הַכְּנוּיִים כְּגוֹן שְׁנֹשְׁבֵעַ בְּמִי שְׁמַח
 חֲנוּן וְבְמִי שְׁמַח רַחוּם וְבְמִי שְׁמַח אֲרָן וְאִפִּים וְכוּ' צִוָּה בְּהֵם בְּכַל לְשׁוֹן הַרְי
 זֶה שְׁבוּעָה בְּסוּרָה וְכוּ' אֵלֶּה וְאֲרִזֵּר הַרְי הֵן שְׁבוּעָה וְהוּא שִׁזְכִּיר שָׁם מִן
 הַשְּׁמוֹת אוֹ כִּינּוּיִים מִן הַכְּנוּיִים כִּי צִד כְּגוֹן שְׁאֲמַר בְּאֵלֶּה אוֹ בְּאֲרִזֵּר לֵה' אוֹ
 לְמִי שְׁמַח חֲנוּן סִי שִׁיאֲכַל דְּבַר פְּלוּגִי וְאֲכַלּוּ הַרְי זֶה נֹשְׁבֵעַ לְשָׁקֵר וְכוּ'
 בְּשָׂר מִיִּי שְׁבוּעוֹת וְכוּ' הַאֲמַר שְׁבוּעָה בְּשָׁם אוֹ בְּמִי שְׁמַח חֲנוּן שֶׁלֹּא אוֹכַל
 וְאֲכַל שְׁוֹ אֵשׁה וְהוּא אִישׁ שְׁאִין לֶךְ בִּידֵי כְּלוּמָה וְיִשׁ לוֹ שְׁאִיִּי יִדְעֵי לֶךְ עֲדוּת
 וְהוּא שִׁיִּדְעֵי הַרְי זֶה תִּיבֵב אֲמַר אֵלֶּה אוֹ אֲרִזֵּר אוֹ שְׁבוּעָה וְלֹא הוֹכִיר שָׁם הוּוּ

עגור על שבועתו ועד שיהיה נזכיר שט מן השמות המיוחדים או כיגור מן
הכינזויין כמו מביארנו. ולא בשבועה בלבד אלא כל כינזויי שבועה כשבועה
כזון שהיו אנשי אותו המקום עלגין והיו קורין לשבועה שבועה או שקוקה
או שהיו ארמין שלטון שבועה בלפזון מוכתה וזו העלגין מכונין אותה
ואומרין מוחא, כיון שאמר לסון שחטעו ועניגו שבועה הרי זה חייב
כמי שהוציא שבועה, וכן האומר לאו לאו שני פעמים דרך שבועה או הין
הין והזכיר את זה כינזוי הרי זה כגשבע, וכן מיין שבועה ושחטל שבועה
שנאמר נטבע ה' בימינו ובזריע קונו, וכן האומר שלא אעשה כך וכך והזכיר
שם או כינזוי הרי זה שבועה, אמר איסר לה' או לחי ששמו חנון שלא אעשה
או שאעשה חואיל והוציא או בלשון שבועה הרי זה כשבועה. וזהו ה
מירש בריש נדריה כל כינזויי שבועות כשבועות אם אמר שבוקה שלא אוכל
כבר זה אף על פי שלא הזכיר שם חזה ליה כמאן דאמר שבועה שלא אוכל כבר
זה וקם ליה בלא יהל דהף על גב דקיימא לן בשבועות דבעינן השבעה בשם
חני מילי לנבי שבועה העדות או שבועה העקרון או שבועת בימזי לחתחייב
קרבן אבל לענין לא יהל לא בעינן שבועה בשם כלל משום דהוה ליה כידות
שבועה דאגן סתרי כל המזכיר שבועה מתכוין לישבוע בבוא הוא הלכך אף על
גב דלא הזכיר השם קם ליה בלא יהל וכי אמר שבוקה נמי לא שני, שהוא
כינזוי לשבועה, וכדברי רבינו נשה וראה לי, אף על פי שיש דברים
בהלמוד שחטמע ולא בעינן שט בשבועה בימזי, כמו כל האומר לאו לאו שני
פעמים דהיכי דמי אי דאמר שט כנון בשם שלא אעשה דבר זה בחד לאו סתמי
ומה צורך לשני לאוין אלא ודאי בלא שם, ויש לפרש כנון שאמר דבר שיכול
לומר לא לשבועה ותכוונתי כנון ההוא דאמר לאלהא דישראל לא סגלינא ודעש
היחא לאלהא דישראל לא סגלינא הא לעמו ישראל סגלינא ולא נתכוון לישבוע
אלא אמר פעמים לא סגלינא כאילו הוציא שבועה מפיו דמי ואיני יכול
לחערטם, ולעולם הזכרת השם בעינן, ומאי דאמר רבא במירקין דלעיל גבי

גלי בכר זה יהי בלשון נדר, אמר שלא אובל בכר לא דחו בלשון שבועה ¹²¹ ¹²² ¹²³

ואם מלקא דעתך דבשבועה בימתי בעלן שם, השם יזכיר, שאם הזכיר שם ¹²⁴

חוג שבועה ואם לאו הוא נדר, יש לומר אם אמר אמר עלי בכר זה אף ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷

על מי שהזכיר את השם ואמר לה' נדר הוא, ולא דבעיגן בנדרים הזכיר ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰

שם אלא דש"יבא גמי הזכיר השם בנדרים, ואילו אמר קונם עלי בכר זה ¹³¹ ¹³² ¹³³

לה' נדר הוא, דהא אצטתן דכתיב איש כי ידור נדר לה' ומשמע לשם ח' ¹³⁴

ובפרקא קמא דנדרים אמריגן ופעמא סא תקינו רבנן כינויי, דלא ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷

דימא קרבן לה, ולימא קרבן לה', דילמא אמר לה' קרבן, ולימא לה' ¹³⁸

קרבן, דילמא אמר לה' ולא אמר קרבן וקא מפיק שם שמים לבטלה וכו' ¹³⁹

ומשמע מהכא דבשבועה אינו צריך להזכיר את השם אלא כ"ן שאמר בשבועה ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴²

כאילו אמר בשם דמי, דאם איתא דצריך להזכיר שם בשבועה כדפרישית אם ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵

כן למה תקנו כינוייין בשבועה כרי שלא יזכיר שבועה ויבא לומר בשם, ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸

זתרי אתה מצריכו להזכיר שם בשבועה עצמה ואם לאו אינה שבועה וכל ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹

שכן בבינוייין, אלא לאו שמע כינה אם אמר בשבועה הרי קשר עצמו בשבועה ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴

וקאילגא יחל על ודונו ועל שגתו מביא קרבן עולה ויזיר ומשום הכי ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷

תקנו הכמים בינוייין שלא יאמר שבועה ויזכיר השם, וזכרי ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰

ממאי דאמריגן משביע מני עליכה מצוה אני עליכם אוסרכם אני ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³

חייבין, ואמריגן בנמרה מני קאמר, אמר רב יהודה הכי קאמר, מאביע ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶

אני עליכם בשבועה האסורה בתורה מצוה אני עליכם בצוה האסורה בתורה ¹⁶⁷

אוסרכם אני באמר האחור בתורה, אמר ליה אביי וצלא הא דתני רבי ח' ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰

כותלכם אני הרי אלו חייבים כובל בתורה מי כתיב, אלא אמר אביי הכי ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³

קאמר, משביע אני עליכם בשבועה, מצוה אני עליכם בשבועה, אוסרכם אני ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶

בשבועה, כותלכם בשבועה, כל חוי מוכיחי בלא הזכרת השם, דאם איתא ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹

דצריך הזכרת השם כדפרישית ח מ ו ר ה ומזכיר השם באחד מכל הלשונות ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸²

הללו, אם כן כותלכם אני אמאי קשיא ליה להביי מי כתיב כובל באורייתא ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵

187 121 140 186

1878 אמ' אחכמ בטמ שתקידו לי אמאי לא הויה שבועה, אלא ודאי כולחו בלא 189
 חזרה השם ו' ו' והו, ומשום הכי מקשה אביי ר' זבד לר' יוחנן 191
 וחכי גמי מסתברא ממאי דאמרן חנו רבון הפתא שבועה אטר שבועה וכו' עד 192
 אמר אביי אמר קאמר, הפתא שבועה אטר מהפית בשבועה, ואסיק בפתא שבועה 193
 טחכא, אם היו תהיה לאיש צנדרית עליה אז מבטא שפתייה, ואילו שבועה לא 194
 אמר, ואם היה דצריך הזכרת השם ממאי בעינן למילף מקורא דמבטא שבועה, 195
 אילו אמר מבטא בה' אינח שבועה, אלא ודאי בלח הזכרת השם קאמר דמבטא 196
 בלבד הוא לשון שבועה, וכל שכן בעאמר שבועה, והאי דתנן בה' ד ובכל 197
 הכינוי ה' פירושה, בשמיים ובארץ ארי אלו פסוקים שאין זו שבועה, 198
 דודאי בשחשבי' עם שבועה מהם הם חייבי' שפחת שבועה בשם משמע, אבל כשפירש 199
 בשמיים ובארץ אין זו שבועה של כלום, ומשום הכי איצטריך למיחוי דדוקא 200
 בשמיים ובארץ אינו כלום אבל אם פירש באחד מכל אלו הכינויים שבועה היא, 201
 שלא האמר עד שפירש בשם חסינדי, וא' ד וי"ח כינויים הן שלא חזכיר כל השם 202
 שלם אלא שתי אותיות לבד חזכיר לו ולא ברע מכל הני כינויים, אבל לעולם 203
 היבא דזכיר לו שבועה סתם כאילו חזכיר בשם דמי, וחכי מוכחי כל הני 204
 הלכתא ומסכת צדרי' ונטבת שבועות ואין לפקפק בהם ולחתי'רם. 205

- א. שמונת כב
- ב. הלכה ב"ן
- ג. שפ"ח טב ח
- ד. לא כצאתהו
- ה. שבועות לא, א
- ו. עבודת זרה בה, א
- ז. שבועות כ, א
- ח. צמח"ב ל ג
- ט. דף. א, א
- י. באן
- יא. ברש"י באן ד"ה אוסרבת
- יב. במדבר ל ע

1. בשח"ב מהח"ל; כתב ר' ישעיהו ז"ל, בס"ד השבועות, ה'...; בשח"ב כ"ט
- מהח"ל; כתב ר' ישעיהו ז"ל, יומם שבועת העדות, ה'...; פ' השבועות, ח"א
- בשח"ב כ"ט מהשבועות, 5. בשח"ב ח"א ב"ן, 5. בשח"ב
- מפורין, 8. בד"ר בש"ר, 7. בשח"ב וב"ה, 8. בשח"ב מהח"ל בס"ס; ור' ישעיהו
- חז"ל בשח"ב המכריע ערך ק"ן (צ"ל: 3) כתב, במתק שבועת העדות חז"ן, מסביע
- אני עליכם, כו', סזו... 9. בשח"ב כ"ט צבחה, 10. בשח"ב סוכחה, 11. בשח"ב
- כ"ט עליהן, 12. בשח"ב ש"מורה, 13. בשח"ב חסר, 14. בשח"ב הכינוריים; צמ"ס
- ההנויים, 15. בשח"ב וצ"ן, 16. בשח"ב לשבועת, 17. בשח"ב בסו', 18. בשח"ב בל
19. בשח"ב כ"ט את השם, לא... השם, במ"ס חסר, 20. בשח"ב אלא חסר; במ"ס חסר
21. בשח"ב ומ"ס ווסף; דבורי' חסר, 22. בשח"ב ומ"ס שפוצר, 23. במ"ס טעני' ס
24. בשח"ב ומ"ס כתיבא, 25. בשח"ב ומ"ס חסר, 26. בשח"ב ומ"ס דכתיבא, 27.
- בשח"ב וחסר דחוס; בשח"ב כ"ט וחסר חסר, 28. בשח"ב לא, 29. במ"ס לסי' חסר, 30.
- לך עדות, בשח"ב חסר, 31. בשח"ב ומ"ס מהי"ב; בשח"ב כ"ט סי' ח"י"ב, 32.
- בשח"ב כל, 33. במ"ס בש"ס, 34. בשח"ב יסצה, 35. בשח"ב כ"ט ומ"ס בהן, 36.
- בשח"ב ומ"ס ובבולן, 37. בשח"ב השם; בשח"ב כ"ט ומ"ס את השם, 38. הזכרת
- השם, בשח"ב ומ"ס שם, 39. בשח"ב לא, 40. לאו שמה, במ"ס אי' נה, 41. בשח"ב וס.
- במ"ס חסר סכאן ע"ד, והמורה" שדך הנא, ובמקומו; וב"כ הרמב"ם במ"ב ח"ש.
42. בשח"ב ברבי, 43. בשח"ב סי' חסר, 44. בשח"ב חסר, 45. שח"ב ד... עזי, בשח"ב
- סרק שני שח"ב, 46. בשח"ב כ"ט דהילכות, 47. בשח"ב חסר. שח"ב עזי אחד,
- בשח"ב כ"ט חשב"ע, 48. בשח"ב הכינוריים, 49. בד"ר שח"ב, 50. בשח"ב במי
51. במי... חס"ס, בשח"ב כ"ט; במי שח"ב רחום ובמי שח"ב א"ה, 52. בשח"ב בהן
53. בשח"ב כ"ט וכל, 54. בשח"ב שח"ב חסר, 55. בשח"ב חסר, 56. באלה... בארור,
- בשח"ב כ"ט בהריור או באלה, 57. בשח"ב במי, 58. בשח"ב או, 59. בשח"ב כ"ט
60. בשח"ב יודע, 61. בשח"ב ולה, 62. בשח"ב ווסף; עלין, 63. בשח"ב
- השבועת, 64. בשח"ב כ"ט, 65. בשח"ב כ"ט פקום, 66. בשח"ב עליני' 67. בשח"ב
- קוראים, 68. בשח"ב חס"ס, 69. בד"ר שלא, 70. בשח"ב בלשונם, 71. בשח"ב כ"ט
- שמה, 72. בד"ר סמנין, 73. בשח"ב ווסף; חסר, 74. בשח"ב כ"ט כסמטעו, 75. בשח"ב
- ועניניו, 76. בשח"ב ווסף; לשון, 77. בשח"ב שח"ב, 78. בד"ר גיפוי, 79. בד"ר
- ועזע, 80. בשח"ב ווסף; סכא, 81. בד"ר חסר, 82. בשח"ב שבועת, 83. כ"ט...
כשבועות, בשח"ב כ"ט שבועת בשבועת, 84. במ"ס זה, 85. בשח"ב בה שם; במ"ס
- חשט, 86. במ"ס בגל, 87. וקמ... העדות, בשח"ב חסר, 88. בשח"ב כ"ט סי' קרון.
- שבועת חסרון, במ"ס חסרון, 89. במ"ס בל, 90. בשח"ב כ"ט סכרון, 91. בשח"ב
- לכורה, 92. בשח"ב בגל, 93. בשח"ב קסר, 94. שבועת בשם... לשבועת, במ"ס; כו'
95. ר"ס, במ"ס חר"ס; בשח"ב ווסף; ברבי' סי' חסר, ז"ל; בשח"ב כ"ט ווסף; בן
- ט"י, 96. אע"פ, בשח"ב חסר, 97. במ"ס דחשטע, 98. בשח"ב כ"ט על, כסו בל,
- בשח"ב כנון, 99. בשח"ב ח"כ, 100. בשח"ב ווסף; דאסר, 101. בשח"ב סלונ'
102. בד"ר ושח"ב לא, 103. במ"ס סי' ח"י"ב, 104. בשח"ב ומ"ס עזי, 105. בשח"ב
- דאסר, 106. בשח"ב ומ"ס שי' וכל, 107. במ"ס גחכונתי, 108. בשח"ב דשמי' 109.
- בשח"ב ח"ה, 110. ודעתו... סול"א, בשח"ב כ"ט חסר, 111. בשח"ב לעמיה, 112.
- בשח"ב גחכון, 113. בשח"ב אילו; במ"ס אלו, 114. בשח"ב ומ"ס ווסף; שח"ב, 115.
- בד"ר אי'נו, 116. בד"ר חסר, 117. בשח"ב במרקיין, 118. בשח"ב ומ"ס א'סר, 119.
- בשח"ב בלשון, 120. בשח"ב א'סר, 121. בשח"ב כ"ט חסר, 122. בשח"ב כ"ט זו
123. זמ"ר ווסף... שבועת, במ"ס חסר, 124. בשח"ב בלשון שבועת; במ"ס דשבועת
125. בשח"ב לחו, 126. במ"ס דאסר, 127. בשח"ב ווסף, 128. בשח"ב ולה, 129.
- בשח"ב בפי'ן, 130. בשח"ב השם, 131. בשח"ב ווסף, 132. דחא אשכחן, בשח"ב

133. בשח"ב כ"ט זבחרם 134. בשח"ב אמר אצו בתו ס' חיל בת"ר 133. דלא
 ליכא... וכו', בת"ר; דלא ליכא קרבן כו' עד דלמא אר' לה' כפ"ט; דלא
 ליכא קרבן וליכא קרבן דילכא אמר קרבן לה' כו' בת"ר; דלא ליכא קרבן וכו'
 137. בשח"ב להשם 138. ושלשם מחבת, בת"ר מהנא ששכח 139. בשח"ב א"ן
 140. בת"ר חסר 141. את השם, בשח"ב ל"י 142. בת"ר וזלש' שאזכר 143.
 בשח"ב וזלש'; בשח"ב ג"י' דא' 144. בשח"ב ג"י' איהא 145. בת"ר השם 146.
 בת"ר בשבועות 147. בת"ר; בד' רזנו בפרק שבועות העדות בסבדורא קמא 148.
 בת"ר תק"ו 149. ע"י בתו בת"ר 150. בשח"ב שם בשבועות, יזכיר שבועות, בת"ר
 ישבא 151. בת"ר ושתב"ב נוסף; אבועה 152. בת"ר ושת"ב נוסף; את 153.
 בת"ר ל"א 154. בשח"ב נוסף; בא"י 155. בת"ר ושתב"ב בכל 156. בת"ר
 ושת"ב זדווג 157. בת"ר ושת"ב שונתא 158. סביא קרבן, בשח"ב בקרבן 159.
 בשח"ב הק"ו; בת"ר תקנו נח 160. בת"ר ויזכור 161. בת"ר; דהנן בפרק
 שבועות העדות 162. בת"ר איכדכח; בשח"ב אומריכם 163. בד"ר נוסף; עליכם
 164. בשח"ב הן; בשח"ב כ"י' הן 165. בשח"ב כ"י' נוסף; חסר רב 166. בשבועות
 החסורה, בד"ר דאמר 167. בת"ר באוונת 168. בת"ר ושת"ב באיסור 169. בד"ר
 החסורה 170. בשח"ב כ"י' נכחל; סוצה... באיסור נוסף כהן 171. בד"ר ות"ר
 חסר 172. בת"ר ח"י' 173. בת"ר ושתב"ב ח"י' ב"ן 174. אומריכם... בשבועות, בשח"ב
 חסר 175. בת"ר ושתב"ב נוסף; אג' 176. בת"ר ושת"ב כ"י' מוכח' 177. בת"ר שם
 178. בת"ר ושת"ב כ"י' דא' 179. בת"ר שם. דאם... השם, בשח"ב חסר 180. בת"ר
 בלמ"ד 181. בת"ר נוסף; אתם 182. בת"ר ושת"ב כ"י' נוסף; את 183. בת"ר
 לשונות 184. בת"ר בכובלכם 185. בד"ר דאורייתא; בשח"ב בתורה 186. בת"ר
 נאף 187. או קושד, בשח"ב וקושד 188. בשח"ב עלי 189. בשח"ב כלחו 190. בד"ר
 דכובל; בשח"ב כ"י' דכובלכה 191. בשח"ב כ"י' סקט' 192. בשח"ב ולא; בשח"ב
 כ"י' לא 193. בת"ר; דאמר בר"ה חרף שבועות בחרה 194. ת"ר, בשח"ב לעיל
 195. בת"ר ושת"ב כ"י' איפרי; ושת"ב איפרי 196. בת"ר ושת"ב כו' 197. בת"ר
 וסמיך; בשח"ב וסמיך 198. בת"ר ושת"ב וזלש' 199. ינדריה עליה, בשח"ב וזלש'
 200. בת"ר וחלו 201. בשח"ב וזלש' 202. בשח"ב חז"ל 203. בשח"ב נוסף; לשון
 204. בשח"ב וזלש' 205. בת"ר נוסף; בפרק שבועות העדות 206. בד"ר בש"ד 207.
 בת"ר נוסף; כו'; בשח"ב נוסף; ח"י' 208. בשח"ב חכ' 209. בת"ר ושתב"ב
 פסורין 210. בת"ר נוסף; פירוש את חסר להא אג' סביע אתכם בשמים ובאיז
 חרי עלו פסורין 211. בשח"ב בשח"ב עין 212. בת"ר ושתב"ב בשבועות, בת"ר נוסף
 חן 213. בת"ר ושת"ב כ"י' חן 214. בת"ר ושתב"ב ח"י' ב"ן 215. בת"ר איצטרך
 216. בשח"ב כ"י' דווקא 217. ע"ן וזלש'... ובאיז, בשח"ב חסר 218. בשח"ב אינח
 219. בת"ר אלה; בשח"ב חסר 220. בת"ר ושתב"ב חכ' וזלש' 220. בת"ר ש"פריס;
 בשח"ב דמפרש; בשח"ב כ"י' אטמריש 221. בד"ר יש"ד 222. בת"ר ושת"ב כ"י' חן
 223. בת"ר ושת"ב האזחיות 224. בשח"ב בלבד 225. בת"ר חרע 226. בד"ר חכא;
 בשח"ב ח"י' 227. בת"ר השם 228. בת"ר להבי 229. דמסכת נדרים, בשח"ב בנדריס
 230. דמסכת שבועות, בשח"ב ובשבועות 231. בשח"ב בחן 232. בשח"ב ולהחירן.
 בת"ר נוסף; ע"ן בפסקא בפרק שבועות העדות

הערה: בכל מקום שכתוב כאן ח"י' בשח"ב חז"ל, ולא צ"י' נתי בפנים

גריסין גמרף השוכר את האומנים דף ^{1,2,3} המלוה את הבורח

במשכון שומר שכר וכו' ² כדן המלוה את הבורח ³ על המשכון רשיתי

הליקוח בין האומנים, רב יצחק ⁵ ח א ⁶ נ ח ⁷ זכוק ל' אמי בספר

מ ש ט פ ⁸ ע ז ח ⁹ א ¹⁰ המלוה את הבורח על המשכון ואבד, אם

קיבל את המשכון בחלוצה או סומכין אוהו בדרך זכרון דברים ואינו מתחייב ^{11,12}

המלוה באחריותו אם אבד מפני שחזר עליו כשומר הנזם אלא כהחייב המלוה

שבועה ששמרתיו בראוי לו ולא משעת בשמירתו ונזם לא נשאח' ונתתי בו ונזם ¹³

שבועה שאינו ברשותי כמו שאמר רב הונא ^{14,15} שלש שבועות מטביעין אותו אחת שלא

משעת' בו ואחת שלא שלהתי בני יד ואחת שאינה ברשותי, ואם לקח המשכון ^{16,17}

אחר עת החלוצה או סומכין אוהו בעין שומר שכר שלקחו שלא יאבד מעותיו ^{18,19,20,21}

כענין דרך אמותי' למלוה וקנה המשכון והזם חייב באחריותו אם נאבד או ²²

ננוב לדבריהם הלוח על המשכון שומר שכר ודינו כמו זה נושא שכר והשומר ^{23,24,25}

מטביעין על השבירה ועל השבועה ועל המיתה ומשלמין את הנזיבה זאת המצויה ^{26,27,28,29}

ואם אבד יראה ואם היו דמי המשכון פחות מן המלוה יפרענו חושאר הלוח ³⁰

מביתו ואם היה כנגד החוב כבר נפרע חובו ואם יחזיר המלוה הנותר ³¹

ללוח מביתו כמו שאמרו המלוה את הבורח על המשכון ואבד המשכון אבדו ^{32,33}

מעותיו וחלפת כרבי עקיבא, ואינו נראה לי שהמקבל את המשכון בעת ³⁴

החלוצה יחזי שומר הנזם, דמתניתין דתנן במרק השוכר את האומנים הלוח ^{35,36}

על המשכון שומר שכר וברייתת דמליני' בה רבי עקיבא ורבי אליעזר דתני' א ³⁷

המלוה את הבורח על המשכון ואבד וכו' ומתניתין דתנן חכא וכו' כולתו ³⁸

במשכנתו בשעת הלואתו קא מיירי כדאמרינן במרק השוכר את האומנים ליסא ^{39,40}

מתניתין דלא כרבי אליעזר וכו' עד אמילו תיבא רבי אליעזר ולא קשא ^{41,42,43,44}

באן שמכנו בשעת הלואתו ובאן שמכנו שלא בשעת הלואתו, וזה א"ר וזה ^{45,46,47,48}

על המשכון מתני' אלמא במשכנו בשעת הלואתו סא מיירי, וחבא גמי מטמי ^{49,50,51,52}

ממנו יתן לשכונא דאמר חמי כהן דהוה מיה אלמא דווי לרבניה ואנה ליה

קתא דמבלא עליהו למיכרב דסתני חייז בהנייה לו משכונ בשעת החלואה ⁴⁷ מסמפ

ואטילו חכי קתני דאם אבוי המשכונ אבדו מעותיו ולא פליגי ⁴⁸ הלא רבי

אליעזר על רבי עקיבא בתא מילתא דרבי יודה על רבנן בארס חשיכר ות

האומנין דאמרי טלוהו פירות שומר שכר הלוח ²⁵ מעות שומר חנם ואין הלכה ^{40, 25}

ברבי אליעזר אלא ברבי עקיבא ולא ברבי יודה הלא ברבנן, ותו דבשומר

אבירה גליגי רבה ורב יוסף וקיימט לן ברב יוסף דאמר שומר שכר חוי ולא ⁵⁰

יגרע ומלוה על המשכונ שומר אבירה, ונראה לי דמשום דאמרינן הכא ⁵¹ ⁵²

ובפרק השוכר את האומנין דבמשכנו שלא בשעת הלואתו דכולי עלמא אית להו ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵

דרבי יצחק אבל במשכנו בשעת הלואתו ליה להו דרבי יצחק, אלמא לא אמרינן ⁵⁶ ⁵⁷

דקונה משכונ אלא היכא דמשכנו שלא בשעת הלואתו אבל במשכנו בשעת הלואתו ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ²²

לא, משום חכי טבר רבינו חאי דהוי שומר חנם, ולא היא, דהא אמרינן דהוי ⁶¹ ^{62, 6}

בשומר אבירה, ושומר אבירה בשומר שכר חוי ברב יוסף, ובפירוש חנן וחניא ⁶³ ⁵⁰ ⁵⁰

דהוי שומר שכר, וחאי דהינו קונה משכונ שמשכנו בשעת הלואתו הוא בדבעינן ⁶⁴ ⁵⁴ ^{65, 53} ⁶⁶

למיכר לקסן, ורבינו יצחק זצוקל פסק והלכתא הסלוח את ⁶⁷ ⁶⁸ ^{7, 34} ⁶⁹ ⁷⁰

חבירו על המשכונ שומר שכר, לא שוא משכנו בשעת הלואתו ולא שוא משכנו ⁷¹ ⁷² ⁷³

שלא בשעת הלואתו, לא שוא הלוח פירות לא שוא הלוח מעות, בכלהו ⁷⁴ ⁷⁵

שומר שכר חוי שאם אבד או נגנב ותיח המשכונ כנגד החוב אין למלוה על ⁷⁶ ⁷⁷

הלוח כלום אלא יצא משכנו בחובו, ואם החוב יתר על המשכונ משלם הלוח ⁷⁸ ⁷⁹

היתר על המשכונ, ואם המשכונ יתר על החוב משלם הלוח היתר על ⁸⁰ ⁸¹

החוב, ואם אבד לו באונס ששומר שכר פסוד גם הסלוח על המשכונ פסוד ⁸² ⁸³

ונזבה חובו מן הלוח עד בכרה וצריך שבועה כשבועת השומריין, וכן ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶

כתב גם רבינו יוסף זצוקל בפסק עשירי מחלכות שבירות שחיבר, ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹

הסלוח את חבירו על המשכונ בין שהלוחו מעות בין שהלוחו פירות בין ⁹⁰ ⁹¹

שמשכנו בשעת הלואתו בין שמשכנו אחר שהלוחו היתר זה שומר שכר, לפיכך ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶

פיר המשכונ או שומר חייב בדימיו, ואם באנס המשכונ כגון שגלקה בלמסמ ⁹⁷

15 קנין ויזיר על שיפרענו להתחייב באונסין, ותו, גי קנין דרבי יצחק
 לעמוד עליו כשומר שכר הוא ותו לא, אמאי איצטריך למילתיה סולך תחיה 127, 7
 צדקה, תיפוק לי דלא גרע משומר אבידה לרב יוסף, ותו אי לא קנייה קנין 129
 במיר סה צדקה ש לו כאן בדבר שאינו שלו, אלא ודאי קנין גמור קאמר, 130 22
 ודע דקנין גמור קאמר רבי יצחק להתחייב באונסין, דאי פלקא דעתך לא 132 131
 אמר אלג להתחייב בגויבא ונבידה ולא באונסין כשומר שכר, אי חכי אמאי 133
 אמרין בפרק השוכר את האונסין ותימברא אמור דאמר רבי יצחק דמשכנו שלא 135 134
 בשעת הלואתו משכנו בשעת הלואתו מי אמר, וזכא אמרין דרבי יצחק אמילו 53
 משכנו בשעת הלואתו קאמר אבל הני תנאי במשכנו שלא בשעת הלואתו דכולי 53, 55
 שלמא אית לתו דרבי יצחק ובמשכנו בשעת הלואתו לית לתו דרבי יצחק ובשומר 136
 אבידה בליני, וזמא איתנו דקנין דרבי יצחק לתידה כשומר שכר ותו לא, טאי 137 138
 שגא משכנו בשעת הלואתו משכנו שלא בשעת הלואתו, והא תגא קמא אמילו 53 140
 משכנו בשעת הלואתו אמר דהוא שומר שכר, והיכי אמרין דמשכנו בשעת הלואתו 53 141
 דכולי עלמא לית לתו דרבי יצחק, ואמרין גמי עד כאן לא אמר רבי יצחק אלא 142
 משכנו שלא בשעת הלואתו אבל משכנו בשעת הלואתו לא אמר, והא מחניתי 145 144 53
 דמשכנו בשעת הלואתו היא וקוני דהוא שומר שכר, ורבי עקיבא גמי פליג על 22 42 146
 רבי אליעזר ואמר דהוא שומר שכר וחלכתא כרבי עקיבא, הלא לאו שמע מינה 147
 קנין דרבי יצחק קנין גמור קאמר שארי הוא שלנו עד שיפרענו וחייב באונסין, 118
 ואף על צב דהוא בעינן מעיטרא לאוקומי פלוגתא דרבי עקיבא ודרבי אליעזר 148
 בדרבי יצחק, לא תימא דוקא באכר הוה סחיב רבי עקיבא בדין שומר שכר ותו 151 150 149
 לא, אלא הוה סלקא דעתיה למימר דאמילו באבד על ידי אונס הוה סחיב, 152 153 18
 ולעולם ורבי יצחק אמילו באונסין הוה סחיב, וחלכך אמ משכנו שלא בשעת 154 69
 הלואתו נראה לי שחייב באונסין כרבי יצחק, ואם קידש בו את האשה מקודשת, 155 118 53
 ואם משכנו בשעת הלואתו לא קנאו להתחייב באונסין אלא הוה ליה עילוי 118 69
 כשומר שכר ואם קידש בו את האשה אינה מקודשת, ואף על צב דיש לו לגבות 156 13
 חובו, סנח אין כאן משכונ אין כאן, ואף על צב דאמרין חכא ובפרק השולח

157 58 55 56
גם לאשתו דרבי יצחק אמילו במשכנו בשעה הלואתו קמטר דקונו בפכיון.

159 58 55 56
הא אמרינן דבמשכנו בשעה הלואתו דלילי עלמא ליה להו דרבי יצחק.

160 161 34
[ופעמא דאין משמיטין בדפרישית, פז 160, חיה לך את אחיך ולא 34 מח

105 163 162
שלאחיה בידך דלא קרינא ביה לא ינוש

164 165 166
במקא קמא דקרושין המקדש במשכנך של אחיה מקודשת כדדבי יצחק, ולא

167 168 91 169
שנה משכנו דשעת הלואה ולא שנה שלא בשעת הלואה, דחא תנן חסלוה על

170 171 60
המשכנו והוקימוה כרבי יצחק, דאינו נראה לי, דחא אמרינן הכא דבמשכנו

172
(שלא) בשעת הלואתו דכולי עלמא ליה להו דרבי יצחק, למימרא דליה חלכתא

173 53
כוחיה, ורבינו יצחק חלק אהרן סברתו דסבר שאם משכנו שלא בשעת הלואתו

174 22 58
אינו אלא כשומר שכר ובשעת הלואתו גמי צומר שנה, ולא תפן דבר זה

מכמה ראיות שהוכחה, וכך מצאתי שמימינו הוה דה בפיק השומר את

118
האומנין במילתיה דרבי יצחק שקונו משכנו לכל חילי להתחייב באונסין,

175 176 20
ובפסחים בפרק כל שעה פירש גמי שקונו משכנו, כל ימי ההלואה משכנו קונו

178 179 180 181
לו להתחייב באונסין, לאו כשומר שכר ולהו כשומר חנם שמהוריין באונסין

גלא כולו ברשותו ובשמירתו עומד.

151 152 153 154 155 156 157 158 159
ע"ז בשערי השבעין ונוטלין (עד י"ד, ב) ב"ב"ה ו, א ב"ב"ה טא, ב ד, שבועות
טג, ב ה"ב ק"ו, ב ו. שבועות סד, א ז. ב"ב"ה טב, ה, ה"ב"ה טז, ה לשבועות שם פ.
חלכה א. מסקו סובא נט בעימור ח"א צד 44 א. עיין מפתח להח"ג צד 139,
151 י"ב דף ה"ב, ו. שם, א ד, דברי"ט כד י"ו פו. גימין לו, א פו. חסידה תקן
כדפריש בספרי" (בגהתי קרא, בירושלמי שביעית פ"י סח"א) וצ"ע י"ז, דברי"ט פו ד
ה"אגמרא שם ה"ב, ב"ש"י ב"ב"ה פב, א ד"ה שקונו כ. ברש"י שם לא, ב ד"ה קונו.

141 בשח"ב כ"ם קמטר 142 בשח"ב קמטר 143 אטר...אלא, בד"ר חסר 144 בשח"ב מ'
145 בד"ר אמרינן 146 בשח"ב דרבי 147 בשח"ב ארדבי (במקום: על רבי) 148 בשח"ב
ורבי 149 בשח"ב דיוקא 150 בשח"ב חזא 151 בשח"ב ימח"ב 152 בשח"ב כ"ם סל
153 בשח"ב דעהין; בשח"ב כ"ם רע 154 בשח"ב רבי 155 בשח"ב מרדכי, בשח"ב כ"ם כור
156 מקודשת.. הנהח, בד"ר חסר 157 בד"ר משכנו 158 בשח"ב כוליל 159 בד"ר פריבי
160 בשח"ב וצ"ח 161 בשח"ב נוסף: תשם י"ד י"ך 162 בשח"ב קרי"ן 163 בשח"ב
בתב 164 בשח"ב פרק 165 בע"ק דקד', בשח"ב בקידושין ת"ק 166 בשח"ב כרבי
167 בשח"ב שנה 168 בשח"ב בשעה 169 בשח"ב נוסף: משכנו 170 בשח"ב כ"ם כור
171 ול"ש משכנו... יצחק, לפנינו ברי"ה ליהאן 172 בשח"ב הלואה; בשח"ב כ"ם
הלואה 173 בשח"ב נוסף: וצ"ל 174 בשח"ב כשופר 175 בשח"ב פרק 176 בשח"ב
כ"ם המשכנו 177 בשח"ב המשכנו 178 בשח"ב ואם נאנס ח"י 179 בשח"ב לא;
בשח"ב כ"ם אלא 180 בשח"ב לא 181 בשח"ב שפסור.
השמה: 154 לפנינו ששה; בכ"ם דתני ר' חיי"ב; בשח"ב כהבי יד נחמן; עיין
ד"ס לב"מ שם צד ו, א הערה ב.

בריטין גמריקא קמא ובלבד דהוה דף ה'ג' ¹ הנין שהיינוסס מן חסמס סמס,
 בעו מיניח כרוב ששה חי רבליס ² [של חמור סת] הוא, דפוטסיס וגמליס לא
 סיבעיא לתו דלא שחו אינסי, מירוש וחוו לתו מירשא בעלמא, כי קא
 סיבעיא דחמור דהוא דשחו אינטי ומעלן לירקונא מאי, אמר לתו חניסות
 שהייצא מן חסמא סמא, מירוש לא שש רב ששה אם סחמצינ סי רבליס מן
 חנוף אם לאו, אלא ששם לאיטורא שאמילו אט חמצא לומר שאינן סחמצינ
 מן חנוף כיון שיוצאים מן חנוף סמא אסורין מן, ואותבינן ליה סמאי
 דהניא סמאי מה אמרו דבש דבורים מותר מפני שסכניסות אותן לבוסן ואין
 מוצעות אותן מנוסן, דאלמא כל דבר שאינו סחמצא מן חנוף אף על פי
 שיצא מותר הוא, ² ואחד הוא דאמר כרבי יעקב דשרי דבש דבורים ואמר
 דבש חנוזין וצרעין, דאלמא טבירא ליה דבש חנוזין וצרעין אסור אף על
 פי שאינו סחמצא מן חנוף לכו שיצא מן חנוף שחוא סמא, ודבש דבורים
 משום דשריית רחמנא ננזירה הכתוב היא, ואמרין בלאן הולא חא דהניא
 דבש חנוזין וצרעין שחור ומותר באכילה, דלא כרבי יעקב, פירוש דהאי
 חנא סבר כל דבר שאינו סחמצא מן חנוף אף על פי שיצא מנוף סמא מותר
 הוא, רבינו תוס' וצוק' ל' פסק בי האי ברייתא, דבמסכת סכסירין
 בסרק בתרא סהט משנה כי חן ברייתא, דהכי חנן חמס דבש צרעין שחור
 ומותר באכילה, וזאי דלא אייתי חכא חמשנה משום דלא קתני בה דבש חנוזין
 בדקתני בברייתא, ופסק רבינו חמ דמי רבליס של חמור אף על גב דעכרי
 שרו וכל שבין דפוטסיס וגמליס, וסמעת דבש חנוזין וצרעין דאף על גב דשחט
 בנוסן שפיר דמי, וכן נמי מי רבליס של אדם מותרין סמעת חלב האשה,
 ואינס נראים לי כל דבריו מראש ועד סוף, במס שפסק כסחמ סחמיתין
 דמכשירין אינו נראה לי, דאימת קאמרין הלכה כסחמ משנה וסככינן עלה
 חכא וליכא שום אמורא דדחי לה, אבל חא איכא רב ששה דלא סבר ליה ⁴

